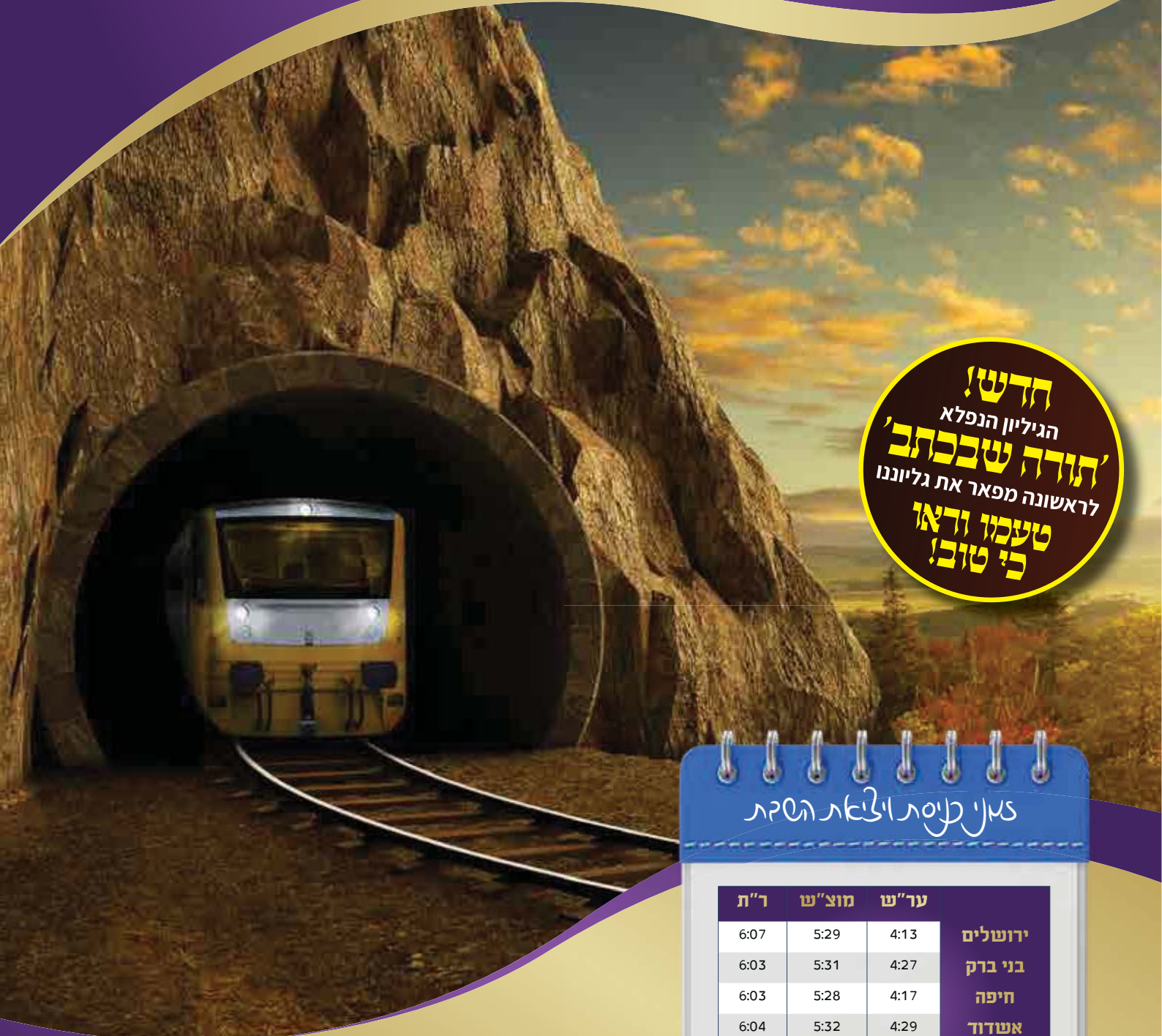

מזדממה

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מחד
עלוני השבוע

✦
שנה שישית
גיליון מספר 517

✦
שמות
תשפ"ד

חדש!
הגיליון הנפלא
'תודה שבכתב'
לראשונה מפאר את גליונו
טעמו וראו
כי טוב!

מני קיסת וזיאת הסקת

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
6:07	5:29	4:13	ירושלים
6:03	5:31	4:27	בני ברק
6:03	5:28	4:17	חיפה
6:04	5:32	4:29	אשדוד
6:06	5:30	4:12	בית שמש
6:06	5:32	4:31	קרית גת
6:04	5:27	4:20	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת שמות תשפ"ד

"ששת החיילים המתנגדים" - סידרה מיוחדת לרגל תקופת השובבי"ם

הרגע שנחוה כמו כניסה לכלא

מתוקף המילה עצמה. נחשוב לרגע. "מרחב" הוא מקום רחב. איך אני יודע שהוא רחב? כי הקירות שלו מרוחקים אחד מהשני, ומשאיירים מקום רחב ביניהם. אם כך, מרחב זה מקום שמוקף גדרות. האדם שגדל בשדה, שבו אין קירות שתוחמים אותו - גדל פרא. הוא לא יתפתח לשום מקום, מלבד לפרא אדם. אפשר להתפתח, כשיש קיר לפניי ואני יכול להתקדם עד אליו. אם אין לי קיר, איני יודע לאן להתקדם, ואני גם לא יודע מתי התקדמתי, ולכן התקדמתי. בסוף אני מתחיל להשתולל בלי כל היגיון. (יש להרחיב בענין הזה, ואכמ"ל) *

בגלל הרצון של האדם לחופש, כל פעם ששמים לו גבול, מחד - הגבול מרגיע אותו. כי כעת הוא יכול להתפתח חופשי, ולדעת שיש לו גבול. מצד שני, הגבול מפחיד. יש לו טעם מיני של בית - סוהר. לפעמים הפחד מהגבול, חזק יותר מהרצון לגבול. אסירים שהוכנסו לכלא, תיארו את רגע הכניסה לכלא כרגע הקשה ביותר. יש כאלו המתארים את רגע הכניסה לתא מדי ערב, כרגע הקשה ביותר ביממה. איך זה קורה בפועל? מציעים לנו לקחת על עצמינו קבלה כל שהיא. להתנזר מהשימוש ב... או ב..., להתחזק ב... או ב... אם אני לוקח על עצמי קבלה - זה אומר שמיהיום והלאה אני לא אוכל לעשות את זה. וזה מפחיד!!!

לפחד לא צריך להיות היגיון. גם אם מדובר בגבול שלא מפריע בכלל להתפתחות הרוחנית, ואדרבה - הוא יסייע להיות יהודי יותר טוב, עדיין הנפש נבהלת. יש אנשים שכבר תורגלו לפתרון פשוט לבעיה. "אני מקבל על עצמי, רק עד שאמעד...", מה שמוציא את העוקץ מהקבלה שלו. אך דווקא אנשים רציניים, שקבלה אצלם הוא גבול ברור, מתקשים יותר. *

אם נתבונן יותר לעומק, נשים לב שזו אומנם חוויה של פחד. אך לא באמת מפחיד. הרי גם לאחר הקבלה, עדיין האדם נשאר עם כוח הבחירה. תמיד יוכל לבטל את ההחלטה שלו למפרע. אם כך, זו לא כליאה כפוייה, אלא כליאה מרצון. משהו שאנחנו לגמרי בוחרים, מתוך ידיעה שזה יטיב איתנו. אלא מה, כאמור לעיל, הפחד אף פעם אינו מבקש להיות היגיוני. כאשר יש חוויה של פחד, אז כבר קשה לעשות משהו.

פעמים רבות, החווייה הנסתרת של הפחד משתקת אותנו. דווקא האיתור של הפחד, היכולת להסתכל לו בעיניים ולומר לעצמינו, "הוא לא באמת מפחיד", יכול מאוד להרגיע. *

למעיישה:

כשאנו עומדים לקראת החלטה לקבלה כל שהיא, נדאי לרגע לעצור, ולחפש את הפחד העמוק הזה. אם מצאנו אותו, נוכל גם להתמודד מולו.

נסו את זה! זה יעבוד לכם!

זה קורה גם לך? ישבת בשיחת מוסר מעוררת מאוד. ממש הרגשת הזדהות עם כל מילה. זה עורר אותך אפילו לעשייה. אך למעשה - לא קרה כלום. זה בוודאי מסתכל נורא. ואז אתה שואל את עצמך "מה כל כך דפוק אצלי?"

כעת אנו בשבועות של שובבי"ם, וקהילות רבות הנהיגו "שבת טהרינו" בשם זה או אחר. בשבועות אלו יוצא לנו לשמוע המון שיחות. מי שקם ועשה מעשה - מה טוב. ומי שעדיין לא - מוזמן להישאר איתנו. מסתבר שמה שקורה לנו, הוא מה שקורה לפלוגת חיילים היוצאים לקרב. בראש, צועדים חיילים משולבהים, אך מאחוריהם נשרכים כמה 'שלפעפערס'. וזה לא סתם. אלא מפני שבתוך-תוכם הם מתנגדים לקרב. בהתחלה לא מייחסים אליהם חשיבות, אך בהמשך הקרב, נראה כי הם תוקעים את כולם. דווקא טיפול ממוקד בחיילים הסוררים, יטיב עם כל הפלוגה. גם בתוך הנפש שלנו, יש את הקולות המסתערים על הקרב. אך גם יש כאלו המתנגדים. "ששת החיילים המתנגדים" - נקרא למתנגדים הבולטים. בששת השבועות הקרובים נעשה היכרות קרובה איתם. והמתנגד הראשון: "הפחד מהצבת גבולות". *

תגידו, מי היה היוזם של העונש שנקרא "בית סוהר"? אכן מדובר ברעיון קדום מאוד, עוד מימי יוסף הצדיק, אך נראה כי מי שהגה אותו היה מלך פיקה וערמומי במיוחד. מחד ביקש להיראות רחום וחנון, ובו בזמן להעניש את העבריינים כראוי.

כי בעונש כליאה, יש משהו מאוד מתוחכם. עובדה היא שהעונש שרד עד היום, והוא עובר חלק בכל המדינות הדמוקרטיות. מחד - בית הסוהר יכול להיות מקום אירוח מפנק. אתם יודעים מה, לא ברמת פינוק. אך יש אוכל, יש מיטה, יש צרכים. יש אפילו בית כנסת לדתיים.

כלפי חוץ, אדם נכנס לכלא ויוצא מהכלא, ומבחינה פיזית אף אחד לא נגע בו לרעה. לא קיבל מכות, לא התעללו בו, לא שללו ממנו זכויות. הוא יכול לצאת משם אדם מטופח של ממש.

אך מבחינה נפשית, העונש קשה ממש. זה לשלול את החירות מן האדם. וזה העונש הגדול ביותר. *

יש סיבה שזה כך. הנפש שלנו שואפת מהיום שהיא באה לעולם, לגדול, לצמוח, להתפתח. "שאיפות" זו מילה נרדפת לחלומות. לחלום להגיע רחוק. בשביל חלומות דמיוניים מספיק גם צינוק, אך הרבשל"ע ברא את הנפש עם הרצון העז למרחב, דווקא בשביל שהיא תרצה להתפתח. בכל תחום.

הנה לפרה, למשל, אין כל מניעה להיות ברפת. כל ימי חייה. היא לא מרגישה כל קושי. כי לפרה אין שאיפות. אין לה כל יוזמה להתפתח אי פעם. *

דא עקא. מרחב שאין בו גבולות. הוא לא מרחב.

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גיליון פרשת ויחי, בנושא שיתוף הילדים בפטירת קרובים רח"ל:

כאדם שנמצא בתפקיד חינוכי, אני פוגש המון את הנושא הזה. אני רואה אנשים שמסתירים מהילדים מחלות של קרוביהם. ראיתי בעיניים את התוצאות של הטראומות הקשות הללו על הילדים. כשאני נתקל באירוע קשה כזה, אני מתחנן בפני ההורים לשתף את הילדים באופן שאפשר. המון הערכה שהעלית את הנושא החשוב הזה. *

אני רוצה לציין משהו ששמעתי בשם הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, ואין לפניי את המקור לכך. (אם תפרסם את התגובה, אולי מישהו יוכל לציין את המקור) פעמים רבות מבקשים מהילדים להתפלל על חולים סופניים, אומרים להם ובצדק, שהתפילות שלהם יכולות להפוך את המצב לגמרי, מצטיינים להם את דברי חז"ל שגם כאשר חרב מונחת על צווארו של אדם וכו'. אך באותה מידה גם מתעלמים מהטראומה של הילד. לא חושבים מה זה עשה לילד, שבטוח לגמרי שבזכות התפילות שלו הכול יתהפך לטובה, ובסוף קרה מה שקרה. גם את הבריאות של הילד צריך לקחת בחשבון. *

כתבת השבוע על השתתפות בלוויית. התייחסת לזה בכמה מילים, ואני חושב שזה נושא שראוי להרחיב בו. לא חושב שזה נושא שכדאי להקל בו ראש.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: בתקופה האחרונה, הילד שלי מרבה להיות חולה. כל שבועיים בערך הוא חולה ליום-יומיים. כמובן עשיתי את כל הבדיקות הרפואיות. לדברי הרופא, זה נראה ענין רגשי. **אנו רוצים לבדוק את הענין בעז"ה. השאלה היא, האם בינתיים לכפות עליו ללכת לחיידר או שעד סיום הבדיקה (שיכול לקחת זמן) זה נכח ייראה? תשובה:** יש לחלק בענין הזה.

יש ענין רגשי, שזה אומר שהיעדרויות מהחיידר, זו הדרך שלו לספר עד כמה הוא במצוקה. ברגע שהתייחסנו בשיא הרצינות למצוקה שלו, אפשר בהחלט לכפות עליו ללכת לחיידר. אך יש ענין רגשי אחר. זה אומר שהוא עובר איזה שהיא חווייה קשה ובלתי נסבלת בחיידר. קשה לדעת מתי זה קורה לו, אך לפעמים הילד יודע למה דווקא בימים מסויימים הוא מסרב ללכת. במצב כזה - לאלץ אותו, זו לא ממש הדרך. כן צריך בכל דרך להבין מה קורה איתו בחיידר.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת שמות

"ואלה שמות בני ישראל" (א, א)

דורשי רשומות היו אומרים שר"ת 'ואלה שמות' הוא, ו'חייב אדם ל'קרוא ה'פרשה, ש'נים מ'קרא ו'אחד ת'רגום. ויש שהביאו בלשון זה, על המילים 'ואלה שמות בני ישראל' ו'אדם א'שר ל'ומד ה'סדר ש'נים מ'קרא ו'אחד ת'רגום ב'קול נ'עים ישיר, י'חיה ש'נים ר'בות א'רוכות ל'עולם.

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" (א, א) מדוע כתוב מצרימה ולא למצרים. אלא מונח כאן רמוז נפלא: מובא בחז"ל, שכל עבד שהיה נכנס למצרים לא היה יכול לצאת משם. לכן המלה "מצרים" פותחת עם מ' רגילה ומסתיימת עם ם' סתומה, לומר לך - אפשר להכנס למצרים אבל אי אפשר לצאת ממנה. מה עשה הקב"ה, במקום לכתוב "ואלה שמות בני ישראל הבאים למצרים" כתב "הבאים מצרימה", כך שהאות מ' האחרונה והאות ה' שאחריה שתיהן פתוחות, לומר לנו, אני אוריד את בני ישראל למצרים, ואני גם אוציא אותם משם.

(כרם הצבי)

(בעל הטורים)

"שבע יפול צדיק ונקם" (משלי כד, טז)

בְּשֶׁאֶחָד הַעֹבְדִים בַּמַּפְעֵל נִכְשַׁל בַּמְּלֹאכֶתוֹ, זֶה עֲדִין לֹא סָבָה לַפֶּטֶר אוֹתוֹ. כְּלָנוּ בְּנֵי אָדָם וְנִכְשָׁלִים לַפְעָמִים, וְכָל מְנַהֵל מִבֵּין אֶת זֶה. מְתִי זֶה סָבָה לַפֶּטֶרִין? כִּשְׁהַעֹבֵד מִתְחִיל לְזַלֵּל בְּנִהְלִים, אוֹ חֲמוֹר יוֹתֵר, כִּשְׁהוּא מְנַסֶּה לְבָנוֹת אֶת הַקְּרִיָּה הָאִישִׁית שְׁלוֹ בְּתוֹךְ הַמַּפְעֵל. אֶת זֶה, אֵין מְנַהֵל בְּעוֹלָם שֶׁמִּסְגָּל לְהַכִּיל. כִּךָּ זֶה גַם בַּמַּפְעֵל הַחַיִּים, עִם מְנַהֵל הָעוֹלָם. כִּשְׁלוֹן הוּא דְבַר אָנוּשִׁי, זֶהוּ חֶלֶק מֵהַחַיִּים, אֲבָל תִּשְׁאָר נְאֻמָּן, אֵל תּוֹלֵז בְּכִלְלִים, וְהִכָּר אֶת מְקוֹמָךְ בְּעוֹלָם...

(נקודות של אור - ספינקא)

"ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף" (א, ח) בפשטות, "לא ידע את יוסף" הכוונה את יוסף הצדיק. אך יש לפרש עוד, על פי מה שייסד לנו נעים זמירות ישראל בתהלים (קטו יד - טו): "יוסף ה' עליכם, עליכם ועל בניכם ברוכים אתם לה". כלומר, אומר דוד המלך: מה שבני ישראל, בלי עין הרע, מתרבים, אין זה דבר טבעי ומובן מאליו. אלא "יוסף ה' עליכם" -

וצריך להבין מדוע נרמז כאן דבר זה של שנים מקרא ואחד תרגום, שמקומו בראשית, ויש לתרץ כי בני ישראל בישבם על אדמתם בארץ ישראל, והיו מדברים בשפתם בלשון הקודש, לא היו צריכים לתרגום, אבל כאשר ירדו למצרים, אשר מוזכר כאן בפרשת שמות, היו צריכים לומר גם התרגום.

(חיד"א)

ויש אומרים, כי בפרשת בראשית כל אחד מקבל על עצמו לומר שניים מקרא ואחד תרגום אבל מפעם לפעם נחלש החשק, וצריך שוב לחזק את האדם שלא ייחלש, וימשיך לקיים המצווה של חז"ל לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום בחשק ובשמחה.

(שיח הפרשה)

הקב"ה, הוא זה שדואג לריבויים הטבעי והמבורך של עם ישראל. על בני ישראל במצרים כתוב שהם "פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד", היו יולדות ששה בכרס אחת. פרעה ראה זאת ואמר: היתכן?! חייבים לחקור את התופעה הזו, מה טיבם של הגנים הגורמים לילודה שכזו! ולא ידע כי הכל משום ש"יוסף ה' עליכם".

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

"ותיראן המילדות את האלוקים... ותחיין את הילדים... ותאמרן המילדות אל פרעה... כי חיות הנה. (א, יז-יט)

ותחיין את הילדים - מספקות לחם מים ומזון. (רש"י) לפי זה כששאלן פרעה: מדוע עשיתן הדבר הזה ותחיין את הילדים - נשאלו על שתיים: על עצם הדבר שאינן ממיתות אותם ועל סיפוק המזון.

ויש להבין אם כן, איזה תשובתם על דבר סיפוק המזון. י"ל על פי מה ששנינו (קידושין פב.) רבי שמעון בן אלעזר אומר: (וכי) ראית מימיך חיה ועוף שיש להם אומנות והן מתפרנסין שלא בצער וכו', אלא שהורעתי מעשי וקיפחתי את פרנסתי.

נמצא, שכשבני ישראל הולכין בדרך צדיקים אזי נמשלים הם לחיות השדה שמתפרנסות בלא צער וטרחא כלל.

לפי זה, אכן הספיק תירוץ "כי חיות הנה" שנמשלו לחיות השדה (כמ"ש רש"י) גם על אספקת המזון באומרון לו, שעל כן אינם צריכים לאספקת המזון שלנו, כי הקב"ה מזמין להם פרנסתם קודם, כחיות השדה.

(אזור אליהו)

"ויעש להם בתים" (א, כא)

כהונה ולויה - מיוכבד, ומלכות - ממרים (רש"י) יש להבין הלא ידוע כי הקב"ה משלם מדה כנגד מדה, ואיך נפרש כאן הדבר הזה.

ויש לומר שידועה ההלכה שכאשר מצרי ישא ישראלית, הבנים הנולדים מתייחסים לאמם ולא לאביהם, וא"כ מפני מה גזר פרעה להרוג את כל הזכרים, מה הועיל בתקנתו, הלא בני ישראל יתרבו גם אם לא יהיו זכרים מבני ישראל, שגם אם המצרים ישאו את בנות ישראל, הילדים יתייחסו אחר אמם הישראלית.

אלא ההסבר הוא שאמנם יהיו ישראלים אבל לא יהיה להם יחוס אביהם, כי הוא מצרי, ולכן מסרו נפשם המילדות להחיות את הזכרים כדי שהילדים יהיו מיוחסים, ועל כן שילם להם הקב"ה שכרם שיצאו מהם כהונה לווייה ומלכות, שלא לה מתמנים רק מיוחסים מבני ישראל.

(לבית בריסק)

"ותהר האשה ותלד בן" (ב, ב)

יש להבין מדוע ילדה יוכבד רק בן אחד, הלא כולם ילדו ששה בפעם אחת.

ויש לומר עפ"י מה שכתב הרמב"ן ששבט לוי היו המעט מכל השבטים, כי הם לא עבדו במצרים, והברכה המיוחדת לריבוי היה לאלה שעינו אותם, כמו שנאמר 'וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ', ולכן גם כאן, ילדה רק בן אחד כי היה משבט לוי.

(משמרת אריאל)

זהו שאומר הכתוב: "ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף" - הוא לא ידע את הסוד של "יוסף ה' עליכם", שזו הסיבה האמיתית לרבוים העל טבעי של ישראל.

הוא לא ידע שהקב"ה הוא זה שמנהל את העולם, ולכן הלך לבדוק מה מתרחש מבחינה טבעית.

(לאור הנר)

"ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף" (א, ח)

אמר אשר לא ידע את יוסף, כי לא ידע מה שקרה ליוסף, כי אחיו היו משתדלים בכל עוז להאבידו ולבטל חלומותיו ולא הועילו להם כל נכליהם אשר נכלו, כי רצון האל ית' היה עם יוסף לגדלו ודבר אלקינו יקום לעולם.

כך פרעה אמר פן ירבה נגד רצון האל ית' שאמר כן ירבה וחשב מחשבות עליהם ולא עלתה בידו כאשר לא עלתה בידי אחי יוסף, ובכל מה שהיה קם על ישראל אותה קימה היתה על המצרים - ועל קדקדם חמתו ירד.

(כלי יקר)

"הבה נתחכמה לו" (א, י)

מעשה שהיה אצל בעל הקדושת לוי זצ"ל שהתנה עם עני מדוכא פשוט ובור שהוא יפרנס אותו וידאג לכל צרכיו, רק בתנאי שהוא

ישמע בקולו ויעשה ככל אשר יצוהו, והנ"ל הבטיח לו. בערב יום הכיפורים לפני כניסת היום הקדוש קרא אותו אליו ואמר לו הלא ידוע לך שיש לנו הסכם, והנה אני את שלי קיימתי, עכשיו עליך לקיים הבטחתך ולשמוע בקולי לכל אשר אצוך.

ובעודם מדברים, צוה עליו ללכת ולעבור על דת התורה ולהמיר את דתו.

הוא סירב בתוקף, ובעל הקדושת לוי זצ"ל הפציר בו וגזר בו שישמע בקולו כפי שהתנו ביניהם, עד שבתוך דין ודברים, העני מתוך רוב צער שהפצירו לעבור ח"ו על דת תוה"ק, תפס בזקנו של בעל הקדושת לוי, ונתלשו כמה שערות.

לקחם הקדושת לוי זי"ע ונכנס לבית מדרשו ופתח ארון הקודש כששערות זקנו בידיו ומליצה בפה קדשו, שאפילו איש פשוט בור ועם הארץ, שסיפקתי לו את כל צרכיו, והבטיח לשמוע בקולי, עם כל זאת לא הסכים בשום אופן לעבור על דת תוה"ק.

ובזה פירשו את הפסוק 'היה אתה לעם מול האלוקים והבאת אתה את הדברים אל האלקים' (שמות יח, יט), שתאמר לעם דברים שהם "מול" האלקים, כלומר בהתנגדות לאלקים, ותראה איך שהם יתנגדו אליך, ואז והבאת את הדברים אל האלקים במליצה ישרה על כלל ישראל.

(שארית מנחם)

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

אכן כן - השיב ר' יוזל והוסיף - הן יהודי זה מתגורר באותה עיירה, ואילו היו רואים אותו מכריו שם ללא גרבים, היה מתבייש מהם מאד, לעומת זאת, אני הייתי איש זר במקום, אורח ליום אחד, ועל כן לא היתה לי סיבה להצטער ממה שחושבים עלי שם.

(תנועת המוסר)

"אכן נודע הדבר" (ב, יד)

הגרא"ד דינר הקשה שאלה חמורה מאוד בפני הגר"ח קניבסקי.

על הפסוק 'אכן נודע הדבר' מביא רש"י את דברי חז"ל האומרים שלאחר ששמע משה רבינו את דברי המלשינות של דתן ואבירם, אמר שעכשיו הוא כבר מבין מדוע נענשו היהודים יותר מכל שבעים האומות, בסבלותיהם הנוראיים במצרים. כי אם יש דילטוריא בעם ישראל, הכל כבר מובן.

כיצד ניתן להסביר את העניין, שאל הגרא"ד דינר, האם בגלל שני אנשים, רק שניים, העומדים ומדברים דילטוריא, צריך להעניש את כל הקהל, את כל הכלל כולו? אתמהה!

והגר"ח קניבסקי תירץ: 'כי כלל ישראל שתק ולא מחה'!!!

נמצאנו למדים גודל חובת המחאה מול החטאים והחוטאים.

אבל, יש לזכור שבדורנו אנו המחאה הגדולה ביותר תהיה באמצעות המעשים הטובים שנפעל לעיני הבריות. גם מי שעדיין אינו שומר תורה ומצוות, לא יוכל לעמוד נגד הריח המשכר המופק ממידותיהם הטובות של שומרי התורה.

(עלינו לשבח)

"אכן נודע הדבר" (ב, יד)

ומדרשו, דאג לו על שראה בישראל רשעים דילטורין (רש"י)

מסופר על מרן החפץ חיים זצ"ל שהגיע אליו אברך ושאל אם יש לו משרה בעבורו, מפני שמצבו דחוק. אמר לו החפץ חיים: בכפר פלוני מחפשים רב שיאמר שם דרשות בשבת.

הלך האברך לאותו כפר וסיכם איתם שבמשך כל שבת הוא ידרוש במשך שלוש שעות, שעה אחת ידרוש בתורה, שעה במשנה, ושעה בהלכה, וכך היה.

לאחר זמן מה החליט הרב לערוך להם מבחן, וראה שאף אחד לא הבין ולא זכר מכל מה שלימד ודרש.

הלך לחפץ חיים וטען: 'חבל על הזמן, שהרי אף אחד אינו מבין את דברי, ואני מבזבז את זמני לריק.

שאל אותו החפץ חיים: כמה זמן נמשך השיעור? ג' שעות - ענה האברך.

וכמה אנשים משתתפים בשעורים? שלוש מאות - השיב האברך.

"ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה, ותחמול עליו ותאמר מילדי העברים זה" (ב, ו)

וקשה מנא ידעה שהוא מילדי העברים.

ונראה דהנה אמרו רז"ל (יבמות עט.) שבני ישראל מצויינים בזה שהם רחמנים וגומלי חסדים, אבל הגויים ערלי לב ואכזרים המה ולא ירחמו על איש.

והנה ידוע מה שכתבו הספרים דאם מקבילין פני צדיק הדור, נמשכת קדושה מהצדיק אל האיש המסתכל עליו.

ולכן בראותה כי בפתחה את התיבה ובראותה את הילד היא מתמלאת חמלה ורחמים עליו, תמהה היתכן שיש חמלה לנכרית, והבינה כי ראיית הילד היהודי גרמה לה זאת.

לכן אמרה כי בטח מילדי העברים זה, ונכנס בי רגש של רחמים מצורת ילד הצדיק הזה.

(הרה"ק רבי אהרן מקרייז - צאנו זי"ע)

"ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם" (ב, יא)

נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם (רש"י)

איתא מהרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ליקוטים בפרשת ד"ה ויהי, ומקורו בספר תלמידו 'ליקוטי חבר בן חיים') כאן ניכר ההפרש וההבדל כי 'זה לעומת זה עשה האלוקים' (קהלת ז, יד).

כי בעשו כתיב "ויגדלו הנערים... ויאכל וישת ויקם וילך..." - לא ראה מאומה לנגד עיניו אלא את עצמו את מאכלו ומשתהו, ואילו אצל משה מצינו כי רק "ויגדל משה" מיד נתן עיניו ולבו להיות מיצר על אחיו, ביום הראשון ראה מצרי מכה עברי ולא היה יכול לסבול כן מאהבת עמו, ביום השני ראה שני עבריים נצים והוקשה בעיניו כיצד ירים איש ישראל ידו על חברו, ובבנות יתרו דלה להם מים להצילם מיד הרועים האחרים שלא סבל את העוול שנעשה להם ע"י הרועים.

"ויגדל משה... וירא בסבלותם" (ב, יא)

היה זה ערב יום הכפורים, ו"הסבא מנובהרדוק" ר' יוסף יוזל הורוביץ נקלע בדרכו לעירה קטנה.

לקראת ערב, בפרוס היום הקדוש, הגיע ר' יוזל לבית הכנסת, והנה הבחין באחד המתפללים, שמראהו כשל בן תורה, אלא שלרגליו נעל נעלים.

נעלים ביום הכפורים?! נחרד ר' יוזל, וכבר פנה אל האיש בתוכחה גלויה - מפני מה אינך מוריד את מנעליך כפי הדין?

מפני שאין לי גרבים - השיב היהודי במבוכה - ומתבייש אני לעמוד ברגלים חשופות.

לשמע התשובה, לא הסס ר' יוזל, ומיהר לפשוט את גרביו ולמסרם לאיש, ואילו הוא עצמו התהלך יחף במשך כל יום הכיפורים.

לאחר מעשה, נודע הדבר למקורביו של ר' יוזל, ושאלוהו בתמיהה - וכי עדיף יהודי זה ממך, וכי כדי למנוע ממנו בושה, היית צריך אתה להתבזות?!

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

"והיה כי תלכו לא תלכו ריקם" (ג, כא)

כך מתפרש הכתוב על פי הדרוש: והיה כי תלכו - אין 'והיה' אלא לשון שמחה, כי אם תלכו כל ימיכם בעולם, בדרך של שמחה והסתפקות, אזי "לא תלכו ריקם" - לא יחסר לכם מאומה ולא תלכו ריקם...

(דברי בינה)

"ויען משה ויאמר והן לא יאמינו לי" (ד, א)

איך העלה משה רבינו הרועה נאמן על דעתו חשד כזה על בני ישראל, שלא יאמינו לו.

אלא, משה רבינו בידעו שגלות מצרים הוא שורש כל הגליות, וגאולת מצרים שורש כל הגאולות העתידות, רצה מיד לסלול דרך לעתיד שבני ישראל מוכרחים להגאל אפילו כאשר אינם איתנים באמונה, לפיכך רצה לשמוע מפי השי"ת את הצו לגאול את בני אפילו בעת ש"לא יאמינו לי".

(שפת אמת)

"לא איש דברים אנכי" (ד, י)

משה מרוב חפצו שלא ילך, לא התפלל לפניו יתברך שיסיר כבודת פיו, אבל טען, אחרי שלא הסירות כבודת פי מעת שדברת לי ללכת, אל תצווני שאלך, כי לא יתכן לאדון הכל לשלוח שליח ערל שפתים למלך עמים, והקב"ה כיון שלא התפלל בכך, לא רצה לרפאותו.

(רמב"ן)

"כלו מעשיכם דבר יום ביומו" (ה, יג)

"כלו" ב' פעמים במסורה. חד הכא, ואידך: "כלו תפילות דוד בן ישי" (תהלים עב, כ)

יש לומר שהמסורה מרמזת מה שכתוב בספרים, שבגלות מצרים היה הדיבור בגלות (זוה"ק וארא כח), שמקוצר רוח ועבודה קשה, לא היו יכולין אפילו להתפלל אל ה' יתברך שיגאלם, וכששלח הקב"ה את משה לגאלם, ופרעה הרשע הכביד עליהם את העבודה, זאת היתה סיבה מאת ה' יתברך כדי שיצעקו ישראל ויתחילו להתפלל שיגאלו.

והנה פרעה הרשע הרגיש וחשש, שאם יתפללו לה' יתברך, אולי ישמע צעקתם, על כן היה חושב מחשבות לבטלם מהתפילה ואמר: "תכבד העבודה על האנשים" (ה, ט), הם ילכו וקוששו להם תבן (ה, ז) בכדי שלא יהיה להם פנאי להתפלל.

וזו כוונת המסורה, שמה שאמר פרעה "כלו מעשיכם דבר יום ביומו" היה עיקר כוונתו שיהיה "כלו תפלות", פירוש שלא יהיה להם פנאי להתפלל ולומר תפלות.

(צמח דוד, דינוב)

אמר לו החפץ חיים אני ממש מקנא בך! בזכותך, שלוש מאות יהודים לא מדברים לשון הרע במשך שלוש שעות כל שבת! אשריך! תמשיך, אך על פי שהם לא מבינים. (נתיבות חיים)

"וימת מלך מצרים" (ב, כג)

פירש רש"י שלא מת ממש אלא נעשה מצורע והיה בעל מום.

ונראה לרמזו "וימת מלך מצרים" ראשי תיבות מום. רמז שהיה בעל מום.

(זרע אברהם)

"המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא" (ג, ה)

אל תאמר לכשאפנה אשנה - אמרו חז"ל (אבות ב, ד), כי האדם חושב בנפשו לכשירחיב לו ה' את גבולו ויוטב מצבו, אז יעסוק בתורה ובמצות, אבל לא כן עכשיו כשהוא בצרה ומצוקה.

לזה אמר הכתוב "המקום אשר אתה עומד עליו" היינו באותו מצב ובאותה שעה - קודש הוא.

דאפשר שרצון ה' הוא דוקא העבודה מאותה שעה הדחוקה.

(חפץ חיים עה"ת)

"ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי כי ידעתי את מכאוביו" (ג, ז)

בפסוק זה הוזכרו שלושה ביטויים שונים. ראיה, שמיעה, ידיעה.

שכן, הקב"ה משגיח על עם ישראל, בכל שלושה אופנים הנזכרים.

וכן אפשר לרמזו זאת בתיבת "ישראל". שמורכבת מאותיות, יש"ר א-ל, דהיינו, "ישר" אותיות, יודע שומע רואה. "א-ל" ומשגיח עליהם.

(חתם סופר)

"מי אנוכי... וזה לך האות בהוציאך את העם תעבדון את האלוקים על ההר הזה" (ג, יא-יב)

להבין מה הקשר בין שני הדברים, יש לומר שמשה רבינו שאל מי אנוכי כי אלך אל פרעה, למה בחר ה' בי, כיוון שהחזיק את עצמו לכולם, ועל זה ענה לו הקב"ה, דווקא משום זה אני אהיה עמך כמ"ש "מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח" (ישעיהו נז, טו), וזה לך האות שאני בוחר בשפלים, כי בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה, גם כן מאותו סיבה שהוא הנמוך מכל ההרים.

(אך פרי תבואה)

א גוט שבת

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת שמות | טבת תשפ"ד | גיליון א'

שבת של תורה

פנינה לשולחן השבת

יָקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ

ההקשר הנפלא בין המחלוקת אם קם מלך חדש ממש, ובין מחלוקת דומה בהלכה

על הפסוק בפרשה (שמות א, ח) וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף, מביא רש"י שני פירושים, רב ושמואל, חד אמר - חדש ממש. וחד אמר - שנתחדשו גזרותיו.

אם כי על פניו נראה שמדובר רק במחלוקת הנוגעת לפשט הכתוב, בא הגאון רבי יוסף חיים מבאגדאד וצ"ל, בעל בן איש חי, בספרו בן יהוידע (עירובים נג, א) וכורך באופן נפלא מחלוקת זו עם מחלוקת אחרת הנוגעת להלכה למעשה.

נאמר בתורה (דברים כ, ה) שהבונה 'בית חדש' אינו יוצא למלחמה, על כך נחלקו במשנה (סוטה מג, א) מה דינו של אדם ההורס את ביתו וחוזר ובונה שם את הבית באותה מתכונת כמו הראשון, האם נחשב כבונה בית חדש, או לא, מאחר ולא חידש מאומה בבית. לדעת תנא-קמא - גם מקרה כזה נחשב לבית חדש ואינו יוצא למלחמה, ולדעת רבי יהודה אין זה נחשב לבית חדש להיפטר מציאה למלחמה.

מעתה, מה נאה לומר, שמחלוקת זו קשורה באופן ישיר למחלוקת רב ושמואל בפרשת השבוע. הסובר שלכינוי 'מלך חדש' זוכה רק חדש ממש, סובר כשיטת רבי יהודה שגם הפסוק 'בית חדש' פירושו רק בית חדש ממש, ולא בית שנהרס ונבנה שוב באותה צורה. ואילו הסובר שהתואר 'מלך חדש' אינו בהכרח מבטא בית חדש ממש, והתואר יכול לחול גם על מלך ישן שהתחדשו גזרותיו, סובר כתנא קמא שההגדרה של 'בית חדש' כוללת גם בית שנהרס ונבנה מחדש.

שערי תורה

מבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

מה בפרשה?

שעבוד מצרים ושליחת משה רבינו לגאול את ישראל

ד. שליחת משה לגאול את ישראל

הקב"ה מתגלה למשה בסנה, ובמשך שבעה ימים מפציר בו ללכת לגאול את ישראל ממצרים, ומוסר בידו שלשה אותות לעשות לעיני ישראל: מטה הנהפך לנחש, יד נהפכת למצורת, ודם למים.

הקב"ה מתגלה לאהרן בבקשה שישמש מתורגמן למשה. אהרן אכן יצא לקראתו בשמחה.

ה. מילת אליעזר במלון

משה יוצא לדרך בלי למול את אליעזר בנו, מחשש סכנה. לאחר שהנחש בלע את משה, לקחה ציפורה אבן ומיהרה למולו.

ו. התגברות הצרות במצרים

אחרי שעשו משה ואהרן את האותות לעיני ישראל שהאמינו בהם, הם הולכים לפרעה למסור את דברי ה' לשלח את ישראל. פרעה מסרב וגוזר גזירה נוספת: לא לתת טיט ליהודים.

דתן ואבירים גוערים במשה ואהרן שהם גרמו לריבוי הצרות. ולשאלת משה רבינו לפני ה'למה התרבו הצרות, משיב לו הקב"ה שכעת תבוא הישועה.

- א. עבודות פרך במצרים
- ב. לידת משה רבינו
- ג. משה בורח למדין
- ד. שליחת משה לגאול את ישראל
- ה. מילת אליעזר במלון
- ו. התגברות הצרות במצרים

בפרשת שמות, הראשונה מחומש זה, אנו לומדים על גלות ישראל במצרים, ועל תחילת השתלשלות הגאולה.

א. עבודות פרך במצרים

פרעה החושש מפני ריבוי בני ישראל גוזר עליהם עבודות פרך, ולהשליך ליאור כל תינוק זכר. המיילדות מסרבות לפקודת פרעה עליהן להמית כל תינוק זכר הנולד.

ב. לידת משה רבינו

שלשה חודשים לאחר לידת משה הוא מונח בתיבה על שפת היאור בתיבה, ומשם נלקח על ידי בת פרעה.

ג. משה בורח למדין

בעקבות הלשנה לפרעה מצד דתן ואבירים על משה שהרג מצרי, בורח משה למדיין, שם מושיע את בנו יתרו מהרועים, ונישא לאשה לציפורה.

ירא שמים יקרא גם פירוש רש"י

"אע"פ שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו השבוע שנים מקרא ואחד תרגום אפילו עטרות ודיבן. אם למד הפרשה בפירוש רש"י חשוב כמו תרגום וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י" (שו"ע או"ח סי' רפ"ה סעיף א' וב')

חיים של תורה

מעלת והשיבות לימוד פרשת השבוע עם פירוש רש"י הק'

ואלה שמות בני ישראל (שמות א, א) הוודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים (רש"י).

להבין על יהלומים

כשנכנס אל חדרו של הרה"ק רבי שלום דב בער מליובאוויטש זי"ע, הסוחר החסיד, רבי מוניא-מוסינזון ז"ל. פתח הרבי והשמיע באוזניו שיחה נלהבת על חשיבות היהודים הנקראים 'יהודים פשוטים', שערכם לא יסולא בפז.

כשראה הרבי שהסוחר אינו מבין את דבריו, נענה לעברו שאלה: אתה הרי סוחר ביהלומים, כלום יש באמתחתך כעת כמה יהלומים? האפשר לראות אותם?

'בשמחה!', ענה הגביר, ומיד שלף מכיסו אמתחת יהלומים, שפך אותם בזהירות על השלחן, והחל למנות את שבחו של כל יהלום במה הוא מיוחד יותר מחברו.

העמיד הרבי פנים משתוממות, ושאל 'איני מבין למה אתה עושה עסק שלם מאבנים אלו, מה מצאת אתה בהם?'

'כמובן, על יהלומים צריך להיות "מבין"! - השיב ר' מוניא 'רק מומחה ביהלומים מבין את מעלותיהם.'

'שמעו אוזניך מה שפיך מדבר' - ענה לו הרבי - 'אם על נשמות של יהודים צריך להיות 'מבין' גדול כדי לייקר ולהבין שכל נשמה יהודית היא יהלום יקר ערך!'

ויצא אל אחיו וירא בסבלתם (שמות ב, יא)

לאסוף נדבות בכותל המערבי

הגאון רבי יוסף עדס זצ"ל, מראשי ישיבת פורת יוסף בירושלים היה, והרביץ תורה לתלמידים בישיבה במשך למעלה מארבעים שנה, גדולתו בתורה היתה לשם דבר, אולם כדרכו בקודש היה צנוע ונחבא אל הכלים וברח מן הפרסום והכבוד. בכל בוקר היה אוסף כסף בכותל המערבי ומשפיל עצמו, ובלבד שיוכל לסייע ליתומים ואלמנות חתנים וכלות.

פעם אמר לו מאן דהו: הכיצד רב גדול כמו כבודו ישפיל עצמו ויאסוף כסף בכותל, הלא אין זה ראוי לכבודו! השיבו הרב עדס: 'יש אברכים הולכים עם נעלים קרועות ואני אחוס על כבודי?!'

ויצא אל אחיו וירא בסבלתם (שמות ב, יא)

אצל יהודי אין 'אני', יש 'אתה'

סיפר נכדו של הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל: פעם אחת נסענו יחד בני המשפחה ברכב עם זקננו

הגאון רבי אברהם זצ"ל, באמצע הדרך הבחינו באיש זר ההולך ברגליו אל היעד אליו נסענו, ורצה רבי אברהם לעשות לו טובה ולצרפו לנסיעה. נענה אחד מבני המשפחה היושבים ברכב: גם ככה אני לא מסוגל לצפיפות הזאת, לא כדאי להעלות עוד אחד לרכב.

נענה רבי אברהם ואמר: מה זאת אומרת 'אני' לא מסוגל לצפיפות? אצל יהודי אין מושג של 'אני', יש רק 'אתה', ושוב חזר ואמר: אין אני יש רק אתה! כל שיחו ודיבורו של יהודי צריכים לסוב סביב השאלה לזולת: מה 'אתה' רוצה, מה 'אתה' צריך?

ויאמר משה אל האלקים מי אנכי (שמות ג, יא)

כשהרב מטשעבין התבייש לצאת

לרחוב

בחודשי הקיץ של שנת תש"ט הפצירו ראשי ישיבת ותלמוד תורה 'חיי-עולם' בירושלים באוזניו שיאות לכהן כראש הישיבה ונשיא המוסדות. לאחר הפצרות מרובות הוא נעתר לכך, ואף נקבע תאריך בו ישמיע הגאון מטשעבין שיעור כללי ראשון בהיכל הישיבה לכבוד המינוי. לקראת המאורע פורסמו מודעות בכל רחבי ירושלים, ואכן התאסף ציבור עצום של גדולי למדני ירושלים לשמוע את השיעור העמוק.

למחרת הבחינו המתפללים בבית המדרש 'קהל חסידים' בו היה רגיל הגאון מטשעבין להתפלל מדי יום בקביעות, שמקומו של הרב נפקד והוא לא הגיע היום לתפילה. למחרת כשהגיע לתפילה ניגש אליו רב בית הכנסת, ובידר מדוע לא הגיע אתמול לבית הכנסת?

ענה לו הגאון מטשעבין בהתנצלות: 'פשוט התביישתי לצאת לרחוב, אחרי שפורסמו מודעות בכל רחבי ירושלים על דבר השיעור, ומנסחי המודעות עיטרו את שמי בתוארים מצחיקים כמו 'רשכבה"ג'... ממש עשו ממנו חוכא ואיטלולא, איך אוכל לבוא בין הבריות אחרי מודעות כאלו, מרוב בושה נשארתי אתמול בבית!'

ויראך ושמח בלבבו (שמות ד, יד)

כמה אני שמח כשאחרים בונים

ביום בו התקיימה חנוכת הבית לשיבת 'בית הלל' בבני ברק, התקיים גם מעמד הנחת אבן הפינה לבנין ישיבת 'בית-מאיר' בבני ברק, והגאון הרב מפוניבו' זצ"ל התכבד לנאום בשני המעמדים. כשהוא עמד ליד מקום הנחת אבן הפינה לשיבת בית מאיר קרא הרב מפוניבו' ואמר בקול גדול: 'האמינו לי, כאשר אני רואה שנבנות ישיבות נוספות על ידי אחרים - אני

שמח עוד יותר מאשר אני עצמי בונה. ואם תשאלו מה פתאום 'יותר'? אסביר לכם: בהקמת הישיבה שלי יש לי אמנם שמחה, אבל גם עול כבוד של חובות, מנגד, כאשר אחרים בונים - השמחה שלי גדולה, וכלי עול של החובות, כל כך שמח לי בלב כשאחרים בונים, האמינו לי, כי אני שמח יותר מבעת בניית הישיבה שלי!" - הכריז הרב מפוניבו', ולימד אותנו עוד פרק במסכת עין טובה.

ויקח ויפגשהו בהר האלקים וישק לו (שמות ד, כז)

שלום-עליכם בלי כפפות

הצדיק הירושלמי רבי אריה לוי זצ"ל היה משכים קום בכל יום לתפילת שחרית כותיקין. בלכתו לבית הכנסת מה מקפיד להקדים שלום לכל הנקלע בדרכו, כמו כן היה נוהג ללחוץ בחמימות רבה את ידיהם של הנקלעים בדרכו. פעם אחת מבני משפחתו טרחה לסרוג עבורו זוג כפפות צמר, אך הוא סרב לקבלן באומרו: 'הכיצד ארגיש חמימות בידו של אדם בעת שאושיט לו כף יד לשלום?!'---

ויאמר ה' אל משה עתה תראה אשר אעשה לפרעה (שמות ו, א) הרהרת על מדותי (רש"י).

אין לי שום שאלות

על הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר מסופר: כאשר בנו רבי משה פינקל זצ"ל עלה בסערה השמימה בדמי ימיו, לאחר שנות סבל יסורים, בהשאירו אחריו יתומים עוללים. נענה אחד מבני המשפחה ואמר לו: 'אני לא שואל שום שאלות על הקב"ה'. השיב לו ראש הישיבה בקריאת אמונה מנהמת לבו, ותיקן אותו בניסוח: 'ואני - לא רק שאני לא שואל את השאלות, אני אין לי כלל שום שאלות על הקב"ה!'

מספר לחיוב מארה"ב: 151-8988-1351
מספר לחיוב מאנגליה: 443-3061-30131

מבחנים | שיעורים במגוון שפות
וסגנונות | חידות | הגרלות | ידיעות
ועדכונים | אזור אישי | ועוד

02.500.20.18

קו 'קול התורה' - שמעו ותחי נפשכם!

עבודת המדות

הפולמוס אודות הצייר שצייר את דמותו של משה רבינו

על הפסוק בפרשת השבוע (שמות ב, ב) וַתֵּלֶךְ בִּן יִתְרָא אִתּוֹ כִּי טוֹב הוּא, כותב רש"י: 'כשנולד נתמלא הבית כולו אורה'.

הדברים מלמדים אותנו שמושה רבינו תיכף עם ביאתו לעולם היה איש אלקים בעל מדרגה גבוהה עד שהבית התמלא אורה בלידתו.

המעשה במלך שהתבונן בחכמת הפרצוף בפני משה

דברים אלו היו מקור ובסיס לערעור שערערו כמה מגדולי הדורות על הסיפור המופיע בפירושו 'תפארת ישראל' (על משניות מסכת קידושין, סוף פרק א), שכשהוציא משה את ישראל ממצרים ועשה את כל הניסים, התעורר מלך ערביי אחד ושלח צייר לצייר תמונת המנהיג הגדול הזה ולהביאו אליו, כדי לדעת על פי תווי פניו מה כוחו של משה.

כשחזר הצייר והביאו את ציור דיוקנו של משה, הראה המלך את הציור לחכמים הבקיאים בחכמת הפרצוף, והם השיבו "הוא רע מעללים, לקוי בכל המדות הרעות". נסע המלך אל המדבר, נכנס למחנה ישראל, נפגש עם משה ושאלו: היתכן שאלו הם התכונות שלך?.

ויען משה איש אלקים ויאמר: 'אכן נולדתי עם כל המדות הרעות, אבל עבדתי על עצמי לשנות את טבעי לטובה, ובעבור כך זכיתי לכל המעלות'.

קונטרס 'כליל תפארת' נגד הסיפור

מעשה זה שנדפס במשניות עורר סערה רבה בהיכלי התורה, והמגיד מוילקומיר הגה"צ רבי חיים יצחק אהרן ראפפורט זצ"ל (שעלה אחר כך לירושלים) הדפיס קונטרס מיוחד בשם "כליל תפארת", להפריך בתוקף ובדברים כדרכונות את אמיתת הסיפור הנ"ל, ולהוכיח שמושה רבינו היה כולו טוב כבר מיזמו הראשון.

בדף השער הוא כותב: 'בקונטרס הזה באנו להעיר על מה שהעידה התו"ק על משרע"ה שהיה מתולדתו כלול מכל טוב, וכמו שכתוב (שמות ב, ב) 'ותרא אותו כי טוב הוא', שזכה מתולדתו שלא זוה רוח הקודש ממנו תמיד, וגם השכינה היתה עמו, ועוד כמה מעלות בקודש שזכה תיכף מתולדתו עד סופו וכן היה מקובל בכל ישראל מדור דור'.

לאור זאת הוא כותב שכל מה שנדפס בתפארת ישראל כולו מזויף, בתוך הקונטרס מאריך שם להביא עוד כמה מקורות שמושה רבינו נולד טוב, והמרכזי שבהם הוא כאמור מדברי רש"י בפרשתנו שהבית התמלא אורה בלידת משה רבינו.

הקונטרס 'כליל תפארת' זכה להסכמת של כמה מגאוני הזמן, שמחזקים את טענותיו.

ספרי החסידות מזכירים את הסיפור

אולם מצד שני, מצינו לכמה מגדולי התורה והחסידות שהצדיקו את אמיתות המעשה, כפי שיש לראות בספה"ק אור פני משה להרה"ק רבי משה מפשעווארסק זי"ע (פרשת חוקת) שהביא את הסיפור הנ"ל באריכות. גם בספה"ק קדושת לוי פרשת תרומה: "לכן הקדים משה כלים קודם משכן, כי מכה יראתו ואהבתו היו לומדים ישראל, כי נולד במדות רעות כמוזכר בספרים". גם בספה"ק דגל מחנה אפרים (פרשת כי תשא, עה"פ וראו בני ישראל את פני משה), כותב כך.

נאמרו בפולמוס זה עוד הסברים, אך ההסבר המרכזי בא ליישב, שאמנם מצד הגוף נולד משה רבינו במדות בלתי מתוקנות, אך מצד הנשמה נולד בנשמה קדושה מאד, והבית התמלא אורה מצד הנשמה.

אוצר התורה

יהלום מתוך הפרשה

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (שמות א, א)

ראש תיבות: ו'אדם א'שר ל'וּמַד ה'סדר ש'נים מ'קרא ו'א'חד ת'רגום ב'קול נ'עים י'שיר י'חיה ש'נים ר'בות א'רוכים ל'עולם (בעל הטורים).

וּתְפַתַּח וּתְרַאֲהוּ אֶת הַיֵּלֶד וְהִנֵּה נֶעַר בְּכֶה וְגו' וּתֹאמַר מִיֵּלְדֵי הָעֶבְרִים זֶה (שמות ב, 1)

לא נאמר 'ותשמע' אלא 'ותראהו'. רק יהודי יכול לבכות בלי להשמיע קול (רבי מנחם מענדל מווארקא).

וַיַּגְדֵּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו (שמות ב, יא)

שהיה גדל שלא כדרך העולם (מדרש רבה). גם כשעלה לגדולה לא שכח את אחיו, אלא יצא לראות את צערם. שלא כדרך העולם (שבט סופר)

וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בֹּעֵר בְּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינּוּ אֶכֶל (שמות ג, ב)

'הנה הסנה בוער באש' - יש אדם הבוער בעבודת ה', אבל 'הסנה' - המידות רעות, 'איננו אוכל', עדיין לא לא שרף אותם (נועם אלימלך).

וַיָּבֵא יְדוּ בְּחִיקוֹ וַיּוֹצֵאֵהּ וְהִנֵּה יְדוּ מְצֻרַעַת (שמות ד, 1)

כשאדם טומן ידו בחיקו ואינו עושה דבר, 'הנה ידו מצורעת' - זהו צרעת וסימן לא טוב (מלבי"ם).

וַיִּרְכַּבְּם עַל הַחֲמֹר (שמות ד, כ)

הוא החמור שעתידי מלך המשיח להיגלות עליו (רש"י). משיח ירכב החמור ההולך לאט-לאט, שמא יש עוד נשמה של יהודי המבקשת לשוב בתשובה (אמרי אמת).

תָּבֵן אֵין נִתֵּן לְעַבְדֶּיךָ וּלְבָנִים אֲמָרִים לָנוּ עֲשׂוּ (שמות ה, טז)

בדרך רמז אמר רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע: 'תבן אין ניתן לעבדיך', אם אדם אין לו תבונה לשפר את מעשיו, 'לבנים אומרים לנו עשו' - השערות הלבנות אומרים לו שיעשה תשובה...

למדתי, למה להיבחן?

רבבות אלפי נבחני תורה שבכתב מעידים על

מהפך עצום ע"י עריכת המבחנים

המסייעים להבנה ברורה ושינון התורה בעקביות ודבר יום ביומו

בחן את עצמך מדי יום אם אינך מפספס את היסוד!

אהבת התורה

פרי עטם של לומדי תורה שבכתב מרחבי הנל

לא יתכן להיות למדן ותלמיד חכם בלי הבסיס

לכבוד המערכת החשובה 'תורה שבכתב' הפועלת גדולות ונצורות.

ברצוני להביע בשורות הבאות את המהפך הגדול שזכיתם לחולל בחיי במחצית השנה האחרונה. אודה וכן אבוש: אני אברך כולל, אפילו נחשב לאברך חשוב, ואף זכיתי להיבחן להוראה, ובכל זאת היה אצלי רפיון גדול בלימוד פרשת השבוע עם חומש רש"י, ברוב השבועות מצאתי את עצמי לומד רק כמה פסוקים עם רש"י, ושאר הפסוקים סמכתי על כך שאני בוודאי זוכר את הפירוש משנים קודמות. כך שנים ממושכות.

עד שהחלו לקרוא לעברי שוב ושוב המודעות המיוחדות המתפרסמות מטעם ארגון תורה שבכתב, שהצליחו לגעת בנימים חבויים בלבי, 'לא יתכן להיות למדן ותלמיד חכם

כשחסר לך הבסיס' - עורר בי קול פנימי. בהחלטה נכונה החלטתי בתחילת חומש בראשית להצטרף למיזם תורה שבכתב, ומאז ברוך ה' אני לומד ונבחן כל יום, ומה אומר? מה אדבר? התחלתי לגלות כמעט בכל פסוק ידיעות והדגשים חדשים שלא שמתי להם לב בעבר, דווקא עכשיו בגילי המתגבר, לאחר שנים שלא למדתי פירוש רש"י כהוגן, אני לומד את התורה עם הבנה חדשה והרבה יותר בוגרת וחדה, המבחינים גורמים לי לעיין היטב ולהבחין בעומק המצוי במילות המדודות של רש"י.

אשריכם! חזקו ואמצו! והמשיכו להגדיל תורה ולהאדירה!

אברהם י. בני ברק

יש לכם סיפור משנה חיים? רואים הצלחה מיוחדת בלימוד? תרצו לשתף את הקוראים? שלחו לנו את הסיפור האישי שלכם לפרסום במדור זה באמצעות דוא"ל GTS025002018@gmail.com או הקליטו את הודעתכם באזור האישי 'בקו 'קול התורה' 02-5002018 או ב'נדריים פלוס'

חידודי תורה

פרפראות וחידודים על פרשת השבוע ופירוש רש"י הק'

חידת 'יוסיף דעת'

מדוע נקרא רשע אם רק הרים יד ולא הכה?

רש"י בפרשת השבוע כותב על הפסוק (ב, ג) וַיֹּאמֶר לְרֵשָׁע לְמָה תִּפְּהָ רֵעֶךָ, אף על פי שלא הכהו, נקרא רשע בהרמת יד. והתמיהה הגדולה: מדוע באמת נקרא רשע בהרמת יד ללא הכאה, והלא אמרו חז"ל (קידושין לט, ב) שמחשבה רעה אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה!

'חידה בפרשה'

כמה פעמים מרים?

כמה פעמים מוזכרת מרים בפרשה?

ניתן להשיב על החידות עד יום ראשון בשעה 24:00 בקו 'קול התורה' 02-5002018 או ב'נדריים פלוס' בין המשיבים נכונה מתקיימת הגרלה שבועית:

חידת יוסיף דעת   חידה בפרשה
כרטיספר בסך 200 ש"ח   כרטיספר בסך 100 ש"ח

בזכות התורה

שמות הזוכים בהגרלות

זוכים במבחן יומי ע"ס 350 ש"ח

הרב אברהם ורמברנד, חיפה | שיח יצחק הרב יצחק יהודה ברנפלד, ירושלים | ברכת אשר הבה"ח חנניה זרח, ירושלים | דבי אליהו הילד יוסף שלום לוין, ביתר עילית | מאה שערים הרב נתנאל מזוז, בית שמש | שערי חיים הבה"ח ברוך צבי גפנר, ירושלים | מאור עיניים הבה"ח דוד רוזנברג, מודיעין עילית | שערי חכמה

זוכים במבחן שבועי ע"ס 500 ש"ח

הרב שלום יצחק אייזיק שוורץ, ירושלים הרב דוד הקשר, ירושלים

זוכה בהגרלת בונוס ע"ס 600 ש"ח

הרב צבי גנול, בית שמש

שימו לב, ההגרלות נערכות מדי יום שני על כל השבוע הקודם הזוכים מקבלים על כך הודעה בתיבה האיטית

הלימוד והמבחנים ע"י רבבות אלפי לומדי ונבחי תורה שבכתב

לטובת נשמת

הטפסר המו"מ לשו"ת בקרב עם סגולה הרבני החסיד רבי אריה (לייבל) בהרה"ח רבי יונה ז"ל רובין

נלכ"ע עשרה בטבת תשפ"ד ת.נ.צ.ב.ה.

מוקדש ע"י יבלחט"א בנו ידידנו וידיד כל בית ישראל, שר החסד והצדקה, הנגיד הנכבד והמסופ' הרה"ח רבי משה רובין שליט"א פטרונו המפעל העולמי תורה שבכתב

יגדיל תורה

ערכונים מהמעשה ונשמע במפעל העולמי תורה שבכתב

בתפוצה רחבה לאלפי מגויים מכל רחבי העולם.

בשורה משמחת לתושבי חו"ל

עקב הביקוש הרב מצד אחב"י בחו"ל להשתתף בעריכת המבחנים ובשמיעת השיעורים במערכת כאן בארה"ק, שמחים אנו להודיע כי אחרי עמל רב סידרנו בס"ד מספר ייחודי ויעודי עבור תושבי חו"ל בו ניתן יהיה להאזין לקו 'קול התורה' באמצעות מספר הטלפון 15189881351.

כמו כן, פתחנו את האפשרות להירשם ולערוך את מבחני הסיכום היומיים והמבחן השבועי, ללא צורך בהזדהות בתעודת זהות, ע"י מילוי טופס ייחודי הנשלח לכל בן חו"ל החפץ בכך באמצעות פניה למערכת או בדוא"ל.

לרישום למערכת והצטרפות לעריכת מבחנים לבני חו"ל, השאירו בקשה בקו קול התורה או באמצעות דוא"ל ts025002018@gmail.com שימו לב, המערכת אינה אוטומטית כמו ברישום כאן בארה"ק, ולכן הרישום עלול לקחת עד 24 שעות אחרי מילוי הטופס. עמכם הסליחה על העיכוב בתהליך הרישום.

רבבות אלפי ישראל בלימוד ספר שמות

עם התחלת לימוד ספר שמות, מצטרפים רבבות אלפי יהודים מכל החוגים, העדות והגילאים, ללימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י, דבר יום ביומו חק ולא יעבור, במסגרת המפעל העולמי תורה שבכתב.

בקמפיין נרחב שמופץ בימים אלו בריכוזים החרדיים בכל רחבי הארץ, מביאה הנהלת המפעל העולמי בפני הציבור הרחב את דבר הבשורה הגדולה עם האפשרות להצטרף ללימוד קבוע מדי יום, ולזכות בקנין התורה שבכתב במשך השנה, בחיבור קבוע וקשר איתן עם התורה הקדושה, היסוד והבסיס של כולנו.

כאמור, רבבות אלפי יהודים מצטרפים ומתחברים ללימוד המתוק והיסודי של פרשת השבוע דבר יום ביומו, כמו גם לעריכת המבחנים היומיים והמבחן השבועי שנערכים ע"י רבבות נבחרים בס"ד. אלפים רבים אף מאזינים לשיעורים הנמסרים בטוטר"ד במגוון שפות וסגנונות, ולהם ניתן להאזין באמצעות קו קול התורה 02-500-2018, או באמצעות הניזולטר היומי שנשלח

להצטרפות לקבלת הגליון השבועי בדוא"ל ולפניות בנושא העלון ניתן לשלוח בקשה למייל: GTS025002018@GMAIL.COM או באמצעות נדריים פלוס

תרומות והנצחות לע"נ או לכבוד שמחה ניתן להעביר באמצעות קו 'קול התורה' או 'נדריים פלוס'

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת שמות - זהות יהודית

"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם"
(שמות א, א) ... וְהָיָה כָּל נֶפֶשׁ יִצְאֵי יֶרֶךְ יַעֲקֹב שִׁבְעִים
נֶפֶשׁ וַיּוֹסֶף הֵיָה בְּמִצְרַיִם" (שמות א, ה)

לחשוד באחים שהיו 'עובדים' על אביהם שמתאבל על יוסף בנו?
אלא יעקב אבינו לא האמין שיוסף חי בצדקותו. אצל יעקב אבינו חי פירושו עם יראת שמיים. הוא חשש שיוסף אם הוא הגיע למעמד של מלך ונמצא בארץ טמאה, אזי יש חשש למצבו הרוחני.

לכן כתוב בפרשה שאבותינו הקדושים שירדו למצרים שמרו על השמות שלהם, שנאמר: "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם" (בראשית מ"ו, ח).

בני ישראל לא שינו את שמם: ראובן, שמעון, לוי, יהודה וכו'. היום אם ישראלי יורד לצרפת ושמו ראובן הוא הופך לרוברט, שמעון הופך לסיימון, לוי הופך ללואי, משה הופך למוזס, יוסף הופך לז'וסף ה' יצילנו.

כשיהודי מתחיל להחליף את השם שלו, מוריד את הציצית והכיפה ואחר כך מפסיק לשמור שבת וכשרות, כל המהות היהודית שלו נאבדת. מה ששמר על אבותינו במצרים היה השמות. אסור לאדם לנגוע בשם שלו. תמיד תישאר עם שם יהודי!

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מבשרת ציון

הצלחה בגו"ר
יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש. כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה
אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר לאה בת תמר אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא
גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה

רפואה שלמה
מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחת- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגטס רותית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

מדוע התורה הקדושה מציינת את העובדה שיוסף היה מלך במצרים. וכי לא ידענו עובדה זו? הרי ארבע פרשות בסוף חומש בראשית מדברות על ירידת יוסף למצרים?

רש"י הקדוש מפרש: "להודיעך צדקתו של יוסף. הוא יוסף הרועה את צאן אביו. הוא יוסף שהיה במצרים ונעשה מלך ועמד בצדקו".

אם יוסף היה נשאר בחממה של יעקב אבינו ונשאר צדיק, זה לא חידוש גדול. לפעמים אדם מקבל תפקיד במדינה רחוקה או במקום שבו לא קיים אף סממן יהודי. להישאר שם ירא אלוקים- זה חידוש עצום.

נתאר לעצמנו את יוסף הצדיק אחרי עשרים ושתיים שנה במצרים הטמאה, מלאה גילולים ועבודה זרה, כישוף, זימה וניאוף ועוד ונשאר בצדקותו.

אביו יעקב אומר לבנו יוסף: "רְאֵה פָּנֶיךָ לֹא פִלְלִית" (בראשית מ"ח, י"א). יעקב אבינו היה בקי בחכמת הפרצוף. כשהיה רואה אדם היה רואה אותו כמו רנטגן ויודע אם חלילה פגם בקדושה או ששמר על עצמו.

יעקב אומר לבנו: רואים עליך יראת אלוקים. רְאֵה פָּנֶיךָ לֹא פִלְלִית. לא דמיינתי שאני אראה פנים כאלה.

כשהאחים אמרו ליעקב שיוסף חי והוא מלך במצרים, כתוב: "וַיִּפֶגַע לְבָבוֹ כִּי לֹא הֶאֱמִין לָהֶם" (בראשית מ"ח, כ"ו). מדוע יעקב לא האמין להם? למה? הרי הם אומרים לו שיוסף חי! מדוע הוא לא מאמין? וכי חלילה אפשר

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאלהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
העלון מוקדש לע"נ יצחק בן רבקה ז"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה
לנוראל בן אסתר
לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

צמחי לבנה

יום	כניסת לבנה	צאת לבנה	ריבון תפא
י"ג	16:13	17:25	17:58
ט"ד	16:31	17:24	17:54
ט"ה	16:31	17:23	17:53
ט"ו	16:34	17:26	17:58

שואל ומשיב בהלכה – בשולי גוים – חלק א'

האם בסופגניה יש בישולי גוים?

שאלה ?

תשובה !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

סופגניות שמטוגנות בשמן עמוק, דינם כבישול ולא כאפיה. לכן צריך שמלבד הדלקת המטגנת על ידי יהודי, גם הכנסת הסופגניות לתוכה תהיה על ידי יהודי. יש מי שמיקל לדונם כאפיה ולא כבישול, ולכן די בהדלקת המטגנת על ידי יהודי. לדעת בני אשכנז, מספיק שההדלקה תבוצע על ידי יהודי. **מקורות:** השו"ע (יו"ד סימן שכט ס"ג) כתב סופגניות פטורות מהפרשת חלה. משמע שסובר שדינם כבישול. א"כ לדעת הספרדים גם הנחת הסופגניות במטגנת צריכה להתבצע על ידי יהודי כדין בישול. אולם לדעת הרמ"א, לא שנא בישול ולא שנא אפיה, די בהדלקה על ידי יהודי בלבד. כך פסק בשו"ת שמ"ש ומגן ח"ב (יו"ד סימן יג אות ב) שיש לדונם כבישול. כ"כ בשו"ת דברי דוד ח"ב (יו"ד סימן יב). כ"כ בספר עטרת שלמה להרב זעפרני (עמוד תריז) שדינו כתבשיל. אולם ראה להראש"ל בשו"ת יחיה דעת ח"ה (סימן נג) שהעלה להקל בזה מדין ספק ספיקא. ע"ע שו"ת יביע אומר ח"ט (חיו"ד סימן ז) וח"י (יו"ד סימן ז). בקובץ יתד המאיר (מגיד הרקיע עמוד 52) הביא שהראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל הורה לבד"צ בית יוסף להחמיר בזה. כך דעת הראש"ל הגר"מ אליהו זצ"ל להחמיר שטיגון סופגניה תיעשה דווקא ע"י יהודי. דבריו הובאו בספר מקראי קודש- חנוכה (עמוד טז). ע"ע בשו"ת תבואות שמש (חיו"ד סימן ע). כך כתב בשו"ת אור לציון ח"ה (פל"ג אות ו). אומנם כיום במפעלים רבים הכל נעשה באופן אוטומטי עם מכונות חשמליות שמבצעות את כל תהליך ההכנה של הסופגניות עד לטיגון כולל הטיגון עצמו ואין שום מגע יד גוי בטיגון.

כאשר יהודי הכניס את הסופגניות למטגנת ולאחר זמן של הטיגון צריך להופכם לצד השני, לכתחילה נכון שאף פעולה זו תבוצע על ידי יהודי, ובדיעבד מותר. **הערה:** אף שבתחילה כתבנו, מכיוון שהפיכת הסופגניה לא נעשית אלא כדי לתת צבע ומראה ואינה משנה ממש ברמת הטיגון, אפשר להתיר שהדבר יבוצע על ידי גוי. בספר אהל יעקב להרב סקוציילס (עמוד כז) הסכים לדברנו. כך ראיתי בספר מקור חיים להג"ר יעקב מאיר פאדווא מבריסק (יו"ד סימן קיג ס"ח) שיש להתיר בתבשיל כמאכל בן דרוסאי רק מצד אחד והגוי השלימו ואין בו משום בישולי גוים. הביאו בשו"ת באר שרים ח"ב (סימן כה). מכל מקום מכיוון שראיתי לכמה אחרוני זמנינו שהחמירו בזה, יש להחמיר לכתחילה. ראה בשו"ת ברית הלוי ח"ב (סימן צד).

סופגניות 'לייט' שאופן הכנתם על ידי אפיה בתנור בלבד ללא טיגון, אין בהם דין בישולי גוים ודי בהדלקת התנור בלבד אף לדעת בני ספרד.

מיני מאפה שבליילתן רכה ואין בהם תואר לחם, דינם כבישול ולא כאפיה ולא די בהדלקה לדעת בני ספרד. **מקורות:** שו"ת תשובות והנהגות ח"ב (סימן שפו).

בייגל אמריקאי (בייגעלס) שבעודו עיסה שמים אותו במים רותחים ואח"כ אופים אותו, אפשר לבצע את נתינת העיסה במים רותחים על ידי גוי מכיוון שעל ידי נתינת העיסה במים היא עדיין לא ראויה לאכילה. **מקורות:** אגרות משה (יו"ד ח"ד סימן ד).

זכות קריאת תהלים

בספר 'התחזקות בתפילה להשם' עמוד קי"א (לגאון רבי משה יאדלר שליט"א בעמח"ס 'מאור השבת') הביא סיפור נפלא שסיפר לו ידידו שהיה נוכח בשעת מעשה. פעם בבית מדרש מסוים נערך כעין מבחן בין יהודי מבוגר שהיה גאון עצום ובקי מופלא לבין בחור כבן י"ח שגם הוא בקי בש"ס. הדבר היה אחר תפילת ערבית כשאחד ממתפללי הבית המדרש הראה לאותו גאון ובקי על הבחור שעומד ומאריך בתפילתו והצביע עליו כאחד מגאוני הדור הבא.

הגאון התאזר בסבלנות והמתין הרבה זמן עד שהבחור סיים את תפילתו. לאחר מכן התפתח ביניהם כעין מבחן בש"ס. כל הסובבים עמדו פעורי פה כשגמרא ממעילה, תוספות בזבחים, רש"י בפסחים וכו' וכו' התגלגלו על השולחן, כפי שאומרים 'יצא מהשרוול' כאמירת 'אשרי' ששגור בפי כל. מדי פעם היה מעמד נורא הוד כשהתווכחו ביניהם אם מימרא פלונית נמצאת בסוף פרק ז' או בסוף פרק ח' או אם התוספות בעניין פלוני הוא בדף י"ג או בדף י"ד וכדומה. עד מהרה גמרא הוצאה מהארון. לתדהמת כולם לפעמים הבחור צדק. כמה פעמים שניהם צדקו כשאחד כיוון לעניין פלוני והשני לעניין דומה. המעמד עשה רושם כביר בל ימחה על המספר שהיה נרגש מאוד. כמה ימים לאחר מכן עדיין היה משולהב מאותו מעמד.

לאחר שהאיש סיפר את הסיפור מתוך התרגשות עצומה הוסיף שלמחרת בתפילת ערבית פגש שוב את הבחור. הוא חיכה זמן רב עד שיסיים את תפילתו ואז הוא ניסה לדובב אותו שיאמר לו במה הוא תולה את זכיותו זו. מלבד כמובן לימוד בהתמדה. הבחור השתמט כאילו הוא לא מבין מה רוצים ממנו ושכל מי שלומד ברציפות הוא כך וניסה להעביר את הנושא.

עם כל זאת פלט משפט עצום, שאביו תולה את הדבר במה שזקנתו היתה מרבה באמירת תהילים ותפילות במיוחד על עניין זה, שתזכה לכאלו יוצאי חלציהם ולכן הקב"ה בירך אותה בנכד כזה. ללמדך שכדי לזכות לבנים טובים- צריכים לבכות, להתחנן ולהתפלל עוד ועוד ואז זוכים בעז"ה לבנים ובני בנים שעוסקים בתורה ובמצוות. (מעובד מתוך 'נעם שיח- אב"ד סאנטוב שליט"א')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

16 אצמיה - ספד ספד פרשת שמות תשפ"ד

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26, ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הרב ירחמיאל ישראל יצחק דנציגר מאלכסנדר צ"ל

האדמו"ר הרב ירחמיאל ישראל יצחק דנציגר מאלכסנדר צ"ל - נולד להוריו כבן בכור בשנת ה'תרי"ג (1852) בעיר טורצין. נקרא על שם רבו של אביו, הרה"ק ר' ישראל יצחק האדמו"ר הזקן מוורקא. עיקר חינוכו הגיע מאביו שהשריש בו את מידת ענוותנותו המופלגת והיה לוקח אותו בנסיעותיו לאדמורי"ם מווארקי ומביאלא. בצעירותו חלה ובעקבות זאת הוסיפו לו את השם ירחמיאל. כשהיה בחור צעיר היה פרוש ביותר ובקי בש"ס בבלי וירושלמי, זוה"ק ומדרשים, שו"ע ופוסקים כאחד הגדולים אשר בארץ. ניהן במח חריף ובזיכרון יוצא מגדר הרגיל.

העיד על עצמו כי זכר את לשון הגמרא גם לאחר עשרות שנים ואף את צורת הכתב. לאחר פטירת אביו ב-י"ד בשבט ה'תרנ"ד (1894) מונה כאדמו"ר השני בשושלת אלכסנדר. רבים פנו אליו ונושעו. תחת הנהגתו חסידות אלכסנדר הגיעה לשיא פריחתה ומנתה רבבות רבות של חסידים. חסידיו אמרו עליו שהיתה לו חכמת שלמה המלך. גאון בנגלה ובנסתר. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. בעל אהבת ישראל מופלאה. מסופר כי ידע בע"פ את כל שמות אלפי חסידיו יחד עם נשותיהם וילדיהם ואפילו ידע לזהות את כתב-ידם ב'פתקא' שהוגשה לו, כל זאת כשתחת ידו עוברים מאות אלפי פתקאות בשבוע.

לרבינו לא נולדו ילדים. רבינו היה נוסע לצדיק ר' יעקב אריה מרדזימין שיברכו שיזכה לזרע בר-קיימא. פעם אחת ר' יעקב אריה אמר לחסידיו: "מה רוצה בנו של הרב מגריצא, הרי הוא נשמת האור החיים הקדוש, (שלא היו לו ילדים) וכיצד יהיו לו ילדים?!"

נפטר ב-כ"ט טבת ה'תר"ע (1910). ציונו באלכסנדר שבפולין לצד אביו. בהלווייתו השתתפו עשרות אלפי אנשים מכל רחבי פולין והיה אבל גדול מאוד. יהודים הלכו ברגל עשרות קילומטרים כדי להגיע להלוויה. בלאדז' אי אפשר היה להשיג באותו יום כרכרות או כל אמצעי תחבורה אחר. הגויים מהעיר אלכסנדר סיפרו כי אחרי ההלוויה הוציאו מהשלג אלפי ערדליים שנפלו מרגלי היהודים. בשעת ההלוויה ניגש אדם אל אחי רבינו (ה'תפארת שלמה) ונתן לו תיבה ואמר: "יש כאן עפר מ'אור החיים' הקדוש". לאחר שנטל את התיבה האיש נעלם תיכף ומיד. חי כ-57 שנים. ציונו בפולין.

אביו: ר' יחיאל דנציגר (האדמו"ר הזקן מאלכסנדר). **אימו:** מרת רויזא מינדל. **סבא:** ר' שרגא פייבל מגריצא (מצד אביו - כיהן כאדמו"ר מוורקא והיה מחסידי ה'חזזה מלובלין', היהודי הקדוש מפשיסחא ור' שמחה בונם). **אחיו:** האדמו"ר ר' בצלאל יאיר, האדמו"ר ר' שמואל צבי (בעל ה'תפארת שמואל'. הוכתר אחרי פטירת רבינו כאדמו"ר השלישי בשושלת חסידות אלכסנדר והקים על שם אחיו את רשת הישיבות 'בית ישראל' בפולין שבהן למדו אלפי תלמידים). **מרביתיו:** הצדיקים אביו, ר' יחיאל דנציגר, ר' יעקב אריה מרדזימין. **מספריו:** **יישמח ישראל - על התורה והמועדים** (נחשב כספר יסוד בתורת החסידות המעשית. הודפס כשנה אחרי פטירת הצדיק ע"י אחיו בעל ה'תפארת שמואל'. תוספת המובאת בסוף הספר בשם 'מאורן של ישראל' נכתבה ע"י ר' יהודה משה טיברג האדמו"ר החמישי בשושלת החסידות, והם מאמרים ששמעו בעצמו מפי רבינו).

ר' משה בער במשניץ סיפר: היה איש אחד סוחר יערות שהתרושש ואיבד את הונו עד שכל רכושו היה מאה וחמשים ר"כ. היה לו בן אילם כבן שבע שנים. חסידי אלכסנדר יעצו לו בגודל רחמנותם שיסע לרבינו הק' לאלכסנדר ויקח איתו את בנו האילם. כשבא לרבינו, הצדיק קרא את הקוויטל ואמר לו: "מדוע איחרת עד כה בדבר בנך ולא דרשת ברופאים? אבל מה שעבר היה והשי"ת ישלח רפואה שלימה".

לגבי שאלתו אם יעשה חנות ובה ימכור מאכלים רבינו השיב לו שלא ינסה לסייע להשי"ת אלא ימשיך לעסוק במסחר יערות. האיש השיב לו כי בסכום שנשאר לו אי אפשר לעסוק במסחר. רבינו הקדוש אמר לו: "אני מצווה אותך שתעסוק הלאה במסחר היערות ותצליח דרכך". האיש שמע את הדברים, יצא מחדר הצדיק ונסע לביתו.

האיש היה מקטני אמנה. כשהגיע לבית בנו האילם התחיל לדבר. זה היה לו לאות כי דברי רבינו יתקיימו. אחרי מספר ימים הוא פגש את הממונה מהממשלה על היער. הממונה אמר לו: "יש לי עסק טוב עבורך שתוכל להרוויח אלפים רבים. לפני מספר ימים היתה רוח סערה שעקרה אלפי אילנות. תוכל לקנות אותם עבור אלף וחמשה מאות ר"כ אבל תן לי ערבון מאה ר"כ. בהמשך תיתן לי את ההפרש". האיש עמד נבוך ומשתומם ומחריש לדעת אם ה' הצליח את דרכו והסכים. הוא צירף עוד כמה סוחרים שישתתפו איתו והרוויחו יותר מחמישה עשר אלפים ר"כ. (תפארת ישראל)

פ עם אחת אב"ד ביאלה הגיע לאלכסנדר ונתן קוויטל לרבינו. בתוך קריאת הקוויטל רבינו שאל אותו אם זוגתו איננה בקו הבריאות. האב"ד השיב לו: "ב"ה היא בקו הבריאות". רבינו ישב על הכיסא בדביקות נפלאה, עיניו בקוויטל ואמר לעצמו: "אין אני רואה כל". הדברים היו לפליאה בעיניו כי כשנסע מביתו אשתו היתה בריאה.

כשבא לביתו ראה כי רבינו צדק ואשתו דורשת ברופאים במשך זמן והתרופות לא הועילו לה. כשראה כך, הוא נסע לאלכסנדר ואמר לרבי שיש לו עוגמת נפש שהרבי קרא לו מן הקוויטל שהיא חולנית ומקודם היא לא ידעה מזה. הוא מבקש כי רבינו יקרא לו מן הקוויטל שתשוב לאיתנה. הצדיק אמר לו שיספר לו הכל באריכות מה שהיה והאציל את ברכתו עליה. אחרי כן ציווה שתיסע לקראקא לרופא מומחה. נסיעה כזו עלתה דמים מרובים, כי היה עליו לנסוע מחוץ למדינה. עם כל זאת הוא שמר את פקודת רבינו ונסע איתה.

הרופא ציווה עליה לנסוע למרחצאות ונתן לה רשימה של תרופות. לצערו לא היה בידו מספיק כסף. אפילו לנסוע עוד הפעם לאלכסנדר לא היה בידו. הוא כתב מכתב ארוך לרבינו ושם שפך מרת נפשו ושיח לבבו. הצדיק שלח לו מכתב חזרה: "אני מצווה אותך רק לנסוע ולא לציית לרופא. נסיעה זו היא די בעבורכם". כאשר רבינו פתר כן היה, כי היא שבה לבריאותה ולאיתנה, ולא ידעה עוד מאז שום חולי.

שְׁמִירַת עֵינַיִם

היקר. לא יתכן שחל כזה מהפך אצל מוישי. פתאום הוא מבין, קולט ויודע. אני שואל שאלה- אולי הוא זקוק לכמה שניות לחשוב אבל הוא משיב תשובה חדה, ברורה, בהירה וקולעת. לא יכול להיות שזה קרה ללא כל פעולה מצדכם! אנא גלה לי את הסוד, אולי אני יכול לעזור בעזרתו לאחרים!", המלמד שוב ביקש. אבל האבא בשלו: "לא עשינו כלום. אבל אני אבחן את הדברים מקרוב, מותר גם לי ליהנות מהנחת הזו".

עוד באותו ערב כאשר הבן שב לבית, האבא ביקש ללמוד עם בנו. למרבה ההפתעה, אכן כן. הילד שלט שליטה מלאה בחומר הנלמד! ניכר כי מעיינות החכמה נפתחו במוחו. הוא מבין היטב במה עוסקת הסוגיא וגם שולט במהלכיה.

האבא התקשר למלמד ואמר לו בשמחה רבה: "זה נס! אין לי הסבר, זה פשוט קרה!". אלא שמאחורי המהפך בחייו של הילד, יש סוד. האבא גילה את הסוד לאחד מידידיו. הדברים הגיעו ממנו אל הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, שסיפר את המעשה כולו:

ארבעים יום לפני אותה שיחת טלפון האבא רשם לעצמו על פתקית קטנה, התחייבות ברורה ונחרצת: 'לשמור את העיניים. להימנע מלהביט במקומות אסורים- ובכלל זה במכשירים שאינם ראויים'.

עד אותה קבלה האבא החזיק במכשיר סלולרי שיש בו ניסיונות רבים בשמירת העיניים. מכשיר שאין דעת חכמים נוחה ממנו. היה קשה לו להתנתק, אבל הוא החליט בכל הכח, בעוז ובתעצומות והתנתק מהמכשיר בגבורה עילאית- כדי לשמור את עיניו!

כדי להחזיק מעמד, האבא נהג להביט בפתקית הקטנה כל ערב ולקבל כוחות ואנרגיות ליום נוסף של מאבק עוצמתי למען קדושת עיניו. לאחר מכן התפלל בשקט תפילה קצרה ודומעת לבורא עולם כי הודות לעמלו למען קדושת עיניו, יזכה לברכה בעמלו למען הצלחת ילדיו.

זה הכל: שתי דקות יומיות של התחזקות למען קדושת העיניים ואחר כך דקה של תפילה שבזכות העמל בשמירת העיניים – ה' יתברך יעניק לו הקלה ב-'עמלנו אלו הבנים'.

ארבעים יום בדיוק! מהלילה שבו התחיל בהנהגה הזו קיבל את שיחת הטלפון הנרגשת מהמלמד. האבא בעיניים שהתקדשו בארבעים יום של קדושת העיניים- זכה לראות את המהפך שחל בנפש בנו.

כך אצל כל יהודי ויהודי. כל אחד יכול ללמוד מכך לשמור את עיניו בקדושה וטהרה ולהרוויח את ברכת ה' הן בחינוך הילדים והן בכל מישורי החיים.

הרה"ג ר' אשר קובלסקי שליט"א סיפר מעשה מדהים. ניתן ללמוד ממנו כי כאשר האדם שומר את עיניו מלראות דברים לא טובים, הרי שיש בכך לגרום לשינויים מרחיקי לכת גם בקרב ילדיו.

זה היה בשעת ערב מוקדמת. המכשיר הסלולרי של הרב א. צלצל. על הצג הפוע שם המלמד של מוישי בנו. הרב א. נחפז לענות. אחרי דברי שלום ונימוס, המלמד נאנח ואמר:

"בקשר לבנך מוישי, המידות והיחס לחברים בסדר גמור. אבל בכל הנוגע ללמידה - אני מרגיש שהוא פשוט לא קולט. אני מביט בפתקאות שהוא משיב לי מדי יום ראשון. אני רואה שגם אתה מבחין בכך. אני לא יודע מה לומר. אני חושב שכדאי לפנות עבורו לעזרה מקצועית".

הרב א. שמע את הדברים. הוא הרגיש צער רב. עוד באותו ערב גמר אומר יחד עם רעייתו להשקיע בבן כל סכום שיידרש ולעשות כל מאמץ אפשרי.

הילד נשלח לאבחון מקצועי. המסקנות היו לא פשוטות, הוא התחיל בסבב ביקורים אצל מטפלים מקצועיים- בניסיון למצוא דרך להעניק לו יכולת ללמוד, לקלוט ולהבין.

כמה עצוב, מאכזב וכואב היה לגלות שאין כל התקדמות. כל המאמצים עלו בתוהו. סכומי העתק ירדו לטמיון. הילד לא מתקדם אפילו בצעד אחד. ליבם של ההורים נשבר לרסיסים. התקווה הגדולה לראות את בנם עולה ומתפתח בתורה הולכת ומתנפצת מול עיניהם. הילד פשוט לא מבין. לא קולט ולא מצליח להפנים את החומר הלימודי. כל עזרה מקצועית לא מסייעת להתמודד עם קשייו הרבים!

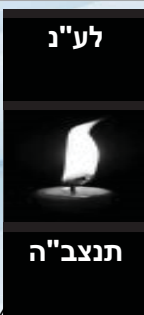
חלף עוד יום, עוד שבוע ועוד חודש. שנת הלימודים היתה בעיצומה. הילד כבר הפסיק ללכת לטיפול מקצועי מכיוון שזה לא עזר. במקום זאת הוא ישב בכיתה ובה באוויר, מנסה להקשיב ולהבין- אבל ללא הצלחה.

ההורים כבר פכרו ידיהם בייאוש. המלמד חש שניסה לעשות הכל. מסתבר שיש בעיות שקשה למצוא אדם שיכול להושיע מהן.

ערב אחד הסלולרי של הרב א. שוב צלצל. המלמד של מוישי היה על הקו: "תגידי, מה היה הדבר האחרון שעשיתם? הרי אמרת לי שהוא זנח כבר את הטיפול המקצועי, שכבר הרמתם ידיים. בתקופה האחרונה אני מזהה שינוי דרסטי, פשוט מהפך! האם התחלתם טיפול חדש? אולי טיפול טבעי להגברת הריכוז?", המלמד שאל בסקרנות.

האבא השיב: "לא עשינו דבר. גם לא היינו עושים בלי לשתף את המלמד בטיפול החדש. אבל מה אתה אומר, יש שינוי במצב? תספרי לי". המלמד בשלו: "לא יתכן! הרב א.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברוק דב ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה מרים בן דבורה ז"ל אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל אריה בן מרים ז"ל דוד יצחק בן פרתה ז"ל אלון בן סעדה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה אליאור בן פרידה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל שושנה בת נעמי ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי יזיז בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל קאנש בת גדיטו ע"ה סוליקה בת עישה ע"ה שרה בת נקיס ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה חיים חמוטל בן רינה ז"ל

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהפיץ בלי רשות במכתב

לענין
אמור
רבי
יששכר
בן הרב
מנחם
הצרוני
זצ"ל

שבת קודש כה טבת תשפ"ד: הדלקת נרות: ירושלים: 4:13 תל-אביב: 4:27 חיפה: 4:17 מוצאי שבת: ירושלים: 5:29 תל-אביב: 5:31 חיפה: 5:28 ר"ת: 6:06

פרשת שמות

מסירות לחסד והצלה

מעלה לאדם המוסר עצמו להצלת הזולת ולמען עשיית חסד עמו!

נלמד מהפסוק: "ותיראן המילדות את האלוקים ולא עשו כאשר דיבר אליהן מלך מצרים ותחיון את הילדים" (פרק א-יז)

ואמרו חז"ל (סוטה יא:): "לא דיין שלא המיתו אותם אלא אף סייעו להחיותם. היו מספקות להם מים ומזון". ומובא במדרש: "וכי מאחר שלא עשו כאשר דיבר אליהן אין אנו יודעים שקיימו את הילדים, למה הוצרך הכתוב לומר ותחיון את הילדים? יש קילוס בתוך קילוס, לא דיין שלא קיימו את דבריו אלא עוד הוסיפו לעשות עמהם טובות. יש מהן שהיו עניות, והולכות המילדות ומגבות מים ומזון מבתיהן של עשירות ובאות ונותנות לעניות, והן מחיות את בניהן. הוא שכתב "ותחיון את הילדים". (מד"ר – שמות א-טו)

לכאורה יש לתמוה: היאך סיכנו המילדות עצמן ולא חששו מאזהרתו של פרעה של החחיות את הילדים? ואף שכן נח מצווה על הרציחה, הרי יכלו להתפטר מתפקידן?

עוד יש לתמוה במה שאמרו חז"ל במדרש (שמות א-טו) שהמילדות קשטו עצמן למעשה זקנן זה אברהם. כשם שהוא פתח פונדק להאכיל עוברי דרכים ערלים, כך וודאי עליהן להחיות את הילדים ולא להורגן. וזה פלא: וכי בשביל לא להרוג צריך ללמוד מהנהגתו של אברהם?! ולאידך גיסא תמוה: הרי אברהם לא סיכן עצמו במעשיו, ואילו המילדות מסכנין עצמן?!

אלא נראה לנו התשובה בס"ד, שבאמת הלימוד מאברהם לא היה שצריכים להחיות התינוקות ולא להמיתם. שהרי זה פשוט. אלא יסוד גדול למדו המילדות מאברהם שכאשר אדם מוסר עצמו כליל, בכל שלימות רצונו, לעשות אך ורק את רצון ה', אזי נעזר הוא משמים אף בדרך נס! וזהו שראו אצל אברהם בהכנסת אורחיו, שאף במצבו הרפואי בחום היום, מסר עצמו בכל רצונו למצוה זו. ואז נעזר להגשמת רצונו בדרך נס [שנשלחו לו מלאכים]. ומזה למדו שאם יסכנו עצמן, רק כדי לעשות רצון ה' ולהחיות הילדים, אזי מובטח להן שמשמים יעזרו להן אף בדרך נס, כפי שאכן היה.

ומצאנו שבדרך יסוד זה תירץ הגרי"ש אלישיב זצ"ל קושיה אחרת: חז"ל (סוטה יב:) לומדים מהפסוק "ותרד לרחוץ על יד היאור" מלמד שירדה [בת פרעה] לרחוץ מגילולי בית אביה. ותמוה: מנין לנו שירדה לרחוץ מגילולי בית אביה, אולי היתה זו רחיצה רגילה?!

וביאר הרב אלישיב: הרי עפ"י דרך הטבע לא היתה בת פרעה יכולה להגיע אל התיבה ולמחותה מן הנהר. למרות זאת הושיטה את ידה ונעשה נס ונתארכה ידה. אם כן, בהכרח יש כאן מדה של ישראל שכאשר מגיע עת שצריך את עזרת היהודי להציל את מי שזקוק להצלה, כגון לעזור ולבנות ולחזק את התורה, והוא עומד מנגד כי ידו קצרה מלהושיע, אזי לא יקרה שום נס, וישאר הענין נעזב ופגוע, אבל אם יתן את ידו בכל כח רצונו, או-אז תשתרברב ידו, ואף הוא בעצמו לא יידע מאין בא לו האומץ והכח הזה.

כח זה - אומר הרב אלישיב - נובע מאותו כח של "הבא ליטהר מסייעין אותו"... מעתה, הנהגה זו שהושיטה בת פרעה את ידה כדי להציל, למרות שבדרך הטבע לא היה כל סיכוי ולא היה בזה כל תועלת, זו הוכחה ברורה ומכרעת שהלכה לרחוץ מגילולי בית אביה.

"הייתי חייב להציל את היהודי"...

סיפר הגרמ"ד סולובייצ'יק זצ"ל: כשעזבנו את וילנא בדרכינו לאודסה, הגיע לביתנו יהודי ולקח את המזוודות אל מנת להטעינן ברכבת. המזוודות הרבות עוררו את חשדה של המשטרה הרוסית, והשוטרים עצרוהו בחשד שסוחר בשוק השחור. הוא סיפר שזה שייך לרב מבריסק וביקש שאבא (הגרי"ז זצ"ל) יבוא לתחנת המשטרה לאמת דבריו.

על אף שנותר זמן מועט לצאת הרכבת מיהר אבא לתחנת המשטרה כדי להציל את היהודי מהחשדות נגדו. חיכינו בתחנת הרכבת לבואו של אבא. היינו בפחד גדול האם המשטרה הרוסית יכניסוהו למאסר, וגם אם לא, שמא נפסיד את הרכבת ותתבטל כל תכנית הנסיעה לארץ ישראל. הדקות עברו במתח נורא, נותרו רק 5 דקות ואבא עדיין לא הגיע...

ברגע האחרון הגיע אבא בריצה כשהוא סוחב עמו את המזוודות בכוחות לא לו. כשהתיישב ברכבת אמר: "עפ"י ההלכה הייתי חייב להציל את היהודי שעשה לנו טובה. ואם עושים עפ"י ההלכה לא מפסידים! לא זו בלבד שלא איחרנו לרכבת, גם את המזוודות לא הפסדנו!" **במחיצתם**

שאלה ותשובה בעידה...

כשביקר הגאון רש"י אויערבאך זצ"ל בעמנואל, ניגש אליו נהג אמבולנס ושאל: בשבת ישנן הרבה קריאות ופעמים רבות אין זה פיקוח נפש ונמצא שחילל שבת בחינם. האם יש ענין להעדיף ללחוץ על דושת הרכב בשינוי ע"י שיחליף רגליו (על הדושה הימנית ילחץ ברגל שמאל ועל השמאלית ברגל ימין)?

נרתע רש"י וגער בו בחומרה: "הלא זה פשע אמיתי, לסכן חיי אנשים בנהיגה כזו ואסור לנהוג כד"!" **עפ"י גאון ישראל**

עלון "איש לרעהו" פרשת שמות הוקדש לעילוי נשמת **הרה"ג רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל** רבה הראשי של מונטריאול – קנדה
נלב"ע כז טבת
ת.נ.צ.ב.ה.

עלון "איש לרעהו" פרשת שמות הוקדש לעילוי נשמת **רבי מרדכי יששכר דוב בער** אברמז'יק זצ"ל
נלב"ע כז טבת
ת.נ.צ.ב.ה.

בשורה משמחת: מבצע הסיפורים מוארך, לפרטים: עמוד 4

להרגיש ולהשתתף בצערך של חברו [או בשמחתו] ולשאת בעול עמו!

נלמד מהפסוק: "ויגדל משה ויצא אל אחיו זירא בסבלותם" (פרק ב-יא)

וכתב רש"י: נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם. הנה כי כן, משה רבינו לא הסתפק בעצם הידיעה על סבלותם של בני ישראל וההשתתפות מרחוק בצערם אלא "נתן עיניו ולבו". כלומר: יצא מארמונו המפואר והשליט של פרעה, כדי לראות בעיניו ולחוש בגופו את סבלות אחיו המעונים, ולסייע להם במועל כאילו היה אחד מהם.

כידוע, אחד ממ"ח קנינים שהתורה נקנית בהם הוא "נושא בעול עם חברו" כדברי התנא (אבות פ"ו מ"ו). ויש להבין מה שייכות יש בין זה לזה, הרי לימוד התורה הוא "בין אדם למקום" ונושא בעול הוא "בין אדם לחברו", ובמה תועיל הנשיאה בעול לחזק ולהשלים את קנין התורה בלומדיה?! ביאורים שונים נאמרו בזה.

והנה בימים אלו כאשר "עת צרה היא ליעקב וממנה יוושע" בעז"ה. אפשר להבין ולהרגיש את הקשר ההדוק שיש בין שניהם, שהרי עם ישראל בארצו מוקף במליוני אויבים אכזריים שזוממים להשמיד וכו' רח"ל. שה בין שבעים זאבים. ו"לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם אזי חיים בלעוננו" וכו' וכבר ראינו ש"אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר". וכעת מצויים בגזירה נוראה שכל יום שומעים בשורות איוב משדה הקרב ומי יודע מה ילד יום (וכגון מה שכל בר-דעת שרואה את "טיפטופי" הטיילים שוירים מצפון בשבועות האחרונים, תוהה לעצמו, שמא אין אלו אלא "תרגיל הסחה" והתשה של אויב אכזר, כדי להרגיל, להתיש ו"להרדים" את יכולת המוכנות הצבאית שלא תהיה על מיטבה, לקראת אותו יום שבו עלול לפתע, ח"ו, להופיע מצב ש"מצפון תפתח הרעה" בכל העוצמה. ה' ישמור ויציל).

על כן, אין לנו לעת כזו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים ולתפוס אומנות אבותינו בידניו בתורה ובתפלה. שכן דוקא כעת חובה כפולה ומכופלת עלינו להגביר חיילים לתורה ולהרבות בתפלה. כי אנו, בעולם התורה והישיבות, שיודעים את האמת על כוחה העצום של התפלה ושהתורה מנגא ומצלאל, כפי שמפורש בתורה שבכתב ובתורה שבע"פ, דוקא עלינו מוטלת האחריות הגדולה לשאת בעול הצלת הכלל, אף שאנו המעט, כי רק בידנו יכולת ההגנה וההצלה, כאמור.

מעתה נבין שבזה השייכות בין מדת "נושא בעול עם חברו" ל"קנין התורה". שכן ככל שנרגיש את צרת הכלל ונישא בעולו, כך נתעצם יותר בלימוד התורה להצלתו. וככל שנתחזק ונתעצם יותר בלימוד התורה, כך תהיה התורה יותר קנין בנפשנו. [בבחינת "תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי"].

וחובת הנשיאה בעול - שהיא להרגיש בצרתם ואת צערם של אחינו כל בית ישראל - כוללת גם את אלו הרחוקים. אלו שעדיין לא זכו בשמירת התורה והמצוות. וכפי שמצינו כך אצל משה רבינו במלחמת עמלק שהרים ידיו להשי"ת ושיתף עצמו בצערם של ישראל אף של אלו שפלטם הענן מחמת טומאתם. שהרי עמלק לא יכל להכנס בתוך תחום ענני הכבוד. וכיוון מלחמתו כנגד אלו שנפלטו. ואת צרתם של אלו נשא משה על לבו. ועל הצלתם הרים את ידיו להשי"ת.

ואם לא עכשיו אימתי? כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין מד): לעולם יקדים אדם תפלה לצרה. ובספר **בית אלוקים** (שער תפלה פרק יב) כתב **המבי"ט** שני טעמים מדוע יש להקדים תפלה לצרה עיי"ש. ובספר **כד הקמח** כתב **רבינו בחיי ז"ל**: המתפלל מגן לישראל מפני הצרות וכו' והתפלה היא שעמדה לנו בגלות ובזכותה אנחנו ניצולין מחרבו של עשיו. עיי"ש.

וכך בלימוד התורה, חזר והתריע הגאון **רבי דב לנדא** שליט"א כי לעת כזו צריכים רק ללמוד, וככל שיתרבו לומדי התורה וככל שהלומדים יוסיפו בלימוד התורה שלהם, כך תהיה יותר שמירה והגנה. ומכיון שכתוב בתורה (ויקרא יח-כח), "ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה" נמצא שלומדי התורה הם כמו "גלולות נגד הקאה" כלשונו, היינו, נגד "הקאת הארץ" את אלו שמטמאים אותה. וזוהי ה"נשיאה בעול" המשובחת ביותר.

יודוע מה שאמרו חז"ל (סנהדרין צט): שלימוד התורה מגן על כל העולם כולו. ואילו לא התורה אין קיום לעולם, ככתוב (ירמיהו לג-כה), "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת". א"כ עד כמה גדולה וכבידה האחריות לא להשאיר את העולם

להרגיש את כאב הזולת..

בשנת תר"צ, בבית מדרש ריק בצפון מזרח לונדון, ישבו הגה"צ **רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל** וצעיר כבן שבע עשרה שנה ולמדו יחדיו גמרא. אותו תלמיד היה אחד מתלמידיו הפרטיים של הרב דסלר שלימד אותו גמרא בעיון.

לפתע נכנסה אשה, הביטה סביבה בבהלה ומיד נחפזה ורצה לארון הקודש אחזה בפרוכת ובכתה בקול. היא זעקה והתחננה בפני הקב"ה שיעשה נס ויציל את בעלה שהיה מוטל חולה אנוש בבית החולים.

כמובן לימודו של הרב דסלר עם תלמידו הופסק. אבל לאחר כמה דקות, התלמיד, שהגיב למקרה בתגובה 'אנגלית טיפוסית' של הרגשת מבוכה, הציע לרבו שאולי יש להמשיך בלימוד הסוגיא.

הסתכל עליו הרב דסלר בעינים מלאות דמעות ואמר: "היאך אתה יכול לחשוב על לימוד כשאתה רואה בן אדם שכוואב לו כל כך?" באותו רגע קיבל התלמיד שיעור ראשון מרבו גם בתורה של הלב...

הצעיר הזה המשיך להיות תלמידו של הרב דסלר, עד שנהפך להיות מתלמידו הקרובים ביותר והרגיש עצמו כמו בן. שמו של אותו תלמיד היה רבי אריה כרמל זצ"ל. זה שלימים הוציא לאור את כתבי רבו הרב דסלר בסדרת הספרים הידועה "מכתב מאליהו".

הלמות עמלים

פריקת סחורה ברחובה של עיר...

הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל הגיע פעם לשיבת נשיאות "ועד הישיבות" אשר נמנה על חבריה. בפתח הבנין הסמוך עמד יהודי העמל לפרנסתו ופרק מעל רכבו גלילי נייר כבדים.

הוא פנה לתומו לרבי משה שמואל, שלא הכירו, וביקש ממנו שיעזור לו בפריקת הסחורה, וכך עמדו זה לצד זה הסוחר הירושלמי ורבי משה שמואל שפירא ראש ישיבת "באר יעקב" ופרקו ארגזי סחורה מכאן לשם בטבורה של ירושלים.

בעיצומה של מלאכת הפריקה, הבחין הסוחר בדמותו של הגאון **רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל** שהגיע אף הוא להשתתף באסיפה של ועד הישיבות. הוא ביקש מרבי משה שמואל שימתין מספר רגעים עם גלילי הנייר כי ברצונו לבקש ברכה מהרב וואזנר להחלמת בתו החולה. כמובן שרבי משה שמואל נענה לבקשתו. ומששב הלה, התענין אצלו רבי משה שמואל לשם הילדה וגם הוא בירכה.

והנה באותו לילה נזדמן הסוחר לחתונה, ובשיאה של השמחה לקול צלילי השיר "ימים על ימי מלך"... רואה כי הקהל מקבל בכבוד גדול את לא אחר מאשר אותו יהודי שעזר לו לפרוק את סחורתו...

כשהוא אדום מבושה רץ הסוחר להתנצל בפני רבי משה שמואל ולבקש סליחתו על שהעז להשתמש בשרותיו, אך רבי משה שמואל ביטל את התנצלותו ורק חזר וברך שוב ושוב את בתו להחלמה מהירה.

הלמות עמלים

"לשפוך בפניכם את דאגותי החנוקות..."

כאשר ישב פעם הגאון **רבי אליהו חזן זצ"ל** שבעה, הגיע לניחום אבלים ידידו הגאון **רבי אשר כצמן זצ"ל**. פתח רבי אליהו את לבו ואמר לרבי אשר:

"**אני** חייב לשפוך את הכאב שלי באוזני ידיד נאמן. אנשים חושבים מה חסר לי.... אני צוחק ומשמח תמיד את כולם. ברור שאני מתנהג כך, כי אני לא אוהב דמעות... תורה אפשר לקנות רק בשמחה! זאת למדתי מהרבי שלי **רבי ברוך בער לייבוביץ זצ"ל**. אבל בעומק הלב מונח ה"קול נהי" ה"איך שודדנו". ואז מנה רבי אליהו את שמות כל קרוביו שנכחדו בשואה הנוראה, או אלו שמתו על פניו. "אני חייב לשפוך בפניכם את כל דמעותי החנוקות". סיים רבי אליהו.

גאון התורה

המשך – נושא בעול עם חברו

“איני חדל להתפלל להצלחתך...”

ראש ישיבה שהיה בעבר תלמידו של הגאון **רבי חיים פנחס שינברג** זצ"ל, נכנס אליו וביקש ממנו ברכה עבור תלמידו שלו. שאל אותו רבי חיים פנחס לשם אמו של התלמיד והלה השיב כי אינו יודע...

פנה אליו רבי חיים פנחס בתביעה מהולה בתמיהה: "כיצד יתכן הדבר והלא אני יודע את שמך ושם אמך!" תוך שהוא מוסיף ומפרט: "הלא לפני כשבוע-עשרה שנה פנית אלי לבקש ברכה, ומאז איני חדל מלהתפלל להצלחתך".

מתוך מאמר

לחוש את הכאב...

בבני ברק התגורר יהודי מבוגר וגלמוד. אותו אדם לקה בפצעים גדולים ומוגלתיים במשך תקופה והיה צריך לחבוש לו את הפצעים עם משחות וכו' מדי יום ביומו, ומכיון שהיה גלמוד וחי בודד, לא היה מי שיחבוש לו.

שמע על כך הגאון **רבי גרשון אדלשטיין** זצ"ל ונטל על עצמו את המשימה הזו, למרות עומס טירדותיו עם תלמידיו בישיבה, היה עולה כל יום שלוש קומות לדירתו של אותו גלמוד כדי לחבוש לו את פצעיו.

כשאמרו לרבי גרשון שאין זה מתאים שראש הישיבה יבוא כל יום לחבוש, ואפשר דרך קופת חולים לקרוא לאח שיבוא. השיב: "לאח מקופ"ח יש עוד כתובות לטפל בהם והוא ממנה, ויתכן שלא יחבוש מספיק בעדינות ויכאב לו, ולכן עדיף שאני יבוא ויחבוש".

ללא תורה. זו הסיבה ש"שה פזורה לישראל". ישראל מפוזר בארבע רוחות העולם כדברי חז"ל (תענית ג:) עה"פ "כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם נאום ה'" (זכריה ב-י) שכמו שא"א לעולם ללא רוחות כך אי אפשר ללא ישראל. ופירש רש"י שם: "שאינן העולם מתקיים אלא בשביל ישראל וכו' עיי"ש.

וביאר החפץ חיים מדוע מחוייב המציאות שעם ישראל יהיו פזורים ומפוזרים בארבע קצוות תבל? מכיון שהעולם עגול נמצא שאין היום והלילה שוין. ישנה מדינה ששם יום, וישנה מדינה שבשעה זו ירד הלילה, וכדי שלא יהיה מצב שהעולם ישר ללא תורה כשהכל ינומו את שנתם, לכן פיזר הקב"ה את ישראל בכל ד' רוחות העולם כדי שבכל מקום בעולם ובכל זמן יהיה תמיד מי שיחזיק את העולם בלימוד התורה.

מיצות תוכחה

“תוכחה לא בכח ובחוזק יד...”

כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג – רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל היה רגיל לומר: החכם מכל אדם מונה מעלות התורה: דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום" (משלי ג-יז). כלומר: לא רק התורה עצמה כל כולה מתיקת ונועם, אלא גם האמצעים והדרכים המוליכים אליה צריך שיהיה "דרכי נועם".

וכדוגמא לכך סיפר האדמו"ר את המעשה הבא: ביומיו של **כ"ק האדמו"ר רבי מאיר מפרמישלאן** זצ"ל, פנה אליו אחד ממזיהרי שבת בעיר לבוב שיבוא לעזרתו, באשר נמצאים שם רוכלים יהודים המזלזלים בשמירת השבת וממשיכים למכור בשוק אחרי כניסת השבת, רח"ל. עסקן זה נהג לצאת ולגעור בהם ולהפריע להם ממעשיהם בכח ובחוזק יד...

אמר לו רבי מאיר: עכשיו שהסט"א מגתבר והולך, אין להתגרות בהם במלחמה גלויה ובחוזק יד, כי עוד עלול מעשה שטן להצליח, ויצמח מזה חילול ה' ח"ו. אלא כשתצא להצילם מן החטא, תוכיחם בניחותא ותדבר אליהם טובות, וקודם לכן תתפלל לרבוננו של עולם ותאמר: "הריני הולך לעשות פעולה לכבודך ית"ש, אנא הצליחני שאעשה דבר המועיל ומתקיים...".

לפי האש

מקדים תוכחה לרפואה...

יום אחד נזקק הגאון **רבי יהודה צדקה** זצ"ל לטיפול רפואי בשיניו. הלך, איפוא, אצל רופא השיניים, שהיה מוכר לו כאדם שומר מצוות, עם זאת ידע בו, שהוא בושש לבוא בבוקר אל בית הכנסת ומתפלל בשעה מאוחרת.

כאשר התיישב במרפאה על הכסא כדי שיטפל בשיניו, פנה אליו הרופא - איש יודע ספר - שישמיע באוזניו איזו פרפת מחידושי תורתו. אולם רבי יהודה ניצל את ההזדמנות ובמקום להשמיע אמרי שפר מענינים, בחר להשמיע לרופא דברי תוכחה על שמוזלזל בזמני התפלה כפי שקבעו חז"ל.

לשאלתו של הרב צדקה, באיזו שעה התפלל היום, ענה הרופא שהתפלל שחרית בשעה שמונה. "אם כן" - המשיך והקשה לו: "הלא אינך יכול לומר הלל"!! נדהם הרופא ותמה: "וכי אדם שאינו מתפלל בהשכמה נפסל בכך לאמירת הלל"!!

הסביר לו הרב צדקה: "בהלל פותחים אנו "הללויה הללו עבדי השם", כלום ראית מימך עבד בשר ודם, שאינו מעורר את השחר ו"משכים" לעבודת אדוניו רק בשעה שמינית?!"

וזאת ליהודה

מיצוה להוכיח את הזולת [בדרכי נועם] על כל עוול ולתקן כל דבר הנעשה שלא כהוגן!

נלמד מהפסוק: "זהנה שני אנשים עברים ניצים ויאמר לרשע למה תכה רעך" (פרק ב-יג)

לומדים אנו מכאן – כותב החתם סופר – מדתו של משה רבינו שלא יכל להביט ולראות עוול ולכן הוכיח את הרשע ואמר לו "למה תכה רעך". ולא רק עוול הנעשה בישראל לא יכל לסבול, אלא אף את בנות יתרו הציל מיד הרועים שגירשו.

כתב המאירי (ערובין קא): כשרים שבדור וחכמים, ראוי להם להוכיח בני דורם כדי לשומרם מן העבירות. וכשהם מנהיגים אותם על דרך זה, נאמר עליהם שהם מגינים עליהם מפני הפורעניות.

וביאר בספר **תולדות יעקב יוסף**, כי בכך נעוץ ההבדל בין נביאי האמת לנביאי השקר. כי בעוד נביאי האמת מופיעים עפ"י רוב כמוכיחים בשער, ומתריעים על פגעים וחסרונות כדי שיתקנו הבריות עצמם. מופיעים נביאי השקר כמרוממים את העם במתק שפתם ואינם רואים בעם כל חסרון. הכל כשורה ואינם צריכים לתקן דבר...

ואולם דוקא נביאי האמת המוכיחים, הם המה אוהבי העם האמיתיים, שחפצים בתקנת העם. ולא כבעלם הרשע שהרבה בתשבחות לישראל מתוך כוונה לשדל את ישראל שאין להם מה לתקן ואין עליהם לשאוף לעלות בסולם המעלות כי הם מושלמים...

ואמנם צריכה להיות התוכחה בנעימות באופן שיתקבלו הדברים על הלב. והיה **החפץ חיים** ממשיך את האדם החפץ להוכיח את חברו לתקן דרכיו, לאותו חנוני שרוצה למכור סחורתו. כלום יעלה על הדעת שיכעס על הלקוח אם הוא בררן או עומד על המקח? הלא מוכן הוא להעביר על מדותיו ולשדל בסבלנות את הקונה, כדי להרויח את לחמו.

כן הדבר בתוכחה, עליו להוכיח את זולתו ולשדלו בדברים רכים, ולנסות שוב ושוב אם אינו שומע בפעם הראשונה, עד שלבסוף יתקבלו הדברים על לבו.

נוסיף שככל שיהיה המוכיח שלם באותו הענין שעליו הוא מוכיח את זולתו, ושהוא עצמו יהיה מזוהה לגמרי עם הדברים שאומר, כך אכן יתקבלו דבריו על לב זולתו. וכפי שמצינו גם אצל יעקב אבינו שדברי תוכחתו לרועים שישלימו עבודת היום נתקבלה יפה בלבם. ומדוע? משום שהוא עצמו היה שלם ומזוהה ביותר עם מה שאמר, כפי שהראה נאמנותו המוחלטת בעבודתו אצל לבו.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

זה לעומת זה / סיפור עשרים למבצע הסיפורים

בדיוק. כאשר התקרב התור נוכחתי לדעת שהתור נקבע בשעת ערב מוקדמת של אחד מימי חנוכה. הוי אומר: עלי לבחור בין הדלקת נרות בזמן לבין הביקור אצל הרופא. שניהם יחדיו - בלתי אפשרי. מכיון שהעניין היה דחוף, החלטתי בלית ברירה שבאותו ערב אדליק את הנרות מאוחר יותר."

"ד"ר יעקבסון קיבל חולים בבית חולים 'שערי צדק' בירושלים. כאשר הגעתי לשם קיבלה אותי המזכירה בפנים נפולות מעט. 'אני נורא מצטערת' אמרה 'ניסינו להשיג אותך ולהודיע על דחיית התור, אבל לא הצלחנו להשיג אותך - אני מצטערת אבל הרופא לא יוכל לקבל אותך הערב...' היא צדקה לגמרי שלא הצליחו להשיג אותי, כי בימים-ההם עדיין לא היה מותקן קו טלפון בבית שלי! (לפעמים ארד זמן ניכר עד שחברת התקשורת הגיעה להתקין טלפון בבית הלקוח. ועל מכשיר נייד? מי בכלל שמע אז על המצאה כזו!) בלית ברירה קבעה לי תור לזמן אחר."

"כאשר הגעתי לתור החדש שנקבע התבררה לי הטעות הגדולה - וכאן בעצם מתחיל הסיפור: ד"ר יעקבסון אכן ביקש לבטל את כל התורים באותו ערב, וכך אכן נעשה עם המוזמנים - מלבד אותי שלא הצליחו להשיג בטלפון."

"אמר לי ד"ר יעקבסון: באותו ערב אכן הגעתי למרפאה כדי לטפל בך. המזכירה לא ראתה אותי ודיווחה לך בטעות שהמפגש בוטל. היא הרי התבקשה לבטל את המוזמנים, אז הייתה בטוחה שאני לא נמצא. אבל אני כן הגעתי מכיוון שידעתי שאתה אמור להגיע שחרי לא הודיעו לך על ביטול - ואם אתה מגיע גם אני חייב להגיע!"

עד כאן מה שסיפר לי השכן.

הבנתם? כל התורים באותו ליל-חנוכה בוטלו. וד"ר יעקבסון הגיע רק כדי לפגוש את הפציינט דן. גם ד"ר יעקבסון רצה מאוד להדליק נרות חנוכה בזמן, אך הוא ידע שיותר חשוב מכך זה לעמוד בדיבורו ולא לגרום עגמת נפש לחולה שממתין לו!

וכאשר אני משווה את שני הסיפורים שסיפרתי, קופצות לי המילים "מי כעמך ישראל!"

בשנה שעברה נזקקתי לרופא-עיניים. כנראה שלא רבים הם רופאי העיניים, שכן היה עלי להמתין לתור שלי במשך שבועות מספר.

בבוקרו של היום המיועד, השכמתי קום ויצאתי לדרך. מיקום המרפאה בקצה השני של העיר, והדרך לשם ארוכה.

הגעתי למקום ואז נודע לי: מזה מספר שבועות שהרופא הפסיק לקבל חולים במרפאה זו. הוא עבר למרפאה אחרת, אך לא ראה צורך ליידע בעובדה הקטנה הזו את המטופלים המוזמנים לכאן...

נסעתי לחינם.

ובנוסף: גם הפסדתי את התור שלי!

נאלצתי לקבוע תור חדש, בזמן אחר - ובלית ברירה אצל אותו רופא...

* * *

ויהי היום. התור שלי הגיע. כאשר נכנסתי לרופא סיפרתי לו שבעצם הייתי מוזמן כבר למרפאה הקודמת. ציפיתי ממנו לאיזו שהיא התנצלות על ההתנהלות מצדו - וליתר דיוק על חוסר ההתנהלות מצדו!

אך התאכזבתי. שום התנצלות. שום לקיחת אחריות. ואפילו זלזול: 'המרפאה כאן יותר קרובה לבית שלך!' - הרגיע אותי. כלומר: אל תתלונן. אפילו הרווחת ממה שקרה.

אויפס. שכחתי לציין פרט חשוב: הרופא אינו מצאצאי יצחק אבינו, אלא רק מצאצאי אברהם אבינו - וד"ל.

* * *

בדיוק באותה תקופה הלך לעולמו רופא אחר - להבדיל. ד"ר זאב יעקבסון זצ"ל, מומחה 'גסטרו' בעל שם, ולפני הכל: בן-תורה, ירא-שמים המדקדק בקלה כבחמורה.

עם פטירתו של אדם, נזכרות הבריות במעשיו הטובים, אז מספר לי שכן שלי סיפור שהיה איתו באופן אישי - קרוב לארבעים שנה קודם לכן:

"קבעתי תור אצל ד"ר יעקבסון, והתור נקבע ביום מסוים בחודש דצמבר [למניינם]. לא בדקתי בלוח-שנה מתי זה יוצא

הזוכה העשרים: משפחת אופיר רמת בית שמש ג'

הזוכה השבוע, הזוכה התשעה עשר במבצע פרסים לעידוד וטיפוח מדות טובות. כל שעליכם לעשות: לכתוב סיפור מעניין ולא שייגרתי על מדות טובות שאירע אצלכם או אצל מכרכם, בתנאי שהסיפור עדיין לא פורסם בספר או בכתבי עת, ולשולחו לפי כתובת המכון: "מכון אהבת אמת" רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242410 או פקס: 077-7671812 או אימייל: haemesemes@gmail.com

סיפורים נוספים שיבחרו, יפורסמו במדור זה ויזכו את שולחיהם בסך 100 ש"ח(!)

הסיפורים שיתקבלו יטופלו רק בתנאים הבאים:

- 1) אורך הסיפור בין 200-500 מילים (בעברית), בכתב יד ברור וקריא. (עדיף מודפס במחשב).
- 2) על השולח לרשום שמו, כתובתו המדויקת ומס' טלפון.
- 3) למכון שמורה הזכות, לפרסם את כל הסיפורים שישלחו, והרי הם רכוש המכון, (מלבד בהוראה אחרת מהשולח) ורק 20 סיפורים יזכו לפרס.
- 4) למכון אהבת אמת שמורה הזכות, לערוך ולעבד את הסיפור לפי מדת הצורך.
- 5) למותר לציין כי על שולח סיפור האחריות לבדוק שהסיפור לא פורסם בספר או בכתב עת ואין עליו "זכויות יוצרים".

אנו שמחים לבשר על הארכת מבצע הסיפורים מעבר לעשרים סיפורים (!!!)

מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך - וגם חייך אליו

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסתר זצ"ל
 ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
 זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

697

**ניתן לתרום באשראי
 בנדרים פלוס:** כולל ערב
 המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
 חזקיה.

**ניתן לקבל קבלה
 לאחר מס סעיף 46**

לע"נ הרב מאיר זאב בן משה זצ"ל

סיפור לשבת קודש

ישועת ה' כהרף עין

בית הכנסת במנצ'סטר, אנגליה, שעת ערב מוקדמת. יהודי תלמיד חכם ירושלמי שנקלע למקום לתפילת מנחה שגרתית, התפלא מאוד לנוכח ה"קדיש יתום" שאחריה. הקשיש היושב במזרח נתן קולו בקדיש רועם ונלהב, כשעיניו עצומות בחוזקה, הוא מתנועע בשארית כוחותיו, וכל משא שנתיו שואג עמו "יתגדל ויתקדש" בהתלהבות עצומה.

האורח הביט בפלא בעיניים משתאות, אך התבייש לשאול, הן הוא זר כאן. כשנשנה המחזה בסוף תפילת ערבית, לא הצליח לכבוש את סקרנותו והחליט לפנות אל הקשיש ולשואלו לפרש הענין. הוא קרב אל הקשיש ושאל לשמו, ערך עמו היכרות ראשונה, ואחר כך פרש את תמיהתו ופליאתו וביקש הסברים מניחי דעת על הקדיש הנלהב והכל כך לא שגרת!

"שב, טייערער איד" (יהודי יקר), השיב לו הקשיש בנועם, "אספר לך את סיפורי האישי, וכבר תבין", אמה והצית עוד יותר את סקרנותו של האורח. לימים, סיפר האורח וציטט מילה במילה את סיפורו של הקשיש והסיפור במלואו לפרטיו מובא בספר "ברכי נפשי".

היו אלה הימים הנוראים ביותר עלי חלה, כשיבשת אירופה בערה ונחילי דם יהודי זרמו בחוצותיה. הצורך הנאצי ימח שמו פעל במהירות ובדייקנות לחתור אל "הפתרון הסופי", מתוך מגמה להכחיד כל שם ושארית לעם היהודי. ארובות העשן בתאי הגזים היוו עדות אפילה ואכזרית, למשרפות האימתניות שפעלו בחריצות, מעלות מיליוני יהודים על מזבח עקידת קידוש ה'.

אותו יהודי הגיע גם הוא למחנות העבודה, לשלב המקדים שלפני מחנות ההשמדה. קשה לתאר את המראות, הדעת לא סובלת והקולמוס לא יוכל לבטא את המחזות הקשים. יהודים בעלי שיעור קומה עבדו בפרך, נתונים למרמס הקלגסים וסופגים מכות בזו אחר זו. האבדות בנפש היו דבר שבשגרה, איש לא ידע האם ישוב בערב לדרגשו או שהיום הוא יומו האחרון.

אלה היו ימים בהם חשו יהודים כי זהו סוף העולם, כך ממש ולא במליצה. הרעב הצובט, המחלות הרבות, התנאים הנוראיים, עבודות הפרך והמשלוחים להשמדה, לא הותירו אפילו שביב אופטימיזם, זיק של תקווה. "סירבתי להישבר", סיפר הקשיש בעיניים דומעות, "למרות כל המראות, התחושות, המחזות והאסונות הכבדים, המשכתי להאמין", הוסיף בקול מרוסק.

זה לא היה קל, להתחזק באמונה בתוככי התופת, אך הוא הבין כמה חשוב דווקא כאן להתחזק באמונה, וכמה קריטי לחדד את ההבנה כי יש לו אבא שבשמים שנמצא איתו כאן. רק העובדה שברור כי גם בתוככי החשכה הוא יכול להישען ולהתרפק על הידיעה כי אביו שבשמים מקיים בו "עמו... בצרה", נתנה לו כוחות, העניקה לו יכולת להתמודד.

כדי שלא לשכוח את המסר הזה, סיגל לעצמו את ארבעת המילים: "ישועת ה' כהרף עין", עליהן היה חוזר ללא הרף, לאחר כל אנחה, לנוכח כל גופה, עם כל קרקור רעב, היה עונה לעצמו ולחבריו

באותן ארבע מילים נצחיות: "ישועת ה' כהרף עין". הדבר כבר הפך לסימן ההיכר שלו, עד שכבר הפסיקו לכתוב בשמו והיו קוראים לו: "ישועת השם", אך הוא לא נפגע מכך, ההיפך היה גאה. "אכן, אני מאמין כי השם עימנו כאן, בתוככי המחנה", היה אומר לסובביו, "ובלי ספק - ישועת השם...". והם כבר ידעו להשלים במקלה את המילים הבאות: "כהרף עין", ואף הוא היה נענה לעברם ואומר: "אכן, התחזקו נא באמונה, כי ישועת השם כהרף עין".

והנה, ביום מן הימים הוכרז כי על כל חברי הבלוק להתייצב בשורה עורפית, כי עוברים ל'מקלחת המרכזית'. היהודים האומללים כבר ידעו מה הכוונה, כבר הבינו לאן הם מובלים. הארובות הגבוהות והעשן המיתמר מה'מקלחות' לא הותירו מקום לספק, אכן, היום בא גורלם למסור נפשם על קידוש השם. הם הובלו בשורה מסודרת, כשבחזית ומאחור מפקחים עליהם שומרים נאצים חמושים, לבל יחמוק אי מי מהשיירה, לבל ימלט יהודי בחזרה לארץ החיים. הנה הם כבר עומדים בשערי המשרפות ונכנסים בזה אחרי זה. "נו, מה אתה אומר עכשיו?" שאלו אחיו היהודים את מר 'ישועת השם'.

"מה זאת אומרת?" שאל לעברם בפליאה, "גם עכשיו, בשערי המשרפות, אני קובע ואומר וזועק וקורא: 'ישועת השם כהרף עין'. אפילו חרב חדה מונחת על צווארי ועד טיפת דמי האחרונה אזעק: 'ישועת השם כהרף עין'".

הנה הם כבר נכנסים לתאים המעשנים, ובעוד רגע תיסגר הדלת החשמלית. כל היהודים נדחקים הכי קרוב לדלת, למרות שברור כי לא ניתן להימלט, והדלת תינעל במנעול חשמלי עוצמתי ואז יפעילו הנאצים את הגז הנוראי, ובתוך דקות אחדות יהפכו אותם לקדושים שעלו השמימה על קידוש השם.

ואז, רגע לפני סגירת הדלת, נפל לשומר הנאצי שבפתח פתק מהכיס. פתק, סתם פתק שנהדף עם הרוח כמה מטרים לאחור. "יהודון מולוכלך", הלם השומר בקת הרובה על מר 'ישועת השם', "לך תרים לי את הפתק ותחזור מיד". בצעדים מדודים יוצא היהודי מתא הגז לעבר הפתק הסור, כשהשומר מזרזו לרוץ אחר הפתק המתגלגל עם הרוח. הוא גוחן לעבר הפתק, תופסו וממהר להשיבו אל החייל הנאצי, אלא שבדיקו אז לחצו כבר על המתג החשמלי הנועל את הדלת והיא נסגרה. מר 'ישועת השם' עומד מחוץ לדלת הנטרקת ומשיב את הפתק לנאצי השומר.

הלה מנסה להודפו פנימה, אך הדלת חשמלית והיא נסגרת בעוצמה. היהודי נותר בחוץ, ומבעד לסדק האחרון של הדלת הוא שומע את אחיו זועקים רגע לפני עלייתם על המוקד: "א קדיש'ל פאר אונז, א קדיש'ל פאר אונז" - אל תשכח לומר קדיש אחרינו, ואז הדלת נסגרה לגמרי. הם בפנים, מסרו נפשם על קדושת ה', ה' יקום דמם, והוא בחוץ - חייו נתונים לו לשלל.

הקשיש סיים את סיפורו האישי, ניגב את הדמעות שכבר לחלחו את קצוות זקנו, נאנח ואמר: "נו, עכשיו הבנת למה אני אומר קדיש כה נלהב על מי שהייתי אמור להיות ביניהם ולעלות עימם השמימה? או, ריבוננו של עולם", הוסיף באנחה, "נקום נקמת דם עבדיך השפוך". "אוי, ישועת השם כהרף עין", שב הקשיש על ארבע המילים שהיו לו למשען ומחסה בימים הקשים, "הרי ראיתי זאת בעיניים, והיום בראותי אנשים מודאגים, לחוצים, צרות עוברות עליהם, קשיים ומשברים, אני משיב לעברם באותה מטבע לשון ואומר: 'הריני עד כי ישועת השם כהרף עין. התחזקו באמונה, דעו כי יש מנהיג לבירה, יש בורא עולם שקובע ומכוון את סאת הצרות של כל אחד ואחד, ואם תתחזקו באמונה בוודאי

רבי נפתלי זילברצווייג שליט"א מספר את הסיפור ומוסיף פרט מצמרר: "רבותי, לאחר שנה נולד לה בן, ואם תרצו לדעת - אני הוא בנה, ויש לי עוד אחות, שנולדו אחרי אותה כפרה למרות שעל פי הטבע לא יכלו הורי לזכות בילדים אחר השואה, אך בזכות שאמי קיבלה זאת באהבה, היא זכתה לכפרה ונושעה בילדים"

(24/7)

ויש עוד גדר אמונה אחרת, אשר ממנה נמשכות כמה מעלות טובות, הדינו להאמין בהשגחתו יתברך בתחתונים על כל פרט ופרט, ושאינו אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן גוזרין עליו מלמעלה (חולין ז ב), ומפי עליון תצא הרעות והטוב, בין הבאות בידי שמים בין הבאות בידי אדם, כי הרבה שלוחים למקום הן לטוב והן למוטב, והוא הנותן... לעשות חיל (דברים ח יח)... לא לחכמים... ולא לקלים... (קהלת ט יא), ומתוך כך לא יחוס על חסרונו ממונו במקום עבודת קונו לעשות רצונו, ולא יגע להעשיר במידי דאסיה, רק יכלכל דבריו במשפט כהגן וכשורה על פי התורה, ולא יקפיד ולא יחניף ולא ישנא את אחיו ולא יקם ולא יטה, כי ידע ויאמין כי ה' אמר לו קלל, והכל מאתו לנכות את מעותו לטובתו. קל אמונה ו... עול, צדיק ו... הוא (דברים לב ד). צדיק ה' בכל דרכיו ו... בכל מעשיו (תהלים קמה יז). וכל דעבד רחמנא, לטב עבד (ברכות ס ב). ומתוך כך יקבל עליו דין שמים בשמחה, ולא יקוץ בתוכחתו:

ושרש הכל להאמין בכל דברי התורה ובכל דברי סופרים, ואם אין דעתו סובלתו יתלה בחסרונו ידיעתו וקצר השגתו, אמנם יאמין באמונה שלמה שכל דבריהם חיים וקיימים ונאמנים לעד ולעולמי עולמים. בוא וראה כמה גדולים דברי חכמים, שאמרו שכל התורה כלה כלולה וספונה במדת האמונה. ורבים אומרים בפיהם שהם מאמינים בני מאמינים, אבל מעשיהם משנים, ואתי מעשה ומפיק מידי דבור. ועל הכל יביא אלקים במשפט לאשר הלך חשכים, מלבד ענש העברה עצמה, נוסף גם הוא ענוש יענש על היותו ממחסרי אמונה. או אם מאמין ואף על פי כן לא חס לילך בדרך נכונה, זהו עזות פנים ומצח אשה זונה:

והנה גם מצוות אלו, להאמין במציאות ה' ולהאמין בהשגחתו, הם ממניין תרי"ג מצוות, והם מצוות תדיריות שיכול לקימן בכל עת ובכל רגע על ידי זכירה לבד. הנה כי כן טוב לגבר שיזכר בפה ואל ישכח בלב, וכפעם בפעם אמור יאמר העבד הישראלי מה לך יצרי, תמיד תרדפני. יגער ה' בך השטן, כי אני יהודי בן יהודי, ואני מאמין באמונה שלמה במציאות ה' לנגדי תמיד ובהשגחתו פרטית בפרטי פרטות, וכי הוא משלם שכר טוב על כל שהוא דבר טוב מחשבה, דבור ומעשה וענש רע ומר על כל שהוא דבר רע, אפילו על שיחה קלה ועל כל מחשבה רעה. הנה כי כן ראוי לי לעשות כך וכך, ולהתנהג בדרך זה באופן זה, ולמשך ידי ולהזהר ולהשמר מזה וזה, עד שיהא זך וישר פעלי במחשבה דבור ומעשה, לא ימצא בהם נפתל ועקש, כדי שלא תהא אמונתי כוזבת, ככה אעשה ולא אשנה. וכזאת וכזאת החי יתן אל לבו, ויתמיד במחשבתו ויעמיק בה לארכה ולרחבה ללכת בשבילי אמונה, והיו ידיו אמונה, ידים מוכיחות כאשר היתה באמונה. אז טוב אמונה, לזכות לחיי העולם הבא למנוחה נכונה, ועקר הכל לעשות נחת רוח לפני שוכן מעונה:

(פלא יועץ)

תיוושעו", סיים הקשיש בחיך רפה.

אם תאמינו בי תקבלו הכל

לפנינו מעשה מדהים שאירע לפני כמה שנים. היה זה בתקופה שאחרי מלחמת העולם השנייה בצרפת. היהודים ששרדו את השואה האיומה היו מוכים וחבולים בגוף ובנפש מסויטים והתעללויות קשות ואיומות שלא יעזבו אותם עד סוף חייהם.

היה זה זוג שעבר עינויים קשים ומרים בשואה, עד כדי כך שמרחב הסבל הפיזי שהם עברו, על פי הטבע לא יכלו לזכות בילדים. בני הזוג השלימו עם העובדה שלא יזכו בילדים עד סוף חייהם, והמשיכו לחיות באמונה ובשמחה.

והנה, באחד מימי שישי, אירעה טרגדיה קשה ונוראה. בעלת הבית הכינה את בישולי השבת וסידרה את הבית.

והנה, באמצע שהניחה האישה את הסירים על הפתיליה, יצאה היא לכמה דקות לקנות מוצר מסוים במכולת השכונתית, אלא שאז אירע הנורא מכל. האש הגלויה אחזה באחד מחפצי הבית והחלה להתלקח בכל אזור המטבח והסלון. תוך דקות בודדות החל עשן סמיך ושחור מתפשט החוצה והחל לכלות את כל אשר עומד בדרכו.

השכנים המבוהלים שהבחינו בלהבות, הזמינו את לוחמי האש, כשתוך כדי הם רצים אל עבר מעונו של הרה"ג רבי מרדכי פורגמנסקי צ"ל, אחד מגדולי הדור בצרפת, על מנת לשאול אותו מה ניתן לעשות במצב שכזה.

רבי מרדכי אשר שמע את הדברים אמר בזה הלשון: "כשהגברת תגיע לבנין תאמרו לה בשמי שלא תוציא מפיה מילה אחת של צער וטרוניה ושלא תיקח ללב, כי זה כפרה, ובעזרת השם בזכות זה היא תזכה השנה לולד".

והנה, כשהגיעה האישה לבנין וראתה שריפה והמולה רבה סביב ביתה, הבינה כי ביתה - רכושה היחיד שנשאר לה אחרי השואה - היה למאכלת אש, שעות ספורות קודם השבת הקדושה. האישה נשברה לחלוטין לאור המראה הקשה, אך אז רצו אליה השכנים ובישרו לה את דברי הרב פורגמנסקי: "הרב אמר כי אם תצליחי לקבל זאת באמונה ככפרה ולא תוציא מפיה שום מילת צער או טרוניה, תזכי בשנה הבאה בילד בעז"ה". היה זה ניסיון נורא ואיום. אשה גלמודה שעברה את כל סבל השואה האיומה, וכעת גם ביתה הולך כלייל. היא עמדה עם דמעות בעיניים, אך לא הוציאה מילה אחת לרעה. היא התחזקה באמונה כי אכן זוהי כפרה מיוחדת במינה על מנת לטהר את נשמתה.

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיין וכדו'. **תברכו מפי עליון!**

לזיכוי הרבים: בית הוראה יחוזה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730	
<p>נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפואה שלימה!</p> <p>לרפואה שלימה: מיכל בת שמחה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה</p> <p>לעילוי נשמת: עמנואל בן אירן, זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליקה, רותם בן טליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, זמן שרה בת סלטנט, סלטנט בת טאווס, יהודה בן ויקטוריה ראוּבן בן נעמי, משה אהרון בן אסתר, משה בן זוהרה</p>	<p>העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל</p> <p>להצלת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה</p> <p>נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אוריית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל, אסתר בת נורית מרגלית, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל</p> <p>העלון להצלתה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה</p>
<p>שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים: 053-4163681 לגברים: 053-4110655 ניתן לפרסם בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il</p>	
<p>מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.</p>	

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1093

הדלקת הנר: 16:27 צאת השבת: 17:31 רבינו תם: 18:08 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: דברי ירמיהו (ירמיה א), שבת מברכינן.

או צרות הפרשה

פרשת "שמות"

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו" [א, א].

בפרשה זו הננו מתחילים את ימי השובבי"ם. שובבים הם ראשי תיבות של שמות הפרשיות: "שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו, משפטים", ושורשם מהפסוק "שובו בנים שובבים". שהרי עיקר הירידה והגלות למצרים נועד כדי ללקט משם את כל הניצוצות המפוזרים שם מאז ימי אדם הראשון, וזו גם עיקר עבודתנו בימי השובבי"ם, ללקט את הניצוצות המפוזרים בעוונותינו הרבים. לכן ימי השובבי"ם חלים בפרשיות של יציאת מצרים.

זאת ועוד, עיקר גלות מצרים היה עונש על מכירת יוסף, ויוסף הרי שמר את בריתו בשלמות. משום כך לא נתנו חז"ל לאף אחד את התואר "צדיק" אלא ליוסף. לכל אחד מגדולי האומה ניתן תואר משלו: אברהם אבינו, משה רבנו, אהרון הכהן, שמואל הנביא, וכן על זה הדרך. היחיד שזכה לתואר "צדיק" הוא יוסף, משום שבאה עברה לידו וניצול ממנה, ובזכותו העולם עומד. בעת שבאה העברה לידו של יוסף, הראה לו הקב"ה את דמות דיוקנו של אביו, ואת אבן השתייה, ואמר לו: אם אתה נכשל, הרי אני עוקר אותה ממקומה, ויחזור העולם לתוהו ובוהו. כיוון שהתגבר יוסף על העברה נשאר העולם קיים.

דבר זה רמוז בפסוק הנאמר בברכת יעקב ליוסף: "מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל", הינו שאבן השתייה שבהר הבית, שעליה מושטת העולם, עומדת בזכות יוסף ששמר את בריתו.

לכן ימים אלו – בהם קוראים אנו את הפרשיות העוסקות בגלות מצרים שהייתה בעוון מכירת יוסף – מסוגלים לכפר על עוון פגם הברית, היסוד. אנו צריכים להודות לקב"ה על שנתן לנו את הימים האלה לכפרה ולתשובה. כבר כתב הרב חיד"א: "ימי השובבי"ם ועוז הדרם נאמנו מאוד, ומרבית העם ניגשים אל ה' לשוב מחטאת נעורים אשר פגמו באות ברית קודש".

ליל שישי ויום שישי של ימי השובבי"ם, הם המסוגלים ביותר. כל שישי הוא קודש, כל שישי מסוגל לכפר עוונות ולתיקון כל הפגמים, כמו שכתב רבנו הרש"ש זצ"ל, שדבר ידוע הוא בשם הזוהר ורבנו האר"י ז"ל, שאדם שחטא ביום ראשון, צריך לתקן כשיבוא יום ראשון הבא, כי הפגם שייך ליום ראשון. וכן בשני ובשלישי, וכן הלאה. לא ניתן לשנות משני לראשון או משלישי לשני, כי כל אחד יש לו מהלך שלו ומשבצת שלו.

וכן שבת, אם פגם בשבת או זלזל בכבוד השבת – יזהר בכבוד השבת ובוהו יכפר על כל השבתות שעברו. אבל יום ששי הוא בבחינת "מאסטר", צינור שדרכו ניתן לתקן פגמים שנעשו בכל ימות השבוע. כל מעשה מצווה שאדם עושה, מהשקיעה של ליל שישי עד למחרת בכניסת שבת – אם זה טורח לכבוד השבת, אם זה ציפורניים שגוזרם, תספורת או רחיצה לכבוד שבת, וכל שכן אם לומד תורה ועושה תשובה ומעשים טובים – כל אלו בכוחם לכפר על עוונות ופגמים של כל יום ויום (דורש ציון).

"וכאשר יענו אותו בן ירבה וכן יפרוץ" [א, יב]. גזרות הגויים – תוצאת ההתקרבות אליהם.

רבי שלמה קלוגר זצ"ל כותב, שבכל דור ודור, כשהתחילו היהודים להתחבר עם הגויים וללמוד ממעשיהם, נתן הקב"ה מקל ביד הגויים, כדי שיכו את ישראל ולא יכלו להתחבר אליהם.

לאחר שנפטרו יוסף וכל השבטים הקדושים, היה חשש שמא יתערבו היהודים בין הגויים, כי היו היהודים עם חכם ונבון, והייתה להם השפעה בכל הצמתים המרכזיים של המדינה. וכדי שלא יתבוללו בין הגויים ולא ילמדו ממעשיהם הרעים, נגזר השיעבוד על ישראל, והחלו הגויים לענות אותם, וממילא התנתקו מהם ולא התבוללו ביניהם. לפי זה מפורש הפסוק: "וכאשר יענו אותו" – כאשר הגויים מענים את היהודים, היהודים מתרחקים מהם ואינם מתבוללים, והתוצאה היא "כן ירבה וכן יפרוץ" – עם ישראל מתרבה בתוך עצמו, ואינו מתמעט על ידי התבוללות, ה"י. כך היה גם לאורך ההיסטוריה:

ברוסיה התחילו היהודים להתחבר ולהתערב עם הגויים, בא סטאלין העריץ ועשה את "המהפכה הבולשביקית", והרג שניים עשר מיליון אזרחים, מתוכם שני מיליון יהודים, ה' ישמור.

בגרמניה התחילה תנועת "ההשכלה" הארוה, בא היטלר ימ"ש והשליט את הנאציזם, והתחוללה השואה הנוראה שכלתה למעלה מששה מיליון יהודים. יהודי גרמניה רצו להידמות לגויים, והגויים הבדילו אותם מהם בגזרות קשות. יהודי גרמניה הרגישו עצמם 'נאורים', והלכו לתיאטרון ולקונצרטים.

ומשום כך, אחד החוקים הראשונים ב"חוקי נירנברג", היה החוק שאסר על היהודים להיכנס לתיאטרון. "שלושה עמודי עולם" העמיד הקב"ה בגרמניה – את הגאון רבי שמשון רפאל הירש, הגאון רבי עזריאל הילדסהיימר, והרב מאיר ליהמן. הם פעלו במסירות גדולה כדי למנוע את התבוללות בין הגויים, והצילו מה שהצילו, אך רבים מאוד סטו מן הדרך, וחפצו להיות ככל הגויים, ואז באה השואה האיומה, ה' ישמור. בארץ ישראל פרצה האינתיפאדה הראשונה שבועיים לאחר שיישר החינוך" התחיל לארגן מפגשים בין נערים ונערות יהודים לנוער ערבי. הרבנים התריעו נגד מפגשים אלו, שגורמים להתבוללות, אך לא שמעו להם. שבועיים אחרי שהתחילו המפגשים התחילה האינתיפאדה הראשונה, והמתח שנוצר גרם להפסקת מפגשי-התבוללות.

כאשר ישראל מנסים להתקרב לאומות העולם, ללמוד ממעשיהם ולחקות את דרכיהם – הקב"ה נותן ביד הגויים כוח לשלוט בהם ולהרחיקם, על ידי גזרות ושיעבוד (דורש ציון).

"ויאמר משה אל האלוקים מי אנוכי" [ג, יא].

התורה מעידה על משה רבנו: "והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה". יש לבאר מהי בכלל, ענוה. רבנו משה קורדובירו זצ"ל כותב בספרו "תומר דבורה":

העניו – פיו ולבו שווים, אינו מדבר אחד בפה ואחד בלב.

העניו רצוי לכל, אהוב על קטנים וגדולים, וסבלני כלפי כל אחד ואחד.

העניו – שמיעתו טהורה, אינו שומע לא דברי איסור ולא דברי גנאי, רק דברים טובים וטהורים.

העניו – עיניו קדושות וטהורות, אינו מסתכל במה שלא צריך ובמה שלא שייך לו.

העניו – יש בו מידת הרחמנות על כל בריה ובריה.

עוד כותב הרמ"ק, שהעניו אינו כועס לעולם, פניו מאירות, ותמיד שמח הוא בחלקו, על הטוב ועל המוטב, ואינו מוציא שום קללה מפיו. כל המידות וההנהגות הללו צריכות להיות באדם שחפץ להיות בגדר "עניו".

מובא בספרים הקדושים, ששום שטן ושום פגע רע אינם יכולים לשלוט על העניו ולא להזיק לו.

הרב חיד"א כותב, ש"העניו" בגימטרייה מאה שלושים ואחת, וסמא"ל בגימטרייה מאה שלושים ואחת, לכן אין סמא"ל (שהוא השטן) יכול לגבור על בעל ענוה.

העניו זוכה שהלכה כמותו בכל מקום. דוד המלך היה בעל ענוה, כפי שנאמר בתהילים: "לדוד, ה' לא גבה ליבי ולא רמו עיני, ולא הילכתי בגדולות ובנפלאות ממני". כאשר הרג דוד את גולית הפלשתי – אשר הפיל אימה וחרדה על כל מחנה ישראל – הריעו לו כולם, אך דוד המלך לא הרים את עינו. כאשר הלבישוהו בגדי מלכות, לא גבה לבו.

תמיד הלך בענוה, ומשום כך התקיים בו "וה' עמו", כפי שמובא בגמרא: "שהלכה כמותו בכל מקום".

בגמרא מובא: "אמר רבי אבא אמר שמואל: שלוש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל... יצאה בת קול ואמרה: אלו ואלו דברי אלוקים חיים הן, והלכה כבית הלל. וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלוקים חיים, מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן? בית הלל היו ענוותנים, ונוחים זה לזה, ובעת שהיו מזכירים דברי עצמם – היו מזכירים תחילה את דברי בית שמאי החולקים עליהם!

הרב חיד"א כותב בספרו "שם הגדולים", ששלושה גדולי עולם ששםם "יוסף" היו בדורו של רבי יוסף קארו, ושלושתם היו ראוים לכתוב את ה"שולחן ערוך" ולקבוע הלכה לדורות. שלושת אדירי התורה היו רבי יוסף טאיטצאק, רבי יוסף בן לב ורבי יוסף קארו. בשמיים נפסק שרבי יוסף קארו הוא שיזכה לכתוב את ה"שולחן ערוך" מפני ענוותנותו היתרה.

העניו זוכה שתפילותיו מתקבלות, ובקשותיו מתמלאות. כך כותב השל"ה הקדוש ב"שער האותיות": "ראה עד היכן מעלת הענוה – תפילותיו נשמעות, נמחלין עוונותיו, וזוכה להיות במחיצתו של הקדוש ברוך הוא".

מעשה היה בעיר חאלב שבסוריה, ביהודי תלמיד חכם ששלח את בנו ללמוד בתלמוד תורה, אך לא היה הבן מסוגל להבין את לימודו. מאחר שהוא התקשה ביותר בלימודו, היה שקוע כל היום במשחקים ובהבלים. חבריו הלכו מחיל אל חיל, וכבר היו יודעים משניות בעל פה, ונבחנו על מסכתות שלמות, והוא לא ידע מאומה.

אביו החל להתענות עבורו יום אחרי יום, עד שלילה אחד נאמר לו בחלום: "קח את בנך לרבי לויטס איש יבנה, שיתפלל עליו ויברכהו, ויזכה הילד להצליח בלימודו".

הקיץ האב משנתו, והיה שרוי במבוכה גדולה ובצער. ניתן בידו רמז, שהוא יכול להביא ישועה לבנו היקר, אך הוא אינו מסוגל להבין את הרמז, שהרי אין בכל האזור אדם בשם רבי לויטס, וודאי שאין בחאלב שום "איש יבנה".

לא מצא האיש מנוחה לנפשו, ולפנות בוקר הלך לבית הכנסת סר וזעף. ראהו רב בית הכנסת, רבי שלמה לניאדו זצ"ל, ושאלו: "מדוע הנך סר וזעף?".

סיפר לו האיש על הבן, שאינו מסוגל להבין את לימודו, והריהו נמשך עקב כך אחר הבלים. וסיפר לו גם על החלום, שנאמר לו ללכת אל רבי לויטס איש יבנה, שיתפלל עבור הילד ויברכנו.

"איני יודע את פשר החלום", סח האיש במר ליבו. אמר לו הרב: "עוד מעט יבוא לכאן רבי יהודה קצין, שהוא אדם גדול בתורה, וצדיק וקדוש. תבקש ממנו שיתפלל על בנך".

תמה האב: "מאחר שאמר לי רבי לויטס איש יבנה, מה יעזור לי רבי יהודה?".

אמר לו הרב: "שמע לדבריי ולך אליו".

לאחר תפילת שחרית ניגש אבי הבן אל רבי יהודה קצין, וביקש ממנו בתחנונים גדולים שיתפלל עבור בנו, שיבין את לימודו. ואכן, רבי יהודה התפלל על הילד ובירך אותו.

למחרת חזר האיש אל רבי שלמה לניאדו, וסיפר לו שעשה כדבריו, ושרבי יהודה קצין אכן התפלל על הילד וברכו. אמר לו הרב: "בעזרת ה', מעכשיו תראה במו עיניך את הצלחתו של הילד בלימוד התורה הקדושה".

"ייסביר לי הרב, בבקשה", ביקש אבי הבן, "מה פשרו של החלום שחלמתי – מדוע הורו לי ללכת לרבי לויטס איש יבנה? ומדוע הורה הרב שאלך – מחמת החלום הזה – לרבי יהודה קצין?".

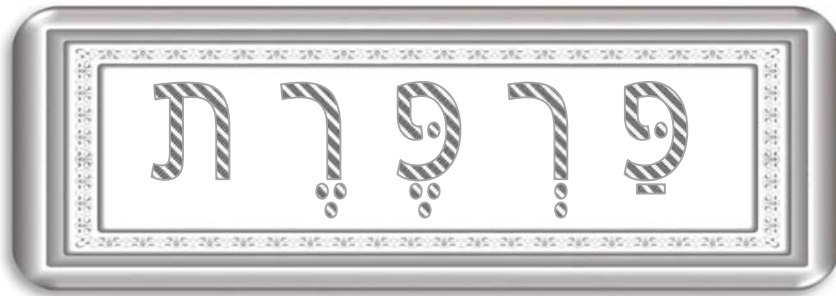
הסביר לו הרב: "דבר החלום בא אל האדם בעקיפין, ברמזים. רמזו לך מן השמים שתלך למי שמקיים את דברי רבי לויטס איש יבנה, שאמר במסכת אבות: "מאוד מאוד הוא שפל רוח שתקוות אנוש רימה". רבי יהודה קצין מקיים את דברי התנא האלוקי רבי לויטס, וראוי הוא שתפילתו תתקבל". שוב הקשה האיש: "ייסלח לי הרב על שאלתי, אך כלום אין הרב עצמו עניו שבענונים? מדוע שלח אותי הרב אל רבי יהודה קצין?"

ענה לו הרב: "אין אני עניו די הצורך. אב בית דין וראש ישיבה אני, ומוכרח אני עקב כך לנהוג לעיתים בתקיפות, ולשמור על כבוד התורה. לעומת זאת, החכם רבי יהודה יושב ולומד עם חבריו ובינו לבין עצמו, עניו אמיתי הוא, ותפילתו נשמעת ומתקבלת".

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ מניזה בת שוקט ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אברהם בן עשרת ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת מלון ז"ל, לע"נ מאיר בן עזיה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

515

פרשת שבועת תשפ"ד

ורגוע, קם לצאת מן הבית, ואז שאלה אותו אמו: "לאן אתה ממחר היום, בני יקירי? הרי עוד לא טעמת מהעוגות הטעימות שהכנתי במיוחד עבורך?".

רבי משה הביט בשעון ובמגש העוגות שעל השולחן, ומלחמה התחוללה בלבו. מצד אחד, הוא יכול בהחלט להסתדר בלי העוגות הללו, וסדר יומו המוקפד זועק לו להמשיך ליעד הבא, כי הוא ממחר. מצד שני, הרי אמו עומדת לפניו ומבקשת שיטעם מהעוגות, הוא יודע שהדבר ישמח את ליבה אם יתעב עוד קצת, יטעם משהו, וגם יחמיא לה על העוגות הנפלאות. מה עושים עכשיו?.

חולפות שניה או שתיים של התלבטות, ואז מכריע רבי משה בגבורה: כבוד אמו עדיף. סדר היום יכול להתמתן, המשימות הדחופות לא בווערות לעכשיו, הכל יכול לחכות. כעת הוא בבית אמו ומרוכז בתפקידו האחד והיחיד: לכבד את אמו! שניה לאחר קבלת ההחלטה, נשמע לפתע קול פיצוץ עז, שהחריד את השכונה כולה - - - בום!.

פגז ענק והרסני, נחת על מפתן דלת בית הוריו, בקול רעש עוצמתי ומחריד. ענן אבק היתמר צמוד לדלת הבית, ור' משה ואמו נפלו המומים, כמאובנים, על מקומם. רק אחרי כמה רגעי התאוששות הצליח רבי משה לקום מהכסא, ולצאת לבחון את מימדי ההרס...

הוא מביט החוצה, ומגלה כי גרם המדרגות בו היה אמור לרדת באותן שניות גורליות - התפרק לרסיסים, נהרס ונחרב עד היסוד. שיירי הפגז עוד העלו עשן סמיך, רסיסיו התפזרו לכל עבר. "נס!" - שאג ר' משה בהודאה עמוקה לבורא עולם, "נס שלא יאומן!".

דקות ארוכות עמד ובחן את ההרס הרב שגרם הפגז, והבין כי לו היה ממחר לדרכו ולא נותר בבית אמו כבקשתה - היתה גופתו פזורה בין חלקי הרסיסים רח"ל. באותן שניות גורליות בהן קיבל את ההחלטה הנכונה, עשה הפגז את דרכו הישר אל המקום אליו היו מועדות רגליו, ולו היה יוצא את דלת הבית - כי אז מי יודע אם היה ניתן עוד להצילו...

את סיפור נס הצלתו האישי, היה רבי משה מרבה לספר לתלמידיו, למען יידעו ויבינו עד כמה גדול כוחו של כיבוד ההורים, המצוה שהגנה עליו והצילה את חייו. תלמידו, הרה"ג רבי ישראל חיים אושרי שליט"א ששמע ממנו את

וַיְהִי כִּי יֵרְאוּ הַמַּיְלֵדֹת אֶת הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתֵימִים (א, כא)

כי לא בלבד מידת הרחמים הסכימה בטובתן, כי אם גם מדת הדין, וזהו כי יראו... את האלוקים, ויעש להם - האלוקים הנזכר - בתים, כענין 'אשריהם הצדיקים שמהפכין מדת הדין למדת הרחמים' (האלישר הק')

הצדיקים בכוחם לא רק לעורר את מידת הרחמים אלא אפילו להפוך את מידת הדין לרחמים, 'רחמים בדין', ואז השפע מתקבל עפ"י 'דין' ולא רק בתור 'לפנים משורת הדין'. ומשמעות הדבר שהשפע נקבע לדורות ואינו רק חד פעמי, ולכן זכו המיילדות לבתי כהונה ולויה לדורות עולם.

* * *

היה זה בשנת תש"ח, בעיצומם של ימי המלחמות והקרבות בין היהודים לישמעאלים בארץ הקודש. כראש ישיבת בעלזא בירושלים, כיהן באותה עת הגאון רבי משה שובקס זצ"ל. הוא היה דמות מופת של התמדת התורה ועמלה ביגיעה, לוח הזמנים שלו היה מוקפד וגדוש בסדרי לימוד, ולצידם היה סעיף אחד בסדר יומו, עליו שמר מכל משמר: מדי ערב, בקיץ כבחורף, בזמני עומס כבזמני שגרה, בתחילת שנה כבסופה - היה רבי משה עולה לבקר בבית אמו המבוגרת. היה משאיר מאחוריו את הישיבה הקדושה ועיסוקיו החשובים בה, ועולה לבית אמו לביקור יומי קבוע, להרנין את ליבה ולשמח את נפשה. בעד כל הון שבעולם לא ויתר על ביקורו זה, עבור כל מטרה חשובה לא ביטל את הביקור היומי. אחת היא לו - ביקור מדי ערב אצל אמו, זה הכי חשוב!

גם בימי המלחמה הנוראיים שעברו על ירושלים הנצורה, גם כשפגזים התעופפו מכל עבר ואנשים מיעטו לצאת לחוצות העיר, לא נסוג רבי משה ממנהגו זה. פגזים שרקו סביבו בעוז, פצצות נפלו ברחובות בהם עבר בדרכו, אך דבר לא הניא אותו מכיבוד אמו בביקורו היומי במעונה, מדי יום ביומו.

באחד הימים בעיצומה של המלחמה, שהה רבי משה בבית אמו כדרכו, וכשביקש לצאת - קירב את אוזנו לחלון הבית לוודא שאינו שומע קול שריקת פגז. כשחש שהמצב שליו

הדברים לאשורם, סיפר את הסיפור בשמו למען נדע ונבין: נכון, כולנו עסוקים, טרודים במגוון משימות, לחלקנו יש כבר משפחות ברוכות, ואיש איש שקוע במעשיו ובמשימותיו. למרות כל זאת, חשוב לזכור את הזכות והחובה לעלות לביקור בבית ההורים, גם אם זה לוקח זמן, גם אם זה דורש מאמץ, למרות שזה נוטל נתח מסדר היום שלנו.

ביקור בבית ההורים, הוא שעת פז של הוקרה נלבבת על השעות הימים והלילות שהקדישו לנו הורינו מהרגע שנולדנו ועד לרגע הנוכחי. ואם אנו נורא עסוקים - נראה לנגד עינינו את תמונתו של רבי משה רץ בין הפצצות והפגזים לבקר את אמו במסירות נפש, ודווקא הזכות הזו היא שעמדה לו והגנה על חייו!.

[מתוך 'אור דוד'-הרב אשר קובלסקי]

* * *

עוד דוגמאות ליכולת שלנו כיהודים להפוך את מידת הדין למידת הרחמים נראה בסיפורים המובאים להלן.

למרות שקשה לתאר את מגוון הגמ"חים הקיימים כיום בכל רחבי ארץ הקודש, אבל מה שברור הוא שאותם גמ"חים מצילים רבבות משפחות ממצב של קושי ומחסור.

אחד מהוותיקים שבהם הוא הגמ"ח המפורסם בירושלים, גמ"ח 'אהבת חסד' הקיים בואכה ישיבת מיר - מפעל חסד ענק שכל כולו בנוי מכספי אברכים ונדיבים המפקידים כספם בביטחון ובשמחה בגמ"ח.

מנהל הגמ"ח הרב הלל קופרמן שליט"א מספר: "אברך, תלמיד ישיבת מיר, קיבל מתנות לחתונה ונשאר בידו סכום של 4,000 דולר. הוא הפקיד אותם בבנק וקיבל עבורם 250 דולר כרווח שנתי. כאברך בן תורה ייסר אותו מצפונו. הוא רואה כל כך הרבה אנשים דחוקים וסובלים שאי אפשר להתעלם מסבלם. הזוג הצעיר החל להסתפק האם מחובתם להשאיר כסף זה בבנק כדי לסייע בפרנסתם הדחוקה, או שמא עליהם להלוות סכום זה לנצרכים.

כששוחחתי אתם אמרתי להם, שבמידה ויפקידו את הכסף בגמ"ח אין ספק כי ברכת ה' בוודאי תהיה גדולה יותר מ-250 דולר שנתיים. ההחלטה לא הייתה קלה. הם חונכו שאסור לסמוך על הנס, אך לבסוף החליטו שעליהם לבטוח בה' ולוותר על ההכנסה מן הבנק ולהפקיד את הכסף בגמ"ח.

האשה עסקה מעט בהוראת ציור לילדי בית הספר. מאז נישואיהם היא ארגנה חוגים לציור, אך ללא הצלחה גדולה. והנה, נכנסה ההפקדה בגמ"ח 'לפעולה'... ושבוע לאחר ההפקדה חזר אלי אותו אברך וסיפר בהתרגשות רבה: "ראינו בחוש סייעתא דשמיא! למחרת ההפקדה בגמ"ח הלכה אשתי עוד פעם לאחד מבתי הספר הידועים, למרות העובדה שפעמים רבות פנתה אליו ונדחתה. היא חילקה פעם נוספת לילדות דפי פרסום על חוג לציור שהיא

מקיימת, ותוך ימים ספורים התארגנו כמה קבוצות מבית ספר זה. ההכנסה שנוספה לה מחוגים אלו הייתה לא רק 250 דולר לשנה כי אם 400 דולר לחודש...!".

"ויש לסיפור המשך. לאברך הזה יש אחות - נערה שסיימה לימודיה בסמינר ועדיין לא מצאה זיווגה. היו לה מילויי מקום מעטים, אך רוב הזמן הייתה מובטלת. היא ראתה את התלהבות אחיה מן השינוי הדרמטי שחל אצלו מאז הפקיד את כספו בגמ"ח, ואחרי שהתגברה על חשדנותה הפקידה בגמ"ח את הסכום הלא גדול שהיה לה באמתחתה, ליום בו תינשא אי"ה.

וממש לא ייאמן, או שמא ייאמן וייאמן... למחרת מתקשרת אליה מנהלת בית הספר ומבקשת ממנה שתי בקשות: שתמלא את מקום המחנכת בכיתה ח' למשך שלושה חדשים, ובנוסף - שתהיה אחראית בבית הספר לכל פעילות שעות הפנאי...!".

"לפני שנים מספר, אחד מידידי שפרנסתו ב"ה טובה החזיק הפקדה יפה בגמ"ח. הוא סיפר לי שהציעו לו לקנות בכסף זה דירה בפרויקט חדש כדי שיקל עליו בעתיד לחתן את ילדיו. עוררתי אותו שמכיוון שכל כך הרבה יהודים נמצאים במצוקה כספית, אולי ראוי יותר להשקיע בגמילות חסדים.

החליט האברך שראוי לשאול על כך שאלת חכם. הוא ניגש למורו ורבו מן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל, הציג את השאלה בפניו וכך השיב לו מרן זצוק"ל: "אם רצונך להשקיע את כספך בדירה מותר לך. אך לו לקולי תשמע, תשקיע הכל בגמ"ח". והוסיף ואמר לו: "כל הרווחים שחשבת לקבל - תקבל יותר".

הוסיף האברך לשאול: "ומה עם תכניות החיסכון שיש לי בבנק, אולי מחובת ההשתדלות כלפי הילדים שלי שאשיר אותם בבנק?!".

ענה לו מרן הגרש"ז זצוק"ל: "אדרבה, דווקא מצד ההשתדלות תשבור אותם ותפקיד אותם בגמ"ח. תשאיר לקב"ה לדאוג לכלכל אותך בדרך שהוא רוצה, ואל תשקיע בשום דבר אחר חוץ מצדקה".

ואני מכיר גם את סופו של הסיפור. אברך זה נהג כעצת מרן זצוק"ל, השאיר את כספו בגמ"ח, ואף הוסיף לכך גם את כספי תכנית החיסכון שלו. נכון להיום, יש לו יותר מפי חמישה בפקידונות בגמ"ח... פגשתי אותו בזמן האחרון, והוא אמר לי שהידידים שלו שהשקיעו בדירה בפרויקט הרוויחו אך מעט, והוא ב"ה נתקיימה בו ברכת ה' כפי שאמר לו רבו זצוק"ל, וזכה לאלפי מצוות וגם להצלחה כלכלית.

והנה עוד סיפור: "יהודי ת"ח מחנך ומרביץ תורה התקשר אלי וסיפר שקרא כתבה על הגמ"ח ויש לו סכום נכבד בבנק, והוא ורעייתו מבקשים להיפגש עמי ולהתוודע לפעולות הגמ"ח מקרוב. בפגישה הם התעניינו ושאלו שאלות

הגיוניות וענייניות על הגמ"ח, והחליטו להפקיד את הסכום שבידם בגמ"ח. מכיוון שהם פחדו להסתובב עם סכום כזה ברחוב, ביקשו ממני להיפגש בבנק.

"ביום הפגישה קיבלתי טלפון שאין צורך לבוא לבנק, הכסף בביתם. שאלתי את הבעל: 'מה גרם לך לא לפחד?'. ענה לי: 'לימדתי היום בשיעור את הגמרא ששלוחי מצוה אינם ניזוקים, וחשבתי בלבי: הרי כוונתי היא למצווה ואין לי מה לפחד'. הוא גם נתן הוראה לשחרר כספים מופקדים בתכניות בבנק והפקידים בגמ"ח. אחרי תקופה לא ארוכה התקשר אלי ובישר לי שב"ה זכה לארס את בנו בשעטו"מ, והחתונה בתאריך פלוני ובמקום פלוני והוא ישמח לראותי.

כשהגעתי לחתונה הוא קיבל את פניי בשמחה ובמאור פנים משל הייתי מחותן ראשי. הייתי מופתע. 'מה לשמחה גדולה זו בראותו את פניי?'

הוא משך אותי החוצה מן האולם וסיפר לי בהתרגשות את הסיפור הבא: "בני זה, החתן דנן, אף שהוא בחור מצטיין התקשה בשידוכים. לפני כארבעה חודשים הזדמנה לידי כתבה על הגמ"ח שלכם. חשבתי בלבי: בכספת בבנק מונח לי סכום כסף נכבד, וגם בתכניות חסכון. אני ואשתי מרבים להתפלל שהקב"ה יעשה עמנו חסד שנזכה לראות בחופת בנו זה. האמנו שאם נעשה מעשה וניתן את כספנו להיטיב עם אנשים רבים, גם הקב"ה יגמול עמנו חסד. לא עבר חודש מאז ההפקדה והגיעה לבני הצעה שמצאה חן בעיניו. התפללתי לה' שתי תפילות: א. שנזכה לראות בקרוב בנישואי בנו. ב. שנוכל להמשיך להפקיד כסף זה בגמ"ח, וב"ה שתי התפילות הללו התקבלו. ב"ה היום באת לאחל מזל טוב בחתונת בני, וגם הסתדרנו עם ההוצאות הכספיות של שידוך זה בלי להוציא את הכסף מהגמ"ח. ברור לי שבזכותכם זכיתי לשמחה זו, ולכן אני כה שמח לקראתך!"

והסיפורים האמיתיים ממשיכים וזורמים מפיו של הרב קופרמן: "הגיע אלי זוג שבתם בת 22 מחכה לזיווגה. הם ביקשו להפקיד בגמ"ח את הכסף שהכינו עבור נישואיה. אמרתי להם שאני מתלבט האם לקחת הפקדה זו, כי אני מסופק בין טובתם לטובת הגמ"ח. לבסוף אמרתי להם: 'בשביילכם זו אכן טובה גדולה, מפני שהשותפות שלכם עם הגמ"ח תוסיף לכם זכויות רבות מאוד; ומהניסיון ראיתי כמה פעמים שאלו המפקידים בכגון זה, תוך שבועות מספר בעזהשי"ת התבשרו בשורות טובות. אולם לגמ"ח לא מועילות כל כך הפקדות גדולות לתקופות קצרות. אך כיוון שכוונתכם לטובה ואנו חפצים בטובתכם, נזכה אתכם להיות שותפים עמנו'. הם הפקידו את כסף הנדוניה והלכו בציפייה לישועה.

כעבור כשישה שבועות מודיעים לי המפקידים המאושרים שהם ניצחו אותי! ב"ה הבת שלהם התארסה והשידוך שהם עשו מאפשר להם להשאיר את ההפקדה בגמ"ח. שמחתי בשמחתם, ואני מוכן לספוג עוד ניצחונות שכאלו..."

"ועוד מעשה ביהודי יקר שהפקיד בגמ"ח, לאחר התלבטויות רבות מאוד, סכום לא גדול. הוא בירר פעם ועוד פעם על יתרונות הגמ"ח, כמה שווה הונו העצמי. בקיצור - מלא דאגות. לאחר זמן כשעקב אחרי פעילות הגמ"ח וראה גם שיכול למשוך את הפקדתו ללא קשיים, הגיע יום אחד והפקיד סכום נוסף גדול יותר. היינו צריכים לשטוף את הידיים אחרי ספירת הכסף, השקיות היו מרופטות ושחורות מאבק! האיש החזיק במשך שנים את כספו בעליית הגג בביתו, משום שלא היה לו מקום אחר לשים את הכסף.

ניכר היה שיש לאדם זה עוד הרבה כסף, אך הוא חושש לאמינות הגמ"ח. בדרך כלל אין אנו נותנים מידע על היקף הגמ"ח מטעמים מובנים, אולם כיוון שראינו את התועלת שבדבר לקחנו אותו לשיחה, נתנו לו תמונה על הקרן הקבועה של הגמ"ח ועל הפיקדונות שבאמתחותיו. הוא ראה שהגמ"ח מנוהל בצורה תקינה ויציבה, ויש מספיק כסף בקרן הגמ"ח כדי שלא ניפול. לאחר ימים ספורים הוא הגיע עם סכום נוסף וגדול יותר. הוא הודיע שהסכום ניתן רק לחודשיים, התלבטנו האם לקחת סכום גדול לזמן קצר, ובכל זאת החלטנו לקחת. עברו שנתיים וחצי והאיש לא רק שלא הוציא את כספו, אלא בא להוסיף עוד כסף...

יהודי יקר זה אמר לנו, כי מאז ההפקדה חלה ברכה בעסקיו ולא הזדקק לכסף שהפקיד אפילו בזמן שחיתן את בתו וקנה לה דירה. "והחשוב מכל", כך אמר, "בכל השנים הארוכות שהכסף היה מוחבא אצלי, הייתי טרוד בדאגות ובכאבי ראש אולי יבואו 'אורחים' כדי להציץ בעליית הגג... כעת לא זו בלבד שהסיוט התמידי חלף, תחתיו באה תחושה נעימה וחיובית שבכל רגע ורגע נהנה מישהו מכספי ואני שותף לעשייה כל כך גדולה".

ממשיך הרב הלל ומספר: "המעשה האחרון עוסק ביהודי אמיד שהצעתי לו כמה פעמים שיפקיד בגמ"ח סכום נכבד. בסופו של דבר הוא נעתר לי, והפקיד סכום יפה בגמ"ח. לאחר חמש שנים הגיע אלי במטרה למשוך את כספו: "יש לי הצעה טובה להשקעה בנדל"ן וזקוק אני לכסף המצוי בגמ"ח".

כמובן מאליו, השבתי לו את הפיקדון. לא עבר חודש והיהודי חזר בבהלה וסיפור בפיו: "אני סובל מתסמונת חורף. במשך שנים רבות הייתי נתקף בתחילת כל חורף בכאבי גב, בתעוקות חזה, בשפעת חוזרת פעם אחר פעם ועוד מרעין בישין. וראה זה פלא, מאז שהפקדתי אצלך את הכסף לפני חמש שנים עברתי חמישה חורפים בלי כאבים. הכל נעלם כלא היה! והנה, לפני חודש אחרי שמשכתי מהגמ"ח את הפיקדון, חזרו כל תחלואי החורף כמקדם".

הוא הוציא מתיקו את הסכום שהוציא ואמר: "עשה עמי חסד - קח אותו חזרה לגמ"ח...!".

[מתוך 'מוסף יתד נאמן'-הרב ב. הלחמי-סוכות תש"פ]

וַיֵּאֱמַן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ כִּי פָקַד ה' אֶת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת עֲזָרָה (ד, לא)

מכאן שישראל מאמינים הם (שבת צז).

כשיהודי מאמין וסומך על הקב"ה שיעשה עבורו מה שצריך, יש כוח לאותה אמונה לייצר עבורו את הגאולה. זהו חוק בבריאה - לאמונה יש כוח לשנות דברים כמבואר בגמ' (תענית ח.) 'כמה גדולים בעלי אמונה...' עי"ש, וכן המקרא צווח ואומר: (תהלים נה, כג) 'השלך על ה' יהבך - והוא יכלכלך'.

* * *

סו הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל: אבי ז"ל סיפר לי מעשה נורא שסיפרו בעיירה בילדותו, שבשעת מעשה היה רעש גדול מהסיפור.

בעיירתם התגורר יהודי ירא שמים בעל אמצעים שברשותו חנות כלבו - מכשירי תפירה, מכשירי כתיבה ומעט בגדים. יום אחד נכנס יהודי זר לחנות וביקש ממנו בהלוואה סכום מכובד: חמשת אלפים רובל.

אמר לו בעל החנות: "הבא נא 'ערבים' כי איני מכירך".

אמר לו הלווה: "כמו שאתה לא מכיר אותי, גם אחרים בעיר אינם מכירים אותי. אני אדם נאמן, אבל אין לי דרך להוכיח לך זאת ואין מי שיחתום לי כאן ערבות".

אמר לו: "אם כן עוד יותר גרוע. מה אני יכול לעשות?"

"ומה אני יכול לעשות, כאשר אני זקוק מאוד להלוואה?", שאל הלווה בכאב.

לאחר מחשבה הוסיף הלווה ושאל את בעל החנות: "האם די לך בערב יחיד?"

- "כן. אם הוא ידוע, ואם הוא בעל יכולת".

היהודי יצא מהחנות ושב עם שטר חתום, שכתוב עליו: "מלווה ה' חונן דל". נו, האם הוא ערב ידוע? כלום יש לו יכולת?...

בעל הבית היה נבוך, התעוררו אצלו ספקות ומחשבות - מה אני עושה עכשיו, האם אני יכול לומר 'לא'? וכי איני סומך על הקב"ה?! מצד שני, הוא אומר שהקב"ה ערב, הוא אומר...

אמר לו בעל הבית: "אתה יודע מה? תמתין לי, תיכף אשוב, אמלך באשתי ומה שהיא תאמר אעשה".

יצא הביתה, סיפר לה את כל הסיפור והעלה את הספק: "לומר כן? לומר לא? מה שתגידי לי אעשה, ושלום על ישראל".

"לכזה ערב אין אפשרות לסרב. תן!", אמרה.

שב על עקבותיו ונתן לו את הסכום לשלושה חודשים. הלב דפק לו, הלווה הרי יכול להיעלם מהעיר. הלב דופק, ואת הנעשה אין להשיב...

הגיע יום הפירעון. בדיוק באותו יום בעל הבית לא היה בעיר, הוא נסע למסחר לעיר הבירה ורעייתו עמדה בעסק. והנה נכנס גוי שחור ואמר כי הוא מעוניין לקנות בד לבגד. היא הציגה לו בדים, והוא החל להתווכח: "לא נראה לי, לא טוב, האם אין לכם דוגמה נוספת?".

"יש שם משהו למעלה, אבל כבר יצא מהמודה", אמרה בעלת החנות.

- "בכל זאת, תביאי לי מלמעלה, נראה".

הולכת, לוקחת סולם, מטפסת, מביאה, מניחה את החבילה אל השולחן. ו...הופ... הגוי איננו... טוב, לא נורא, ברוך שפטרנו - - שילך.

אך היא מסתכלת על השולחן... 'א בראך! הוא שכח פה את הארנק... עכשיו כבר יהיה בלגן. הוא יאמר כי היה לו בארנק מיליון רובל ונגנב! סיפור נורא.

היא התחילה להילחץ ולרוץ עם הארנק בבהלה לחפש את הגוי. חיפשה ברחוב הראשי, המשיכה להתרוצץ ימינה ושמאלה והאיש איננו, לא נמצא בשום מקום. היא עוררה סביבה בהלה, הכל שמעו את הסיפור וריחמו עליה. אנשי העיירה סייעו לה לחפש אותו בסמטאות, אך דומה שהאדמה בלעה אותו. מה נעשה? צרה גדולה.

בקושי הגיעה הביתה מתוך צער והמתנה לשוב בעלה. כאשר הגיע, בקושי הצליחה לספר לו את מה שקרה. אמר לה: "תקשיבי, קודם-כל נפתח ונראה כמה יש, אולי באמת יש מיליון? נראה מה קורה...".

היא צעקה: "לא! רק זה לא! נוכל לומר כי לא פתחנו, אנחנו לא יודעים כלום. כי אם פתחנו בוודאי לקחנו".

והוא היה סבור לומר: 'נפתח ונראה מה יש בו'. הוא פותח ורואה שם חמשת אלפים רובל. בדיוק הסכום שהלווה לאותו יהודי!

מיהר האיש לבית הרב לשאול אותו. הרב היה איש קדוש, והוא הפטיר: "אין כל ספק שה'גוי' הוא אליהו הנביא. הקב"ה היה 'ערב' והוא נשלח להחזיר את כסף ההלוואה. אלא, מכיוון שההחלטה לתת לא הייתה שלך בעצמך כי אם של אשתך לכן היא זכתה לראותו - את אליהו הנביא".

אחרי הצהרים הגיע הלווה בעצמו וביקש להחזיר את הכסף. אמר לו המלווה: "פעמיים אני לא לוקח... הערב שלך כבר החזיר את החוב!".
[מתוך 'יחי ראובן-הגדש"פ]

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 971

פרשת שמות - "לישועתך קווייתי ה'"

איזה שהוא נס. אולם הבהובי השביבים הקלושים של התקווה נעלמו כאשר החרב הונחה על צווארו. החרב חדה ביותר, רק כחוט השערה מפריד בינו ובין המוות. עתה כבר לא נותרה כל "סיבה", אשר עליה אפשר לטוות חוטים של תקווה. הכל אבוד. כאן סיים הרב מבריסק את דבריו ואמר: שעל רגע שכזה נאמר "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של האדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים!!" גם בעת כזאת שהכל נראה אבוד, יש להתפלל ולקוות לה' ולבטוח בו, כי עדיין יש תקווה. הוא אשר דיברנו, לעולם אסור לאבד תקווה וגם כשהמצב נראה אבוד וחסר סיכוי, צריך לבטוח ולקוות כי האור עוד יאיר... ישנו סיפור עם אשר יבהיר לנו דברים אלו היטב. מעשה היה באיש זקן וחכם ולו ארבעה בנים. האיש אהב את בנוי מאוד, ובכל עת חיפש דרכים ללמד אותם להסתכל נכון על החיים, לחיות נכון ולדעת איך להתמודד עם מצבי החיים.

בוקר אחד זימן האב את ארבעת בניו והורה להם כי בשנה הקרובה עליהם לצאת לדרך ולחפש את עץ האגס הגדול שנמצא באזור הצפוני ליד הכפר החרב. 'על כל אחד מכם לצאת לדרך לבדו!' הורה האב. 'אתה תצא בתחילת החורף!' אמר לראשון. 'אתה תצא בסוף החורף, לקראת האביב!' הורה לשני. 'אתה, בני השלישי, תצא באביב!' 'ואתה, הצעיר מכולם, תצא בחופשת הקיץ!' 'בתחילת החורף הבא נתכנס כאן שוב וכל אחד מכם יספר לנו מה ראה'.

כעבור שנה, בתחילת החורף, התכנסו כולם ביחד. 'מה ראית?' שאל האב את הראשון. - 'ראיתי גזע נמוך ועקום, עייף וחסר צבע, לא היו בו לא עלים ולא פרחים, לא ניצנים ולא פירות. הוא בקושי ראוי להסקה. סתם גזע עץ עלוב.' 'ואתה, מה ראית?' פנה הזקן לשני. - 'ראיתי עץ מלא בניצנים ירוקים, הוא נראה די עלוב, אבל הייתי אומר שיש לו תקווה'. השלישי לא חיכה שישאלו אותו. בעיניים בורקות הוא תיאר את העץ הכי יפה שראה מימיו. 'הוא היה ירוק כולו, ומבריק בברק יפה של גווני ירוק בהירים וכהים. היו עליו פרחים לבנים מרהיבים בעלי ריח מתקתק ומדהים. זה היה העץ הכי יפה שראיתי מימי. אבל כשרציתי לאכול משהו, לא מצאתי עליו כלום'.

'על מה אתה מדבר?!' קפץ הרביעי, 'אני ראיתי אותו מלא חיים. הוא היה עמוס בפירות עסיסיים, בשלים, מתוקים ומלאי נוזלים. היה תענוג. מלאתי את התרמיל שלי בפירות ואכלתי כל הדרך'.

הם היו בטוחים שכל אחד מהם ראה עץ אחר. שאולי טעו ולא הבינו למה התכוון האבא. אבל האב העמיד אותם על טעותם: 'כולכם ראיתם את אותו העץ בדיוק, עץ האגס הגדול שהתכוונתי. אבל כל אחד מכם ראה אותו בעונה אחרת של השנה. לא שלחתי אתכם לחינם. רציתי ללמד אתכם משהו חשוב. לעולם, אל תשפטו מישהו או משהו לפי מה שאתם רואים פעם אחת.

כן, לכולם יש עונות. לכל דבר. וגם אתם, בחיים שלכם, אל תמהרו להתייאש בחורף הקשה, כשהכול נראה אפור. כששום דבר לא הולך. הייאוש מתמקד רק בעונה הנוכחית, הקשה. התקווה רואה גם את האביב ואת הקיץ. הייאוש הורס ומרפה

על הפסוק בפרשתנו "וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו" (ב, יא) אמרו רבותינו במדרש (ילקוט שמעוני קסז) כי משה היה רואה בסיבלם של אחיו, וכאשר ראה איש מצרי מכה איש עברי מאחיו, הלך והרגו. והיו שם דתן ואבירם הרשעים אשר ראו את המעשה והלכו והלשינו עליו לפני פרעה. אמר רבי ינאי: בא קסטינר (תליין) לתת את החרב על צווארו, ונעשה נס וצווארו של משה נעשה של שיש. וזהו שנאמר "ויצילני מחרב פרעה". מכאן אמרו רבותינו במדרש "אפילו חרב מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש מן הרחמים".

בהקדמה לספר "נס ההצלה" מובאת המחשה נפלאה מאת רבי יצחק זאב הלוי הרב מבריסק זצ"ל, לדברי רבותינו "אפילו חרב מונחת על צווארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים". נתאר לעצמנו, אדם הועמד לדין על ידי השלטונות עקב עבירה חמורה, אשר עליה צפוי לו עונש מוות. אין כל ספק שאדם זה וקרוביו לא יחסכו כסף ומאמצים כדי לשכור עבורו את טובי הפרקליטים שישתדלו בכל כוחם לזכות אותו בדין. אמנם, נשכרו עורכי דין בעלי שם, והם פעלו ללא ליאות כדי לזכותו, אך ללא הועיל. יד הקטגוריים גברה, ודינו של האיש נגזר למיתה בסיף. ברור שהאכזבה היתה גדולה, אך הנאשם היה עדיין מלא תקווה. הוא ידע שבפניו עומדות כמה וכמה אפשרויות לביטול הגזירה, ושלב עידוד רב מידיעה זו. כצעד ראשון פנה האיש לבית דין גבוה יותר, כדי לערער בפניהם על פסק הדין. לצורך הדיון המחודש, נשכרו פרקליטים נוספים, והון רב הושקע כדי להציל את הנאשם מהעונש הנורא. אך גם כאן גברה ידם של הקטגוריים, ופסק הדין נשאר בעינו. המצב נעשה קשה יותר, אך עדיין נשאר פתח תקווה, על ידי בקשת חנינה מאת המלך. לצורך זה גויסו אישים רמי מעלה, שתפקידם היה להמליץ טוב בפני המלך. כמו כן הוצף בית המלכות במכתבים שתארו את מצבה האומלל של משפחת הנאשם, את עתיד ילדיו הרכים, את גורלם המר של אשתו החולה ושל הוריו הזקנים. הכל כדי לעורר רחמים בפני המלך, כדי שיחון את האיש. משאיחרה תשובת המלך לבוא הבינו הכל שסיכויי ההצלה קטנים ביותר. אך רוחו של הנאשם עדיין היתה טובה עליו. הוא השתעשע בתקווה קלושה, והמריץ את מקורביו להפעיל כל לחץ אפשרי על השלטונות. אכן הלחץ הופעל: כל מכר וכל ידיד, קרוב ורחוק, אשר להם מהלכים כל שהם אצל אנשי השלטון, התבקשו לנצל מעמדם ולעשות את כל אשר ביכולתם, למען הצלת הנידון. אך כל העמל היה לריק. פני המשדלים הושבו ריקם, גזר הדין נשאר בעינו, והכל שבו מן המערכה במפח נפש. הנידון הוכנס לתא הנידונים למות, להמתין לביצוע גזר הדין. במצב זה היתה התקווה להצלה בבחינת דבר שאינו מסתבר כלל. אולם רוחו של הנאשם, אשר סירב במשך כל הזמן לראות שחורות, עדיין לא נפלה. הוא עדיין נאחז בזיק של תקווה, וציפה לאיזו שהיא הפתעה שתגאל אותו מצרתו. אך גם זיק זה הלך ודעך ככל שקרבה שעת ההוצאה של גזר הדין. והנה הגיעה השעה. הממונה על ההוצאה להורג נכנס לתאו של הנידון, ושלף את החרב מנרתיקה. הוא בדק אותה, והיא נמצאה חדה ומושחזת היטב. במעמקי הלב של הנידון פיעמה עדיין תקווה קלושה עד מאוד. אולי... אולי... יארע

ידיים. התקווה מחזקת ונותנת כוח ומעוף. אז חבר'ה, בבקשה, אל ייאוש, גם אם הכול 'על הפנים'. הנה הקיץ לפנינו, השמש זורחת, ויש תקווה. לכולם.

הנה זה ידוע כי שלמה המלך חכם מכל האדם היה, ככתוב: "ויתן אלוקים חכמה לשלמה ותבונה הרבה מאוד, ורוח לב כחול אשר על שפת הים" (מלכים א פרק ה', פסוק ט). ביקש שלמה ברוב חכמתו לתמצת את חכמתו לאימרה קצרה, לכמה מילים ולחקקה על טבעתו, כדי שתהיה לנגד עיניו תמיד. קרא לצורך החצר והורו: "עשה לי טבעת וחקוק על חותמה את המילים: **הכל יעבור...!!!**" כמה נוקב! בהגיע בשורה טובה – עוד מחוז נכבש. הכנסות האוצר גדלו, העם מביע נאמנות – הסתכל בטבעת, ולא זחה דעתו. ידע שהכל ארעי וחולף, עלול להשתנות כהרף עין. בהגיע בשורות מרות, התקוממות או מפלה, עצב ומורת רוח, הביט בטבעת ונחה דעתו: אין מקום לייאוש. נעבור גם את זה, ויגיעו ימים טובים יותר. הוא שאמר שלמה המלך בחכמתו "ביום טובה היה בטוב, וביום רעה ראה" (קהלת ז, יד). 'ראה' – מה?! והתבונן וראה שגם זה יעבור!...

אחד משיריו/פיוטיו הנפלאים של המשורר הגדול, רבינו שלמה אבן גבירול זצ"ל מסתיים בשורה "כל הסתיו בכו ענניו (העננים שבשמיים), עד אשר חיו עצי השדה אשר גוועו" (הניבו עצי השדה את פריים). סתיו. עונה אפרורית ועגמומית בה מתרחש תופעת הטבע – השלכת. העלים נהפכים לכמושים לאחר שהקיץ החם ייבש אותם, והם נלאים מלהחזיק חזק בעץ ונושרים בחוסר אונים. כל כך ריק, כל כך קודר. כך הוא הדבר גם לעניינינו, לכולנו יש ימים כאלו של שלכת מי פחות מי יותר, יחד עם זאת יש לזכור שיש אביב תמיד אחרי השלכת... הנה דוגמא מצוינת מדמות מפורסמת – לחיים שאחרי השלכת... **החכם מברצלונה נשא אישה בהיותו צעיר לימים, הוליד ממנה שלושה ילדים, ובהגיעו לגיל שלושים נפטרו על פניו רעייתו וכל הילדים. הוא לא נפל ברוחו, בטח באלוקיו, ובגיל שלושים וחמש בערך נשא אישה שניה, וגם ממנה הוליד שלושה ילדים, ובהגיעו לגיל חמישים נפטרו רעייתו השניה וכל הילדים. החכם לא אמר נואש, נשא אישה שלישית וגם ממנה הוליד שלושה ילדים, ובהגיעו לגיל שבעים נפטרו האישה השלישית והילדים. ואם לא היה די בצרתו זו, ירדו גם כל נכסיו לטמיון. בסיפורי תולדותיו מובא שלאחר כל מה שעבר עליו, חלם החכם חלום והנה הוא בוכה ומזיל דמעות בתפילה לאלוקיו. לפתע ניגש אליו יהודי הדור בלבשו, שלא הכירו מעולם, והודיע לו שמכאן ואילך יצליחו מעשיו ותרומם קרנו. ובדיוק בעת ההיא נפתחה המלחמה בין פורטוגל לספרד, ומלך ספרד חיפש אדם מוכשר שינהל את מערכת הרכישות של צבאו. חיפש, חיפש, ולא מצא אלא את החכם מברצלונה, שהתעשר בכך עושר רב עד שהפך לאחד העשירים במדינה. חכם זה היה סמל של יושר ואמינות שהביאו תועלת לעם הספרדי. בהיותו בגיל שבעים וחמש נשא אישה רביעית, ולעת זקנותו נולד לו מהר"י מברצלונה שהאיר את עיני ישראל בתורתו ובצדקתו. יש להתעורר הרבה למקרא תולדות-חיים שכאלו, ולשאוב מכך חיזוק לתקופתנו-אנו, כאשר יש הצרות והיסורים מגדיש עלינו את הסאה. לפעמים, מביא הקדוש ברוך הוא על האדם צרה גדולה כדי שזו תגדלהו ותרוממהו על כל המעשים, והאור והתקומה יבואו עליו רק מתוך החושך והאפילה.**

כן, בכל אחד מאיתנו קיימים ימים של חושך ואפילה מי פחות ומי יותר, ימים שבהם אנו מדמים עצמינו כלא שווים. ימים שבהם האדם שבוי בדיאלוג עצמי קודר ומייאש המערער לו את האמון בכוחותיו, את התקווה שיכול להיות יותר טוב, לא נצפות הצלחות באופק ולא נראה חיוך, כולם רחוקים מאיתנו, עצוב, ואנחנו כביכול לבד... בקיצור מיואשים. מה עושים בימים שישלכת' פוקדת את נפשנו? האם אפשר לצאת מהם כאשר עלינו להמתין ולתת להם

לחלוף? האם ניתן להפוך אותם לפריחה אביבית קסומה? זאת עלינו לדעת. אכן, החיים מטבעם, מזמנים מצבים שבהם האדם יכול להרגיש כעלה בשלכת, מיושב, לא קשור, לא שייך, נע עם כול רוח מצויה, חסר חיבור למקור ועוד כהנה, אך דבר אחד חייב להישאר- האמונה והידיעה שלעולם הקדוש ברוך הוא נמצא עימנו בעת צרה, וחלילה לנו להיחרד ולהתייאש.

חשוב לזכור, שכול ירידה היא מאיתו יתברך, ומטרת הכאב היא לצמוח ולא לשקוע. **נסיון** הוא מלשון נס- דגל. אנחנו נכנסים אליו ב-נ' מכופפת ושפופה, ויוצאים ממנו ב-ן' חוט שידרה זקוף, מבוסס ויציב!

הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בספרו "אור יחזקאל" הרחיב את הדיבור בביאור דברי הרמב"ן אשר אמר שחובת המאמין השלם היא להאמין שהכל נעשה ברצונו וכל חוקי הטבע שבבריאה אינם אלא יד ה'. שכשם שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם והוא מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, כך הוא גם יכול לשנות את כל סדרי הבריאה. וההסבר לזה הוא כך: בכל רגע ורגע מתגלה לעינינו בריאה חדשה. העובדה שאין הקדוש ברוך הוא משנה סדרי בראשית נובעת מזה שאיננו ראויים שישונו הסדרים עבורנו. לכן מן הראוי הוא לומר "כן יעשה ה'" על כל דבר, אפילו על מה שנראה בלתי מציאותי. לפי שבמילים אלה מבקש האדם שיזכה להיות ראוי לכך שתשתנה עבורו הבריאה. נמצא, אפוא, שהאמונה מחייבת שלא להתייאש בשום מצב. ואפילו חולה אנוש, רחמנא ליצלן, אסור לו להתייאש, וכמו שאמרו רבותינו (ברכות י.). "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים". מה שצריך לעשות כדי לצאת ממצב כזה הוא להרבות בתפילה כדי שאכן יזכה לרחמים מרובים. **דוגמא לכך מצאנו בגמרא (ברכות י.). שם מסופר כך: "בימים ההם חלה חזקיהו מלך יהודה למות. ויבוא אליו ישעיהו בן אמוץ הנביא ויאמר אליו כה אמר ה': צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה". ושאלו שם רבותינו מה הכוונה "כי מת אתה ולא תחיה"? אם הוא מת אז בטח שלא יחיה! ופרשו שם שהכוונה שחזקיהו ימות בקיצור ימים בעולם הזה וגם לא יקום לעתיד לבוא בתחיית המתים. אמרו לו חזקיהו לישעיהו: למה נגזר עלי העונש הכבד הזה? אמר לו: משום שלא עסקת בפריה ורביה. אמר לו: ראיתי ברוח הקודש שיצאו ממני בניי רשעים ולכן העדפתי לא לשאת אישה. אמר לו ישעיהו הנביא: בתוך נסתרות וחשבונות שמים למה לך להתערב? מה שאתה מצווה ראוי לך לעשות. ומה שיחפוץ הבורא לעשות – יעשה. מוסיפה הגמרא ומספרת: אמר לו חזקיהו לישעיהו "אם כן, תן לי את בתך, ואולי זכותי וזכותך יגרמו שיצאו ממני בניי צדיקים...". אמר לו ישעיהו הנביא "כבר נגזרה גזרה עליך ואין מה לעשות". ענה לו חזקיהו: בן אמוץ! כלה נבואתך וצא. כך מקובלני מבית אבי אבא – "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים"... מיד, ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'. ושאלו רבותינו שם בגמרא מה הכוונה קיר? ענה רבי שמעון בן לקיש שהתפלל חזקיהו מקירות ליבו. להבנת העניין נתבונן בדברי הנביא ישעיהו אשר מגלה למלך כי התהליך הוא בלתי הפיך "כבר נגזרה עליך הגזירה". והמלך חזקיהו אינו מאבד את שלוות רוחו. אינו מתייאש. הוא נוקט בתכסיסי יהודי עתיק: תפילה מקירות לבו, תפילה שתעניק לו עוד חמש עשרה שנות חיים נוספות וגם את עולם הבא שלו לא הפסיד.**

התבוננות במצבנו מלמדת שרחוקים אנו מאותה מדרגת אמונה, כי כאשר נדמה לנו הישועה עדיין אינה נראית באופק – חסרים אנו באמונה. ומאחר והאמונה השלימה היא להאמין שגם בשעה שלכאורה אפסה כל תקווה – עלינו לבטוח ולומר "אמן, כן יעשה ה'". ואין זו מידת חסידות, אלא עיקר גדול מיסודות האמונה עליו נתבע כל איש מאיתנו. מוסיף רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל וקובע: "כאשר אדם אינו מאמין ביכולת ה' לשנות סדרי הבריאה, נמצא שהוא מגביל חס חלילה את יכולת השם יתברך, ואם כן אין אמונתו אמונה כלל.

מבין היושבים לשמוע את שיחתו של הרב יהודה יוספי שליט"א, המגיד המפורסם, ישב לו אייל צעיר תל אביבי שמעולם לא טעם את טעמם המתוק של מדרשי רבותינו, הוא היה מרותק לשמע התיאור הפשטני שהצטייר מוחשי לנגד עיני רוחו, אודות משה רבנו, מנהיגם של ישראל, אשר זכה לנס גלוי "ויצילני מחרב פרעה" שנעשה צווארו כעמוד של שיש. שורות, שורות של מאזינים הפוערים את פיותיהם בתדהמה, ליוו את דבריו של הרב, אודות ישעיהו הנביא הנכנס לבקר את חזקיהו מלך יהודה בחוליו, ומכין אותו לפרידה מן העולם כעונש מן השמיים. והטו את אוזנם לתשובתו האמיצה של חזקיהו המלך "כך מקובלני מבית אבי אבא אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים..." אייל שמע. בתחילה נדהם כמו כולם. אך במחשבה נוספת, לאחר שהסתיימה ההרצאה, עלו התהיות ועמעמו את עוצמת ההרגשה: האם באמת יתכן שצוואר אדם יהפך לשיש של ממש? האם היתה זו מציאות שחרב לא יכלה לצווארו של משה רבינו?... אייל יצא אל הרחוב החשוך מלא בפקפוקים, עם ספקות ותמיהות. הרב היה נשמע רהוט ובוטח בדבריו. הוא קצת חשש לגשת לשאול ולברר, אך הדברים היו נראים כה תלושים מהמציאות... לא רבים הם הזוכים להמחשה משמים, לראיית אצבע אלוהית מוחשית המצביעה בבירור על אותם דברי תורה שהלב מסרב לקבלם, אייל היה בין הזוכים במתנת השמיים הזו. הימים חלפו, אייל מצא את עצמו 'מחפש משמעות' למצוא פורקן לנפשו ולאחר דיון ומחשבה, נפל הפור על 'המזרח הרחוק', מוקד משיכה מוכר לצעירים רבים. ישראלים רבים מגיעים עליזים, נושאים תרמילי ענק בציוד מינימאלי עבור מספר ימים, מקוים להסתדר בשיטת ה'סמוך'. וכאשר ישראל יורדים אין גבול לירידתם... עד מהרה הדרדר לדיוטא תחתונה והתקבל כ'חבר' ב'מאפיה' היפנית מה שנקרא בעגה המקומית בשם "היאקוזה".

בהמשך מצא אייל את עצמו כנער השליחויות של החבורה, עליו הוטלו המשימות המיוחדות, המורכבות, המסכנות וה"שחורות". ראש יהודי פיקח היה לו, והוא התמודד היטב עם המטלות כולן. מורכבות כפשוטות, חוקיות למחצה או פחות, בכל שעות היממה. בתוך שבועות ספורים הוא התחבב בזכות חריצותו על לב כולם. וחודשים בודדים חלפו, עד ש'החברה' סמכו עליו בעיניים עצומות, נאמן היה בעיניהם כאחד החברים מימים ימימה... שליחויות מסוכנות היו אצלו לדבר שבשגרה, והוא ביצע אותם על הצד ה'טוב' ביותר מבחינת ה'חברים'. עד שכאשר שקל ראש החבורה לשלוח 'משהו כבד במיוחד' נתן לאייל את ההזדמנות. הוא נקרא לחדרו של 'הראש', זה שכל העיר רעדה מהמחשבה אודותיו. והלה הצביע לו על מזוודה שעמדה בפינת החדר, ודיבר קצרות: אם מזוודה זו מגיעה לטוקיו בשלום קיבלת שלושים אלף דולר. שניות ארוכות חלפו עד שחדרה למוחו ההבנה, כי ה'ראש' לא מחלק מתנות בחינם. סכום כזה משלמים על 'סחורה' בסיכון גבוה מאוד. הוא יצא בקלות מסבך המחשבות אומר את ה'הן' הבוטח, וכשהוא חף מפחדים, בדרכו אל 'ראש' המאפיה' האחר, זה המצפה לסחורה... הוא קיבל את המזוודה לידי בתוספת קריצת אזהרה מובנת וברורה, ויצא לדרך רבת הסכנות... בתחנה הראשונה, באחד מפונדקי הדרכים, לאחר שנעל את דלת חדרו כראוי ווידא כי לא נותר כל סדק הצצה מבעד לווילונות הכבדים פתח את המזוודה, ומצא בה את מה שכבר הבין, סחורה אסורה ומסוכנת לפי כל חוק. המחשבה שחלפה במוחו היתה פראית למדי, "מי ידע אם אקח קצת עבור מטרות רווח אישיות? מה יקרה אם אקבל עוד מזומנים חוץ מהשלושים אלף המובטחים? האם מישהו בכלל יוכל אי פעם להבחין בחסר כלשהו?" וממחשבה למעשה... עוד יומיים עתירי סכנות חלפו עליו, עד שדפק בבטחון על פתחו הסודי של הברגש המסוכן ביותר בטוקיו הבירה ובכל יפן בכלל, והמזוודה היקרה בידיו. זו, שראתה

אחד הסיפורים שלא ספק בעל המשמעות הנעלמה ביותר מכול אגדות שבש"ס מובא בגמרא (בבא בתרא עג.) משמו של רבה בר חנה. יורדי הים סיפרו לו כי גל ים המאיים להטביע את הספינה על יושביה נראה להם מרחוק כאשר לבת אש לבנה בראשו. וכאשר נגלה להם גל זה הם היכוהו במקל שחקוקים עליו שלושה משמותיו של הקדוש ברוך הוא: אהיה אשר אהיה, יה, ה' צבאות, אמן אמן סלה- והים המאיים נח מזעפו. החת"ם סופר" צ"ל הטעים והסביר גמרא זו באופן מעניין וכתב, כי מעשה זה הוא בעצם משל על ים החיים הסוער של האדם כמו שכתוב (תהילים מח, ח) "כול משברין וגלך עלי עברו" ואשר על כן, אין לו לאדם כי אם להיאחז באמונה בקדוש ברוך הוא, שיושיעו מכול מצוקותיו וצרותיו. זהו, איפוא, המקל אשר היכו בו הספנים את הגל. שהרי מקל ראשי תיבות: מעולם קיוונו לך!

דוגמא לקיווי שכה מצאנו אצל יעקב אבינו כאשר בירך את בנו דן: "דן ידן עמו כאחד שבטי ישראל, יהי דן נחש עלי דרך, שפיון עלי אורח, הנושך עקבי סוס וייפול רוכבו אחר, לישועתך קוויית ה' " (בראשית טז, יח). נתמקד במשפט האחרון שאומר יעקב לדן "לישועתך קוויית ה' ". משפט זה מבטא את אחד מיסודות היהדות. אנו חוזרים עליו כמה פעמים במהלך היום. בטרם לכתנו לישון, בקריאת שמע שעל המיטה, אנו אומרים אותו שלוש פעמים, וכן כשאנו נוסעים בדרך ואומרים את 'תפילת הדרך', אנו אומרים זאת שוב. מה מיוחד במשפט זה? דרשו רבותינו (בראשית רבה צח, יג) משמו של רבי יצחק "הכל בקווי (מלשון תקווה) ייסורים – בקווי, קדושת השם – בקווי, זכות אבות – בקווי, תאוותו של עולם הבא – בקווי...". דברי המדרש אלו מחדשים, שכוח הביטחון בקדוש ברוך הוא הוא מפתח לכל השערים, גם כאשר יהודי סובל ייסורים ואינו רואה לפניו שום מוצא, צריך הוא לזכור אז כי "הכול בקווי". אמונה וביטחון הם המפתח הפותח את כל השערים. בטחון ותקווה הם "מוצרים בסיסיים" לתזונת נפש האדם. במה התייחד אם כן דן, שזכה לברכת יעקב שלעולם לא יאבד את התקווה? דן היה השבט הירוד ביותר מבין השבטים. בנוסף, לדן היה בן אחד בלבד, חושים שמו, ואשר היה חירש... כשנכנס דן לקבל ברכה מאביו, ראהו יעקב שהוא עצוב ושפוף... אמר לו יעקב: דן! אל תתייאש! תקווה לטוב! ואכן, כשמנו את בני ישראל במדבר, שבט בנימין – שהיו לו עשרה ילדים – מנה בסך הכול שלושים וחמישה אלף איש, ואילו דן, שהיה לו רק בן אחד מנה שישים ושתיים אלף איש, כמעט כפול מבנימין... "הכל בקווי..."

זה מה שברכת דן מלמדת אותנו-לישועתך קוויית ה'! איך אומרים? "אין ייאוש בעולם כללי".

האדמו"ר מסלונים בסיפרו "נתיבות שלום" מוסיף וכותב על דברים אלו כך: "דברי המדרש 'הכול בקווי' מחדשים לנו שכאשר יהודי סובל ייסורים קשים ומרים ואינו רואה לפניו שום מוצא, יזכור אז כי הכול בקווי, וזהו שאמר דוד המלך ע"ה בסיפרו (תהילים כז, יד) "קווה אל ה' חזק ואמץ ליבך וקווה אל ה'". הנה דוד המלך היה פעמים רבות בסכנת מות, והרגיש בודאי באותם הפעמים כאילו חרב חדה מונחת על צווארו, אפשר לדמיון זאת כשנלחם באריה ובדוב, וכשנלחם לבדו בגלית הפלשתי, כשנמלט מפני שאול, ובמלחמות עם אויבי ישראל, וגם כאשר האויבים הגיעו לד' אמותיו לא קם ממקומו עד נוע עצי הבכיות כדבר ה' אליו, בכל מקום בטח בה' מושיעו בעת צרה. וכדברי ר' נחמן מברסלב "שאין ולא יתכן ייאוש בעולם כלל, ולכן אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של האדם אל יתייאש מן הישועה המקווה".

הבה נראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, כי אין ייאוש בעולם כלל ו"אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, פשוטו כמשמעו ממש, אל יתייאש אפילו אז מן הרחמים..."

מפיו, וכל כולו רועד מבכי עצור. הוא התחנן לפני בעל הרחמים על נפשו האומללה, על חייו הצעירים שעומדים להיגדע. לפתע, נכנסה לחדר אישה ושאלה בקול "מי הבחור הזה כאן בצד, שבוכה בכי חסר מעצורים? מה עושה כאן מגודל-השיער הזה? ומה הסכין הארוכה הזו על השולחן? המפלצת האכזרית השיבה הפעם בשפה אנושית "הבחור הזה רוקן לנו מהמזודה קצת סחורה! איזו חוצפה! הוא באמת לא יודע עם מי יש לו עסק, כעת הוא ידע זאת אחת ולתמיד!". אייל הפנה את ראשו והתבונן מזווית עינו בדו שיח שהתפתח בין הבוס לאשתו. ואז... היא הביטה בו והחווירה "אותו אתה עומד לרצוח? האם אינך מתבייש? הבחור הזה, הוא זה שהוציא אותי ואת הילדים מהריסות ביתנו לאחר רעידת האדמה שהיתה כאן בטוקיו לפני כשנתיים, אני בטוחה שזה הוא!!!". הבריון היפני הסתובב במהירות לעברה "מה?!", "כן, ודאי!" האישה היתה נסערת בצורה בולטת, "זהו הבחור שהגיע אז ובכוח מיוחד פינה את ההריסות והציל את הלכודים. זה הוא שהרים גושי בטון, בלוק אחר בלוק, והוציא חלקי מתכת מעוכים, הוא לא נח עד שאני וכל הילדים נכנסו לאמבולנס, ו... אותו אתה עומד להרוג? האם אתה נורמלי? אז מה אם הוא נגע לך במזודה, מה קרה? האם השתגעתי?!" הבוס האכזר הסתובב לעברי הביט אל תוך עיני, ואמר במבוכה "אינני יודע על מה היא מדברת, לא הייתי שם באותם שעות. אבל אם היא אומרת אני מאמין" והוא השתתק לרגע. ושוב במבטו האכזרי ושטוף הדם סינן בקשיחות "כעת, יש לך עשרים וארבע שעות להיעלם מכאן, אם לא תנצל הזדמנות זו, דמך בראשך" ... אייל התרומם ומיהר להיעלם. הוא מייד הזמין מקום בטיסה הראשונה שיוצאת לארץ, ונמלט עמה. "אני יכול להישבע", מסכם אייל את סיפורו האישי, "שמעולם קודם לכן לא ביקרתי בטוקיו בירת יפן, ובחיי לא חילצתי נפגעים מהריסות של רעידת אדמה! רק הקדוש ברוך הוא הכל יכול, הוא זה שהכניס לראשה את מחשבת הטעות בזיהוי 'המציל'..." כיוון שנחת בנמל התעופה, מיהר לשים את פעמיו לביתו של הרב יוספי שלימד אותו על מידת הרחמים ועל שערי דמעות שלא ננעלים לעולם. הוא בא להודות לו על ההרצאה, על האמונה, ועל חייו שניתנו לו במתנה פלאית כל כך... והוא בא גם כדי לקיים וללמוד אצלו אורחות חיים של יהודי מאמין, ולשוב לחסות בצל כנפי השכינה!...

עיני שוטרים רבים שלא ראו אותה, שעברה סיכונים מורכבים ולא יכלו לה... הוא הוכנס לחדר פנימי, ומיד נפתחה המזודה לאחר נעילת הדלתות וה'בוס' סקר את תוכנה. "חסר כאן קצת", קבע בקל מתכתי והישיר מבט מזרה אימה לתוך עיניו. אייל לא היה קוטל קנים, הוא ידע את המלאכה יפה. בקול התמים ביותר בעולם, ענה בבטחון "מה שקבילתי זה מה שהבאתי". שפורפרת הטלפון הורמה מיד, המפקד של אייל ענה בקול לשאלה הנוקבת "כמה שלחת? כרגיל? אצלי חסר קצת. אם כן, יש לו לבחור עשר אצבעות מיותרות" ... הפנים המצולקות, העיניים האכזריות ננעצו בו חסרי רחמים. "החלטת לקחת קצת" ... הבחור זכר היטב את כללי המשחק בעולם האכזר אליו הוא נקלע. כאן אין 'הודאה באשמה', כאן לא מכירים את 'הסליחה' וה'ויתור', כאן יש כללים אחרים לחלוטין... לקיים את האמור "והנפש החוטאת היא תמות" ... הברנש רב האימה שלף סכין ארוכה ונוצצת, והניח אותה על השולחן. "יש לך עשר דקות אחרונות", אמר בשלווה. אייל כלל לא חשב על הצלחה כאשר ניסה את האפשרות האחרונה, לנסות בדברים היוצאים מן הלב. בדמעות ובקול נשבר הוא פנה אל הברנש היפני "אני בחור צעיר, לא נגעתי בכלום. יש לי הורים בישראל שלא יודעים איפה אני, הם לעולם לא ידעו לאן נעלמתי. הם כבר מחכים לי בכיליון עיניים. ואני בחור צעיר עדיין, בתחילת החיים". "שקט!" כאן פקודה היא פקודה, וזאת המילה האחרונה. "נקלעתי לצרה צרורה". אייל החל להפנים לעצמו את 'הדקות האחרונות'. אין עוד מה לעשות בדרך הטבע. הוא פנה לפינת החדר, והחל לחשב חשבונו של עולם... לפתע, הבליחה מחשבה חדה את זכרונו... "ריבוננו של עולם! הרב אמר שאתה אלוקים כל יכול, להפוך את הצוואר לעמוד של שיש. הוא גם אמר שאפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים והחרב לא תוכל לצוואר. אבא שבשמיים, הראה נא לי, בנך האובד והנידח בקצווי ארץ, שאכן ביכולתך כעת, כשהחרב הבהקת כבר ניצבת למולי, להצילני. הראה את רחמיך על בני עמך, המתחננים אליך בעת צרת נפשם! אבא, הושיעה נא!". הוא קיבל על עצמו באותם רגעים נוראים, שאם ינצל הוא מקבל עליו לחזור בתשובה שלימה, כדוגמת מנשה, אשר גם אותו הזכיר הרב בדרשתו, שהבטיח לשוב אם יענהו ה' וינצל, במהלך השבי הנורא של מלך אשור בתוך הדוד בו בישלוהו. דמעות קלחו בעיניו, מילים חמות נשפכו

אחים יקרים!

הנה דוד המלך אומר בתהילותיו (קל, ה-ו) "קווייתי ה' קוותה נפשי ולדברו הוחלתי. נפשי לה' משומרים לבוקר...". כותב על כך הרד"ק כי בפשטות מבקש דוד בתפילתו "קווייתי ה' קוותה נפשי" – קווייתי אל ה' שיושיעני, וגם כאשר לא נושעתי מיד – עדיין קוותה נפשי אליו (פעם נוספת, רש"י), "ולדברו" שהבטיח להושיעני ולהוציאני מהגלות "הוחלתי" והמתנתי שיתקיים. עוד מוסיף דוד "נפשי לה' משומרים לבוקר" – נפשי מקווה ומצפה תמיד לה', והנני משומרים – מן המחכים ומצפים לבוקר הגאולה, שהם שומרים ומצפים בצפייה אחר צפייה לבוקר הגאולה ואינם מתייאשים! ("תהלים המפורש", הרב יעקב וינגרטן).

תקווה, חוץ מהעובדה שהיא אופטימית וצובעת את החיים בצבעים יפים, חוץ מהתרומה שלה לאיכות החיים ולמורל – היא בעיקר אמירה של אמונה. ההבדל בין אלו שמקווים לטוב וממשיכים לקוות בכל מצב, לבין מרכיבי המשקפיים השחורים וחוזי תחזיות הזעם – הוא הרבה יותר מההבדל בין אופטימי לפסימי, הוא הסמן של היהודי המאמין.

בברכת התורה

הרב יואל ארזי

לב

שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

סתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון ס' 1147

פרשת שמות - מברכין החודש - כ"ה טבת תשפ"ד - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

המקור בפרשה: "כלו מעשיכם דבר יום ביומו, מדוע לא כיליתם חוקכם" (שמות ה, יג, יד), "כמה מוסר לעבודת ה' יתברך יש ללמוד מדבריו של זה הרשע וכענין שכתב הרא"ש (הגהות אשר"י בבא מציעא פ"ט סימן לח) בעניינו של מלמד שביטל מלמוד עם תלמידיו שזהו פסידא דלא הדר (הפסד שלא חוזר) כי אפילו יאמר שרוצה מהיום להגות יום ולילה, זה היה מחויב בלאו הכי."

המקור בפרשה: "ויאמר ה' אליו מה זה בידך"

הוראה למעשה

ראה עד היכן מחוייבים מנהיגי ישראל למסור נפשם אפילו שיכו אותם בשביל ישראל.

המקור בפרשה: "ויכו" - לפיכך זכו השוטרים להיות סנהדרין.

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת ולזכור את מאמר חז"ל "המרים יד על חברו, אף שלא היכה, הוא רשע" (סנהדרין כת, ב)

המקור בפרשה: "ויאמר לרשע למה תכה רעך", לא אמר "למה הכית, אלא למה תכה."

הוראה למעשה

האדם צריך להתרחק מהגדולה ולברוח מהכבוד.

המקור בפרשה: "מי אנוכי כי אלך" (שמות ג, יא). הנה משה רבנו ע"ה מבחר השלמים, ראה איך נתרחק מהגדולה וברח מהכבוד והיה רוצה לחלוק הכבוד לאהרן אחיו, ומה יעשו הדיוטסים כמונו.

הוראה למעשה

האדם צריך לראות דבר יום ביומו להיות שוקד על העבודה ותכבד העבודה.

הוראה למעשה

האדם צריך לדבוק בקונו בכל ליבו, הן בדלותו ועניותו ושיפלותו - ולא יבעט והן בגדולתו - שלא ירום ויתנשא ואדרבה יהיה נכנע ושפל וירבה במצוות."

המקור בפרשה: "ויוסף היה במצרים" (שמות א, ה). פירש רש"י: הוא יוסף הרועה את צאן אביו, הוא יוסף שהיה במצרים ונעשה מלך ועמד בצדקו."

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שכל המירוקין ששולח ה', הוא בתורת תשובה למרק העוונות.

המקור בפרשה: "וימררו את חייהם" (שמות י"ד). ענין השעבוד והייסורים היה לטהר ולזכך עוונות הראשונים וכן האדם המקבל על עצמו סיוגים כדי למרק עצמו, הוא בעל תשובה."

נקי הדעת שברושלים

הנכד שמפיץ את תורת סבו הגדול

הגה"ח רבי יוסף צבי סגל שליט"א משמיע דיבורים מרגשים בהילולא של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א

ב רחוב נחמיה שברושלים עיר הקודש מתגורר אחד מגדולי המשפיעים ומחשובי הרבנים בדורינו. שמו הוא הגה"ח רבי יוסף צבי הלוי סגל שליט"א אשר נושא על כתפיו יותר מארבעים שנה את התואר ראש כולל "צמח צדק" שברושלים העתיקה. חותנו של הרב סגל שליט"א הינו הגאון הגדול רבי אהרן ברנשטיין זצ"ל - ראש ישיבת "חיי עולם" (ובשל כך ממילא הרב סגל הוא גיסו של כ"ק האדמו"ר ממונקאטש שליט"א). רבי יוסף צבי הוא ממקורביו ומחביבי תלמידיו של מורינו הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א.

הסבא רבא שלו הוא כ"ק האדמו"ר הזקן רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א, בעל התניא ובעל השולחן ערוך, מייסד תנועת חסידות חב"ד שהשבוע בכ"ד בטבת מציינים את יום ההילולא המאתיים ואחד עשרה שלו.

ואכן הנכד הרב סגל שליט"א ממשיך את דרכו של סבו הגדול ומזה עשרות בשנים מפיץ בכל קצוות העולם את תורת סבו - תורת הנגלה ותורת החסידות.

במהלך השנים העמיד הרב סגל רבבות תלמידים שהתקבלו בזכותו למעיין החיים - תורת הבעל שם טוב שמפיכה משב רוח רענן

וחיות בלימוד התורה והתפילה לאדון העולמים.

ויהי רצון שתקויים ברבי יוסף צבי סגל שליט"א הברכה שכתובה בתורתנו הקדושה "יאריך ימים על ממלכתו" וימשיך להפיץ ביתר שאת וביתר עוז את תורת סבו בעל התניא ובכך יקרב את ביאת משיח צדקנו שיבוא בקרוב ממש.

מאמרותי

של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

ויאמר משה אל האלקים הנה אנכי בא אל בני ישראל (ג, יג)

מדרש רבה (שמות ג, ו): "אמר משה, עתיד אני להעשות סרסור בינך וביניהם כשתתן להם את התורה ותאמר להם אנכי ה' אלקיך."

ואפשר לבאר הכוונה בזה, על פי מה שמובא ברמב"ם פרק ח' מהלכות יסודי התורה (הלכה א והלכה ב): "משה רבנו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה, שהאמין על פי האותות יש בלבו דופי וכו', ובמה האמינו בו, במעמד הר סיני שעינינו ראו ולא זר ואזנינו שמעו וכו', ידע משה רבינו שהאמין על פי האותות יש בליבו דפי ומהרהר ומחשב, והיה נשמט מליך ואמר והן לא יאמינו לי, עד שהודיעו הקדוש ברוך הוא שאילו האותות אינן אלא עד שיצאו ממצרים, ואחר שיצאו ויעמדו על ההר הזה יסתלק הרהור שמהרהרין אחריו. והוא שהכתוב אומר (פסוק יב) וזה לך האות וגו' תעבדון את האלקים על ההר הזה."

ואפשר לומר שזה כוונת המדרש, שמשה אמר עתיד אני להעשות סרסור בינך וביניהם בשעת מתן תורה, ובקשתו מהקדוש ברוך הוא הייתה שיתן עכשו התורה לישראל. שמשה רבנו עליו השלום מצד גדל אהבת ישראל לא רצה שיהיה בלב ישראל דפי אפלו לפי שעה.

אבל הקדוש ברוך הוא אמר לו שצריכין ללכת מדרגא לדרגא, שמקדם צריכין להראות להם מופתים, ובמעמד הר סיני יסתלק ההרהור.

המשך בעמוד 2

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת כוחות הביטחון ועם ישראל מכל

ושמעו לקולך וגו' (ג, יח)

פירש רש"י: "מאליהם, מכיון שתאמר להם לשון זה ישמעו לקולך, שכבר סימון זה מסור בידם מיעקב ומיוסף שבלשון זה הם נגאלים, יעקב אמר להם ואלקים פקוד יפקוד אתכם (נ, כד), יוסף אמר להם פקוד יפקוד אלקים אתכם (נ, כה)".

כתב הרמב"ן: "ויש לשאול, ומנין להם שיאמינו, שמה שמעו משה במסורת הזאת כמותם".

אפשר לפרש בפשטו, שכפל הלשון פקוד יפקוד הינו שתי פקידות, בגשמיות וברוחניות.

וזה ראו, שמשה הוא הדואג להם בשניהם.

שביציאה הראשונה שיצא אל אחיו כתוב (ב, יא) "ורא בסבלותם", וכמו שרש"י מפרש "נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם", ויך את המצרי וגו' (פסוק יב שם), ש"מצד האחוה התעורר לעזור" (לשון הספורנו).

וכשיצא ביום השני כשראה ששני אנשים עברים נצים "ויאמר לרשע למה תכה רעך" (פסוק יג שם), "מפני היות כל אחד מהם אחיו לא התעורר לעזר, אבל הוכיח במישור" (לשון הספורנו).

וזהו פקידה כפולה, שהוא דואג על שניהם.

וישליכהו ארצה והיא נחש וינס משה מפניו (ג, ד)

והדבר פלא, שכשעמד משה לפני הקדוש ברוך הוא נס ונתירא מהנחש (עיין ברמב"ן).

ואפשר לבאר בהקדים דברי המדרש כאן (שמות רבה ג, יז) שלכך נהפך המטה לנחש: "כנגד פרעה שנקרא נחש, לפי שהיה נושך את ישראל, אמר לו הקדוש ברוך הוא ראית פרעה שהוא נחש, עתיד אתה להכותו במטה, וסוף הדברים הוא יעשה כעץ, מה המטה אינו נושך כך הוא לא ישך, הדא הוא דכתיב שלח ידך ואחוז בזנבו".

והיינו, שהקדוש ברוך הוא אמר למשה שלח ידך, כדי לעשות איזה מעשה המורה על מה שמתנבא.

והוא כדברי הרמב"ן בפרשת לך לך (יב, ו), שאנו מוצאים הרבה בנביאים שעשו מעשה המורה על נבואתם, "כי כאשר תצא מכח גזרה אל פעל דמיון, תהיה הגזרה מתקימת על כל פנים", עיין שם.

ובשביל זה נס משה, מכיון שבסוף כל המכות יתקיים "כי ברח העם", אם כן הפעולה שלו היה לרמוז על כלל ישראל שיברחו ממצרים.

בני בכורי ישראל (ד, כב)

מובא במסכת חגיגה (טו, ב) "מצאו רבה בר שילא לאליהו, אמר לו, מה עושה הקב"ה, אמר לו, אומר שמועה מפייה של כל החכמים, ומפיו של רבי מאיר אינו אומר. למה, מפני שלמד מפיו של אחר. אמר לו ומדוע אינו אומר משמו, והרי רבי מאיר רימון מצא, תוכו אכל קליפתו זרק? אמר לו, עכשיו הוא אומר (פירש רש"י: "עכשו שמע לקולך, ואמר שמועה מפיו"), מאיר בני אומר, הקדוש ברוך הוא מצטער על דמן של

רשעים שנשפך, קל וחמר על דמן של צדיקים שנשפך".

צריך ביאור מה הטעם שאמר דווקא שמועה זו, וגם מה הטעם שקורא את רבי מאיר בשם מאיר בני.

אפשר לפרש, שרבי מאיר הולך לשיטתו במסכת קדושין (לו, ב): "בין כך ובין כך אתם קרויים בנים, אפילו עבדו עבודה זרה, עיין שם. וזהו שאמר רבה בר שילא, רבי מאיר תוכו אכל קליפתו זרק, כי הפנימיות של יהודי לעולם טוב.

וזו גם כן השמועה שאמר הקדוש ברוך הוא משמו של רבי מאיר, כשדם של רשעים נשפך, הקדוש ברוך הוא מצטער.

ובזה יובן מה שהקדוש ברוך הוא קרא אותו בשם מאיר בני, היינו שהסכים לדבריו שישראל נקראים תמיד בנים למקום.

ויכנו שוטרי בני ישראל וגו' (ה, יד)

פירש רש"י: "השוטרים ישראלים היו, וחסים על חבריהם מלדחוקם, וכשהיו משלימין הלבנים לנוגשים שהם מצריים והיה חסר מן הסכום, היו מלקין אותם על שלא דחקו את עושי המלאכה, לפיכך זכו אותן שוטרים להיות סנהדרין, ונאצל מן הרוח אשר על משה והושם עליהם".

אפשר לבאר את זה, על פי מה שנאמר במדרש רבה (שמות א, לב) על משה רבינו: "ורא בסבלותם, שהיה בוכה ואומר חבל לי עליכם, מי יתן מותי עליכם". ובשביל כך זכה לנבואה, כמו שמסיים שם המדרש: "אמר הקדוש ברוך הוא, אתה הנחת עסקיך והלכת לראות בצערן של ישראל ונהגת בהן מנהג אחים, אני מניח את העליונים ואת התחתונים ואדבר עמך".

וכיון ששוטרי ישראל עשו גם כן בדומה לזה, שהוכו בשביל ישראל, זכו שיהיה נאצל עליהם מרוחו של משה.

למה הרעתה לעם הזה וגו' ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת וגו' (ה, כב-כג)

פירש רש"י: "ואם תאמר מה אכפת לך, קובל אני על ששלחתי".

יש לדקדק, משה רבנו עליו השלום, שמסר נפשו על ישראל, איך יאמר "ואם תאמר מה אכפת לך, קובל אני על ששלחתי", כאלו חס ושלום צרות ישראל רחמנא לצלן לא אכפת לו, ורק בשביל שהוא השליח אכפת לו? אתמהא.

ואפשר לבאר זה בהקדים מה שכתב הרמב"ן על דברי משה (ד, יג) "שלח נא ביד תשלח": "והנכון בעיני, שלח נא ביד כל אשר תשלח, כי אין אדם בעולם שלא יהיה הגון יותר ממני לשליחות". ועיין בספר ישמח משה (ד, יד): "דמשה שהיה עניו מאד מכל האדם, היה מאמת בדעתו שהוא גרוע מהכל וכו', ואף שראה שהשם יתברך רצה לשולחו, חשב שזה מעלת השם יתברך שמשרה שכינתו על השפל והגרוע מהכל". וזהו שאמר משה רבנו עליו השלום מגדל ענותנותו,

בסיעתא דשמיא

מחידושי העורך שליט"א

שאלות קצרות ותשובות ביצדן:

מה הקשר בין סיום ספר בראשית לפתיחת ספר שמות?

תשובה: ספר בראשית מסתיים במילים "וישם בארון במצרים" וזאת בכדי שיוסף יהיה מצוי להם בצאתם משם (על פי בעל הטורים) ואילו פרשתנו נפתחת במילים "ואלה שמות בני ישראל הבאים" שהראשי תיבות שלהם על פי בעל הטורים "שביה". ומכאן שגם עם ישראל הושם בארון במצרים וזוהי השביה.

מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: הגאולה היא הקשר בין תחילת הפרשה לסופה. בתחילת הפרשה מוזכרת המילה "שמות" שעליה אומר בעל הטורים בשם חז"ל: "בשביל שלושה דברים נגאלו ממצרים בשביל שלא שינו שמותם". ואילו פרשתנו מסתיימת במילים: "עתה תראה כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו" וזוהי הגאולה של ישראל ממצרים.

מדרש פליאה: "שלח נא ביד תשלח" - ביד רבי עקיבא! והשאלה הנשאלת מדוע דוקא על ידי רבי עקיבא?

תשובה: רבי עקיבא הדגיש תמיד שמצוות "ואהבת לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה". ומכאן שדווקא הוא היה ראוי להוציא את בני ישראל ממצרים שהיו משוקעים במ"ט שערי טומאה וזאת בשל האהבת ישראל הבלתי מותנית שבערה בעצמותיו.

מה המילים "ויוסף היה במצרים" באות לחדש לנו לאחר שכבר הוזכר לפני כן בפסוק "ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש" (עיין ברש"י).

תשובה: אם נקרא את הפסוק באופן כזה "נפש ויוסף היה במצרים" נלמד מהם שיוסף היה בבחינת הנפש של מצרים. כל ארץ מצרים הייתה בבחינת גוף דומם. ואילו יוסף היה בבחינת הנפש שהחייה את הגוף הזה שנקרא מצרים. ובהסתלקותו נעלמה הנפש ולכן נתפגרה מצרים ונשאר רק הגוף היינו מצרים הגרועה שלא ידעה את יוסף ושיעבדה את בני ישראל בפרך.

ואם תאמר מה אכפת לך, והיינו שאיני כדאי להתאונן על צרת ישראל (כעבדא במסכת בבא קמא (נט, ב) גבי זעירי, "האם הנך חשוב להתאבל על ירושלים"), לזאת אמר למה זה שלחתי, קובל אני על ששלחתי, כי שאני גורם לדבר הזה שלא הייתי ראוי לשליחות, כי כל מי שהוא בעולם שהיה הולך לשליחות הזאת היה בודאי מצליח.

והעיקר שהיה משה מצטער, הוא על חילול השם, וזהו שאמר "ומאז באתי לדבר בשמך", דיקא.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה בו' ניסן תשע"ג

מלאים כרימון

ר' משה, בר אורין ובר אבהן, עמד לצאת מפתח דירתו בבתי הונגריין, כאשר קולה של אשת החיל, באשע, נישא מן המטבח. הוא עצר על עמדו והקשיב.

"דומני" - אמרה באשע - "שהגיעה כבר העת לתת את הדעת על כאלאט (חלוק) חדש". וכאשת חבר אמיתי אף הוסיפה הסבר: "תלמיד חכם צריך להזהר שלא יהיה רבב על בגדו, והכאלאט שלך, אמנם רבב אין בו, אבל מתפרפר הוא כבר מיושן". ר' משה חיך והחליק ביד ימינו על זקנו האפרפר. "ההוצאות מרובות ב"ה, ואיכה אתך דעתי על כאלאט?"

"אין צריך בסכום עתק, אינני מתכוונת לבגד של "לוקסוס", גש במטותא מינך, אל צמח, וראה אם יש אצלו כאלאט ראוי ללבישה. לא מעט "מציאות" כבר רכשתי אצל צמח, ואיש לא ידע כי משם הם..." "אם כך את אומרת" - הגיב ר' משה - "אגש אחרי מנחה - מעריב אל צמח, אולי אמצא משהו מתאים".

ר' משה פתח את הדלת, שם ידו על המזוזה, ויצא לדרכו.

היו אלו גלמודים, ערירים, אשר חיו את חייהם בצל תושבי השכונה, ודמותם כמו התמזגה עם ההוי

באותה שעה נם לו צמח שנת ישרים בין ערימות סמרטוטים ממוינים ובלתי ממוינים. על מסמרים תקועים בכותל המחסן, שם דר וסחר בסמרטוטים, תלויים היו כיסויי ראש שונים, אותם חבש לראשו לסירוגין, קסקט מהוה, מגבעת ירושלמית דהויה, וכובע עגול חסר צבע וצורה; זה לימות החמה, וזה לימות הגשמים, הכל לפי מזג האוויר הכללי, והלך רוחו האישי של צמח.

כיון שהתקרב ר' משה אל עבר מחסן הסמרטוטים, הדהד קול פסיעותיו באזני צמח הסוחר, הוא התנער מן השמיכה הבלה, התישב והביט נכחו. "יומא טבא, קידמו ר' משה מעם הפתח, מה שלומכם ר' צמח? ואולי יש לכם כאלאט אשר יתאים עבורי?"

צמח מדד במבטו את ר' משה. כפי אשר הכיר את מסחר הסמרטוטים, כן להבדיל, הכיר את תושבי הסביבה, משכונות 'בית ישראל', 'מאה שערים' או 'בתי ורשא'.

"כאלאט?! - פתח צמח פיו וקולו, הרם מן הרגיל, התפשט ומילא את חלל המחסן - "גש לערימה זו" - הצביע לכוון ערימת סמרטוטים - "ובחר לך לפי ראות עיניך".

*

נשיאיר בינתיים את ר' משה, תר ומחפש בגד מתאים בערימותיו של צמח, ונתפנה לסקור את צמח עצמו.

ובכן, צמח היה מן הטיפוסים השונים התמהוניים שדרו בשוק מאה שערים או בקרבתו. היו אלו

"מה זאת אומרת?! - נימה של רוגז נשבה מקולה - "לך רדוף אחר הרוח... כאלאט שקנית אצל צמח, לך תדע מי מכרו... לך תדע אם קנה אותו בכלל או מצא אותו מושלך על אחת הגדרות..." "איך שלא יהיה" - השיב ר' משה בקול מתון - "חובתי לגשת אל צמח ולנסות לעורר זכרונו בנוגע לכאלאט. אם מצא אותו או קנה אותו, ואם כן, מי היה בעליו".

הוא המתין לסיום צחוקו של צמח, חיכה עד שניער את אפר הסיגריה, ופנה אליו בשנית

פתח ה"עסק" שכב צמח על גבי ערימת סמרטוטים, שואף מן הסיגריה אשר בידו, ומנהם לעצמו הברות, ספק ניגון, ספק תפילה, או להבדיל הברות עלומי פשר.

"שלום עליכם ר' צמח" - החל ר' משה להסב תשומת לבו - "קניתי כאן לפני זמן מה כאלאט..." "נו מה?" - הגיב צמח באדישות.

"ובכן, מצאנו בכיס הכאלאט סכום כסף, דולרים". ובעודו מדבר שלף את החרית ושלח מתוכו את צרור השטרות המהודק בגומיה.

צמח התחייך והחיוך הפך לצחוק רועם, משל שמע בדיחה משעשעת.

ר' משה נבון, הוא המתין לסיום צחוקו של צמח, חיכה עד שניער את אפר הסיגריה, ופנה אליו בשנית: "האם זוכר אתה ממי קיבלת בגד זה?" פרץ הצחוק המחודש הבהיר לר' משה כי צמח אינו קולט בדיוק למה הכוונה.

כאשר נרגע מילט מפיו כמה הברות בהוסיפו דברים ברורים: "אינני מצמיד כתב יחוס לכל הכבודה השוכנת כאן, קניתי כאלאט? שילמת? לך ולבש אותו לבריאות".

"אבל צמח, אמרתי כבר, מצאנו את צרור הדולרים בכאלאט, צרור זה אינו שייך לנו, כי אני קניתי רק כאלאט!" - קולו רעד בדברו.

צמח הביט בו במבט חודר, והפטיר: "אז בשביל מה באת לספר לי את הסיפור הזה?"

"מה זאת אומרת?" - הביט בו ר' משה בפליאה - "קניתי כאלאט אצלך, אבל לא קניתי את תכולתו... קח את הצרור, הוא אינו שלי!"

"למה אקח ממך את הצרור, כלום שלי הוא?" - הביט בו צמח בתמיהה.

"מה זאת אומרת?...?" - השיב ר' משה בשאלה - "את הכאלאט קניתי אצלך, על כן באתי להחזיר לך מה שמצאתי בכיסו".

צמח פתח פיו וסגר, מיצמץ בעיניו, הסיט את הקסקט לצדו האחר של ראשו, ואמר: "אינני מבין את דבריך! לא נתתי לך כסף, ואין אתה חייב לי כסף. ואילו עכשיו חפץ אני לנמנם מעט, קום ולך לדרכך!" - סיים בקול רועם.

*

ראה ר' משה כי צמח נחוש בדעתו, וסב על עקביו.

גלמודים, ערירים, אשר חיו את חייהם בצל תושבי השכונה, ודמותם כמו התמזגה עם ההוי. צמח, שלא כמו "לופקה", למשל, שלח ידיו ב"מסחר" לצורך פרנסתו. ובעוד הדמויות הנ"ל חולפים היו בשוק בקול רעש גדול או בקול דממה דקה, וכמעט לא פתחו בשיג ושיח עם אנשים מן השורה, היה צמח לעומתם דמות המלהגת עם הסובבים בקול עב וגבוה, מרבה דיבורים ומעורב בין הבריות. ואף על פי, שכאמור, הרבה צמח דיבורים, לא דיבר על אודות עצמו. וכן לא ידעו מאין הגיע לשוק "מאה שערים". האם עבר את השואה הנוראה ונשאר פליט אחד מעיר או ממשפחה, או שמא מוצאו ממקום אחר. כך או כך, כיון שכל אחד ואחד שקוע בדאגות עצמו, לא העסיקה דמותו יתר על המידה את יודעיו, ואילו לא התענינו יתר על המידה בו ובעברו.

אחר כך, כבדרך אגב, שלחה יד לכיס הפנימי, ונתקלה בצרור. מבע תמהון פשט על פניה, רגע כמימרא, והיא שלפה את הצרור מן הכיס

בין כה וכה מצא לו ר' משה כאלאט שנראה בעיניו מתאים. הוא ניגש אל צמח ושאל למחיר הסחורה. צמח פיהק, סקר את הבגד ונקב במחיר. שלף ר' משה חריט בלה מכיסו, מנה את הלירות והגישים לצמח. צמח מצידו התחייך, נטל את הסכום ושילח מעל פניו את ר' משה בברכות ואיחולים.

הגיע ר' משה לבית דירתו, והציג את הכאלאט לפני זוגתו. הביטה באשע בכאלאט ומצאה שאין בו דופי. תיקן קל פה ושם, והאיצטלא תהלום יפה את ר' משה.

בפינת ה"לוגן" עמדה מכונת תפירה שקנתה באשע בשעתו אצל סוכן של "זינגר", מכונה משומשת אך במצב לא רע כלל. בזריזות סימנה באשע את התפרים, העבירה חוט ומחט על הסימנים, וישבה למכונה לגימור העבודה.

כאשר סיימה את עבודתה בשביעות רצון, הניחה את הכאלאט על המיטה להתבונן מקרוב בצורתו, אחר כך, כבדרך אגב, שלחה יד לכיס הפנימי, ונתקלה בצרור. מבע תמהון פשט על פניה, רגע כמימרא, והיא שלפה את הצרור מן הכיס. צרור דולרים אמריקאיים.

לא היה כאן סכום שיכול להעשיר את בעליו, אבל סכום נכבד ביותר שיכול להקל את עול הדלות.

"משה, הבט" - סובבה באשע פניה אל עבר החדר, "בסכום כזה אפשר לפתוח קמעא את העיניים ואת הידים..."

"על מה את מדברת?" - שאל ר' משה במעט השתאות.

באשע נפנפה בהתרגשות בצרוד המהודק בגומיה: "מצאתי את זה בכיס הכאלאט" - אמרה בנשימה עצורה.

"בכיס הכאלאט?! - הרחר ר' משה בקול - "אם כן, הכסף אינו שייך לנו כי אם לבעל הכאלאט!"

ונשמרתם מאוד לנפשותיכם

ההתנהלות המסוכנת שקונה שביתה דווקא ברחוב החרדי, כשלמרבית הכאב רבים מזלזלים בחוקי הבנייה ובענייני הבטיחות שנועדו להגן עלינו ולמנוע מצב של פיקוח נפש רחמנא ליצלן.

מזעזע לראות שדווקא במחנה שלנו שאמון על מצוות "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" יש מי שמקלים ראש בזה וגורמים בעקיפין לאסונות מחרידים כפי שאירע בשבוע האחרון.

חובה על כולנו להתעורר ולעורר על התופעות החמורות האלה וכפי שאמרו חז"ל "חמירא סכנתא מאיסורא". העלמת עין ואדישות כלפי זלזול בכללי הבטיחות ובחוקי הבנייה הופכים אותנו לשותפים בפשע, רח"ל.

ויהי רצון שזנכה לקיום הייעוד יבולע המוות לנצח ומחה ה' דמעא מעל כל פנים. **138 ובר-אלוף**

הבחור החשוב, איש החסד יצחק שטיינברגר ז"ל מחייך בהרגלו בקודש

התקרית הקשה מעוררת תהיות קשות על

ד קרה מצער וטראגי התרחש השבוע בשכונת בית ישראל בירושלים, כאשר קיר בדירה התמוטט על הבחור החשוב, איש החסד יצחק שטיינברגר ז"ל, אשר שהה בחדר באותה עת ולמרבית הצער נפגע ונהרג.

מכריו סיפרו כי המנוח היה איש חסד בכל רמ"ח אבריו והתנדב במסגרת ארגון 'חיינו' שמגשימים משאלות לילדים חולים במחלה ל"ע. יצחק ז"ל היה מסתובב ממקום למקום ומשמח עוד ועוד חולים. ומה שהיה שגור על לשונו תדיר: "כל מה שה' עושה הכל לטובה".

חבריו העידו כי המנוח היה בעל חסד עם לב ענק שסייע לכל. חבריו ההמומים שהיו עדים לפינויו מההריוסות כשהוא פצוע אנוש – ספדו לו בבכי ובכאב: "הוא היה תמיד מלא חיוכים ושמחה שהשפיעו על כל הסביבה, בכל שעה מהיממה, תמיד היה ראשון להתנדב ולעזור".

מלאים כרימון – המשך מעמוד קודם

שלחם...

דקות ארוכות דנו הדיינים בענין עד שהשיעור פסק דינם לפני בעלי הדין: בנידון זה ינהגו לפי פשרה, סכום הכסף יתחלק לשניים, מחציתו לתובע, מחציתו לנתבע...

בתוך כך נטל אחד הדיינים את הצרור, ספרו וחילקו לשניים.

"הא לך", הושיט את החלק האחד לר' משה.

"וזה עבורך" - הושיט את הצרור השני לצמח.

אבל צמח לא זז ממקומו. שקוע היה מן הנראה במחשבות קשות. איש לא ידע מה עובר במוחו.

ולפתע התיישר והזדקק, שפתיו רטטו ולחלוחית ציעפה את עיניו. ידו לא הושטה אל הצרור, הוא ניסה לפתוח פיו לומר דבר מה אבל מן הנראה כי אוצר מילותיו דל היה מלבטא תחושותיו.

עמד צמח כמה שניות, מתכוון להוציא משהו מפיו, אך עודו עומד, פרץ קול בכי מפיו. הוא התייפח כתינוק שגזלו צעצועו, סב אל עבר דלת חדר בית הדין, ובקול מתלעלע קרא: "הכסף אינו שלי! אינו שלי! אינו שלי! לא רוצה לקחת כסף שאינו שלי..."

קול פסיעונית, ברועו במורד המדרגות, עוד הדהד באזני השומעים, עוד מעט קט וצמח נמלט על נפשו לבין סמטאות השכונה – –

חברי הדין בד"ץ במושב בית דין

התובע רשות הדיבור. קמטים נחרצו במצחו של ר' משה. הצרור רטט בידיו, בפתחו פיו לדבר: "קניתי כאלאט אצל ר' צמח, ומצאתי בכיסו צרור שטרות. ובכן, ניסיתי להחזיר את המציאה לידי צמח, אך הוא מאן לקבל".

צמח שעמד לפני הדיינים שקט, ועל ראשו המושפל מגבעתו הירושלמית, נענה בקול מר: "מכרתי לו את האלאט, לא ידעתי מה מונח בכיסו, וגם עכשיו איני יודע. מדוע הוא מצווה עלי לקחת מה שלא נתתי?".

הדיינים נתכנסו ביניהם לדון בהתרחשות המוזרה כאשר גם התובע הדל והעני וגם הנתבע, קבצן מקבצני השכונה, מסרבים לגעת בכסף שאינו

"צמח אינו מסכים לקבל את הכסף" - אמר לאשתו.

"נו, ובכן" - הגיבה באשע - "אתה את שלך כבר עשית, תאמין לי, מצווה גדולה יותר תהיה, שאנחנו נשתמש בכסף, מציאה כשרה היא".

"צריכים אנו לנהוג לפי דעת תורה ולא לפי הרגשים" - אמר ר' משה - "מסתבר יותר כי הכסף שייך לצמח, ולא לנו".

"אבל צמח אינו רוצה לקבל את הכסף" - ניסתה באשע "להציל" מה שאפשר - "ומה חפץ אתה? לעורר זעמו עד שישלך מלפניו בתוספת מתנת יד? חפץ אתה להכנס עמו למחלוקת?"

"לא, השיב ר' משה, אבל אנהג כפי שצריך לנהוג במקרה כזה, אזמין את צמח לדין תורה, וכפי פסק הבד"ץ כן אעשה".

*

אותו יום שהגיע שליח בית דין להזמין את צמח לדין תורה, לא ידע מה לעשות עם עצמו. "מה עשית? למי חטאת? מה חטאי ומה פשעי?" - שאל צמח בקול יללה. ניסו להסביר לו כי הוא חייב להענות לבקשת בית דין, וכי לא כדאי להיות מסרב לדין. אבל הדברים לא נקלטו במוחו של צמח. אבל בין כך ובין כך נאלץ ללכת גם מבלי להבין פשרם של דברים.

כאשר עמדו צמח ובר דבבו לפני הדיינים, קיבל

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבהר המנוחות ובשביל שמולין לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימישו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנוזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

שמות

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 781 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 656 שנה י"ד העלון מוקדש לע"נ מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף זצ"ל כ' עבת תשפ"ד

שמות - תוכן ענייני הפרשה

- א. ירדת יעקב ובניו - 70 נפשות למצרים, בני ישראל במצרים ומיתת דור זה.
- ב. גזירות פרעה על שעבוד עם ישראל בעבודת פרך.
- ג. גזירת פרעה להמית כל זכר, והמייאדות החיו את הזכרים למרות הסכנה וקבלו שכר.
- ד. לידת משה, הצפנתו בבית, מרים עם משה ביאור, בתיה בת פרעה רוחצת ביאור ולוקחת עמה את משה לבית פרעה.
- ה. משה גדל ויוצא להיטיב עם בני ישראל, ומונע הכאת יהודי ע"י רעהו, ומציל יהודי ממכה המצרי והורגו. הדבר נודע לפרעה ודן את משה למיתה. משה בורח למדין ומגיע ליתרו, ונושא את ציפורה בת יתרו לאשה.
- ו. משה רועה את צאן יתרו, מראה ה' בסנה, וה' ממנה את משה לשליח לגאול את ישראל.
- ז. משה חוזר למצרים עם צפורה אשתו, יחד עם בניו.
- ח. מלאך מבקש להמית את משה, עד שצפורה מלה את אליעזר.
- ט. פגישת אהרן ומשה לאחר עשרות שנים שלא נפגשו.
- י. משה מספר לזקני בני ישראל על בשורת הגאולה, ומראה להם את האותות, "וַיֵּאמְרוּ הָעָם".
- יא. משה ואהרן באו ואמרו לפרעה לשלוח את ישראל לעבוד את ה'. ופרעה מכביד את השעבוד יותר ויותר.
- יב. משה התפלל על כך לה', וה' אומר לו שהדבר לטובה, ולצורך הגאולה.

999 תשפ"ד

בשעה טובה ומוצלחת, השבת מתחילים את חומש שמות, הידוע בכינויו - חומש הגלות והגאולה (רמב"ן).

כתוב בפרשה (ג, ט): "וַעֲתָה הִנֵּה צִעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אומר הספורנו: "שקיבלתי תפילתם, מאחר שקראוני באמת, לא על דרך ויפתוהו בפייהם".

אומר ה'כלי יקר' בפסוק ז': "אבל עתה צעקת בני ישראל באה אלי כי התפללו אלי בלב שלם על כן ראיתי תפילתם".

מכאן נלמד מהי כוחה והשפעתה של תפילה שיוצאת מקירות לבו של המתפלל בדיבקות.

הגאון רבי משולם דוד סולובייצ'יק אמר: במשך כל הדורות ידעו שדברים משיגים רק על ידי תפילה, ובלא תפילה לא הולך כלום, אולם כיום חינוכו את כל הדור שצריך רק לבקש ברכות, והמברך - הקב"ה, יספק שנה טובה, עולם הבא, זיווגים, נחת מהילדים וכל מה שיבקשו. לכן צריך לדעת שבכל דבר ועניין שאנו זקוקים לו, נתפלל על כך לה' יתברך ונזכור שכל חיינו וצרכינו ותלויים בידי, והוא מצפה לתפילותינו.

הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ אמר: "לפני התחלת תפילת שמונה עשרה, כדאי לעצור לרגע ולחשוב; 'הינני הולך כעת לעמוד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה! כשזכרים לפני מי מתחננים וממי מבקשים - התפילה נראית אחרת!"

כתב המבי"ט: "גם אם תפילתו על עניין שאלתו לא תהיה מקובלת לסיבה שכבר נגזרה גזירה עליו או לסיבה ידועה לפניו יתברך, עם כל זה תפילתו תיחשב לו לצדקה בעולם הבא, וגם בעולם הזה יאכל פירות התפילה..."

כתוב בתומר דבורה (פרק ה' מידה שביעית): שְׁפַל הַתְּפִלוֹת וְהַיְחִוּדִים הֵם סוּד הַכְּנֻסֶת כְּלָה לַחֲפָה, וְעֵקֶרָה בְּסוּד הַתְּפִלָּה מִכְּמָה מְדַרְגּוֹת זו אַחַר זו: קְרִבְנוּת, זְמִירוֹת, תְּפִילָּה מִשֵּׁב שְׁבָה קְרִיאַת שְׁמַע וּבְרִכּוֹתֶיהָ, אַחַר כֵּן תְּפִלָּה מְעֻמָּד וּשְׂאֵר תְּקוּנֵים הַבְּאִים אַחֲרֵיהֶם, הַלֵּל גְּמִילוֹת חֶסֶד אֶל הַחֶתַּן וְהַפְּלָה לְפָקֶחַ עַל צְרִיכֵיהֶם, וְתְקוּנֵי זְוֹגִים.

ואמר הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל: תפילה היא כמו חתונה... כל אחד מהמזומנים יש לו עניין מיוחד כזה או אחר ולכן הוא יגיע בהתאם וישהה שם בהתאם. לא קח אצל המחותן (אבי החתן) - המחותן עצמו - מתי הוא מגיע? המחותן מגיע הרבה לפני כן! שעה ארוכה לפני החופה הוא כבר נמצא במקום. שואלים אותו: 'מה אתה עושה כאן שעה לפני הזמן?' והוא אינו מבין את השאלה. 'מה אני עושה? הרי אני המחותן פה! וכי אבוא לחופה? זו החתונה שלי, של בני! אני מוכרח להקדים ולהיות במקום לפני כולם, לראות שהכול כשורה!'

הגה"צ רבי שמשון פינקוס אמר: התפילה נקראת בשם "שער". אנו עומדים ומבקשים מהקב"ה פרנסה; ייתכן שהפרנסה שלנו כבר מוכנה עבורנו ב'תיבת הדואר' שלנו, פשוט צריך לפתוח את התיבה! אין לנו מושג כמה חבילות של ברכה וישועה מוכנות עבורנו, עלינו רק לפתוח את השער ולקבלן באמצעות תפילה. ולכן נשתדל להתפלל על כל דבר ועניין שאנו זקוקים לו, ונזכור שיתכן כי השפע שאנו זקוקים לו כבר מוכן בעבורנו, ורק נצרכת התפילה כדי שנזכה לקבלו.

אנו אומרים בפסוקי דזמרה (תהלים קמ"ח, ט"ז): "לְבַגְי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ הִלְלוּ יְ-הוָה! ככל שהאדם מרגיש את עצמו קרוב יותר לבורא העולם יתברך, ככל שהוא מרגיש את עצמו 'מחותן' יותר עם הקב"ה - הוא בא מוקדם יותר לתפילה. ולפעמים הוא כבר שוהה במקום חצי שעה לפני כן.

"חסידים ראשונים היו שוהים שעה אחת קודם התפילה - כי הם הרגישו את עצמם 'מחותנים'."

שבת שלום

"וַיָּמַת יוֹסֵף וְכָל אָחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא" (א, ו)

השפעתם הברוכה של יוסף ואחיו על כלל ישראל שמרה והגנה עליהם מכל רע, ומיד לאחר מותם החל קושי השעבוד, שנאמר (א, ח-יא) "וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ... וַיְשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים".

בהקשר לכך ספר רבי שמואל גריינמן, שכאשר ביקש ה'חפץ חיים' לעלות לארץ ישראל, פנה אליו רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי והפציר בו שלא יעזוב את אירופה, משום שאם יעזוב קיים חשש כבד לקיומן של כל הישיבות.

השיב לו ה'חפץ חיים': "הנני זקן כבר, וממילא אין בי כבר כח לדאוג לישיבות, ואיני מועיל להן. נענה רבי חיים עוזר ואמר: כל זמן שסבא יושב ליד השולחן, הילדים אינם רבים, גם אם אין הסבא מתפקד ממש..." [לאור הנר]

"וַיֵּאמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֶבְרָה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹקִים מִן הָעֶבְרָה" (ב, כג)

כתב רבנו בחיי, 'הזכיר שני פעמים 'מִן הָעֶבְרָה' ללמדך שאין תפילתו של אדם שלימה כאותה שעה שהוא מתפלל מתוך הצרה והדחוק, שהיא יותר מקובלת, והיא העולה לפניו יתברך. וכן תמצא ביונה הנביא שבאר העניין, שאמר (יונה ב, ח): "בְּהִתְעַטֵּף עָלַי נִפְשִׁי אֶת ה' זָכַרְתִּי וַתְּבוֹא אֵלַי תְּפִלָּתִי אֶל הַיָּכַל קְדֹשְׁךָ", הבטיח הנביא שהתפילה שהיא מתוך הצער ועטיפת הנפש היא הנכנסת לפניו אל היכל קדשו יתברך.'

"פי חיות הנה בטרם תבוא אליהן המילדת"

ויקדו" (א, יט) – ללכת עם רצון ה' – סיפור

כשהמילדות נקראות אל פרעה לנזיפה על שלא הרגו את הילדים, הם באות בתירוץ תמוה: "פי חיות הנה בטרם תבוא אליהן המילדת ויקדו".

השאלה המתבקשת של פרעה היתה צריכה להיות אם כן ממה אתן מתפרנסות?! אך פלא הוא שפרעה מקבל את התשובה ללא היגיון, טיפשית שכזו!?

התשובה היא: המילדות הלכו עם ה' וכשהולכים עם בורא עולם אין היגיון, גם תשובה טיפשית מתקבלת!!!...

סיפור מדהים שקרה לפני כ-75 שנה ימחיש במי כדאי לבחור. סבא של אחד ממנהיגי העדה החרדית הרב פרידלנדר קיבל ממלך הונגריה מקל הליכה כשבראשו צלב מכסף רחמנא לצלן.

מה יעשה הרב? אם יוריד את הצלב, המלך יוריד את ראשו, ולזרוק אי אפשר כיוון שהמלך יחפש את זה.

מה עושים?... הרב החליט ללכת עם הקב"ה והוריד את הצלב. לאחר כחודש נתקיימה פגישה נוספת והמלך שאל אותו למה הוא הוריד את הצלב? הסביר הרב למלך שהמקל היה ארוך מדי והוא היה חייב לקצר אותו...

המלך ההמום שאל: "אז למה לא חתכת את המקל מלמטה"? והרב השיב בקור רוח: "מלמטה זה היה בסדר זה הגיע לרצפה... הבעיה היתה מלמעלה שזה היה ארוך מדי"... והמלך קיבל את התשובה.

אם המילדות היו נמנעים מציווי המלך מסיבה שלא נעים להם... או מתוך רחמנות הן היו צריכות למצוא תירוץ טוב... אבל כשהולכים עם ה' אזי גם תשובה טיפשית יכולה להתקבל ללא בעיות! [פניני בית לוי]

"ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם"

(ב, יא) – מנהיג בישראל

וברש"י: נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם.

כידוע החל הרה"ק ה'דברי יחזקאל' משינאווא ז"ע להנהיג את קהל עדתו כרבי ומנהיג עוד בחיי אביו הרה"ק ה'דברי חיים' ז"ע. (והיה לו סוד גדול בזה).

ויבוא יהודי אחד וסיפר ל'דברי חיים' במעלת בנו כאשר נוכח לראות בגאונותו ולמדנותו הכבירה, נענה ה'דברי חיים' ואמר, נו, בכך ראוי הוא לתואר 'גאון' אך עדיין אינו נכלל בכלל 'רבי'.

המשיך היהודי לספר על עבודתו בקודש של הרה"ק משינאווא, בתפילותיו בהתלהבות והתעניות והסיגופים אשר הוא עורך בקביעות, ואף על זה נענה ה'דברי חיים' ואמר, אכן, בכך ראוי הוא להיקרא 'צדיק' או 'קדוש' אך עדיין אינו 'רבי'.

עד שסיפר לו היהודי, שכבר היה מעשה ביום הקור כשירד מן השמים שלג חזק, והלך ה'דברי יחזקאל' ברחובה של עיר, והבחין ביהודי שלא היה לו מעיל וכולו רועד מקור, מיד פשט את מעילו ונתנה ליהודי, כשהוא נשאר ללא כל מלבוש חם לגופו.

כשמוע ה'דברי חיים' כזאת, מיד הסכים ואמר, אכן, אם כן, ראוי הוא לאותו איצטלא להיות 'רבי'.

במעלה זו נתייחדו רועי ישראל לדורותיהם, שנתנו כל אשר להם לאחרים ולא השאירו לעצמם כלום. [באר הפרשה]

"ואלה שמות בני ישראל" (א, א) – קריאת

שנים מקרא ואחד תרגום

מקור הדין מובא בגמרא (ברכות ח:) "אמר רב הונא לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום, ואפילו עטרות ודיבון, שכל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו", דורשי רשומות מצאו לכך רמז בראשי תיבות של הפסוק "ואלה שמות בני ישראל", וכך כתב ה'לבוש' (סי' רפ"ה): "וחייב אדם לקרות הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום".

ומבא ב'בעל הטורים': "ואדם אשר לומד הסדר שניים מקרא ואחד תרגום בקול נעים, יחיה שנים רבות ארוכים לעולם".

ביאור לשון הגמרא "לעולם"

כתב ה'מרפא לנפש' (ח"ד סי' י"ג) שהנה בשולחן ערוך (סי' רפ"ה) מובא הלשון "חייב אדם להשלים", וצריך טעם מדוע שינה המחבר מלשון הגמרא? ויש לומר שלגבי השלמת פרשיותיו יש לו חיוב גמור, שאם אין בידו חומש חייב לחזור אחריו, מה שאין כן בנר ובשמים להבדלה שכתב הט"ז (סי' רח"צ) שאם אין לו אינו חייב לחזור אחריהם, אבל בשמורת אינו כן, שהוא חיוב גמור, ולכן נקטה הגמרא בלשון "לעולם" להורות שיש חיוב גמור. ומה שכתב בשו"ע "חייב", לא רצה לשנות משמעות לשון הגמרא רק לבאר כוונת הגמרא.

עם הדין:

מובא ב'תרומת הדשן' (סי' כ"ג) בשם רבנו שמחה, כדי שכל אחד מישראל יקרא לעצמו כל התורה כולה מראשיתה ועד סופה בכל שנה, ו'רבנו חננאל' כתב כדי שיהיה בקי ומבין את מה שהציבור קוראים בשבת בספר תורה.

וב'מטה משה' (סי' תס"ד הובא בפמ"ג במשב"ז סי' רפ"ה סק"ב) כתב: שנים מקרא ואחד תרגום הוא כנגד התורה שניתנה ג' פעמים, בהר סיני, באהל מועד, באר היטב. ולכן קוראים כל פסוק ב' פעמים, והג' - תרגום - כנגד "באר היטב".

והטור (בסי' רפ"ה) כתב: אם למד הפרשה עם פירוש רש"י נחשב כתרגום, שאין כוונת (קריאת) התרגום אלא שיבין הענין. וכן נפסק בשולחן ערוך (רפ"ה ב).

סדר הקריאה:

כשקורים שנים מקרא ואחד תרגום כתב המשנה ברורה (סי' רפ"ב סק"ו): לא יקרא התרגום תחילה ואח"כ מקרא, אלא יקרא שנים מקרא ואח"כ תרגום (וכן משמעות לשון הגמרא) ומוסיף השער הציון (שם סק"י) שבדיעבד יוצא אם קורא מקרא ואח"כ תרגום ואח"כ מקרא.

וכך מובא ב'דברי חמודות' על הרא"ש (בברכות פ"א.) אולם ב'ארחות רבינו' (לקהילות יעקב עמ' קכ"ג) מובא שהחזו"א היה קורא מקרא תרגום ומקרא, ולא שני מקרא ואח"כ תרגום, ושלא כמשנה ברורה, והסביר: הטעם למנהגו שאומרים תרגום אחר המקרא להבין את מה שקראו, ולכן מסתבר שיאמרו התרגום מיד לאחר מקרא ראשון.

בקריאת שמות ישנן דעות כיצד לקרוא:

ה'באר היטב' (שם) מביא בשם השל"ה שיקרא כל הפרשה ב' פעמים, ואח"כ כל התרגום בבת אחת, וכך מביא המג"א (בסי' רפ"ה סק"א).

שיטה שניה שיקרא כל פסוק ב' פעמים ואח"כ תרגומו, וכן דעת רוב הפוסקים. ולכן אמרו בגמרא שנים מקרא ולא שנים תורה, כדי להדגיש שיקרא דווקא שנים מקרא - שני פסוקים ותרגומם, ולא כל הפרשה כולה ב' פעמים.

מובא שהגר"א נהג לומר תרגום אחר כל פרשה פתוחה או סתומה או אחר מקום שנראה יותר הפסק (נתיבי הפרשה).

**”וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ה'... לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי
גַם מִתְמוּל גַּם מִשְׁלֶשׁם גַּם מֵאִז דְּבַרְךָ אֶל
עַבְדְּךָ פִּי כְבֵד פֶּה וְכִבֵּד לְשׁוֹן אָנֹכִי” (ד, י) -
לגדול הדור יש ניצוץ מנשמת משה רבינו**

כתב הגר"א בביאורו לספר משלי (ל, ה) שבכל דור ודור, יש לגדול שבדור ניצוץ מנשמת משה רבינו. גם השל"ה הקדוש כתב (שבועות, אות ריג), שנקרא שמו של משה רבינו לדורות עולם באופן זה, ולא רבינו משה, לפי שגם לאחר פטירתו הוא רבינו, מטעם שניצוץ נשמתו מתפשט בכל דור ודור ודור ודור. נמצא הדורות. נמצא הוא רבינו כיום, ולא רק בגלל שהתורה שקיבל נלמדת אצלנו עד היום. וזה עומק ביאור מה שמצינו בכמה מקומות בגמרא כגון בשבת (קא:) אמר ליה משה שפיר קאמרת, כלומר נמצא של משה מתנוצץ בקרבך, ולפיכך שפיר קאמרת לכוון אל האמת.

ונראה שמתנה נפלאה זו לדורות עולם באה בזכות תפילתו של משה רבינו עצמו שביקש על טובתם של כלל ישראל. שהנה יסוד גדול הוא בדרכי ההנהגה העליונה, שאף על פי שמסכימים בשמים לתת מתנה לאדם הזקוק לה וחפץ הוא בכל מאודו לקבלה, ללא תפילה שיתפלל על הדבר לקבלו נשארת אותה מתנה למעלה ואינה יורדת לאדם.

ומצאנו סוד גדול זה בשני מקומות. האחד, כאשר התגלה ה' יתברך למשה רבינו בסנה ומשה סירב ללכת בטענה כי הוא ערל שפתיים, יש להבין מדוע לא ריפאו הקב"ה.

וכתב הרמב"ן (שמות ז, י) כי משה רבינו "טען אחרי שלא הסירות כבודת פי מעת שדברת לי ללכת, אל תצווני שאלך, כי לא יתכן לאדון הכל לשלוח שליח ערל שפתיים למלך עמים. והקב"ה, כיוון שלא התפלל בכך, לא רצה לרפאותו, אבל אמר לו אנכי אהיה עם פיך והורתך אשר תדבר, שיהיו דברי אשר אשים בפיך במלות נכונות שתוכל לבטא בהן יפה". עכ"ל.

הרי שאילו היה מתפלל על הדבר, היה נרפא באותה שעה לפי שהיה הקב"ה מסכים לרפאותו. אבל כיוון שלא התפלל על הדבר, לא רצה הקב"ה לרפאותו. ועוד מצאנו שנאמר בפקידת רחל אמנו ע"ה "וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת רַחֵל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת רַחֲמָהּ" (בראשית ל, כב). וביאר ה'אור החיים' הקדוש שם: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים, מגיד הכתוב כי הגם שעלה זכרונה לפניו, עוד הוצרכה לתפילה, כאומרו וישמע אליה". כלומר הגם שעלה זכרונה לפניו לעניין שהגיע העת לפוקדה בילדים, היתה צריכה להתפלל ולבקש להיפקד ורק אז נפקדה – וטעם הדבר שהקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים, הוא למען יהיה האדם בקשר מתמיד עם בוראו. שתפילה היא מלשון "נִפְתַּח וְנִפְתַּח" (בראשית ל, ח).

שכשם שהתפילה מחברת בין האש הרוחנית שלמעלה לבין הנר החומרי שלמטה, כך התפילה מחברת בין ה' יתברך שעליו נאמר על דרך המשל כי "ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר אֵלֶיךָ הוֹאֵ" (דברים ז, כד), לבין האדם שלמטה בעולם הגשמי. ועיין עוד בענין סוד התפילה בנפש החיים שער שני. ובזה יובן מדוע ביקש משה רבינו טרם מותו "יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הַרוּחֹת לְכָל בְּשָׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה... וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' פְּצָאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֵעָה" (במדבר כז, טז-יז). והלא בודאי שהקב"ה לא ישאיר את עדתו מוטלים במדבר כצאן אשר אין להם רועה ובודאי יעמיד להם מנהיג שיכניסם לארץ ישראל. אולם רצה הרועה הנאמן, מנהיגו הראשון של כלל ישראל וגדול מנהיגו, שבמשך כל הדורות ישמור הקב"ה על ישראל, וגם כשאנים ראויים למנהיג הגון יעמיד להם הקב"ה בחסדו צדיק שינהיג את העם. ולפיכך התפלל למען תעמוד תפילה זו ימים רבים, לפעול למען צאן מרעיתו. נמצאת תפילתו של משה רבינו עומדת בכל דור ודור, ובזכותה זוכים ישראל למנהיג שיש בו ניצוץ משה רבינו, הוא הניצוץ מהודו של משה רבינו שנצטוו להעביר ליהושע לאחר שביקש והתפלל על הדבר, ועובר בכל דור ודור מנהיג למנהיג. [הרב זמיר כהן שליט"א]

**”וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אָחִיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם”
(ב, יא) - ”נעליים ביום הכפורים”!**

היה זה ערב יום הכפורים, והסבא מנובהרדוק ר' יוסף יוזל הורוביץ נקלע בדרכו לעיירה קטנה. לקראת ערב, בפרוס היום הקדוש, הגיע ר' יוזל לבית הכנסת, והנה הבחין באחד המתפללים, שמראהו כשל בן תורה, אלא שלרגליו נעל נעלים. "נעליים ביום הכפורים"?! נחרד ר' יוזל, וכבר פנה אל האיש בתוכחה גלויה - "מפני מה אינך מוריד את מנעליך, כפי הדין". "מפני שאין לי גרביים ומתבייש אני לעמוד ברגלים חשופות" - השיב היהודי במבוכה. לשמע התשובה, לא היסס ר' יוזל, ומהר לפשוט את גרביו ולמסרם לאיש, ואלו הוא עצמו התהלך יחף במשך כל יום הכפורים.

לאחר מעשה נודע הדבר למקורביו של ר' יוזל, ושאלוהו בתמיהה - "וכי עדיף יהודי זה ממך? וכי כדי למנע ממנו בושה, היית צריך אתה להתבזות"?! "אכן כך" - השיב ר' יוזל והוסיף - "הן יהודי זה מתגורר באותה עיירה, ואילו היו רואים אותו מכריו ללא גרביים, היה מתבייש מהם מאוד, לעומת זאת, אני הייתי איש זר במקום, אורח ליום אחד, ועל כן לא היתה לי סיבה להצטער כל כך ממה שחושבים עלי שם".

”וַיֹּאמֶר לְרִשָּׁע לְמָה תִּפְּהָ רֵעֶךָ” (ב, יג)

כתב ה'חתם סופר' - מידתו של משה רבינו שלא יכל להביט ולראות עוול ולכן הוכיח את הרשע ואמר לו "לְמָה תִּפְּהָ רֵעֶךָ", ולא רק עוול הנעשה בישראל לא יכל לסבול, אלא אף את בנות יתרו הציל מיד הרועים שגירשו.

הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, עם כל נעימותו כלפי הזולת לא היה נמנע מלהוכיח כל עוול שראו עיניו.

סיפר אחר התלמידים: פעם השתתף בהלוויה וכשהגיעו לבית החיים ראה אדם אחד שמעשן...

תגובתו היתה: "לדעתי, מי שמעשן סיגריה בלוויה, זה יותר גרוע מלעבור איזו עבירה, שכן אם אדם נכשל בעבירה זה כשלון, הוא לא עמד בנסיון, אבל אחד שמסוגל לעשן סיגריה בלוויה, הוא אינו בכלל בן אדם".

**”רְאֵה רְאִיתִי אֶת עֲנִי עֲמִי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת
צַעֲקָתָם שְׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נִגְשָׁיו פִּי יִדְעֵתִי אֶת
מִכְאָבִיו” (ג, ז)**

בפסוק זה הוזכרו שלושה ביטויים שונים. ראיה, שמיעה, ידיעה. שכן, הקב"ה משגיח על עם ישראל, בכל שלושה אופנים הנזכרים. וכן אפשר לרמוז זאת בתיבת "ישראל". שמורכבת מאותיות, יש"ר א-ל, דהיינו, "יש"ר" אותיות, יודע שומע רואה. "א-ל" ומשגיח עליהם. [חתם סופר]

**”וַעֲתָה הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶה אֵלַי
וְגַם...” (ג, ט)**

סופי התיבות של המילים: "הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶה אֵלַי וְגַם" הם מילה, לרמוז שבשעה שהתינוק צועק בבכי בעת שמקיימים בגופו את מצות ברית המילה, הרי שצעקתו עולה ומגיעה עד כיסא הכבוד לפני ה', ואותו הזמן הוא עת רצון. [מעיינה של תורה]

וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם (כ, כ"ג) - סיפור

אחד מחסידי האדמו"ר מסדיגורא היה תלמיד חכם מופלג וירא שמים בשם ר' פרץ. בהיותו כבן שמונה עשרה שנים נשא אשה וקיבל כנדונייה ממחותנו בית מרזח.

ר' פרץ נוהג היה לשבת וללמוד בבית המדרש במשך כל היום כולו, ולעת ערב שב לביתו ופתח את בית המרזח שלו. תשעה ילדים נולדו לו ופרנסתו היתה מצויה בשפע, אולם טוב זה לא נמשך לאורך ימים... בפתע פתאום חלה ר' פרץ, וכעבור ימים מספר השיב את נשמתו הטהורה לגנוזי מרומים, כשהוא מותיר אחריו אלמנה שבורה ורצוצה ותשעה יתומים קטנים, אשר הבכור שבהם בן 10 שנים בלבד... האלמנה הצעירה השתדלה בכל כוחה לקבל עליה דין שמים באהבה. במשך כל היום עמלה בביתה ולעת ערב פתחה את בית המרזח, אך דומה היה כי נסגרו בעדה שערי פרנסה; הגויים פסקו בזה אחר זה מלבקר בבית המרזח... ייתכן כי מבט עיניה העצוב הרתיע אותם, או שמא מאסו בילדים הקטנים שנתלו עליה מכל צד ובקשו את קרבתה ועזרתה, כך או כך היין שיכר הפסיק להימכר ומצבה הכלכלי של המשפחה הגדולה הלך והידרדר מיום ליום.

בצר לה פנתה האישה אל הרבי מסדיגורא, כשהיא מלווה בבנה הבכור, ושפכה לפניו את מר לבנה. הרבי ברח אותה בברכת הצלחה, אלא שהיא דרשה הבטחה מפורשת כי בקרוב יתרום מזה... לזאת לא הסכים הרבי: הַתַּחַת אֲלֵקִים אָנִי?! איני יכול להבטיח לך דבר! האומללה פרצה בבכי: 'האם לא יכול הרבי לברכנו שנמצא אוצר גדול שגוי עשיר איבד?' ניסתה את כוחה ב"יעוץ", אך הרבי לא קיבל את העצות ואמר בשנית: 'אין הקב"ה זקוק לעצות, יודע הוא לעזור היטב ולהושיע בעצמו', ופטרה לדרכה לשלום. האלמנה שבה אל ביתה בפחי נפש. החודשים חלפו, והחורף הקר שהגיע הוסיף לרעב גם קור מקפיא עצמות, ואכן לא עבר זמן רב עד שילדיה חלו... בגבורה עילאית ניסתה להאיר לילדיה פנים ולעודד אותם באהבתה, אך בלילות הארוכים ספג הכר את דמעותיה המרות.

יום אחד סיפר לה בנה הבכור כי בבית מדרשו של הרבי תיערך סעודה גדולה לרגל יום ההולולא של רבי דב בער ממזריטש, והחסידיים נכנסים בערב זה אל הרבי לקבל את ברכתו, מפני שזהו יום מסוגל.

לשמע הדברים גמרה האשה בליבה לבוא שוב לפני הרבי. היא ביקשה משכנתה להשיגיה על ילדיה החולים והלכה עם בנה בכורה אל הצדיק. בבואם, הגיש הילד לרבי את הפתקא, ובעוד אמו ממררת בבכי אמר בקול בוכים: "רבי, אבא עזב אותנו, הוא עלה לשמים, שם כנראה טוב לו, ושכח אותנו... מה יהיה עלינו כעת"? האם הבוכייה ניסתה, כמו בפעמים הקודמות, ליעץ לרבי במה יוכל לברכם, אך הרבי חזר ואמר כי הקב"ה אינו זקוק לעצות, וכי יש לו דרכים משלו על מנת להושיע את בניו, ובוודאי יעזור להם.

האישה חזרה לביתה אל הקור והמחוסר, והנה, לאחר כמה ימים נשמעו לפתע נקישות רמות על דלת ביתם. הבן הבכור פתח את הדלת, ולעיניו התגלה גוי הדור מראה שביקש לדעת היכן אבא. "אבא נפטר", השיב הילד בשפל קול, והגוי התנצל שלא ידע מכך דבר. "בכל אופן" - הוסיף - "אני הייתי קונה ותיק של יין שיכר בבית המרזח שלכם, ומאחר שבשבוע הבא אני משיא את בתי, באתי לקנות מספר חביות יין שיכר אצלכם". "בחפץ לב היינו מוכרים לאדוני, אך אין לנו אפילו טיפת יין שיכר אחת", השיב הילד בצער. אך נראה היה כי הדברים כלל אינם מתיישבים על לבו של הגוי: "ילד קטן - וכבר סוחר גדול! אתה רוצה מחיר הגון עבור היין שיכר, ולכן מתחכם ואומר שאין לכם...".

הילד ניסה להסביר כי הוא אינו מתחכם ואינו משקר כלל, אך הזר, שהציג את עצמו כאחד הפריצים החשובים באזור, לא התכוון לוותר ודרש לגשת בעצמו למרתף היין. זמן רב לא נכנס איש למרתף, ובתוכו עמדו מספר חביות ריקות, ואחת שהיתה מלאה במים במטרה לנקותה, משום שהאלמנה ניסתה להרוויח עוד כמה פרוטות ממכירתה. "הנה", הכריז הפריץ בארשת ניצחון, "ידעתי שיש כאן עוד חבית יין שיכר, ואתה אמרת שאין לכם אף טיפה...". "אבל, אדוני, יש שם רק מים!" קרא הילד, אך הגוי בשלו: "הבלים תדבר, תן לי כוסית אחת לטעום". הוא לגם מן היין וגרגר בהנאה: "יין שיכר מעולה כזה לא טעמתי כבר זמן רב... האם אותו רצית להעלים ממני"? הילד היה נבוך מכדי להשיבו דבר. הוא מיהר לאמו וסיפר לה על היין שיכר שיש בחבית, וזו מיהרה לרדת אל המרתף, אך בטרם פצתה פיה והוכיחה לפריץ את טעותו, שלף הלה מכיסו ארנק מלא כסף והניח לפניו עשרה שטרות של מאה רובל: "הא לך תשלום עבור חבית זו. בנך הינו סוחר ממולח", הוסיף, "והיין שיכר כל כך משובח, עד שאני רוצה חבית נוספת, והא לך תשלום מראש בעדה". האשה נדהמה מן הנס שהתחולל מול עיניה. כשיצא האיש מיהרה לשלוח את בנה אל הרבי ולספר לו על הנס הגדול. "בכסף שנתן הפריץ קנו יין שיכר ותמכרוהו לר", הורה הרבי לילד, ולאחר מכן הוסיף: "אמך היתה מתכננת תמיד כל מיני תכניות אפשריות עבור ישועתכם, אך דומני שאפשרות כזו מעולם לא עלתה בדעתה"... ואכן, מרגע זה החלה הישועה הגדולה. הפריץ הגיע לקחת את החבית הנוספת שהוזמנה עבורו, ובחנתונה שערך לבתו, יצאו האורחים העשירים מגדרם מטיבו של היין שיכר שהגיש להם, והגיעו למסקנה כי המקום הטוב ביותר לקניית יין הוא בבית המרזח של האלמנה. לא חלפו ימים רבים, והאשה סגרה את בית המרזח והחלה לספק לפריצים יין בסיטונאות, ושוב לא ידעה האלמנה מחסור כל ימי חייה.

[ומתוך האור - חנוכה]

ברכת התורה בדין

"לְאֲדָם מַעֲרַכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף
מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה
נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה
רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה
שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאזור אברהם: רפאל בן תמו
אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו
מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוחה בת שמעון
הגר בת אהרן והרטה: כותן בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה
רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה.

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה

רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

זרבה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן הר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שרה
רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת רחל
לימור הודיה: ושרונה בנות תורן יפה

לזרע של הימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה
שושנה ריזל בת מינה
שמחה צביה בת רחל: חן בת דלילה (בן זכר)
יובל בן שלומית: אושר בת אורנה
הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה
יעל בריכה בת אביגיל: עדי בת מוזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

מאור יוסף

גליון שבועי לע"נ מו"א חזקיה יוסף חיים בן שרה ברכה

פרשת ויחי גיליון 273

מאור יוסף

לע"נ מו"א
חזקיה יוסף חיים
בן שרה ברכה

ממתק לשיולחן שבת

חרב שלמה לודנץ ז"ל על חמנו של גדולי ישראל, על תרומתו ותרומתו.

אם זו שאלה של פיקוח נפש ניתן להקיש על דלתות בית המדרש הנעולות או על החלון. אבל האמות היא שחבל על המאמצים, אפשר לדפוק כמה שרוצים, אך כשהרב שקוע בלימודו הוא אינו שומע דבר. לכן מוטב לחכות לערב, לשעות קבלת הקהל, בהן קדיש הרב מזמנו לציבור השואלים."

היו שניסו את מזלם ופנו בכל זאת לנקוש על דלתות בית המדרש, אך העלו חרס בידם, רבינו לא שמע ולא הרגיש מאומה. אחד המתדפקים שחזר אל הבית רווי אכזבה כדי לברר את זמני קבלת הקהל, שפך לבו בפני הרבנית והצר על השאלה הדחופה שתצטרך להידחות במשך מספר שעות עד לעת היעודה. בנסיון לנחמו, הפטירה הרבנית: "מה אפשר לעשות. כל יום מגיעים לכאן אנשים, שבפיהם שאלות דחופות, ולכולם אני אומרת אותו הדבר: 'כשהרב באמצע הלימוד הוא שקוע לגמרי, הוא אינו שומע כלום ואינו רואה כלום!' לאחר רגעים מספר, בנסיון להפיס את דעתו, הוסיפה הרבנית משפט המגדיר את מהות חייו של מרן: "הוא אינו פותח את הדלת לאיש, פשוט שאינו שומע. אולי כשיבוא המשיח יפתחו דלתות 'אוהל שרה' לראשונה באמצע סדר לימודו, אך עד אז לא מסתבר שהדבר יקרה אי פעם!"

כי בנפשנו הדבר באחד הימים, בעוד רבינו ישוב כדרכו בבית המדרש "אוהל שרה", עוסק במסכת זבחים, כשראשו רובו מונחים בסוגיא בהתמדה ובדיקות עצומה, וקולו הערב והנעים מבאר את פרטיה ודקדוקיה, נשמע לפתע קול דפיקות עזות על חלון בית המדרש. היה זה אדם שהתבשר על ידי רופאיו, כי עליו לעבור ניתוח מסובך, ובטרם ביצעו הניתוח ביקש להיוועץ עם רבינו. הרגל נחיצות הענין והעול הכבד של לבו השבור, התיר האיש לעצמו להפריע לרבינו בעצם לימודו כדי לשמוע את חוות דעתו ולברר מה עליו לעשות וכיצד יש לנהוג. כשמטר המהלומות העזות, שניתן על חלון בית המדרש לא הסב את תשומת ליבו של רבינו, השחיל האיש את ראשו מבעל החלון והרעים אל חלל בית המדרש: "איך דארף א רגע מיט דער רב, איך דארף א רגע מיט דער רב... אני זקוק לרגע אחד עם הרב, אני זקוק לרגע אחד עם הרב... כך עמד האיש, כשגופו בחוץ וראשו בפנים וחרו על קריאתו שוב ושוב, עד שהבין כי זעקותיו חסרות תוחלת ונטש את המקום רווי אכזבה. ימים ספורים לאחר מכן נודע לי, שלמחרת היום מוזמן הגר"ח לשמש כסנדק בביתו נכד רבינו, הרב ליפא ישראלון, מספר: ככל שהאנשים היו גדולים יותר, כך הם ידעו להעריך את תורתו יותר! פעם פניתי אל דודי, מרן רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל, בענין ציבורי נצרך ביותר וביקשתי קמנו להעלות את הנושא לפני סבי. הגר"ח נענה והשיב כי אם יודמן לו להיות ביום ששלים בעת בה חמיו אינו עוסק בלימודו, הוא יעלה בפניו את הדברים ימים ספורים לאחר מכן נודע לי, שלמחרת היום מוזמן הגר"ח לשמש כסנדק בביתו, שתייער באולמי "בנות ירושלים" בשעת צהריים בה מרן הגר"ח נח קמעא וסועד את ליבו. מיהרתי לבית הגר"ח וציניתי בפניו, כי כדאי לנצל את ההזדמנות בה ישהה בסמוך לבית מרן הגר"ח בעת הצהריים כדי לשוחח עימו בענין בו נדברנו. "באמת זו הזדמנות", השיב לי הגר"ח "אפנה לבית מורי חמי לאחר הברית, ואם אגיע בשעה שאינו יושב ולומד, אכנס ואדבר עימו על כך". "מדובר בענין מאוד חשוב!" הגבתי, "אולי כדאי לדבר עימו בכל מקרה, אף אם ילמד באותה שעה!" ברם הגר"ח דחה את דברי והשיב: "איני יכול להפריע לו באמצע הלימוד! אין לנו שום השגה בלימוד של הסבא, מדובר בהרבה יותר כמה שאנחנו מבינים!"

משחר נעוריו טמן רבינו עצמו בד' אמות של הלכה, כשהוא סוגר עצמו על מנעול ובריה בבית הכנסת "אוהל שרה" ונשאב אל הגמרא באין מפריע. ברבות השנים, כאשר שמו יצא לתהילה בארבע כנפות תבל, רבו הפונים שהתדפקו על דלתותיו יומם ולילה וביקשו להיוועץ עמו בהלכה, בעצה ובהנהגה. אין לתאר ואין לשער את גודל כאבו ושבירו נפשו כאשר נאלץ להתיק עצמו מעמלו ושקידתו ולפנות לענייני חולין. הרבנית הצדקנית ע"ה, ששימשה לרבינו כאשת חבר במשך עשרות בשנים, נהגה לומר תמיד: "עובד את בעלי ר' יוסף שלו" הוא אינו עסקן, הוא 'ישיבה מאן"! כלולותיו של רבינו נערכו ביום שישי, לפני קבלת שבת, כמנהג בני ירושלים באותם ימים. החופה הגיעה לפני השקיעה, ולאחר שהנכונים היטיבו את ליבם במעט מזונות ומיני תרגימא, מיהרו הכל לקבלת שבת ותפילת ערבית, שלאחריהן נערכה סעודה אחת, ששימשה כסעודת שבת וסעודת חתונה גם יחד. במשך כל השבת שקד החתן הטרי על תלמודו, ואשר הגיעה העת לעסוק בסידורים הראשונים וברכישת הכלים הנחוצים בעבור הבית החדש, פנה לרעייתו הצעירה ואמר: "הן ידוע, כי הכל הולך ונחתם על פי ההתחלה, וכאשר מבקשים לבנות בניין רב קומות יש לאזן וליישר את יסודותיו במחשבה תחילה. על כן מבקש אני, שימי נישואינו הראשונים יהיו כולם קודש לתורה ועמלה, הבה נדחה אפוא את הסידורים הנחוצים בכמה ימים!" הרבנית, שאומנה בבית אביה הדגול על ברכי התורה והיראה, נעתרה לבקשה אך בטרם הביעה את הסכמתה, שאלה: "למשך כמה זמן נדחה את ההיערכות והסידורים?" "למשך אלף ימים!" הפטיר רבינו בעוד רעייתו מתרצה לבקשתו. במשך אלף ימים שקד רבינו על תלמודו ללא הפוגה. לאחר שחלפו הימים הקצובים, התברר כי הסידורים הסידורים ההכרחיים כבר בוצעו על ידי הרעייה הצעירה, ואילו הסידורים שהמתניו עד כה יכולים לסבול דיחוי של עוד אלף ימים! כך חלפו להם אלף ימים ולאחריהם עוד אלף ימים ולאחריהם עוד אלפי ימים בהם הפך רבינו ממתן רך בשנים ומצורב צעיר לגברא רבה ולפוסק הדור, שהבהיק את שמי העולם בתורתו ובפסקיו. ראוי לציון הקפדתה העצומה של הרבנית במשך כל ימיה, הייתה זו הנהגה מופלאה, האפופה במסירות נפש של ממש. ברבות הימים ההבטאה הרבנית באזוני אחד מנכדיה ואמרה: "אני תולשת את שערות ראשי כדי שלא לדבר עימו דברים בטלים, ואתם מדברים איתו כל כך הרבה!" אולי כשיבוא המשיח יפתחו דלתות 'אוהל שרה' לראשונה באמצע סדר לימודו, אך עד אז לא מסתבר שהדבר יקרה אי פעם!" אם חלוף השנים שמעו של רבינו הלך וגדל, ורבים התדפקו על דלתותיו יומם וליל, מי בבקשת הצעה והכוונה, מי בשאלת הלכה והוראה ומי בענייני השקפה והנהגה. המונים עשו דרכם אל פאתי שכונת "מאה שערים". ראשי ישיבות, רבנים, דיינים ופוסקי הלכה וכן יחידים, שניצבו בפני בעיות סבוכות הטעונות הכרעה, שירכו את רגליהם אל מעונו הצנוע וביקשו לפגשו פנים אל פנים. הפונים הרבים שלא ידעו על סדריו הקבועים והחרוטים בסלע, הגיעו אל ביתו שם היתה הרבנית מקבלת אותם במאור פנים ובהתנצלות מה ומסבירה, כי הרב שוהה עתה בבית המדרש "אוהל שרה" ואי אפשר להפריעו. "עתה שעת הסדר הקבועה שלי", היתה חוזרת על דבריה יום יום מבלי לאות,

הטיבוע העלוץ מוקדש

מבוכה בקומה 34ה
ספור לשבת 2 ע"ב

מהו הכריזא
מבי מדרשא - חרב יוסף דוד כח שליטא
ע"ב 2

מתנה במעות
את שאלת-ר' יצחק זילברבושן שליטא
ע"ב 6

החיווק השבועי
ע"ב 6

לרפואת הגאון רבי משה בן פחמה, והגאון רבי שלום מאיר קציר, רבי צלאל שמחה מומחם ציון חוה פעשא, ולרפואת כל חולי עמו", לזיווג חוה אורסל בת-זוה, ולחופה במרהר סימה בת זוהר. להצלחת בחר' ענת בלית חביבה-אולין, שמואל יצחק בן תהילה.

סיפור לשיבת ערפילים של מבוכה בקומה ה-34

היו

שטענו שהוא צוללן רב זרועות החודר לתוך נבכי הנפש, היודע להרים ולדלות משם את האלמוגים הרגשיים, האבנים המחוספסות והדגים הטהורים, אם יש. מעריציו הרבים יודעים לספר כי האיש הוא רב אמן בגילוי הצדדים האפלים והפינות החשוכות, הצפונות בליבם של אנשים הנראים לכאורה חביבים להפליא ומתוקים מדבש ונופת צופים.

"יש לו עין חדה שהיא למעשה מיקרוסקופ ענק מימדים, המסוגל לפלח גלאקסיות ומרחבים קוסמיים עד אין חקר, ולגלות שם סודות נסתרים", היה טוען בלהט שמעון גורביץ, מנכ"ל חברת ההיי-טק הענקית אינטרופ i.c.d., שעסקיה חבוקו עולם. "אני כבר 30 שנים לא זו מילימטר בלי חוות הדעת שלי", היה מדגיש גורביץ ומוסיף "הוא החיישן שלי, הוא הבלש שלי, הוא החותמת האחרונה לכל מהלך שאני מבצע במנגנון האדיר של כוח האדם בחברה, והכי חשוב, הוא שווה כל מחיר, בפירוש כך".

נו טוב, מאחר ומפלט הסקרנות שלכם עולה על גדותיו, אזי בואו ונעשה הכרה בלתי מחייבת עם מר מיקי מאירוביץ, הגרפולוג הכי נערץ בישראל ובעוד כמה מדינות מתקדמות.

גרפולוג? אתם תמהים. כן, כן, הגרפולוגיה - זה כבר חזון נפרץ - קנתה לה מקום של כבוד בטרקלינים הכי מפוארים ונחשבים באתוס המודרני, שכמעט לא מרשה לעצמו לזוז מבלי חוות-דעת גרפולוגית דייקנית וחטטנית.

הנה כי כן, הילד החביב והחייכן מיכאל מאירוביץ גילה כישורים מפליאים בזהויו תכונות אופי דרך צורת האותיות ואופי הכתיבה על פני הדף. כבר בכתה ה' עמדו בתור ילדי הת"ת אוהזים בידיהם מחברות ופתקים, מבקשים כמאירוביץ הצנום, שזוג משקפיים עם עדשות ענקיות עיטרו את אפו ועיניו, שיגיד להם מה ומי מסתתר בתוכם.

"לך יש נטייה למוסיקה, וחבל שההורים שלך לא קונים לך גיטרה", ציין לעברו של אבריימי בלומשטיין.

"אתה ילד עצוב כי אתה אף פעם לא שר ורוקד. תנשוש עמוק ותתחיל לקפוץ משמחה", איננף לעברו של נחומי בלומצין.

"אתה עצלן כרוני עם ציונים מעולים, כי הראש שלך מבריק, אבל אם תמשיך ככה, לא תצליח בחיים" הפטיר לעברו של מושיק בלומנקראנץ.

תתפלאו, אבל המאירוביץ הזה היה צלף מדהים, ועצותיו לחלו בקרב ידידיו הקטנים שעשו בהם שימוש יעיל. הנה, ברבות השנים הרב אבריימי בלומשטיין למד לנגן על גיטרה וידע לקרב לבבות דרך נגינות ושירים; נחומי בלומצין, הילד העצוב יצא למרחב ולימד את עצמו לשיר, לרקוד ולחייך, וברבות הימים הפך למלמד הכי שמח במרחב הבני ברק. אחרון אחרון נהג מושיק בלומנקראנץ, שהיה בבגרותו לאחד מחשובי הפוסקים, חבב על לספר על המוסר שהטיף לו מאירוביץ הקטן בהפסקה הקצרה בין שיעור שני לשלישי. הרב בלומנקראנץ, יש לציין, נלחם כארי בעצלנות שלו, ומוחו המבריק אכן מבריק ומבהיק בזון ובצלילות פסיקותיו, עד היום הזה.

כן, כן, עברו כמעט 40 שנה מאותם ימים בת"ת, ומיכאל מאירוביץ, עם השנים, החליט שהוא מטיל את מלוא כובד משקלו בלימודי הגרפולוגיה. נו, וכשיוצאים את מעולמה של תורה, ומתחככים באשליה האקדמית וגוררותיה, אזי הכיפה מצטמקת, הפיאנות נגזזות, והבגדים עוטים על עצמם סומק ופסים וסגנון מן המודרנה הרחובית.

וכן, כן, כמובן כמו שציפורה הופכת לציפי ושולם הופך לשולי, אזי מיכאל הפך עורו וייקרא שמו בעולם הגרפולוגיה מיקי, מיקי מאירוביץ, גרפולוג.

נציין כאן בשרטוט קולמוס, שמיקי מאירוביץ עמל קשות כדי להגיע למעמדו הרם וסבל במשך שנים מרדיפות הלשנות ולשון הרע של עמיתיו למקצוע, שלא יכלו לסבול את זריחתו הבלתי פוסקת של הכוכב העולה בשמי הגרפולוגיה.

הורים ביקשו לאבחן ילדיהם, מנהלים את מוריהם, מנכ"לים את סגניהם. העומס היה עצום, וגם חשבון הבנק.

תשע"א, 2010 למנינם.

שעת בוקר מוקדמת.

הגרפולוג הנודע מאירוביץ נשען על כורסת העור שלו במשרדו הבהולק בקומה ה-34, המשקיפה על רמת גן וגוררותיה. הוא מתנועע על ציר הכורסה המשוכללת מצד אל צד, מעיין בערימת כתבי היד שעל שולחנו ובמכתבי ההפניה המצורפים אליהם.

"הו, הנה מכתב משמעון גורביץ מנכ"ל "אינטרופ i.c.o.", ליחשש מאירוביץ. חשוב לציין שהוא רווה המון נחת מגורביץ, אשר ניפק וסיפק לו עבודה רבה ונהג לשלם בעין יפה ולהעניק לו בונוסים טובים על איתור עובדים מבריקים.

"מיקי יקירי, הנה לפניך כתב ידו של מנשה גנאור, בן 35, אגא העבר אלי חוות-דעת בדחיפות. האיש עושה עלי רושם כמי שראוי לנהל את צוות סוכני המכירות שלי. השיחה המקדימה עמו הייתה מצוינת, אבל התפקיד הוא נכבד וחשוב מדי. מבלי שתאשר זאת על פי כתב ידו, לא אעשה דבר. תודה, שמעון גורביץ מנכ"ל".

7.30 בבוקר, מיקי אוהז את נייר כתב היד ובוחר את לחץ הכתב.

הכתב הזה מוכר לו מאיזשהו מקום... מנשה גנאור?!

השם חדש בשבילו. עיניו סורקות כל אות ותג ופסיק. הוא פותח את מחשב הלפ-טופ ומתחיל לאבחן ולהקליד.

"מעניין, האיש הזה הוא טיפוס לירי, כותב על הסתיו, והשלכת והפרחים... שיהיה לו לבריאות... ה"א" שלו מעידה על יצירתיות ומחשבה מקורית וייחודית. ה"ע" הגדולה מעידה על רצון עז וכומר התמדה עם המון נחישות. הפלא, הפלא, ה"ל" שלו, המזדקרת ועולה כמגדל נק, מלמדת על כושר שכנוע מופלא... האיש הזה יכול למכור קרח לאסקימוסים. ביתיים יש לאיש כישורים התואמים את התפקיד שהגדיר עבורו גורביץ הרבה מאירוביץ, ה"ש" שלו עם סחף הכתיבה הכללי, מבהירה כי לנ"ל יש יכולות שליטה על בני אדם, וקסם אישי רב. יש לו אישיות ממגנטת.

"אבל זה עדין לא מספיק, אני רק בתחילת האיבחון", מהרהר הגרפולוג "אופפססס ה"מם" סופית מעידה על פאן של כתיבה מהוססת, חלושה, נעלמת אישיות חצוייה. מעניין... והנה עוד "מם" אחת, בדיוק זהה. האיש עלול לאבד בטחונו העצמי די מהר. והנה גם כאן אותיות "נ" שלו דורסניות מדי. וגם ה"ק" קשה ואכזרית. האיש כוחני ודורסני הרבה מעבר למקובל. הוא טיפוס שמסוגל לרמוס בני אדם בכדי להצליח. איך אומרים? בשבילו המטרה מקדשת את האמצעים.

"יש פה גם אלמנטים גראפיים המעידים על אלימות פנימית המחפשת להתפרץ, ולא פחות ולא יותר, האותיות הסופיות "ץ" ו-"ך" זועקות לשמים - זה טיפוס שחצן, זהיר ומתנשא. ה"ד" הרגילה הבולעת כל מילה ואות מסביבה, מעידה על יחס בוטה ומזלזל לכל אדם שאינו מתיישם עם ה"אני" שלו. וכדי להאדיר את ה"אני" הוא מסוגל לדרוס ולחמוס, לעיתים אפילו לשקר".

מיקי מאירוביץ הגרפולוג הנודע, הנערץ ובעל המעמד הבלתי מעורער, הקליד בזריזות את חוות דעתו, ואחרי האיבחון המקצועי והדקדקני הוסיף את המילים הבאות: "לידידי היקר והנעלה מר שמעון גורביץ, אדון מנשה גנאור הוא אומנם בעל כישורי מכירה וניהול מצוינים, אבל אישיותו רקובה, היא צופנת בחובה אלימות סמויה, דורסנות והתנשאות. לדעתי מהר מאד ייצאו החוצה הקלקולים הללו, והנוק יהיה רב על התועלת. במילים אחרות, זרוק אותו מכל המדרגות. חפש לך מועמד אחר. בידידות, מיקי".

ובלחיצת כפתור קלילה, הועף המייל המאבחן הישר למשרדו של גורביץ, המנכ"ל העשיר של חברת הענק "אינטרופ i.c.d."

בדיוק בשעה 8:30 בבוקר נכנס איציק גולן, המזכיר המסור של מיקי, למשרדו של הבוס ואמר: "מיקי, דחוף! דחוף! דחוף! יש בידי כתב יד טרי שקיבלתי הבוקר משמעון גורביץ מחב' "אינטרופ i.c.d." האיש רוצה למנות מנהל לסוכני המכירות, חשוב לו לקבל איבחון יסודי עד הצהרים... הוא כבר שילם לנו על חוות הדעת בהעברה בנקאית...".

מיקי מאירוביץ הגרפולוג המזהיר פער שתי עיניים תמהות: "רגע, רגע, אני עובד על כתב היד הזה כבר שעה שלמה... לפני חצי דקה שלחתי את האיבחון במייל למר גורביץ, מדובר בטיפוס נאלח בעל תכונות אימונות... הנה זה כתב היד...".

איציק המזכיר הנבוך הביט בכתב היד שבידי מעסיקו מיקי, ושלף מכיסו את כתב היד שקיבל לפני 20 דקות משמעון גורביץ מ"אינטרופ".

כתבי היד לא היו זהים. בפרוש לא.

"אז רגע, ריבוננו של עולם! צעק מיקי מאירוביץ, "של מי כתב היד שעבדתי עליו שעה ארוכה?!"

"דומני שזה כתב היד שלך" איננף במבוכה איציק המזכיר, וגרר את עצמו - כפוף ונחבא - להכין קפה במטבחון.

ערפילים של מבוכה נדבקו להן על זוגיות הענק בקומה ה-34, כאשר מיקי גורביץ גילה את האמת המרה על עצמו..

מבי מדרשא

שורת השקפתי - הרב יוסף דוד כהן שליט"א

ברצוני לשאול הר"י מצנינו לרוב אצל גדולי ישראל שהיו יושבים ועוסקים בתורה לציין מהו בכלל 'חברותא', שהרי שנים שיושבים וקוראים יחד גמרא, ואח"כ יחד לבדם באין איש עמוס כדוגמת הגאון מוילנא ועוד, בלא חברותא, והרי ידועה רש"י, זה עדיין לא אומר שהם חברותא, זו אולי מקהלה טובה. או אם כל פעם מעלת הלימוד בחברותא. ועוד רציתי לשאול אם אני לומד לבד ואני אחר כך אחד קורא קטע והשני מקשיב, זה לא חברותא, זו אולי שליח ציבור שמוציא מאמת את הדברים בספרי המפרשים לבדוק אם אכן למדתי ישר, האם זה נכון אחרים ידו חובה מדין שומע כעונה. יתכן מאוד שיש חברותא של מתמידים וישר, או שבכל אופן צריך ללמוד דוקא עם חברותא.

השאלה היקרה שלום וברכה. **החברותא של גדולי ישראל** בקשר לשאלה הראשונה הסדר הם באמת לומדו בחברותא, כי ברוב הזמן הם לא היו באמת חברותא, הם בהנהגת גדולי ישראל שלמדו בלי חברותא, הנה כבר כתב המהר"ם מינץ (סי' קראו יחד, הבינו יחד, המשיכו יחד. הגדרת חברותא זה מי שנושא עם החברותא (סה) כי הלימוד בספרים נחשב ללימוד עם חברותא. וכך פירש את מאמר התנא במשא ומתן להגיע לחקר האמת בהבנת הסוגיא, מוכן לשמוע את הצד השני, באבות (א 1) וקנה לך חבר" שהספרים הנכתבים בקנה ישמשו לך כתבר. כך להקשיב ולחשוב האם דבריו נכונים או לא, על ידי כך הסוגיא מתבהרת. פירש גם הרשב"ץ (שם). וכן כתב בהליכות עולם (ח"ח עמ' שצ) שהיום שיש צא וראה לשונו של הרמב"ן (בהקדמה) כי כל לומד יודע שאין בחכמה התורה ריבוי ספרים אין איסור ללמוד בלא חברותא. וכ"כ בשו"ת משנה הלכות (ח"י סי' מלפת ברור, כגון חשבוני התשבורת ונסיוני התכונה. והיינו שהרמב"ן מגלה לנו (קנו). וראה בשו"ת תשובות והנהגות (ח"א סי' תקמב) שכן שמע על החזו"א שבחכמת התורה ישנם חלקים גדולים שאפשר לבארם לצד אחד ואפשר לבארם זצ"ל ששאל למה הוא לומד יחידי. והצביע על דברי רש"י ושאר מפרשים לצד שני, ורק על ידי שאדם מפלפל ומלבן את הדברים עם אחרים, יכול להגיע שהלומד בספרים אינו לומד ביחידי, ועוד שיוצאים לאור ספרים להקל על לומדי לחקר האמת. ובה דברי מרן הראש"ל צ"ה"ג יצחק יוסף בשיעורו שסח לו אביו תורה, והם רבותינו וגם חברינו שעל ידם גדלים בתורה.

אולם האם נוכל גם אנו לסמוך על היתר זה ולהמיר את הלימוד בחברותא דבריו וזה בגלל שמעולם לא למד עם חברותא. לכן לשאלתך אברך יקר אף אם בלימוד מתוך הספר? ודאי שלא, שכן היתר זה אינו אמור אלא כלפי גדולי תורה אלה לומד ומעיין בספרי המפרשים והאית שהגענו למסקנה נכונה, עדיין לא של ממש שכאשר מעיינים הם בספרים מבינים הם היטב את דברי התורה, ועל לוותר על לימוד עם חברותא על כל פנים לפחות חלק מזמנך במהלך היום, שכן כן סמוכים ובטוחים הם כי לא יטעו בדבר הלכה ובהבנה נכונה של דברי חברותא יעזור מאוד ליישר את השכל, ולכוון אל חקר האמת. הראשונים והאחרונים. מה גם שגדולי תורה באים כל העת כבמגע עם לומדי ודרך אגב, חברותא זה לא חייב דוקא אחד שיושב לידך בספסל הלימודים, זה תורה אם דרך כתיבת מכתבי תשובות לאלפי שואלים, ואם בדרך של שיחה יכול להיות כל אחד שאתה מדבר עמו בהבנת הסוגיא. דהיינו יכול להיות זוג בלימוד עם תלמידי חכמים מובהקים הפוקדים את מעונם, אך אנו שגם לאחר העיון בספרים אין הדברים נהירים וברורים לנו די הצורך, בוודאי לא נוכל להסתמך על כך ולהחליף את החברותא בספר. **מהו חברותא** לגבי השאלה השניה מן הראוי היה

החיוך השיבועי

מאיר פנחסי

דיווח: לנוכח ההפצות חסרי התקדים וההישגים חסרי התקדים של הצבא, ניכר מחסור הגדול בתקדים. ארה"ב תשלח לישראל לכתב אווירית עמוסה בתקדים.....

באחד מבתי הכנסיות, הנהוגים ל"השתתף" אם הש"צ בשעת התפלה - כשהחזן אומר אברהם יצחק ויעקב עונים עליהם השלום, וכ"כ כפי שמתלכדים מכירים. נכנס עובר אורח ומשראה את כולם משתתפים הכנרת גם הוא להשתתף, חיש מהר נשמע קולו של החזן מסלסל"המעריב ערבים" ויצעק הלה בחום ליבו "רשעים איך תבחו בנו ככה".....

שאלות ותשובות

הרב דוד טהרני שליט"א

אין להפשיך כבד קפוא לפני צלייתו בתוך קערה עם מים חמים, וכן אין לערות עליו מים רותחים בכדי להפשירו כיון שהוא מבשלו לפני צלייתו, ואסור לבשל את הכבד לפני צלייתו. עבר ועירה על הכבד החי מים חמים, לספרדים מותר בדיעבד הכבד באכילה לאחר צלייתו כדין כבד שנתבשל ללא צליה תחילה, וכמ"ש בשו"ע (יו"ד סי' עג ס"א), אבל לאשכנזים היוצאים ביד רמ"א אסור לאכול את הכבד שעירוי עליו מים רותחים.

אין להפשיר את הכבד הקפוא במיקרוגל לפני צלייתו, כיון במהלך ההפשרה הנעשה על ידי גלי המיקרוגל המשודרים אל הכבד, מתחממים הנוזלים שבכבד הבולעים את הקרינה וכך מתבצעת הפשירתו, וכשם שאין לבשל כבד לפני צלייתו, כך אין להפשירו במיקרוגל לפני צלייתו. ואף שחלקו החיצון של הכבד עדיין קור, אבל מכיון שבחימום במיקרוגל הנוזלים סופגים את האנרגיה יותר מהמוצקים, ותהליך החימום מתחיל מנקודת המרכז אל השכבה החיצונית, יתכן חימום ובישול במרכז הכבד, והשכבה החיצונית עדיין תשאר קרה. והרי גם חלק מהכבד אסור לבשל לפני צלייתו. - ומכל מקום אם עבר והפשיר את הכבד במיקרוגל, לספרדים מותר הכבד באכילה כדין כבד שנתבשל לבדו, אבל לאשכנזים אסור הכבד באכילה.

מותר לאכול חתיכת כבד חי ללא צליה לאחר שידחנו היטב מהדם שעל פניו, וכמבואר בספר סולת למנוחה (כלל פ"ח דין ד) שמותר לאכול כבד חי לאחר הדחה, ואדרבה קיל משאר בשר. וכ"כ בערך השלחן (טי"ב, יו"ד סימן מ"ב אות ז) וכ"כ הגאון חיד"א במש"ב (שם ס"ק לב). ובשו"ת דוד (ח"ב יו"ד סי' ה) הארכת. ובלבד שיסיר מהכבד תחילה את הסמפונות שהדם כנוס בהם, וכמ"ש בשלחן גבוה (יו"ד סי' עג ס"ק יא) ובכה"ח (שם אות מא).

הכבד בין של בהמה ובין של חיה ועוף, יש בו ריבוי דם, ואפילו כבד אווז מפותם שצבעו לבן יש בו ריבוי דם, ורק מחמת השומן צבעו לבן, וכמ"ש הלבנוש (יו"ד סי' עג ס"ו), ולכן אין לכבד תקנה לבשלו ע"י מליחה, אלא קורעו שתי וערב ומניח חיתוכו כלפי מטה, וצוללו על האש, ואחר כך יכול לבשלו. שו"ע (יו"ד סי' עג ס"א).

כבד בקר יש לנקרו תחילה מהחלב שבו, ורק לאחר מכן לקורעו שתי וערב ולהניח חיתוכו כלפי מטה, או לפרוס אותו לפרוסות שדינו כחיתוך הכבד שתי וערב, כמבואר בדברי רבינו ירוחם (תא"ו נט"ו אות ח) והרמ"א (יו"ד סי' עג ס"א). ולצלותו כדין.

אין לצלות את הכבד על האש בעודו קפוא, כיון שלעיתים חלקו הפנימי ישאר חי גם כאשר נצלת השכבה החיצונית. [ואמנם לאוכלו כמות שהוא לאחר צלייתו מותר הדבר, שהרי מותר לאכול כבד בעודנו חי (כאשר יתבאר לקמן) רק צריך להוציא את הסמפונות, אבל אסור לבשלו לאחר צלייתו כיון שחלקו עדיין לא נצלה]. ולכן יש להפשירו תחילה במים בטמפרטורת החדר, ואם רוצה לזרז את תהליך ההפשרה, יכול להחליף את המים שבהם נמצא הכבד בכל כמה דקות.

1. ומ"מ אם עבר והפשיר את הכבד במיקרוגל, לספרדים מותר הכבד באכילה כדין כבד שנתבשל לבדו, אבל לאשכנזים אסור הוא באכילה. - ומכל מקום תהליך הפשרה במכשירי טלם הפועל באמצעות גלי רדיו המורטיטים את המולקולות של הנוזל בבשר הקפוא, וגוש בשר המועבר במכונת ההפשרה בגלי רדיו תוך כחצי שעה עולה הטמפרטורה שלו מ-180° לטמפרטורה של 3°, לפי הבדיקות שערכתי (ביום ט שבט תש"פ) כאשר המכשיר מופעל על תוכנית ההפשרה אין המכשיר מתחמם, וגם לא חומר הגלם המועבר בו בכל שכבותיו. וגם פרוסת חזה עוף חי בטמפרטורה של 8° שהועברה באותו תהליך יצא חי ובאותה טמפרטורה. ולמעשה צריך לבדוק כל תהליך הפשרה לגופו.

המשך יבוא בע"ה בשבוע הבא
שאלות נידון להשאיר במס' 421-570-0733 ש"חזרה 2

אחת שיאלתי

מאוצרותיו של הרה"ג יצחק זילברשטיין

לקוח מתוך סדרת הספרים "אחת שאלתי" מאת המחבר הרב אהרן חזני
מתנה בטעות

היליכי את תילד תחז ותניקתו לי ואני אתן את שכרך ותקח תאשח תילד ותניקתו (שמות ב' ט').

[מבלי שיידעה כי היא אם משה]: "היליכי את תילד תחז ותניקתו לי, ואני אתן את שכרך". ואכן יוכבד לקחה את בנה והניקה אותו בקושי שנתים, וקבלה שכר הגון מבת פרעה... ועל כך אמרו חז"ל (סוטה י"ב): "ב' ושמות רבה א', כ"ה": "לא דין לצדיקים שמחזירים להם אבדתם, אלא שנותלים שכר..."

הרי לנו, שהגם שיוכבד היתה עושה פעולה זו עבור בנה אף ללא תמורה, מפל מקום קבלה ממנה תשלום על האקלת בנה. ואם כן אולי נאמר גם בענייננו, שהגם שמונשה לא ממש עשה חסד עם ידידה, ובכל מקרה הנה מארחו כי קבל על כך תשלום, מפל מקום מתר לו לקבל את המתנה...

מעשה שהיה ביהודי בשם ידידה, שעליו ועל משפחתו עברה תקופה קשה. האיש היה נתון במצוקה ובעצבות, ובאחד הקימים הסיח את צערו לפני חברו הטוב טוביה. טוביה חשב בלבו: 'פיצד אוכל לגרם לחברי להתאונר, להתרענו ולהתאווש?...' לבסוף החליט לדאג לכך שידידה יצא לנפש מספר ימים בצפת עיר הקדש.

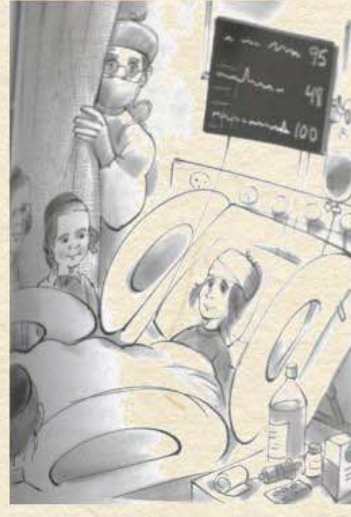
טוביה הבין שחברו לא יוכל לממן נפש כזה עקב מצבו הפלפלי, ולכן החליט לשלם את מלוא הפסד הנדרש. אלא, שהיות והמיר היטב את ידידה, וידע שלא יסכים לקבל ממנו מאומה, צלצל לידידו מנשה, שהיה בעל צימר בצפת, ובקש ממנו: "אנא התקשר לחברי ידידה, ותאמר לו שאתה מפעיל 'צימר למטרות חסד' בעיר צפת, והנה מתכבד להזמין לצימר למשך שבוע ימים, חנם אין כסף, ואני אשלם לך את מלוא השכירות".

אלא, שאפשר לדחות את הראיה מיוכבד על פי באורו של רבנו החיד"א (בספרו "פני דוד"), שפרש כי בתיה בת פרעה אמרה ליוכבד: היליכי את תילד תחז ותניקתו לי - פאלו היה שלי, בהרחבה ולא בצמצום, וזאת על ידי שיוכבד תאכל מזון מושבת, כדי שהחלב שלה יהיה מעלה ומתאים לבן מלה, ולכן "ואני אתן את שכרך", כלומר, השכר הוא עבור המזון המיוחד והמשובח שיוכבד לא היתה מרשה לעצמה לקנותו, אלו בנה היה גדל אצלה.

אבל בענייננו, המתנה שהעניקה למנשה, נתנה מתוך טעות גמורה, כי האורח חשב בטעות שהוא מארחו ללא שום תגמול, ובפעל קבל על כך שכר מלא.

מנשה עשה פדביו, והזמין את ידידה ומשפחתו לנפש בחנם בצימר. על המשפחה עברו ימים מרוממים ומעצמיים, ובס"ד הם שאבו כוחות מחדשים וקרת רוח...

טרם צאתו מהצימר, ידידה, שהיה בטוח שמנשה ארחו בחנם, הרהר בלבו: 'מנשה הצדיק פה היטיב עמנו, ועלי לגמול לו טובה מרבה לנכח מעשה החסד האצילי שלו...! מוחששבה למעשה, הוא נגש לחנות לכלי כסף, ורכש עבור מארחו מנורה מפארת מכסף טהור. את המנורה הפריחה הניח על השלחן, ולצדה הניח מכתב הוקרה וברכה למארח נדיב הלב...'

ונראה שלא נתן ליעץ למנשה למסור את המתנה לידידה, כי הגם שקנימת אומדנא שרצונו של הנותן להעניק מתנה לזה שהיטיב עמו, מפל מקום למעשה פעת המתנה נותרה ברשותו של ידידה, שכן מנשה שקבלה בטעות לא זכה בה, וכל עוד לא שמענו בפרוש שידידה מענין שהמתנה היקרה תענע לטוביה, לא נתן להעבירה לידו.

והדרך המבחרת היא, שמנשה ישיב את המנורה לידידה, ויוכל לנמק שאינו מענין לקבל מתנות, כי "שונא מתנות יחיה" (משלי ט"ז כ"ז), ולחלופין: כול לשלם לו את דמי המנורה, מבלי שיידע מהיכן הגיע אליו הפסד... לסיכום: מנשה ישיב לידידה את המתנה או את שויה הפסדי.

כשהגיע מנשה אל הצימר, נדהם לגלות את המתנה היקרתית... ובקרב התעוררה שאלה: האם מתר לי להשאיר את המתנה בידי, או שמא עלי להשיבה לנותן, שלא ידע שטוביה שלם עבור שהזתו בצימר? ואולי בכלל עלי למסור את המתנה לטוביה, כי נתן להחשיב אותו כמי שא'רח' את המשפחה, ולו מגיעה מתנת הקרת הטוב שלידידה...?

תשובה
מספר בפרשתנו, שלאחר שבתיה בת פרעה הצילה את משה מן היאור והחליטה לגדלו בפנה, היא בקשה מיוכבד

החיזוק השבועי

בליבי כי מן הסתם, אדם זה הוא אחיו של רבי שלום או גיסו שעדיין לא הספקתי להכיר, ולכן כאשר נפרד ממנו לשלום, נדרזתי לשאול את חמי מי הוא האיש הלוה? "לתדהמתי השיב לי רבי שלום: " יודע אני בדיוק כמות מיהו האיש"... שבת ושאלתי: אם כן מדוע היתה קירבה וחביבות כזאת? השיב לי רבי שלום: כאשר ראיתי כי האיש הזה חושב שאני מכירו ולכן צעד לקראתי בשמחה, החזרתי לו אף אני באותה מטבע כדי ליתן לו הרגשה טובה ולא לאכזבו... (לב שלום)

סיפר חתנו של הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל: " פעם התלוויתי לרבי שלום בדרכו ברחוב העולה לשיבת פוניבו' בני ברק, והיה יורד לנגדנו אדם פלוני, והיה אך ראה את רבי שלום, רץ לקראתו בשמחה גלויה. אף רבי שלום השיב לו בשמחה, והיה נראה לעומד מן הצד עד קולחת ולבבית ביניהם, וכל אחד מהם שאל בהתרגשות לשלום זולתו, כמה שמחים להיפגש איש עם רעהו, מרוב חיבה ורעות, והחלה שיחה כך נמשך הדבר כעשר דקות. " אני שהייתי אז סמוך לנישואי, חשבתי

מקדשים בכל יום 5 דקות להאזנה לחיזוק יומי מגדולי הרבנים 0733-570-420
הצטרפו גם אתם לרשימת המפצים, וקבלו בכל שבוע חבילת עלונים לתפיצה 064-850-3613

ניתן לקבל את העלון בכל שבוע במחזורת האימייל
בשליחת בקשה לכתובת -
025806335AA@gmail.com

שבת שלום ומבורר !

פרשת שמות

עולם חסד יבנה

כתוב במדרש שמות רבה [שמות פרשה א,כז] ותקרא שמו משה בתיה בת פרעה [מכאן אתה למד מתן שכן של גומלי חסד. בתיה גמלה חסד עם משה ומשתה את משה מהמים אף שידעה שהוא יהודי ועשתה נגד רצון אביה] אף על פי שהרבה שמות היו לו למשה, לא נקבע לו שם בתורה אלא כמו שקראתו בת פרעה, ואף הקדוש ברוך הוא לא קראו בשם אחר.

כתב החפץ חיים בספרו אהבת חסד על מעלת החסד : **ובאמת** מה מאד גדולה מצינה זו בעיני ה' ותבדק, שיעליה נאמר { מיכה ו' ח' } : "הגיד לך אדם מה טוב, ומה ה' דורש ממך, כי אם עשות משפט ואהבת חסד" וגו'. ואמרו חז"ל { סוכה מ"ט : } : עשות משפט זה הדין, ואהבת חסד זו גמילות חסדים, **וגם הוא מקיים בזה הדין - והלכת בדרךיו**, [להדמות לקב"ה בהנהגותיו] [פדאיתא בספרי על הפסוק {דברים כ"ח ט'} : "ללכת בכל דרכיו" אלו דרכי הקדוש ברוך הוא, שנאמר {שמות ל"ד ו'} : "ה' ה', קל רחום וחנון, ארך אפים ורב חסד" וכו'. ואמרינו {בבא מציעא ל'} : תני רב יוסף {שמות י"ח כ'} : "והודעת להם את הדרך" זו גמילות חסדים

ועל ידי עושה חסד מעורר חסד למעלה עליו ועל עם ישראל, כמו שאמרנו חז"ל, שאומר הקדוש ברוך הוא : ומה אלו, שהן בעצמן צריכו חסד, עושי חסד זה עם זה, אני, שאני מלא חסד ורחמים, על אחת כמה וכמה שאני צריך לגמול חסד עם ברייתי. **וכזה איתא בזה הקדוש פרשת אמר :** למדנו, במעשה שלמטה מתעורר המעשה שלמעלה, אם אדם עושה מעשה למטה כראוי, כך מתעורר הכח הראוי למעלה. עשה אדם חסד בעולם - התעורר חסד למעלה ונורה ביום ההוא ומתעטר בו בשבילו, ואם נוהג אדם ברחמים למטה - מעורר רחמים על אותו היום, ומתעטר ברחמים בשבילו, ואז אותו היום עומד לו להיות מגן בשבילו בשעה שיצטרך לו וכו'. אשרי מי שמראה מעשה כשר למטה, שהרי במעשה תלוי הדבר לגמרי לעורר [כנגדו למעלה] דבר אחר. (תרגום)

וגם הוא אחד משלשה דברים שהעולם עומד עליהם, פדאיתא באבות פרק ראשון {ב'} : על שלשה דברים העולם עומד : על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, והיא שקולה כקרבנות, פדאיתא באבות דרבי נתן {פרק ד' משנה ד'} : על גמילות חסדים כיצד? הרי הוא אומר {הושע ו' ו'} : "כי חסד חפצתי, ולא זבח". העולם מתחלה לא נברא אלא חסד, שנאמר {תהילים פ"ט ג'} : "כי אמרתי עולם חסד יבנה" **עוד אמרו חז"ל {בילקוט תהלים} :** החסד עומד לו לאדם עד סוף כל הדורות, שנאמר {תהילים ק"ג י"ז} : "והחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו" וכו'.

ומדה זו היא אחת משלשה מדות טובות שהטבעו בישראל : בישינים, רחמינים וגומלי חסדים, {יבמות ע"ט}. **ואיתא במדרש שיר השירים :** ר' יהודה אומר : **כל הכופר בגמילות חסדים פאלו כופר בעקר.** אבל דוד המלך עליו השלום מה היה עושה? הנה גומל חסד לכל וכו'. [שמירת הלשון-חתימה פרק ז]

מעשה ברבי שמואל בר רבי יצחק, שהיה לוקח בד של הדס, והיה מרקד עמו לפני הכלות. והיה רבי זירא רואה אותו, וטומן את עצמו מלפניו. אמר רבי זירא : ראו איך זה הזקן מבייש תלמידי חכמים במעשה הזה שעושה. וכיון שנפטר רבי שמואל בר רבי יצחק, היה שלש שעות קולות וברקים בעולם. יצאה בת קול ואמרה : נפטר רבי שמואל בר רבי יצחק, גמלו חסד עמו קראו לאיש כמוהו! יצאו לגמול חסד עם נשמות ללוותה. ירדה אש מן השמים, ונעשית כמו בד של הדס, והיתה האש מפסיקה בינו לבין הצבור. והיו העולם אומרים : זכות המעשה שעשה זה הזקן עם ההדס בחייו, זאת עמדה לו עתה.

מסופר על הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל, שסיגל לעצמו דרכים לעשות חסד אף בשעת עשיית הדין והוראת ההלכה. פסקיו היו עטופים במעטה של רחמים. הכיצד? כאשר לא יכול היה לעשות דבר מצד שורת הדין שלא נותן היה להקל בדין, היה משתדל לעזור במלה טובה, בחיוך אבהי,

בדברים מעודדים ומרגועים. נוהג היה שכאשר באה לפניו שאלה על עוף והוא הטריפו במקום שיש צדדים להקל, אם השואל היה עני, היה מוציא הרב פרנק כסף מכיסו ומשלם לשואל תמורת העוף. פעם נכנסה עניה בת טובים ולא רצה לביישה, נכנס לבית וביקש מבתו תרנגולת שטרם נתבשלה. הוא הגיש את למחרתיו... מנהג זה, היה בקרב עניי העיר, ומכל העיר

ביודעו כי יקבלו תמורה תחת הטריפות **סיפר איש נאמן : בהיותי פעם בלונדון** למען תלמוד תורה, נקלעתי פעם במוצ"ש, בידח עם מלווי, לבית אחד שמתגוררת בו אשה חשובה, המחלקת צדקה ביד נדיבה. התיישבנו וסיפרתי בפני הנוכחים את הסיפור הבא : מעשה ביהודי יריש מגרמניה, שהיה איש עסקים, אשר החליט יום אחד כי צריך הוא לעשות לא רק למען ה"עולם הזה" שלו, אלא להכין עצמו גם לעולם הבא, ולכן די היה לו אם ינהל את עסקו רק מחצית היום, ואילו במחצית השנייה - יסגור את עסקו וילך ויעסוק במעשי חסד. והוא אמנם החליט וכך עשה. אלא שבינתיים נכנס היצחק"ר לפעולה. לא רק שהעסק היה סגור מחצית היום, אלא שגם בחצי היום שהעסק היה פתוח - הדברים כבר לא התנהלו כרגיל וההצלחה לא האירה לו פנים. כתוצאה מכך התעוררו בני המשפחה לטעון כנגדו : מה זה לחזיק את העסק פתוח רק חצי יום? מה זה שנעשית עסקי? כך פנו אליו ושטחו בפניו את טענותיהם, שחבש שדעתו נתרערה עליו. אמנם, אשתו שהיתה צדקנית כמותו, לא ערערה על מעשיו בכלום, אבל חזקו עליהם טענות בני המשפחה, שכל זה אינו כשורה. נכנס היהודי למבוכה קשה וראה שעליו לקבל החלטה מכרעת. והנה שמע כי החפץ חיים הגיע לוינה כדי להשתתף בכנס הגדול. קם ונסע לוינה, הלך למקום האכסניה של החפץ חיים ומצא שמאות אנשים צובאים על הבית, מהם שבאו לקבל ברכה מהצדיק, ומהם שבאו לשאול ממנו עצה ותושייה. נדחק האיש בקושי בתוך ההמון, כשהוא מקוה ומצפה שיצליח להתקבל אצל החפץ חיים בכדי לשאול אותו מה יעשה בעניינו. כאשר נדחק לדורו של החפץ חיים, היה זה בדיוק כשהוא נטל ידיו לסעודה. עמד והמתין ושמע כיצד הוא מברך ברכת "המוציא" ואומר את הפרק : "מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר". וידוע הדבר, כי החפץ-חיים

שאמר באידיש. וכך החל לומר : "בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני", עד שהגיע לפסוק המסיים : "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי". מה אומר לנו כאן דוד מלכא משיחא? - הקשה החפץ חיים. עמד מיד וביאר, קורה פעם שיהודי מתחיל לעשות טוב וחסד ועל זה מתחילים לרדוף אותו, ואזי הוא חושב לעצמו : מה לי ולצרה הזאת, ולשם מה לי כל זה? ועל כך משיבים לו : אל תהא טיפש, אם יש לך רדיפות - הרי זה מפני שגזרו עליך רדיפות, ואם כן, הלא מוטב שיהיו לך הרדיפות מחמת טוב וחסד שהנך עושה, כי על כך הלא תקבל גם עולם הבא וגם טוב לך עולם הזה וכל השכר הטוב. והוא שאומר לנו דוד : "אך טוב וחסד", אני עושה רק טוב וחסד, אלא מאי "ירדפוני"? שירדפוני אפילו כל ימי חיי, אבל בשביל זה הלא אזכה לשכר של "יושבתי בבית ה' לאורך ימים"...! שומע היהודי את כל הדברים האלה ומבין שכבר קיבל תשובה לשאלה המנקרת במוחו, והוא אפילו כבר לא צריך להציג את שאלתו בפני הצדיק. קם וחזר לביתו שמח וטוב-לב. הוא יכול להמשיך במעשי החסד שלו, ולא איכפת לו שוב אם ירדפו אותו. והנה, בסיימי את הסיפור, קורה דבר מפתיע ומרעיש : האמא של אותה האשה, שהיתה צדקת ובעלת-הבית, באית צדקה ידועה, שעמדה כאשה צנועה מאחורי הדלת של החדר השני והקשיבה לדברי, נכנסת לחדר ואומרת כשדמעות מנצנצות בעיניה : הלא זה היה בעלי!...

נשאל פעם רבנו מוה"ר הרב משה לוי זצוק"ל, הכיצד מנבזו זמן יקר על קבלת אנשים, שמיעת בעיותיהם, מתן עצות הרי בוזמן זה יכול היה כבוד הרב לכתוב חידושי תורה ולהוסיף בלימוד כהנה וכהנה? ענה ואמר במתק לשונו : **סמפריים על החזון איש זצ"ל,** שהרבנית חסה על זמנו והיתה סוגרת את הדלת בפני המוני האנשים שהגיעו לקבל עצותיו וברכותיו. התלונן בפניו אחד ממקורביו ואמר לו החזון איש בחיוך : אם כך עושה הרבנית, אבקשך שתבוא דרך החלון...! **זוהי אף תשובתי : החסד עם הבריות הוא המשך הלימוד! תורה שאין עמה גמילות חסדים-אינה תורה!**

חסד בבית רבי נפתלי דוב אמסטרדם, גבא"ד אלקסוט זצ"ל היה מספר, כי לאחר נישואיו, נשאל ע"י רבו רבי ישראל סלנטר : ר' נפתלי, אמור נא לי, האם אתה עוסק במצות גמ"ח, השיב לו : מו"ר, אין לי כסף במה לעשות גמ"ח. לא התכוונתי לגמ"ח בממון החזיר לו ר' ישראל - אני מתכוין אם אתה עוסק בחסד בתוך ביתך, עם אשתך, צריך אתה לדעת כי לקחת שפחה כדי שתשרת אותך, אשתך היא כגופך ועליך לעזור לה... (בטוב ירושלים עמ' ת"יב)

רבי אליהו לופיאן היה מעוטר בטלית ותפילין ומסתובב בחדרים לעורר את הבורחים לתפלה. ופעם אחת אמר טעם מנהגו זה - שאדם חייב לעשות מעשה חסד בכל יום להרגיל את עצמו להיות איש חסד, ומאחר ואין נותנים לו אפשרות לעשות חסד עם אחרים כי נמנעים מלבקש ממנו טובה, על כן הוא מעורר את הבורחים לתפלה כדי לזכות במעשה חסד. והיה מעורר זמן מה קודם התפלה כדי שיסיפיקו להתכונן כראוי ולהגיע לתפלה בזמן מתוך מנוחת הנפש.

הגאון הגדול ראש הישיבה הרב יששכר מאיר זצוק"ל - זכיתו להרבצת תורה ולכל הזינו הרבים הענק בזכות שאני אוכל לשם שמים בגיל ארבע עשרה, ערב כניסתי לישיבה" - מספר אברך במכתבו לייתד נאמן" - "החליתי לסבול מכאבי ראש עזים שלא פסקו. תחילה ייחסו אותם למתח סביב הרישום לשיבוט, אולם כשהאבים לא פסקו, ושלחתי לבדיקות מקיפות ובמהרה התברר כי אני סובל ממחלת הסכרת. נשברתי מאוד שכן לא קל לחיות עם סכרת שמגבילה מאוד את חיי היומיום. זר לא יבין, אבל אסור לי להכניס לפי דבר לפני שאני מודד את רמת הסוכר בדמי... נשברתי מאוד והורתי שביקשו לעזור לי, לקחו אותי לגאון הגדול רבי יששכר מאיר זצוק"ל. גרנו באופקים ורבי יששכר היה דמות נערצת על כל בני משפחתנו. פעמים רבות נסענו אליו לעצה ולברכה, אולם כעת היתה זו נסיעה מסוג אחר. ידעתי שגם הוא חולה סוכר ויש לו ניסיון אדיר בתחום. "נכנסנו אל חדרו, אבי שליט"א ואני, ואבא אמר לרבי יששכר כי גילו לי את מחלת הסוכר. רבי יששכר שמע וביקש מאבא שיצא מהחדר כי דבר לו אלי. נשארתי לבד בחדר", כתב לנו האברך, "ורבי יששכר לקח את ידו ואחז בידי. הוא הביט בפני ופרץ בבכי... הרגשתי שהוא מרגיש בדיוק מה עובר עלי. גם אני בכיתי, וכשרבי יששכר נרגע, הוא אמר לי בקול אבהי מילים מתוקות מסוכר, שאני זוכר כל יום וכל שעה, והן נותנות לי כוח. הוא אמר: אחד הניסיונות הגדולים שהקב"ה הביא על האדם הוא **ניסיון האכילה**. מאוד קשה לאכול לשם שמים רק לקיום הגוף ולא לשם תאוה. לכן רוב בני אדם אוכלים 'סתם כך' ללא מחשבה... אבל אותנו זיכה הקב"ה במתנה יקרה, הוא נתן לנו כלי לעליה בדרגה בכל ענייני האכילה... 'לנו יש את הזכות להצליח לאכול כדי לעבוד את הקב"ה... לא הבנתו אז את עומק דבריו", כתב האברך, "ואבל הרגשתי תחושה נפלאה של כבוד, כי רבי יששכר מאיר התייחס אלי ואליו בנשימה אחת - 'אותנו זיכה הקב"ה'... 'לנו יש את הזכות'... אני בן הארבע עשרה, הוא ראש ישיבה וגאון עצום מרום שנותיו, נמצאים בסירה אחת של התמודדות... לא הייתי לבד. אני והוא התמודדנו עם השוכר אם נתבונן בזה היא עלינו רק להודות ולשמוח עם המתנה היקרה שקיבלנו מהקב"ה", אמר לי רבי יששכר, "וכי מעכשיו תוכל לאכול רק מה שאתה צריך לקיום הגוף, ואז האכילה עצמה תהיה ממש עבודת השם, ותמיד תזכור כי זה כלי מיוחד שקיבלנו לעבודת השם... מאז חלפו הרבה שנים. לא תמיד קל לי ולא תמיד מחלת הסוכר שלי מאוזנת. החיים לא מתוקים באופן שדמיינתי אותם, אבל אני ב"ה מצליח להתמודד, ובכל יום - עם הפריכה או התפונה, עם הגבינה או עם הדג - אני זוכר את מה שאמר לי רבי יששכר כשהייתי בן ארבע עשרה 'את מכתבו המרגש חותם האברך בעדות: רבי יששכר שימש כסנדק ברית המילה של בנו. כשנפרד ממני לאחר הברית בברכות חמות אמר לי בכנות: זכיתו הרבה להרביץ תורה בכלל ישראל... והוא החל למנות את מקומות התורה בהם הרביץ תורה: ישיבת מונטרה בשוויץ, והישיבה בקבלנקה וטנזייר שבמרוקו, בכפר הרוא"ה ומשם לנתיבות. **'זכיתו להקים קהילה של בני תורה, לייסד ישיבות בנגב, להביא תלמידים מכפר הרוא"ה לישיבת עזתה. הקב"ה זיכה אותי... אבל אתה יודע מה היתה הזכות בגללה זכיתו לכל זה'...**! הוא בכה, והתינוק בכה ואני בכיתי, ורבי יששכר אמר לי: **'אני זכיתו לזה בזכות האכילה לשם שמים שלי... ועם המחלה הזו שלי אני לא יכול להכניס לפי כל מה שאני רוצה... אני לא יכול לאכול לפני שאני בודק... אני לא יודע אם מותר לי כעשיו לאכול תפוח... אפילו מלח אסור לי לשים בסלט, הקב"ה לקח ממני אפילו את התאוה הזו, התאוה האחרונה... יש לי לחץ דם ואסור לי גם מלח... את הלחם אני צריך לשקול במדויק, וכדי שלא אתפתה, אני אוכל רק לחם יבש וישן, ולא לחם טרי... אני לא פותח את הדלת למלאך המוות שאורב לפתחי ורוצה להיכנס יחד עם האוכל שאסור לי לאכול... אבל יש לי את הזכות לאכול כדי לקיים גופי לעבודת השם, ואכילה לשם שמים היא דרגת קדושה שאין דומה לה, כך כתוב בספרים הקדושים'...** [יתד כ"ז בטבת תשפ"ב], הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה

המתפלל על חברו נענה תחילה

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א עם סיפור אמיתי שהתרחש באלעד היה זה לפני שנתים. הרב ד, ק' שליט"א, יהודי נפלא ונעים הליכות מידידי הקרובים, גבאי אחד מבת הכנסיות שבכניסה לעירנו אלעד, הגיע בשמחת תורה להקפות באחת הישיבות הגדולות שבכניסה לעירנו. כמנהג הישיבה הקדושה, מכבדים אברכים הבאים להקפות, בספר תורה, כך שמיד כשהרב ק הגיע לישיבה, ניגש אליו בחור האחראי על חלוקת ספרי התורה והפקיד בידו ספר תורה, כדי שירקוד ויסתובב עמו כמנהג, סביב הבימה. הרב ק' שמח בשמחת התורה, רקד עם ספר התורה, וכעבור זמן מה שב לביתו, עמוס חויות רוחניות. כעבור יומיים שלושה מצלצל הטלפון בביתו. על הקו נמצא בחור אלמוני, שאומר לו: "תדע לך שלא היה מגיע לך ספר תורה. אתה הגבאי בכיה"ס פלוני, ואתם לא אפשרתם לחבורים להגיע להיכל בית הכנסת בזמן הקורונה. עשיתם לנו עוול, כשהרשיתם לנו לעמוד רק מאחורה, בעזרת נשים". הרב ק' מסביר לו שזאת היתה החלטה של המתפלל בית הכנסת. "כיון שיש לנו מתפללים מבוגרים, חלקם בקבוצת סיכון למחלת הקורונה, וכיון שבישיבה פחות הקפידו על כל כללי הזהירות מהקורונה, לכן הסכמנו שתבואו, אבל שתתפללו מאחור, מבלי ליצור מגע עם המתפללים". אך החבור המשיך לדבר סרה, בשצף קצף, והסביר לגבאי כמה הוא לא בסדר וכמה "לא הגיע לי לקבל ספר תורה אצלנו בשמחת תורה". הגבאי החוויר והסמיק חליפות, וכשהשיחה הלא נעימה המשיכה, הוא פשוט ניתק מהשיחה, וזהו. כעבור יומיים הוא מגלה מכתב התנצלות בתיבת הדואר שלו. החבור, עדיין חפץ בעילום שמו, כתב מכתב שלם של סליחה ומחילה, התנצלות ופיסו. עברה חלפה לה שנה וחצי. הרב ק' מנסה למכור את דירתו, אך ללא הצלחה. פה ושם מגיעים מתעניינים, אך הדירה לא נמכרת. באחד הימים מתקשר אל הרב ק' יהודי נבון בעליל, ומספר: "הבן שלי נמצא כבר הרבה זמן בשידוכים. מגיעות הצעות טובות ואז הן נופלות, שלום הצעה איני המתקדמת. לא הבנו מדוע, עד שבני הצעיר סיפר לי בסוד שאחיו, זה החבור שנמצא בשידוכים, התקשר אליכם לפני כשנה וחצי וצעק עליכם. אני מתבייש בשבילו ומבקש ממך סליחה ומחילה. אנא, תמחל לו בבקשה, הוא 'תקוע' בשידוכים. אולי זה המעכב שלו". האבא הרבה לבקש סליחה ורצה לספר

מי הוא. הרב ק' לא הסכים לשמוע במי מדובר ומה שם החבור ורק אמר: "במקום שנכביר במילים, יש לי הצעה מצוינת. אני כמובן סולח ומוחל, אבליש לי דירה שאינני מצליח למכור, לך יש בן שאינו מצליח להתארס. בוא נעשה עסק, אני אתפלבכל כוחי שבנך יתארס ואתם תתפללו בכל כוחכם שדירתו יתימכר על הצד היותר טוב". חלף פחות מחודש. הדירה נמכרה על הצד הטוב ביותר והחבור התארס בשעה טובה ומוצלחת. פורסם ב'קוראים אלעד', שבת שובה התשפ"ג)

אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי

בספר עמוד החסד מובא שבישיבת ראדין היה קיים גמ"ח שהתנהל ע"י בני הישיבה. פנה פעם החפץ חיים זיע"א אל אחד מבחירי הישיבה, מתמיד גדול שקיבל על עצמו את הנהלת הגמ"ח. הלה סירב היות שחשקה נפשו לעסוק בתורה ואין לו פנאי לענייני גמ"ח. הראה לו הח"ח את דברי הגמרא (ר"ה י"ח) רבה ואביי באו מבית עלי, רבה שעסק בתורה חי ארבעים שנה, אביי שעסק בתורה ובגמ"ח חי שישים שנה, "אם כן" אמר לו הח"ח, "הנך יכול בבטחה להתעסק בגמ"ח וממילא יהיה לך הרבה זמן"... בספרו "אהבת חסד" (ח"ב פ"ה) כותב הח"ח "אנשים רבים מחפשים סגולות. ולמעשה הסגולה הטובה ביותר היא קיום עצת הזו"ל". ומוסיף הח"ח, "בעיני ראיתי מעשה נורא בעניין זה. מסופר על אדם שהיו לו כמה בנים ומתו כולם רח"ל, בא הלה בצער לפני חכם שיתן לו עצה לסגולה לעניין זה, השיב לו החכם: איני יודע סגולות, אך עצתי שתעשה גמ"ח קבוע לאנשי העיר, ואולי בזכות מידת החסד שתתנהג עם אנשים יתחסד ה' עימך וייתן לך בנים". שמע האיש לעצת החכם, הקים גמ"ח גדול לאנשי העיר, הכין פנקס עם תקנות כנהוג, ועשה כל זה בשלימות. תקנה אחת היתה שפעם בשלוש שנים כשמגיעים לפרשת "אם כסף תלווה" יתאספו אנשי המקום ויעשו סעודה לכבוד מצוה חשובה זו. ככלות שלוש שנים נולד לו בן וראה זה פלא, בזכות המצווה יצא היום השמיני ללידתו של אותו בן ביום הקבוע בו התאספו. במשך השנים בהם ניהל את הגמ"ח נולדו לו עוד כמה בנים. ברבות הימים שכח את טובותיו של הקב"ה, ובא לפני החכם וביקש ממנו: מאחר והוא טרוד מאד והגמ"ח גדל, יש אנשים המערערים עליו, ע"כ אולי מן הראוי שימנו נאמן אחר שיעסק בניהול הגמ"ח, אך החכם מניא באמרו שבדאי אף אדם לא ינהל זאת טוב כפי שהוא מנהל זאת. כעבור שנים שוב הפציר בעל הגמ"ח בחכם עד שהצליח בעל כורחו להסכים לדבריו, ואכן עשו בחירות, ונבחר נאמן אחר במקומו לעסוק בגמ"ח. משה זה היה בתחילת הלילה. למחרת היום בא אותו אדם אל החכם וסיפר לו שדבר נורא קרה. באותו לילה נחנק בנו הקטן, ומיד הבין האיש מדוע זה קרה, וביקש לחזור לאחור במצוה. "הנך רואה בעליל שבזכות החסד נולדו לך הבנים, וכאשר נסתלקה מידת החסד התחילה מידת הדין יתיכף להתגבר עליך". ומיד חזר לעשות חסד כבעבר ע"כ כותב הח"ח. "יראה האדם להחזיק במצוה זו ולא להרפות ממנה". ומסופר שהחכם הנזכר בסיפור היה הח"ח בעצמו.

הילד שנולד בזכותה הציל לבסוף את בנה

אחד האירועים החבלנים שהיו בעיר חברון נפגע חייל בשם חננאל ע"י מחבל שארב לו בדרך וירה בו מטווח קצר, ונמלט. היה זה בשעת בוקר מוקדמת ואיש לא היה ברחוב באותה שעה והחייל נפצע קשה ונפל ארצה שותת דם ובדרך הטבע לא יכול היה להינצל, בדרך נס הגיעו היריות לאוזניו של חייל נוסף ששהה בקרבת מקום והוא מהר לבדוק מה אירע ומצא את הפצוע, הושיט לו עזרה ראשונה, חבש את פצעיו ומיהר להזעיק אמבולנס. מסירותו לא ידעה גבולות ומשום מה הוא החליט לנסוע איתו יחד לבית החולים וגם בבית החולים נשאר עימו עד שהוריו של החבור יגיעו לבקרו, וכשהם הגיעו מיהר המציל להיעלם מהמקום מבלי שידעו מי הציל את בנם והרופאים אמרו להורים שלולא העזרה הראשונה שנתנה לבנם הפצוע, לא היה נשאר בחיים ובחסדי שמים החייל יצא מבית החולים בריא ושלם וגם אז ההורים ניסו לברר מי המציל האלמוני והעלו חרס בידם. להורי החייל שנפצע הייתה חנות מכלת בקרית מלאכי ובשום הבהית תלו בחזית המכולת שלט גדול ובו סיפור הנס שאירע לבנם ובתוך הדברים הם ביקשו שכל מי שיועד פרטים על האירוע יוכל לסייע להם באיתורו של החייל המציל, שיעשה זאת והנה לאחר שנה וחצי שהשלט היה תלוי נכנסה לחנות אישה שמתגוררת בבאר שבע כדי לקנות דבר מה ובצאתה מהחנות ראתה את השלט ואז פתאום מרוגשת כולה נכנסה לחנות ואמרה לבעלת החנות שזה הבן שלה ואז היא סיפרה להורים ההמומים שלפני שנה וחצי בנה הגיע לבית וסיפר שהציל חייל שנפצע ונסע עימו יחד לבית החולים וכו' בדיוק כמו כל פריטי הסיפור הכתובים בשלט ובכך לא תם הסיפור שהגיעה השעה להיפרד ביקשה אימו של החייל המציל מהאימא של הפצוע להיכנס עימה לחדר צדדי ואמרה לה שזו אינה הפעם הראשונה שאנחנו נפגשים את מן הסתם לא זוכרת אותי אבל אנחנו כבר נפגשנו כאן במקום הזה בחנות הזו לפני 20 שנה והאישה המשיכה לספר לפני 20 שנה עברתי במקום ונכנסתי לחנות שלכם כדי לרכוש מוצר מסוים ובאותה עת הייתי מעוברת והפתתחה בנינו שיחה נעימה על דא ועל הא שבמהלכה סיפרתי לכם על הקשיים שיש לי בהריון זה ועל כוונתי לבצע הפלה ומשמעתם זאת, גייסתם, את ובעלך, את כל כוח השכנוע שלכם, על מנת להניאני מן המעשה, דברתם, על האושר העצום שיש בילדים דברתם על כך שכל דבר טוב נתקד בקשיים, ואדרבה ככל שהקשיים גדולים יותר, כך תהיה אחר כך מידת האושר גדולה יותר, דברתם ודברתם, עד שהשתכנתי החייל שהציל את בנכם בפגיעו החבלני בחברון הוא - הוא התינוק שנולד אז, לפני 20 שנה שבא לעולם רק בזכותכם והקב"ה השיב לכם כגמולכם.

[ח] על מינקש"י שנקרא בערבית בנפשי"ה יברך מיני משום דיש בזה מחלוקת, על ריחן יברך יברך עשבי לכולי עלמא [ה"ע דווקא על ריחן שבבגד אבל ריחן תימיני שלנו מברך עצי בשמים לכולי עלמא ועל נענעו יברך עשבי בשמים אפילו אם ראוי לאכילה כיון שהובא על מנת להריח בו ואין לחוש להימנע מלהריח בו כדי שלא יתחייב בברכת הריח], ועל הרוד"א שקורין בערבית סדא"ב נמצא בבגדד אין בו ריח טוב כלל ואין מברכין עליו כלום, ואם היו מינים של עצי ועשבי מחוברים יחד באגודה אחת והריח שלהם יוצא מעורבב משניהם יברך מיני, אבל אם מובדלים באגודה שיוכל לצמצם בחוטמו כל מין בפני עצמו יברך על כל מין ברכות :

[ט] אם במקום עצי או עשבי או מיני יברך שהכל נהיה בדברו יצא, ואם יברך על עצי ברכת עשבי או במקום עשבי יברך עצי לא יצא במה דברים אמורים במין שהוא עשבי לכולי עלמא ועצי לכולי עלמא וטעה בהם בעת ברכה, אבל אם היה זה במין שיש הסוברים באותו פרי דברכתו עצי מפני סימן אחד של עצי נמצא, ואנחנו מברכים עליו מיני משום סב"ל שיש הסוברים שצריך לברך עשבי הנה אף הטעות של הברכה היה בזה שברך עליו עצי או בירך עליו עשבי לא יחזור ויברך מיני, משום דלמאן דאמר זה צריך לברך עצי והוא בירך עצי, או למאן דאמר זה צריך לברך עשבי והוא בירך עשבי יצא ידי חובה איך יחזור ויברך מיני הא הוי ברכה לבטלה, כיצד יעשה יהרהר ברכה של מיני בלבד ויריח, או יברך מיני בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות בלבד [ה"ע אם בירך על עץ רך מאד כעשב ומתקיים שנים רבות עשבי יצא],

[י] אם יש לפניו מין עץ בודאי ועוד יש מין שההוא ספק עצי ספק עשבי יברך על הספק תחלה ברכת מיני, ואחר כך יברך עצי על עץ ודאי, ואם יש לפניו מין עץ ודאי ומין עשבי ודאי ויש עוד גם כן מין אחר שההוא ספק עצי ספק עשבי אם הוא בחול יברך על הודאין ויכוין לפטור את מין שהוא ספק, ואם בשבת יברך על מין הספק ברכת מיני תחילת הכל ואחר כך יברך עצי על עץ דודאי ויברך עשבי על עשב הודאי וכאשר כתבתי לעיל בפרשת פנחס גבי ברכת האכילה יעוין שם :

[יא] אם שלק הבשמים והוציא השמן מהם כדרך שמוציאן שכר מן התמרים וכיוצא, מברך על היוצא ברכה כיוצא בהם שאם הבשמים הם מין עץ יברך עצי ואם עשב יברך שבי, ושמן אפרסמון מפני שגדל בארץ ישראל קבעו לו ברכה בפני עצמו לברך בורא שמן ערב :

[יב] במרכים על המוגמר דהיינו בשמים שעושים על הגחלים להריח בהם משיעלה קיטור עשנו, אבל לא יברך קודם שיעלה קיטור עשנו וגם בזה הברכה כפי הבשמים אם מין עץ עצי ואם מין עשב עשבי, במה דברים אמורים המוגמר שעושים להריח אבל מה שעושים לגמר הכלים אין מברכין עליו כיון דאין עשוי להריח בעצמו אלא כדי ליתן ריח בכלים, וכן הוא הדין מה שעושים לרפואה דאין לברך, והוא הדין נמי דאין לברך בשמים שנכנס בהם לבית הכסא או שהובאו להעביר הסרחון או להעביר זוהמת הידים :

[יג] בשמים שמונחים בחדר לסחורה אפילו שנכנס שם נכנס להריח אין מברך, ורק אם נוטלן בידו יברך עליהם, מיהו אם נכנס לחנות של בשמים ונתכוון להריח מברך משום דבחנות חשיבי עומדין להריח שנוח לו לבעל החנות שיריחו בני אדם ויקנו ממנו :

[יד] ריח שאין לו עיקר כגון שהיו בשמים מונחים בכלי וקלט הכלי את הריח ונעשה בו ריח טוב כיון דאין ממשות של בשמים בכלי לא יברך, והוא הדין אם קלטו אצבעותיו ריח טוב לא יברך :

[טו] כל פרי הראוי לאכילה ויש בו ריח טוב אין לברך אלא דוקא אם מביאו לפניו כדי להריח בו דוקא, משום סב"ל ואנשי מעשה נמנעים מלהריח פרי אפילו אין רוצים לאכלו אלא רק להריח, כיון שיש מחלוקת בנוסח הברכה אם לברך - הנותן ריח טוב בפירות, או לברך אשר נתן ריח טוב בפירות, ויש סוברים שיש פיראין בין תרי לישני הנזכר - ואין משמעותם עולה בענין אחד

פרשת עקב דיני ברכת הגומל ושאר ברכות [א] לפני שיברך ברכת הגומל יאמר פסוק אודה ה' בכל לבב בסוד ישירים ועדה, ואחר כך יברך הגומל לחייבים טובות שגמלני כל טוב, והשומעים אומרים האל שגמלך כל טוב הוא יגמלך כל טוב סלה, והוא עונה אחריהם אמן כן יהי רצון :

[ב] צריך לברך בפני עשרה ושניים מתוך העשרה הם שונה הלכות, וטוב להיזהר שיהיו י"ב עם המברך, ואם לא נזדמן לו שניים השונים הלכות למרות זאת יברך, ונהגו לברך אחר קריאת התורה בציבור שעל הרוב נמצא שם תרי דתנו הלכתא, ואם בירך בפחות מעשרה יש מחלוקת האם יצא ידי חובה, וטוב לחזור ולברך בפני עשרה בלי שם ומלכות אלא יהרהר שם ומלכות בלבד, והמברך בלחש ליה ליה כאלו בירך שלא בפני עשרה, וגם בזה צריך לחזור בלי שם ומלכות בפני עשרה בהרמת קול ורק יהרהר שם ומלכות בלבד : [ה"ע לכתחילה יברך תוך ג' ימים ואם לא ברך יכול לברך גם לאחר זמן רב]

[ג] העשרה יושבין וכתוב "ובמושב זקנים יהללוהו", והמברך עומד כיון שהברכה היא במקום קרבן תודה והמקריב עומד ומקריב, ולכן מברכים ברכת הגומל ביום, ובדיעבד אם בירך בלילה יצא ידי חובה :

[ד] קטן פחות מ"ג שנים כיון שהגיע לחנוך צריך לברך במקום שהמנהג לברך, ובמקום דליכא מנהג ידוע יברך בלי שם ומלכות מפני שיש חולקים :

[ה] הנשים חייבות בברכת הגומל בעשרה כדי לברך בשם ומלכות ואם קשה לה לברך בעשרה מחמת הבושה תברך בלא שם ומלכות : [ה"ע שנים

ליבנות בברכת הגומל ויברכו מהעזרת נשים אם בביתו בפני עשרה א.ה.אם האשה מתביישת לברך ובעלה התחייב בברכת הגומל כגון ששנה 72 דקות יברך ויכוון לפטור את אשתו והיא תתכוון לצאת כמבואר בסימן ר"יו סעיף ה שהמחוייב בברכת הגומל יכול להוציא חבריו]

[ו] מי שחלה בעיניו ונתרפא הדין הוא לברך אך לא נהגו, ומכל מקום יברך

בעשרה בלי שם ומלכות אלא יהרהר שם ומלכות בלבד, וטוב שיאמר קודם הברכה ג' פעמים אלו ויברך דוד את ה' לעיני כל הקהל, לך ה' גדולה וכו' והעושר והכבוד וכו' ואחר כך יברך ברכת הגומל בלי שם ומלכות :

[ז] על מיחושין כגון מיחוש הראש וכיוצא שאינו חולי הכולל כל גוף אינו מברך, ולא נקרא חולה כדי לברך אלא אם כן נפל למטה ג' ימים, ואין צריך ג' ימים שלמים מעת לעת : [ה"ע חולה שנפל למשכב אפילו יום אחד אפילו

אין בו סכנה כגון שקיבל חום גבוה חייב לברך]

[ח] מי שיש לו חום הבא לעתים ידועים ומזיע ועומד אחר הזיעה על רגליו כבריא, וחוזר לחילה הרי זה לא יברך בזיעה שבין חום לחום אלא ימתין עד שיעבור החום לגמרי, וצריך להמתין עד שיעברו עליו שלשה עונות :

[ט] כל חבוש חייב לברך ביציאתו הן חבוש על עסקי נפשות הן על עסקי ממון, ואפילו היה חבוש על פרעון המס, ואפילו חבוש בעבור ממון ויש לו לשלם והוא רק מורד באלמות או חוב שמא יעבור חבישתו יתפשרו עמו כל

אלה בכלל חבוש הן ולא חילקו חכמים וכן המנהג :

[י] דוקא על הנך ארבעה שהם חולה חבוש ים מדבר תיקנו לברך ברכת הגומל בשם ומלכות, אבל אם נפל עליו כותל או נפל מן הסולם וכיוצא בשאר סכנות אם ניצול יברך ברכת הגומל בלי שם ומלכות, מיהו בירך בעשרה, וטוב שגם בזה יעשה כאשר כתבתי לעיל באות ו' שיאמר קודם

הברכה ג' פוסקים ויברך דוד וכו' לך ה' וכו' והעושר והכבוד וכו' : [ה"ע

מנהג הספרדים לברך הגומל גם על נסיעה מעיר לעיר שכל הדרכים בחזקת סכנה וכל הנוסע מחוץ לעיר 72 דקות צריך לברך הגומל. אם חוזר באותו יום ויש צירוף של 72 דקות בהליכה והחזרה מברך הגומל, יום נקרא מבוקר עד בוקר. נהגים שפרנסתם מנסיעות מעיר לעיר ובכל יום נוסעים כמה פעמים מחוץ לעיר יברכו ביום שבת בלבד. הנוסע במטוס 72 דקות גם

מברך הגומל]

[יא] מי שנעשה לו נס באיזה מקום דבר שהוא יוצא ממנהג העולם ותולדתו, כגון שנפל עליו כותל או תקרה או אבן גדולה וכיוצא בזה שברך הטבע ראוי שימות וניצול מן המיתה הרי זה מברך בכל עת שגוע לאותו מקום

בא"י אמ"ה עשה לה נס במקום הזה וכל יוצאי ירכו גם כן מברכים בשם ומלכות שעשה נס לאבינו במקום הזה, במה דברים אמורים כשיש בין ראש

לראש שלשים יום חוץ מיום שראה וחוץ מיום שעומד בו, אבל ראה תוך שלשים יום לא יברך, ואם נעשו לו נסים הרבה אז בהגיע אל אחד מהמקומות שנעשה לו הנס שם צריך להזכיר כל נסים של שאר מקומות

ויכלול הכל בברכה אחת, ודוקא הוא חייב בכך, אבל יוצאי ירכו אין צריכין להזכיר שאר המקומות :

[יב] אם באו עליו נגים וניצול, או שנפל אבן או ברזל סמוך לו אף על פי שהיה בסכנת מות איה נופל עליו, אינו מברך שעשה לי נס דאין דבר זה יוצא ממנהג העולם ותולדותיו, מיהו אם בא עליו כדור מאקדח אך לא נכנס

בבטנו ובשאר מקומות החלל אלא בא ברזל או בידו, וכן אם אחד תחב לו סכין בגופו ולא נכנס הסכין במקום החלל אלא בבשרו כיון שהגיע הדבר

בגוף הרי זה ספק אם יברך בשם ומלכות, לכן טוב שגם בזה יעשה כמו שכתבנו בסעיף ו' לקרא תחלה ג' פעמים הנזכר לעיל ואחר כך יברך בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות בלבד :

[יג] הוראה חכמי ישראל מברך ברוך שחלק מחכמתו ליראיו בלי שם ומלכות. [ה"ע מברך בשם ומלכות, כל ברכות הראיה שומא אינו מברך]

ראה את חברו אחר י"ב חודש מברך מחיה המתים בלי שם ומלכות, ונהגו לא לברכה כלל ויתכן משום דאנינא דעתייהו דאינשי דמברכי עלייהו בכך, על כן יהרהר ברכה זו כולה בלבד : [ה"ע מברך בשם ומלכות ודווקא שלא

דיבר עימו בטלפון ולא היו בקשר מכתבים]

[יד] הוראה את חברו המכירו כבר [ה"ע וחביב עליו מאד או אחד מקרוביו או קרובותיו] ועברו עליו שלשים יום שלא ראהו [ה"ע אף על פי שדיבר עימו בטלפון או בקשר מכתבים] ועתה הוא שמח בראייתו יברך שהחייני, אבל אם אין מכירו מכבר בראיה פניו אף על פי שמכירו על ידי מכתבים לא יברך, ואף על גב דמן הדין צריך לברך בשם ומלכות כיון דלא נהגו העולם

בזה ויש גם כן סמך טעם למנהג, לכך יברך בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכו בלבד : [ה"ע צריך לברך בשם ומלכות, הוראהו דרך וידאו אפילו

בשידור חי לא יברך]

[טו] הוראה קברי ישראל מברך בשם ומלכות הברכה הכתובה בסידור, ובבגד לא נהגו לברך אפילו בלי שם ומלכות כנראה משום שאין הברכה שגורה בפיהם, ורק בחידוש מת ב"מ אחד מברך הברכה ההיא בשם ומלכות בהרמת קול והקהל המלוים את המת עונים אמן, וצריך להודיעם שיתכוננו שומע ומשמיע לצאת ידי חובה, וגם כשיוצאים בערב ר"ה ובשאר זמנים

יזהרו לברך לפחות בלי שם ומלכות :

[טז] על הברקים מברך ברוך עושה מעשה בראשית, ועל הרעמים מברך ברוך שכוחו וגבורתו מלא עולם, ומן הדין צריך לברך בשם ומלכות, ובבגד נהגו לברך שתי ברכות אלו בלי שם ומלכות וכן נהגו בירושלים : [ה"ע יברך בשם ומלכות ואם לא יברך על הרעם הראשון יברך על השני או השלישי לא

יברך פעמיים אלא אם כן נתפרזו העננים לגמרי]

[יז] הוראה הקשת אומר בא"י אמ"ה זוכר הברית נאמן בבריתו וקיים במאמרו, ואסור להסתכל בקשת, והגאון מהר"י כתב דיש תרי גוויי קשת אם כן צריך לברך בלי שם ומלכות דאין אתנו יודע והרוצה בגלל סברה זו לברך בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות בליבו אין מזניחים אותו, מיהו

אין דבריו הנזכר האמורים בדרך דרש כדאין לעקור מנהג ישראל וגדולי הפוסקים לברך בשם ומלכות :

הרמב"ן (סוף פרשת בא) : "כוונת כל המצוות שנאמין באלקינו ונודה אליו שהוא בראנו, והיא כוונת היצירה, שאין לנו טעם אחר ביצירה הראשונה, ואין לעליון בתחתונים חפץ מלבד זה שידע האדם ויודה לאלקינו שבראו"

אופק חדרה

כניסת שבת	16:19	לוח מקומי
יציאת רבינו תם שבת	17:29	
18:02		
אור החיים	16:31	
17:23		
17:54		

עונה זו עונה! כך עברתי ממלון למלון, בחוץ קור איימים ומתחיל להחשיך. אי אפשר להיתקשר לאמא, שתשלח מסוק לחילוץ, גם לא ניתן ליצור קשר עם השגרירות, שנמצאת ממרחק 56 שעות נסיעה ברכבת... מה עושים? למי פונים?

”עמדתי במרכז הרחוב ההומה בסינים מנוכרים, ונשאתי את ליבי ועיניי לשמים. התחלתי פשוט לבכות. אבא שבשמים, עזור לי! תציל אותי! רק אתה יכול להציל אותי! הרגשתי היטב ובמלוא הכנות את ההרגשה של 'השלך על ה' יהבך', מתוך הכרה כי רק 'הוא יכלכלך'.

לפתע אני מוריד את עיניי לרגע ורואה מולי סיני זקן, מצביע עליי, מדבר בשפת הידיים, ועושה תנועות של אכילה ושינה. מיהרתי לנענע את ראשי בכוח לאות הן, ואז תפס בידי, משך אותי והתחיל ללכת במהירות. שלג התחיל לרדת, החשיכה מתעבה, ואני רץ בקושי אחריו. אחרי עשר דקות של הליכה/ריצה כזו הגענו לאכסניה קטנה ומוארת, הזקן הצביע על המקום. מיהרתי להיכנס ושאלתי הראשונה לפקיד הקבלה היתה, כמובן: כמה עולה? 'ארבעים יואן', היתה התשובה. רצתי החוצה להודות לזקן הסיני, אך הוא כבר לא עמד שם.

”עבורי זה היה 'רגע עצוב'. אינני יודע מי היה אותו סיני, אך ראיתי בו שליח מן השמים, שליח שמצא אותי קפוא בין ערימות השלג וה'גלידות' של אורומוצ'י, והכין לי את המקום בו יכולתי להניח את ראשי. 'קרוב ה' לכל קוראיו, לכל אשר יקראוהו באמת', והקב"ה יכול להעיד עליי שקראתי לו באמת. זה היה סיפור קטן, יחסית לשרשרת הניסים שליוותה אותי מיום הולדתי, אך כל הארה כזו סימנה לי את הדרך להתקרב, לשוב אל המקור, לחזור לאבינו שבשמים”.

במדרש שוחר טוב מובא על הפסוק **”אלוקי בך בטחתי אל אבושה”** (תהילים כח), מעשה באכסנאי שבא לעיר המלך ולן בחוץ. מצאורו שומרי המלך והתחילו להכות אותו, אמר להם, אל תכוני שמבני בית המלך אני, המתינו עד הבוקר והוליכוהו לפני המלך, אמר לו המלך, מכיר אתה אותי, אמר לו, לאו, והאיך אתה בין ביתי, אמר לו, אינני מבני ביתך אלא שבטחתי בחסדך. אמר להם המלך הואיל ובי בטח הניחו לו. כך אמר דוד **”אלוקי בך בטחתי אל אבושה”** ובשביל כך **”אל יעלצו אויבי לי”** (תהילים כח), וכיוון שבטח בה', ממשיך על עצמו ישועה. הנלמד מסיפור זה, הוא כשאדם יגיע להכרה אמיתית וברורה שרק בורא עולם ורק הוא בלא שום צד אחר יכול לעזור לו, אז הישועה תבוא מיד. וזהו מה שכתוב במדרש **”אהיה אשר אהיה”** - כדרך שאתה הווה עימי, כך אני הווה עימך. (האמנתי ואדברה) בספר **נפלאותיך אשיחה** הובא הסיפור הבא:

למערכת 'קבלת שבת' הגיע סיפור מיוחד, ממקור מהימן: יום אחד הלך מיכאל, תושב המרכז, לבדיקה שיגרתית אצל הרופא בקופת חולים. הרופא בדק והבחין בסימנים מוזרים בגופו של מיכאל. הוא שלח אותו בדחיפות לבדיקות דם ובדיקות הדמיה ממוחשבת. לתדהמתו הרבה, בבדיקות התגלה שהוא חולה במחלה נדירה לא עלינו, וכדי להתרפאות ממנה עליו לטוס לאנגליה, שם יש פרופסור מומחה לניתוחים מעין אלו, והמחיר בהתאם. לאחר בירור קצר שערך מיכאל, התברר לו, כי עלות הניתוח מגיעה לשישים אלף דולר, פרט לכרטיס טיסה. ערך מיכאל מגבית אצל ידידיו וקרוביו, והצלילו לממן את מחירו של כרטיס הטיסה, אבל עדיין, שישים אלף דולר עבור הניתוח מניין?

בצר לו, פנה מיכאל לקרן צדקה שעורכת מגביות עבור מקרים זהים, ולאחר מאמצים מרובים, הם הצליחו להשיג כחמש אלף דולר, סכום יפה... אבל עדיין, אינו מתקרב לשישים אלף דולר.

פנה אליו מנהל הארגון צדקה הנ"ל, ואמר לו, זה מה שהצלחנו להשיג. המצב הכלכלי היום קשה. אבל יש עשיר אחד שמו חיים, שאמר כי הוא מעוניין לתרום לך סכום נכבד, אך אינו מעוניין למסור כרטיס האשראי בטלפון, וביקש שתגיע לביתו ושם הוא יעביר לך את התרומה. אמר מיכאל לעצמו, להפסיד אין מה להפסיד, אלך אליו וה' יעזור.

”ויאמר אלוקים... אהיה אשר אהיה... כה תאמר אהיה שְׁלַחְנִי אליכם” (ג, יג-יד)

הקב"ה מצווה את משה ללכת אל פרעה ולהוציא את בני ישראל ממצרים. משה שואל את הקב"ה: אם אומר לעם ישראל אלוקי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה שמו, מה אומר אליהם? ואומר לו הקב"ה אהיה אשר אהיה. כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם. ביאר רש"י: אמר הקב"ה למשה **אהיה אשר אהיה**, אהיה עימם בצרה זאת, כאשר אהיה עימם בשיעבוד שאר מלכויות. אמר משה לפניו, ריבונו של עולם, מה אני מזכיר להם צרה אחרת דיים בצרה זו, אמר לו, יפה אמרת **”כה תאמר אהיה שלחני אליכם”**.

ועוד כתב הרמב"ן כיוצא בזה במדרש אגדה, ומהו **”אהיה אשר אהיה”** כדרך שאתה הווה עימי אני הווה עימך, אם פותחים את ידיהם ועושים צדקה, אף אני אפתח את ידי, שנאמר **”יפתח לך ה' את אוצרו הטוב”** (דברים כח, יג), ואם לאו חס ושלום אז להיפך.

ועוד מובא בספרים הקדושים **”אהיה אשר אהיה”**, אמר הקב"ה למשה, תאמר לבני ישראל אהיה לכל איש כאשר אהיה חקוק בליבו. אם האיש בוטח בי באמת ובתמים ואני נמצא בליבו אז אהיה איתו, כי הטבע בידי, ואוכל לעשות ניסים ונפלאות למעלה מן הטבע, ואעשה עימו ניסים ונפלאות ולא אעזבנו על יד המקרה, ובעת צרה אענהו.

וכן אמרו חז"ל על הפסוק **”ה' צילך על יד ימינך”** (תהילים קכ"א) מה הצל הזה, אתה מראה לו אצבע הוא מראה לך אצבע, ואם אתה מראה לו יד, הוא יראה לך יד, כך ה' יתברך באותה מידה שאתה מתקרב אליו הוא מתקרב אליך. ה' יזכנו לזכור אותו בכל עת.

זהו סיפורו של בחור ששב אל יהדותו ואל משפחתו וכעת לומד בישיבת "אשרי האיש". שמואל אידלמן מספר על מאורע מעניין שאירע לו בדרכו ליהדות, סיפור של תפילה מעומק הלב שהביאו לראות השגחה פרטית בחושי, שהתרחש בסין הרחוקה.

”תכננתי לנסוע לאורומוצ'י”, בירת חבל ארץ בצפון-מערב סין, בגבול עם סיביר. כדי להגיע לשם יש לנסוע ברכבת מבייג'ין במשך חמישים ושש שעות נסיעה. היתה זאת תקופה בה כל הסטודנטים מגיעים לחופשה לביתם, ומשום כך העומס ברכבת רב מאוד. מקום הישיבה היחיד שעוד היה פנוי למשך זמן כה ארוך היה כיסא עץ-כמעט כיסא עינויים... נכנסתי לקרון עמוס בו ישבו עשרות ואולי מאות סינים על הריצה ורק כמה 'מאושרים' כמוני זכו לשבת בכיסאות עץ. במצב זה, לא היתה שום אפשרות לקום מהכיסא וללכת אפילו לחדר השירותים. רגלי התנפחו מהישיבה הלא נוחה והממושכת עד שהפכו לגושי אבנים.

”עברתי מאורעות קשים בחיי אבל כאלה חמישים ושש שעות לא היו לי. וזה לא נגמר. בהגיעי לתחנת היעד, קידם אותי מזג אויר 'נפלא' של מינוס עשרים וחמש מעלות. קור מקפיא! כדי להמחיש זאת אספר שבשל עוצמת הקור, מוכרים הסינים גלידה ברחוב, מונחת על השולחן, ללא צורך במקרר. כל מה שרציתי היה למצוא מחסה מחומם עם מיטה, בה אוכל להניח את רגליי הנפוחות והכאובות ואת ראשי הדואב ולישון. כשיצאתי לדרך שמעתי שחדר עולה ארבעים יואן (מטבע סיני) ליום, וברשותי היו חמש מאות יואן שאמורים להספיק לעשרת ימי השהיה. כאשר נכנסתי למלון הראשון הודיעו לי שיש ברשותם חדר פנוי אבל בעונה המבוקשת של זמן החופשה, הוא יעלה ארבע מאות יואן ליום! זאת אומרת, כמעט כל התקציב שלי. נדהם ומאוכזב עזבתי את המלון, וצעדתי עם התיק ששקל עשרים קילו, כשרגליי בקושי נושאות אותי לעבר המלון הבא. גם שם קיבלתי אותה תשובה.

הלכות

הלכות ברכות

- חייב אדם לברך בכל-יום מאה ברכות לפחות. ואף על פי שחכמים תיקנו הרבה ברכות, מכל מקום אסור לברך ברכה שאינה צריכה, כלומר לברך ברכה במקום שלא תיקנו חכמים לברך, והעושה כן הרי זה נושא שם שמים לשווא וגדול עוונו מנשוא.

- מי שטעה וברך ברכה שאינה צריכה, יאמר מיד: "ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד". ואם נזכר לאחר שאמר "ברוך אתה ה'", יסיים מיד "למדני חוקיך". והרי הוא כקורא פסוק (תהילים קט"ו, יב).

- כשם שאסור לברך ברכה שאינה צריכה, כך אסור לגרום לברך ברכה שלא לצורך, לפיכך, מי שברך ברכה ראשונה על פרי, ואחר שאכל ממנו שיעור כזית רוצה לברך ברכה אחרונה ולחזור ולברך ברכה ראשונה ולהמשיך באכילתו, אסור לו לעשות כן, שהרי הוא גורם לברך ברכה שלא לצורך.

- אסור לברך שום ברכה במהירות ובלי כוונה, אלא צריך לברך במתינות ובקול, ולבטח היטב את כל המילים של הברכה, ולכוון בפרוש.

- בשעה שמבטך, כשמזכיר שם ה' יכוון: שהוא אדון הכל, היה והווה ויהיה וכשמזכיר 'אלוה-נו' יכוון: שהוא אלוה-שלנו, והוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם. ובדיעבד, אם לא כיוון יצא ידי חובת הברכה.

- כשמברך ברכה, צריך לכוון פירוש המילים שמוציא מפיו, ויכוון לברך שם הקדוש ברוך-הוא אשר הפליא חסדו עימו ונתן לו המאכל ליהנות ממנו (ויכוון באכילתו שיהיה לו כוח לעבודת ה' יתברך). ולא יוציא המלים מפיו בלא מחשבה וכוונה, וכל דבר זה חרה אף ה' בישראל, שנאמר (ישעיה כט, ג): "יען כי ניגש העם הזה, בפיו ובשפתיו כיבדוני וליבו רחק ממני, ותהי יראתם אותי מְפֹתָ אַנְשִׁים מְלוּמְדָה".

(אורות ההלכה)

מצה האדומים

פעם אחת סיפר הרב **ראובן קרלינשטיין זצ"ל**: ישבתי ליד כיסאו של **הגה"צ עזרא ברזל זצ"ל** יחד עם בנו שליט"א. הוא היה חולה מאוד במחלה קשה, וכל גופו מכאוב. כבר היה קשה להבין את דיבורו, וגם כאשר התאמץ מאוד לא יכול לומר משפט מושלם. הדיבור היה הביטוי לשאר ייסורים בהם היה שרוי, אין לתאר.

ישבנו ליד כיסאו בניסיון ליצור שיחה קצרה, אך לא הצלחנו. כאשר ראה שאנו כאובים על כי אין אנו יכולים להבין את דבריו, הוא התאמץ והצליח לדפדף בסידור שהיה לידו, עד שהגיע לתפילת הלל. ואז הצביע רבי עזרא על הפסוק "**עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם, פֶּה להם ולא ידברו**", והפנה אצבע לפיו כמי שאומר "אני לא יכול לדבר" והמשיך: "**אוזניים להם ולא ישמעו**" והצביע על אוזניו שכבדו מזיקנה, "**אף להם ולא יריחון ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא יגו בגרונם**" ואז הצביע על ידיו רגליו וגרונו החולים. ואז בשארית כוחותיו הצביע בהתרגשות ואושר על סוף הפרק בהמשך: "**ישראל בטח בה**" הראה שוב ושוב על המילים "ישראל בטח בה", ישראל בטח בה! והצליח איך שהוא להבהיר את כוונתו:

הם, הגויים והפסילים שלהם, כאשר אין להם אוזניים, עיניים, פֶּה, ידיים, רגליים וגרון, הם כלום אפס אפסים! נשאלת השאלה: הרי גם אני כמעט לא רואה, לא הולך ולא מדבר והתשובה היא ההמשך: "**ישראל**" כי ישראל אפילו במצב של 'לא יראו, לא יריחון, ידיהם לא ימישון, רגליהם לא יהלכו' בטח בה. "**הם בוטחים בה**". קרובים אליו ובוטחים בו! אשרינו מה טוב חלקינו. "**ישראל בטח בה**". עינינו זלגו דמעות כאשר רבי עזרא הגביה את עיניו לשמים וקרא שוב ושוב: "**ישראל, בטח בה**" (האמנתי כי אדבר)

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמות: שושנה שירה ח'בי בת אברהם, מיכאל ח'בי בן סעדיה, לזכרת אריה ח'בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, דיקלה בת אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שן בת שולמית, כלנית בת אסתר ורפאל, אביבה אשחר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת וימימה יששכר, אייל בן ניסים וחנה, משה כהן בן יעקב, קמר (שושנה) נגר בת עוואד, בנימין חיים בן יהודית, צדוק סאלח בן ג'וליס, נבריא נגר בן זכריה.

לרפואת: אריה בן סעידה.

הלך מיכאל אל חיים העשיר בהרגשה של אדם אשר חרב עליו כל עולמו. הלה קיבל אותו בסבר פנים יפות, הכניסו לביתו שמע על מצוקתו ועודד את רוחו. ושואל עניינית, מה עלות הניתוח? משיב לו מיכאל, ישישים אלף דולר...

להפתעתו הרבה, כתב חיים העשיר המחאה על סך של ישישים אלף דולר, והגשיה למיכאל, כשהוא אומר, כל המציל נפש אחת מישראל, כאילו הציל עולם מלא, והוסיף באמת שאיני יודע מה גורם לי לתת לך את כל הסכום. אבל דחף פנימי עמוק גרם לי למכור אחד מנכסיי ולתת לך את כל הכסף במזומן. קח את הכסף וה' יהיה בעזרך, ונתפלל שתחזור לארץ בריא ושלם.

מיכאל לא ידע את נפשו מרוב התרגשות, ובמשך שעה ארוכה בירך את חיים העשיר בכל הברכות שרק יכול לברך.

יצא מיכאל מביטו של חיים העשיר, כשליבו מתרוגן בשמחה. הוא הזמין תור אצל הפרופסור באנגליה, והחל להתכונן לטיסה. היה זה בתחילת חודש כסלו. יומיים לפני הטיסה, הלך מיכאל לחנות לכלי כסף, קנה חנוכיה מהודרת, שילם בעבורה, וביקש שישלחו זאת לכתובתו של חיים בימים הקרובים, עד לחג החנוכה. מיכאל הוסיף וציירף לו גם מכתב תודה מרגש, ובו הוא מודה לו מקרב לב על התרומה הנכבדה שתציל את חייו בעזרת ה'.

יום לאחר שנחת מיודענו באנגליה, יצא השליח של חנות כלי הכסף לביתו של חיים, שהתגורר בשכונה יוקרתית בתל אביב. היה זה בשעות הערב המאוחרות, שעה שבה היה אמור חיים להיות בביתו. השליח החל לדפוק בדלת, אבל, אין קול ואין עונה. דופק יותר חזק, מצלצל בפעמון, ופתאום הוא שומע גניחות חזקות מתוך הבית. הוא מטה אוזן, ומבין שיש בתוך הבית מישהו שניקלע למצוקה קשה.

השליח לא מאבד זמן, מועיק שכן נוסף, וביחד הם מחליטים לפרוץ את הדלת, לאחר שפרצו את הדלת הם מוצאים את חיים, שרוע על ריצפת החדר לאחר התקף לב קשה, כשהוא בודד לנפשו ואין איש עימו.

מיד התקשרו לשירותי ההצלה, ובמקביל אותו שכן, שהיה לו ידע בסיסי ברפואה, מבצע בו הנשמה ותרגילי החייה. לאחר כמה דקות הצליח להשיב אותו לקצב נשימה סדיר, וכוחות ההצלה שהגיעו לדירה המשיכו בפעולות החייה ופינו אותו לבית החולים תל השומר. השליח התלווה אליו לבית החולים, כשהשכן טורח לעדכן את בני משפחתו של חיים שאביהם נמצא בבית החולים. והם מיהרו להגיע אליו.

לאחר כמה שעות, כשהתאושש חיים פנה לשליח והודה לו במילים נרגשות מאוד על כך שהצילו ממוות, וברוך ה' ידע הוא להגיע בזמן הנכון.

אמר לו השליח: אני רק שליח (תרתני משמע...) את התודה אתה צריך לתת למיכאל, שקנה את החנוכיה הזו ושלח אותי להביאה אליו.

עכשיו הבין חיים מה היה המניע שלו לתרום למיכאל, וסיפר לשליח את כל הסיפור, כשהוא מסיים, אשרי רבותינו שאמרו "וצדקה תציל ממוות", וכעת אני נוכח לדעת כי אדם המציל נפש מעם ישראל, לבסוף יורוכח כי הוא מציל את עצמו. וכמאמר הנביא ירמיה (י"ז, ט) "**אני ה' חוקר לב, ובוחן כליות, ולתת לאיש בדרכיו כפרי מעלליו**". מסובב הסיבות סיבב שאני אתרום לאותו יהודי, ועל ידי כך אני בעצמי אנצל בזכותו. "**אהיה שלחני אליכם**" (נפלאותיך אשיחה)

פנינים

"וירא ה' כי סר לראות, ויקרא אליו אלוקים מתוך הסנה" (ד, ג)

מה היה קורה אילו משה לא היה סר לראות? אומר רבי משה סלוביצ'יק זצ"ל, בספר 'האיש משה': אילולא "סר לראות", ה' לא היה מדבר איתו.

ויש בדברים הללו מוסר השכל עצום, כי פעמים רבות ה' פונה אל האדם בצורות שונות - פעם כשנוטה אליו חסד ופעם כשמעניש אותו, יש והפניה עקיפה, דרך אירוע לחבר או לבן משפחה, ויש שהפניה ישירה אל האדם עצמו. **אולם הצד השווה שבכולם הוא שה' פונה אליו, ועליך לראות ולשים לב לדבר, עליך לסור ולראות מה קורה, מה ריבונו של עולם רוצה ממני במעשה הזה. ואם תזכה ותנצל את ההזדמנות, תרוויח את הרווח הרוחני שהזדמן לך, ואם חס ושלום לא תשים לב, תפסיד את ההזדמנות להרוויח רווחים רוחניים, ומי יודע אם תהיה לך הזדמנות נוספת.**

(ומתוך האור)

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 120

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

פרשת שמות - תשפ"ד

עניין של חינוך

שורש הכפירה - כפיות טובה!

"ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף" (א, ח)

"אשר לא ידע את יוסף" - עשה עצמו כאילו לא ידע ואינו מכירו. ובמדרש רבא מובא: 'אשר לא ידע את יוסף', וכי לא היה מכיר את יוסף? הרי יוסף היה המשנה למלך והציל את מצרים מחרפת רעב! אלא אמר רבי אבין: משל לאחד שרגם אוהבו של המלך. אמר המלך: התיזו את ראשו, כי למחר יעשה כן בך. לכך כתב עליו המקרא: "אשר לא ידע את יוסף" כלומר, היום עשה עצמו "אשר לא ידע את יוסף" למחר - הוא (אותו פרעה) עתיד לומר (שמות ה, ב) "לא ידעתי את ה...". ובמשנת רבי אליעזר (פרק ז) מסביר את דברי המדרש: 'מכאן למדו חז"ל אין לך קשה לפני הקב"ה יותר מכפיות טובה! לא נטרד אדם הראשון מן עדן אלא על כפיות טובה. אף אבותינו במדבר, לא כעס עליהם הקב"ה אלא על כפיות טובה. וכשהיו אבותינו בארץ לא היו חטאותיהן אלא על כפיות טובה. מפני מה ענש הכתוב ביותר לכפויי טובה? מפני שהוא כעין כפירה בעיקר, בהקב"ה, אף הכופר בהקב"ה כופר טובה הוא. כי האדם הזה הוא כופר טובתו של חברו, ולמחר הוא כופר טובתו של קונו. וכן הוא אומר בפרעה "אשר לא ידע את יוסף", ולכאורה איך יכול שלא לזכור את עצותיו וחסדיו של יוסף כלפי עמו? אלא שהיה יודע ולא השגיח עליו וכפר בטובתו - היה כפוי טובה, ולבסוף כפר בטובתו של הקב"ה שאמר "לא ידעתי את ה...". היא למדת שכפיות טובה הוקשה לכפירה בעיקר!... **ובספר "איש לרעהו" מובא בשם הגאון בעל ה'מכתב מאליהו' רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל (נלב"ע כד' טבת) מהו ההסבר, מדוע "הכופר בטובתו של חברו לבסוף כופר בטובתו של הקב"ה?" כי האדם נוהג בכל מעשיו כפי כוחות נפשו. אם כעסן הוא, יכעס בכל ענין שיביאהו לזה, ואם גאה הוא, יתגאה בכל מקום שהוא. אם טוב לב הוא, יתנהג בטובה עם הכל, וכן רע הלבב. על כן, כפוי הטובה, לא יהיה כן רק כלפי בני אדם, אלא כשם שיכפור בטובתו של חברו, ככה יכפור בטובתו של הקב"ה, ולא יבדיל ביניהם. שהרי כפיות טובה היא בתכונת נפשו, אם כן גם לפני הקב"ה יתנהג כפי תכונה זו... יה"ר שנוכח להתחזק להכיר ולהוקיר טובה לכל אדם ונוכח לקדש שם שמיים!**

בברכת שבת שלום

מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מַלְכִים

אין עצה ואין תבונה כנגד ה'.

כתוב בגמרא בסוטה (דף יב.): שהטעם שפרעה גזר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו הוא משום שראו חרטומיו שהולך להיוולד מושיען של ישראל. ובמים הוא לוקה, לכן גזר שיזרקו את כולם ליאור. זאת אומרת שכל הזריקה ליאור היתה להיפטר ממשה, והנה מזה עצמו נושע משה, כי ע"י הזריקה ליאור מצאה אותו בתיה, ולא עוד אלא היא גידלה אותו בבית של פרעה, שאותו הוא מחפש. למדנו מכאן, אומר **מרן הסטיפלער, רבנו יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל בספרו 'ברכת פרץ'**: שכל מעשה אנוש ותחבולותיו לא יועילו להזיז אפילו זיז ממה שנגזר. ולא עוד אלא שהפעולות שעושה כדי להפטר ממה שנגזר עליו, הן אלו שיביאו עליו את מה שנגזר עליו. זולת ע"י תפילה שיכולה לשנות ממה שנגזר עליו בר"ה. אותו דבר מצינו אצל יוסף שאחיו השליכוהו לבור ואמרו נראה מה יהיו חלומותיו ובסוף מתוך מצב זה הם מכרוהו למצרים והם גרמו שהוא יהיה מלך והם יצטרכו להשתחוות לו. אותו הדבר בסיפור של השיעבוד במצרים, הנה בניי היו באותו התקופה במעמד מאוד חשוב במצרים והם היו גיבורים עם הרבה כח ושלטו בכל המדינה שלטון עצום, ואיך המצרים הצליחו להשתעבד בהם ולהפוך אותם לעבדים, איך עם ישראל לא התקומם ומרד בהם בכוחו הגדול? רואים מכאן ג"כ יסוד חשוב בהנהגת ה' בעולם, שמה שנגזר אי אפשר לעצור ולמנוע אפי' שבדרך הטבע זה לא נראה מציאותי ואי אפשר לעצור גזירות שמים.

חז"ל מספרים לנו ששלמה המלך ראה את מלאך המוות עצוב, שאלו שלמה למה אתה עצוב, ענה המלאך כי אני צריך לקחת את נשמותיהם של שני עבדיך ואינני יכול. מיד הלך שלמה ושלחם לארץ לזו ששם לא מתים. למחרת ראה שלמה את מלאך המוות שמח, שאלו שלמה למה אתה שמח? ענהו מלאך המוות, כי שלחוני להרגם בפתח העיר לזו, ואתמול הם הגיעו לשם. שלמה אמר הנה אני רציתי להצילם, ולבסוף אני שלחתי אותם למיתתם.

מספרים על 'שפיץ' אחד בישיבה חשובה שהציעו לו שידוך טוב אך הוא הוריד את זה בגלל שלמשפחת הכלה לא היה כסף לתת דירה בירושלים. הוא התחתן עם מישהי אחרת, אך הוא התגרש חודשיים אחרי החתונה. ואז הוא התחתן עם ההצעה הראשונה, אך בשונה מהפעם הקודמת, הפעם הוא הוצרך לשלם את הדירה. אי אפשר לברוח ממה שנגזר עליו...

לפני כ 30 שנה פרצה בישראל מלחמת המפרץ והיה לחץ גדול שיזרקו על ישראל טילים כימיים וזה ישמיד מאות אלפים, אני זוכר את הלחץ שהיה אז. בחור מישיבה חשובה שגר בחו"ל הגיע אז לרבנו הגרא"מ שך זצ"ל ושאל אותו האם לחזור לחו"ל? השיב לו רבנו בשלילה אך הבחור לא שמע ולצערנו נפטר בחו"ל בתאונת דרכים, הרי למדנו מכך כי הגזירה אמת והחריצות שקר!!! ואמנם מוטל על בן אדם לעשות השתדלות כמו ללכת לרופא וכדו' אך ידע נאמנה כי הכל בגזירת עליון. (מקור: גליונות חומש שמות)

מעשה שהיה...

נצבו כמו נד! ספורים על רבנו המקובל רבי יעקב אביחצירא זיע"א

הילולא דצדיקייא

**הילולת רבנו
הצדיק
המקובל
רבי יעקב
אביחצירא
זצ"ל 'האביר
יעקב' זיע"א**

הצדיק הקדוש המקובל האלוקי רבי יעקב אביחצירא זצ"ל: נולד בשנת ה'תקס"ה בתאפיללת שבמרוקו. לאביו, רבנו מסעוד זיע"א שלימדו בצעירות את כל התנ"ך עם טעמי המקרא ולאחר מכן כל המשנה וכל התלמוד. רבנו היה מקובל, חסיד, מלומד בניסים. מנהיג, מורה ומחנך, גאון מופלג, ענוותן, אציל רוח, איש רב חסד, בעל רוח-הקודש. רבנו היה מנהיג הקהילה בתאפיללת. שימש כרבה ומנהיגה במשך עשרות שנים. רצה בכל מאודו לעלות לארץ אך בגלל התנגדות של בני הקהילה נמנע ממנו. ניסה לעלות לארץ שש פעמים! אולם לא זכה בכך. בשנת ה'תר"מ כשניסה לעלות בפעם השישית הצליח לשכנע את הקהילה שלא ימנעו ממנו. אולם בדרכו לא"י עבר דרך דמנהור ושם נפטר. לרבנו היה גילוי אליהו הנביא. הוא אהב להתבודד ולהתייחד בלימודו שרובו ככולו היה בקבלה. התעניין גם בצרכי עדתו ודאג לעניים. הרבה בנתינת צדקה וביתו היה פתוח להכנסת אורחים. היה יוצא לאסוף כסף ולאחר מכן מחלקו לנזקקים. ממרחקים באו לקבל את ברכתו. נערץ היה על ידי ההמון המוסלמי ויהשיך הגדולי המוסלמי אשר היה ממעריציו הגדולים ועמד איתן לימינו ולימין קהל היהודים. רבנו נלב"ע ב-כ' בטבת ה'תר"מ חי כ-75 שנים. ציונו בדמנהור. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו העצומה תגן עלינו אמן.

רבי יעקב, היה נוהג להסתובב בכל מיני ארצות כדי לעזור ליהודים שנמצאים שם. הוא היה נוהג להסתובב בין כלם ולאסף צדקה עבור העניים. פעם אחת, נסע רבי יעקב למרחקים עם המלוה הערבי שלו, ובפגרת ה' הצליח לאסוף המון כסף בשביל העניים. לאחר שנחו מעט ורצו להמשיך בדרך, הרב הציע למלוה שילכו בדרך מסוימת קצרה יותר כדי שיוכל לחזור מהרה לעירו וללימודיו. אך הערבי פחד מאד כי ידע שמקום זה שורץ שודדים, לאחר שכונעי הרב, הסכים הערבי להוליך הבהמות לדרך זו, ואכן לאחר כמה זמן התנפלו עליהם 40 שודדים, הערבי עוד הספיק לראותם מרחוק ולכן ברח מהמקום בהשאירו את רבנו שקוע בלמודו. השודדים ראו את רבנו והעזו להתרברב ביכולתיהם לפגוע ברבנו ולקחת את כל כספו. בשמע הרב את דברי הרבה, אמר: "הנה אני כאן לפניכם תעשו בי מה שאתם רוצים.. " ארבעים השודדים פונו את הרובים שלהם על רבי יעקב, ואז, לפני שהם ירו, פתאום, האדמה שתחתיהם נהיתה רכה כמו בץ. הם התחילו לשקע בתוכה, עוד ועוד, עד שחצי מהגוף שלהם נכנס לתוך האדמה, והחצי השני שמעל האדמה נהיה קשה כמו אבן! בראות רבנו זאת נשא תפילת הודיה לבורא המצילו מפל רע לקיים המאמר: "שלוחי מצוה אינם נזקקים!", המלוה הערבי ראה כל זאת ויצא ממהבואו וכך המשיכו במסעם בהשאירם את השודדים קפואים על עומדיהם. בהגיעם לעיר נפוצה השמועה על כך, ועל כן נגשו משפחות השודדים לפני רבנו בבקשה כי יסלח לקרוביהם ויחזירם בתפלתו למוטב. אז אז פנה אליהם הרב ואמר: "תלכו לשודדים, ותגידו להם שאם הם מקבלים על עצמם לא לפגוע יותר לעולם באנשים אני אתפלל עליהם..". הם רצו לתוך היער ושאלו אותם אם הם מקבלים על עצמם.. ואכן הם קבלו על עצמם והרב התפלל לה' והם יצאו מתוך האדמה וברחו כל אחד לעיר אחרת.. צדיק גוזר והקב"ה מקיים!!!

(מתוך העלון פניני הצדיקים ועוד בשינויים קלים).

לתגובות הערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֹת: 16:29

יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 17:30

ר"ת: 18:03

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 633 5.1.2024 - כד' טבת תשפ"ד

וְהוּא הַשְּׁמַעַן לְהוֹ צְדִיקִים וּבִיאַן בְּנֵי

פְּרִישַׁת - שְׂבוּת

וּלְמַעַן תִּסְפָּר בְּאֲזְנֵי בְּנֵי וְבֵן בְּנֵי... וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי ה' (יב)

סיפרו על הרבנית הצדיקה קופשיץ עליה השלום, שפעם שאלו אותה בסוף ימיה הרבנית תגידי לנו איך זכית לילדים כל כך צדיקים בנים בנות חתנים כלות (לידיעת הקוראים החתן שלה היה מרן הגאון האדיר רבי ניסים קרליץ זצ"ל) נכדים ונכדות? היא ענתה להם מיד - התפללתי לה' אז קבלתי.

שאלו אותה: הרבנית את היחידה שמתפללת לה' שהילדים יהיו צדיקים? כל אמא יראת ה' רגילה מתפללת על הילדים שיהיו צדיקים או מה החידוש שלך?

היא ענתה: נכון אבל גם בכיתי לה' עם דמעות שהילדים יהיו צדיקים.

שאלו אותה הרי את לא היחידה שבוכה על הילדים שיהיו צדיקים כי אמא יראת ה' רגילה בוכה בנרות שבת שהילדים יהיו צדיקים או מה החידוש שלך?

ענתה להם הרבנית ע"ה: נכון אתם צודקים כל אמא מתפללת על הילדים שלה שיהיו צדיקים וכל אמא בוכה עליהם שיהיו צדיקים אבל באותה התפילה האמא הזאת מבקשת גם בית מרווח, גם פרנסה בשפע, ואם אפשר גם עוד מכונית, וגם חדר על הגג, ואם אפשר אז גם מבקשת חצר לבית...

אבל אני מועידה על עצמי שבחיים שלי לא בקשתי מה' כלום חוץ מ"אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו".

בחיים לא בקשתי לא בית ולא כסף ולא פאר ולא טיולים ולא ביגוד תמיד ביקשתי רק דבר אחד שהילדים יהיו צדיקים וכשזה הדבר היחיד שמבקשים מה' אז מקבלים... ('אוצרות הפרשה' - הרב שלום יצחקי שליט"א).

ותאמרן המילדות אל פרעה כי לא כנשים המצרית העברית כי חיות הנה בטרם תבוא אלהן המילדות וילדו (א,יט)

כשהמילדות נקראות אל פרעה לנוזפה על שלא הרגו את הילדים, הם באות בתירוץ תמוה: "כי חיות הנה בטרם תבוא אלהן המילדות וילדו" השאלה המתבקשת של פרעה היתה צריכה להיות אם כן ממה אתן מתפרנסות?!

אך פלא הוא שפרעה מקבל את התשובה ללא היגיון, טיפשית שכזו? התשובה היא: המילדות הלכו עם ה' וכשהולכים עם בורא עולם אין הגיון, גם תשובה טיפשית מתקבלת!!!!...

סיפור מדהים שקרה לפני כ-75 שנה ימחיש במי כדאי לבחור. סבא של אחד ממנהיגי העדה החרדית הרב פרידלנדר קיבל ממלך הונגריה מקל הליכה כשבראשו צלב מכסף רחמנא לצלן. מה יעשה הרב? אם יוריד את הצלב, המלך יוריד את ראשו, ולזרוק אי אפשר כיוון שהמלך יחפש את זה.

מה עושים?... הרב החליט ללכת עם הקב"ה והוריד את הצלב. לאחר כחודש נתקיימה פגישה נוספת והמלך שאל אותו למה הוא הוריד את הצלב? הסביר הרב למלך שהמקל היה ארוך מדי והוא היה חייב לקצר אותו... המלך ההמום שאל: "אז למה לא חתכת את המקל מלמטה?!"

והרב השיב בקור רוח: "מלמטה זה היה בסדר זה הגיע לרצפה... הבעיה היתה מלמעלה שזה היה ארוך מדי"... והמלך קיבל את התשובה.

אם המילדות היו נמנעים מציווי המלך מסיבה שלא נעים להם... או מתוך רחמנות הן היו צריכות למצוא תירוץ טוב... אבל כשהולכים עם ה' אזי גם תשובה טיפשית יכולה להתקבל ללא בעיות! (פניני בית לוי)

וַיְהִי בַיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אָחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם" (ב,יא)
וברש"י: נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם. כידוע החל הרה"ק הדברי יחזקאל' משינאווא זי"ע להנהיג את קהל עדתו כרבי ומנהיג עוד בחיי אביו הרה"ק הדברי חיים' זי"ע. (והיה לו סוד גדול בזה) ויבוא יהודי אחד וסיפר לדברי חיים' במעלת בנו כאשר נוכח לראות בגאונותו ולמדנותו הכבירה, נענה הדברי חיים' ואמר, נו, בכך ראוי הוא לתואר 'גאון' אך עדיין אינו נכלל בכלל דבי'.

המשיך היהודי לספר על עבודתו בקודש של הרה"ק משינאווא, בתפילותיו בהתלהבות והתעניות והסיגופים אשר הוא עורך בקביעות, ואף על זה נענה הדברי חיים' ואמר, אכן, בכך ראוי הוא להיקרא 'צדיק' או 'קדוש' אך עדיין אינו דבי'.

עד שסיפר לו היהודי, שכבר היה מעשה ביום הקור כשירד מן השמים שלג חזק, והלך הדברי יחזקאל' ברחובה של עיר, והבחין ביהודי שלא היה לו מעיל וכולו רועד מקור, מיד פשט את מעילו ונתנה ליהודי, כשהוא נשאר ללא כל מלבוש חם לגופו.

כשמוע הדברי חיים' כזאת, מיד הסכים ואמר, אכן, אם כן, ראוי הוא לאותו איצטלא להיות דבי'. במעלה זו נתייחדו רועי ישראל לדורותיהם, שנתנו כל אשר להם לאחרים ולא השאירו לעצמם כלום. (באר הפרשה)

וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לִוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לִוִי (ב,א)

וילך איש מבית לוי. מי היה אותו איש? עמרם. ויקח את בת לוי – היא יוכבד. ותמוה מדוע לא נכתבו שמותיהם בפירוש: "וילך עמרם ויקח את יוכבד?" ונראה לומר בביאור העניין: ידוע שהכהנים הם יסוד החסד, כמו שכתוב "תִּמְיָד וְאוֹרֵיךְ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ" (דברים לג,ח) האורים והתומים היו על הכהן שנקרא 'איש חסיד'. וכן היה אהרון "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" (אבות א,יב)

אבל הלויים הם יסוד הגבורה: "הָאֵמֹר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רָאִיתִי וְאֶת אָחִיו לֹא הִכִּיר וְאֶת בְּנָיו לֹא יָדַע כִּי שָׁמְרוּ אֶמְרֶתְךָ וּבְרִיתְךָ יִצְרֹו" (דברים לג,ט). ללויים יש גבורה. אצל משה רבינו רואים את שתי התכונות האלו: מצד אחד – "וַיְהִי בְּיָמֵינוּ הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אָחִיו וַיֵּרָא בְּסַבְּלָתָם" (ב,יא) מבאר רש"י בשם המדרש "נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם". כל כולו היה נתון לעזור לאחיו והצטער מאד בצרתם, מידת החסד.

ומאידך רואים שכאשר הבחין בהתנהגות שלילית מיד היה מטפל בתקיפות וגבורה – "וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרֵי מִכָּה אִישׁ עֲבָרֵי מֵאָחִיו וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיֵּד אֶת הַמִּצְרֵי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחֹל" (ב,יא-יב) מנהיג שאין לו את שתי התכונות זו בעיה גדולה. אם הוא רק חסד, אז הוא לא מטפל כמו שצריך בתופעות שליליות שמופיעות בעם. ואם הוא רק תקיף ומתנהג במידת הדין, קשה לקבל וללמוד ממנו. רק שילוב של חסד וגבורה, הוא שלימות של מנהיג. משה רבינו הוא המנהיג של עם ישראל. ולכן היה חייב שיהיו בו שתי תכונות, חסד מצד אחד, אבל גם גבורה ותקיפות מן הצד השני.

ועתה מבואר היטב מדוע נכתב "וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לִוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לִוִי": התורה רוצה לספר לנו מאיפה קיבל משה רבינו מנהיגים של ישראל את תכונותיו אלו: "וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לִוִי" – אביו של משה רבינו היה מבית לוי, היה לו את התכונות של שבט לוי – יראת שמים וגבורה, וזאת הוריש לבנו משה. "וַיִּקַּח אֶת בַּת לִוִי" – התוצאה והתוצרת של לוי היא חסד, כי מיראת שמים יוצא בסופו של דבר חסד (בבחינת 'חסד שבגבורה', וכן אהרון הכהן שהוא סמל החסד בא משבט לוי שהם גבורה) מ'לוי' שהוא גבורה, יצא בת כמו יוכבד "שמשפרת את הולד", כל כולה חסד ונתינה, "ותחינה את הילדים".

משה רבינו היה בנם של עמרם – גבורה, ויוכבד, שהייתה מיוחדת במידת החסד, וכך היו בו את שני הטבעים האלו, ולכן היה הוא הראוי ביותר להיות מנהיגם של ישראל. כל אחד מאיתנו צריך להיות מנהיג. מנהיג של המשפחה, או מדריך לאנשים שונים.

ולכן צריך ללמוד ממושה רבנו להיות מצד אחד, עם המידה של שבט לוי, גבורה ויראת שמים, דקדוק בהלכה, עבודת המידות בכל עוז. אבל אל לנו לשכוח גם את מידת החסד, הנתינה והאיכפתיות לזולת. ומשילוב כזה זוכים לבנים כמו משה רבינו "ותרא אותו כי טוב הוא". השלימות שהייתה אצל משה, היא הטוב והשילוב המושלם של מנהיג בעם ישראל. (הרב שי עטרי שליט"א – 'דרך הבעל שם טוב' גיליון 353).

וַיֵּצֵא אֶל אָחִיו וַיֵּרָא בְּסַבְּלָתָם" (ב,יא)

בבני ברק התגורר יהודי מבוגר וגלמוד. אותו אדם לקה בפצעים גדולים ומוגלתיים במשך תקופה והיה צריך לחבוש לו את הפצעים עם משחות וכו' מדי יום ביומו, ומכיון שהיה גלמוד וחי בודד, לא היה מי שיחבוש לו. שמע על כך הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל ונטל על עצמו את המשימה הזו, למרות עומס טירדותיו עם תלמידיו בישיבה, היה עולה כל יום שלוש קומות לדירתו של אותו גלמוד כדי לחבוש לו את פצעיו. כשאמרו לרבי גרשון שאין זה מתאים שראש הישיבה יבוא כל יום לחבוש, ואפשר דרך קופת חולים לקרוא לאח שיבוא. השיב: "לאח מקופ"ח יש עוד כתובות לטפל בהם והוא ממחר, ויתכן שלא יחבוש מספיק בעדינות ויכאב לו, ולכן עדיף שאני יבוא ויחבוש". ('איש לרעהו')

ותָרַד בַּת פְּרַעָה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר (ב,ה)

חז"ל (סוטה יב,ב) לומדים מהפסוק: "ותָרַד בַּת פְּרַעָה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר" מלמד שירדה נבת פרעה לרחוץ מגילולי בית אביה. ותמוה: מנין לנו שירדה לרחוץ מגילולי בית אביה, אולי היתה זו רחיצה רגילה?!

וביאר הרב אלישיב: הרי עפ"י דרך הטבע לא היתה בת פרעה יכולה להגיע אל התיבה ולמשותה מן הנהר. למרות זאת הושיטה את ידה ונעשה נס ונתארכה ידה. אם כן, בהכרח יש כאן מדה של ישראל שכאשר מגיע עת שצריך את עזרת היהודי להציל את מי שזקוק להצלה, כגון לעזור ולבנות ולחזק את התורה, והוא עומד מנגד כי ידו קצרה מלהושיע, אזי לא יקרה שום נס, וישאר הענין נעזב ופגוע, אבל אם יתן את ידו בכל כח רצונו, או- אז תשתרבב ידו, ואף הוא בעצמו לא יידע מאין בא לו האומץ והכח הזה.

כח זה - אומר הרב אלישיב - נובע מאותו כח של "הבא ליטהר מסייעין אותו"... מעתה, הנהגה זו שהושיטה בת פרעה את ידה כדי להציל, למרות שבדרך הטבע לא היה כל סיכוי ולא היה בזה כל תועלת, זו הוכחה ברורה ומכרעת שהלכה לרחוץ מגילולי בית אביה. (איש לרעהו)

וַיֵּצֵא אֶל אַחִיו וַיְרֵא בְּסַבְלָתָם" (ב,יא)

היה זה ערב יום הכפורים, והסבא מנובהרדוק ר' יוסף יוזל הורוביץ נקלע בדרכו לעיירה קטנה. לקראת ערב, בפרוס היום הקדוש, הגיע ר' יוזל לבית הכנסת, והנה הבחין באחד המתפללים, שמראהו כשל בן תורה, אלא שלרגליו נעל נעלים. "נעליים ביום הכפורים"? נחרד ר' יוזל, וכבר פנה אל האיש בתוכחה גלויה - "מפני מה אינך מוריד את מנעליך, כפי הדין". "מפני שאין לי גרביים ומתבייש אני לעמוד ברגלים חשופות" - השיב היהודי במבוכה. לשמע התשובה, לא היסס ר' יוזל, ומהר לפשוט את גרבו ולמסרם לאיש, ואלו הוא עצמו התהלך יחף במשך כל יום הכפורים. לאחר מעשה נודע הדבר למקורביו של ר' יוזל, ושאלוהו בתמיהה - "וכי עדיף יהודי זה ממך? וכי כדי למנע ממנו בושה, היית צריך אתה להתבוזות?!"

"אכן כך" - השיב ר' יוזל והוסיף - "הן יהודי זה מתגורר באותה עיירה, ואילו היו רואים אותו מכריו ללא גרביים, היה מתבייש מהם מאוד, לעומת זאת, אני הייתי איש זר במקום, אורח ליום אחד, ועל כן לא היתה לי סיבה להצטער כל כך ממה שחושבים עלי שם". (תנועת המוסר)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה, אלינה בת אירנה, מאי בת מאירה, מילנה בת סבינה, ספיר שמחה בת חנה. לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה, לרפואת כל הפצועים. לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.

קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק:

<https://paypage.takbull.co.il/212sH>

פנינים

וּפְרָפְרָאוֹת נְבַחְרִים לְפָרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ "פָּרֶשֶׁת שְׁמוֹת"

*****

עורך: הרב יוסף ברנר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

"ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו"

הדרך המופלאה להתפלל לפני הקב"ה תפילות שאינן שבות ויוקם – אותה למד הרח"ק בעל ה"מאור ושמש" זי"ע מפרשתנו: "ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ונתעל שועתם אל האלקים מן העבודה. וישמע אלקים את נאקתם ויזכור אלקים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב. וירא אלקים את בני ישראל וידע אלקים" (ב, כג-כד)

נביא כאן בפנינו את תוכן דברי קדשו המופלאים של הרח"ק בעל ה"באר מים חיים" זי"ע שמדקדק בפסוקים אלו ומלמדנו דרך מיוחדת בעבודת התפילה על פי הזהר הק':

"דהנה יש לדקדק, למה בחרה התורה בלשון "זעקה" ולא נאמר "זיתפללו", הגם שהיא גם כן מעשרה לשונות של תפילה כנזכר במדרש (דברים רבה ב, א), אף על פי כן צריכים להבין הטעם למה לא נאמר "זיתפללו" אלא לשון "זעקה ושועה". עוד יש לדקדק, על הנאמר "ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה", תיבות "מן העבודה" נראות מיותר, שכבר כתוב לפני כן, "ויאנחו בני ישראל מן העבודה". עוד יש לדקדק מהלשון "ידע אלקים", לכאורה אין לו ביאור.

"אלא נראה לי לבאר" – כתב הרח"ק בעל ה"מאור ושמש" זי"ע – כי ידוע מהגמרא (ברכות לב): "גדולה תפלה יותר ממעשים טובים". גם איתא במדרשים ובזוהר מעלת התפלה שהיא במקום עבודה. אמנם, יש עתים וזמנים שאין התפלה יכולה לעלות למעלה מפני הקטרוגים שמפסיקים כחומת ברזל, כמו שכתוב (ישעיהו נט, ב) "כי עונותיכם מבדילים". והתקנה לזה מובא בזוהר הקדוש (ח"ב סג): "לזעקו מעומקא דליבא בכל כוונתו שהוא רק קול לבד בלא דיבור. והוא נקרא "זעקה" ו"שועה" וזוהר אין המקטרוגים יודעים – רק הקב"ה בעצמו פונה לזעקה זו כשהיא באמת מעומקא דליבא, ועונה לקוראיו. וזה חשוב יותר ויותר מהתפלה שהיא בדיבור בחיותות ותיבות שמבינים המלאכים, ויכול להיות קטרוג עליה, לא על בועקה הנ"ל בלא דיבור, השי"ת לבד יודע מחשבותיו ומבוקשו – וממלא משאלות לבו לטובה.

וכדאיאת בשם האר"י ז"ל על פסוק (תהלים סה ג) "שומע תפלה עדיך כל בשר ויבואו", שפירש שמה שצריך להשמיע התפלה, שהלא השי"ת יודע מחשבות ויודע כל בקשת כל אחד, והיה די רק להרהר מגמותיו וצרכיו במחשבה – אמר הכתוב "עדיך כל בשר ויבואו", למען ישמעו בני אדם שהצדיק מתפלל וילמדו גם הם להתפלל, עיין שם באריכות. אכן כשיש קטרוג – אזי התקנה הוא לצעוק בקול פשוט בלא דיבורים כנ"ל, ואז נשמע תפלתו, כי השי"ת רצון יראיו יעשה.

ועתה נבוא לביאור הפסוקים באופן נפלא: "וימת מלך מצרים" פירוש, שהיתה לו ירידה, מפלה ושפלות, שזה נקרא "מיתה" כידוע. ועל ידי מה היתה שפלותו – אמר הכתוב "ויאנחו בני ישראל מן העבודה", מלת "ויאנחו" פירוש לשון "הנחה", רצה לומר שהניחו התפלה (הרגילה) שהיא בחיותות ותיבות שנקראת "עבודה", רק ויזעקו היינו בקול לבד. וזהו ויאנחו "מן העבודה" שהניחו העבודה שהיא תפלה בפה. כשעשו כך – אז "ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה" רצה לומר, יותר מן העבודה. ואמר אחר כך וישמע אלקים את "נאקתם" פירוש, הגם שנאקה בחינתה קטנה מבחינת זעקה ושועה, אף על פי כן נשמע גם כן אחר כך, ועל ידי זה ויזכור אלהים את בריתו. וגמר אומר "ידע אלקים" רצה לומר, שמפני זה נשמע צעקתם – מחמת שלא ידע ממנה כי אם השי"ת לבדו ועל כן לא היה עליה שום קטרוג, כנ"ל.

דברי הרמב"ן שהגם שלא היו עם ישראל ראויים להיגאל, אך מפני הצעקה קיבל תפלתם ברחמיו! זה לשונו של הרמב"ן: "והאריך הכתוב להזכיר טענות רבות בגאולתם, וישמע אלהים את נאקתם", ויזכור אלהים את בריתו, "וירא אלהים", וידע אלהים", כי ידעתי את מכאוביו, כי אע"פ שנשלם הזמן שנגזר עליהם, לא היו ראויים להיגאל, כמו שמפורש על ידי יהוהאל (יהוהאל כ ח), אלא מפני הצעקה קיבל תפלתם ברחמיו! כפי שכתוב "ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ונתעל שועתם אל האלקים מן העבודה".

אמר הכותב: היוצא לנו מדברי הרמב"ן ו"המאור ושמש" הנ"ל, שעם ישראל למרות שלא היו ראויים לפי מעשיהם להגאל מגלות מצרים, אך מפני שזעקו וצעקו זעקות ללא קול, אך מעומקא דליבא ובכוונה לפני הקב"ה שיגאלם ויוציאם מאפילה לאורה ומגלות לגאולה, הם זכו שהגיע נאקתם ללא מניעות וקטרוגים ישר אל הקב"ה ששלח להם את משה רבנו לגאלם גאולה אמיתית. והיות שהנביא מיכה (ו, טו) גילה וניבא לנו, שהגאולה האחרונה תהיה כפי המאורעות שהיו בעת גאולת מצרים, כדכתיב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", אז גם אנו נקח את אותה אומנות אבותינו של צעקה וזעקה ללא קול, ובכך נצליח להבקיע את כל הרקיעים! גם היום בעומדנו קרוב לאלפים שנות גלות בצר ובמצוק, נצעק אל ה' אלוקי אבותינו, קולות טהורות ממעמקי הלב שיגיעו ישירות אל מלך מלכי המלכים, שיגאלנו גאולת עולם אפילו אם איננו ראויים, שאך רק מפני הצעקה יקבל את תפלתנו ברחמים, אכ"ר.

ראו מה שמספרים חסידים שהיו בליל הסדר אצל רבם הרח"ק רבי יוסף יצחק מליובאוויטש זי"ע, שבתוך הדברים אמר, דהנה העולם טועים וסוברים, שאין בין דור היוצאים ממצרים לדורינו אנו, אלא משה רבינו בלבד, שבימיהם זכו לגאולה מפני שהיה משה רבינו עמוס מהימנא עמהם והוציאם ממצרים, ואילו בזמננו לא זכינו למנהיג כמשה רבינו ולכן עדיין לא נושענו ולא נגאלנו מן הגלות המרה הזאת. אך האמת אינה כן, אלא מה שחסר לנו הוא החלק של "ונצעק אל ה' אלוקי אבותינו", ולא זכו שנשלח משה רבינו להושיעם כי אם בזכות הצעקה אליו יתב"ש, והכי נמי בימינו אלה, אם נקיים כראוי "ונצעק" אזי מיד בא יבוא ברנה, ויבוא משיח צדקנו לגאולנו.

רמז נפלא לימי השוכבים

רמז נפלא על הזמן המסוגל להתעלות במעלות התורה הקדושה והטהרה, בימים הללו של פרשיות ה"שוכבים" כפי שגילו לנו קדמונינו חכמי הקבלה זי"ע, שלח לנו אחד מהת"ח בעיר "ביתר עלית" – הרב שלמה זלמן בויס שליט"א:

דהנה המילה חול = 44 ואילו המילה קדש = 504, וההפרש ביניהם הוא 360 כמנין "שוכבים". כלומר בכדי לעלות את האדם מחול לקודש, אנו צריכים להגיע לימים הק' של ה"שוכבים" שמספרם 360, דרכם אנו יכולים לעשות סיבוב חד של 360 מעלות מן הקצה לקצה....

ואף זאת נרמז במילים: "המבדיל בין קדש לחול הטאותינו הוא ימחול", כלומר, ההבדל שיוצא מההפרש של המילים "חול" "קדש", שהוא בגימטריא "שוכבים", בכוחם למחר את הנשמה ולהביא למחילת עוונות. ודברי פי חכם חן...

ויהי כי יראו המילדות את האלקים ויעש להם בתים (א, כא)
מסביר רש"י את הפירוש "בתים": הקב"ה נתן להם שכר – בתי כהונה ולויה ומלכות שקרויין "בתים". כהונה ולויה מיוכבד, ומלכות ממרים.
שאל הגה"ק מהר"ל דיסקין ז"ע, מה הטעם שזכו דווקא לשכר זה? אלא הסביר: ידוע שהקב"ה משלם מידה כנגד מידה כדאיאתא (סוטה ט:), ואילו שמעו המילדות למלך מצרים להרוג את הבנים ולהשאיר את הבנות, היה עם ישראל בכל זאת מתרבה, שהרי להלכה גוי שנשא בת ישראל הוולד יהודי, כי הולכים אחר האם, ברם הוא פגום לכהונה, ובלי יהוס. ובמצב כזה לא היו יכולים להיות כהנים לויים ומלכים בעם ישראל. ורק על ידי מסירות נפשן של המילדות לקיום הבנים הזכרים נשאר הכהונה והייחוס בעם ישראל, לפיכך זכו להעמיד מהן בתי כהונה לוייה ומלכות – מידה כנגד מידה...

אך מעניין הוא הפשט של הראשונים הרשב"ם, רבנו בחיי וה"טור" שהסבירו את הכתוב – "ויעש להם בתים" דהכוונה על פרעה, שהיות שראה "כי יראו המילדות את האלוקים", לכן "ויעש להם בתים" – כמין בתי מעצר לבל ילכו לילד את העבריות, או שבנה להם בתים על יד שומריהם שיוכלו לעקוב אחר מעשיהן...
ובמדרש "לקח טוב" אף מוסף ודורש מדכתיב ויעש "להם" בתים בלשון זכר, ולא נכתב "להן" בלשון נקבה, משמע שהכוונה שתיקן פרעה למצרים בתים בין בתי ישראל. וזה לשונו: "כיון שראה פרעה שהיו המילדות הומלות על בני ישראל, עמד ותיקן בתים למצרים להיות שכנים לישראל. כיון שגדלו בן לישראל הן מרגישים בהם, שהרי התינוק בוכה, וכדרכם של תינוקות, כיון שהתינוק בוכה תינוק של מצרי שכנו בוכה, והן מרגישים ונוטלין אותו וזורקין אותו ליאור..."

הרה"ק בעל ה"לב שמה"ה מוגר ז"ע אמר בדרך צחות: "ויעש להם בתים" – הרי כוונתו של פרעה היתה כדי למעט את העם, לכן הטיל עליהם את העול של קניית דירות – בתים לילדיהם. על ידי דאגות אלו ממילא יתמעטו ה"ו..."

ותרא אותו כי טוב הוא וכו' (ב, ב)

בספר "תפארת יחזקאל" להגה"ק רבי יחזקאל טויסיג ממטרסדורף ז"ע מובא הסבר נפלא לדברי הכתוב הנ"ל: בהקדם דברי האור החיים הק' ז"ע הידועים (פרשת תצוה שמות כו. כ), על הפסוק "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית וכו'", ושם שואל: למה היה צריך לומר הקב"ה למשה "ואתה" תצוה אל בני ישראל, הרי עמו היה מדבר? וכן מהו הלשון "תצוה" ולא "צו"?

ומסביר, כי הובא בספר "זהר חדש" (בראשית ח'), כי ד' גלויות של ישראל כל אחד מהם נגאלו ממנו בזכות אחד, גלות הראשון נגאלו בזכות "אברהם אבינו" עליו השלום, ב' נגאלו בזכות "יצחק", ג' בזכות "יעקב", והד' תלוי בזכות "משה".

ממשך האור החיים הק' ומתבטא כך: "ולזה נתארך הגלות, כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצוות אין משה הפיץ לגאול עם במלנים מן התורה!"...

ולפי זה מובן דברי הקב"ה למשה: "ואתה תצוה" – אתה משה, תמלוך על עם ישראל לעתיד לבוא ותצווהו על הגאולה, אך דבר זה הוא בתנאי, שיעסקו ישראל בתורה! וזהו מה שממשך הכתוב ואומר: "ויקחו אליך שמן זית וכו'" – ירמוז שהתנאי הוא שיקחו בני ישראל את התורה שנמשלה לשמן, מה השמן מאיר לעולם, כך התורה!
עד כאן תוכן דבריו הק'.

והנה בסוף פרשת בשלח (יו. טז) כתיב: "ויאמר (משה) כי יד על כס י-ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור" – מסביר שם רש"י: מהו 'כס' ולא נאמר 'כסא', ומפני מה השם נחלק לחציו – יח? אלא נשבע הקב"ה שאין שמו שלם, ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק, וכשימחה שמו, יהיה השם שלם והכסא שלם ותבוא הגאולה עי"ש.

והשתא, הרי לפי דברי הוזהר הק' שהובא באור החיים, ימלוך עלינו משה לעתיד לבוא ואז יתקיים הדבר שיהיה השם שלם והכסא שלם, ועל כן אמר הכתוב: "ותרא אותו כי טוב הוא" – ראתה שמוזכרת ותפארתו תתגלה ביותר בזה, שעל ידו יחזרו האותיות "הוא" למקומם, דהיינו הא' תחזור לתיבת "כס" ויהא "כסא", והאותיות ו' ה' יחזרו לתיבת "י-ה" ויהיה השם "הוי"ה" שלם, וזהו: "כי טוב הוא" – משה רבינו ע"ה הוא טוב לאותיות "הוא", להחזירם למקומם שיהיה השם שלם והכסא שלם או כשיבא משה לגאלנו...

וירא ה' כי סר לראות ויקרא אליו וכו' ויאמר אל תקרב הלם של נעליך (ג, ד-ה)

מובא בגמרא (זבחים קב). "אמר עולא, ביקש משה מלכות ולא נתנו לו, דכתיב אל תקרב הלם, ואין הלם אלא מלכות, שנאמר מי אנכי ה' אלקים וגו' כי הבאתני עד הלם".

שאל הגה"ק מהר"ל דיסקין ז"ע – ויש להבין, האם משה רבנו לא מצא זמן מתאים יותר לבקש מלכות? ובכלל, איך זה מתאים למשה שעליו מעידה התורה "והאיש משה עניו מאד"?

אלא תירץ כגאונותו: על המילים "כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא", אומר הרמב"ן, שאמנם משה היה רחוק מן הסנה, אך בכל זאת הזהירו ה' – מדוע? כי כל ההר נתקדש כאשר השכינה ירדה עליו, כפי שהיה בשעת מתן תורה. ולכן היה על משה להלוין את נעליו, כי כל מקום שהשכינה נגלית בו, אסור בנעילת הסנדל, ולכן כהנים לא נעלו נעליים בבית המקדש. היוצא לנו מכך, כי להר סיני היתה קדושה כקדושת העזרה.

והנה, באותה העת היה משה רבנו בן שמונים שנה. וזאת ידוע, כי אדם בגיל שמונים אינו מסוגל להלוין נעליים מבלי לשבת. שהרי סימן לילדות הוא, שיכול להלוין נעלו בעמידה על רגל אחת (חולין כד:), אבל זקנים אינם יכולים להלוין מנעלם בעמידה, ועליהם לשבת.

והיות שאין ישיבה בעזרה שבבית המקדש אלא למלכי בית דוד בלבד (יומא כה:), לא רצה משה רבנו לשבת כשה' הורה לו להלוין את מנעליו. אלא שלא יכול היה להלוין בעמידה, שהרי היה זקן. לכן ביקש שיתן לו מלוכה, ואז יוכל לשבת אף שקדושת המקום כקדושת העזרה, כשם שמלכי בית דוד מותרים בישיבה. ועל כך השיבו ה': "אל תקרב הלם"...

תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו בדברי שקר (ה, ט)
מובא במדרש רבה (ה. יח): "תכבד העבודה על האנשים", מלמד שהיו בידם מגילות שהיו משתעשעין בהם משבת לשבת לומר שהקב"ה גואלן, לפי שהיו נחין בשבת, אמר להן פרעה: "תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו, אל יהיו משתעשעין ואל יהיו נפישין ביום השבת".

את דברי המדרש הללו הסביר בטוב מעם הגה"ק מאוסטרובצא ז"ע: על עם ישראל נגזרה גזירה שישתעבדו במצרים ארבע מאות שנה. והנה אחרי מאתיים ועשר שנות עבדות מגיע משה רבנו ומבקש מפרעה לשלחם. אמר לו פרעה: "יש להם עוד זמן".

ענה לו משה רבנו: "נאמר בכרית בית הבתרים שעשה הקב"ה לאברהם אבינו 'כי גר יהיה זרעך', ומכאן שהשעבוד התחיל מלידת יצחק". מען פרעה: "וזהרי לא הייתם גרים, כי באותן שנים התגוררתם בארץ ישראל!"

"נכון", אמר משה, "אך באותו זמן הארץ לא היתה שלנו, שהרי ישנה הלכה (רמב"ם בהלכות מכירה פ"א הלכה י"ז): 'העכו"ם אינו קונה בחזקה', ומאחר שליצחק אבינו היה דין של בן נח, הרי שלא קנה את הארץ בחזקה, ממילא בניו היו כגדר גרים בארץ".

אמר לו פרעה: "אם כך, מעתה איני מרשה לכם לשמור את השבת, שהרי גוי ששבת חייב מיתה. וממה נפשך: אם רצונכם לשמור את השבת, נמצא שהנכם יהודים, ואז מהחייבים אתם במאה ותשעים שנות עבדות נוספות אצלי. ואם הנכם בני נח – נאסר עליכם לשמור את השבת, כי גוי ששבת חייב מיתה. על כן, 'אל יהי נפישין ביום השבת'..."

למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתני (ה, כב)

מדוע נכפלה המילה "למה" בפסוק זה? אלא מובא בספר "פניני קדם" בשם הגאון רבי דוד מילדולה ז"ע שמשנה רבנו הקשה כאן לקב"ה בתורת ממה נפשך.

שכן, אמרו חז"ל (נדרים לב). "מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו במצרים מאתיים ועשר שנים? מפני שעשה אנרגיא (השתמש) בתלמידי חכמים, שנאמר: 'וירק את חניכיו ילידי ביתו'".

ובאמת, מדוע עשה כך אברהם אבינו ע"ה? משום שלא דרש כדברי רבי עקיבא את כל ה"איתים" שבתורה וכתובם "את" ה' אלקיך תירא – לרבות תלמידי חכמים" (פסחים כב).

נמצינו למדים שכדי שישאל יהיו ראויים להשתעבד במצרים, צריכים לדרוש את ה"איתים" שבתורה, אך אם דורשים אותם, הרי שישנה דרשה נוספת: "כבד את אביך ואת אמך", לרבות האה הבכור, שגם אותו יש לכבד (פסיקתא זוטרתא שמות כ. יב).

זהו שאמר משה: ממה נפשך, אם לא דורשים את כל ה"איתים" שבתורה, כרבי עקיבא, אם כן, "למה הרעתה לעם הזה", שהרי אברהם לא הטא במה שעשה אנרגיא בתלמידי חכמים. ואם כן דורשים "איתים" – "למה זה שלחתני" ולא את אהרן, הרי צריך לכבד את האה הבכור, מהמת הרבוי "את" אביך...

**גליון זה מגיע לרבות אנשים בארץ ובעולם!
היו שותפים להפצת התורה ע"י החזקת הוצאת גליון
זה שמופץ באלפי עותקים בארץ ובעולם!
לתרומות 054-8455798 ניתן גם בכרטיס אשראי
או בבנק הדואר סניף 001 חשבון 2168820 ע"ש ברגר**

מבאר הכתוב תוקף האמונה השלמה של בני ישראל בבשורת הגאולה ויאמן העם! באמונת אומן וביטחון איתן בצדור עולמים ב"ה. ותיכף משקבלו את בשורת הגאולה שמבטיחה להם הש"ת ביד משה עבדו, האמינו בו בכל לב. – ובכך נודע שורש הגאולה וצמיחתה בלב ישראל פנימה, ויצאו בזה ממועקות גלות פנימית שבלב לגאולה הפנימית וישמעו כי פקד ה' את בני ישראל וכי ראה את ענינם!

ואף כי בפועל עדיין לא נגאלו כלום, ואף עשרת המכות עדיין לא החלו, מכל מקום בליבם פנימה כבר יצאו לחירות. ועד כדי כך היתה אמונתם ברורה ובטוחה

בטובת בשורת הגאולה שדיבר הש"ת להם שהם כבר מודים ומברכים ומשבחים על גאולתם כדמפרש קרא: ויקדו וישתחוו!

כך מודה איש ישראל ומברך לפני המקום ב"ה בקידה ובהשתחויה, בהכנעה וביטול הגמור לפני השם יתברך. – זה כל שורש ה'ודיה' לה, שהיא מלשון 'ידו', שמודה ומתודה כלפי הש"ת בהכנעה ומשתחויה מלוא קומתו ארצה, לחוש ולדעת היטב בלבבו שלא מצד עצמו ומעשיו כלל זוכה לטובתו, כי אם ידון אותו ה' לפי מעשיו ראוי הוא להיך הטובה ה', ואינו מתגאה ומתנשא ברום לב בטובתו ה', רק מודה ומשתחויה לפניו באימה ובהכנעה. [על פי 'טיב התורה' פרשא דידן].

דוד המלך ע"ה נעים ומירות ישראל מלמדנו בשירת 'מזמור לתודה' (תהלים קאפטל ק): 'הריעו לה' כל הארץ, עבדו את ה' בשמחה באו לפניו בנגינת דָעו כי ה' הוא אֱלֹהִים הוא עֲשֵׂנו ולא אֲנַחְנו'. – כך מודה איש ישראל לפני המקום ב"ה כאשר מכיר ויודע נאמנה כי רק הוא עֲשֵׂנו ולא אֲנַחְנו! – בתחושתו כי אני כשלעצמי מצד עצמי לא עשיתי מאומה ואינו ראוי למאומה!

ובכך יקיים דָעו כי ה' הוא אֱלֹהִים, שם ה'ו"ה הוא החסד, ואילו שם 'אלקים' הוא הדין, כי בשורש הכל חסד ורחמים רק שלפעמים מסתדר ומשתלשל בדינים וייסורים. – אך כשאיש ישראל חושק לתת תודה להש"ת תמיד, יבין וידע כי ה' הוא אֱלֹהִים, זה כלל לא דינים כי אם חסד ורחמים.

כנודע שזו היא הסגולה היוזר טובה להמתקת הדינים ולמצוא ולגלות את החסד שבתוך הייסורים כי בכל צרה ומועקה ניתן למצוא נקודה של חסד וטובה לנוף או נפש. – וממילא עיקר הסבל וכל ייסורי הנפש בהתחבטותה בעגמות נפשה יפקעו וייעלמו, מתוך אמונה שלמה ותימיה במלך הטוב והמטיב לכל, שבוודאי רוצה רק בטובתו וטובת נפשו ותיקון נשמתו.

כאשר קבועה תחושה זו באבנתא דליבא זידיה בחווק, יוכל לקיים המשך המזמור: 'באו שערי בתודה חצרותי בתהלה הודו לו ברכו שמו!' – שכן מכיר הוא נאמנה 'כי טוב ה' לעולם חסדו, ועד דד ודד אמונתו.

באו שערי בתודה!

-> • <-

בעמדנו כה בפתח ימי 'שובבים ת"ת' – ימי תשובה וכפרה, שאנו מתוודים על חטאינו ומחפשים תיקון לעבירות הידועות, הוא העת 'להתוודות' ולהודות להש"ת בשמחה על כל הטובות אשר הוא נְמַלְנו, הוא נִמְלְנו, הוא יְמַלְנו לעד, לבוא לפניו מתוך 'מזמור לתודה' – עבדו את ה' בשמחה! – שהיא התיקון היוזר טוב, ובכך לא יצטרך לערוך סיגופים רבים ותעניתים שונים.

כמ"ש הרה"ק רבי אהרן ראטה זצוק"ל בספרו הקדוש "טהרת הקודש" (מסדר טהרת המחשבה פ"א, וז"ל: "גילה הבעש"ט הקדוש, שמה שאדם צריך לטרוח בסיגופים שונים ובתעניות כמה וכמה שנים וזמנים אם יתמיד ויגדיל עצמו בעבודת השמחה, יכול להשיג זאת בזמן קצר בלי שיעור". והוא למשל, שיש אומנות כבידה וקשה אשר צריך ללמדו עד גמרו כמה וכמה שנים, ויש אומן נפלא שיש לו תחבולה לזה (שקורין

המשך פעודת הקודם <

בנו – עדין לגדולה ולתפארת, וממילא שעל כולנו לגשת לעבודה זו בחרדת קודש מפאת גדול האחריות, וגם בחזות הנפש מפאת הזכות העצומה שזוכים לגדל בני אל, חן, בנים שבכוחם לחיות ראויים לדבר עם השכינה הק' כמבואר.

פארטיל), ללמוד האומנות בזמן קצר. [כידוע שיש בכל מיני אומנות ובכל מיני חכמות תחבולה ללמוד בזמן קצר]. והוא משל למי שרוצה לעלות לעליה גבוה מאד, ואשר צריך לעבור דרכה מעלות עד שיגיע לפתח העליה. וידוע שיש מיני מעלות (שקורין שוויגל טרעפ [מעלות]), שאפשר לעלות בעליה גבוה בדרך קצר ובמעלות מועטות.

"כן הוא ממש עבודת ה' בשמחה, שהוא התחבולה הנפלאה לעלות בזמן קצר למקום גבוה, והשעם בזה וכו" ע"כ העתקת לשונו הטהור.

באו שערי בתודה!

-> • <-

סיפר לי הרב יוסף גוטפארב שליט"א, בימי השבעה על אימו הצדקנית ע"ה, שכאשר היתה זקוקה לדבר ישועה ורחמים כיתתה את רגליה במשך ארבעים יום רצופים לכותל המערבי להתפלל ולהתחנן לישועתה.

ולאחר שהשתדלה והרבתה תחינה ובקשה, ונתקבלו דמעותיה לפני מלך מתרצה בדמעות, וזכתה להיושע. – תיכף קיבלה על עצמה להודות ולהלל לפני הש"ת על ישועתה, במשך ארבעים יום נוספים אצל כותל המערבי.

היא לא הסתפקה בהדיה גרידא! כאדם הממלל תחת שפתו הודו לה כי טוב... וטעמה ונימוקה עימה, שההודאה ושמתחה לפני ה' לא תהא פחותה מן הבכיות והדמעות בעת הכאב והייסורים! – כשם שבתורף הצרה בכיתי והתחננתי במשך ארבעים יום, ככה ממש יש לי לשמוח ולהודות לפני ה' על רוב טובו וחסדו עמדי ארבעים יום, ארבעים כנגד ארבעים, מודה על העבר ומבקש על העתיד.

על דרך המאמר הנודע (תהלים קו, מד) 'וירא בצר להם – בשמעו את רנתם', אימתי נודע עד כמה היו ישראל 'בצר להם – בעת ש'מעו את רנתם', כשמודים ושומחים בכל לב בטובתו של מקום. כי בעת הצרה מתגברים ישראל ומבליגים עלי גוֹן, ורק שופכים לב בתחינה לשמים ואין מגלים את כאבם הנורא, ואינם כועסים ואינם רוגזים. – אבל מתוך 'זינתם' הגדולה, כשמודים 'מזמור לתודה' בשמחה לב פנימית ומודים ומשבחים לפניו ברנה נודע כמה נורא היה להם 'בצר להם'...

באו שערי בתודה!

-> • <-

שמעתי ממורי רובי הגה"צ רבי נטע פריינד זצ"ל, שהעולם אומרים על מה ולמה ראה הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל צורך לחדש ולהעמיד את תנועת המוסר בעולם? – משום 'טיב מעשה' שהיה בימוי.

בעירו של ר' ישראל היה פעם סנדלר אחד, איש עני ואביון, אשר שיהק לו מזלו והגדיל 'כרטיס פייס' ענק, ובבת אחת נהפך לעשיר גדול. עד מהרה התגלה חושו המסחרי החריף, הוא החל לשלוח ידו בסחר היהלומים ועשה חיל בעסקיו. ולאחר שנים אחדות של הצלחה ושגשוג כבר נמנה בין העשירים הגדולים שבעיר, ויצא שמו לכבוד ולתפארת כנביר אדיר בעל שם ותיהלה.

והנה הגיעה עת דודים בשמחת אירוסיו בתו הכלה המהוללת, הוא שידך אותה כמובן עם אחד הגבירים הגדולים, איש עשיר ונכבד כמותו, וביחד ערכו חתונה גדולה ומפוארת כנהוג בחצרות עשירי עולם. באותה החתונה נשפכו אלפים רבים... כראוי וכיאות לשני מחותנים עשירים מופלגים המשופעים בכסף והרב לרוב!

אולם כפי שמצוי, היו לאותו עשיר גם כמה חברים שליבם יצא מקנאות: הם לא יכלו 'לפרגן' לו [פאר-גינע] לאותו סנדלר, שנהפך לו תוך יום אחד לגביר נכבד מעשירי העולם ובתערת קנאתם חיפשו דרך כיצד להציק לו ולהקניטו.

ויהי באמצע החתונה, בהיות המחונן הנכבד דגן בשיא שמחתו, מקבל את האורחים החשובים רמי המעלה בסבד פנים יפות, כשפניו קורנות משמחה ומאושר, וכולו אומר הוד והדר.

המשך פעודת הבא <

סיפורי השגחה פריטים שנשלחו לעזרת ע"י הקוראים

הייתי סתומים!

היחידת דיור הקטנה אותה שכרנו מזמן החתונה כבר מזמן הייתה צרה מלהכיל את מספר הנפשות שלנו, אבל כסף לעבור לדירה גדולה יותר, לא היה, ולחלום על דירה משלנו, אפילו לא בחלום הכי רחוק, פשוט אין סיכוי!!!

המצב היה כל כך דחוק עד שהחלטתי לנסוע למקומות הקדושים ולבקש את רחמי הבורא. הגעתי למקום, והתפללתי מעומק ליבי שירחם ה' עלי ועל משפחתי שחיים בדוחק גדול, כאשר סימתי לשפך שיחי, קלטתי התגודדות גדולה של אנשים סביב מישור מסוים. הבנתי שמדובר באחד הגבירים שמחלק שם זולרים מפעם לפעם, והחלטתי שלא יזיק לי לקבל כמה שטרות ליד, והחשתי צעדי לעבר המלאכה.

כאשר התקרבתי ושאלתי לזהות הגביר, הסבירו לי שזה לא גביר שמחלק זולרים אלא מישור ששווה הרבה יותר מכן, מדובר בצדיק שמחלק ברכות!!! התרגשתי לשמע שם הצדיק והמתנתי לרגע שאבקש גם אני ברכה. משהגיע זמני, שחתי לאחוזו את מצבי הדחוק בדירה קטנה...

הוא לחש לי באוזן: "אם תתאזר במידת הסבלנות כלפי אשתך וילדיך, אני מבטיח לך דירה משלך תוך זמן קצר!!!!" שמעתי את הדברים ותיכף קיבלתי על עצמי את המשימה. זה לא היה קל! כיוון שסבלנות משמעה לא להרים קול, לא לנעוץ, לנהל בית בנועם וברווח גם כאשר אתה צודק... בקיצור סבלנות= לסבול הכל בשקט ובדומיה. לא קל אבל מה לא עושים בשביל דירה? אכן שתקתי ועבדתי על המידות, ותוך חודשיים קבלתי סלפון לא צפוי.

אבא שלי היה מאחורי הקו וכן אמר: "תתיינין עם אשתך ותראה אם מתאים לה מה שאני מציע, השכן שלי מלמטה בנה, ועכשיו יש לי מאה עשרים מט"ר לצאת על הגג שלו בבניה. אני כבר מבוגר ולא צריך בית יותר ממה שיש לי, ולכן אם מתאים לכם לגור צמוד אלינו, אז השטח שלכם במתנה גמורה, רק תסתדרו עם השכן ותשלמו לו מה שמגיע לו." ניתקתי את השיחה והייתי בהלם מההצעה שהגיע לפתחי, אשתי שמחה אף היא על ההזדמנות וניגשנו למלאכה.

בשביל משכנתה של חמש מאות אלף ₪ היינו צריכים להציג הון של חמישים אלף ₪ פניתי לחבר שדי מסודר כלכלית, והוא בחפץ לב העביר לי לחשבון חמישים אלף ₪ וקבלתי את ההלוואה. בנינו ב"ה בית ארבעה חדרים יפיה מאה עשרים מ"ר. בית שלא חלמנו מעולם שיהיה לנו והכל עם מידת הסבלנות.

הסיפור לא נגמר. כל הזמן חששתי מהיכן אחזיר את ההלוואה לחבר ביום פקודה? הרי כל הכסף נבלע בבניה ועכשיו מה אעשה כאשר יתקשר? כאשר יגורתי בא לי, החבר התקשר ואני תפילה... "אתה שומע? הרואה חשבון שלי עבר איתי על החשבונות בסוף שנת המס ועשיתי חשבון של רווח והפסד ומסתבר שאני צריך לתת עוד חמישים אלף שקלים מעשרות, אז יש לי אצלק חמישים אלף נכון?!" הלב החסיר פעימה, "נכון" השבתי בקול רפה כמעט מתנצל, בפחד מה אשיב לו, ואז הפצצה נחתה עלי, "אז בוא נהפוך את זה למתנה וכך אני נתתי את המעשרות שלי לשנה זו!!!!"

עכשיו באמת הלב החסיר כמה פעימות והריאות חדלו לתפקד לשניות אחדות. הייתי בהלם מוחלט! לא יודע איך להודות לבורא עולם כי גבר עלי חסדו!!!

בעל המעשה:ה.ה.

הפענוץ לזכות את הרבים כסיפור של השגחה פריטית פוזין לשלוח אל ר' שפחה ספואלס
בפסק: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית מרכז הספרים בהנהלת הרב יצחק פרידמן 03-6194414

ניגשו לפתע כמה מחבריו הג'ל אל המורת התקדמו אל מרכז הבמה המפוארת והמקושטת, תוך כדי 'ריקוד' מיוחד 'כאילו' לכבודה של שמחה... המזומנים הגבירים הנכבדים יושבי המזרת ביחד עם המחותר בעל השמחה הביטו בהם בהנאה, והתענגו מן הריקוד המקצועי והמהולל.

והנה בתוך כדי ריקוד החלו פתאום ה'רקדנים' [טענעצערס] להוציא מכליהם נעליים קרועות ובלויות... ובעזרת החוטים הגסים והעבים של הסנדלרים החלו תוך כדי ריקוד לתקן ולהפוך את הנעליים הקרועות לעיניהם הגדהמות של כל קהל המשתתפים ובעלי השמחה!

הרמז היה ברור חד ונוקב פתאום הבינו הכל היטב לריקוד מה זה עושה... החריפה והביזיונות והבושות הגיעו עד לב שמים כולם הביטו בהשתאות על הנעליים הקרועות ועל המחותר/סנדלר לשעבר...

כראות העשיר הנכבד את עיניו הכל נעוצים בו בבוז, הוא החל להסמיק ולהאדים אויל סומקא ואתי חיורא: (ב'ס נה) ולפתע צנח ליבו וקרס! הוא לא היה מסוגל לעמוד בצעד הבושה הנורא הזה בשיאה של שמחה, והוא נפל ארצה ומת במקום כך באמצע חתונת בתו! השם ישמרנו ויצילנו.

[כאשר ידוע גדל הסנה שיש במהפכה פתאומית של הרגש מקצה לקצה סמיא השמחה לשיא הנער או בחיך, כ'מש המפשישים גבי יעקב אבינו עליה (בראשית טו כו) 'זינג לבר' עיני שם ה'דלק.]

היה זה מעמד נורא עד להשתומם כמה יכולים אנשים להיות מושחתים כל כך במידותיהם עד כדי רציחת הנפש ממש, רחמנא ליצלן!

מתוך אותו מעשה - אומרים העולם - הבין רבי ישראל סלנטר כמה חסרה תורת המוסר בעולם, לפיכך הצית את לפיד האש של 'תנועת המוסר' בעולם כדי שהמאור שבה יחזירנו למוטב.

ברם אומר אני, הוסיף רבי נטע, שתנועת המוסר נפתחה לא בשביל מושחתים כאלו שהעליבו את הסנדלר בלא שום חשבון עד יציאת נשמה! שכן בשביל אנשים בשפל המצב שכזה, כנראה לא יעזור לימוד מוסר בלבד, אותם צריך 'לעזעז' בדרכים קשות יותר.

אך עיקר 'תורת המוסר' צנחת בשביל אותו עשיר/סנדלר עצמו, שאם רק היה מתבונן מעט ועורך בינו לבין עצמו 'חשבון הנפש' נוקב ומעמיק בשעת שמחתו הגדולה, הרי שבמקום לקחת את אותו ריקוד כעלבון ופגיעה, היה צריך לצאת עמהם יחדיו במחול עז! לתפוס בידו את החוט ואת הנעל ולהודות לפניו יתברך על המהפכה הגדולה שעשה עמו...

כאשר ראוי הדבר ונכון לאיש ישראל קודש בזמני השמחה, לזכור את הכאב והייסורים אשר הביא על עצמו בחטאו רח"ל, כדי לשוב בתשובה ולהודות לה' מקרב לב על שחילצו והוציאו מכל זה. - כדרך שאוכלים אנו לביל פסח את החרוסת זכר לטיט, ואת המרור זכר לזימרונו את חייהם שבפרשתנו (א ד.) כדי להראות את גדל המהפכה שזיכנו השי"ת ברוב רחמי וחסדיו להסב בלילה כיום יאיר כבני חורין. ולכן מתחיל

סיפור יציאת מצרים ב'ארמי אובד אב' (פסחים קטז.) כדי להודות על הגאולה מן הצרה, ובכך נאמר לפניו שירה חדשה

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט

לקצתה ואפרש לכם שיחתו: הנה בטרום נסיעתי אל הרב, הייתי בטוח בכל דרכי תורתו ועבודתי שהגני בן עולם הבא קרוב למדרגת הצדיקים... התהלכתי תמיד בגדולות ובנפלאות ממני עד שלפעמים תחיתי ביני לבין עצמי אם יש מספיק מקום בגן עדן עבור כל התורה והמצוות והעבודה הנפלאה שאני עובד לפניו במסירות נפש! - אך לאחר שחזרתי משם לבי מלא כל העת תודה והודיה לקל חן, על כל דבר קטן וגדול שבחיים ונפתחו עיני לראות את המתנות הגדולות שהשי"ת מעניק לי כל העת!

כי אכן אחר שנתתי פעמי בנעלים לעלות לראות ולהיראות שם בקודש פנימה גיליתי פתאום כמה רחוק אני עד מאוד מן האמת ומקרבתי המקום ב"ה. כראותי את רבינו הצדיק ענק שבענקים גאון בתורה וחסידות ועובד השי"ת יומם ולילה במסירות נפש, ובעיקר את עוצם שפלות רוחו ועגונותו שתמיד חש ומרגיש שעדיין לא יצא ידי חובתו לפום דרגא דיליה. - אז הבנתי שעם כל שבח התורה והעבודה שהגני עושה, עדיין רחוק אני ממעלות קדושים וטהורים כרחוק מזרח ממערב! וכל מה שאני עושה ופועל כאין וכאפס הוא לעומת מה שאני חייב ויכול לפעול ולעשות כלפי המלך ב"ה, פי כמה וכמה. - ואם בתחילה היה לבי מתמלא רגשי גאות והתנשאות, הדוחקים את רגלי שכינתא קדישתא ממני רח"ל. הרי עתה מכוח רשימו דקדושה של הצדיק בליבי מכיר אני היטב את מך ערכי ודלות מעשי... [עיין בספיק 'תולדות אדם' להרחק מאוסטרבא זצוק"ל פרישת יתרו (מאמר הראשון ע"ש).]

נמצא אם כן, סיים החסיד, שבתחילה היה כל מהלך מחשבותי כמה חייב הבורא לשלם לי... - ואילו עתה התהפכו הצדדים והגני חוקר ודורש כל העת כיצד אשלם לו אני מה שאני חייב לו! והנה תחפלאו לשמוע סיים אותו חסיד פיקח את טיב המוסר השכל המורם, שהתוצאה היותר טובה ממהפכה זו היא בשמחה הגדולה וההודאה שהגני נתן הודיה על חלקי, ומשבח להשי"ת על כל דבר שאני עושה בעבודת השי"ת. - שכן מתחילה כשהתהלכתי בגדולות וברום לב סברתי שהנה 'מגיע לי שכר הרבה עם עוֹדך... אבל עתה אחר לימוד מידת העונה הבנתי שמצד עצמי איני יכול כלום ואיני ראוי לכלום... ואולי הגני יותר חייב מזכאי מחמת הגאווה המתנבנת חמדי בלב... רק בטוחני שהכל חסד ורחמים מאתו יתברך שמו, שמשפיע עלי במתנת חינוך מן השמים את היכולת ואת כוחות הנפש ואת האפשרות בכל סדרי עבודתי, ולבי מלא תודה ושבח לנורא עלילה ב"ה על כל הטובה אשר גמלני!

באו שְעָרָיו בְּתוֹדָה!

ונסיים במעין הפתיחה, בלשונו הזהב של ספ"ק "סרתת הקודש" הג'ל (מאמר תורת המחשבה פרק יג): "אשְרֵי חֶלְקוֹ וְגִדְלוֹ, לְמִי שְׂמֵרָה לְעַצְמוֹ בְּאִמּוּנָה וּבְשִׂמְחָה וּבְשִׂחוֹן לְה'! - שֶׁהֵלַל אֶחָד הוּא, וְשׂוֹבְלֵיךְ חַד בְּחִבְרִיָּה וְלֹא יִתְפַּדְדוּ. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (תהלים קלב ד') 'אֲשֶׁב כִּי אֲוִיתִי' - אִמְרָה הַשְּׂכִינָה אֲשֶׁב רֵאשִׁי תִיבוֹת אִמּוּנָה שְׂמֵחָה בְּשִׂחוֹן, בְּמָקוֹם כִּזֶּה אֲשֶׁב וְאֲוִיתִי - זִי יִקָּא בְּאִפְן שֶׁשְׂמֵחָה יְהֵא בְּצִירוֹף הַכְּנָעָה וְכוּ" עִכְלָה"ט.

באו שְעָרָיו בְּתוֹדָה! אלעכטיגן פריילעכען שובב"ם!

על הברכה יעמדו

לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח למייל המצוי"ב

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירמיהו ובלומה	לע"י רבי שבתי זצ"ל בן הגה"ק רבי גמליאל הכהן זצ"ל נלב"ע ח' שבט תשל"ז ת.נ.צ.ב.ה.	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלב"ע י' סיון ת.נ.צ.ב.ה.	לע"י הרב יחיאל מאיר ז"ל בן הרב אברהם עקשטיין ז"ל נלב"ע י"ב טבת תשס"ח ת.נ.צ.ב.ה.	לע"י רבי שבתאי זצ"ל בן הגה"ק רבי גמליאל הכהן זצ"ל נלב"ע ח' שבט תשל"ז ת.נ.צ.ב.ה.	לע"י מרת הינדל בת משה ירמיהו ובלומה	לע"י יעקב צבי בן ישראל
------------------------	-------------------------------------	--	---	---	---	-------------------------------------	------------------------

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ בהדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

בעיני כרשעים, כלומר שניהם רשעים עד שיקבלו את הדין. ולכן משה אמר למה תכה רעך רשע כמותך, כי שניהם בעיניו כרשעים. ראה זאת המכה ואמר למה אתה קורא לשנינו רשעים משום שאתה כאילו שופט שלנו ואנו בעלי דינים, מי שמך לשר ושופט עלינו. הרי אין אנו עומדים לפניך בדין.

למה זה עזבתם את האיש קראנה לו ויאכל לחם (ב,כ)

וברש"י שמא ישא אחת מכם. ויש להביא כאן בנותן טעם את דברי הש"ך לעיל פסוק ט"ז דאיתא שם ולכהן מדיין שבע בנות, ואומר שם הש"ך שכשאדם מתברך בשבע בנות, הוא מוכן לקחת כל שידוך שרק יהיה בלי לברר מי הוא ומה הוא, וה"ה כאן הוא אמר קראו לו וישא אחת מכם, אפילו שלא ידע כלל מי זה.

ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלוקים חרבה (ג,א)

ובתרגום הוסיף שזה היה מקום מרעה טוב ('שפר רעיא'), והטעם שהתרגום הוסיף את המילים האלו שאינן מופיעות בפסוק? י"ל ע"פ ב"מ צ"ג: שאם רועה העלה את הבהמות לראשי צוקין ונפלו ומתו חייב, לברר אם היה שם מרעה שמן וטוב שאז פטור. והרי כתוב במדרש הר חורב למה נקרא שמו חורב, כי היה הר חד כחרב, וזה מה שהיה קשה לתרגום איך משה רעה את צאן חותנו יתרו בהר חורב, הרי מי שהעלה לראשי צוקין מעל בשמירתן, לזה כתב התרגום שזה היה מרעה טוב וא"כ שרי. (רבי העשל)

ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים (ג,ו)

על דרך הרמז פירש רבי מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצא פסוק זה כך: דרך העולם, שכשבאה על אדם צרה הוא ניגש לצדיק ומבקש ממנו להתפלל עליו. והנה, לצדיק יש את הכח לראות גם את העתיד, והוא רואה בברור שבאמת "צרה" זו אינה צרה, אלא טמונה בה טובה עבור אותו יהודי. כך הורונו חז"ל (פסחים ג): "לא כעולם הזה העולם הבא; העולם הזה על בשורות טובות אומר 'ברוך הטוב והמטיב', ועל בשורות רעות אומר 'ברוך דיין האמת'. לעולם הבא - כולו 'הטוב והמטיב', כי לעתיד לבוא, בעולם הבא, יתברר שכל הדברים הלא נעימים שקרו לנו כאן בעולם הזה - כולם היו לטובתנו. אם כן, כאשר יביט הצדיק לעתיד יראה שאין כאן צרה כלל, הכל לטובה, וממילא אין על מה להתפלל עבור אותו יהודי. לכן 'ויסתר משה פניו' - הוא לא רצה להביט לעתיד. מדוע? "כי ירא מהביט אל האלקים", אם הוא יביט לעתיד יראה שאין זו צרה כלל ואז לא יתפלל. אמר משה: רבוננו של עולם, אינני חפץ להביט לעתיד. עכשיו כואב להם? אנא ממך, הוצא אותם מיד! (ומתוך האור)

לא תאספון לתת תבן לעם ללבן הלבנים כתמול (ה,ז)

מדוע כתובה המלה "תוסיפון" בתוספת האות "א" - "תאספון"? כתב בספר "לקוטי בתר לקוטי", להסביר זאת בשם רבי דוד מלעלוב זצ"ל, שפרעה חשש מכה האחדות של בני ישראל, הכח שבסיועו הם יעברו את צרות השעבוד שהסבו להם המצרים. מאחר שכונתו של פרעה היתה לשבור את רוחם של בני ישראל, אסר עליהם להתאסף ולהתאחד. ועל כן כתוב "לא תאספון", מלשון אסיפה. (שם)

ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאוד ותמלא הארץ אותם (א,ז) המהרי"ל דיסקין התקשה כאן מדוע הוסיפה התורה ותמלא הארץ אותם? וי"ל שבגזרת הגלות שנגזרה על עם ישראל בפרשת לך לך נאמר 'ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם', והטעם שהוסיפה התורה 'בארץ לא להם' כי הגלות תהיה רק אם יהיו בארץ שהיא לא להם, אבל אם ישבו בארץ שלהם לא יהיה שיעבוד. והנה ארץ גושן היתה שייכת לישראל, כי היא ניתנה ע"י פרעה לשרה אמנו, כמובא במדרש בפרשת לך לך, ושוב ניתנה כאן לישראל. ואילו היו עוסקים שם בתורה לא היו משתעבדים כמו שהיה באמת עם שבט לוי. אבל אחר שפרו וישרצו ויצאו להתערב עם המצרים ותמלא ארץ מצרים אותם, רק אז השתעבדו בהם המצרים.

ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך (א,יג)

ויש להקשות למה כתוב ויעבדו חסר יו"ד ולא כתיב ויעבידו? וי"ל שמצינו בחז"ל שבתחילה עבדו המצרים יחד עם היהודים ואף פרעה עבד עימם (סוטה יא.), ולכן כתב ויעבדו בלי יו"ד כדי שיתפרש שגם המצרים עבדו. והמילה את ג"כ מסתדרת, כי את מתפרש הרבה בלשון עם. כמו שמצינו את יעקב איש וביתו באו.

כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו (א,כב)

יש להבין מדוע צריך היה פרעה להשליך את הילדים ליאור כדי להורגם, וכי אינם יכולים להורגם במקומם? ולמה להטריחם עד ליאור מרחק רב? בספר "קהלת יצחק" מובא בשם ר' בן ציון אריה משקוד, דבמסכת סנהדרין דף ס"ז: מסופר: זעירי קנה חמור באלכסנדריה של מצרים, וכשהביאה לביתו ונתן לחמור מים לשתות, נמוס החמור ונעשה דף של גשר מעץ. משום שהחמור שמכרו לו עשו אותו ע"י כישוף. וכל דבר שנעשה מכישוף כאשר נוגע במים חוזר למה שהיה קודם. גם פרעה חשש שמא בני ישראל יבראו ילדים בכישוף ויביאום למצרים להורגם במקום ילדיהם. על כן ציוה "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, ועל ידי המים תווכחו אם זה ילד אמיתי או כישוף.

ויהי כי יראו המילדת את האלקים ויעש להם בתים (א,כח)

הגרי"ד סולובייצ'יק (בן הגרי"ז) היה מבאר מה המידה כנגד מידה בכך שהקב"ה העמיד מהם בתי כהונה ולויה. וביאר כך: שהרי "פרעה לא גזר אלא על הזכרים" ונמצא שהיו נשאות רק בנות ישראל, ועם מי היו מתחתנות? עם גויים. ופרעה חשב שבזה לא יהיו יהודים כלל (כי אצל הגוים הילד נחשב כמו האבא), אולם לא ידע שהכלל הוא שעובד כוכבים הבא על בת ישראל הולד ישראל (בימות כג.) ומכל מקום נכון שישראלים כן היו אבל כהנים לויים לא היו, לפיכך הם זכו לשכר של מידה כנגד מידה בכך שגרמו להצלת בתי כהונה ולויה שהקב"ה העמיד מהם בתי כהונה ולויה. (הגאון ר' חיים ברוך בנצאל שליט"א, גליון א' ישיבת עיר חומש)

ויאמר לרשע למה תכה רעך. ויאמר מי שמך לאיש שר ושופט עלינו (ב, יג-יד)

ופרש"י למה תכה אע"פ שלא הכהו נקרא רשע בהרמת היד, רעך רשע שכמותך. וקשה ע"ז ב' קושיות: א. למה רעו שלא הרים ידו נקרא רשע. ב. מה השיבו מי שמך לאיש שר ושופט עלינו האם רק שר ושופט יכול למחות במי שמכה חברו? וי"ל דקושיה מתרצה בחברתה הנה התנא באבות (א, ח) אומר כשהיו בעלי דינים עומדים לפניך יהיו

כחה של קבלה

וְהִיא כִּי יֵרָאוּ הַמַּיְלֵדוֹת אֶת הָאֱלֹהִים וְיַעַשׂ לָהֶם בְּתִים (א', כ"א) לכאורה יש להבין: מדוע היה על הפסוק לחזור ולציין כי שכרן של המיילדות ניתן להן על כך שיראו את האלוקים? הלא ברור כי השכר הינו על המעשה הטוב שעשו, מעשה המפורש בפסוקים הקודמים: (פסוק י"ז) "וַיִּתְּרָאן הַמַּיְלֵדוֹת אֶת הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵן מִלֶּךְ מִצְרַיִם וַתַּחֲטִיֵּן אֶת הַיְלָדִים!"

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: היה זה ביום מן הימים, כאשר אל חדרו של רבינו ה'חפץ חיים' הגיעה אחת מנשות ראדין, כשהיא בוכיה ודמעתה על לחיה. היא סיפרה כי בעלה נפל למשכב, והרופאים אינם מצליחים להעלות ארוכה למחלתו, וכעת לא נותרה לה אלא תקוה אחרונה: אם יברך הצדיק את בעלה החולה – אולי יהא בכך כדי להעביר את רוע הגזירה! כך אמרה האשה, אולם החפץ חיים נענה והשיב בשאלה: "האם יודעת את כיצד מתנהלים בתי הסוהר?". האשה, כמובן, לא הבינה את הקשר בין מטרת ביקורה ובין השאלה המוזרה, ולפיכך סברה כי ה'חפץ חיים' לא הבין את דבריה לאשורם. על כן, שבה וחזרה על מבוקשה, תוך שהיא מתארת את סבלו של בעלה החולה, אולם ה'חפץ חיים' רק חזר על דבריו ושאל שוב: "האם יודעת את מהו סדר הדברים בבית הסוהר? כיצד מתנהלים שם העניינים?". שוב, התעקשה האשה. "רבי, הגעתי בכדי לבקש ברכה עבור בעלי החולה!" שבה והסבירה, ואילו ה'חפץ חיים' פתח ואמר: "אם אינך רוצה לומר, אומר זאת אני... כאשר נתפס אדם על עבירה שעבר כלפי המלכות, שולחים אותו לבית הסוהר, הסגור בשערים של ברזל, הנעולים במנעולים כבדים וגדולים בכדי שלא יוכלו לפורצם. מלבד זאת, מוצבים בבית הסוהר שומרים חמושים, יומם ולילה, ובכל פינות הבית קבועים עמודי תאורה – בכדי שאף אחד מהאסירים לא יוכל להימלט בחסות החשיכה!" "לכל זאת, זקוק מלך בשר ודם בכדי לאסור את אסירי. אולם כאשר מתחייב אדם במאסר כלפי שמיא, הקדוש ברוך הוא אינו זקוק לכל אלו... הוא אינו זקוק לשערים של ברזל, לא לעמודי תאורה וגם לא לשומרים חמושים... הוא פשוט שולח אל האדם מחלה, שגורמת לכך שאינו יכול לקום ממיטתו! זה הכל! ובכן, גם בעלך, כעת מרצה עונש של מאסר... אולם מלכותא דשמיא כעין מלכותא דארעא, כשם שבארץ, אסיר המתנהג כשורה, זוכה לקיצור תקופת מאסרו – כך גם בשמים, אדם שמתקן את דרכיו זוכה שיקצרו את סבלו. אולם מבלעדי זאת – אין כל דרך לפרוץ את חומות בית הסוהר!"

וכאן, המשיך ה'חפץ חיים' והטעים: "את מבקשת ממני ברכה... אולם כלום אני יכול להעניק ברכות? הלא רק הריבונו של עולם יכול להעניק את הברכה! מי ששומר את השבת – זוכה לברכתו של הקדוש ברוך הוא, אולם מי שפותח את חנותו גם בשבת, או מי שאינו ממהר לסגור אותה בטרם יתקדש היום – הרי שאינו יכול לזכות לברכה! ובכן, אמרי לבעלך: אם הוא יבטיח שמכאן ואילך יסגור את חנותו בשבת – הרי שיבריא בעזרת השם יתברך, אולם אם לא – הוא יישאר במאסר חוליו!"

כאשר שמעה האשה את הדברים המפורשים יוצאים מפי כהן גדול, לא היססה לרגע: "אני מבטיחה! בעלי יסגור את החנות בשבת!" הכריזה, אולם החפץ חיים לא הסתפק בכך: "את מבטיחה... אבל זה לא מספיק! מה עם הבעל? אני רוצה שהוא יבטיח!" דרש הצדיק.

"רבי! הרי בעלי לא יכול להגיע לכאן ולהבטיח!" טענה האשה, אולם ה'חפץ חיים' לא התפעל: "הוא אינו צריך להגיע לכאן... גשי אליו כעת, ואמרי לו בשמי שעליו להבטיח לסגור את חנותו בשבת!". "רבי, בעלי עלול למות עד שאגיע אליו!" התחננה האשה, ואילו ה'חפץ חיים' הבטיח: "אל דאגה... הוא לא ימות! גשי אליו כעת עם הבחור אשר אשלח עימך, ואמרי לבעלך שעליו להתחייב בתקיעת כף שייתן לבחור זה – כי לא יחלל עוד את השבת בפתיחת חנותו! רק אז הוא יזכה בברכה!" סיים הצדיק.

ואכן, סיפר אותו בחור שנשלח על ידי ה'חפץ חיים' עם האשה, כי מיד כאשר הגיעו אל הבית והבעל התחייב בתקיעת כף לסגור את חנותו בשבת מכאן ואילך – החל ניכר שיפור בהרגשתו, עד שלקץ ימים ספורים החלים לגמרי כאילו לא חלה מעולם!

ואנו על פי דרכנו למדנו, כי די בקבלה, בבחירת הדרך, בהחלטה נחושה – בכדי לזכות לברכה כאילו כבר נעשה המעשה בפועל! הנה: אותו אדם החלים ממחלתו בטרם הספיק לסגור את חנותו אפילו לשבת אחת, רק בזכות הקבלה שקיבל על עצמו! ואף ה'חפץ חיים' עצמו הרי לא התנה את ברכתו בכך שתיסגר החנות – אלא בכך שהבעל יקבל על עצמו שלא לפותח עוד בשבת!

ומכאן, תשובה לשאלתנו על פי דרכו של האלשיך הקדוש שהיה אומר כך: אילו נאמר בפסוק כי המיילדות העבריות קיבלו שכרן – היינו עלולים לסבור כי את השכר קיבלו על המעשה הטוב שעשו בפועל, כלומר: על כך שהחיו את הילדים. לפיכך, מדגישה התורה, כי לשכרן הטוב היו זכאיות עוד בטרם עשו כל מעשה, בשל עצם העובדה שיראו את האלוקים וגמרו בליבן שלא לציית למצוותו של המלך המצרי הרשע! והוא שאומר הפסוק: "ויהי כי יראו המיילדות את האלוקים" – ומיד: "ויעש להן בתים!". ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

החזרי מס הכנסה בגין תרומות

שאלה: אנתנו קהילה של מתפללים, יש לנו עמותה ואושר לנו סעיף 46 (אישור לצורך החזרי מס על קבלת תרומות) וניתן לקבל החזרי מס עד 30% על התרומות לעמותה. לאחרונה התקבלה תרומה גדולה לעמותה, אך התורם אינו מעוניין בקבלה. בכל מקרה הגובר חייב להוציא קבלה כלשהי, ואם התורם אינו מעוניין בה, הגובר יכול לזרוק אותה. כמה חברים בקהילה מגישים דוחות למס הכנסה כל שנה, לשם קבלת החזרי מס. האם ניתן להוציא על שמם את הקבלה על התרומה הנ"ל, כדי שיוכלו לקבל החזרים ממס הכנסה בגין התרומה, ואת החזורים הללו יעבירו לקהילה?

תשובה: מדובר ברמאות ובגנול של המדינה ואין לזה היתר כלל. החזרי המס הם הטבת מס למי שתרם. אם רצונו בכך, הוא יכול להגיש את הקבלה, ואת החזר המס הוא יכול להעביר למי שירצה. כמו כן נראה שמותר לו להעביר את הכסף שהוא מעוניין לתרום, למישהו אחר במתנה גמורה (באופן שהמקבל יוכל לעשות במתנה ככל שיחפץ). והמקבל יתרום את הכסף ויקבל על תרומתו החזר. נוסף דברים אף שנראה שהם מובנים מאליהם חשוב להקפיד בעניינים כאלו על היושר, אפילו כשהאסור נראה בלי טעם, ויכול מאן דהוא לטעון, שלא נגרם בעשייתו נזק לאף אחד. במקום שבו מתחילים לפעול בדרך שאינה ישרה לחלוטין, בסופו של דבר ייעשו מעשים גרועים וקשים, ואנשים יידרדו לאיסורים חמורים. זאת ועוד יש לציין שדווקא בצורכי בית הכנסת, יש חשיבות שהדברים יתנהלו בדרך כשרה לחלוטין. (אמנות עיתן)

חידה שבועית

מה שייך לך אלא אנשים אחריהם מתחננים בו הרבה יותר ממך?

תשובה לחידה: לא ירדו גשמים ושרר יבש (רש"י" מח, ז). תשובה לחידה השבועית: ר' זבולון יצטרך לתרום 300,000 דולר ור' פלטיאל-1,000,000 דולר.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות דומב – קרני להולדת הבן הנכד משפחות לוי – הכט להכנס הבן לעול תורה ומצוות

משפחת וגנר לנשואי הבן משפחות יואל בלומנטל להולדת הבן משפחות הרב זבולון כהנא – פרוינדליך לאירוסיה הבת הנכדה משפחת גלזר להולדת הבן משפחות אטינגר להולדת הבן משפחות קונצקי – גוז להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות הרב חפוטא לאירוסיה הבת הנכדה **גני הדר-עמישב:** משפחות שינפלד – קינסבורסקי להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות גלוסקין – הרב פלדמן לנשואי הבת הנכדה משפחות יונגרמן – גלס להולדת הבן הנכד

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפסק: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית

מינהל שירותי קהילה

נר לשולחן שבת

פרשת שמות

גליון 853 תשפ"ד

שוב נבקש
"אם אין קמה אין תורה"
אם אין שמן אין "נר"!

"פקידי האוצר" - בימים ההם בזמן הזה...

"וישימו עליו שרי מסיים" לא המיסים אוכלים את האדם בכל פה, כי אי אפשר למדינה שתתקיים בלי להטיל מיסים על אזרחיה רק שרי המיסים, הפקידים שמשמשים בחוב הקדוש של כל אזרח לשלם מיסים - לרעת אזרחים הידועים כדי לענותם ולהמעטים על ידי פוליטיקה ידועה... ("אזנים לתורה" א' י"א)

כבר בימי קדם ידעו שאפשר "להרוס" עם שלם על ידי מיסים וארנונות.

כל מלכות מטילה על אזרחיה מיסים ולפעמים גם כבדים, אעפ"כ אינה נחשבת למלכות רשעה, כי היא צריכה להם כדי לממן את ההוצאות הנחוצות להגנה וכלכלה. אלא שלמצרים לא היה צורך במיסים, הם הוטלו רק "למען ענותו בסבלותם", בכדי לרושש את ישראל! ("אמרי שמא" בשם "בינה לעיתים" דרוש כ"ו)

עם סוף שנת המס... רבי אלעזר בן עזריה היה מעשר מדי שנה תליסר-תריסר אלף עגלים מתוך עדריו! (ביצה כג. שבת נד.) זה לא היה מעשר, אלא רבי אלעזר בן עזריה היה נותן למלך כל שנה מס-ארנונה, עשירית. הרי הוא חי לאחר חורבן הבית ונתבטל מעשר בהמה.

אחד מחשובי בעלי הבתים בעיר גרודנה היה הגאון ר' חיים עוזר ינובסקי, תלמיד חכם מופלג וירא שמים. לפרנסתו היתה לו חנות למזכר בדים ואריגים. אמנם כפי שמעידים אנשי גרודנה נמכרו שם יותר חידושי תורה מבדים...

רבי חיים עוזר ינובסקי, היה עומד ליד הדלפק ולפניו היה פתוח תדיר "קצות החושן" או ספר אחר. כשנכנס משהו לקנות היה תמיד "מפריע" לבעל החנות בעיסוקו... כאשר בחור מבני ישיבת גרודנה חלף ברחוב, היה צד אותו ומדבר עימו בלימוד. פעמים רבות כשהתחיל ויכוח ונשמעו קולות רמים מהחנות, הצטרפו בחורים מבחוץ לפלפול וקול התורה נשמע למרחוק. במיוחד אהב ללחום מלחמתה של תורה עם הבחורים רבי שמואל רוזובסקי ורבי שמואל חרקובר.

בנו, הגאון ר' ידידיה הוסיף, ששלטונות המס תבעו ממנו מס גבוה מאד, כי תמיד ראו שהחנות מלאה, ואף "נשמעים שם קולות מסחר" ולא הבינו שהקולות הם "קולות מסחר בקצות ונתיבות"...

("תורה יבקשו מפיהו")

"ויקם מלך חדש על מצרים" - אותו מלך חדש תפס את השלטון שלא כדין, לכך לא נאמר כאן "וימלוך". כדי לחזק את שלטונו השתמש בפטנט הידוע, שנאת עולם לעם עולם, חידש את אותה שנאה שגרדמה לזמן מה במצרים. ("אזנים לתורה" א' ח')

היה זה בעת ביקורו ההיסטורי של נשיא מצרים, סאדאת בארץ. נשאל מרן הסטייפלר, אם צריך לברך עליו ברכת "שנתן מכבודו" וענה שלא, משום שעמד מעצמו ולא המליכוהו. ("אורחות רבינו" ח"א) נ.ב. נחלקו הפוסקים האם יש לברך בזמננו "שנתן מכבודו" על נשיאים, מלכים, ראשי ממשלה ומושלי מדינות שבידם יש את הזכות לתת חנינה או לחתום על גזר דין מוות ואריכות בדבר.

"הנה עם בני ישראל רב ועצים" - בואו ונחזיק טובה לפרעה שהכיר בנו סימני אחדות, הוא היה הראשון שקרא את בני ישראל "עם". כי באמת אנחנו תמיד היינו מפולגים ומפורדים בינינו. ריב ומדון היה בביתו של אברהם וכן בבית יצחק, וכן גבר פירוד בין בני יעקב, שנתפלגו בין בני לאה ובני רחל ובני השפחות. רק הצרות שסבלו בני ישראל במצרים עשו אותם לחטיבה אחת, שהשלימו ביניהם, כנאמר "ואח לצרה יולד" שהצרה מקרבת את הרחוקים.

בדרך צחות ניתן לומר "וירעו אותנו המצרים" עשו אותנו רעים אהובים...

("אזנים לתורה" א' ט')

אחי הגדול הג'ר גמליאל רבינוביץ סיפר, כי זכור לו מילדותו עד כמה הקפיד אביו, הגאון רבי לוי בעל "מעדני השולחן" על סכסוכים בין ילדיו. כשראה שהילדים רבים ביניהם היה הדבר גורם לו עוגמת נפש מרובה עד כדי שלא היה יכול להרדם בלילה! אנו הילדים ידענו כי כדי שאבא יוכל לישון, מוכרחים אנו להתפייס טרם עלינו על מיטותנו.

לא פעם ראינו שהוא טרוד מאד ואינו עולה על יצועו כדרכו. כששאלנו, אבא, למה אתה לא הולך לישון. ענה לנו שאינו זוכה למנוחה מחמת שהלכנו לישון כשיש תרעומת אחד על השני... בכך החדיר בנו את הסלידה לכל דבר אשר ריח מחלוקת נודפת ממנו! ("עובדות דרבי לוי")

"ותשם בה הילד ותשם בסוף על שפת היאור". (ב"ג)

אמי מורתי הצדקת אמרה בשעה שנלקח בנה-אחי הגאון רבי יואל לצבא הרוסי, הוא למד אז בישיבת וולוז'ין בשקידה עצומה וכבר בתור בחור היה גדול בתורה ויראת שמים - חז"ל הבטיחו לנו שכל המקבל עול תורה פורקין ממנו עול מלכות, לכן הנני בטוחה בשחרורו, אם כך למה הוא נלקח לעת עתה לצבא!?

מפני שגם עליו - שהוא יהיה בוודאי רב ומנהיג בישראל, לטעום להרגיש את טעם העבודה הקשה למלכות שאינה הוגנת יחד עם רבים מבחורי ישראל.

כפי שמצינו את משה מושלך ליאור, אף שהרבה דרכים יש לה' להציל את נאמן ביתו מגזירת פרעה, אבל בשעה שמשליכים את כל ילדי ישראל ליאור, אין מושיעים של ישראל יוצא מן הכלל, גם עליו לטעום את המרירות של ישראל. ("אזנים לתורה")

"ותקחה" - מכאן שאפילו בשעת הרג ואבדון כללי אין למנוע מהצלה פורתא! שהרי בת פרעה ראתה אלפי ילדים מושלכים ליאור, שאין ביכולתה להושיעם, אעפ"כ לא נמנעה מהצלת ילד יחידי - לבסוף אותו יחידי היה אחד ואין שני לו. (שם ב' ה')

"ויבקש להרוג את משה". משה גדל בבית המלכות, אהוב על פרעה, בשל חכמתו פרעה מינה אותו על הארמון, והנה נסיך שהרג איזה נוגש לא פוגעים בו, לכל היותר מענישים אותו עונש קל, אלא שנפל פחד היהודים על פרעה פן ימרדו בו אם יראו שאפשר לעמוד בפני נוגשים, לכן גזר עליו דין מוות. (שם ב' ט"ו)

"ושאלה אישה משכנתה" - בפרשת בא נאמר ציווי זה לגברים ולנשים, למה כאן הקדים הקב"ה לצוות את הנשים?

יש לומר שאי אפשר היה לדבר עם האנשים אודות פרטי הציאה עם כסף וזהב בשעה שהם בתוך עבדות נוראה, כל ענין הגאולה לפני הקץ היה רחוק מלבם. משא"כ הנשים באותו הדור היו צדקניות, הן האמינו בגאולה קרובה, לכן אפשר היה לצוות אותן כבר עתה על ביזת מצרים. ("אזנים לתורה" ג' כ"ב)

פעם הגאון רבי שמעון סופר, בעל "התעוררות תשובה" נאנח על שאין בידו אמצעים כספיים להוציא לאור את כתבי אבותיו, הכתב סופר והחת"ם סופר, הנמצאים תחת ידו. "לבקש עזרה מאחרים איני רוצה, משום שאני חושש לכבוד התורה". כך אמר. למשמע דבריו קמה רעייתו הצעירה מלכה אסתר והוציאה מקופסת התכשיטים את כל התכשיטים המרובים שהביאה מבית אביה, הניחתם לפניו ותאמר: "הנני מקדישה את כל החפצים הללו להדפסת ספרי דודי הכתב סופר וזקני החת"ם!" כעבור יובל שנים ויותר, כאשר הגיע יום פקודתה, ציווה רבי שמעון סופר לחרות שבח זה על מצבת קברה! ("רבי שמעון חסידא")

לאחר נישואיהם אבא ואמא - רבי חיים והרבנית בת שבע קניבסקי - גרו ברחוב הרב בלוי. סבא וסבתא אלישיב העניקו להם סכום כסף עבור שכירות של שנתיים ימים. כעבור שנה הם עברו לגור בדירה ברחוב אור החיים, שעליה לא הוצרכו לשלם שכר דירה.

סבא הרב אלישיב סירב לקבל את דמי השכירות בחזרה. סבתא קניבסקי הציעה לכלתה לרכוש לעצמה בכסף זה מעיל חורף, לו היתה זקוקה מאד.

אולם לאמא היו תוכניות אחרות: "בכסף זה נרכוש ש"ס לבעלי, אני כבר אסתדר ללא מעיל..." כך התחממה אמא בדפי הגמרא של אבא! הש"ס שקנתה שימש אותו עד יום פטירתו! ("בית אמי")

"ויהי בדרך במלון ויבקש המיתו". (ד"ד) המלאך למושה, לפי שלא מל את אליעזר בנו, ועל שנתרשל נענש מיתה. אמר רבי יוסי, חס ושלום לא נתרשל, אלא אמר, אמול ואצא לדרך, סכנה היא לתינוק עד שלשה ימים ... (רש"י עיי"ש ועיין בעלי התוס' במיאר דבריו ועוד)

אימתי דוחים את הברית? "חלצתו חמה, נותנים לו כל שבעה". (שבת קלז). גם תינוק שהוא "חולה מטורח הדרך" אין מלים עד שיתרפא. (רבנו ירוחם נתיב א' ח"ב, מאירי יבמות עב. רוקח ק"ח)

ה"עינים למושפט" תמה, מפני מה לא הובא דין דחיית המילה מפני טורח הדרך בפוסקים, ואולי לדעתם הוא כלול בשאר המחלות והחולשות שדוחות את הברית עד שיתחזק. (יבמות שם) ה"בית יוסף" כתב בשם רבינו מנוח, שאין משהים את הברית כאשר עומדים לצאת לדרך. (טור יו"ד רס"ב)

תמה "כורת הברית", הרי משה רבינו נמנע מלמול כשיצא לדרך! למעשה יש לדון כל מקרה לגופו, אין דומה מסע במדבר על חמור ליציאה לדרך באופן אחר ומסודר. ("אוצר הברית" ח"ג ק"ל-ק"א)

פעמים שחום גופו של התינוק עולה מחמת טלטולי הדרך. סיפר המוהל הנודע, הג"ר מרדכי ששון: בדידי הוי עובדא, שקודם המילה עלה חומו של הילד באופן קיצוני ואחר כך ירד. נתברר שהתינוק בא ממקום רחוק והיה מזג אויר חם. שאלתי את הגאון רבי משה הלברשטם, היאך לנהוג, והורה שאפשר למולו, כיון שחום כזה אינו נובע מחמת חולי אלא מפאת טלטולי הדרך. ("תורת הברית" ג' ט' ועיי"ש כשאין סבירות שהחום נגרם בגלל חולי)

תינוק שחום גופו גבוה מהרגיל אין למולו ויש להמתין עד שירד חומו. המנהג המקובל: תינוק שחום גופו מעל 38 מעלות נחשב כחולה בכל גופו, וצריך להמתין שבעה ימים מעת לעת מזמן שהתרפא, ואז למולו. (מרו"ג הגרש"ז אויערבאך והגר"ב צ' אבא שאול "נשמת אברהם" רס"ב ו'). ויש שקבעו חום של 37.5 מעלות "ציץ אליעזר" ו"ז פ"ב ועוד - "תורת הברית" ג' ו'ז).

"ויהי בדרך במלון". (ד"ד)

על דבר המורה כבן סורר ומורה... שהתיר למוהל לצאת ביום טוב מחוץ לתחום, מרחק שעות מביתו, והתיר לו גם לשוב לביתו, שאינו צריך להשאר שם כל היום. ונתן טעם לפגם... שאין זה שמחה ועונג להניח ביום טוב את אשתו וילדיה לבדם.

השיב הגאון רבי יהודא אסאד: פשוט שמי שהורה כן לא טוב הורה, והעושה כן מכאן ואילך בכל עניני הוראה קורא אני עליו "ומקלו גיד לו"... והוא כשואל אוב וידעוני, היות שאינו יודע בהלכה בין ימינו לשמאלו... ועל כתפיו תלוי קולר עוון אחרים. כמו כן מה שהתיר למוהל לנסוע ברכבת, אסור לשמוע לו. איסור הוצאה ותחומין, ואיסור ממצוא חפצן ודבר דבר מחוברים מונחים על ראשו ...

כל הוראותיו כאלו וכיוצא בזה בטליו ומבוטליו, לא שרירין ולא קיימין ... אבל מעלתו לא יצא לריב, כי אם יפרסם לסרים למשמעתו שלא ישמעו עוד לקול הסירים, אלא ילכו בדבר ה' זו הלכה למעשה על פי המורים בתורה כהלכה, ויזכו לברכה וששון ושמחה. (שו"ת "היהוד יעלה" או"ח צ"ב)

מוהל המוזמן לברית במקום רחוק, ובכך לא יהיה עם משפחתו בשבת, יש שפסקו שאינו חייב לבטל עונג שבת שלו ומשפחתו.

("לבושי מרדכי" או"ח נ"ז) ויש שפסקו שמחוייב. ("מנחת יצחק" ח"ב ע"ה בשם מהרש"ם) אם יש אפשרות להביא את התינוק למקום המוהל, המוהל יכול לדרוש שיביאו את התינוק למקומו. ("שמירת שבת כהלכתה" ח"ב)

אין למוהל ללכת מחוץ לתחום שבת למול. ("אחיעזר" ג' נ"ט "הר צבי" ח"א ר"ג) ספק אם מקום הברית בתוך התחום, בשבת יש להחמיר ולא ללכת, וביום טוב ספקו להקל ויש ללכת למול. ("אחיעזר" שם) ואסור לו לנסוע ברכב, אפילו על ידי גוי. (שו"ת "אגרות משה" יו"ד ח"ב קי"ח)

פְּנֵינֵי קֹדֶשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפואר מהר"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

חודש סבת

פניס החודש

ידידנו הרה"ח הרב הירצקא ענגל שליט"א אב"י בעיר ברוקלין – לעילוי נשמת אביו הרה"ח ר' ישכר דוב בן הרה"ח ז"עקב ז"ל מכוני היכל ביהמ"ד הגדול

א ווארט אויף די פרשה

ההתחדשות בעבודת השי"ת - כנגד היצר הרע המתחדש

וימת יוסף וגו'. ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף (שמות א, ו-ח).

אמרו חז"ל (קידושין ל, ב) "יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום", והיינו, שבכל יום הוא מוצא תחבולות חדשות איך להלחם עם האדם ולהסיתו לעבירות ולתאוות, וגלל כן, גם כשהיצר הרע מסייתהו, והוא מוצא דרך להלחם בו, ביום המחור הוא כבר צריך למצוא דרך חדשה כנגד היצר הרע החדש (המתחדש).

והעצה לכך היא, על ידי התחדשות תמידית בעבודת השי"ת, כי מציאת התחדשות בעבודת השי"ת יום-יום היא עצה סגולית להכנעת היצר הרע המתחדש בכל יום ויום. אשת פוטיפר הסיתה את יוסף הצדיק לעבירה על ידי התחדשות תמידית, כאשר "בגדים שלבשה לו שחרית לא לבשה לו ערבית" (יומא לה, ב), ומתוך כך התחדשו נסיונותיו "יום יום", ואמנם, יוסף הצדיק התחכם כנגדה, ומצא כל יום התחדשות בעבודת קונו, ומתוך התחדשות זו התגבר על הנסיונות שהתחדשו עליו בכל יום.

זהו שכתוב (בראשית לט, י): "ויהי כדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה", בכל יום הסיתה אותו בנסיון חדש, וגם יוסף השתמש באותה מדה - של התחדשות בעבודת השי"ת - כדי להתגבר עליה (ואעפ"כ הגיע מצב של "ויהי כהיום הזה" [שם יא], שאז התעצם הנסיון, וכבר לא היה יכול להתגבר על כך בכוחות עצמו, לולא עזר אלוקי דמותו דיוקנו של אביו שנראתה לו בחלון, כמבואר בחז"ל).

כשירד יעקב ובניו למצרים, החלו הנסיונות מצד זוהמת הקליפה המצרית, ואמנם, בחיי יוסף מצאו התחדשות תמידית בעבודת קונם כנגד הנסיונות שהתחדשו עליהם תמידין כסדרן.

ברם, לאחר ש"וימת יוסף", לא היה מי שיתן להם את הכח להתחדש בתמידות לצורך התגברות על המלחמה המתחדשת בתמידות.

ולאור זאת, כאשר "ויקם מלך חדש על מצרים", קליפה חדשה, נסיון חדש, היה אז מצב "אשר לא ידע את יוסף", כי ההתחדשות של יוסף כבר לא היתה קיימת, ואז החלה גלות הנפש במצרים.

(סעודה ג' תשמט)

גודל השפעת מחשבות בני-אדם לטוב ולמוטב

ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו. הבה נתחכמה לו פן ירבה וגו'. וישמרו עליו שרי מיסים למען ענותו בסבלותם וגו' (שמות א, ט-יא).

ידועים דברי הרה"ק ר' פינחס מקאריץ ז"ע בבאור "טומאת ארץ העמים", שהגויים במחשבותיהם הרעות מטמאים את האויר, ומשפיעים זוהמא חמורה בארצותיהם. ומדה טובה מרובה, שאם הגויים יש להם כח לטמא את האויר במחשבותיהם הרעות, הרי בוודאי שלבני-ישראל יש כח לקדש את האויר על ידי מחשבותיהם בתורה ובעבודת השי"ת.

פרעה ידע היטב עד כמה מחשבותיו ומחשבות בני-עמו השפיעו טומאה וזוהמא גסה במצרים, ואולם, כאשר בני ישראל פרו וישרצו החל לחשוש פן ושמא יפכו את המצב ואת האויר דמצרים - על ידי מחשבותיהם הטובות - מאוירא דטומאה לאוירא דקדושה.

לכן פנה לעמו ואמר להם: "הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו", וגלל כן, יש חשש שעל ידי מחשבותיהם הטובות יתגברו על מחשבותינו הרעות, והאויר המזוהם יתפוך לאויר צה.

"הבה נתחכמה לו" למצוא תחבולה איך למנוע מהם לחשוב מחשבות טובות ולקדש בכך את האויר, כי אלמלא כן יש חשש ש"ונלחם בנו ועלה מן הארץ", שארץ מצרים המזוהמת תתפוך לארץ קדושה המביאה את היושב בה לידי עליה ולא לידי ירידה.

לצורך כך מצאו עצה: "וישימו עליו שרי מיסים למען ענותו בסבלותם", ומתוך העינוי והשעבוד לא יהא להם פנאי למחשבות קודש, ומתוך כך, לא יעלה בידם לקדש את אוירה של מצרים.

(סעודה ב' תשסב)

משה רבינו סלל דרך לגאולה משלשה סוגי הגלויות

ויגדל משה ויצא אל אחיו... וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו... ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים... ולכהן מדין שבע בנות... ויבואו הרועים ויגרשום ויקם משה וישיען וגו' (שמות ב, יא-יז).

ידועים דברי כ"ק מרן מהר"ש ז"ע, שישנם שלשה סוגי גלויות: א. גלות יהודים בין גויים. ב. גלות יהודים בין יהודים. ג. גלות יהודי בין ובין עצמו - מצד היצר הרע.

משה רבינו, בצאתו אל אחיו, פתח להם פתח להתגבר כנגד שלשת סוגי גלויות אלו: בתחלה, כאשר "וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו", שזהו גלות יהודים בין גויים, "ויך את המצרי ויטמנהו בחול", ובכך פתח פתח לגאולת יהודים מגלות בין גויים.

לאחר מכן, בראותו "שני אנשים עברים נצים", שזהו גלות יהודים בין יהודים, והפסיק את מריבתם על ידי צעקת "למה תכה רעך", עשה בכך הכנה לגאולת יהודים מגלות בין יהודים. לאחר מכן, כשהגיע משה למדין, ראה שבנות יתרו גורשו בחרפה על ידי הרועים, משום שאביהם פירש מעבודה זרה - מרשות היצר הרע וכוחות הקליפה (שמו"ר א, לב), והרועים גירשו אותם מתוך כוונה ותקוה שמתוך כך ישובו הוא ובנותיו להיות תחת רשות היצר הרע, ואז "ויקם משה וישיען", כדי לחזקם להשאר בצד הטוב, ולא לשוב לכסלה, ובכך סלל דרך לגאולת בני-ישראל מיד היצר הרע האורב בקרבם להחטיאם ולהפילם לשאול תחתיה.

(קידושא רבה תשמו)

הרמז ב"סנה" - שעצמותם ופנימיותם של ישראל אינה נפגמת

וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל... ויקרא אליו אלקים... ויאמר של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא (שמות ג, ב-ה).

ה"סנה" מרמז על בני-ישראל במצרים, שעינו אותם והכאיבו להם כמכאוב הקוץ והדרדר, ואילו ה"אש" מרמזת על הנסיונות ברוחניות (כדמצינו בגמרא קידושין פא, א, שרבי עמרם צעק לאחר נסיון "נורא כי עמרם", כי הנסיונות בוערים כאש בקרב האדם).

והנה, משה רבינו ראה בעיניו הבודלח, כי "הסנה בוער באש", אמנם אש הנסיונות בוער בקרב בני-ישראל במצרים, אולם, "הסנה" עצמו "איננו אוכל", כי עצמיותם של בני-ישראל נשארה בקדושתה, והנסיונות הן רק בחיצוניות.

משה רבינו התפלא על כך, איך יתכן שהנסיונות והפיתויים אינם פוגמים בעצמותם של בני-ישראל!?

ואז גילה לו הקב"ה: "של נעליך מעל רגלך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא", כמו שהנעליים הם 'הפסק' בינך לבין 'אדמת קדש', ועל ידי סילוק חציצה זו תוכל להתקדש כדבעי בקדושת האדמת קדש, כך גם העבירות של בני-ישראל אינן אלא כחציצה המפסקת בין אור הקדושה לנשמתם, אבל לא השפיעו לרעה אבל לא השפיעו לרעה על עצמיות נשמתם, ולכן תמיד יש דרך לישראל לסלק את החציצה, ואז יתגלה יפיים האמיתי.

(סעודה א' תשמו)

מחשבת קדש

שרד: העבודה בגלות

בספר "משך חכמה" (פר' ויגש) מובא דבר נפלא אודות עבודת בני-ישראל בתקופת הגלות, וסוד קיומם בתוך החשכה.

מצינו בחז"ל (ברכות נו, ב) שאברהם ויצחק תקנו את תפלות שחרית ומנחה הנאמרות ביום, ויעקב תיקן תפלת ערבית הנאמרת בלילה.

עוד מצינו (שם), שתפלות שחרית ומנחה נתקנו כנגד תמיד של שחר ותמיד של בין הערביים, ותפלת ערבית נתקנה כנגד אברי הקרבנות שלא נתעכלו על המזבח מבעוד יום והיו קריבים במשך כל הלילה.

אברהם ויצחק עשו הכנה לצאצאיהם וצאצאי צאצאיהם שיוכלו להתקיים במצבי "יום" - בזמני גאולה, ואילו יעקב עשה הכנה לדורות שיוכלו להתקיים במצבי "לילה" - בזמני גלות וחשכות (כנודע

מרבתינו הקדושים מבעלזא ז"ע, שיעקב המשיך קדושת בית המקדש גם בזמן הגלות). ואמנם, סוד קיומנו בגלות נלמד מאותם איברים ופדרים שלא נתעכלו מבעוד יום, כי אלמלא היו חלקים אלו קרבים

(מוצ"ש ויגש תשסא)

הארה מתוך הפרשה

בעניני דיומא

שלימות המירוק בימי השובביים - על ידי יגיעה בתורה או אמירת תהלים

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו (שמות א, א).

ימי השובביים הם ימי תשובה - בכלל, ותיקון פגמים בעניני קדושה - בפרט.

שלימות התשובה והתיקון על פגמים אלו, הוא, על ידי התחזקות ביגיעת התורה הקדושה שבכוחה לזכך ולמרק את האדם מכל רפש וזוהמא שדבק בו ("אם נכשל אדם בעביה חייב מיתה בידי שמים, מה יעשה ויחיה? אם היה למוד לקרוא דף אחד, קורא שני דפים, ואם היה למוד לשנות פרק אחד, ישנה שנים", ויק"ר כה, א).

ברם, זהו רק באנשים, ואילו נשים - שאינן בנות תלמוד-תורה - מה יהא עליהן?!

על כך מצינו במדרש שוחר-טוב (תהלים א), שדוד המלך ביקש מהקב"ה שכאשר יאמרו בני-ישראל לפני תהלים, יהא נחשב בעיניו כאילו הם עוסקים בנגעים ואהלות, שהן מהסוגיות הקשות בש"ס, ואי-אפשר לקנותן כי אם ביגיעה רבה.

בכך פעל דוד המלך ע"ה, שגם נשים וכיוצא בהן - שאין להן את היכולת להתייעל בתורה - יוכלו לזכות לשלימות המירוק על ידי אמירת תהלים, כמו על ידי יגיעת התורה.

זהו אפוא הרמז בפסוק שלפנינו: "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו".

ואמנם, מגלה לנו הכתוב תיכף: "בני ישראל הבאים מצרימה את", סופי תיבות תהלים, רמז, ששלימות המירוק יוכל להיות גם על ידי אמירת תהלים (ראה "דברי יחזקאל"

בפרשתנו), וזוה ארווחא ש"איש וביתו באו", כי לא רק האישי יזכה לשלימות התשובה, אלא גם 'ביתו' זו אשתו תזכה לשלימות התשובה, כי אם אמנם יגיעה בתורה לא שייך אצלה, עם זאת, תהלים יכולה גם היא לומר, ומתוך כך תוכל לזכות לתשובה שלימה ולכפרה גמורה.

(ליל שב"ק תשלד)

אמירה נעימה

על פרשת השבוע

התנצלות המילדות העבריות בפני פרעה

ויאמר מלך מצרים למילדות העבריות וגו'. בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן אותו ואם בת הוא וחיה, ותיראן המילדות את האלקים... ותחיין את הילדים. ותאמרנה המילדות אל פרעה כי לא כנשים המצריות העבריות... בטרם תבוא אליהן המילדת וילדו (שמות א, טו-יט).

יש לבאר בדרך פשט בהקדם מה שדקדק המהרש"א (סנהדרין נו, ב), מדוע ראה פרעה לנכון להורות דייקא "למילדות העבריות" להמית את הוולדות, ולא הורה כן למילדות המצריות?!

וביאר: "וודאי פרעה לא שאל מהם להרוג הזכרים בידיים, דבן נח מוזהר על שפיכות דמים, ולכן לא אמר כן למילדות המצריות שהוזהרו על שפיכות דמים אפילו בעוברים" (כמבואר בגמרא שם).

ואילו למילדות העבריות אמר פרעה שימיתו את הזכרים בטרם יצאו לאויר העולם, כי "הותר לכם להרוג עובר במעי אמו" ("על העוברים... עובד כוכבים חיבי, וישראל פטור". תוס' שם נט, א). עכ"ד.

לפי פירושו יובן לנכון התנצלות המילדות לפרעה: "כי לא כנשים המצריות העבריות... בטרם תבוא אליהן המילדת וילדו", וכיון שכבר יצאו לאויר העולם קודם לכן, שוב אנו מוזהרים עליהם משום שפיכות דמים, ואיננו רשאים להרגם.

(ליל שב"ק תשלד)

סיפור קודש

על פרשת השבוע

תבן אין נתן לעבדיך ולבנים אומרים לנו עשו (שמות ה, טו).

הרה"ק ר' פינחס מאוסטילא זי"ע שיכל את בתו חנה רחל על ע"ה בחייו, והרבנית מררה בבכי ללא הרף. כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע הגיע לנחמם, ואמר, שאין זה טובה לנשמה לבכות כ"כ הרבה.

אמרה לו בתו הרבנית מאוסטילא ע"ה: "אבא, הרי כתוב (דמ"י יג, יז) 'במסתרים תבכה נפשי'?"

השיב לה כ"ק מרן זי"ע: "אני לא למדתי אותך פסוק זה, אני למדתי אותך רק 'צאינה וראינה', ושם לא כתוב פסוק זה."

בצאתו התלואו אליו חתנו הרה"ק ה"מקור ברוך" מסערט זצ"ל, וכ"ק מרן זי"ע אמר לו: "מה שאמרת אמרתי לה, אבל האמת הוא, שהפסוק 'במסתרים תבכה נפשי', מוטב על הקב"ה, ולא עלינו".

והוסיף: "זהו הרמז בפסוק (שמות ה, טו): 'תבן אין נתן לעבדיך ולבנים אומרים לנו עשו', 'תבן' ראשי תיבות ב'מסתרים ת'בכה נ'פשי, עבודה זו 'אין נתן לעבדיך'. לנו ניתנה רק העבודה של 'לבנים אומרים לנו עשו', להשתמש ב'מרה לבנה' המביאה שמחה, ולא ב'מרה שחורה' המביאה עצבות ובכי".

באותו מעמד אמר לו כ"ק מרן זי"ע דבר-תורה נוסף:

אלישע הנביא שאל לאשה השונמית (מלכים ב ד, טו): "השלום לילד", והיא השיבה: "שלום", ולכאורה התשובה אינה מובנת, כי היתה צריכה לענות לו ב"הן" או ב"לאו" - אם מצבו הבריאותי טוב או לא?!

אמנם, יש שני מיני פדיון נפש-לצדיק לצורך המשכת רפואה: א. כמנין שם החולה. ב. ק"ס פרוטות, כמנין ע"ץ.

והנה הילד הלז היה חבוק הנביא, והיא רצתה לצאת ידי שתי הדעות, ולכן נתנה לנביא סכום פדיון כמנין חבוק"ק וכמנין ע"ץ, שהם ביחד שע"ו פרוטות, כמנין של"ם, ותקוותה היתה, שעל ידי זה יפעל הצדיק ישועה עבורה.

(ליל שב"ק פר' בלק תשטט)

מורה זה נודע ע"י ידידו הרה"ח ר' יצחק אייזיק פריער שליט"א

לעילוי נשמת אביו החסיד המפורסם הבלתי נשכח, אש קודש לבעלזא ר' אלכסנדר ב"ר אברהם צבי זיל פריער

"ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה ותחמול עליו ותאמר מילדי העברים זה" (ב, ו)

לכאורי' פרעה הרשע הרי היה אכזר וכתוב שהיה שוחט מילדי ישראל ק"נ ילדים בערב וק"נ ילדים בבוקר ורוחץ בדמם, ואיך יתכן שתתעורר בבתו מדת חמלה ורחמנות. אלא שכאשר פתחה בתיה את התיבה וראתה את צורתו הקדושה של משה רבינו, הושפעה לטובה על ידי ההסתכלות בו, ועלתה בלבה מדת רחמנות, כי הסתכלות בפני צדיק מעוררת באדם מדות טובות. וזהו: "ותפתח ותראהו את הילד", ומתוך כך מיד: "ותחמול עליו", והיינו שנתעוררה בקרבה מדת הרחמנות על ידי ראיית פני צדיק, "ותאמר" אמירה רכה, "מילדי העברים זה".

כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע

א נקוד'ה

"ותשלח את אמתה ותקחה" (ב, ה)

רש"י הביא בשם חז"ל "את אמתה, את ידה, שנשתרבה אמתה אמות הרבה" ולכאורה מה היא חשבה שהיא הושיטה את ידה לקחת את התיבה, הלא ראתה שהיא נמצאת מרחוק, מניין ידעה שיתרחש לה נס ותתארך ידה? אלא מכאן ראייה, שלגבי כל דבר מצוה אין לעשות חשבונות, אין לפקפק ואין לנהוג לפי ההגיון, העיקר הוא הרצון והמעשה – והנס ממילא יבוא.

הרמ"מ מקוצק

ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים (א ה)

כתוב במדרש "עשו שש נפשות היו לו והכתוב קורא אותן נפשות ביתו לשון רבים וכו', יעקב שבעים נפש היו לו והכתוב קורא אותן נפש וכו'". והפסוק כאן מדבר על אחדות עם ישראל כלקח ממכירת יוסף "ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש" - כולם היו באחדות גמורה כאיש אחד ונפש אחד, ואיך הגיעו למדה זו, עיי' "ויוסף היה במצרים" - עיי' שהתבוננו שכתוצאה מפירוד הלבבות היה יוסף במצרים.

נתיבות ברוך

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

"הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה" (ו, יב)

משה רבנו היה כבד פה – שלא יאמרו הדורות הבאים שהשפעתו על בני ישראל הייתה בזכות נאומיו היפים וכושר דיבורו המרשים.

באר יצחק

משה היה "ערל שפתים" בגלל שבני ישראל לא שמעו אליו, המנהיג יונק את כוחו מהאמון וההתעוררות של העם אבל אם הם אינם שומעים אליו – מרצו ניטל, ידיו רפות, ופיו ננעל, אילו בני ישראל היו שומעים לו – משה לא היה כבד פה וערל שפתים.

אהבת יונתן

הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך – איך יתכן? ישמעני פרעה? זה יהיה הרי חילול השם!!

צדיקים

"ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי כי ידעתי את מכאוביו" (ג, ז)

בפסוק זה הוזכרו שלושה ביטויים שונים. ראיה, שמיעה, ידיעה. שכן, הקב"ה משגיח על עם ישראל, בכל שלושה אופנים הנזכרים. וכן אפשר לרמוז זאת בתיבת "ישראל". שמורכת מאותיות, יש"ר א-ל, דהיינו, "ישר" אותיות, יודע שומע רואה. "א-ל" ומשגיח עליהם.

חתם סופר

"של נעליך מעל רגליך" (ג, ה)

נשאלת השאלה: לשם מה נדרש הציווי של הקב"ה למשה רבינו להוריד את הנעליים?! הרי אנו היהודים לא חולצים נעליים כשנכנסים לבית הכנסת?! (בשונה מבני דודנו הישמעאלים) אם כן מדוע ה' מצווה את משה לחלוץ נעליו?! והתשובה לכך היא: משה היה צריך להתמנות כמנהיג על בני ישראל. הוא נמצא במדבר בנעליים המגנות עליו מחום החול ומקוצים וברקנים. ה' מבקש ממנו לחלוץ את נעליו כיוון שמנהיג של עם ישראל צריך להרגיש את הצער שמרגישים אחיו ורק כך יוכל להתגייס וללכת ולהוציאם ממצרים.

צדיקים

לכאורה המילים "כי אלך אל פרעה" מיותר, והיה די לומר מי אנכי כי אוציא וגו'. וגם תשובת הקב"ה וזה לך האות צריכה ביאור, איזה קשר יש לאות זה עם שאלת משה. אלא ידוע מאמר חז"ל שאסור להסתכל בצורת רשע, והטעם, מפני שההסתכלות בו מטמאה את גוף הצדיק, ובוודאי ההסתכלות בפרעה שהיה ראש הסטי"א, וכדי להוציא את בני ישראל ממצרים - היה צריך איש טהור שידריך את בני" בדרך הטובה והטהורה, וזה מה שאמר משה - מי אנכי שאעשה שני ניגודים, 1. כי אלך אל פרעה להסתכל בצורתו הטמאה, 2. וכי אוציא את בני ישראל ממצרים. אלא שכבר האריכו המפרשים שבדרך הטבע לא היה אפשר שאנשים גרועים ופחותים כמו שהיו אזי ישראל במצרים יהיו ראויים מיד בצאתם משם לראות את השכינה ולקבל את התורה, אלא זה היה בדרך נס. וזה מה שאמר לו הקב"ה 'וזה לך האות' - שאעשה לך נס שאעפ"י שתסתכל בפני רשע - בכל זאת כשתצא ממנו - תהיה טהור כבראשונה, ו'בהוציאך את העם ממצרים' - על אף שהם גרועים ופחותים, מכל מקום יתעבדון את האלקים על ההר הזה' - אעשה לכם נס שתהיו ראויים מיד לראות את השכינה ולקבל את התורה.

כתב סופר

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" (א, א)

לכאורה למה כותבת התורה "הבאים" מצרימה" שהוא לשון הווה, הרי היה צריך להיות כתוב הלשון עבר "אשר באו מצרימה" ? אלא אפשר לפרש על פי מעשה שהיה אצל הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זיע"א, אשר שלח את אחד מחסידיו להתגורר בברלין. באותה העת פשטה מאוד נגע ההשכלה בברלין והאנשים שהתגוררו בשכנותו של אותו חסיד לא התנהגו על פי דרך התורה. חש החסיד תמיד כגר וזר בסביבתו, ובכל נסיעה שנסע להרה"ק מבעלזא הרבה להתאונן באוזניו על כך, ובקשו שרצונו לעזוב את ברלין ולשוב למקומו הראשון, אך הרה"ק מבעלזא לא הניחו לצאת את ברלין. לאחר זמן בא שוב החסיד להרה"ק מבעלזא, אך לא התאונן באוזניו על אודות מקום מגוריו כמקדם, פנה אליו הרה"ק מבעלזא ושאלו מה בדבר שכניך, השיב לו החסיד כי ב"ה הורגל למצבו, ושוב אינו מרגיש כגר וזר בין שכניו. כשמע זאת הרה"ק מבעלזא, פנה אל החסיד ופקד עליו לעקור מיד מברלין ולעבור להתגורר בין אנשים יראים ושלמים, שכל זמן שהרגיש

עצמו זר ומנוכר בסביבתו - אזי מובטח הוא שלא ילמד ממעשיהם, אך ברגע שנעשה כתושב ביניהם, יש לחשוש שמא ילמד חלילה ממעשי שכניו, לכן ציווה עליו הרה"ק מבעלזא שיעזוב את מקום מגוריו. לפי זה מבואר היטב הפסוק כאן שכתוב 'הבאים מצרימה' בלשון הווה, שבשעה שירדו בני ישראל לארץ מצרים, לא באו להשתקע שם אלא לגור שם באו כגרים וזכרים, ובאמת כל אותם שנים שהיו בני ישראל בארץ מצרים לא שינו שמם ולבושם ולא למדו ממעשי ארץ מצרים הרעים, והיו תמיד בבחינת 'הבאים' כמו שעכשיו באו, וזה גם מה שכתוב בתחילת ההפטרטה השבוע "הבאים ישרש יעקב" - יעקב השריש להם את הענין הזה של תמיד לחיות במצב של כאילו עכשיו באו.

כ"ק אדמו"ר מהרשני"נ מלעלוב זי"ע

א זיס ווארט

"למה תכה רעך... אכן נודע הדבר" (ב, יג-יד)

את המראה הזה הוא לא יכול היה לסבול. משה רבינו רואה יהודי, איש עברי, מרים ידו להכות את רעהו. נורא ואיום. בזעזוע רב הוא פונה למרים היד: "ויאמר לרשע למה תכה רעך?" הרשע מעיז פנים ומתחצף: "מי שמך לאיש שר ושופט עלינו? הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי?" משה רבינו מגיב: "אכן נודע הדבר". רש"י במקום מפרש לפי פירוש אחד ש"אכן נודע הדבר" הוא "כפשוטו". כלומר: נודע הדבר שהרגת את המצרי. מבאר בעל ה"קרון לדוד", את הפסוק בפרשתנו: משה רבינו לא ידע מי מהשניים צודק, לפיכך אמר "למה תכה רעך", הוא רק לא ציין אל מי מכוונת ההערה. הרשע שהרים ידו על חברו, השיב בהתנשאות: "מי שמך לאיש שר ושופט עלינו", בתשובתו החצופה גילה שהוא - הוא הרשע. כלל זהב לימדנו רבינו משה: כיצד בודקים...
במחשבה תחילה

"כי מן המים משיתהו" (ב, י)

לכאורה היה יכול להיות כתוב "ממים משיתהו" כך שהאותיות "ני" ו"ה" היו מתייתרות, למה הפסוק כתב "מן המים משיתהו" אלא כל העניין שמשה רבנו לא נכנס לארץ ישראל היה בגלל שהכה בסלע במקום לדבר ובפרשת בהעלותך כתוב שאלדד ומידד התנבאו במחנה ורש"י כותב שהתנבאו "משה מת ויהושע מכניס" לכאורה איך יודעים שזה מה שהם נתנבאו? על פי הפסוק כאן - שאלדד ומידד התנבאו "במחנה" - מלשון "מח" - תמחק אותיות "נה" של 'מן המים משיתהו' ואז נשאר רק "ממים" שזה ר"ת "משה מת ויהושע מכניס".

חנוכת התורה

הגליון השבוע להצלחת כלל ישראל ולהחזרת כלל החטופים בריאים ושלמים בגופם ונפשם

הבנינו ואלמדה

אצרות דעת, נספי דיוקן ופיקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגד"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

כיצד רוכשים מנוחת הנפש?

ו: האם שווה לרדוף אחר רדיאטור?

קודש לחול".

וכוונתו, כי הנה החילוק בין שבת לימות החול הוא בענין המנוחה, וכבר יוכל האדם לחיות את כל שנות חייו ולא יבין זאת מפני שלא למד מעודו מה היא מנוחה אמיתית, ורק מי שישתדל ללמוד מנוחת הנפש מה היא ויתפלל להבינה, הקב"ה בוודאי יאיר לו ויבינה. ולכן קבעו הבדלה בחונון הדעת, כי בשעה שמתפללים על הדעת, מבקשים להבין מה היא אותה מנוחה אשר בה נבדל יום השבת משאר הימים.

מנוחת הנפש מהי?

וכי ישאל השואל כמה יצטרך ללמוד מנוחת הנפש מה היא, התשובה תהיה על פי לשון הפסוק: "וירא מנוחה כי טוב ויט שכמו לסבול". אם יראה האדם שהוא מטה שכמו לסבול ולהתייגע בקניית הבטחון, יבין שכבר הגיע ל"וירא מנוחה כי טוב", אבל אם עדיין לא הטה שכמו לסבול, סימן הוא שכל מה שלמד עד כה בענין מנוחת הנפש, היה רק בבחינת "שמועה רחוקה" ועדיין אינו מכירה באמת, ואם כן יצטרך בוודאי להמשיך וללמוד אודותיה.

ובכן, זה ידוע לכל אחד שמנוחת הנפש אין לה ולא כלום עם ריבוי ממון, שהרי המציאות מוכיחה שרבים מאלו שהרבו ממונם בחשבם שכך יזכו למנוחת הנפש, לא זכו למנוחת הנפש, אלא אדרבא נטרדו יותר על ידי דאגות וקנאה ושנאה ותאוה וכבוד...

כמנוחת השבת

אכן כשנרצה להבין לאשורו מנוחת הנפש מה היא, נצטרך לראות מה היא אותה מנוחה שהתורה דיברה עליה לגבי שבת קודש וממנה להקיש אל המנוחה שמידת הבטחון מביאה עמה. וכשנזכר לטעום מעט מאותה מנוחה בשבת קודש, נוכל לבוא במוצאי שבת בברכת אתה חוננתנו ולבקש מה' שיזכנו לטעום ממנה עוד ועוד, לא רק בשבת אלא גם בימות החול.

ובאמת ראה גדולה יש שמנוחת השבת ומנוחת הבטחון אחת הן, ממה שאמרו במסכת שבת (ק"ה, ב): "אמר רב יהודה אמר רב, כל המענג את השבת נותנין

הלבבות על אודות מנוחת הנפש שלה זוכה בעל הבטחון, אם כי נדמה לנו שהבננו את כוונתו, לא הבננו אותה כלל וכלל ונצטרך לעמול הרבה כדי להבינה ולהגיע עד אליה.

וזאת גילה לנו יעקב אבינו בברכתו ליששכר, שיששכר הכיר באותה מנוחת הנפש, ומשהכירה, היה מוכן לעמול הרבה בקניית מידת הבטחון על מנת לזכות לאותה מנוחת הנפש. וכל זה הוא לימוד בעבורנו, שכדי לזכות למנוחת הנפש המיוחלת, מוכרחים אנו להתייגע הרבה בלימוד חובת הלבבות, אך תחילה לכל נצטרך להבין אותה מנוחת הנפש מה היא, כי אם לא נגיע ל"וירא מנוחה כי טוב" לא נוכל להגיע אל "ויט שכמו לסבול!"

עדיין לא טעם מהמנוחה

הנה לפעמים שומעים את ראובן ושמעון מדברים יחדיו ואין האחד מבין את רעהו. ראובן מדבר דיבורים של אמונה ובטחון, ושמעון בוהה בו בעיניים גדולות וזועק לעומתו: 'כבר שמעתי את כל הדיבורים האלה, נו, מה עוד יש לך לומר לי? יש לך משהו למעשה או שאתה רוצה שוב לחזור על כל התורות? אני מדבר אתך על טרדותי ואתה מוכר לי סיפורים! בא ונראה אותך במצבי!'

יתכן מאוד שראובן דווקא מבין לאשורו את המצב בו שרוי שמעון, והסיבה היחידה מדוע אינו מבין את שמעון, ושמעון אינו מבין אותו, היא מפני שראובן כבר טעם פעם מאותה מנוחת הנפש וכבר הגיע לבחינת "וירא מנוחה כי טוב", ולכן הוא מנסה לשכנע את שמעון שיטה את שכמו לסבול ויזכה לאותה מנוחת הנפש אשר אין תענוג גדול ממנה בעולם. אך שמעון אינו קולט את דבריו מפני שלא טעם אותה מנוחת הנפש מעודו ואינו יודע מה היא!

והבן!

לרבינו מעלת המנוחה

כך כותב גם רבינו יונה (ברכות כג, ב מדפי ה"ף), כשעל מה שאמרו בירושלמי (ברכות פ"ה ה"ב) "מפני מה תקנו הבדלה בחונון הדעת, שאם אין דעה הבדלה מנין". מוסיף רבינו יונה בזה הלשון: "והבדלה בחונון הדעת" - מפני שעל ידי הדעת אנתנו מכירין מעלת המנוחה ויודעים להבדיל בין

בגליונות האחרונים החילונו לעסוק בדברי רבינו החובות הלבבות אודות מנוחת נפשו של בעל הבטחון המועילה לו לגדול ברוחניות ביותר. וכעת נוסיף בע"ה להרחיב את היריעה בענין זה.

וירא מנוחה כי טוב

הנה בברכת יעקב ליששכר נאמר (בראשית מט, טו): "וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול", וכל אחד שואל שלכאורה סתר את עצמו מרישא לסיפא, אם ראה מנוחה כי טוב מדוע הטה שכמו לסבול? ובספורנו פירש נחמד מאוד, ויסודו שלא דיבר כלפי מנוחת הגוף, אלא כלפי מנוחת הנפש.

וזה לשון הספורנו: "וירא מנוחה כי טוב" - וזה ראה שהמנוחה בשלמות המושכלות אשר בו תנוח הנפש, כענין "ומצאו מרגוע לנפשכם" (ירמיהו ו, טז) שהוא הטוב והתכלית המכוון (ראה שמנוחת הנפש היא התכלית שאליה ישאף האדם). "ואת הארץ כי נעמה" - וראה גם כן שארצו מוכנת לתת מזונו בלי טורח ולהתפרנס שלא בצער. "ויט שכמו לסבול" - שני מיני המשא, והם עול תורה ועול ציבור, כאומרם רז"ל (מועד קטן ו, א): "האי צורבא מרבנן דאיתיה במתא (שנמצא בעיר), כל מילי דמתא עליה (כל עניני העיר עליה). ויהי למס עובד" - וההמון העובד כל מלאכת עבודה בעסקי חיי שעה היה לו למס, כאומרם רז"ל (יומא עב, ב) שבני עירו מצווים לעשות מלאכתו".

הוי אומר: אם נבוא להכרה שמנוחת הנפש היא הדבר הטוב ביותר עלי אדמות, נשכיל ממילא שיהיה לנו לעמול הרבה כדי להשיגה. ומדוע יהיה לנו לעמול הרבה? כי אותה מנוחת הנפש שאנו מדברים עליה, היא מנוחת הנפש שאנו בעצמנו אין לנו השגה בה מפני שלא הכרנוה מעולם ויתכן שאף לא ראינו אותה אצל אלו המתהלכים סביבנו. וכמו שילד קטן אין לו ידיעה במושגים של האיש הגדול, וכמו שהעני אין לו מושגים של עשיר, שהרי כל אחד מקבל את מושגיו רק ממה שהוא רואה אצל האנשים המתהלכים סביבו, כמו כן אנו אין לנו קצה חוט של הבנה באותה מנוחת הנפש שרבינו בעל חובת הלבבות דיבר עליה. הלא כל מה שהכרנו עד היום, הוא רק דאגה וכאב לב, ולכן כאשר אנו לומדים בספר חובת

הרעיונות

הנה התענוג שהאדם זוכה לו בשבת קודש, נובע ממה שאסרתו התורה לעשות כל מלאכה וצוותה עליו לדמות בנפשו כאילו כל מלאכתו עשויה. וזהו ממש התענוג שזוכה לו בעל הבטחון. התורה אומרת לנו שגם בימות החול, כאשר אנו עוסקים במלאכתנו והנסיון גדול להיות טרודים בנפשותינו, אם נעמול הרבה ונתייגע לבטוח בה' בכל מאודנו, נזכה להרגיש גם אז כאילו כל מלאכתנו עשויה.

כיצד זה קורה?

ההתבוננות וההודאה בברכת אשר יצר!

סדרת הבנת השיבות ברכת 'אשר יצר' וגודל יקרותה - חלק ג'

לגלותו לעצמנו!

מה אתה ממתין שהקב"ה ישלח לך כמה דולרים? הידוע לך איזה טובות הקב"ה עשה עמך בלילה כשישנת שנת ישרים? התבוננו נא וראו! כשהרופאים מנתחים את החולה כדי לטפל לו בבני מעיו, הם מרדימים אותו, וכשהוא קם מתרדמתו לאחר כמה שעות, הוא מגלה שהוא כבר אחרי הכל. זה מה שקורה לכל אחד בשנתו בלילה כאשר מזונו מתעכל די צרכו ומפזר את מרכיביו השונים לכל חלקי הגוף. ההבדל היחיד הוא, שאם העובר ניתוח בקומו מתרדמתו מרגיש כאבים איומים, הקם משנתו בבוקר מרגיש שלו ורענן ובלי שום כאבים!

נקודה ב'

ההודאה שבברכת אשר יצר

סיפר יהודי נכבד משומעי השיעור: בבחרותי הלכתי מידי בוקר לטבול במקוה בבתי אורנשטיין שבעיה"ק ירושלים. פעם אמר לי אבי: אם תרצה לראות איך מברכים אשר יצר, הסתכל על יהודי פלוני... ותוך כדי הראה לי באצבעו על החסיד המפורסם רבי אליהו ראטה זצ"ל. נעמדתי מאחורי אותו חסיד, ושמעתי אותו קודם אמירת הברכה מדבר עם אביו שבשמים כבן המתחטא לפני אביו, וכך אמר (מתורגם משפת האדישי): "ריבונו של עולם, הן כבר זקנתי והייתי לאיש, ומערכת העיכול כבר אינה פועלת כבעבר, אך אעפ"כ זכיתי היום לנקות את גופי היטב כדי להיות מוכן לתפילתי, ועל כך הודאתי נתונה לך!" מתוך הקדמה זו בירך את ברכת אשר יצר, כשהתלהב והתפעל מכל תיבה שבה.

והאמת שבעוד בברכת מודים אנו נותנים הודיה באופן כללי, בברכת אשר יצר אנו מונים בפרוטרוט את כל הדברים שעליהם אנו נותנים הודיה, והסיבה פשוטה, כי זאת עבודתנו, להתבונן ולהעמיק בזה שוב ושוב.

הודאה על מה שהיה יכול לקרות

עוד זאת יש להתבונן בנוסח: "גלוי וידוע לפני כסא כבודך שאם יסתם אחד מהם או אם יפתח אחד מהם אי אפשר להתקיים וכו'", כי לכאורה הוא תמוה, שהרי מעולם לא נתקן לברך ברכת הודאה על מה שלא קרה, ורק היה יכול לקרות, והרי מטעם זה אין מברך הגומל רק מי שהיה שרוי בסכנה אמיתית. אך האמת היא שבכל עת אנו שרויים בסכנה אמיתית ובכל עת הקב"ה שומר עלינו שלא יסתמו הנקבים ולא יפתחו החללים, ולכן שפיר שייך לברך על זה, ואכן מי שאינו מבין דבר זה כשהוא מברך אשר יצר, מפסיד את העיקר.

יתירה מזו: כולנו מזכירים את מאמר חז"ל (פסחים ק"ח, א): אמר רב שיזבי משמיה דרבי אלעזר בן עזריה קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, ופירש רשב"ם: כלומר נס גדול עושה לו הקב"ה

לנו הסמ"ג: מה לכם כי תמתינו עד שתקבלו כמה מטבעות לחשבונכם? הרי כסף הולך כסף בא! אם תשכילו להתבונן בברכת אשר יצר, תגלו איך הקב"ה דואג לכם ללא הרף ועושה עמכם ניסים עצומים בכל רגע ורגע, כי אז תתעוררו מעצמכם לקבוע עתים לתורה ולקיים את מצוותיה באהבה עזה.

הרי הניסים שהקב"ה עושה עמנו בנוגע למערכת העיכול, הם נפלאים ועצומים. קחו לכם דוגמא אחת: הולך לו בן אדם בלילה משמחת בר מצוה לשמחת חתונה ומשמחת חתונה לשמחת בר מצוה, ובכל אחת מהן הוא ממלא את כריסו במאכלים ומשקים מתוקים... הדין נותן שיאמר לו הקב"ה: ראה נא! היית צריך ללמוד ברמב"ם את דרכי האכילה, כמה מותר לאכול, איזה מאכלים מותר לאכול, ואיך צריך לאכול, ואז היית מרגיש טוב. אבל עכשיו שלא למדת או שלמדת ועברת על דבריו כי לא יכלת עמוד כנגד המאכלים הטובים למאכל ונחמדים למראה, הסתדר בעצמך. אך לא, הקב"ה אינו מזניח אותך, אלא גם לעת כזאת הוא מבריא אותך ושומר עליך לבל תפגענה מערכות גופו.

ואפילו מי שהרופא אסר עליו לאכול סוכר או אסר עליו לאכול מלח מפני שלחץ הדם שלו גבוה, הלא תמיד ימצא את עצמו במצבים שבהם לא יוכל לציית לאיסורם, אם שבת או מועד, והרי החסידים כל ימיהם כחגים... ואעפ"כ ישמור עליו הקב"ה וישלח דברו וירפאו. ואין הכוונה חלילה שמותר לו לאדם לעשות ככל העולה על רוחו, בוודאי מחויב האדם לשמור על גופו על פי תורה, אך הכוונה שכמו כשהאדם עובר עבירה, הקב"ה ממשיך להחיותו מחמת צפייתו שישבו בתשובה, אף כאן הקב"ה ממשיך לרפא את האדם הגם שהוא עצמו מזיק לבריאותו!

גילוי דעת בשבילנו

האיר הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל, שבברכת אשר יצר ישנו 'גילוי דעת' מה שלא נמצא בשאר הברכות: "גלוי וידוע לפני כסא כבודך וכו'". ואכן טעם הדבר, כי זוהי העבודה המוטלת עלינו בברכת אשר יצר, לעצום את העיניים או להסתכל בסידור ולומר בכוונה גדולה: 'הניסים שאתה פועל בגופי, הלא הם גלויים וידועים לפניך, אך ממני הם נסתרים, ולכן אני בא עכשיו לדבר עליהם כדי שיהיו גלויים גם לי ואוכל ליתן לך הודיה עליהם!'

כשהיו מי שבאו בטענה אל החסידים שמגביהים את קולם בפסוקי דזמרה וברכות ק"ש, כביכול אין הקב"ה שומע בלחשיה, השיבו החסידים: 'הקב"ה אכן שומע, אך אנו איננו שומעים... אין אנו מגביהים את קולנו כדי שישמע הקב"ה, אלא כדי שנשמע אנו, כדי שהמלים יחלחו בלבנו...'

זה מה שאנו עושים בברכת אשר יצר, אנו מביעים בקול את הניסים והנפלאות שהקב"ה עושה עם גופנו, לא כדי לגלותו להקב"ה, אלא כדי

אומרים אנו ערב ובוקר "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך", והשאלה הנשאלת בפי כל היא איך מגיעים לאהבה זו, אהבת ה'. השאלה ידועה היא.

נקודה א'

התבונן במערכות גופך

תשובה לך נוכל למצוא בסמ"ג (סימן א), וזה לשון הסמ"ג שם: "יחשוב בליבו הטובות שעשה לו הקב"ה כבר, שבראו מטיפה סרוחה ויכוונה בחכמה, וברא בו נקבים נקבים, ומחוץ עשה לו נקבי עינים להביט ולראות בהם... עשה לו הפה למאכל ודיבור, עשה לו השיניים לטחון המאכל, עשה לו הלשון ללוש המאכל בתוך הפה וכדי לחתך הדיבור, עשה לו בית הבליעה והוויט לבלוע המאכל והמשקה... עשה לו הקרב העליון היא האיציטומכה לקבל המאכל והמשקה בתוכו ולכלכל מטעם המאכל והמשקה כל הגוף להחיותו... עשה לו מעיים לקבל פסולת המאכל והמשקה, ומגלגל בתוכם בעקמומית לאט לאט עד שמגיע למקום הוצאת הגדולים וקטנים, עשה לו שתי הכליות ימין ושמאל לחמם הבטן התחתון בחומם לחיותו לחזקו ולהוציא צרכיו חוץ לגוף כדרך האדם..."

ומסיים שם לאחר אריכות נפלאה בה הוא מונה וסופר את כל אברי הגוף ותועלתם: "היאך יוכל אדם הנבזה והנכאה לעשות מצוות כל כך, שיוכל לגמול הטובות שעשה הקב"ה עמו כבר. ועל דרך זה אמרו רבותינו (אבות פ"א מ"ג) "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס".

לשם שמים

וביאור חתימת לשונו, כי אלמלא יתבונן האדם בכל זה, כאשר יתאמץ מעט לקיים את מצוות ה', יחשוב שהקב"ה מחויב לו כל הון דעלמא. אבל אם יתבונן ויראה את כל הטובות שהקב"ה כבר עשה עמו ומוסיף לעשות עמו בכל רגע ורגע, יבין שגם אם יעבוד את ה' כל ימיו, לא יוכל להחזיר לו אפילו עבור מעט מזעיר מן הטובות שעשה עמו.

ונמצא לפי דבריו, שהמברך ברכת אשר יצר בכוונה, מלבד מה שיקיים אז מצוות אהבת ה' שהיא מן המצוות הכלליות, עוד ירוויח לשנות את תורתו ותפילתו ואת כל שאר המצוות שהוא מקיים, שיהיו יותר לשמה.

למה תרחיק נדוד?

לאחרונה יצא לי לשמוע יהודי מדבר כמשיח לפי תומו: מרגיש אני רצון עז לקחת את עצמי בידיים ולהגדיל את 'קביעות העתים' שלי, וכל כך למה? כי היום נכנסו לי ארבעת אלפים דולר לחשבון הבנק שלי ממקום בלתי צפוי, ולכן אני מרגיש מחויב להקב"ה שהטיב לי כל כך להרחיב לי את פרנסתי.

הרגשה נפלאה היא של יהודי, ומכל מקום אומר

שתיעשה מלאכה. הקב"ה אמר לאיש הישראלי: **ענה אני נותן לך רשות לעשות מלאכה, אבל חפץ אני לראות איך תעשה שמזונותיך ירדפו אחריך ולא אתה אחריהם.**

וזהו מה שאמר רבי שמעון בן יוחאי במסכת ברכות (נה, ב): "אפשר אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת קצירה, ודש בשעת דישה, וזורה בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה? אלא, בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, מלאכתו נעשית על ידי אחרים". הולך הוא בזה לשיטתו בזהר הקדוש (פרשת נשא קמ"ד, ב, רע"מ פרשת צו כ"ט, א) **שהתלמיד חכם הוא בבחינת שבת**, והיינו שהוא חי גם בימות החול בבטחון גמור כאילו כל מלאכתו עשויה, ולפיכך הוא זוכה שתיעשה מלאכתו על-ידי אחרים.

והגם שאמר שם אביי: "הרבה עשו כרבי שמעון ולא עלתה בידם", כבר פירשו הצדיקים שזה מפני שלא הגיעו באמת למדרגה זו, אלא בכל עת הסתכלו אחוריהם. אבל פשוט הוא ואין בזה חולק, שכח זה שתיעשה לו לאדם מלאכתו על ידי אחרים טבועה בבריאה, ושעל האיש הישראלי להוסיף ולילך ללא הרף לעבר מטרה זו. ומי שירצה לקבל אותה מנוחת הנפש שהוא זוכה לה בשבת גם בימות החול, יבוא ויטול אותה על ידי תפילות ויגיעות, ואז יראה שמזונותיו מתחילים לרדוף אחריו!

מעשה שהיה

והלא דבר זה נראה בחוש ומעשים שבכל יום איך בעלי הבטחון זוכים שתיעשה מלאכתם על ידי אחרים. והנה לפנינו מעשה אחד מיני אלפי אלפים שנתפרסם לפי כשנתיים: ארגון חסד מסוים ערך חלוקה של מוצרי חימום למשפחות ברוכות ילדים בבני ברק, ותהום כל העיר. כולם באו ונתקצבו ליטול מן החלוקה. זה הולך לביתו ברדיאטור זה הולך לביתו בתנור חימום וכן הלאה...

בשעת החלוקה ישבו ר' יששכר ור' זבולון (שמות בדויים) ולמדו בחברותא בסדר לימודם הקבוע משלוש עד שש אחר הצהריים. בתחילה עלה במחשבתו של ר' יששכר לצאת באמצע הלימוד כדי ליטול מן החלוקה "אמבטיית חימום" עבור התינוק שזה עתה נולד לו בביתו, אבל עד מהרה חזק את עצמו באמרו: לא אפסיד חלילה כי הוא זה מסדר לימודי, ואם מן השמים מזומן לי אמבטיית חימום - הרבה דרכים למקום. ללא אומר וללא דברים המשיך ר' יששכר לצלול בים התלמוד...

ויהי כרבע השעה לפני תום הסדר, התנער לפתע ר' זבולון ממקומו ואמר לר' יששכר: "סלח לי נא! אך זקוק אני בדחיפות לרדיאטור וכעת נערכת החלוקה המפורסמת. אלך לי כעת בטרם תסתיים שעת החלוקה". ר' זבולון סגר את הגמרא ור' יששכר המשיך לבדו בלימודו...

כעבור שעה חזר ר' זבולון מתנשף לבית המדרש ואמר לר' יששכר בצער: עד שהגעתי לי בריצה למקום החלוקה, הודיעו לי שמכל מה שהיה לא נותר כי אם "אמבטיית חימום". נטלתי אותה, אך אינני זקוק לה. אם תרצה תוכל ליטלה ממני. הא לך...

דבר זה חוזר ונשנה בכל יום אצל אלפי בני אדם ההולכים בדרך הבטחון, כי טבע הוא הטבוע בבריאה, שכל הבוטח בה' תיעשה מלאכתו על ידי אחרים!

אצלך, אצל חברך ואצל כל אחד מישראל!

(מתוך סדרת השיעורים על 'שער הביטחון' שבספר 'חובות הלבבות', שיעור ל"ב. לשמיעת השיעור המלא, חייגו לקו השיעורים (בא"י), לחצו בכניסתכם למערכת 2 (- שיעורי חובות הלבבות), ובחרו שיעור 32. שמעו וביטחון!)

לו משאלות לבו, שנאמר (תהלים לו, ד): "והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך". עונג זה אינו יודע מהו, כשהוא אומר (ישעיהו נח, יג): "וקראת לשבת עונג", הוי אומר: זה עונג שבת.

ועתה נבוא וניחזי באיזה ענין אמר דוד המלך פסוק זה "והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך", והלא אמר אותו בענין הבטחון, וכלשון הפסוקים שם: "בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה", והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך, גול על ה' דרך ובטח עליו והוא יעשה, והוציא כאור צדקך ומשפטך כצהרים". הא לך שכוונת דוד המלך לומר שהבוטח בה' זוכה להתענג עליו, וכיון שהוא מתענג עליו, הקב"ה נותן לו את כל משאלות לבו. ומפסוק זה ממש למד רב, שגם המענג את השבת זוכה ונותנים לו כל משאלות לבו, הרי לך להדיא שהתענגו שמשגים בשבת קודש, הוא אותו תענוג שמשגים על ידי הבטחון!

כאילו כל מלאכתך עשויה

וביאור הדבר, כי הנה התענוג שהאדם זוכה לו בשבת קודש, נובע ממה שאסרתו התורה לעשות כל מלאכה וצוותה עליו לדמות בנפשו כאילו כל מלאכתו עשויה. וזהו ממש התענוג שזוכה לו בעל הבטחון. התורה אומרת לנו שגם בימות החול, כאשר אנו עוסקים במלאכתנו והנחנו גודל להיות טרודים בנפשיותינו, אם נעמול הרבה ונתייגע לבטוח בה' בכל מאוננו, נזכה להרגיש גם אז כאילו כל מלאכתנו עשויה.

בשבת קודש צוה לנו הקב"ה, שהגם שלא הגענו עדיין למדרגת הבטחון, נניח את כל מלאכתנו מאחורינו כדי שנגיש שהמנוחה היא טוב ושהארץ נעמה, ושבמקום לרדוף אחרי מזונותינו, נוכל לשבת על המנוחה ועל הנחלה והם ירדפו אחרינו. וכשנגיש דבר זה, נטעם מעט מאותה מנוחת הנפש שאלה אנו שואפים, וכיון שנטעם ממנה מעט, נוכל להגיע אליה על-ידי הרבה תפילות ויגיעות גם בימות החול, עד שכל אימת שנזדקק לדבר מה, נוכל להרים את ידנו לשמים ולהתפלל מתוך שלום ושלווה: רבוננו של עולם! סבורני שאני זקוק לדבר פלוני, אנא ממך אם טוב הוא עבורי, זמן לי אותו, ואם אינו טוב עבורי, אל תזמן לי אותו". ומיד כשנסיים את התפילה, נרגיש בטוחים ונפתח כבר בהלל הוודיה לה' על שמזמן לנו כל צרכנו. ואז נפקח את עינינו ונראה כי הקב"ה באמת מספק לנו כל צרכינו בדרכים מדרכים שונות אשר אנו בעצמנו לא העלינו אותן מעולם במחשבותנו. וכשנראה שמזונותינו רודפים אחרינו, נבוא מזה לאמונה חזקה ואיתנה שכל אימת שלא קיבלנו דבר מה שסברנו שאנו זקוקים לו, אינו אלא מפני שדבר זה לא היה טוב בשבילנו, ורק היה נדמה לנו כטוב. וכשנחיה באופן זה, נחיה מתוך מנוחת נפש אמיתית שעליה דיבר רבינו בעל חובת הלבבות.

נמצאנו למדים מעתה ששבת זו אשר היתה טמונה בבית גנוזי של הקב"ה, ונתנה לנו במתנה, תכליתה להטעים אותנו ממנוחת הנפש האמיתית, וכל זה כדי שבמוצאי שבת נבקש על הדעת ונוכל להבדיל בין חיים שיש בהם מנוחת הנפש לחיים שאין בהם מנוחת הנפש, וכשנעמוד על ההבדל, נרצה ממילא להשיג אותה מנוחת הנפש גם בימות החול, ומזה נבוא להתעמל ולהתייגע להיות גם בימות החול "יהודי של שבת" אשר זהו תכלית היהודי.

תלמיד חכם בבחינת שבת

וכי תשאל הלא בפירוש אמרה תורה (שמות לה, ב) "ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתך?" כבר פירשו הצדיקים (הרה"ק רבי מאיר מאפסא ז"ע באור לשמים והרה"ק רבי יצחק מראזוויל ז"ע באור יצחק פרשת ויקהל), שששת ימים תעבוד את ה' באופן

למי שנותן לו מזונות כאשר עשה ישראל שקרע להם ים סוף, ונפקא מיניה למבעי רחמי. אולם פחות מוכר לנו המאמר המובא מיד לאחר אותו מאמר משם אותו תנא: "אמר רבי אלעזר בן עזריה קשין נקביו של אדם כיום המיתה וכקריעת ים סוף". ופירש רשב"ם: קשין נקביו של אדם - כשהוא עצור.

הרי לנו שעלינו להתפלל על בריאותה של מערכת העיכול לא פחות מכפי שאנו מתפללים על פרנסתנו, ובאותה מידה יש לנו להודות על פעולתה לא פחות ממה שאנו מודים על פרנסתנו.

להודות

הנה בספר "תורת חיים" (ב"ק טו, א) כתב בענין ברכת מודים, וזה לשונו: "נראה לפרש לפי שהוא יתברך עושה חסד עם כל אדם בכל יום ובכל עת ובכל רגע, אלא שאין בעל הנס מכיר בניסיו, סבור עולם כמנהגו הוא נוהג, ואינו מרגיש שכל פסיעה ופסיעה וכל תנועה ותנועה וכל נשימה ונשימה הוא ממנו יתברך שמו, כמו שנאמר מה' מצעדי גבר כוננו, וכתוב אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש, והיה מן הראוי שיודה האדם ויברך בכל עת ובכל רגע על כל פסיעה ותנועה ונשימה, כמו שאמרו חכמים כל הנשמה תהלל י-ה, על כל נשימה ונשימה חייב אדם להלל י-ה, וכל מי שאינו מעלה על לבו בכל רגע שהכל מאתו יתברך אלא עולם כמנהגו נוהג, הרי הוא ככופר בו חס ושולם, ולפי שהוא מן הנמנע שיעמוד אדם מן הבוקר ועד הערב ויתן שבח והודאה על כל פסיעה ונשימה ותנועה, וכל שכן רוב בני העולם הולכים תמיד אחרי הבלי העולם הזה באסיפת ממון וכיוצא בזה... ולזאת המציאו אנשי כנסת הגדולה תקנה ויסדו לומר בכל תפילה ערב ובקר וצהרים ברכת הודאה כדי שיכלול האדם בהודאה אחת את כל הנשימות והחסדים והנפלאות שהוא יתברך עושה עמו בכל רגע, ויוצא ידי חובת כולן בבת אחת בהודאה אחת!"

ויש לומר שכעין זה הוא ברכת אשר יצר. באמת צריך היה האדם לברך בכל רגע על הנסים שהקב"ה עושה עמו בעניניו גופו, אך היות שהאדם שוכח ואינו שם על לב, לכן תיקנו שלכל הפחות לאחר שמתפנה, יתבונן בניסים אלו ויתן הודאה גם על אלו שטרם הודה עליהם!

השומר פן תשכח

מסופר על הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבז זיע"א שפעם בעת אמירת התפילה לאחר שלום עליכם: "מודה אני לפניך... על כל הטובות אשר עשית עמדי ואשר אתה עתיד לעשות עמי ועם כל בני ביתי", פרץ בבכי עז. כשנשאל מפי תלמידו הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן זיע"א מדוע פרץ בבכי, ענה ואמר: "מדוע אנו מודים כבר עכשיו על העתיד, הרי עדיין לא הגיעו אלינו הטובות העתידיות? ודאי הסיבה היא, משום שאנו חוששים פן נשכח הודות עליהן בעתיד, לכן אנו מקדימים הודות עליהם מעכשיו, ואם אנו מסוגלים לשכוח מלפרוע את חובתנו לאבינו שבשמים, כיצד לא אבכה..."

הטובות המוזכרות בברכת אשר יצר, הן טובות שרוב העולם שוכחים לשים לב אליהן, ואפילו המברכים ברכת אשר יצר, אם לא יתבוננו בברכה זו בדרך האמורה, לא ישכילו להודות עליהן. אמנם מי שיתבונן בהן, יבוא לידי אהבת ה' וישמח לבבו שמחה גדולה!

זיכוי הרבים אופניו והשיבות

מעשה

בספר "תהלה למושה" מובא מעשה נורא שסיפר הרה"ק בעל ישמח משה ז"ע: א: פעם אחת נפגשו בעולם העליון רש"י ז"ל עם הרה"ק רבי איציקל מדראהאביטש, ושאל רש"י ז"ל לרבי איציקל איזה זכות ומצוה יש לו לבנו הרה"ק רבי מיכל המגיד מישרים מזלאטשטוב מה ששומע שמרעישין בכל העולמות עם בנו הרב הג"ל? והשיב לו רבי איציקל הג"ל איך שלומד תורה לשמה, ולא נתקררה דעתו של רש"י ז"ל. ואמר לו עוד שבנו הרבה לסגף את עצמו בתעניתים וסגופים, וגם בזה לא נתקררה דעתו הקדושה. ואמר לו עוד אשר הרבה בגמילות חסדים וצדקה ופיזור נתן לאביונים וכדומה, ועוד לא נתקררה דעתו.

הבנה למעשה

שוב אמר לו שרבים השיב מעוון ועשה הרבה בעלי תשובה בעולם, ובזה נחה ושקטה דעתו של רש"י ז"ל ונחה דעתו הקדושה מה שמרעישין אתו כל הפמליא של מעלה.

מכאן אנו רואים שאין לנו את האמצעים להעריך פעולות בני איש נכונה, כי הנה המגיד הקדוש מזלאטשטוב ז"ע"א הלא בוודאי למד תורה לשמה ממש כפי שהעיד על אביו, ומה לנו גדול מלימוד תורה לשמה, ואעפ"כ לא נחה דעתו של רש"י ז"ל עד שאמר לו שהשיב רבים מעוון!

ויש להדגיש שכאשר עוסקים בענין הכנסת אנשים מישראל תחת כנפי השכינה, אין הכוונה דווקא לקחת אנשים ולהביאם מ-0 ל-100. הכוונה גם להביא אנשים מ-0 ל-5 או מ-5 ל-10 או מ-35 ל-85 או אפילו מ-85 ל-95. ראו כמה בני אדם אשר היו בעבר במספר 85 בקרבנם אל ה', נמצאים היום לדאבונו במספר 60. **בידו הדבר להחזירם על ידי שנקרבו בדברי פינו ונחזיר בהם חמימות בעבודת ה'.** והרי כל אחד מאתנו טעון חיזוק, שהרי אין אתנו מי שכבר נמצא במספר 100, ואם כן יש אפשרויות רבות לקרב אנשים אל ה' ולהיות על ידי כן ממזכי הרבים. ולכן גדול וחשוב כל כך לקרב את בני ישראל לאביהם שבשמים, שהרי בזה מחזירים לאב את בניו האבודים. דמו בנפשכם מה היה האב עושה אם בנו היה הולך לאיבוד (או נחטף ח"ו...) הרי **פשוט לכל בר דעת שעל ידי החזרת הבנים לאביהם שבשמים גורמים לו נחת רוח שאין כדוגמתה בעולם!**

מעשה

לפנינו סיפור שנתפרסם לאחרונה: לפני ארבעים שנה הגיעה משפחה אחת מבוכארה לשכונת קווינס שבאמריקה וקבעה בה את מגוריה. ילדי המשפחה הלכו ללמוד, כמובן, בבתי הספר הכלליים יחד עם הערלים. אכן רב השכונה ראה ועשה מעשה. הוא התחיל לעבוד קשה ופעל ללא לראות עד שעלה בידו להוציא שנים מן ילדים, ראובן ושמועון שמם, ולהכניסם לבית ספר יהודי שמלמדים בו תורה ויראת שמים. במשך תקופה בת שנתיים ימים התחנכו הילדים באותו בית ספר, אך בתום

תקופה זו, הרימו את ידיהם ורגליהם ונמלטו - חזרו לבית הספר הכללי. לב הרב דאב עליו בראותו שכל יגיעתו ירדה לטמיון, אך לא אמר נושא. הוא ניסה שוב ושוב לפעול ולעשות כדי להחזירם לבית הספר היהודי, ואכן לאחר כמה שנים, נסינותיו נשאו פרי ועלה בידו שוב להביאם למקום תלמוד. ואז, התקרבו ליהדות ביתר עוז וכל כך התלהטה בהם הלהבה עד שהחלו בעצמם להפיץ תורה בישראל, ומרוב אהבתם לתורת ה' הקימו את מכון "תורה עני טיים" (תורה בכל עת - Torah Anytime) אשר בו יכול כל אחד לשמוע מאות אלפי שיעורים בתורה ובמוסר, ועשרות אלפי אנשים בכל קצווי תבל כבר זכו להתקרב ליהדות על ידו.

הבנה למעשה

וכי יכול היה רב השכונה להעלות בדעתו שאלו תהיינה התוצאות?! הסברא נתנה בשעתו, כשראה פעם אחת שגייעתו ירדה לטמיון, שירפה את ידו מהם וישקיע כוחותיו בנערים אחרים. אך לא, הוא לא הרפה מהם והנה יצא מה שיצא!

הבנה למעשה בהרחבה

ונחוץ מאוד להדגיש דבר זה, שכאשר עוסקים בעניינים אלו, ענייני קירוב וזיכוי הרבים, לעולם לא ניתן לדעת מה תהיינה התוצאות. יתכן שתבאנה התוצאות בעוד חודש ויתכן שתבאנה בעוד שנתיים. וכמו שסיפורנו מוכיח. וכך מעידים בעלי הנסיון, שלפעמים השינוי יהיה בדור השני, ולפעמים יהיה השינוי באופן שאינו ניכר אפילו.

הכלל הוא, שאין דורשים מן המזכה את הרבים שיביא תוצאות, אלא דורשים ממנו שיפעל כפי אשר מוטל עליו. והלא בכל מצוות התורה כן הוא, שהרי לעולם אין דורשים מן האדם להביא תוצאות, כי אם לקיים את התורה והמצוות כפי אשר צוה אותו ה'. אלא שבזיכוי הרבים אפשר לטעות בזה, כי היות שהמטרה בזיכוי הרבים היא להחזיר בנים אבודים לאביהם, יכול לפעמים לעלות במחשבתו של אדם שאם אכן הצליחה פעולתו להשיב בן אבוד לאביו, מה טוב ומה נעים, אבל אם לא - לא עשה ולא כלום.

הקדיש המזכה את הרבים שלוש שעות לדבר על לב האיש המרוחק ממקור חייתו, ובתום שלוש שעות אלו, פלט לה: "לא! אותי לא שכנעת. ידעתי כבר את כל התורות שלך, כבר כמה פעמים שמעתי אותן מפי אנשים שונים, אבל אין בהן כדי לשכנע אותי". פני האיש חפו, וכי לשואו הקדשתי שלוש שעות?!

לא ולא, לא הקדשתי שלוש שעות לשוא. כפי שבכל מצוות התורה לא דרשו ממך להביא תוצאות, אף כאן לא דרשו ממך להביא תוצאות. אם הקדשתי שלוש שעות להחזיר את פלוני בתשובה, הלא זיכית את הרבים במשך שלוש שעות תמימות וגרמת בכך עונג גדול לאביך שבשמים.

ומסיבה זו, התורם מהונו לארגונים המזכים את הרבים, אע"פ שלעולם לא יזכה לראות את התוצאות מפני שהוא יושב בביתו ואינו נפגש בנערים בעלי התשובה, נחשב הוא ממזכי הרבים וכל מאמרי חז"ל בגודל מעלת מזכי הרבים, מדברים עליו!

האמת שדווקא כאשר האדם יודע שאין הוא יכול להביא תוצאות, דווקא אז באות תוצאות חשובות, כי כשהאדם יודע שאין הוא יכול להביא תוצאות, הוא משאיר את התוצאות בידי ה', ואז באות תוצאות אלוקות, תוצאות שאין להן גבול! וכל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו!

לבקשת הרבים, הגנו מפרסמים בזאת את רשימת המוקדים שבהם יכולים לרכוש את קונטרסי 'הבינני' עם השיעורים השבועיים המלאים:

לינדן:
בית המדרש חסידי קאסאן: N. Wood Ave 2201

מאנסי:
ביהמ"ד קארלין סטאלין: Main St 52 • וויזניץ מונסי:
Phyllis Terrace 5 • חדש!! מרכז הספרים: 27 Orchard St

מאנרא:
ע"י המקואות:

אנטווערפן:
בית המדרש אהל משה: Lange leem straat 170A
ביהמ"ד בעלזא מרכיזי: Van spangen straat. 6
ביהמ"ד בית אהרן: Lamoriniersstraat. 118 • ישיבה ווילייקי:

אנגליה-לונדון:
בית המדרש סקווירא: East Bank 47 • בית מסחר
עולם הספר: St Kildas Road • ביהמ"ד בעלזא: 1 Belz terrace

ועסטקליף:
ביהמ"ד המרכיזי: Hildaville Drive 18 • ביהמ"ד
מילוואים לאפור: Hamlet Court Road 105

צפת
ביהמ"ד לעלוז: רחוב ט"ו בסמוך למלון רימונים

תל אביב
ביהמ"ד דרכי איש: הרף היומני 8

נתניה
חנות ספרים טובים: קרית צאנז

בארא פארק:
ביהמ"ד זכרון מרדכי טאהש: 14th Avenue
ביהמ"ד שומרי שבת: 13th Ave 5302 • K kosher
4909 13th Ave • Discount! • חדש!! Keter
5309 13th Ave

וויליאמסבורג:
סאטמאר בנין בראך: Bedford Ave 814 • סאטמאר
קעסקעיד: Marcy Ave 553 • בית הספר: Lee 75
ביהמ"ד קראלי: wallabout st 127 • Central
Market: 50 Division Ave • חדש!! Keter
801: Judaica

לעיקואווד:
ביהמ"ד בית נפתלי בעלזא: Grove Spring Court 44
ביהמ"ד קארלין סטאלין: E 7th St 153 • חדש!! Keter
America Ave 12: Judaica

התלמוד 9 • ביהמ"ד בית ישי: רחוב חטיבת גבעתי 3

ביתר עילית
בית המדרש 'בית אהרן': רחוב פחד יצחק 5

חיפה
בית המדרש בעלזא: רח' הריצוג 5 חדר ארונות ארון 59 • ביהמ"ד הגדול סערט וויזניץ: 052-762-0720

פתח תקוה
שכונת הבעש"ט: 052-760-0162 • מקוה בעש"ט: רחוב מנחם בגין 115 א

אלעד
מקוה וויזניץ-צמח צדיק: רחוב ינתן בן עזריאל • מקוה חוג חתם סופר: רחוב ברטנורא

קרית גת
מקוה קרעטשניץ: רחוב נתיבות שלום 2

מודיעין עילית
בית המדרש אמרי חיים וויזניץ: רחוב טרפון • ביהמ"ד
היכל שמואל אהרן צאנז: מתחם בני הכנסת ברקפלד

גבעתי זאב
קיסוק ערב שבת: רחוב איילת פינת הראם

ירושלים
מרכז בעלזא: חדר ארונות, ארון מס 76
מקוה תולדות אהרן: שבטי ישראל 35

בית שמש
מקוה יד רחן: רח' אוהל יהושע • מקוה שע"י
ביהמ"ד המרכיזי: רחוב בן איש חי 10 שכונת חצביה •
ביהמ"ד תולדות אהרן: רח' בן איש חי 66 גבעתי ירושלים
ביהמ"ד בית גדליה: רמה ב טל: 053-317-0944 •
ביהמ"ד תולדות אברהם יצחק: רח' חזון איש •
שטיבלאך קרית הרמ"א: רמה ב'

בני ברק
בית המדרש הגדול נדבורנה: קרית נדבורנה • חנות
'מול אצקוביץ': רחוב הרב שך • מקוה בית פנחס:
רחוב יואל • מקוה וויזניץ: רחוב רבינא • מקוה בעלזא:
רחוב בעלזא 5 • ביהמ"ד זכרון רפאל: רחוב יצחק נסים
פינת עזריאל • סופר מילר: רחוב אור החיים

אשדוד
בית המדרש בית דוד שאול: רחוב ר' חנינא בן דוסא
רובע ז • מאפיית הנשיא: רחוב יהודה הנשיא 8 רובע
ז • בית מדרש בעלזא מרכיזי: רחוב חטיבת הנגב רובע
ז • מאפיית אנגל: מרכז מסחרי בעל הגט • ביהמ"ד
בית פנחס: רחוב ינאי 12 • היכל שמונה בונים: רחוב
האדמור בעלזא רובע ג • ביהמ"ד מאקווא: רחוב

כדי לקבל קונטרסי 'הבינני' המלאים בדוא"ל, יש לשלוח בקשה ל: info@machonhavineini.com | כדי לקבל את הגליון הערוך 'הבינני' והאלמדה, יש לשלוח בקשה ל: a60263@gmail.com

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חמנים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ב, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכיי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

מלליצי יין ושיר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

ויקם מלך חדש וגו' אשר לא ידע את יוסף. בסוטה (יא). מצינו דיש אומרים שלא היה זה מלך חדש, אלא רק נתחדשו גזרותיו, ומה שאמר ש'לא ידע את יוסף', היינו שעשה עצמו כאילו לא ידעו. והיינו שהתחיל להשתעבד בישראל ולצער אותם ועשה עצמו כמי שאינו יודע את יוסף מה שעשה למען מצרים. ויש לדקדק דיותר היה ראוי לומר אשר לא זכר את יוסף, והיינו שלא זכר את הטוב והחסד שעשה יוסף למצרים, ומפני מה אמר 'אשר לא ידע'. ו"ל עפ"י מה שאמרו (ברכות נה). מפני מה מת יוסף קודם אחיו, מפני שנהג עצמו ברבנות. והנה מצינו במפרשים שאף שגזירת הגלות היתה שיהיו ישראל בגלות ת"ל שנים, אבל מפני קושי השעבוד שהיה לישראל במצרים נתקצר מנין השנים של הגלות. ולכך עתה כשאמר מלך מצרים 'הבה נתחכמה לו' וגו' והתחיל קושי השעבוד, אמר הכתוב 'ויקם מלך חדש אשר לא ידע את יוסף', היינו שלא היה יודע מה שאירע ליוסף שנתקצרו שנותיו של יוסף בשביל רוב ההנאות ורוב הרבנות שלקח לעצמו יותר מן הראוי, וממילא מטעם זה עצמו מתקיים גם אותו הדבר להיפך, שיתמעט לישראל ימי גלותם מפני קושי השעבוד שישים עליהם, ואדרבה לפי רוב השעבוד שיעשה לישראל ממהר בכך את זמן גאולתם. (זרע שמשון סוף אות ד).

ויחר אף ה' במשה ויאמר הלא אהרן אחיך וגו' וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמה בלבו. במדרש (ילקוט וישב רמז קמ"א) עה"פ 'וישמע ראובן ויצילהו מידם', לימדך תורה דרך ארץ, שכשאתם עושה מצוה יעשה אותה בלב שמח, שאילו היה יודע ראובן שהקב"ה כותב עליו 'וישמע ראובן ויצילהו מידם', בכתפיו היה טוענו ומוליכו אצל אביו. אילו היה יודע אהרן שהקב"ה כותב עליו 'וראך ושמה בלבו', בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו וכו'.

מליצי יושר מול מגיד פשע זייט מנדב פאר "מליצי יושר" 732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

תולדות האבני נזר ז"ע

פעם בהיות האבני נזר בוארשה, בא לבקרו אדמו"ר אחד, האבני נזר שאל אותו אם מכין את דברי הזוהר, האדמו"ר ענה 'מען זעהט דאך וואס עס שטייט' (-הרי רואים מה שכתוב). אז פנה האבני נזר להעומדים סביבו ואמר בטרונים: רש"י הוא פירוש על הגמרא, וכל הגדולים ראשונים ואחרונים טורחים להכין כוונת דברי רש"י על בוריים, וגמרא לבדה אין אדם יכול לרדת לסוף דעתה, והגמרא עצמה מפרשת המשנה, משנה בלי גמרא ודאי היא ספר החתום, והרי ר' שמעון בר יוחאי בעל הזוהר הוא 'איש המשנה' (-א' משנה יוד'), והוא אומר 'רואים מה שכתוב'!

פעם בא האבני נזר לבקר ביקור נימוסין אצל אדמו"ר אחד, שעבודתו היתה בתמימות רבה ובדקדוקים יתירים, הלה מרוב התפעלות על הביקור החשוב, רצה להרשים את אורחו, ולא מצא את הנושא המתאים, על קיר ביתו הי' תלוי שעון עם לוח באותיות עבריות, ובכך הצביע בקורטוב של גאווה על השעון המיוחד הזה, ואז התפתחה ביניהם שיחה זו. האבני נזר אמר: יגיד נא רבינו לשם מה זקוקים לשעון? המארח השיב: כדי לדעת זמן קריאת שמע. ואמר לו האבני נזר: קריאת שמע נאמרת בכל לשון, והשעון המראה על זמן קריאת שמע צריך להיות עם אותיות עבריות?

אלהים למילדות, וההטבה היתה במה ש'ירב העם ויעצמו מאוד', שמאז נתקברו יותר למספר ששים רבוא שיוכלו להוציא מהם כהונה ומלכות ישראל, שזה היה יעוד טובתן. [כלומר, הטבת המילדות היתה ההבטחה שיצאו מהם בתי כהונה לוי ומלכות, וזה לא יוכל להיות כאשר אין ישראל שלמים במספר ששים רבוא, א"כ כאשר יירב העם ויעצמו מאד' להתקרב למספר ששים רבוא, זוהי הטבה למילדות].

והנה מה שחילק הכתוב 'ירב העם ויעצמו' (שלא אמר 'ירב ויעצמו העם מאד', אלא ואמר 'ירב העם ויעצמו מאד'), נראה כי הריבוי לא היה שייך רק על אותן שנתעברו אחר גזירת ההטבה, [דאחר שביך אותם ה', אז] יתכן בהן **עצום רוב** על מה שהיו מקודם, הן בכמות הן באיכות. אבל על אותן שנתעברו קודם גזירת ההטבה, בהם לא היה שייך הריבוי הכמותי, כי עליהם אין להוסיף, שהוא דבר היוצא מההיקש וסדר הבריאה לגמרי. אמנם [לאותן שנתעברו קודם גזירת ההטבה], נמשך להם ההטבה באיכות, במה שעצמו עד למאוד בעוצם כח וחיל, באופן שכשהיו ראוים להוליד, אז יתכן בהם הריבוי

שיולידו הרבה על ידי עוצם וחוזק כוחן ובריאות גופן, דע"י עוצם וחוזק גופן, יולידו בריבוי עצום, [וזה יגרום לקרב מספר בני ישראל לששים רבוא, כדי שיוכלו להוציא מהם כהונה ומלכות לישראל. ולכן חילק הכתוב ולא אמר 'ירב ויעצמו', אלא אמר הכתוב 'ירב העם', וזה קאי על אותן שנתעברו אחר שביך אותם ה', דהם נתברכו בריבוי בכמות. ואח"כ אמר הכתוב 'יעצמו מאד', וזה קאי על אותן שנתעברו קודם שביך אותם ה', דאע"ג דבהם לא שייך עוד ריבוי בכמות, אבל שייך ברכה באיכות, דעצמו מאד באופן שיהיו בכחם להוליד בריבוי עצום].

ובהיות שכבר נמשך וניכר עוצם הריבוי גם בטרם יצא מחשבתן לפועל להחיות הילדים, מאז הפקיד אותן פרעה וגמרו בלבן שלא לעשות וכפי שנתבאר לעיל, ולזה בא הכתוב להורות שאף שהריבוי נמשך מקודם, לא נחשוב בשביל זה שהריבוי אינו בזכות, כי בודאי הכל בזכות, ומה שקדם הריבוי,

הוא לאשר 'יהי כי יראו המילדות את האלהים ויעש להם בתי', שמיד כשיראו וגמרו במחשבתן שלא לעשות כן בשעה שדיבר אליהן פרעה, ואז גמרו בדעתן, מיד קבע להן שכרן 'ויעש להם בתי', ומזה קדם הריבוי גם כן כדי לקרב שכרן.

לע"נ הבחור רפאל צבי אלימלך ב"ד חיים טורדוס הירשלר ע"ה י"א צ"ב כ"ד טבת

שביתת בהמתו מצוה על הבעלים ולא על הבהמה. הנה בנוגע למכור לנכרי קרקע בא"י טרם חל שנת השמיטה, דנו הפוסקים אם אסור מחמת הפקעתה מחובת מצוותה, וכהא דשנינו (ע"ז כא.) דאין משכירין שדות בארץ ישראל לנכרי משום דקא מפקע לה ממעשר. וא"כ נימא דהוא הדין במכירה קודם שנת השמיטה יאסר גם בגוונא דימכרנה לשנת השמיטה בלבד ושיחזרנה

והוא תמוה מאד, וכי צדיקים כאלה היו עושים מעשה שלא לשם שמים ורק בשביל כבודם שהתורה תכתוב מעשיהם. ויש לומר שאהרן היה סובר שאע"פ שהוא היה הגדול והקב"ה בחר במשה הקטן ממנו, היה די לשמוח בלבד ושלא להתרעם על מדותיו של הקב"ה ובלאו להתקנאות בו, אולם אינו צריך להראות סימני שמחה לאחרים. אבל אם היה יודע שהקב"ה יאמר למשה 'וראך ושמח בלבד', שכוננת הקב"ה להודיע למשה ולהבטיחו שאהרן לא יתקנא בו כדי שלא יהיה למשה צער זה, בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו, כדי שמשנה יהיה ברור ובטוח שאין לאהרן אחיו תערומת עליו ואינו מתקנא בו כלל אלא שמח עם כל מה שהקב"ה עושה עמו. (זרע שמשון רות אות ד.)

לע"נ הצדקנית מרים משה בת מומה ע"ה י"א צ"ב כ"ד טבת

ותיראן המילדות את האלהים ולא עשו כאשר דיבר אליהן מלך מצרים ותחייאן את הילדים. במדרש (שמו"ד א:טו): ממשמע שנאמר 'ולא עשו', איני יודע ש'ותחיינה', אלא הספיקו להם מים ומזון. ולי נראה לפרש [בדרך הפשט], שהרצון בזה כי מיד שדיבר אליהן פרעה, יראו המילדות את האלהים וגמרו בלבן שלא לעשות כאשר יבוא לידן, ונחשב להן כאילו בא המעשה

לידן ופירשו ממנו, אחר שגלוי לפניו יתברך שגם כשיבוא המעשה לידן לא יעשו כזאת, וזה כוונת הכתוב 'ולא עשו' תיכף אז 'כאשר דיבר אליהן מלך מצרים'. [כלומר שכבר מאותה שעה שדיבר אליהן מלך מצרים עוד קודם שנזדמן מעשה לידם, נחשב להם כאילו 'לא עשו', כיון שגמרו בלבם וקיבלו עליהם שלא לעשות].

והנה אמרו (קידושין לט:): 'שב ולא עבר עבירה, נותנין לו שכר כעושי מצוה', וזה באופן שהגיע דבר עבירה לידו וניצל ממנה. וזה שאמר הכתוב: 'ותחייאן את הילדים', דבזה ש'לא עשו', נחשב להם כאילו החיון, [דנחשב זאת כאילו עשו המצוה כאילו החיון].

ובזה יובן מה שנאמר אחר כן: 'וייטב אלהים למילדות וירב העם ויעצמו מאוד, ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויעש להם בתי', וכבר דקדקו המפרשים דמה הוא ענין ההטבה למילדות בריבוי העם. אמנם הכוונה, דרש"י פירש 'ויעש להם בתי': בתי כהונה

ולויה ומלכות ישראל. ונודע דאין מעלות אלו מיוחסים לישראל רק בהיותם מספר שלם הראוי, והוא מספר ששים רבוא, כאשר דורשי רשומות אמרו 'ישראל' נוסריקון יש ששים רבוא א'ותיות ל'תורה, ולעומת זה היו שורשן של נשמות ישראל ששים רבוא. וזהו 'ויהי בישרון מלך', כי 'שרן' נוסריקון יש ששים רבוא נ'שמות, ואז כשנשלם מספר זה, התייחס תואר 'מלך', [דשלימות ענינו של 'מלכות' הוא רק בזמן שיש ששים רבוא נשמות], וכמו כן מעלות 'כהונה', מתייחס גם כן [רק] בהיות ישראל מספר שלם שהוא ששים רבוא, [דשלימות מעלות 'כהונה' הוא רק בזמן שיש ששים רבוא נשמות].

ובזו יובן לפי מה שאמרנו שכשבא דבר עבירה לידו וניצל הימנה **מטיבין לו**, לכן אחר שכבר יצאה לפועל מחשבתן הטהורה במה שהתנצלו לפרעה 'כי לא כנשים המצריות העבריות' וכו', ראוין שיזכרו **להטבה**, וזהו שכתוב **וייטב**

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

ספר מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עווננו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית. נ"ל בעז"ה, כי הנה ידוע מי שמקיים תרי"ג מצות יזכה לנחול ש"י עולמות (עי' מגלה עמוקות אופן קצז; תפארת ישראל עוקצין פ"ג יכין אות צד). וזה שמרומז בכאן, **בראשית בגימטריא תרי"ג ש.** ושין במילואו כזה: **שין, נוטריקון ש"י ו'.** פירוש, ע"י תרי"ג מצות, זוכה לש"י עולמות, ונון שערי בינה.

בראשית. נ"ל בעז"ה ע"פ מאה"כ "עץ חיים היא למחזיקים בה" (משלי ג:יח). כי התורה הק' היא סמא דחיי, ו"אורך ימים בימינה" כתיב (שבת סג א), ומאן דמתדבק באורייתא קדישא מתדבק באילנא דחיי, כמובא בזה"ק בכמה מקומות (זוהר הקדמה [דף יא א] ופ' וירא [דף קו ב] ופ' חיי שרה [דף קלא ב] ועוד). וזה שמרומז בתיבת **בראשית בגימ' תרי"ג ש.** והנה ידוע כי הש' היא תלת ווין תלת יודין וכו', ס"ה בגימטריא חיי"ם. כי ע"י תרי"ג מצות, יזכה לחיים ארוכים בעוה"ז ובעוה"ב.

ואוקמיה בין כרעיה דערסא ועיין ביה, סבר כי מטא ההיא שעתא אלטייה (-נטל ר' יהושע בן לוי תרנגול, והעמידו בין רגלי המיטה, והביט עליו, כי סבר שיוכל להבחין על פי הסימנים בתרנגול מהי השעה שהקב"ה כועס, ואז יוכל לקלל אותו). כי מטא ההיא שעתא ניים. אמר: שמע מיניה לאו אורח ארעא למעבד הכי (-אינו ראוי לעשות כן), ורחמיו על כל מעשיו כתיב, וכתבי: 'גם ענוש לצדיק לא טוב', ע"כ. וא"כ הכי נמי מה שקיללם חשוב רק ענוש שהענישם, וע"כ לענין זה שפיר היה מותר לסמוך על ראיית קדשו שראה שלא יצא מהם זרע טוב.

ועוד י"ל, דכיון דלא עשה פעולה טבעית רק פעולה אלקית, לכן לענין פעולה אלקית, שפיר רשאי לסמוך על הענין האלקי שלו שרואה בו שלא יצא מהם זרע טוב, ואינו דומה להך דברכות גבי חזקיהו דציוותה תורה לקיים פרו ורבו במעשה טבעית, ולכן לא יועיל לפטור בזה ראיית רוח"ק וד"ק. ולפ"ז י"ל גם בנד"ד למ"ד במדרש דמשה רבינו הרג את המצרי בשם המפורש, א"כ ג"כ שפיר היה רשאי לסמוך על ראיית רוח קדשו, וכמובן. (בית האוצר מערכת א-ב כלל א' אות ג).

לע"נ הג"ר נתן נטע ב"ר אשר נטקין זצ"ל יא"צ ט"ו טבת

ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף ויאמר אל עמו וגו'. ברש"י: רב ושמואל חד אמר חדש ממש, וחד אמר שנתחדשו גזירותיו. ויש לדקדק לפי דברי התוס' (גיטין טו. ד"ה או דקאמר) דדבר שיכולים לפרשו כפשוטו, לא שייך למיבעי אולי הוא באופן אחר, דא"כ מאי פליגי רב ושמואל, ומאי דוחקיה דמאן דאמר שנתחדשו גזירותיו, מאחר שיכולים לפרש שהיה חדש ממש כפשוטו.

ויש לומר, דהנה צריך להבין אומרו 'ויאמר אל עמו', הלא דבר המלך צריך להיות תחילה לפני יודעי דת ודין היושבים לפניו ראשונה במלכות. אמנם יש לומר דחדא מתורצת בחברתה, דיש לומר דרב ושמואל הוקשה כל הני קושיות, ועל זה תירצו חד אמר חדש ממש, וחד אמר שנתחדשו גזירותיו, דהנה אנחנו רואים בזמנינו דבכל עת צרה כללית רח"ל, קמים אנשי רשע להבעיר כעס ההמון על הממשלה ששולטת אז, שאך היא החייבת בצרת המדינה, ובאמת עיקר כונתם הוא כדי שעיד"ז יסברו ההמון שלטובתם הם מתכוונים, ויושיבו בראש על מקום המושלים הקודמים אשר יורידום בחזקת ההמון. ובפרט אם מת המושל הקדום, ויוצאי חלציו ירצו לירש כסאו, כיון שהמושל מת, ואינו יכול להזיבם על פניהם, יחפאו עליו שקרים שלא יעלו אפילו על שכל אנושי לחשוב כזאת, וההמון הנלבב בכח דברי חלקקות של הנואם, לא יתן דעתו לבקר אם צדקו דבריו.

כה היה גורל עם בני ישראל אחר מיתת יוסף, שכידוע יוסף עלה משפל המדרגה עבד ואסיר עלה להיות מושל ארץ, והכריח להאזרחים למול עצמן, ולמכור כל אשר להם גם בתיהם ונחלתם, עד שגם גופם קנה להיותם עבדים לפרעה, ועשה אותם גרים בהעתיקם מקצה הארץ לקצהו. ואף כי אז הכירו שטוב גמלם בזה, אכן בשכבר

על הזהיר ואמר 'ותוכן', היינו האיכות של הלבנים להיות ממולאים בקש כראוי כן תתנו אותם.

לע"נ הרה"ק ר' לוי יצחק ב"ר ישראל גוטערמאן מסיראטשין זצ"ל יא"צ כ"ג טבת

ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול. במדרש רבה: ראה שאין תוחלת של צדיקים עומד ממנו ולא מזרעו עד סוף כל הדורות. והנה בגור אריה כתב גבי מי שהוא מחויב מיתת ב"ד, דאפילו אם היו רואין ברוח הקודש שיצא ממנו זרע טוב, אין משגיחין על זה ואינו נפטר. ורק כאן דלא היו עדים שבה המצרי על אשתו, רק

שידע זה משה ברוח קדשו, לכן כיון שחייב המיתה בא לו רק על ידי רוח קדשו, לכן מהני בזה שפיר ראיית רוח קדשו לפוטרו אילו היה רואה שיצא ממנו זרע טוב, ע"ש.

וצ"ע, דאיך נתחייב כלל מיתה על ידי ראיית רוח הקודש, הרי אמרו ברה"ה (דף כא:): ביקש שלמה לדון דינין שבלב שלא בעדים, יצתה בת קול וכתוב יושר דברי אמת, 'על פי שנים עדים יקום דבר', ע"כ. ואולי נבואת משה רבינו ע"ה שאני. ועוד י"ל, דקודם מתן תורה שאני, דרק ממתן תורה ואילך הוא דכתיב 'על פי שנים עדים יקום דבר', משא"כ בהך דמצרי דהיה קודם מתן תורה, לכן קודם מתן תורה שפיר היו רשאיין לדון דינין שבלב עפ"י ראיית רוח הקודש וכסברת שלמה. ואע"ג דמשה רבינו ודאי קיים כל התורה עד שלא ניתנה, אבל זה היה רק ממדת חסידות, וא"כ לגבי מדת חסידות שפיר מהני ראיית רוח הקודש.

ועוד י"ל, דהא דאסור לדון דינין שבלב על פי רוח הקודש, הוא רק בישראל דכתיב 'על פי שנים עדים יקום דבר', משא"כ בן נח דנהרג בעד אחד (ע' סנהדרין נז:), ויש לומר דעדות של עד אחד חשוב רק הוכחה ואין לו תורת עדות, מדאינו נאמן בישראל רק לשבועה, אבל לא לממון ולעונשין. וא"כ כיון שהוכחה מועלת בבן נח, לכן שפיר מועלת גם כן ראיית רוח הקודש דנבואה דהיא ברורה ועדיפא ודאי מהוכחת עד אחד.

ועוד י"ל, דהנה בסוטה (דף מו:) אמרו גבי אלישע שקילל הנערים: ויפן אחריו

ויראם ויקללם בשם ה', מה ראה כו', ראה שאין בהן לחלוותי של מצוה, ודילמא בזרעייהו נהיה, אמר ר' אליעזר לא בס ולא בזרעם עד סוף כל הדורות, ע"כ. וצ"ע ג"כ דאיך היה רשאי לסמוך על זה להורגם, הא אמרינן (ברכות י.) גבי חזקיהו המלך שלא נשא אשה כיון דראה ברוח הקודש שיצאו ממנו בנין דלא מעלו, ואמר לו ישעיהו: 'בהדי כבשי דרחמנא למה לך (-מה לך לעסוק בדברי נסתרות של הקב"ה). מאי דמפקדת - איבעי לך למעבד (-מה שהצטוו בו, אתה חייב לקיימו), ומה דניחא קמיה קודשא בריך הוא לעביד? וי"ל דשאני התם דלא הרגם בידיהם רק קיללם בשם ה', וזה אינו פעולה טבעית, רק פעולה אלקית, ולא חשיב שפיכות דמים, ונקרא רק עונש שהצדיק מעניש לאדם, כדאמרו בברכות (דף ז:): הווא מינא דהוה בשבבותיה (-בשכנותו) דרבי יהושע בן לוי, הוה קא מצער ליה טובא בקראי (- היה מצער הרבה את רבי יהושע בן לוי בשאלות מפסוקים שמוכח מהם כביכול כדעת הצדוקים). יומא חד שקל תרנגולא

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתו' אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'

סיפר לי פעם הרבי מוויניץ רבי חיים מאיר הגר (שליט"א) [זצ"ל], על אחד מגדולי האדמו"רים שהיה מתפלל בהתלהבות, וצרה עינו של השטן בו ובתפלתו, והיה משתדל להכשילו ולצנן את התלהבותו, היה בא אליו בשעת תפלתו, ביחוד בשעת תפלת נשמתו, והיה מונה לפניו את החטאים שעבר עליהם, וכך היה אומר לו: 'מונין לך ההעזה הזאת לעמוד כך על עמך ולהרעיש עולמות בתפלתך, הרי רק אתמול עברת על עבירה פלונית', ובדרך זו היה מבקש להביא את הצדיק לכלל חלישות הדעת ולבטלו מתפלתו. אבל הצדיק לא נתפעל מדברי השטן, והיה עונה לו במחשבתו באמצע תפלת נשמתו: 'לא יעזור לך דבר, אמנם אתמול חטאתי, ויתכן שגם מחר חלילה אחטא, אבל עכשיו אני עומד באמצע תפלת נשמת, מהר הסתלק ממני'. - הכלל, דאל לו לאדם להרפות ממעשים טובים בגלל זה שהוא נכשל מקודם במעשה רע, כי האדם נברא בשני יצרים, יצר הטוב ויצה"ר, ועיקר עבודתו בעולמו הוא להגביר את היצר הטוב על הרע, ועל כל פנים בל יחליש את היצר הטוב בפני הרע.

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע אמר:

כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה. (אוצר ישראל).

הימים כאשר כבר נשכח צרת הרעב, זכרו רק שלפני שנים היו בעלי בתים עשירים, איש איש בביתו ושדהו אחוזתו מנחלת אבותיו, ועתה הינם בגלות, וכל כלי כספו וזהבו בהמותיו נתונים ברשות המלך, ואף כי בחיי יוסף לא דברו מאומה מיראתם אותו ויראת מות, כמו שאמר להם פרעה 'אשר יאמר לכם תעשו', ופירש'י: 'הרי גזר על התבואה והרקובה, מה אם יגזור עלינו ונמות'. אך במוות יוסף, עשו התקוממות נגד מנשה בנו שלא ירש כסא מלכותו.

והנה בעבור הרינה במחנה, אז פרעה ושרי המלוכה כל אחד הטיל האשמה על חברו, פרעה אמר שאך השרים חייבים בדבר, שחיבבו לפניו את יוסף עד שנעשו שתדלנים עבורו. והשרים אמרו שפרעה הוא החייב, שע"י חלומו נתעלה יוסף לגדולה זו.

ותוצאת הדבר היתה שעמד מושל חדש מצרי אשר לא ידע את יוסף, ופליגי בזה רב ושמואל, חד אמר חדש ממש, וחד אמר שנתחדשו גזירותיו, פירוש שלא זה בלבד שעמד מלך חדש, אלא גם נתחדשו גזירותיו, דעך עתה המלך היה מתייעץ בכל דבר עם שרי המלוכה כמנהג המלכים, אבל מלך החדש לא היו גזירותיו על דרך ממשלת היחיד כאשר עד הנה, אלא התנהג במנהג 'ממשלת העם' הנקרא 'ריפובליק', ועל כן היו כל דבריו כדרך ממשלת העם שצריך לעשות 'משאל עם', וזהו שאמר הכתוב 'ויאמר אל עמו' דוקא, 'הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו' היינו ע"י שמוצצים לשד עמינו, וכל המסחר לקחו בידם, מוזילים שער תוצרת הארץ, ומייקרים שער סחורת חוץ לארץ מה שמביאים הם, כטענת האנטישמנים בכל עת.

אך היות שממשלת העם צריך להיות הצדק והיושר בהנהגתו, ולא יאות לגזור גזירות מעיקים בפומבי, לכן אמר 'הבה נתחכמה לו פן ירבה', היינו לעשות גדרים שלא יתרבה טובת עם אחד על חשבון חברו, אלא כל עם ועם ישיג חלק המגיעו לפי ערך אנשיו בבתי ספר ובמסחר, שזה יושר של ממשלת העם. ועוד חידש להם 'והיה', שמחה יגיע לנו 'כי תקראנה מלחמה', כי אז נאמר 'ונוסף גם הוא על שונאינו' שהם מרגלים, ועיד'ז 'ועלה מן הארץ', נפטר מהם. ותהי התחלתם 'וישימו עליו שרי מסי' היינו שהסוחרים בני ישראל ישלמו כל המס, כי האיכר העני המצרי אין לו ממה לשלם, ועיד'ז 'ויגדל התרעומות בבני', וזהו שאמר 'למען ענותו בסבלותם', שלא לבד להעיקם בנטילת המס היתה כוננתם, אך גם שלא יוכלו לסבול חוק משונה ומעיק כזה, ועיד'ז 'יתקוממו כנגד הממשלה, ואז יהיה להמצרים במה להצטדק כשיעשו להם רעה, כי יאמרו 'ויבן ערי מסכנות לפרעה', שהם רוצים לבסס ולהעמיד חזרה ממשלת היחיד, והם שונאי חרות העם.

לזכות מ.ב.פ.ר. להצלחה בכ"ע

יעקב ובניו ירדו מצרים. אל ארץ של אמונות כוזבות של פרעה 'כי לי יאורי ואני עשיתיני', 'כי אני הוא אדון העולם ואני בראתי את עצמי ואת נילוס',

ארץ אשר לחרטומים ולמכשפים ישמעו, ונמשכו אחרי תהו והבלים ונטשו כל דרכי האמת, יעקב ובניו ירדו מצרים למען הודיעם שיש אלוה אחד לכל העולם כולו, ולו ראוי לעבוד.

הקב"ה בחר ביעקב ובניו להיות אור לגויים, ונושאי דגל תיקון העולם במלכות שדי. גם בהיותם בארץ אויביהם ונתונים שם ללעג ולקלס, היו רבים משוביהם מושפעים מרוח היהדות ומצאו את עצמם מעבר לגבול הכרתם.

לא כדורות הראשונים שהיו קודם מעמד הר סיני, הם הדורות שלאחריו, אין באחרונים מדור המבול אשר 'ותשחת הארץ כי מלאה הארץ חמס', אין בתוכם מדור ההפלגה אשר אמרו 'הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים', ואין בהם כאנשי סדום ועמורה אשר בבואם שני המלאכים סדומה ויסורו אל לוט, נסבו כל אנשי העיר על הבית מנער ועד זקן ויקראו אל לוט ויאמרו לו איה האנשים אשר באו אליך הלילה הוציאם אלינו ונדעה אותם. ולא נמצא עכשיו איש שיתגאה ויאמר 'אני אדון העולם אני בראתי את עצמי ואת נילוס'. כי לאחר שקבלו ישראל את התורה, הם בבחינת נר אלקים מתהלך בקרב הארץ.

לזכות מ.ב.פ.ר. להצלחה בכ"ע

דין וחשבון. "א מסעות צריך האדם לעבור עד שיבוא למקום מנוחתו: (א) מבית לקברו, ואז קנאתו גדולה שמוליכין אותו מהעולם למקום צר וחושך. (ב) מקבר לגיהנם. (ג) מגיהנם לגן עדן. (ד) מגן עדן לז' רקיעים. (יא) משם לגן עדן העליון, ובכל מקום צריך לתת דין וחשבון, ובכל פעם שעולה למעלה, צריך לעבור דרך הר דינון לשרוף זוהמתו שנשא קצת, שהנהר דינון הוא נהר של אש, כיון שעולה עוד למעלה, צריך טיהור של אש.

ולפני מותו עובר עוד דינים, תיכף קודם מיתתו באים ג' מלאכים, אחד חושב כל הרגעים שהיה בעולם ונוטל חשבון על כל מה שעשה, והשני חושב העבירות שעשה, והשלישי שלמד עמו תורה בבטן אמו בא לראות איה תורתו אם היא שלמה. אח"כ אחר המיתה כשמוליכים אותו לקבר, מכריזים 'וי לפלוני דמריד במלכא קדישא', ונידון שם. כשמכניסים אותו לקבר נידון למעלה מה יהיה בו. אח"כ חיבוט הקבר והוא על מה שנהנה מעוה"ז שלא במצוה. אח"כ דינא שהתולעים אוכלים אותו ונפשו עליו תאבל. אח"כ כף הקלע שזורקים אותו ממקום למקום וכלבים אוכלים אותו, ואח"כ הגיהנם. וכך הסדר: עד הגיהנום דנים את הגוף, ובגיהנום דנים את הנפש, וזה חוץ מגלגולם שצריכים לעבור. והעבירות שעשה בעה"ז, הם שמיסרים אותו בעוה"ב, ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה.

ואם תאמר עם הארץ שאינו יודע בכל אלה כיצד יעשה, אלא הרי הוא קרבן לה' כשור או עז או תור וכן יונה, ומיכאל הכהן גדול מקריבו לפני ה', ומיכאל מכוון בשם ה' בצאת נשמתו שתצא בלב אחד. (ש"ת סי' ל"ז).

מאמר מספר צפנת פענח להרה"ק מופת הדור רבי אליהו גריידיץ ז"ע שכתב דמסוגל מאמר זה להינצל מאויבים

וז"ל: וכפי הזריעה (-לכוין בתפילה הכוונות שכתוב במאמר זה) יש לילך בטח שכן יהיה בעזרת השי"ת הצמיחה מזה. ואולי יהיה סיעתא דשמיא שיהיה עוד הרבה תועלת יותר ממה שאני משער, ויקוים בזה כעין מה דכתיב 'ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'.

[אות י"ד]: אבל מה שנראה, די ש להוכיח מלשון המאמר של רבה בר בר חנה, כיון די ש לנו נוסח של רבה בר בר חנה [איהיה אשר אהיה יה ה' צבאות אמן סלה], דזה ג' תפילות: (א) 'אהיה אשר אהיה' - שינצל כשעדיין נמצא תחת רשות הרשע. (ב) 'יה' - שיצא מתחת רשותו. (ג) 'ה' צבאות' - מפלת השונא], לכן יכול לומר כך: **האדם פלוני** [ואם הם רבים יאמר: **האנשים פלוני ופלוני מתחכמים לקפחני, תצילני ותבטלו**] [אם הם רבים יאמר: **תבטלם**], **אתה, אהיה אשר אהיה** [ויכוון שלא יוכלו להרע לי בזו הרגע], **יה** [יכוין להרחיקם ממני, או להזמין לי מקום שאתרחק מהם. או בקיצור: שאהיה נפדה ממציאות ביאתו עוד עלי], **ה' צבאות** [יכוין שאם יש אפשרות באיזה פנים להשונא להרע לי, תהרגן], **אמן אמן סלה**.

ויש לומר זה בכל לשון שירצה, רק השמות יאמרו כמו שהן לפנינו.

וההיתר לזה [לקלל עם השמות אלן], הוא מהגמ' מכות (דף יא.), דאמרו שם: אמר רב יהודה אמר רב, קללת חכם אפי' בחנם היא באה. מנלן? מאחיתופל, שבשעה שכרה דוד שיתין קפא תהומא, בעא למישטפא לעלמא (-בשעה שכרה דוד יסודות לביהמ"ק, צפו מי התהום ועמדו להציף העולם), אמו, מהו לכתוב שם אחספא ומישדא בתהומא דליקו אדוכתי? (-אם מותר לכתוב שם ה' על חרס, ולזרקו בתהום, והחרס יסתום את המקום שממנו צפים ועולים מי התהום). ליכא דאמר ליה מידי, אמר דוד: כל היודע דבר זה ואינו אומר - יחנק בגרונו. נשא אחיתופל ק"ו בעצמו, אמר: ומה לעשות שלום בין איש לאשתו, אמרה התורה: שמי (-שמו של הקב"ה) שנכתב בקדושה, ימחה על המים, לכל העולם כולו לא כל שכן, א"ל: שרי; כתב שם אחספא שדי אתהומא, נחת וקם אדוכתי; ואפ"ה כתיב: 'ואחיתופל ראה כי לא נעשתה עצתו ויחבוש את החמור ויקם וילך אל ביתו אל עירו ויצו אל ביתו ויחנק'. א"ר אבהו: קללת חכם אפילו על תנאי היא באה. מנלן? מעלי, [כשהפציר בשמואל לומר לו מה אמר לו ה', ושמואל היה ירא לומר לו שנגזר עליו בגלל חטאי בניו שימותו כל זרעו בני שמונה עשרה שנה]. דקאמר ליה עלי לשמואל: 'כה יעשה לך אלהים וכה יוסיף [כמו שנעשה לי, שלא הלכו בני בדרכי], אם תכחד ממני דבר', ואע"ג דכתיב: 'ויגד לו שמואל את כל הדברים ולא כחד ממנו', אפ"ה כתיב: 'ולא הלכו בניו בדרכיו', ע"כ.

וקשה דאיך עברו [דוד המלך, ועלי] על איסור תורה לקלל. אך כיון באחיתופל היה במשמעות שאם יאמר [דמותו למחוק] השם, לא יחנק, ובשמואל [שאמר לו עלי] דאם לא יכחד לא יבוא הרעה, שוב שרי. וחזינו יותר, שגם שלא נזכר בדבריו [בפירוש שמקלל רק בתנאי, אלא שאמר כן רק] ברמז, אבל כיון שידענו שכוונתו שאם לא יהיה כן לא יבא הקללה, ג"כ שרי. [המשך בשבוע הבא].

משמעות

בס"ד
גליזן 17
שמות תשפ"ד

דבר האירה

המדרש בפרשתנו אומר (שמ"ד א, א): "ואלה שמות", זה שאמר הכתוב (משלי יג, כד): "חושך שבטו שונא בו, ואוהבו שחרו מוסר", "ללמדך שכל המונע בנו מן המרדות, סוף יוצא לתרבות רעה ושונאה".

עוד שם במדרש (ב, ג) על הפסוק (שמות ג, א) "ומשה היה רועה", "ובמה הוא בוחנו במרעה צאן, בדק לדוד בצאן ומצאו רועה יפה שנאמר (תהלים עח, ע) 'ויקחהו ממכלאות צאן, מהו ממכלאות צאן, היה מונע הגדולים מפני הקטנים, והיה מוציא הקטנים לרעות כדי שירעו עשב הרך, ואחר כך מוציא הזקנים כדי שירעו עשב הבינונית, ואח"כ מוציא הבחורים שיהיו אוכלין עשב הקשה, אמר הקב"ה מי שהוא יודע לרעות הצאן איש לפי כוחו יבא וירעה בעמי, ואף משה לא בחנו הקב"ה אלא בצאן, אמרו רבותינו כשהיה משה רבינו ע"ה רועה צאנו של יתרו במדבר ברח ממנו גדי ורץ אחרי עד שהגיע לחסות, כיון שהגיע לחסות נזדמנה לו בריכה של מים ועמד הגדי לשתות, כיון שהגיע משה אצלו אמר אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני צמא עיף אתה, הרכיבו על כתיפו והיה מהלך, אמר הקב"ה יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם, כך חיך אתה תרעה צאני ישראל, הוי 'ומשה היה רועה'".

המגיד מדובנא בעל 'אוהל יעקב' זצ"ל מבאר את סמיכות שני המדרשים, שמכאן אנו למדים דרך החינוך הנכונה והנאותה, כלומר, מצד אחד אסור למנוע בנו מן המרדות, ומצד שני יש להלך ברחמים ובחמלה עם כל אחד לפי כוחו.

***

עוד זאת מצינו למדים מדברי המדרש "היה מונע הגדולים מפני הקטנים, והיה מוציא הקטנים לרעות כדי שירעו עשב הרך, ואחר כך מוציא הזקנים כדי שירעו עשב הבינונית, ואח"כ מוציא הבחורים שיהיו אוכלין עשב הקשה", שלטובת הקטנים היה מונע מן הגדולים לאכול. אילו היה נוהג על פי הרגש בלבד, הדעת נותנת שמאחר וכולם רעבים אין למנוע מאחד על חשבון השני. אמנם המנהיג נוהג בשום חכמה ושכל, ומפעיל שיקול הדעת למנוע מן הגדולים לטובת הקטנים.

משל לרופא שעומד סמוך למיטת החולה אותו אמור לנתח באופן דחוף, ואילו ינהג הרופא ברחמים, ובגלל שאינו מסוגל לעמוד מול קול בכייתו של החולה ימנע מלנתחו וישאיר בקרבו את הגידול המסוכן והממאיר חלילה, הריהו פושע ורוצח. אין זה רחמנות כי אם אכזריות. במעשיו הוא מוכיח שאין בו מידת הרחמנות, רק שאוהב ומרחם על עצמו, ולא על החולה. מחובת המחנך להפסיק ולמנוע התנהגות קלוקלת מחניכו. בשעה זו, אסור לפעול עם הרגש ואין להתייחס לקול בכיו של הנער, ואף לא לחשוש שמא יסתכל הילד בעין עקומה על מחנכו ויחשוש עליו כאיש רע. אם טובת הילד עומד לנגד עיניו, יש להגביר את השכל על הרגש ולפעול כפי מה שהשכל מורה ולא לפי הרגש, ולטפל בכל התנהגות שאינה הולמת. ועל כך אומר המדרש "חושך שבטו שונא בנו", כלומר, מי שאינו מייסר את בנו בגלל שאוהב ומרחם על עצמו, או משום חוסר יכולתו להתמודד מול התנהגות פוחזת של הבן, יידע לנכון שלא רק שאינו אוהבו, אלא שונאו. ואילו היה אוהבו, כבר היה מוציא את הדרך הנכונה למנוע מבעוד התנהגות קלוקלת זו.

***

ניתן לחשוב גם, שלצורך מנהיגות, נדרשים כישורים בעיקר של יכולות ניהול, אסטרטגיות, חשיבה אסטרטגית וכדו'. אולם בפרשתנו אנו מוצאים דבר מעניין, המאיר לנו מה הם הדברים באמת שצריכים בכדי לפתח כישורי מנהיגות טובה ונאותה. אמה של מלכות ומשפחתו היו יוכבד ומרים, ששמשם היו שפרה ופועה, וכפי שמסביר רש"י "שפרה - זו יוכבד ע"ש שמשפרת את הולד. פועה - זו מרים על שם שפועה ומדברת והוגה לולד כדרך הנשים המפייסות תינוק הבוכה".

משה רבינו מנהיגם ורועם של ישראל, שבו בחר הקב"ה להוציא את עם ישראל ממצרים, עליו העיד הכתוב (ב, יא) "וירא בסבלותם" - וברש"י "נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם". ובמדרש שהבאנו לעיל, מזכיר את מעלתו של משה כלשונו: "כשהיה משה רבינו ע"ה רועה צאנו של יתרו במדבר ברח ממנו גדי ורץ אחרי עד שהגיע לחסות, כיון שהגיע לחסות נזדמנה לו בריכה של מים ועמד הגדי לשתות, כיון שהגיע משה אצלו אמר אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני צמא עיף אתה, הרכיבו על כתיפו והיה מהלך, אמר הקב"ה יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם, כך חיך אתה תרעה צאני ישראל".

יכולת זו של הרגשת הזולת, כבר התחילה אצל משפחת משה רבנו, אימו ואחותו, שטיפלו בילדים הקטנים, דיברו איתם ודובבו אותם, מהם זה התחיל ומשה רבנו המשיך בהנהגה זו, ועם היותו ערל שפתיים בקושי הדיבור, עדיין ליבו ריחם ודאג לעם ישראל, והיה ליבו מיצר ודאג וחושב כיצד להציל את עם ישראל וכך זכה להוציא עם ישראל מצרים, ולהיות המנהיג של עם ישראל.

שבת שלום ומבורך
הרב אלחנן רייזמן

הנפש והחינוך

ולפי מה שמבאר השפת אמת יש סגולה בתוך השם עצמו, כי כאשר האדם גומר פעולתו ומסיים מטרתו של השם, ניתוסף לו אז עוד ועוד שמות.

כוח שמו של האדם

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו איש וביתו באו" (שמות א, א).

הנה ענין נתינת שם לאדם, הינו אחד מהדברים הראשונים שעושים לכל רך הנימול, בכך נבדל האחד מן זולתו, וכך גם ניתן להתייחס לאדם ולקרוא לו בשמו.

אמנם בעומק כוונת השם, ישנם בודאי ענינים נוספים ועמוקים, וכפי מה שניתן להבין ממה שהמשיל המדרש את שמות האדם כמו שמות הכוכבים, כדאיתא במדרש בפרשתן (שמ"ד א, ג), וכן הובא ברש"י:

"שקולים הן ישראל כצבא השמים, נאמר כאן שמות ונאמר בכוכבים שמות שנאמר (תהלים קמז, ד) 'מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא', אף הקב"ה כשירדו ישראל למצרים מנה מספרם כמה היו ולפי שהם משולים לכוכבים קרא שמות לכלם הה"ד ואלה שמות בני ישראל".

השם מזין כוח

ומן הראוי לדעת, כי אכן שמו של אדם, נבחר במיוחד בשבילו, ואינו במקרה ובאופן ארעי כלל. הקב"ה נתן לאדם שם מיוחד המבטא את כוחות הנפש שבקרבו, ואדרבה שמו נוטע בקרבו את אותם כוחות יחודיים רק אליו. כמו כן שמו של אדם מורה על הדברים אותם צריך לתקן, ושמו נותן בו כוח ועזר שיוכל להוציא לאור את תיקון נפשו. דברים הללו מפורשים בספה"ק "שפת אמת" (תרנ"ו) וז"ל:

"כמו כן בני ישראל, שיש לכל אחד שם מיוחד שני"ז נברא. ומ"מ יש לו כמה מיני שינויים ... כמו כן ממש באיש הישראלי שיש לכל אחד שם מיוחד שצריך לתקנו. ובודאי כשגומר מעשיו לטובה נשלם בהז שמו. ואותן השמות שהם כוחות הנפשיות הם עצמם מסייעין לאדם להוציא לאור תיקונו. והיינו דכתיב ואלה שמות בני ישראל הבאים".

שמו הוא ייחודיותו

וכפי שממשיך שם עוד, כי שמו של האדם מייחד אותו ומזין ונותן בו כוח בכל משך ימי חייו, וכלשונו: "אך כי כל כוכב מושל על הארה מיוחדת אליו. ונקרא לו שם על ענין פקודתו. וכשעושה פעולתו ניתוסף לו שם חדש".

לסיכום: שמו של האדם הינו כמו בטרטייה נטענת, הבטרייה נותנת כוח להפעיל את המערכת, וזה נטען מאיליו.

לראות בסבל הזולת
"ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו" (שמות ב, יא). ברש"י "וירא בסבלותם נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם".

בדברי המדרש מתואר יותר כיצד ראה משה רבינו בסבלות אחיו, שלא היה זה רק ראייה מן הצד, אלא משה היה ממש חי איתם ומחזקם בדיבורים הממלאות את לב האדם, וכלשון המדרש (שמ"ד א, כד):

"וירא בסבלותם מהו וירא, שהיה רואה בסבלותם ובוכה ואומר חבל לי עליכם, מי יתן מותי עליכם שאין לך מלאכה קשה ממלאכת הטיט והיה נותן כתיפיו ומסייע לכל אחד ואחד מהן".

גדלותו של האדם הוא יכולת לשאת סבל האחר

בשעה שהאדם שרוי במיצר, חשוב לו מאוד שיכיריו בסבלו. האדם שחש כמו שקוף שאף אחד אינו מודע לסבלו וצערו, קשה לו שבעתים. כשיש אחד ששם ליבו אליו ומבין את מה שעובר עליו, מיקל ממנו את סבלו.

ואכן גדלותו של האדם נמדדת ביכולת לשאת את סבל הזולת. אדם שמסוגל להיכנס לליבו של האחר, להרגיש ולראות את הסבל של השני, הוא נעשה אדם גדול. כך מחדש ה'תפארת שלמה' וז"ל:

"ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם. כמ"ש בתנא דבי אליהו שהגדולה באה לו מחמת שנתן אל לבו צער של ישראל. ויצא לראות בסבל".

היוצא לנו למעשה:

הזדהות - משה רבינו הזדהה עם אחיו, היה בוכה איתם ואומר להם, חבל לי עליכם.

עזרה פיזית - משה רבינו גם היה עוזר לכל אחד שראה שקשה עליו את המלאכה.

כל מנהיג או מחנך, כתנאי להצלחה חייב להיות אצלו הזדהות עם הזולת. הזדהות ואמפתיה, והבנה לסבלו, מקרב את הלבבות. ואת זה למדים ממשה רבינו שהניח כל עסקיו ועניניו, והיה סר לראות בסבל של האחר.

תופעת גיל ההתבגרות הוא הגיל המשמעותי והמרכזי ביותר לכל אדם בחייו. האתגר הגדול בתפקיד ההורי זה להסתגל כל פעם מחדש לשלב ההתפתחותי החדש של הילד, כי עד שכבר מכירים את ילדם הקט ועד שהתרגלו לחנוכו וכבר מכירים את תגובותיו צרכיו ויכולותיו, הנה לפתע נכנס הילד לגיל חדש גיל ההתבגרות והדברים מתחילים להשתנות, הילד מתחיל להיות עצמאי יותר ומנסה לעשות דברים בצורה עצמאית, הנער עובר שינוי מסוים, אחד יותר ואחד פחות, וההורים אינם מנוסים כעת לדעת כיצד ללכת עם הנער המתבגר. בפרשת ויחי אנו רואים שיעקב אבינו בירך את נכדיו בברכת 'המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים', וצריך להבין למה הוצרכו לברכה, ומסביר הש"ת אמת' וז"ל:

"יברך את הנערים וכו' לשון התעוררות, כמ"ש א"ר מ"ר ז"ל פירוש נער על שיש בו התעוררות יותר. נתן ברכה בבחי' התעוררות. וכמו"כ פירש עה"פ (בראשית לז, ב) 'והוא נער את בני בלהה' ואמרו חז"ל (הובא ברש"י) שהי' עושה מעשה נערות וכו'. נער הוא נקרא ע"ש שצריך תמיד התעוררות מחדש. זה החילוק בין זקן שקנה חכמה שהחכמה בקביעות אצלו ונער צריך תמיד התעוררות.

והנה ישנם שמות נוספים לימי הנערות:
ימי הבחורות - מלשון מובחר שהימים הימים הנבחרים.
ימי ההתבגרות - שהוא לשון התבגרות - כמו שכתוב בפר' שמות (י, יא) 'לכו נא הגברים'.
ימי חורפי - כמו שכתוב באיוב (כט, ב) 'מי יתנני כירחי קדם ... כאשר הייתי בימי חרפי', ופי' הרלב"ג: חרפי - נערותי והוא מענין חורף כי אז יחל זמן הזריעה. חורפי - עננים, ערפל, גשם וקור.

מה קורה עם הילד כשעובר לימי בגרותו עד גיל ההתבגרות?
מיום לידתם, תלויים הילדים בהוריהם תלות חזקה, תלות שהולכת ופוחתת במהלך ההתפתחות הילדותית, התלות קיימת בכל המישורים:

במישור הפיזי - להורים יש משאבים וכישורים המבטיחים את קיומם של הילדים, כמו מזון, דיוק, כסף, הגנה ועוד.
במישור הרגשי - ילדים תלויים בהוריהם בכדי להשיג התפתחות רגשית תקינה ומקבלים מהם למשל; הרגעה בעת חרדה, מידע, הכוונה, עידוד וחיוק. ילד רגיל לעולם ערכים של הבית, ההורים מחליטים, מצווים, ונותנים הוראות.

המעבר
כשילד מגיע לגיל ההתבגרות, ישנה תקופת מעבר בין הילדות לבגרות. הילד הקטן צריך לעשות שינוי להכין את עצמו לקראת היותו לאיש גדול, ולכן במהלך תקופה זו הילד המתבגר מנסה לקחת על עצמו את אותן פונקציות שבתקופת הילדות הוחזקו עבורו על ידי ההורה. זהו מעבר מתלות בהורים ומזהות הנשענת על השייכות למסגרת המשפחתית, לעבר בניית זהות עצמאית ונפרדת, וקבלת אחריות מלאה למעשיו ובחירותיו.

התהליך
הילד עוזב את עולם הילדות, המוכר, המוגן והבטוח, אבל גם המתסכל - ועובר לעולם הבגרות, הלא ידוע, המאיים, המפחיד. הוא כבר לא ילד ועדיין אינו מבוגר. יש לו את חוסר הביטחון של הילד יחד עם הרצון להוכיח את עצמו לעצמו ולעולם - כבוגר.

מערבולת של רגשות
המתבגר רוצה לדעת, לחשוב, להחליט לבד, אך בגלל שעדיין אינו יודע בדיק כיצד, לכן הוא נכנס למערבולת של רגשות.
מצד אחד רצונו להמשיך להיות ילד טוב ולציית לצווים הישנים. **מצד שני** רצונו לגדול, להרגיש שהוא כבר גדול, אך אינו יודע מה זה גדול ולא גיבש עדיין את דעותיו וערכיו.

ואז קורה שהוא מיטלטל כמו נדנדה
גדול-קטן; שולט-חסר אונים; אוהב-שונא; מלאך-גלח; ערות-עייפות.
כדי להבין את מצב הנער נביא את דברי החובת התלמידים'

וז"ל:
"הסיבה הפשוטה והעיקרית שהנער קם וחושב את עצמו לאיש בטרם בא מועדו... רוח שטות זה עבר על בני הנער לחשב את עצמו לאיש בדעת ורצון, בעוד בו דעת מהופך ורצון בוסר ומר ... חוצפה יסגא לחשוב את עצמו את דעתו לנאמנים ובטוחים לסמך עליהם. הדבר הזה כל כך התלקח עד שמשתוממים אנו לפעמים לראות תינוקות קטנים ממש איך שרוח עצמית ואומץ מרומה זה, מבצבצים ועולים בהם לחשוב את עצמם לאנשים.

תהליך זה מביא את הנער למחשבות שונות וכמו שמבאר בעל החובת התלמידים בהמשך דבריו

ושתיים רעות נמשכות זה, **אחת**, שבשביל זה על כל מדרך מלמד ומחנך מביט הנער כעל עריץ זה, שבא למשול עליו ביד חזקה ולשלוט ממנו שלטון עצמותו דעתו ורצונו, ומין התנגדות אף שנאה מתעוררת בקרב הנער פנימה אל מלמדיו ואביו, עד שאינו נותן לב לשמוע את דבריהם ואיך לקלטים בליבו, רק איך להתפטר מהם ולצאת מן ידיהם. **והשניה** שאפשר גדולה פרצתה מן האחת היא, שבראשונה שאישיות הילד ועצמותו לא מיהרו להתגבל ולהתגדל בעודו בוסר, גם הרגשותיו ודעותיו ובכלל כל השקפותיו ושיאיותיו לא מיהרו להתפתח קודם זמן, מין נייר חלק ה' הילד בנפש טהורה לקבל את הצורות ואת הדיבורים אשר ירשמו עליו מוריו ורבותיו, והם באמת ספו לו כתורה, ולא דיבורים בלבד רק גם את נפשיותהם בו הכניסו ועל נפשו חרתו. והיה כאשר התחילו אח"כ יצני נפש הילד הרגשותיו ושיאיותיו מעט מעט להתנוצץ, מצאו כבר נער דשן בדושינה של תורה ושמן משמן משחת קודש, והיו הן יצני הרגשותיו ושיאיותיו עוד לכוז מוסף ולנשמה יתירה להצמיח ולהוסיף על התורה ועבודת ה' אשר הכניס בו רבותיו, בהם התחנך ובקדושתם התגדל. לא כן עתה שאישיות ועצמות הילד ממחרת להתגבל ולהתגדל קודם זמנו גם שאיפותיו דעותיו והשקפותיו ממהרות להתפתח בעודו בוסר מרים וארסיים, ובהן מתחיל הוא להתבונן ולחקור בכל דבר (אף בדברים שאסור לו) כאשר לעצמו, ולהתרגש ולהתפעל בהתרגשות לא מבושלה, והאם אפשר שמן הדעת שלו וההתרגשות והתפעלויות ארסיות, תתקמנה שאיפות והשקפות לא פסולות ורעולות.

הסתגרות
הילד שחווה את גיל ההתבגרות בצורה חזקה מגיע למצב שמרוב רגשות סותרות, וסותרות פנימיות, חוסר הבנה מה קורה עם עצמו, הריהו מרגיש שאף אחד אינו מבין את ההתחבטויות הפנימיות שלו, הוא אינו יודע כיצד להביע את עצמו והאם אפשר להאמין במישהו ולכן הוא מתחיל להיסגר, ולפעמים הוא גם לא צריך שיבינו אותו, עדיף לו להסתובב כמו מישהו מאוד ייחודי.

הניגודים
הנער המתבגר מגיע למתח מתמיד בין תלותיות לבין עצמאות, בין התחושה של "אני יודע הכל" לבין מצב של חוסר אונים. הילד נקרע לפעמים בין הצורך להיות בקרב המשפחה לבין הרצון להימצא בקרב חברים. ובנוסף לכך הילד נמצא בדילמה בין הרצון להתנסות בדברים חדשים לבין הצורך להישאר עם המוכר והידוע.

תפילה לשמירה מעולה
ואכן כדי לנצל ולעבור את ימי הנערות בהצלחה יתירה, צריכים שמירה יתירה, שמירה של מלאכים, וכנוסה ברכתו של יעקב אבינו **"המלאך הגואל אותי מכל רע הוא יברך את הנערים"**, כי ימי הנערות בשורשם הם ימים שבו עומד האדם באמצע הדרך על פרישת דרכים, ושני דרכים לפני מימינו ומשמאלו, והנער צריך לבחור בטוב, כמו שמבאר 'בעל המשלים' במשלו את ימי הנערות, וז"ל:

"למה הנערות דומה בענין המוסר - לאם הדרך. כשהגיעו ימי הנערות שהוא זמן תחילת י"ג שנה הופיעו סימני הדעת והתבונה, דומה הנער באותו הזמן לאדם העומד באם הדרך ומצד זה עומד דרך בית הרחיים ומצד זה עומד

דרך בית התנוה, ואם הוא אינו יודע הדרך המיוחד לכל מקום יטעה".

ולכן ראשית כל, כשמגיע הילד לימי הנערות צריך שיידע את הדרך, כי כמו שכתב שאינו יודע הדרך יטעה. אבל מי שבמשך ימי ילדותו הביאו את הילד למצב שיוזע את הדרך, שכבר יש לו דרך סלולה מההשקעה בימי הילדות אזי כשמגיע לימי הנערות יודע כיצד ללך כמו שממשיך, וז"ל:

"כן בהגיע אדם לי"ג שנה הרי הוא עומד על אם הדרך, ללכת בדרך הטוב שהוא לימין הדרך או בדרך הרע שהוא לשמאל, והרי המוסר והתוכחות באותו הזמן מוליכין את הנער בדרך הטוב ומצילין אותו מן הרע, ובאותו הדרך שמגילין אותו בנערויות הוא הולך כל ימיו, וזהו שאמר שלמה בחכמתו (משלי כב, ו) 'חונך לנער על פי דרכו וגו', ואומר (שם כג, יג) 'אל תמנע מנער מוסר כי תכנו בשבט לא ימות', אתה בשבט תכנו ונפשו משאל תציל".

מי שזוכה שימי הנערות עוברים על האדם בטוב ובנעימים הריהו מתרגל לדרך הטוב שבו ילך כל הימים, כי ימי הילדות הם הכנה לימי הנערות וימי הנערות הם הכנה לכל המשך החיים.

ואולי לכן ברכת הבנים **"ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה"**, מלווה אותנו עד עצם היום הזה, כי הברכה שיעקב אבינו בירך אותם, הברכה הזו אנו צריכים בוודאי בימינו אנו, שכל נער ונער צריך ברכה יתירה שיוכל להתייצב איתן בימי בחורותו, באופן שיהיה כיתד תקוע לכל החיים.

התוכחה הנכונה
וכעת יבוא אדם וישאל מה עלי לעשות, כיצד אוכל לחנך ולהאגיל את בני לדרך הנכונה, על כך מצינו ברבינו בחי' שמבאר בהקדמה לפר' שמות וז"ל:

"ועיקר התוכחה הוא לנער, לפי שאין כלי שכלו שלמים, ועוד שצדק הרע קודם בו לצד הטוב י"ג שנה, ואין כל מחשבתו והתבוננותו רק בתענוגי העולם והגוף, לפיכך בעודו נער וטבעו רך יצטרך לתוכחת שיהיה לו רסן להנהיגו ולהביאו בשעבוד היצר הטוב, ושיהיה שומע לעצה ולקול מוכיחו ולדברי התורה שכולה תוכחת... שאם יניחוהו להרגיל טבעו בפועל ובהנהגה כאשר יגיע לזמן שלמות שכלו ילאה להשיב אחור הנהגתו, ואותה הנהגה הטובה היא אם רעה לא תפרד ממנו לעולם".

נתן לנו הרבינו בחי' כמה עצות כיצד לחנך בדרך הנכונה. **לשים רסן ותוכחה** - לא לתת לנער לעשות ככל העולה על רוחו, אלא יש לשים לו רסן כבר מגיל קטן, שיתרגל שלא הכל מותר. וכמו כן אין לתת להרגלים השלילים להשתרש בלב הילד, רק להרגילו בדרכים טובים ונכוחים.

להרגיל - להרגיל את הילד בטבעו, בהרגלים נאותים של שמירת התורה והמצוות. אולם בכדי שאכן נוכל להרגיל ולתת רסן באופן נכון, מברא לנו הרבינו בחי' גם כיצד בדיק לעשותו, וזאת ע"י שני יסודות נפלאים, וכלשונו שם:

"כי דיבור המוכיח רך, ועם השקידה, יעשה רושם בלב הנוכח, כאשר תראה בטיפת המים שהיא רכה ונוחה ועם השקידה תיקוב חור באבן הקשה".

דיבור רך - לא בכעס ולא בקולות אלא בדיבור רך של מוסר והדרכה.

עקביות - לעמוד על אותם דברים כל הזמן ללא הפוגה. כאשר האב בא עם דיבור רך כמו מים, ובעקביות ורציפות, הוא יכול לנקוב ולהכריע גם אם הבן הוא לא קל לפיצוח כמו אבן הקשה. וביותר יש לנו ללמוד מדרכיו של יעקב אבינו שהיה אוזן שומעת לילדיו על כן זכה ליב' שבטי י"ה והיו בניו ככסף צרוף, כמו שמבאר הרבינו בחי' וז"ל

ומפני שהיה יעקב אבינו ע"ה מוכיח חכם והיו לשבטים **אוזן שומעת** על כן היו ככסף צרוף והיו נזם זהב וחלי כתם והיו בני אביהם.

שאלות והארות - למייל ar3123499@gmail.com

כיצד מחנכין?

עלון מס' 55

יחס ייחודי לפורק עול - שהחזירו בתשובה שלימה!

"לא יתכן, אתה תוותר? אתה פריץ, שהקמת במו ידיך את בית המסחר שלנו! האם יבש מעיין מחשבותיך, או הצטמק המוח בקדקך?" הטיח בולק בכעס. שני השותפים שקעו במחשבות. "מצאתי", קרא פריץ בצהלה, "שטראסר מרגל!"

"השתגעתי?! שטראסר מרגל?!?" "ממש כך, ענה פריץ בשמחה, "כאשר תראה המשטרה את המסמכים המפלילים שנטמין עמוק בתוך המגירות בביתו לא יהיה כל ספק בכך, פליקס שטראסר ייעצר בעוון ריגול לטובת רוסיה!"

"מנין לך מסמכים כאלו? ואפילו תשיג, איך תגניב אותם לבית שטראסר? חי נפשי, דעתך נטרפה, פריץ!"

גנישובסקו גיחך ושלף את ארנקו, "עם אלו" נופף בשטרות של אלף מול פרצופו הנדהם של בולק, "אפשר לקנות את אנשי ה'מאפיה', הם כבר יעשו בשבילי את העבודה!"

ו'הם' אכן עשו את העבודה, בדיוקנות וביעילות המפורסמות של אנשי העולם התחתון, הותירו את השותפים עם פה פעור.. שתלו בביתו של שטראסר מסמכים מפלילים לרוב, הפגישו אותו עם אנשי עסקים כביכול.

בוקרשט רעשה וגעשה, הסוחר שטראסר נתפש בעיצומו של מפגש עם סוכני אויב! לפי שעה הצלית להשתחרר בערבות בסכום מרקייע שחקים, עד למשפט.

איך נודע לפליקס על האדמו"ר, רבי יוסף מאיר בעל ה"אמרי יוסף" מספינקא, חידה סתומה הייתה. מכל מקום, כשיהודי נקלע לצרה מיד מוצא הוא את הכתובת...

כשהגיע באמצעו של שבוע וביקש להיכנס לקודש פנימה, תהו רבים מה 'לגוי' הזה ולרבי? בני הבית עקבו אתריו, המתינו עד שנכנס והקשיבו לשיחה. "משפט קשה מחכה לי", שפך שטראסר את ליבו, "העלילו עלי עלילת שפלה שאין בה שמץ של אמת. אלא כיון שהנושא הוא ריגול, ואין אומה שלא תהיה רגישה לבגידה, לא יעזור לי עברי הטהור ללא רבב. שכרו עלי עדי שקר, והללו יעידו בבית המשפט כאילו התכוונתי למכור סודות מדינה לרוסיה, דבר שהוא איזולת גמורה כמובן!"

שתיקה נשתררה בחדר, האדמו"ר מספינקא רבי יוסף מאיר, שתק ולא ענה מאומה. אמרו לי שהרבי הוא איש מופת, מחולל פלאים... אנא, יפעל נא כדי שיצא צדקי לאור. פליקס דיבר תחנונים, ידו נשלחה אל ארנקו התפוח ושלפה שטר גדול, הרבי עצר בעדו.

"האם אתה שומר שבת? בבית, בעסקים?"

את פליקס שטראסר אי אפשר היה להאשים על ריחוקו מן היהדות, הוא היה 'תינוק שנשבה' כפשוטו. הוריו - יהודים כשרים ותמימים - מתו בילדותו, ודודו אחי אמו, שהיה רחוק מאד מיהדות, אספו אל ביתו וגדלו כבן בין בניו הוא. כשהגיע פליקס לפרקו השיא הדוד אישה ממשפטה יהודית מתבוללת למחצה.

פליקס חווה את נעוריו בצל הרי הקרפטים, בכפר טיפוסים שבמישור מרמרוש. זיכרונותיו הצטמצמו סביב עבודה אינסופית בלולי העופות, ושעות ארוכות של חליבת פרות ברפת. לפיכך לא נתן איש את דעתו על כך, שפליקס נתברך בחושים מסחריים מפותחים. רק אחר נישואיו כשעקר אל העיר הגדולה ונפרד מעברו הכפרי, החל פליקס מתגלה כסוחר ממולח היודע פרק בהלכות קניה ומכירה. במרוצת הזמן נעשה פליקס סוחר מן השורה ומסחריו הסתעפו. כשהרגיש את עצמו מבוסס דיו, פתח בית מסחר גדול למוצרי הלבשה וטקסטיל בעיר הבירה בוקרשט.

יכול היה פליקס ליישב בשלוה, אלא שתוקפו של הכלל שקבעו חז"ל "יש לו מנה רוצה מאתיים", היה יפה גם לגביו. עסקיו גשגגו, בית המסחר התגלה כמקור לא אכזב של הכנסות מכובדות, אך לא סוחר כפליקס יסתפק בכך, הוא החל שולח ידיו גם בייצור יין-שרף, ופתח בית חרושת לייצור יין-ש.

הצלחתו המסחררת של פליקס היהודי, הייתה כזנינים בעיני מתחריו הגויים. הם ניסו להצר את צעדיו בכל מיני תואנות ואמתלות, לא אחת הלשינו לשלטונות כי פליקס משתמט מתשלומי מס, רוכש סחורה גנובה, משתף פעולה עם מבריחים...

לשווא. פליקס רחץ בניקיון כפיו, מספר פעמים באו שוטרים לערוך ביקורת בבתי מסחרו ויצאו בבושת פנים. העסקים, הסתבר, היו כשרים למהדרין וחוקיים בעליל.

"נעמוד אם כן, בחיבוק ידים, ונראה איך אוכל היהודי את כל כספנו?" קרא סטיב בחימה, "פריץ, צריך לעשות משהו!"

פריץ גנישובסקו, ה'מוח' בין שני השותפים בפירמה "גנישובסקו את בולק, טקסטיל ובדים" התבונן בשותפו סטיב בולק בשתיקה קודרת. כבר זמן רב לא הרגיש כה גרוע כמו עכשיו. היהודי שטראסר הצליח לדחוק את רגליהם, חנות הטקסטיל הגדולה שלו עמדה סמוך לחנות שלהם בשדרה הראשית, וזמן קצר אחר שנפתחה נגסה ברווחיהם כדי מחצית!

"הרי ראית, כל מה שעשינו, לא הצליח. היהודי הזה כשר כמו געפילטע פיש... מכל צד שלא תבדוק - שמן זית זך... התז פריץ בלעג מריר.

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

בגדיו. הוא נכנס לחדרו של הרבי, ויצא משם אחרי שעה ארוכה. עדי שמיעה ספרו כי שמעו איך מתייפח האיש בבכי מר ומבקש מן הרבי תיקון תשובה לחטאיו, יען כי הירבה לחטוא.

כשיצא האיש, ישב לפוש על הספסל. קשה היה להכיר בחזות העדינה של אותו יהודי, האומר פרקי תהלים בדבקות, את האורח מן השנה שעברה...

אחד מן החסידים, ובעל טביעת עין היה, וסקרו היה, הציץ בו ארוכות וקצרות, התבונן שוב ושוב, ולבסוף לא משל ברוחו: "אמור נא, האם אינך הסוחר מבוקרשט?" הסוחר הנהן בראשו לאות הסכמה.

"כך?" - - -

כציפורים עפות הגיעו כל החסידים, קלי רגלים, לתקוע כף לשלום לפליקס שטראסר. "ראשית, איני פליקס שטראסר!", פתח הסוחר. "אלא מי?" תמהו החסידים. "איני פליקס", שנה היהודי, "אני פנחס, שמי בישראל נקרא פנחס, ועתה מששבת ליהדותי, מה לי מתהדר בשמות נוכריים?". "ומה היה במשפט?" דחקו בו הנוכחים בקוצר רוח. "יצאתי זכאי, ההגנה הצליחה להפיל את חומת הכזבים, והציגה את התובע ככלי ריק". ופליקס שח לפניהם את כל המעשה מתחילתו ועד לסופו המפתיע, כאשר יצא זכאי כנגד כל הסיכויים. "אבל איך מגיע אדם למהפכה נפשית כזו?" הרהיב אחד עוז בנפשו, "להשתנות כך מן הקצה אל הקצה?"

"לידי כך הגעתי תודות לדודי", אמר פליקס. והכל משתוממים, מיהו הדוד, וכיצד נקשר שמו בהצלה המופלאה. "דודי אמנם לא שמר תורה ומצוות, אבל לימד אותי לא לשקר! הדוד לא הרבה להכות, אולם אבוי לי אם נתפשתי בשקר, בכל כוחו חבט בי! כיון שכך, את מוצא שפתי קיימתי, התחלתי מניח תפלין דבר יום ביומו. מדי יום הייתי לובש את התפלין לרגע קל ומיד שב ופושט אותם. לאחר זמן החלה מחשבה מנקרת בי: מדוע לא אוסיף מספר מלים של שבח והודיה לבוראי שעשה לי נס והציל אותי מן הגרדום? מאותו יום והלאה, החילותי מתפלל מעט ומשוחח עם בוראי, תפילה קצרה עם הרבה כוונה.

אולם אם חשבתי כי בזאת תם העניין ונשלם, הנה החלו מנקרות בי שוב מחשבות מן הסוג המציק. אם כבר מתפלל, מדוע לא כיהודי כשר? התחלתי להתפלל שלש פעמים ביום, בבית-כנסת ובמניין. בשבת התהלכתי מלא עגמה: שלש פעמים ביום אני מתפלל, ושבת אני מחלל? בתי המסחר ובתי המרזח ננעלו לאלתר, מן השבת ההיא ואילך. ועדיין לא סוף פסוק... שוב עשיתי חשבון נפש, כמה מוזר, שומר שבת וזולל טריפות?! מיום בו פסקתי לגעל נפשי באכילת טריפות, שרתה עלי רוח טהרה הפכתי לאיש אחר, עיניכם הרואות".

- גם הוא, היו מצביעים בחצר ספינקא על רבי פנחס שטראסר, גם הוא מן הנפש אשר עשה הרבי בחרן, שהציל מחרון אף העולם!

איך אני יכול לשמור שבת? תהה פליקס, בקולו לא היה שמץ של התנצלות או מבוכה, "עיקר הפדיון של עסקי הוא ביום שבת. הפועל הרומני אינו חושב על יום המחר, בשבת הוא מקבל את משכורתו השבועית, ומיד הוא יוצא לקנות ולהתהלל. החנויות ובתי המרזח שלי מלאים עד אפס מקום בשבת. - סגירת עסקי בשבת כמוה ככריתת הענף עליו אני יושב!".

דלת חדרו של הרבי נפרצה בקול רעש גדול. כמה מן החסידים ששמעו את השיחה מן הפרוזדור, פלשו לחדר כרוח סערה, מוכנים ומזומנים לעשות שפטים במחלל שבח חצוף זה. עומד לו יהודי ומספר על חילולי שבת ללא נקיפת מצפון קלה, ועוד מבקש ישועות ומופתים?!... די היה בניד אצבע קלה של האדמו"ר, ופליקס היה נהדף החוצה ללא אומר ודברים. אלא שהרבי יושב שקט בכיסאו, מביט באיש ושואל:

ועל כשרות המטבח אחה שומר?

"למה אשקר לכבודו", עונה איש האמת ללא מורא, "אני ובני ביתי טרודים מדי ואין שעתנו פנויה לחפש בשר כשר, אני קונה בשר בשוק וחסל..."

ותפלין אתה מניח? אתה מתפלל פעם? הוסיף הרבי ושאל. "למי יש זמן וסבלנות לזה?" עונה פליקס ספק בתמימות ספק בהתרסה.

שוב שותק האדמו"ר, הכל ממתנינים למוצא פיו. הבה נעשה 'עסק', נשמע לבסוף קולו של ה"אמרי יוסף", "אתה תבטיח לי שתתחיל להתפלל, ואני מבטיח לך שתצא זכאי במשפט".

לא, לא, רבי, התנגד הסוחר. "לא אוכל להבטיח זאת, מהיכן אקח לי זמן להתפלל כל יום?!"

דממה מתוחה של ציפיה. החסידים היו בטוחים כי עתה יקיץ הקץ לסבלנותו של הרבי והוא יצווה להשליך את הסוחר המגושם מן החדר כנצר נתעב. הנשמע כדבר הזה? הרבי מושיט לו את הישועה על טס של זהב, עליו רק לקחת, והוא מסרב???

ברם, "לא מחשבותי מחשבותיכם", הרבי לא איבד עשתונות. הוא סקר את הסוחר במבט רחימאי, בקול מלא רחמים אמר: "יודע אתה מה? אני אתן לך זוג תפלין, רק תניח אותם יום-יום לשעה קלה, לרגע קט... אם תבטיח לי, כי אז, מבטיח אני לך שתזכה במשפט!" פליקס עשה את החשבון בקול, ללא שמץ בושה: "דקה אחת, רק פעם אחת ביום... נו, אפשר... רבי! אני מבטיח!"... נמנו וגמרו, מי שלא ראה את פניו הצהובות של הרבי, בעת שהעניק, בשמחת איך קץ, את גרתיק הטלית-ותפלין לידי של אותו סוחר גס רוח, אותה ארשת פנים מופלאה, לא ראה שמחה של מצוה מימיו! פליקס נסע לביתו בבוקרשט. איש לא שמע מה עלה בגורלו.

ויהי לתקופת השנה...

בתוך הבאים לחצר הקודש בספינקא נבלעה דמותו של יהודי לבוש קצרות, כובע מצחייה לראשו, וציציות משתלשלות לו על

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לע"נ הרב צבי זאב ב"ר משה שורין זצ"ל. נלב"ע י"ט בטבת
ולע"נ צפורה מינדל בת ר' מרדכי לייב קירשנבוים ע"ה. נלב"ע י"ט בטבת

ערכים

זמני השבת			
ר"ת	ציאה	כניסה	
ירושלים	17:29	16:13	18:07
תל אביב	17:31	16:27	18:03
חיפה	17:28	16:17	18:03
באר שבע	17:33	16:32	18:08

ר"ח שבט יהיה ביום חמישי, המולד יהיה ביום חמישי, בשעה 8, 45 דקות ו-4 חלקים.

העלון טעון גניזה

השעבוד הסמוי מי ישחרר את היהודים מהשעבוד המצרי של דורנו?

עטופות בנימוקים רציונאליים, ותמיד ניתן לקוות שתחלופנה עם שינוי המשטר. רק אחרי שהמצרים גילו להפתעתם שבני ישראל מוכנים להשלים עם הגרות, החל הלחץ המצרי להתגבר. שהרי אם מוכנים היהודים שינצלו אותם, אז למה לא?...

תסמונת שטוקהולם

השעבוד ההדרגתי מרגיל את בני ישראל לשעבוד, ומרגיל את המצרים שמותר להתעלל בבני ישראל. "וירעו אותנו המצרים" - הם עשו אותנו רעים, הציגו אותנו כאנשים שליליים, כדי להצדיק בפני ההמון את רדיפתם כלפינו. כך נהגו האנטישמים בכל הדורות המרעים את בני ישראל, מבליטים כל פגם וכל ליקוי על מנת להצדיק את רדיפתם (בית הלוי על התורה, ע"פ ספרי דברים ש"א).

למילים "וירעו אותנו" יש גם מובן המשתלב עם תהליך הדרדור הרוחני של שקיעה גוברת באלילות המצרית ובתרבותה. בגלל המצרים נעשינו רעים יותר. מה שהתחיל כהתבוללות מתוך בחירה, נעשה להתבוללות שמקורה בדיכוי אכזרי בסגנון "תסמונת שטוקהולם" - הנטייה להתנתק מזהות העם המדוכא ולהתחבר לעם החזק והדומיננטי. כך שילב השעבוד במצרים את שעבוד הגוף ושעבוד הנפש.

שיאו של תהליך זה מתואר בפי הנביא יחזקאל: "וימרו בי ולא אבו לשמוע אלי, איש את שיקוצי עיניהם לא השליכו ואת גילולי מצרים לא עזבו" (יחזקאל כ, ח).

תהליך הגאולה ממצרים יצטרך אף הוא להתנהל בשני מישורים מקבילים: לשבור את כוחו הפיזי של פרעה, אך גם לשחרר את נפשם של בני ישראל ולהחזיר אותם לביתם הרוחני, "עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישוּבו".

בואו הביתה

בתקופה האחרונה ניכרים רהורי חרטה בקרב יהודים אינטלקטואלים באמריקה ובישראל. הללו, שבמשך שנים ראו את עצמם כחלק מברית השמאל ההומאנית, גילו לתדהמתם כי 'שותפיהם לדרך' מגיבים באדישות גמורה כאשר דם ישראל נשפך כמים. מוסדות אקדמיה נחשבים אפילו אינם מסוגלים לגנות בפה מלא קריאות לרצח יהודים. פתאום התחוור ליהודים מתבוללים כי 'אחוות העמים' אותה דימו ליצור בין כל בני התרבות, לא הייתה כי אם אשליה.

הטלטלה הרוחנית הנובעת מכך נמצאת רק בתחילת דרכה, אך כאשר יבשיל התהליך ויהודים יבינו כי במקום בורות נשברים מוטב כי ישובו לצור מחצבתם, הסמינרים של 'ערכים' יחכו להם, ויסמנו עבורם את הדרך הביתה.

בציורים המלווים את ההגדה של פסח, מתארים את שעבוד מצרים בדמות בני ישראל הגוררים גושי סלע עצומים, בעוד הנוגשים המצריים מצליפים בהם בכל עוז. אלא שציורים אלה מתארים רק פן אחד בשעבוד, ולא בהכרח את הפן הממושך והעמוק ביותר שלו. השעבוד המלווה גזרות קשות נמשך פרק זמן מוגבל של פ"ו שנים (שיר השירים רבה, פרשה ב) אך קדם לו תהליך שעבוד בעל אופי שונה.

על הכתוב "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו", מסביר רבי עובדיה ספורנו כי מתוארים כאן שלבים בירידה הרוחנית של בני ישראל במצרים: בדור הראשון מוזכרים השבטים בשמם הפרטי, שכן כל אחד מהם היה אישיות חשובה המפיצה אור על סביבתה. גם בדור השני עדיין מורגשת ההשפעה הרוחנית של בני הדור הקודם. אולם אחרי שמת יוסף וכל בני הדור ההוא, מגיע דור חדש, המתואר במילים: "ובני ישראל פרו וישרצו". הספורנו מבאר שמילים אלה, המתארות בדרך כלל ריבוי של בעלי חיים, מרמזות על ירידה רוחנית: "שהיו רצים לבאר שחת".

הירידה מרומזת גם במילות ההמשך: "ותמלא הארץ אותם". בני ישראל אינם מסתגרים עוד בארץ גושן, היכן שהיו מופרדים מהתרבות המצרית, אלא ממלאים את הארץ במובן הגיאוגרפי והתרבותי. הם ממלאים עמדות מפתח ומתעריים בפוליטיקה המקומית, בדרכו של סבא יוסף שהיה משנה למלך. אבל בעוד יוסף ידע להפריד בין עיסוקיו הציבוריים לבין עולמו הרוחני, הרי שאצלם הטשטוש גובר (העמק דבר, שמות א).

הספורנו מפרש בדרך זו את "ויקם מלך חדש אשר לא ידע את יוסף". המלך החדש ידע על קיומו של יוסף, אבל לא קישר בינו לבני ישראל הממלאים עתה את הארץ. יוסף ומשפחתו היו מוכרים כ'עבריים' - כמי ששם שמם שגור על לשונם והם שומרים בקפידה על זהותם הרוחנית ומתרחקים מדרכי המצריים. אבל בני ישראל בדור הנוכחי היו כבר זן שונה, שפרעה אינו מקשר בינם לבין העבריים של יוסף.

השעבוד הסמוי

הקמפיין האנטי-ישראלי של "הבה נתחכמה לו", נועד לגרום לבני ישראל להבין שהם אורחים בלתי רצויים במצרים. אלא שכאן מתרחשת הטרדיזיה: השלטון המצרי מציע לבני ישראל אפשרות עזיבה - והם ממאנים לבחור בה. טוב להם במצרים. הם חשים מחוברים לתרבותה ומזדהים עם עולמה. הם רוצים להיות חלק מאימפריה מפוארת ולא תושבים באיזה פרובינציה כנענית נידחת (ספורנו א, י).

בני ישראל בוחרים להתעלם מאיתותי הסכנה, ומקבלים על עצמם את האפליה וההתנכלות, ובלבד שיניחו להם להישאר במצרים. מבחינתם הגזרות הם מחיר נסבל עבור המשך השהות במצרים, מה עוד שהגזרות הראשונות

**פתאום
התחוור ליהודים
מתבוללים
כי 'אחוות
העמים'...
לא הייתה
כי אם אשליה**

ערכים לילדים
מצא את ההבדלים

הניצוץ היהודי
פעם שלישית... חברותא

הרב דניאל נשיא
אווירה ביתית

הרב אהרון לוי
מי שמאמין לא מדבר

אקטואליה בפרשת השבוע

הרב אהרון לוי

ר' אהרון הוא יהודי יקר, רגיש ובעל לב רחב. טיפוס שקט וביישן שמעולם לא חיפש כותרות. לכן התפלאתי מאוד לראות שהוא מעיר לאנשים המדברים בבית-הכנסת בשעת התפילה.

באחת השבתות אחר התפילה, עבר ר' אהרון לשבת לצדי על הספסל בבית-הכנסת, ואחרי שהפכנו לחברים קרובים,

שאלתי אותו: "למה הדיבורים בתפילה כל כך מפריעים לך? זה נכון שאסור לדבר בתפילה, אבל אתה אדם עדין, כל כך לא מתאים לך להעיר..."

ר' אהרון חייך בביישנות, ואמר: "אני מודע לכך שאנשים חושבים שאני מין טרחן זקן וממורמר, שמחפש על מה להעיר לאנשים. זה לא נכון. אספר לך ואולי תבין".

"עד גיל שלוש עשרה הייתי ילד רגיל", פתח ר' אהרון בסיפורו. "הייתי ילד למשפחה גדולה ושמחה, ואז הגרמנים הגיעו, והכל התהפך. תוך זמן קצר מצאתי את עצמי בקרון דחוס בדרך למחנה ההשמדה בירקנאו. כשהגענו, כל בני משפחתי הופנו שמאלה, ומאותו רגע נותרתי לבדי בעולם.

"לאחר השואה, הובלתי עם קבוצה גדולה של ילדים למחנה עקורים בגרמניה, ולאחר שקיבלנו 'סרטיפיקטים' מטעם תנועת 'פועלי אגודת ישראל', עלינו ארצה.

"אלו היו ימים של ערב הקמת המדינה. בהיותי ילד בודד יכולתי בקלות לאבד את אמונתי, אבל הקב"ה חס עלי, וזכותי להישאר שומר מצוות.

"השגעון שעליו שאלתי", הוסיף בחיך, "הגיע מאוחר יותר. זה קרה כשקראתי על הסיבה לחיבור ה'מי שברך' שחיבר בעל התוספות יום טוב' לאלו הנזחרים שלא לדבר בשעת התפילה בבית הכנסת.

"הוא כתב שהוא חיבר אותו משום שנודע לו כי הצרות הנוראות שפקדו את עם ישראל בגזרות ת"ח ות"ט התרחשו בשל זלזול בקדושת בית-הכנסת והדבר גרם לי לזעזוע.

"לפתע הבנתי שאנשים המדברים בתפילה מְסַכְנִים לא רק את עצמם, אלא גם אותנו, אותי ואת יתר המתפללים.

"מאז, כשאנשים המדברים בבית הכנסת אני נזכר בדברי בעל התוספות יום טוב', והדיבורים שלהם

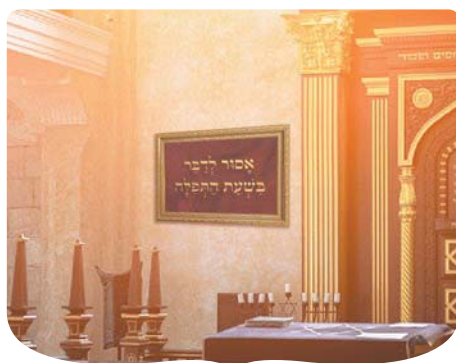
מי שמאמין לא מדבר

מה גורם לאדם ביישן להפוך לנודניק שמעיר לאנשים? למה באמת אסור לעשן במקומות ציבוריים, ואיך אפשר למנוע אסונות?

מערערים את חיי ומחזירים אותי לצרות הנוראות שחוויתי.

"אני מעיר להם, כיון שבאותם רגעים צפות מול עיני דמויותיהם של אבי ואמי ושמתו על קדושת השם, ואני מתמלא פחד, ורק כדי שזה לא יקרה שוב - אני קם ומעיר להם - מחוסר ברירה.

"מדוע כשאנשים מתקשים בנשימתם הם לא מתביישים לבקש לפתוח חלון אפילו בחורף, כשלכולם קר? כי הם מוכרחים לנשום! האם אדם

"לפתע הבנתי, שאנשים המדברים בתפילה מְסַכְנִים לא רק את עצמם, אלא גם אותנו!"

עם קשיי נשימה לא יעיר למי שמעשן לידו רק כי לא נעים לו? כשרוצים לחיות, לא מתביישים להעיר.

"גם אני רוצה לחיות! לכן אני מעיר להם..."

והדברים כתובים גם בפרשת השבוע.

בפרשת שמות מתארת התורה את המפגש בין משה להקב"ה מול הסנה הבווער, בו הקב"ה מטיל עליו להיות גואל העם ולהוציאם ממצרים.

בתחילת המפגש, עוד בטרם הקב"ה ממנה אותו לתפקיד, דבריו הראשונים אל משה היו: "אל-

תקרב הלום שלינעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת-קודש הוא" (שמות ג, ה)

והוא דבר תמוה. נכון, במקום זה עתיד הקב"ה להתגלות לעם ישראל ולתת להם את התורה. אך זה עדיין לא קרה, מדוע כבר כעת שורה קדושה במקום, עד שמשה נדרש לחלוץ את נעליו מפניה? על שם העתיד.

והדברים קל וחומר: אם במקום שעתיד הקב"ה להתגלות בו לעם ישראל שורה קדושה, בעטייה נדרש משה לחלוץ את נעליו, במקום בו השכינה שורה תמיד - בבית הכנסת, איך אפשר לדבר...?

"חוץ מזה", אמר לי ר' אהרון, בזוהר הקדוש (פרשת תרומה קלא, עב) מובאים דברים קשים באשר לאלו המדברים בבית הכנסת, וכך כתוב שם:

"ומאן דמשתעי בבי כנישתא במלין דחול, ווי ליה, דאחזי פרודא, ווי לית דגרע מהימנותא. ווי ליה דלית ליה חולקא באלהא דישראל. דאחזי דהא לית ליה (ליה) אלהא, ולא אשתכח תמן, (ולית ליה חולקיה ביה) ולא דחיל מניה, ואנהיג קלנא בתקונא (ס"א בתקיפא) עלאה דלעילא".

תרגום: המדבר דברי חולין בבית-הכנסת - אבוי לו, שמראה פירוד מהקב"ה, אבוי לו שמחסר באמונה, אבוי לו שאין לו חלק באלוקי ישראל, שמראה שאין לו אלוה-ולא נמצא שם ולא ירא ממנו ונוהג ביזיון בשכינה.

"אתה יודע למה הזוהר כתב זאת?", אמר לי ר' אהרון, "כדי ללמד זכות על המדברים בבית-הכנסת! תסכים איתי שמי שמאמין בהקב"ה ומדבר במקום להתפלל אליו, עובר על עוון חמור מאוד. לכן, הזוהר מלמד עליו זכות שהוא מדבר משום שהוא לא מאמין שה' נמצא שם, שאילו האמין בכך - ודאי לא היה מדבר בתפילה".

ונקודה לסיום.

בשנת תשי"ב כתב רבה הראשי של ירושלים, הרב רב צבי פסח פרנק זצ"ל, את הדברים הבאים:

"והנה, אחת מהפרצות בקרב בית ישראל מה שעוברים על המבואר בשולחן ערוך לא ישיח שיחת חולין בשעה ששליח ציבור חוזר התפילה. ואם שח הוא חוטא וגדול עוונו מנשוא וגוערים בו.

והנה בזמן האחרון גדר אבנים נהרסה וחרבה, ובני אדם, כמה וכמה בני תורה מוחזקים ליראים ושלמים, יושבים בשעת חזרת שליח ציבור בשיחת חולין בבית-כנסת! אוי להם שמישיחים בעת התפילה, כי ראינו כמה בתי כנסיות נחרבו בשביל עוון זה".

האם יש בינינו מי שמוכן להשתתף בהחרבת בתי-כנסיות...?

הרצאות וסדנאות במגוון נושאים • טיפ יומי • פרשת השבוע • מידע עדכני על פעילות ערכים • ועוד תכנים מרתקים

02-50-90-000

מלחמת
רבות ברזל
מוזמנים להאזין ולהתחזק
לקו התוכן
של ערכים

לתגובות, הנצחות והערות - מערכת: 072-3303580 alon@arachim.org
כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשינוף מחלקת בוגרים
עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עיצוב גרפי: ג. רובינשטיין

נקדת מבט

הרב משה לנדאו

אמת או חובה

למה מרים אחות משה ממתניה?

כשסטאלין היה שליט המועצות, ניקיטה חרושצ'וב כבר פילס את דרכו. את המעלה הקומוניסטית של ברית המועצות. אחרי מותו של סטאלין, הוא מונה ליו"ר המפלגה הקומוניסטית

בברית המועצות, ואחר כך טיפס עוד, עד שמונה לראש הממשלה. בשונה מסטאלין, חרושצ'וב ראה במערב ובארצות הברית אויב ראוי. הוא הגיע אליה לביקור, ואפילו נפגש עם כתבים במועדון העיתונות של וושינגטון.

חרושצ'וב נתן הצהרה בפני העיתונאים, ובמפתיע גם היה מוכן לענות על שאלות. חלק מהשאלות נשאלו בעל פה, וחלקן בכתב.

אחת מהשאלות שהוצגו לחרושצ'וב בכתב, הייתה: "יבירת היום על משטר האימים של סטאלין. אתה היית אחד ממקורביו הגדולים, וידעת על כל המתרחש מאחורי הקלעים, על הרבבות שנכלאו, עונו והוצאו להורג, רק בגלל אמונתם או דעתם. אתה, שידעת את האמת, מה עשית בכל הזמן הזה? מה עשית כדי לשנות את המצב?"

חרושצ'וב שתק מספר שניות. ואז, הוא דפק בעוצמה על השולחן שלפניו, ובפנים אדומות שאל בכעס, "מי הוא העיתונאי ששאל את השאלה הזאת?" איש לא הגיב. הוא הרים את הקול, ושאל שוב: "מי שאל את השאלה הזאת?" ועדיין, לא הייתה כל תשובה. "אני רוצה לדעת עכשיו, מי שאל את השאלה הזאת?" הוא חזר בשלישית.

שקט מתוח השתרר במועדון העיתונאים. ואז, אמר חרושצ'וב: "זה בדיוק מה שעשיתי גם אני".

בוושינגטון, לא היה לחרושצ'וב שום אפשרות לפגוע בעיתונאי ששאל את השאלה. ובכל זאת, העיתונאי הזה פחד לקום ולהודות באמת שלו.

גם כשיש לנו אמת משלנו, גם אם אנחנו מאמינים בה, לעיתים נוח לנו לשחות עם הזרם, ולא לקום ולחיות על פיה, ונגד כל העולם.

זה מה שעשה אותו עיתונאי, שהתכחש לאמת שלו. זה מה שעשה חרושצ'וב בשנות האימה של סטאלין. זה מה שלצערנו רוב יושבי העולם עושים. מסתירים את האמת שלהם, כשלא נוח להם לחיות איתה בגלוי.

זה לא מה שעשתה מרים בשנות הסבל של בני ישראל במצרים.

אחרי שיוכד הניחה את משה בתיבה, מרים עומדת ליד היאור, וממתנה לראות מה יהיה סופו של אותו "נער בוכה". ההמתנה הזו היא לא דבר של מה בכך. שנים רבות אחר כך, כשמרים, אחותו של משה, לוקה בצרעת ומורחקת ממחנה בני ישראל, ניתנת הוראה - אף אחד לא מתקדם, עד שמרים נרפאת ושובה למחנה.

למה זכתה מרים שימתינו לה כל העם, במשך ימים ארוכים? יען מרים המתניה למשה.

נו באמת... נניח שנולד לכם אח (מזל טוב!). עכשיו נגיד, שמישהו שם למעלה בשלטון, החליט שאינכם התינוק (חלילה) מיותר, לא תורם למדינה, הוא גם עולה כסף למדינה, מזיק ומסוכן, ולכן דינו נגזר למוות. עוד רגע קט ידפקו אצלכם בדלת, ויבקשו את ה'נמלט'. בהחלטת הקבינט המשפחתי הוחלט להצפין אותו ביאור. עכשיו תגידו לי בגילוי לב, לא תעמדו מרחוק ותמתינו לראות מה יעלה בגורלו?!

וכי מרים, אחותו של משה, קרוצה הייתה מחומר אחר? האם על התנהגות כזו צריך לקבל שכר...?! זהו לכאורה המינימום שעושה אחות דואגת למען אחיה התינוק! ובכלל... הוריו של משה, היכן הם היו? וכי הם לא המתינו?!

נראה, שההמתנה של מרים מבטאת משהו אחר. נסתר, פנימי ועמוק יותר. שונה מעמידה סתמית במרחק כמה עשרות מטרים מהיאור.

לפני הולדת משה, עם ישראל היה שקוע בגלות מצרים החשוכה, ולא ראה שום אור בקצה הגלות. מובא במדרש, שמרים מתנבאת לאביה ואמה: 'אתם מולידים את מושיען של ישראל'. הקב"ה קרוב לגאול אותנו ממצרים! חלפו ימים... משה נולד, והבית מתמלא אור. היה ברור לכולם, זהו הילד המדובר! נבואתה של מרים התקיימה, והגאולה של עם ישראל קרובה!

אבל אז... פרעה גזר, "כל הבן הילוד היאורה תשליכוה".

"כנראה..." אמרו כולם באכזבה, "נבואתה של מרים איננה נכונה. הגאולה לא ממש קרובה". אבל מרים... היא יודעת את האמת, והיא נלחמת עליה. היא עומדת וממתנה, מצפה לראות שהאמת תתממש, שהגאולה תתחיל לנבט.

מרים לא ממתנה לראות מה יקרה לאחיה התינוק... ברור היה לה שהגאולה בוא תבוא. היא ממתנה רק כדי לראות כיצד תתרחש הגאולה.

על אמונה חזקה שהגאולה בוא תבוא, על עמידה איתנה על האמת שלך, מול כל העולם שמזלזל באמונה שלך - על זה, כל עם ישראל, למעלה משלשה מיליון איש, ממתנים לה שנים אחר.

חרושצ'וב הסתתר, גם העיתונאי הסתתר. אבל מרים עומדת על האמת שלה.

במשחקי הילדים, ואצל רוב המבוגרים גם בחיים עצמם, השאלה היא, 'אמת או חובה?' אם זו חובה, היא לא תמיד אמיתית. ואם זו אמת, היא לא בהכרח חובה. אצל מרים, אמת היא חובה.

יש לך אמת שאתה מאמין בה? האמת שלך היא החובה שלך. לך איתה, עד הסוף.

האישה האמיתית:

האמת כבר, על כן נושאיו מועטים.

(מאירי אבות ד, יב)

3 מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף" (א, י)

שאלה: וכי יעלה על הדעת שמלך מצרים לא יכיר את ההיסטוריה של בני עמו? והרי יוסף לא רק הצייל את מצרים מחורפת רעב, אלא הפך אותה למעצמה עולמית!

תשובה: מברא

ה'כלי יקר' שהכוונה במילים "אשר לא ידע את יוסף" היינו שלא ידע מה שקרה עם יוסף עוד לפני שהגיע למצרים, היינו מכירת יוסף. "כי אחיו היו משתדלים בכל עוז להאבידו ולבטל חלומותיו ולא הועילו להם כל נכליהם אשר נכלו. כי רצון הא-ל יתברך היה עם יוסף לגדלו, ודבר אלוקיניו יקום לעולם. כך פרעה אמר 'פן ירבה', נגד רצון הא-ל יתברך שאמר 'כן ירבה'... כשם שאחי יוסף ניסו לבטל חלומות יוסף... ורק בזכות מכירתו נתקיימו החלומות, כך פרעה רצה להתחכם לעם ישראל ורק בזכות 'כל הבן הילוד' הגיע משה לבית פרעה, גדל בבית המלוכה, ראה בסבלות אחיו וכך הגיע לגאולם".

אין עצה ואין תבונה נגד ה'. מה שחסר היה לפרעה לא היו פירטי ההיסטוריה, אלא ההבנה של יד ה' המלווה את יוסף ופועלת מאחורי ההיסטוריה. לו היה מתעמק בסיפור יוסף, היה מבין שאם אתה רוצה להצחיק את אלוקים - ספר לו על תוכניתך...

2 "ויהי כי יראו המילדת את האלקים ויעש להם בתים" (א, כא)

שאלה: מובא במדרש שהמילדות זכו להקמת בתי כהונה ולוויה. באיזה מובן הגמול הזה הוא מידה כנגד מידה למעשה הטוב שעשו?

תשובה: לו הייתה מתקיימת מזימת פרעה, יתכן והיה עדיין קיום לעם ישראל, שהרי 'כל ה בן הילוד היאורה תשליכוהו' והיהדות נקבעת לפי האם, ולכן גם אם הייתה נישאת למצרי, עדיין היו ילדיה יהודים. אולם במצב כזה היה הייחוס בטל, שהרי בתי כהונה והלוויה נקבעים לפי האב. בזכות זה שהמילדות נטלו חלק בסיכול מזימתו של פרעה, זכו הן לבתי כהונה ולבתי לוויה.

3 אקטואליה: אני בוגר סמינר ערכים המתגורר היום בהרצליה. האם להמשיך לחיות כאן או שמוטב לי לעבור לעיר חרדית?

תשובה: מצד אחד שנו חכמינו "איני דר אלא במקום תורה", וכן ידוע שדרך ברייתו של אדם להיות נמשך אחר חבריו וסביבתו. אך מאידך, הניסיון מלמד שלפעמים במקומות הישוב המעורבים ילדי בעלי התשובה מקבלים כלים ברורים יותר לגיבוש הזהות העצמית והתמודדות עם פיתויי הרחוב, בכך שהם 'הצדיקים' במקומם. כמובן כל מקרה לגופו, וצריך להתייעץ עם גדול בתורה.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת החנוך

הרב צביאלי בן צור

איך צער כ... איך שמחה כ...

כיצד נגן על ילדנו מהסכנה החמורה מכל?

הפרק הבא אינו קשור לרוב ככל קוראי העלון. הוא עלול להיות קשור אם לא נפקח עיניים, וחזק.

נוער בסיכון ד"ר תמיר ליאון, אנתרופולוג ישומי בכיר, חוקר של נוער בסיכון,

ומומחה ל'תרבות המסכים', אומר: "בשל השימוש באינטרנט, הפך היום כל הנוער בישראל, לנוער בסיכון". נוער בסיכון הוא כזה שחשוף לאנשים בעייתיים וחומרים לא מתאימים לרמת הילד. פעם זה היה קורה רק לילד ממשפחה הרוסה, שיכול היה לצאת מהבית, להגיע למקומות מפוקפקים, ואיש אינו יודע מכך.

כיום יכול כל ילד, בלי לצאת מהבית, רק בלחיצת כפתור אחת, עלול להגיע למקומות לא רצויים. כל צעיר שיש לו נגישות לאינטרנט לא מפוקח, מגיע למקומות רעים מאד, בוודאות!!! ובכך הוא מסיים את החיים האמתיים בעולם הזה.

שליטה עצמית - אפס!

על פי מחקרו של ליאון: "אני נמצא בקשר קבוע עם חוקרי מוח, והרי התוצאות: ילד שמצוי

באינטרנט, נכנס לבידוד שעות ארוכות, מה שמייצר בעיית קשב וריכוז מובנית, הופך את הילד למנוכר, פסיבי ואנטי תקשורתי. רבים מהם מדברים בטון גבוה, מה שמעידי על קושי תקשורתי. הם מסתגרים בתוך עצמם ומאבדים קשר עם הסביבה. הורים מתלוננים על ילדים שמרבים לצעוק, הופכים להיות חסרי סבלנות וקצרי רוח, כי הם לא יודעים לכוון את הטון לשיחה בין אנשים. יכולת תקשורתית נמוכה לא חשים אותה, ובעלי שליטה עצמית כמעט אפסית".

הוא מוסיף: "ההורים? הם עברו ממצב של חינוך, למצב של בייביסיטר בשלט רחוק".

כאב עד כלות הכוחות

כל מה שהורים יודעים על ילד כזה, הוא כאין וכאפס מול מצבו האמיתי. כל מה שהורים לא חולמים בחלומותיהם השחורים ביותר, קורה!

והכאב הוא עצום. פגשתי אב אחד כזה אחרי הרצאה באזור השרון. מיהרתי. אבל כשהוא ניגש ואמר לי שהוא נמצא לדעתו לפני התקפת לב, תוך תיאור הסימפטום הידוע של כאבים ביד שמאל, עצרתי. הוא לא הצליח לרשום מספר טלפון שנתתי לו. הוא פשוט רעד מרוב זעזוע. אשתו רשמה במקומו. מישהו אמר לי שהוא נראה דווקא רגע לפני התמוטטות עצבים.

האמינו לי, הורים יקרים, שאם חלילה היינו שומעים על ילדינו את התיאורים ששמעתי ממנו על ילדו, שעד לפני חודשים ספורים היה הילד העדין והמתוק של הבית, זה שמעולם לא קיבל ולו פליק אחד קטן, כי הוא תמיד היה כל כך נחמד, ורגיש, וידידותי, היינו מגיבים באותה היסטריה בדיוק כמוהו. כי אין שמחה כמו הצלחה בחינוך, ואין צער כמו כישלון בחינוך.

שימו לב, ברגע זה בו אתם קוראים פסקה זו, ואולי לא מבינים ב-100% על מה שאני מדבר, זה רק בגלל שברוך ד' לא חוויתם את זה על בשרכם. הורים לא מעטים מזדהים עם הכתוב כאן מכל [התקפת] הלב. הם מזדהים כי הם מזהים, את עצמם, ואת החוויה שהם חווים דבר יום ביומו בשנה-שנתיים האחרונות.

אויבי איש -אנשי ביתו!

האם לא על כך אמרו חז"ל "מה יעשה הבן ולא יחטא"? אם הילד מוקף בניסיונות הכי גדולים בעולם, מכל כיוון בתוך הבית פנימה, ההורים מתפלאים שהוא נושר מהלימודים, ואחר כך מהיהדות כולה...!?

להיות חזקים בשמירה מפני התחום הזה, שהיה מי שהגדיר אותו 'העבירה הכוללת את כל העבירות כולן', הוא כורח המציאות.

אווירה ביתית

המשימה: מאיזור הנוחות לאזור השליחות

מתמודדים עם נער מתמודד

הרב דניאל נשיא

באחת הפעמים בהן חזרתי הביתה בשעת לילה מאוחרת, מותש ועייף, מצאתי את עצמי עומד ליד הדלת עם עיניים טרוטות, ובארשת פנים חתומת סבר. נבהלתי מעצמי, מה, כך אכנס לבית? לא ולא, אמרתי לעצמי. אני חייב לגייס את כל הכוחות ולחייך! זה לא היה קל. נזכרתי אז באמרתו של רבי משה לייב מסאסוב זצ"ל: "עדיפה היא השמחה המזויפת ממרה שחורה אמיתית".

ואז, ללא קושי מיוחד, הצלחתי להעלות חיוך על פני. אלא שאז עבר שם שכן, והבחין בתנועות של מתחת פנים מוזרה... "קרה משהו?" הוא שאל בתמימות. "לא ולא", השבתי, "אני מנסה להיכנס בשמחה לבית, וזה לא קל". "וואו", הגיב השכן, "זה אכן לא קל, אבל חייבים!"

ולא רק חיוך. הסטטיסטיקה קובעת שעל כל אמירה חיובית הנאמרת בבית, יש לעומתה כשלושים אמירות שליליות. נחשוב לרגע איך מרגישים הילדים במצב שכזה...

בסקרים ובמחקרים רבים נשאלו בוגרים - מה הם זוכרים מהבית בו גדלו? הם נדרשו להשיב בשאלונים על סדרת שאלות, שאחת מהן נגעה

לאווירה הביתית. התברר שרובם זכרו בעיקר את האווירה ששררה בביתם: מתוח או רגוע, בית שמח או בית עצוב, חוויה של חמימות ביתית, או קרירות ואדישות. אף לא אחד ציין את הנאומים חוצבי הלהבות של האבא, ולא נזכר בהטפות המוסר האינטנסיביות של האמא. פה ושם הם זכרו אמירות כלליות, אבל בעיקר הם ביטאו את התחושה הנעימה או הלא נעימה שאותה הם חוו בימי חורפם בבית.

פסיכולוגיה שלמה עוסקת במבנה האדריכלי של הבית, בעיצוב החם של הרהיטים, בתאורה, בצבע, בחלל הנעים, באבזורים, בצמחים ובתמונות. הכל כדי לתת תחושה נעימה וחמימה. אולם למרבה הפלא, מעט מאד עוסקים בתוכן ובצורת ההתנהגות בבית. בבתי רבים האווירה לא תמיד נעימה, ואף עכורה. והלא שלמה המלך החכם מכל אדם לימדנו: "טוב פת חרבה [יבשה] ושלוה בה מבית מלא זבחי ריב." (משלי יז, א)

התבונה הזו עשויה לעזור לנו, ההורים, להיחלץ מאזור הנוחות של התוכחה והמוסר, הביקורת ומטח הערות השגרת. כדאי שנחשב מסלול מחדש. מתברר שנושא החוויה בבית אינו משני ושולי, אלא יסוד מרכזי וחיוני להעצמה אישית ולגיבוש חוסן רוחני בילדינו.

ילדים הגדלים בבית חם עם אווירה נעימה, נוטים יותר ויותר לאהוב את הבית, לאהוב את החברה הביתית. הם נשארים קשורים לבית, להורים ולאחים, ולא מעלים על דעתם לנטוש את המקום הקטיפתי שעוטף אותם בחום ואהבה.

אכן, לא קל לשנות את האווירה בבית, אחרי שהורגלנו אחרת. אולם זהו הכרח ממדרגה ראשונה, וניתן להגיע אליו בהדרגה, תוך התמדה ודבקות במטרה. צריך להחליט לצאת למסע מערכת, הכולל שינויים מהותיים בהתייחסות שלנו להתנהגות הילדים.

חז"ל לימדנו לשנות את דרכינו באמצעות תנועת מלקחיים: "סור מרע ועשה טוב".

כדי להגיע לאווירה ביתית עלינו להימנע ככל האפשר מוויכוחים, ביקורות, תלונות, הערות, כינויים, השפלות וזלזול. כל אלו מזהמים ומרעילים את האווירה הביתית, ונצרכים בלבבות של הילדים לאורך ימים ושנים.

"הכל חולים הן אצל צינה" (שו"ע או"ח רעו, סה), וביארו בדרך צחות, כל אדם נהיה חולה בנפשו אם איננו מקבל חום נפשי. עלינו לקבל במאור פנים וביטויי חיבה את כל אחד מבני הבית. ולהרבות יותר ויותר ב"עשה טוב" במחמאות, עידוד, הערכה, חיובים, חיבוק, טון דיבור רך ושמחה בבית. ובמשפט אחד: לצאת מאזור הנוחות - לאזור השליחות.

ערכים לחיים

הרב זוד ברורמן

ערב ראש חודש

הזמן המסוגל לתשובה

מובא בספר 'אשכבתיה דרבלי' מעשה ביהודי ירא שמיים, ששלוחת אחיו נפטרו בצעירותם. בא האיש לפני בעל מרן בעל ה'קהילות יעקב', רבי יעקב ישראל קנייבסקי ז"ע, וביקש ברכה וישועה. השיבו מרן שיקפיד לומר את תפילת 'יום כיפור קטן' בערבי ראש חודש, שכן מקובל היה בישיבות בליטא שתפילת 'יום כפור קטן' מסוגלת לבטל גזירות קשות. ואכן, במשך שנים רבות הקפיד היהודי לומר בכל חודש תפילה זו, וזכה לאריכות ימים. חודש אחד הוא שכח לומר תפילה זו, ולמרבה הצער נלקח לבית עולמו בחודש זה.

רבינו הרמ"ק, רבו של רבינו האר"י הקדוש, היה מכנה את ערב ראש חודש: 'יום כיפור קטן', כיוון שביום זה, האחרון בחודש, מכפר בורא עולם ברחמינו על העוונות של כל החודש, כמו שאנו אומרים בתפילת מוסף "ראשי חודשים לעמך נתת, זמן כפרה לכל תולדותם".

על כן כתב ה'משנה ברורה' (זית, ד): "יראה כל אדם לעשות תשובה בערב ראש חודש, ולתקן את אשר עיוות בכל החודש, מאחר שהוא יום אחרון של כל החודש, דוגמת ערב ראש השנה שהוא יום אחרון של כל השנה, ואז בוודאי יהיה לו יום ראש חודש זמן כפרה לכל תולדותיו".

וכן נאמר במשנה ברורה (תיו, ד): "והכל לפי כוח האדם... אף מי שאינו מתענה, מכל מקום יראה לעשות תשובה ביום זה ולתקן את אשר עיוות בכל החודש!..."

כתב רבנו יונה ז"ע בספר היראה: "יום אחד בחודש, וראוי שיקבע כן בערב ראש חודש יצמצם במאכלו, ויבכה ויפרט מעשיו ויאמר: אוי לי שעשיתי חטא פלוני, אוי לי כמה חייבתי נפשי למלכו של עולם. וזו היא התשובה המעולה, ויתהה על עוונותיו, ויעזוב חטאיו."

ויתפלל בכל יום בלשונו על כל חולי ישראל שיתרפאו, ועל הבריאים שלא יחלו, ושינצלו מכל נזק ומכל רועה ומדקדוקי עניות ומכל מיני פורעניות המתרגשות

ובאות לעולם, ושיתיר כל אסירי עמו וכל חבלי היולדות. ועל חשוכי בנים שיתן להם זרע טוב וכשר, ועל אותם שיש להם בנים שיהיו ביראת ה'. ושישמור הקב"ה שארית תורתו, וינקום נקמת עם ישראל במהרה בימינו. ושישובו כל ישראל בתשובה שלמה".

ואומר הזוהר הקדוש (פרשת בא, מא, עא): "על האדם לספר ולפרט לה' כל חטאיו שעשה, כיון שהמקטרג עומד תדיר לפני ה', כדי לתבוע את בני האדם לדין. וכיון שהקדים ופרט חטאיו, לא נשאר פתחון פה למקטרג, ולא יכול לתבוע עליו דין, ופורש ממנו מכל וכל. ואם שב בתשובה, טוב. ואם לא, המקטרג בא ואומר: 'פלוגי שבא לפניך ותתודה על עוונך, בועט באדונו וכך וכך עוונותיו'. ויזהר בזה, כדי שימצא עבד נאמן לפני ה'".

כתב הגאון היעב"ץ ז"ע: "נהגו רבים להתענות בערב ראש חודש, וטוב

הדבר ביחוד להזהיר את העם המתלכלכים כל היום בעוונות במשאם ובמתנם וכיוצא, כדי לשוטפם מטינופם, ולהיות להם לזיכרון בין עיניהם להשגיה על טהרת נפשם וגופם". (עטרת פז, לא)

אך יש לדעת שהתענית איננה עיקר, וכבר אמרו חז"ל במסכת תענית (טו, עא): "לא שק ולא תענית גורמים לבטל את הגזרות הקשות, אלא תשובה ומעשים טובים, שכן מצינו באנשי נינוה, שלא נאמר: "ירא אלהים את שקם ואת תעניתם", אלא: "ירא אלהים את מעשיהם, כי שבו מדרכם הרעה".

וכתב מרן החיד"א: "דבר גדול הוא להתענות בערב ראש חודש, אך עיקר התענית הוא לפשפש ולחקור מה שחטא במשך כל החודש ולחזור בתשובה... ואם יעשה תענית לבד בלי משים אשר חטא, כמעט לא עשה כלום".

על כן, הנכון לעורר את הציבור בדברי כיבושים ולעורר ליבם לתשובה. וישתדל כל אדם לישוב עם בני ביתו ולעשות בדק בית, ולמשמש במעשים הטובים היאך ניתן לשפרם עוד, כתפילה בכוונה, חיזוק בלימוד הלכה וכיוצא בזה.

יום ערב ראש חודש הוא זמן מסוגל להשפעה של תשובה ותיקון המעשים, ועל ידי כך יזכה היהודי לחודש מבורך בגזירות טובות ישועות ונחמות.

ערב ראש חודש הוא זמן מסוגל להשפעה של תשובה ותיקון המעשים

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לסרי

בניית השמחה

מי האחראי כאן בבית?

לא פעם אני שומע אנשים נשואים המלינים על כך שאצלם בבית מצב הרוח עגום, והשמחה עכורה, והשמחה מאיתם והלאה. הם אינם יודעים ששמחה איננה חפץ שניתן לקנותו,

שמחה היא תוצאה מתבקשת של השלמות בקשר הנישואין. איש ואישה החשים סיפוק ושלמות בקשר שלהם, שמחים באופן טבעי וממילא. השמחה היא מעין אישור להצלחת הקשר.

בני בית שמחים יכולים להתמודד אף עם קשיים חיצוניים עצומים המתרגשים עליהם, כיוון שהקשר ביניהם עמוק ואיתן. השמחה היא עמוד התווך של הבית היהודי. היא אפילו מונעת התפרצות מחלות שונות, ותורמת לאריכות ימים. היא מציגה את הקשיים באורם האמיתי ובפרספקטיבה נכונה, ואינה מאפשרת להם להציף את הקשר ביניהם ולחבל בו. הצחוק והשמחה הם דברים המבריאים את הנפש ואת הגוף.

בית מלא שמחה הוא בית חי ונושם. בני הבית מתהלכים בו תמיד בפנים מאירות, הילדים תמיד מחייכים. בית כזה משפיע על כל תחומי החיים, מצמיח ותורם להצלחת בני הבית בכל המישורים. לעומת זאת, בית השרוי בלא שמחה, כמוהו כבית השרוי בחשכה. הוא מעיד על בעיה עמוקה בקשר בין האיש לאישה, ועל כך שבני הבית הם שני בני אדם נפרדים, שעסוקים כל אחד בענייניו, רגשותיו וצרכיו, ודומה שאין ביניהם מכה משותף וזולת קורת הגג שמעליהם.

על מי מוטלת האחריות לשמחה בבית? בעיקר על כתפיו של האיש. וכבר לימדה אותנו התורה כי בשנה הראשונה לנישואים צריך אדם להציב את ביתו ואת אשתו במרכז חייו, שנאמר: "ושימח את אשתו אשר לקח". "ושימחה את בעלה" לא נאמר, אלא דווקא "ושימח את אשתו". מכאן, שהאחריות על השמחה בבית מוטלת על האיש, ולא על האישה.

אם אין שמחה בבית, אות הוא שהאשה אינה חשה שלמות רגשית. היא אינה מרגישה באהדתו של בעלה, והאחריות לכך היא שלו. בעל המבקש להוביל ולהנהיג את ביתו, צריך לדעת שבצדה של ההנהגה מצוי תג מחיר, והוא: האחריות. על האיש לדאוג לרגשותיה של רעייתו, להתעניין במצב רוחה ובחוויות שחלפו עליה, להאזין לדבריה בסבלנות, ולהעניק לה בכל דרך אפשרית את הצורך הרגשי ההכרחי והנחוץ לה ביותר: ההרגשה כי היא מוערכת בעיניו וחשובה בעבורו.

אדם שדורש מבני ביתו לכבד את החלטותיו ואת מעמדו, צריך להיות ראוי לכך. זהו שנאמר "ושימח את אשתו". אם תגרם לאשתך לשמוח, ישמח כל הבית עמה, היא תעריך ותוקיר את מסירותך, ותשיב לך כגמולך הטוב. כך, ממילא לא תצטרך גם לתבוע את כבודך.

לקביעת חברותא עם מתחזק, טלפנו עכשיו

050-4119468

הרב ארנון אלנבוגן

אברך יקר!
בוגרי ערכים מחכים לך

**הניצוץ
היהודי**

ישנם בני אדם שבאור העולם חנן אותם בכישורים ריאליים. אחרים התברכו ביכולות אומנותיות. ניב שקד משתייך לקבוצה הנדירה של אלו שמוצלחים בשני התחומים כאחד.

כבר בגיל צעיר מאוד הוא הפגין כשרון מיוחד בנגינה על סקסופון. הוא המשיך באימוני הנגינה שלו גם לאורך שנות הילדות והנערות, וכשסיים את לימודו בתיכון והתגייס לצבא, הוא עבר במסלול מיוחד, בתור 'מוזיקאי מצטיין'. עוד בטרם סיים את שירותו, כאשר בקושי מלאו לו עשרים שנה, כבר הקים ניב בית ספר ללימודי מוסיקה.

בית הספר שלו שגשג והצלחה ביותר, תלמידים רבים נרשמו, הקונצרטים שהפיק היכו גלים, וההצלחה האירה לו פנים. אבל כבן למשפחה של מהנדסים, ביקש ניב לממש גם את הכישורים הריאליים שלו. הוא למד באופן עצמאי תכנות מחשבים, ועד מהרה השתלב כעובד ב'זיוקס', חברת הייטק ישראלית.

אך בניגוד לשגשוג הגשמי וההצלחה המרשימה בעסקיו, היהדות ושמירת המצוות מעולם לא היו חלק מעולמו. למעשה, עד שנות העשרים לחייו הוא כלל לא הכיר דתיים. הקשר היחיד שלו ליהדות היה הסבא שעשה קידוש, ושתי יחידות בגרות בתנ"ך עליהן נבחן - המקצוע היחיד בו קיבל פחות מתשעים... אפילו את העלייה לתורה כבר מצווה הוא חגג בבית תפילה רפורמי. בזאת התחיל וגם תם הקשר שלו ליהדות.

החיים האירו לו פנים. ניב חש סיפוק על הצלחתו בתחומים כה מגוונים. גם הפרנסה הייתה מצויה בשפע. לכאורה, לא חסר לו דבר. חלפו הימים, וניב נשא את רעייתו במזל טוב, בחתונה עליזה ורבת משתתפים. נראה היה כי חייו הגיעו לפסגת האושר - חיי נישואים מאושרים, סיפוק נפשי, ופרנסה בשפע. אך זמן קצר לאחר מכן, החלה הקרקע המוכרת לרעוד תחת רגליו.

רעייתו החלה להתחזק בשמירת מצוות. ניב הסתקן, ביקש להבין מה היא מצאה ביהדות. מוחו הריאלי לא מוכן היה להשלים עם עשייה סתמית של פעולות בלתי מובנות ובלתי הגיוניות. "הייתי חייב להבין מה כאן הסיפור, מה עומד מאחורי המנהגים הללו", הוא אמר.

הוא התחיל לקרוא מעט פה ושם, טעם נגיעות קלות של יהדות. כזכור, ניב הוא אוטודידקט, ולימוד עצמי של תחומים חדשים הוא לחם חוקו. גם כאן הוא ביקש לברר בעצמו, באופן יסודי, על מה מתבססת היהדות. בתוך כך, הוא נתקל באותם ימים באיתותים של השגחה פרטית, שעזרו לו בגישושים הראשונים.

פעם, בביקור ברמת גן, בחור חב"דניק צעיר הציע לו ליטול לולב, דבר שאותו עוד לא עשה אז מעולם. הוא התחמק ממנו, אבל כעבור כמה ימים פגש אותו שוב, והפעם באזור מגוריו בגני תקווה, כאשר הלה הציע לו להניח תפילין. כעת כבר לא יכול היה לסרב. התברר שהבחור היה שכן שלו. בהגיע ימי הפורים הזכירה לו רעייתו שיש לשמוע את קריאת המגילה בבית הכנסת.

פעם שלישית... חברותא

הוא היה עליו מוסיקלי שכבר בגיל צעיר הקים בעצמו בית ספר מצליח למוסיקה ובהמשך אף השתלב בזכות כישרונו המופלא בחברת הייטק מצליחה | אבל אחרי שלושה פגישות מקריות עם שליח להפצת יהדות, הבין ניב שקד כי נותרה לו עוד דרך להגשמה עצמית.

**במוצאי שבת, בעוד
הוא הולך לשיעור
תורה, חלק מקרובי
משפחתו היו הולכים
להפגנות קפלן**

הוא ירד לבית הכנסת השכונתי, אותו לא פקד מימיו, ולהפתעתו פגש בשלישית את אותו הבחור.

אט אט נוצרה ביניהם ידידות אמיצה, והשניים החלו ללמוד בחברותא. בתוך כך הגיע ניב למסקנה שעליו לחקור את יסודות היהדות באופן רציני. "אני בחור אנליטי בטבעי, כזה שמחפש את ההסברים השכלתניים בכל נושא", הוא מתאר. "היה חשוב לי לדעת מהי המהימנות ההיסטורית של האירוע המכונה 'מעמד הר סיני'. להבין את הדברים באופן רצינוני: הנבואות, הידע הצפון בתורה, אמינות המסורת. עד כמה

ה'קייס' בעד היהדות חזק? ביררתי היכן עוסקים בשאלות הללו באופן מרוכז - ומצאתי את עצמי בסמינר ערכים".

הסמינר ענה על כל הציפיות שהיו לו, והרבה מעבר להן. "המידע הוצג באופן רהוט וחד, טיעונים משכנעים מלווים בנימוקים הגיוניים. המרצים לא השאירו פינות פתוחות. לכל שאלה - מענה. הבנתי שיהודי מאמין אינו פועל רק מתוך הרגש והלב, אלא הוא ניצב על אדני היגיון מוצק".

הסמינר נערך בשכונת בית וגן הירושלמית בחג השבועות, ובליל החג יצאו המשתתפים לבקר בהיכל התורה המצויים בשכונה. המראה הפעים אותו. מאות בחורים שוקדים על התורה בשעות הקטנות של הלילה, לומדים בקולות וברקים. מנגינת התורה העוברת לכל אורך שלשלת הדורות כבשה את ליבו. עם סיום הסמינר ידע ניב דבר אחד: ליהדות יש בסיס איתן, שעמד בהצלחה במבחן הדורות.

עם זאת, תהליך ההתחזקות של ניב היה הדרגתי, ומלווה במשברים, עליות וירידות רבות. "גם אחרי שאתה מקבל את האמת בפנים, לוקח זמן עד שאתה מעכל את הדברים", הוא אומר. "אחרי ההתלהבות מהסמינר אתה חוזר למציאות החיים השגרתית והמוכרת, והדבר קצת מערער אותך. אתה ממשיך לעבד את הדברים, ממשיך לחשוב עליהם וללמוד עוד, והכל תוך כדי היום יום הרגיל והחיים עצמם".

אחרי פרק זמן מסוים, ניב החל בהדרגה לקבל על עצמו להקפיד על מצוות מסוימות. גם כאן, הדבר היה כרוך בתהליך פנימי לא פשוט. "כשאתה בסביבה חילונית, יש את המבוכה לקיים בפניהם מצוות שמעולם לא קיימת בעבר. אני זוכר שבחג הסוכות היו כאלה שהתפלאו שאני בונה סוכה. ומאידך, גם כשאתה בבית הכנסת יש את המבוכה מכך שאינך יודע מאיפה לפתוח את הספר והיכן כולם אווזים".

בשלב מתקדם יותר, החל ניב לחבוש כיפה גם מחוץ לבית הכנסת. הקולגות הרימו גבה. חלקם הביעו דאגה. חששו שכעת ילמד רק תורה כל היום, או שיהיה טרוד במצוות מכדי להקדיש זמן לעסק שלו. גם במשפחה הקרובה והרחוקה העלו תהיות. במוצאי שבת, בעוד הוא הולך לשיעור תורה, חלק מקרובי משפחתו היו הולכים להפגנות קפלן. הפוטנציאל לחיכוך היה קיים, אבל ניב הרגיע אותם, הסביר להם כי התורה מרוממת את האדם ומציבה בפניו רף רוחני גבוה יותר, אך דרכיה דרכי נועם. המטרה איננה לברוח מעולם החולין, אלא להוסיף לתוכו עוד רבדים של קדושה ורוממות.

במהלך השנה האחרונה עברו חייו של ניב כמה שינויים מבורכים. הוא עלה יחד עם רעייתו על מסלול רוחני חדש, מחייב ומתקדם יותר. "היום סדר היום שלי מצריך אותי לקחת בחשבון דברים שלא חשבתי עליהם בעבר", הוא מספר בחיוך קורן. "כמו איך משלבים תפילות מנחה וערבית בתוך הל"ז הצפוף, או איך מאזנים בין צורכי הבית והפרנסה לבין קביעת עיתים לתורה. עצם הצורך לחשוב על הדברים הללו מפעיל אצלי שרירים רוחניים שלא הכרתי בעבר. אני עדיין מתאמן על זה. זה לא 'זבנג וגמרנו' - התהליך עודנו נמשך. אבל אני יודע שאני בדרך הנכונה, ומודה לה' שזיכה אותי לעלות עליה, ולהתקרב אלי".

עֲרִיכִים
מְאַחֲרֵי
הַקְּלָעִים

חז"ל הפליגו בכוח תפילתם של העוסקים בזיכוי הרבים. "אם תוציא יקר מזולל - כפי תהיו". המוציאים את בניו ובנותיו של מלך המלכים מתוך ה'זולל' בו הם מוטלים, זוכה שפיו יתקדש כביכול כמו פיו של הקב"ה, ולתפילתו יש כוח גדול מאוד.

פעם נערכה שבת חיזוק של בוגרי סמינר 'ערכים' בבני ברק. לפתע הבחינה אחת המשתתפות כי בנה, פעוט בן שנתיים, איננו. החשש היה שהזאטוט יצא לכביש, ועתה הוא משוטט ללא השגחה ברחובות העיר. מובן שכל הנוכחים התפזרו ברחובות הסמוכים בחיפושים נמרצים. לבסוף התברר שכל אותה שעה היה הפעוט ישן שנת ישרים מתחת לאחת המיטות...

"שוו וראו את האושר הגדול של ההורים כאשר נמצא ילדם", אמר אז בסעודה שלישית אחד מרבני ערכים. "וכעת עשו קל וחומר עם עצמכם: ומה הורה בשר ודם שילדו רק נרדם מתחת למיטה, ולרגע לא היה בסכנה ממשית - ההורים כל כך מאושרים במציאתו; כמה גדולה היא זכותם של מי שמשיבים הביתה את ילדיו האבודים של המקום ברוך הוא!!!"

רבינו הרמ"ק זי"ע כינה את ערב ראש חודש 'יום כיפור קטן', לפי שביום זה מכפר בורא עולם על העוונות של כל החודש, כנאמר בתפילת מוסף: "ראשי חודשים לעמך נתת, זמן כפרה לכל תולדותם". ואף שהמנהג היה להתענות ביום זה, מטעים הגאון היעב"ץ זי"ע כי: "התענית איננה עיקר... אלא תשובה ומעשים טובים, שכן מצינו באנשי נינוה שלא נאמר בהם 'וירא אלהים את שקם ואת תעניתם', אלא 'וירא אלהים את מעשיהם, כי שבו מדרכם הרעה'".

לזכות תורמי ערכים בראש חודש

ראש חודש בפתח. היכן תוכלו למצוא את רבני ערכים?

מתוך ההבנה של זכותם העצומה של מזכי הרבים בפועל, ושל התומכים בהם, ובכך מעניקים את היכולת לפעול, הנהיגו בערכים מזה מספר שנים שבכל ערב ראש חודש, בעת המסוגלת לתפילות וישועות, יוצאים רבני ערכים מכל הארץ אל קברי הצדיקים ומקומות הקודש אשר סביבתם, כדי לשפוך שיח להצלחת תומכי ערכים.

כל תומך ערכים מקבל יחד עם תרומתו את ההזדמנות לתת שמות לתפילה, ולבקש שיתפללו עליו לישועה בעניין החשוב עבורו. מדי ערב ראש חודש רבני ופעילי ערכים מזכירים את כל השמות והבקשות במקומות הקדושים, יחד עם אמירת פרקי תהילים.

למרות המלחמה, התפילות בקברי הצדיקים המשיכו בראש חודש חשוון, כסלו וטבת, ורבני ערכים מספרים עד כמה תפילות אלו מחזקות ומשפיעות אף על עצמם. לתפילות אלה יש ערך כפול ומכופל דווקא בימים אלו, בהם עם ישראל זקוק לרחמי שמיים מרובים.

הרבנים אברהם שרביט והרב משה קובאץ' הי"ו מספרים: "בבכל ערב ראש חודש עלינו לצינונו של רבי מאיר בעל הנס. הגענו לשם היישר מפעילות שעשינו קודם לכן בבית מלון 'ביו בוטיק' בטבריה עם מפונים מיישובי הצפון.

"הייתה הרצאה מחזקת מפי הרב ישי וליס, בליווי הקלידן והיוצר ר' תומר מתנה הי"ו, שהעצים את מסר האמונה והחיזוק שקיבלו המשתתפים. הרגשנו שמתוך התרוממות הרוח הזו נכון וראוי שניגש להתפלל עבור תורמי ערכים. כאשר קראנו את רשימת הבקשות, התרגשנו לראות שבמקום להתפלל עבור צורכיהם האישיים, רבים מתורמי ערכים ביקשו להתפלל על השבויים והנעדרים, ולהצלחת הלוחמים וכוחות הביטחון. בוודאי שזכות התרומה והתפילה תעמוד לכולם להתברך בכל מילי דמיטב".

באותו זמן עלו רבני ערכים, ובהם הרב יעקב מלכה להתפלל בציון שמואל הנביא: "ביקשנו שכמו שהתורמים דואגים לבנים של הקב"ה, כך ידאג הקב"ה לבניהם ובנותיהם שילכו בדרך הקב"ה, וכמו שהם בנו בית לה', כך ה' יבנה להם את ביתם, ויזכו לזיווגים הגונים".

הרב גדעון וובר, פעיל ערכים מזה 25 שנה, מספר על ההתרגשות שאחזה בו בעת שהתבקש להתפלל בעד התורמים: "תמיד רציתי לגמול טובה ליהודים היקרים שמוזילים מכספם למען המטרה הקדושה. יהודים מכל שכבות האוכלוסייה, שיש בהם מי שמתמודד עם קשיי פרנסה, ולמרות זאת הם מאמצים את כוחותיהם לזיכוי הרבים". זכות התרומה שלכם להשבת הבנית אל הקב"ה, תעמוד לימינכם ותזכו לכל הישועות. אמן

גם לכם יש שאלה?
שלחו אלינו
shoot.arachim@gmail.com

טבע ומזל

שאלה:

האם מזל הוא דבר רצינולי? מה באמת קובע? הטבע והמאמץ או המזל?

תשובה:

אנשים בזמננו רגילים להסתכל על הרעיון של 'מזל' כרעיון לא רצינולי. לכאורה, כדי להתעשר צריך חכמה, חריצות, ועוד תכונות שלפיהן ההיגיון יכולות להעשיר את האדם.

אך המציאות - שונה לחלוטין. יש אנשים ש'הכסף נדבק להם לידיים', ואף אחד לא מבין למה. הם לא חכמים במיוחד, ולא בהכרח חרוצים. ויש כאלו שלהיפך, כמה שיתאמצו, כמה שהם חכמים, הכל מחליק להם בין הידיים... כך תיאר האבן עזרא את עצמו, "איש בלי כוכב". שלמה המלך אומר: "לא לחכמים לחם". ואכן, גאונים רבים לא מצליחים להתפרנס בכבוד.

?

שו"ת
עם ערכים

הרב יהושע ענבל

תשועת אדם", מעשי האדם אינם מבטיחים לו מאום. אין לנו דרך לצפות את העתיד, או לדעת מה יצמיח לנו פרנסה בכבוד.

כשתינוק קטן מגיח לעולם המודרני, אין אף מומחה או פרופסור שיכול להגיד לו מה יקרה בעתיד. האם הוא יהיה מאושר? האם הוא יתפרנס בכבוד? האם החיים שלו יתנהלו לפי המסלול שהוא רוצה?

לכן, השלב הראשון לאמונה, הוא לשחרר את המיתוסים המודרניים של 'מומחים' 'פרופסורים' 'הסברים רצינוליים', וכו'. כל אלו טובים כדי להבין פיזיקה או לפתח טכנולוגיה, אבל הם לא מסייעים לנו לנווט את החיים שלנו, ולדעת מה יקרה רגע אחד קדימה בעתיד.

אכן, ה'מזל' קובע. אלא שלישראל יש השגחה אלוהית. על כך כבר אמרו חז"ל: "אין מזל לישראל". ועל זאת, בשבוע הבא.

וזהו לא רק הכסף. הצלחה בכלל, היא משהו לא מוסבר. רוב ככל התחזיות האנושיות, בכל התחומים, מתנפצות אל המציאות.

אך בני האדם לא נותנים למציאות לבלבל אותם. הם ממשיכים לקרוא ניתוחים של אנליסטים, להשקיע לפי התחזיות, ולגלות בדיעבד שלתחזיות אין ערך מעבר לניחוש אקראי (מחקרים רבים מוכיחים זאת, ובפרט מחקריו של ד"ר נסים טאלב).

מדוע?

כי התחזיות המודרניות וההסברים הרצינונליים הם המפלט מהבלתי נודע. בכל מקרה של התלבטות או ספק, יש פרופסור שמוכן להתראיין ולנדב מידע 'מדעי'...

לעומת זאת, יהודי מאמין רגיל להבין את המציאות בצורה מעמיקה יותר, להרגיש ש'שווא

— פניני משה —

הדלקת-נרות	
י-ם-----	4:13
ב"ב-----	4:27
יציאת שבת	
י-ם-----	5:29
ב"ב-----	5:31
ר"ת-----	6:05

דברי תורה לפרשת שמות

א סמך פרשת "שמות" שהוא כידוע הר"ת **שנים מקרא אחד תרגום** לפרשת "ויחי" לרמז בזה את מאמר חז"ל בגמ' ברכות {דף ח:} אמר רב הונא בר יהודה אמר ר' אמי, לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא אחד תרגום, ואפילו עטרות ודיבון, שכל המשלים פרשיותיו עם הציבור מאריכים לו ימיו ושנותיו. וא"כ י"ל דזהו הרמז בסמיכות הפרשיות "שמות לויחי", לומר לך שע"י "שמות" שהוא "שנים מקרא אחד תרגום", זוכים ל"ויחי" שמוסיפים לו חיים. {מנחת ישראל}

ב {**ואלה שמות בני ישראל**} מבאר רש"י להודיע חבתן שנמשלו לכוכבים. בני ישראל חייבים לדעת כי השם יתברך אוהב אותם וכשם שברא את הכוכבים על מנת שיאירו בחשכת הלילה- כך ברא אותם על מנת שיפיצו את אור האלוקים ויחדירוהו למקומות החשוכים והמושפלים ביותר. {שפת אמת}

ג {**ואלה שמות**} ימי השובבי"ם מסוגלים לתקן ברית המעור. בפרט ע"י תיקון ברית הלשון, שהם מכוונים זה כנגד זה. "ואלה" בגמטריא מ"ב כמספר ימי השובבי"ם שמו"ת נוט' **מוצא שפתיך תשמור** ועשית. "לרמז שהתיקון במ"ב ימי השובבים הוא על ידי שמירת הלשון וקדושת הדיבור. {גנזי חיים}

ד {**ואלה שמות בני ישראל הבאים**} ואלה שמות בני ישראל הבאים ס"ת "תהלים" לרמז שבכל הצרות והמצוקות דהיינו הזמנים הקשים הנקרא "מצרים" יש להשתמש בספר התהלים וע"י כך תבוא הישועה. {הרה"ק מבנדין}

ה {**וימררו את זייהם**} טעמי המקרא על "וימררו את חייהם" זה "קדמא ואזלא" ומסביר הגאון מווילנא מדוע דווקא קדמא ואזלא שהוא מנגינה שמחה? אלא ידוע מאמר חז"ל שכלל ישראל היו צריכים להיות במצרים 400 שנה, אלא קושי השיעבוד גרם והקדים ב190 שנה, "קדמא ואזלא" בגמטריא 190 שהם הקדימו והלכו, בגלל "וימררו את חייהם" קושי השיעבוד גרם שיהיה "קדמא ואזלא".

ו כתוב בתהלים "ואתה ה' מגן בעדי **כבודי ומרים ראשי**" "כבודי" אותיות "יובד", "מרים אותיות מרים". שע"י שהם החיו את הילדים הרימו את כבוד ה'. {אבי מורי שליט"א}

זמן המולד יום חמישי בבוקר 8:45 ו4 חלקים "ח שבט יום חמישי

גוט שבת, שבת שלום

ידידכם

משה יוסף סטון

טעם בפרשה

למנו

הולכת הייתה עם יוכבד אמה ועושה צרכיה (דהיינו - לעזור לה לילד)!!" (מדרש רבה שם)

מרים הייתה הולכת עם אמה יוכבד, ועוזרת לה לילד את כל התינוקות היהודיים. והיא הקטנה בת החמש, רואה יום יום איך שאמה מיילדת עוד ועוד ילדים, למרות ציוויו של אותו מלך רשע. ולמרות שאמה נמצאת בסכנה גדולה, היא ממשיכה במעשיה הקדושים..

נו, מה עושה ילד שרואה את הוריו מצפצפים על מלך רשע וצורר??

ממשיך גם הוא לצפצף על אותו רשע!! וממשיך הלאה לצפצף על כל מה שמפריע לעבודת השם!!

מה לעשות שילד הוא חקיין, ומה שהוא רואה אצל הוריו, הוא מפתח הלאה כשיטה ברורה וחלקה..

אך יש עוד דבר טוב, שקרה מאותה תעוזה של אותה ילדה??

בעלה של יוכבד "עמרם", שהיה גדול הדור (חז"ל). החליט לגרש את אשתו. ומדוע? משום שהוא ידע שכל בן שנולד פרעה הורגו מיד, לכן החליט עמרם לגרש את אשתו שלא יהיו עוד ילדים בעם ישראל.

ראו זאת ישראל, וגירשו אף הם נשותיהם, כיון שרצו לדבוק בדרכו של גדול הדור.

אך מה יהיה עם כלל ישראל?? כיצד יולד משה רבנו?? כיצד יתקיים כלל ישראל?

אז האמת שזו לא בעיה, כיון שבמצרים יש ילדה בת חמש שקוראים לה מרים, ומרים שהבחינה בבעיה הזו, מיד ניגשה לאביה, ובתעוזה שאין שני לה, אמרה לו: "אבא, פרעה גזר על הזכרים ואתה גזרת אף על הנקבות!!" פרעה גזר שלא יהיו יותר זכרים בישראל, ואתה במעשיך גורם שלא יהיו גם נקבות??

עמרם הקשיב לבתו, וגילה שיש בדבריה 'חכמה ופיקחות', ומיד נשא בשנית את יוכבד, וליהודים הייתה אורה ושמחה... הכול בזכות חיקוי מוצלח של ילדה בת חמש!

או הכול בזכות אישה, שלקחה עמה את ילדתה הקטנה שתסייע לה במעשיה הנועזים של מסירות נפש עבור הכלל...

לבת אלום ואבורק!

במצרים של אז גדלה ילדה נועזת, שעשתה מעשה נועז, שלא היה אדם בכל הארץ ההיא, שהיה מעלה על דעתו שיעשה כמעשה הזה!

מי היא הילדה? ומהו המעשה?

ובכן, במצרים של אז היה מלך רשע שנקרא פרעה! ופרעה הרשע החליט ש "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו!!" דהיינו - כל ילד יהודי חייב מיתה!!

ובאותו הזמן הייתה מיילדת יהודייה אחת ששמה "יוכבד" יוכבד הייתה מיילדת את כל נשות ישראל בבית החולים שבמצרים. והיא המשיכה במעשיה המבורכים, למרות גזירתו של אותו רשע!

ליוכבד הייתה בת קטנה, אשר לשם 'מרים' היא עונה. מרים הייתה עוזרת לאמה כל יום בבית החולים ומטפלת בכל ילד ובכל יולדת. (מדרש)

וכך מדי יום הם היו רצות מילד לילד, על מנת לעזור לו, ולהקימו, לעולם שבו יוכל לעבוד את בוראו, ולזכות לחיי נצח מפוארים..

חולפים להם הימים, ומלך מצרים קורא לסדר את יוכבד המיילדת!!

יוכבד מגיעה למלך בליווי בתה, ונשאלת לפשר מעשיה.

לפתע פתאום, בלי שום הודעה מוקדמת, מתפרצת הילדה: "וזוקפת אפה" (מדרש), ואומרת למלך מצרים: "אוי לו לאותו האיש (-פרעה),

כְּשִׁיבּוּא הָאֱלֹקִים לְפָרַע מִמֶּנּוּ (כשיבוא אלוקים להיפרע ממך)" (מדרש רבה פסוק יג)

מרים בת החמש צועקת לעבר פרעה ואומרת לו ליד כולם "אוי ואבוי לך!! הקב"ה עוד יפרע ממך על מעשיך הנוראים!!" פרעה מצידו רצה להרוג אותה - "נְתַמְלֵא עֲלֶיהָ חֲמָה לְהַרְגָהּ!!". ואז יוכבד, "אָמְרָה לו: אַתָּה מְשַׁיֵּחַ עֲלֶיהָ?!, תִּינָקֶת הִיא, וְאֵינָה יוֹדַעַת כָּלוּם (מדרש). "יוכבד פייסה אותו ואמרה לו "היא בסך הכל תינוקת, אין לך מה להיבהל.."

אך תראו איזה תעוזה של ילדה בת חמש, איך היא מעיזה לצעוק על מלך מצרים ולומר לו: "אוי ואבוי לך!!" הקב"ה עוד יראה לך מזה!!

מאיפה התעוזה הזו? מאיפה הביטחון העצמי המופרז הזה??

התשובה לכך היא מהמדרש הראשון שהזכרנו, ונביא את לשונו במלואה: "אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָהּ, [מרים]

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'

להערות, הארות והגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com

להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 052-719-2760 או במייל הנ"ל

שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בתפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון וזכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

אמן וואמן

בגודל מעלת עניית "אמן" ו"אמן". יהא שמיה רבא וקדושת בית המדרש | חודש שבט תשפ"ד | גליון קצ"ח

כוחה הנשיגב של 'קבלה' טובה

וטובות, לי ולבני משפחתי, האם לזאת 'הכרת הטוב' יקרא? בביתו של ה' ביזיתי אותו ברבים! דיברתי באמצע התפילה, דיברתי דברי חולין לפני ספר תורה פתוח: אוי לי! התנהגתי עקומה היא לחלוטין!

ומרגשי חרטה טולטלתי למחשבות של 'קבלה טובה'.

נגמר! לא יותר! כאן ועכשיו מקבל אני על עצמי להשתנות ולהשתפר! בלי נדר מהיום והלאה, אני סוגר את פי מדיבורי חול משך כל שעת התפילה וקריאת התורה. תפילתי מתחילה ביחד עם הציבור ומסתיימת עם הציבור. מקומי בשעת התפילה הוא בבית המדרש ולא בפרוודורים וחדר הקאווה. כל פטפוטי ה'סעלפאון' והעסקים למיניהם הם לפני ואחרי זמני התפילה. בשעת התפילה אני מקדיש המוח שלי הלב שלי והפה שלי לדבר לבוראי ויוצרי!

ידעתי שדבר גדול אני מקבל על עצמי, דבר שיהי לי קשה מאוד לבצע, אבל אני מוכרח לעשות את זה! מצבו הקשה של בני מחמדי נ"י שהוא חף מפשע, מכריח אותי לשים קץ להתנהגותי המופרכת!

שורות אלו שאכתוב כאן נראות כדברי גוזמא וסיפורי דמיונות, אבל הן דברים כהווייתן:

למחרת לקחו הרופאים שוב בדיקות דם, כדי לבדוק האם התרופות פעלו לשפר המצב קצת. משהגיעו התוצאות הבחנתי איך שרופאים מתפלאים ותמהים, ומסתודדים בינם לבין עצמם, לא ידעתי מה לחשוב... הם הזמינו הפרופסור של המחלקה והראו לו התוצאות, גם על פניו ראיתי אותות של פליאה. אבל לא נותר לי הרבה זמן למחשבות. הוא ניגש אלי ואמר לי: "איני יודע איך להסביר מה שקרה כאן, אבל נס גדול קרה כאן. אין כאן שום סימנים של 'הזיהום'. הוא הבהיר לי שהתוצאות של אתמול בטח הראו סימני המחלה ואין בזה שום ספק. "במשך שלושים שנות כהונתי, לא הי' לי דבר מוזר כזה".

הי' זה יום ערב שבת, הוא הרשה לנו ללכת הביתה לשבת קודש (כשאך לפני כמה דקות עדיין סברתי שנצטרך לשהות כאן למשך חודשיים...). והורה שבני יקח תרופות רגילות (כשאך לפני כמה דקות סברתי שיצטרך ליקח תרופות חזקות מאוד רק דרך העירוי נוזלים). ושנחזור במוצאי שבת לבדוק אם יש שינוי כל שהוא.

חזרנו הביתה. הילד הרגיש כאחד האדם, השתתף בסעודות שבת, שחק עם חביריו, הלך עמי לתפילות בבית המדרש, שם הוא מן הסתם לא הכיר את אביו... כי המהפכה במהותי ובאיכות שעות התפילה שלי בלטה לעין כל.

במוצאי שבת קודש חזרנו לבית חולים, שוב לקחו כל הבדיקות ושוב הוכח הפלא שאין אצלו שום זכר מכל ה'זיהום'. שולחנו הביתה, והרופאים הנדהמים רק רצו לדעת איזו סגולה עשינו ובזכות מה זכינו לנס גדול כזה?...

התשובה היא פשוטה ללא צל של ספק וללא פקפוק כלל.

הבטחתי לפרסם הנס הנפלא בקרב הציבור, כדי שכל אלו המחכים לישועות, רפואות, שידוכים, פרנסה, יכירו וידעו: מקור הישועות מונח בבית המדרש. עלינו רק להיזהר לא לקלקל צינורות ההשפעה. יהודים יקרים חברים וידידים! קבלו על עצמכם לתת כבוד לבית ה', ע"י שתמנעו עצמם מהפסקות דיבורים בשעת התפילה וקריאת התורה, תקפידו על תפילה בציבור במילואה, ובכך בטח תישמרו מכל גנע רע, ומכל מיני פורעניות ומרעין בישין! אמן ואמן.

(גליון א שמועס ביים שבת טיש)

סיפור זה, מימינו אלו, התקבל במערכת גיליון תורני בארץ ישראל, ונשלח ע"י יהודי יקר, תושב ירושלים עיה"ק.

וכך הוא כותב: ברצוני לספר לכל הקוראים סיפור אישי, שקיבלתי על עצמי לפרסמו ברבים.

יום רגיל הי' כשקיבלתי טלפון באמצע היום מהנהלת החדר, שבני נ"י, ילד בן העשר, מתלונן על כאבי רגל עזים ויסורים נוראים, וכמו כן הוא סובל מחום גבוה מאוד.

הלכנו עמו תיכף ומיד לרופא השכונה. הוא בדק את הילד ושלה אותנו תיכף ומיד לבית החולים, באומרו שכפי ראות עיניו סובל הילד מ'זיהום' חמור מאוד, שאם הוא ימשיך להשתלט על הגוף, יוחמר המצב ח"ו, ויכול לכלות כל העצם של הרגל, רח"ל, וצריך טיפול תיכף ומיד בלי שום עיכוב, כי כל רגע קובע!

מבוהלים ומפוחדים הגענו לבית חולים "שערי צדק", שם כיוונו אותנו למחלקת העצם, שם ביצעו סריקת סי טי [-קעטסקען] במהירות האפשרית. התוצאות אישרו חששם של הרופאים, ילד שלי אכן סובל מהזיהום הנורא, ובלי שום שהי' עליו להתחיל בלקיחת תרופות חזקות דרך עירוי נוזלים הוא יצטרך להישאר בין כותלי הבית חולים למשך תקופה ארוכה (בערך חודשיים), תחת פיקוח רפואי, כדי לעמוד מקרוב על ההתקדמות.

הרופא הראשי לא נמנע מלהגיד לנו המציאות היבשה, והוסיף בטון חריף: "עליכם להתפלל הרבה הן שהמהלך שקבענו יצליח לרפא את בנכם, וגם שבמשך שלבי הריפוי הזיהום לא יידבק בתוך העצם של הרגל, כי זה יכול לגרום שבנכם יצלע כל ימי חייו, ועוד כמה סיבוכים רפואיים". דבריו דקרו בי כחרב חדה.

באותה לילה נשארתי בבית חולים לעמוד ליד מיטת בני. ההלם שאזו בי הסעיר אותי נוראות. גם בני היקר נדאג מאוד מהמצב אליו נקלע בפתאומיות, והשינה לא בא לו בקלות. רק בשעה שתיים בלילה הוא נפל לשינה עמוקה. אז יצאתי קצת מהחדר שלו ועליתי לקומה שמינית שם נמצא בית הכנסת של הבית חולים. בלב נשבר לקחתי תהלים בידי והתחלתי לומר פרקי תהלים בדמעות שלי. שפכתי לבי כמים לפני בורא כל עולמים, ביקשתי והתחננתי לפניו, אנא! שלח מהרה רפואה שלימה לבן יקיר שלי, על כל רמי"ח איבריו ושס"ה גידיו.

בדרך צאתי מביהמ"ד, צדה את עיניי 'מודעה' ענקית, עם לשונות מצוטטים מספרי הקודש: "המתפלל במנין בקביעות, והעונה אמן יהא שמיה רבה בכוונה, והנזהר שלא לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה, זוכה שהגזירות נעצרות בשמים, וקורעין גזר דינו של שבעים שנה, וזוכה לבנים חיים וקיימים, וינצל הוא וכל יוצאי חלציו מכל צרה וצוקה ומכל גנע ומחלה, אמן".

מיילים אלו היכו לי בפרצוף. לצערי הרב ידעתי גם ידעתי מרת נפשי, ידעתי שרמה שלי בעבודה שבלב זו תפילה היא נמוכה מאוד. ידעתי שמצבי לגבי תפילה בציבור ו'מורא מקדש' הוא ירוד ושפל בדרגה מוזנחת. הייתי רגיל לדבר הרבה בשעת התפילה וקריאת התורה, והעברתי השעות המרוממות האלו בעיסוקי שטות והבל רח"ל.

בראותי לשונות נוקבות אלו, נשברתי לשברי שברים. רגשי אשמה נוראים אחזו בי. ניגשתי אל הארון הקודש, זותי הפרכות הצידה, ופרצתי בככי עז. דבר שאף פעם לא קרה אצלי במשך כל ימי חיי. בכיתי ובכיתי, דמעות רותחות זלגו מעיניי, והרטיבו לחיי המיוסרים.

מחשבות של חרטה מילאו אותי. הלא הקב"ה עשה עמדי כל כך הרבה חסדים

לע"נ האה"ח מרת יהודית בת ר' שמואל מאיר ע"ה הכ"מ

אפשר להשיג גליונות ה'ל מדי חודש בחודשו
718-305-6886 | Umein.Vumein@gmail.com | www.UmeinVumein.org

לעילי משמת הרה"ק רבי ישראל מאיר בן הרב רבי אריה זאב זצ"ל בעל החפץ חיים
ולע"נ הרה"ק רבי משולם פייש בן רבי מרדכי ד"ע, אבד"ק טאהש - ולע"נ הרה"ק רבי חיים זאמל בן הר"ד משה זצ"ל, האדמו"ר מריבניץ

לקיי
שעון חרף!

הדלקת נרות: 16:31
יציאת השבת: 17:23
רבינו תם: 17:54
ע"פ אופק תל אביב
כ"ה בטבת התשפ"ד

טוב לחסות בה'

874

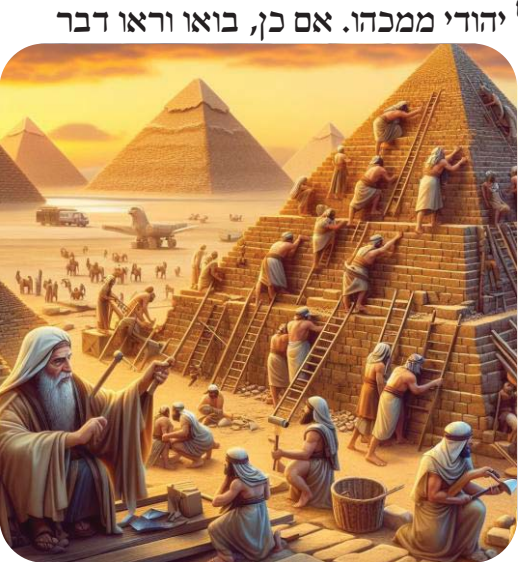
רע שכולו טוב שמות התשפ"ד

לרפואה, פרנסה והצלחה: מיא מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה ובי"ב. פנינה בת שושנה ובי"ב. אושרית בת פנינה ובי"ב. משה שמואל בן ולדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בנם זכרים: הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. הרב שמעון בעדני בן חביבה. הרב ירחמיאל גרשון אדלשטיין בן מרים זצ"ל. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גלית. יהוקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. יוסף בן נגיה. פרחת בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרה בת קמר. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמן. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. אסתר בת מזל. יעקב בן שמחה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. לירן בן מזל. משה מושיקו לוי בן מריקה מרים לווי. עזרא. מריקה מרים לווי בת שרה יעקב. עזרא לוי בן משה ושמחה.

בפרשתנו ישנו דבר פלא גדול: הקב"ה רואה את רחמיו של משה רבנו על כל אחד ואחד מעם ישראל. כבר מגיל קטן הוא יוצא ורואה בסיבלותם של אחיו ולא מסוגל לסבול זאת. למרות היותו מ'בני המלוכה', משה רבנו יוצא ועוזר להם להרים שקי מלט, לסחוב לבנים. הוא רואה מצרי שמכה יהודי, ומיד הוא הורג את המצרי. למחרת, הוא רואה שני יהודים רבים, ובלי לחשוב הוא מוכיח את המכה ומבקש ממנו לעצור. וכדברי רש"י: "וירא בסבלותם" – נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם".

משה רבנו מסכן את חייו האישיים ובורח ממצרים, רק כדי להציל יהודי ממכהו. אם כן, בואו וראו דבר פלא תמוה ביותר: הקב"ה נגלה למשה רבנו בסנה ואומר לו כי הוא רוצה לשלוח אותנו לגאול את עם ישראל המעונה והמדוכה מזה עשרות שנים! והנה, במקום לקפוץ על ההצעה ולקבל את השליחות בשמחה, משה רבנו מסרב ומתחיל להתווכח עם הקב"ה במשך שבוע ימים. נשאלת השאלה: מדוע? הרי עשית הכל בכדי שלא יהיה ליהודי צער, ומדוע לא תלך לגאול את כל עם ישראל מהצער והייסורים...?

את המעשה הבא סיפר הגה"צ רבי יחיאל צוקר שליט"א: "בזמן מלחמת העולם הראשונה, מצבם של היהודים באירופה היה נורא, רבים עזבו את בתם ולא ידעו אם יחזרו. משפחות נעקרו, צעירים נלקחו לחזית ומעולם לא חזרו, המצב היה נורא. באותה עת, עמד האדמו"ר בעל ה'אמרי אמת' מגור בבית –

מדרשו וסיפר לחסידים: "בזמנו של הרבי הק' רבי אלימלך מליז'נסק זי"ע, היתה גזירה נוראה על יהודים. צרות קשות נגזרו על היהודים. אחד הצדיקים שהיה באותו דור, ערך צומות וסיגופים רבים על מנת לבטל את הגזירה. שלח אליו ר' אלימלך מליז'נסק שלא יסתגף יותר כי הוא עומד להסתלק מן העולם בקרוב, ולאחר פטירתו ירעיש עולמות בשמים ויבטל את הגזירה!.

לא חלפו ימים ספורים, ורבי אלימלך הצדיק נפטרל בית עולמו. חלפו ימים ושבועות אך הגזירה הקשה עדיין לא התבטלה. התפלא עד למאד אותו צדיק וחשב: "היתכן, צדיק קדוש כמו הרבי ר' אלימלך מליז'נסק הבטיח שמיד בפטירתו הוא בעצמו יבטל את הגזירה בשמיים, ומדוע אינו פועל לביטול הגזירה?!" הוא החל שוב בעשיית סיגופים רבים יותר מקודם, עד שבאחד הלילות, התגלה אליו רבי אלימלך מליז'נסק בחלומו ואמר לו: "דע לך, כי רק בעולם הזה ניתן להתפלל על ביטול הגזירה, כי בעולם שלכם ס רואים את הגזירה כדבר רע. אמנם בשמים רואים שהכל טוב, והגזירה עטופה בישועה גדולה שעתידיה להגיע בזכות כך!, ולכן כשעליתי לשמיים וראיתי את הטוב העצום שיש בגזירה, ממילא שלא התבטלתי לביטול הגזירה, כי על ביטול הטוב לא מתפללים!".

הוסיף ואמר ה'אמרי אמת': משה רבינו היה קרוב מאוד להקב"ה, והכתוב אומר עליו "וידע דרךיו למשה" (תהלים קיג) – ככל שקרובים יותר להקב"ה מבינים דרכיו, וממילא מבינים שכל מה שה' עושה הכל הוא טובה גדולה מאוד. ממילא, אמר משה להקב"ה: "שלח נא ביד תשלח" – תשלח ביד צדיק קטן יותר, כזה שאינו קרוב מדי אליך, הוא יהיה טוב ממני כי הוא יתפלל על הגאולה בחושבו שזהו רע ולא טוב. אני, משה רבינו, רואה שהכל נעשה לטובה, ותפילתי תהיה חסרה, היא לא תהיה מכל הלב! כדברי התניא (פ"ד יא): "אבל באמת אין רע יורד מלמעלה והכל טוב, רק שאינו מושג לגודלו ורב טובו".

העלון מוקדש לע"נ **ברכה בדני בת סאלים וגמילה** ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ **תופחה בת סמרה** למשפחת גזלה ת.נ.צ.ב.ה

לע"נ האשה הכשרה **קלרה חתון בת סלחה** ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש להצלחת **ינון בן רחל**

העלון מוקדש לע"נ **ולרי בן אירנה** ת.נ.צ.ב.ה

טלטול שקיות מזון בסיום השימוש שקיות אריזה ועטיפות מזון הנזרקות לאחר שרוקן מהם תכולתן: כגון שקיות במבה, שקית חלב, אשר אין רגילות לעשות בהם שימוש חוזר – הינם מוקצה ואסורים בטלטול.

ולכן, שקית חלב שנגמרה בשבת, אסור להוציאה בידו מהכד ולהשליכה לפח האשפה, וכן פחית שתייה וקופסאות שימורים הרי הם מוקצים לאחר שרוקן את כל תכולתן, וכמו כן אריזות ממתקים ריקות, כגון, עטיפות סוכריות ושלגונים, שקיות חטיפים ריקות, מקל ארטיק, גביעי לבן וגבינה ריקים – ולכן, אין לטלטלם בידו, וכ"ש אם נקרעו.

רק במידה והקפיד להשאיר בהם מעט אוכל שאין הדרך לזרוקו – מותר לטלטלם כל זמן שהאוכל שם.

אם נשארו אותן שקיות מזון ריקות על גבי השולחן המפריעים לו ורוצה

קדושת ימי השובבי"ם

1) כתב ה'תולדות אהרון' (שמות כ"ט ע"א): "שובבי"ם הוא כמו עשרת ימי תשובה, והוא זמן בו מתקבלת התפילה כמו בעשרת ימי תשובה. ועיקר עבודת ימי השובבי"ם הוא לתקן את המידות ולקדש את החושים, ולשמור עצמו מעצבות וכעס וגאווה.

תעניות שובבי"ם

2) כתב ה'תולדות אהרון' (וארא דף ל' ע"ב): "בימים אלו אומרת השכינה: "שובו בנים שובבי"ם ויתקנו בכך הניצוצות מתחילה, ובפרט על ידי השבתות".

3) כתב ב'ליקוטי מוהר"ן' (תניינא ע"ג): "ואל"ה שמות בני ישראל הבאים מצרימ"ה את יעקב אי"ש וביתו – סופי תיבות: 'תהילים' 'תשובה', כי ע"י אמירת התהילים בימים אלו ובפרט בשבתות זוכין לתשובה".

4) כתב רבנו החיד"א (יוסף בסדר סי' ג): "ילמד בימי השובבי"ם לפחות ספר אחד מתהלים בכל יום".

לסלקן – מותר מדין 'גרף של רעי' (פסולת).

בקבוקי שתייה וכוסות חד פעמיים – מותר לטלטלם גם לאחר שימוש, כיוון שיכול להשתמש בהם פעם נוספת.

* כלי שלם, דהיינו כלי שראוי לשימוש לרוב בני אדם, שהושלך לאשפה בשבת – אינו נעשה מוקצה, ואפילו אם השליכוהו לאשפה מערב שבת – אינו נעשה מוקצה, ומותר לקחתו מן האשפה ולהשתמש בו בשבת.

אולם, כלי חד פעמי שהושלך לאשפה בערב שבת – אסור להשתמש בו בשבת, כיון שבזמן בין השמשות פקע ממנו שם כלי והסיח הדעת ממנו. אולם, אם זרקו לפח האשפה בשבת – מותר להוציאו מן האשפה ולהשתמש בו, כיון שאין מוקצה לחצי שבת.

ואם הכלי חד פעמי היה סדוק ואין בו יותר שימוש – נעשה מוקצה!.

שינוי תפיסה בחיים

"חוק תוכו 4137 אהבה" 0583266571

מי אמר שטוב לו להיות עשיר? הנה יש לו עסקה ויש לו עשירות, אבל הוא עצמו מאשפו בבית חולים, וממתנינות לו עוד שנים של החלמה ושקום מכל השברים שבגופו – בגבו, ברגליו ובראשו... הוא עצמו אינו יכול להנות מהעשר הזה".

אדם לפעמים מתאנה לקבל דבר מסוים, אך הוא רק מזיק לו. יהודי מאמין צריך ללכת בדיוק לפי רצון הבורא יתברך. אם ה' הביא לי את התנאים הללו בחיי – זה הטוב ביותר בעבורי, ואם אקבל דבר אחר – זה רק יכול להזיק לי.

שאדם חי כך – הוא מאושר, טוב לו והוא לא פוזל לדשא של השכן, ולא מצטער. אם לא קיבל את מה שכל כך חיפש ורצה. הוא עושה השתדלות, וה' מביא לו את הדבר שטוב בעבורו.

מי שמנהל כף את חיי, הקב"ה מנחה אותו ונותן לו את כל מה שהוא צריך, וטוב לו לקבל.

הוא יודע בודאות שאם הקב"ה לא רוצה לתת לו דבר מה – ודאי אין הדבר לטובתו כלל. בלכתו כף, צמוד לרצון הבורא יתברך, יבין שכל מעשיו ועניניו כלם לטובה ולברכה.

אם מדברים על כך בשולחן שבת, על 'שעשה לי כל צרכי, שקיבלתי את כל הצרכים שלי, חיים את זה בבית ומראים לילדים כיצד אנו מקבלים באהבה את מצבי חיינו, כי זה הטוב ביותר בעבורנו – כל הבית משתנה, נעשית שמחה גדולה במצוה, והילדים גדלים באמונה ושמחה

כטוב בעיניך עשה!

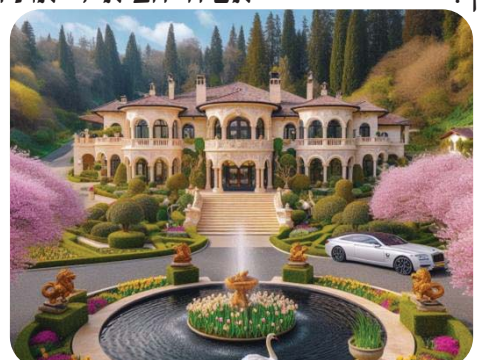
מתנד דירות הגיע אל שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל, ונימה של טרונגיה קלה בדבריו: למרות כל מאמציו אין הוא מצליח בעבודתו. אמנם עסקה פה עסקה שם מאפשרות לו להביא פרנסה הביתה, אך קשה לו עם המצב הקיים, בו עליו לחשב כל פעם את הוצאותיו, ולדאג דאגות פרנסה. הוא רוצה להתעשר, ושיהיה לו כל מה שהוא צריך בשפע. לצורך כך בא בעת לרב כדי להתברך.

אמר לו רבי חיים: "מי אמר שטוב לך להיות עשיר? בשביל מה לך ברכה בזה? מה אתה כל כך דבוק ברצון הזה?".

אך שום דבר לא הועיל – הוא מתעקש לבקש ברכה לעשירות. לאחרונה היו לו כמה וכמה עסקאות שהוא התחיל, והן היו נראות מבטיחות, אך ברגע האחרון הן נתקעו.

הוא זקוק בדחיפות לברכת הרב. לבסוף, אמר רבי חיים: "טוב, מה ביבולתי לעשות? אתה כל כך רוצה... שה' יברך אותך שיהיה לך עשר וכל טוב...", ובזאת פטר אותו לשלום האיש יצא מבית הרב שמח וטוב לב.

בעבור ימים הזדמנה לו עסקה רוחנית וגדולה ביותר, לאחר שחתם חוזה ושב הביתה, פגעה בו מכונת באפן נורא כזה, שכמעט כל גופו התרסק, ושמו הגיע אל הרב לתפלה ולבקשת רחמים. שמע רבי חיים את הספור ואמר: "הוא אשר אמרתי –

וארטיס לפרשת השבוע

ז. ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאד ותמלא הארץ אותם. המהרי"ל דיסקין תקשה כאן מדוע הוסיפה התורה ותמלא הארץ אותם, בשביל מה זה חשוב? וי"ל שבגזירת הגלות שנגזרה על עם ישראל בפרשת לך לך נאמר ידוע תדע כי גר יהיה פרוץ בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם, והטעם שהוסיפה התורה 'לארץ לא להם' כי הגלות תהיה רק אם הם יהיו בארץ שהיא לא להם, אבל אם ישבו בארץ שלהם לא יהיה שיעבוד. והנה ארץ גושן היתה שייכת לישראל, כי היא ניתנה ע"י פרעה לשרה אמנו, כמוכא במדרש בפרשת לך לך, ושוב ניתנה כאן לישראל. ואילו היו עוסקים שם בתורה לא היו משתעבדים כמו שהיה באמת עם שבט לוי. אבל אחר שפרו וישרצו ויצאו להתערב עם המצרים ותמלא ארץ מצרים אותם, רק אז השתעבדו בהם המצרים.

א. הבה נתחממה לו. הגמ' בסוטה יא. אומרת שלושה היו באותה עצה של פרעה להשמיד את ישראל. בלעם שיעץ נהרג, איוב ששתק נידון ביסורים, ויתרו שברח זכה שמבני בניו ישבו בלשכת הגזית. הקשה הרב מברסיק מה הטעם איוב נידון ביסורים, הרי הטעם שהוא שחק זה משום שסבר שמחאתו לא תועיל כלום, כמו שראינו שיתרו מחה ולא עזר אלא נגזר דינו למיתה, והוא העדיף לשתוק ולהציל ומה ששייך וי"ל, אומר הרב מברסיק, שהקב"ה הביא לו יסורים וזו הוא זעק מרע ל יסוריו, כי כשצונו בעיקר, וזו היתה הטענה עליו מדוע לא צעק הרי יש כאן כאב של עם ישראל, ואם לא צעק סימן שלא כאב לו מספיק והביאו לו יסורים כדי שיראה ששכחו את עיקרם.

א. יב. וכאשר יענו אותו כן ירבה כן יפרוץ. מובא בחז"ל כמה דעות איך פרו ורבו. דעה אחת שהיו יולדות שישיה בלשכת אחד. דעה שנייה שהיו יולדות יב' בכרס אחד, ודעה שלישית שהיו יולדות שישים בכרס אחד. (מדר"ר שמואל א ז) וי"ל שדי' מרומנו בפסוק **ברך בניך בפרך**. ל"מדי שישיה הוא מהר"ת של ב"ב שזה ב' ועוד ב' ועוד ב' שווה שש. דעה שנייה, שמניין האותיות של הפסוק ה"ל הוא יב'. דעה שלישית היא שסופי התיבות הם כ"כ"כ וג"פ כ' הוא 60. מרבז מאיר קסלר מבי"ב.

א. יג. ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך. ויש להקשות למה כתוב ויעבדו חסר וי"ד ולא כתוב ויעבדו? וי"ל שמצינו בחז"ל שבתחילתו עבדו המצרים יחד עם היהודים אף פרעה עבד עימם (סוטה יא), ולכן כתב ויעבדו בלי וי"ד כדי שיתפרש שגם המצרים עבדו. והמילה **את** ג"כ מסתדרת, כי זאת מתפרש הרבה בלשון **עם**. כמו שמצינו את יעקב איש וביתו באו.

א. טו - טז. ויאמר מלך מצרים למילדות העבריות. ויאמר בילדכן את העבריות. מה הטעם נכפלה המילה 'ויאמר' ואפשר לבאר כך, פרעה רצה להניצל מעונש על הריגת הילדים ולא רצה שיקרא על שמו, מה עשה? הוא אמר לשליח שיאמר למילדות. וכמו שמצינו אצל אחשוורוש לאסתר ויאמר המלך ויאמר לאסתר שאמר לה ע"י שליח. והטעם שעשה זאת בשביל שרצה שלא יענש בעבור הריגת העוברים, כי אם הוא עצמו היה שולח היה נענש ע"י. כי הוא ע"פ שי שאין שליח לדבר עבירה מ"מ כשהשליח לאו בר חיובא המעשה מתייחס למשלח. והרי איסור הריגת עובר נאמר רק לבני נח ולא לישראל, ולכן כאן המעשה כן היה צריך להתייחס למשלח. לכן עשה פרעה שליח מצרי המעשה מתייחס אל השליח המצרי ולא אל פרעה, כי כלפי המצרי יכול פרעה לטעון אין שליח לדבר עבירה. פנים יפות. וע"ע מהרש"א סנהדרין נז :

א. יט. כי לא כנשיה המצריות העבריות. ובאונקלוס תרגם את המילה העבריות **יהודיות**. והנה בספר בראשית מוזכרת כמה פעמים המילה עברי והתתרגום מתרגם עברי (בראשית טז ד. ועוד) ואילו כאן הוא מתרגם יהודי, וכן לקמן **ב. ז-ו** ו-א התתרגום מפרש על עברי יהודי, ולמה? וי"ל, אומר האר"י אמתו, שיעקב ברח את יהודה בסוף יוחי ואמר לו אתה יודוך אחיך, ומבואר בחז"ל שהוא יזכה שכל העבריים ייקראו בשם יהודים בשל מעלתו הגדולה של יהודה שהודה, וע"כ מאז ברכתו של יעקב ליהודה מפרש התרגום עברי יהודי.

א. כב. ויצו לכל עמו כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו. וברש"י שגזר אף על המצרים. אומר הקצות' מה הטעם שרק כעת גזר פרעה על המצרים... וי"ל שכל מה שאמרין דינא דמלכותא דינא זה רק כשהמלך גוזר על כולם בשווה, אבל כשגזר על מגזר מסויים, אזי אין הדין כך. וזה כוונת הפסוק, ויקרא מלך מצרים למילדות, ושאלם: מדוע עשיתן את הדבר הזה ותחיינה את הילדים, הרי דינא דמלכותא דינא, וע"ז אמרו לו המילדות, כי לא כשהמצרים העבריות, כי חיות הנה, הכוונה לילדי המצריות שלא גזרת עליהם כלשהו, א"כ אין כאן דינא דמלכותא כי זו לא גזירה על כולם, וכשעשה זאת פרעה, ויצו לכל עמו, כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו.

ב. ו. ותרא כי טוב. וברש"י נתמלא הבית אורה. ובסוטה יב. כי טוב - שנולד מהול. והנה טוב זה אור ע"פ בראשית א. וירא את היאור' כי טוב. ומיחזיק ילפניו שטוב זה מהול? וי"ל, ע"פ הירושלמי על הפסוק וילך יפתח לואר טוב, דחז"ל נקרא אור טוב - כי הוא מקום פטור ממעשר. (והגה"ק הסביר שהכוונה היא שאין חשש שיעורב על עבירה של מעשרות, וכמו שכתוב בקידושין אשרי מי שלא חמאן-היינו שאין לו אבא ואמא, כי אין חשש שיעורב על עשה דכיבוד.)

ובמדרש ב'עקב' איתא פרי בטנך ופרי אדמתך, מה פרי אדמה חייב במעשר, אף פרי בטן חייב במעשר, ומעשר של פרי בטן זה מילה. וא"כ מה שכתוב ותרא כי טוב הכוונה לפטור ממעשר, והמעשר של אדם, זה מילה, א"כ ותרא כי טוב שפטור ממילה משום שנולד מהול.

ב. יא. די. ויגדל ונהה ויצא אל אחיו וירא בניסו וגו' ויצא ביום השני ונהה ונהה שני ואמרו עברים נביסו וגו' להרגני אתה אומר וגו' ויאמר אנכי נודע הדבר. וברש"י נודע לו הדבר שהייתי תמה מה חטאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדים בעבודת פרך. וקשה איך נודע לו הדבר? וי"ל דהנה מבואר בסוטה יא, שבני ישראל עבדו עבודת פרך כי הם היו את פיתום ורעמסס, וכל מה שבנו היום נהרס עד למחרת. ולכן מכוונה פרעה בספרי הנביאים (ישעיה כז. נא. ויחזקאל יט עמוד) בלעם תנין ותחש, מפני שמעשיו כחש, ודיחא בתענית ח. לדעת"ל יאמרו החיות לנחש: ארי דורס ואוכל וכו' אבל אתה מה הנאה יש לך. ומשיב להם הנחש אבל אין יתרון לבעל הלשון, והיינו כמו שהמדבר לשון הרע אין לו הנאה (רש"י שם). וא"כ שווים פרעה והנחש כי גם פרעה לא נהנה משעבודו וסתם האכזר אליהם. וכעת הכל מובן, משה ראה שבבלותם שסובלים להבל וריק, וכשראה אח"כ שיש בהם מדברי לשה"י, שאמרו שיספרו לפרעה שהרג את המצרי וכו' כמו שמובא ברש"י **ראה שיש בהם מלשינים**, אמר א"כ נודע הדבר שמעבדים אתכם בפרך, כי אתם בעלי לשה"י.

ב. יג. די. ויאמר לרשע למה תכה רעך. ויאמר מי שמך לאיש שר ושופט עלינו. ופרש"י למה תכה אע"פ שלא הכונו נקרא שר בהרמת היד, רעך רשע כמותך. וקשה ע"ז כמה קושיית: א. למה רעו אלי הרים ידו נקרא רשע. ב. למה השיבו 'מי שמך לאיש שר ושופט עלינו' האם רק שר ושופט יכול למחות במי שמכה חברו? וי"ל דקושיה מתרצה בחברתה. הנה התנא באבות (א ח) אומר כשהיו בעלי דינים עומדים לפניך יהיו בעיניך כרשעים, כלומר שהיה רשעים עד שיקבלו את הדין. ולכן משה אמר למה תכה רעך רשע כמותך, כי שניהם בעיניו כרשעים, ראה את המכה ואמר למה אתה קורא לשנינו רשעים משום שאתה כאלו השופט שלנו ואנו בעלי דינים, מי שמך לשר ושופט עלינו. הרי אין אנו עומדים לפניך בדין.

ב. כג. וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה. וברש"י יבאר שמלך מצרים נצטרע והיה שוחט תינוקות וישראל ורוחץ בדמם. ולפ"ז מן קשה הרא"ם א"כ למה ישראל נאנחו מהעבודה, מה הקשר קושי העבודה למיתת הבנים? ויש לומר דהנה כתוב לעיל כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ, ולכן כל הזמן הם לא נאנחו מהעבודה והשעבוד, כי הם ידעו שכאשר מענים אותם יש להם רווח אחר והוא ריבוי הילדים, אבל כעת שפרעה לקח להם את הילדים ושחטם, אז או זה הם נאנחו מהעבודה, כי כעת העבודה לא מביאה להם תועלת של ילדים כי שוחטים אותם. "עלת לך".

ב. כד. ויזכור אלוקים את ברייתו את אברהם את יצחק ואת יעקב. וקשה למה כתוב את המילה **את** בכל אחד ולא כתוב את אברהם יצחק ויעקב? ונראה, אומר הרוגוטשוב, ע"פ מה דאיתא בב"מ פה. ויאלהויה היה מקים את אברהם כל יום ורוחץ לו ידיו כדי להתפלל, וכשגומר אברהם להתפלל, הוא מקים את יצחק כנ"ל, וכשגומר יצחק הוא מקים את יעקב כנ"ל. ומקשינן למה הוא לא מקים את כולם ביחד? ומתרגים שאם הוא יקם את כולם ביחד הם יתפללו יחדיו והתפילה שלהם יחדיו מסוגלת להביא הגאולה קודם הדין ואלהויה לא רצה לפעול שהגאולה תגיע קודם הזמן, ע"כ דברי הגמ'. והנה בפרשת כי תשא כתוב ורחצו ארצך ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם, ותבט שם רש"י שהדין לקדש ידיים ורגלים ביחד, והטעם שצריך ביחד, אומר שם השפתי"ח וכו"ה באוה"ח, כי כתוב **את** שתי פעמים, משמעו בבת אחת. ובעת הכל מיושב, כי הרי כאן עדיין לא הגיע זמן הגאולה, כי עדיין עוד לא עברו 40 שנה, והקב"ה רצה לזכור את הבטות עם אברהם יצחק ויעקב יחדיו כדי שבזכות הייחודי שמרומז בריבוי המילה 'את', יגאלו ישראל. לכן כתוב את גם על יצחק וגם על יעקב כדי להחשיב את כולם יחדיו, שזכותם יחדיו תפעל להקדמת הגאולה לפני מלאת ה-400 שנה.

ג. ו. ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הור האלוקים חרה. ובתרגום הוסיף שזה היה מקום מרעה טוב (שפר רעיא), והטעם שהתרגום הוסיף את המילים האלו שאינן מופיעות בפסוק? וי"ל ע"פ ב"מ צג: שאם רועה העלה את הבהמות לראשי צוקין ונפלו ומתו חייב, לבד אם היה שם מרעה שם טוב שיש אף פטור. והרי חייב במדרש הר חורב למה נקרא שמו חורב, כי היה הר חד כחרב, וזה מה שהיה קשה לתרגום איך משה רעה את צאן חותנו יתרו בהר חורב, הרי מי שהעלה לראשי צוקין מעל בשמירתן, לזה כתב התרגום שזה היה מרעה טוב וא"כ שרי. רבי העשל.

ג. ד. וירא ה' כי סר לראות ויקרא אליו וכו' ויאמר אל תקרב הלום של נעלך. ומובא ע"כ בגמ' בזבחים קב. אמר עולה ביקש משה מלכות ולא נתנו לו לכתיב אל תקרב הלום ואין הלום אלא מלכות וכו'. ונראה מהמרי"ל האם משה לא מצא זמן יומא מוצלח לבקש מלכות מאשר הזמן הנורא הזה, ועוד הרי ד"ז לא מתאים לאופיו של משה שהיה עניו מכל אדם. ותיריך מהמרי"ל דיסקין דאיתא א"כ ברמב"ן שאפילו שמשא היה רחוק מהסנה הוא התבקש ע"י העבדים לא להתקרב ולהוריד נעלים כי כל ההרה היה בקדושתו קדושת העזרה, עכ"ד הרמב"ן. והנה באותה העת משה

פרשת שמות תשפ"ד

היה בן שמונים שנה כמו שמבואר בתורה, ואיתא בחולין כד: שזקן (מעל 70) אינו יכול להוריד נעלים בלי לשבת. והיותו ושיבה בעזרה אלא מלכתי בתי דוד (וימא כה) ביקש משה וישיבה מלכתי כדי שיוכל לשבת. ולכן נאמר לו תקרב הלום אלא לך אחר ושם תחלוץ נעלך כי כאן אסור לך לשבת.

ג. ה. של נעלך מעל רגלך. היינו שתי נעלים. והנה ביהושע ה טו איתא ויאמר שר צבא יהנה אל יהושע של נעלך מעל רגלך פי המקום אשר אתה עומד עליו קדש הוא. ונעלך כתוב שם בשווא תחת הלמד, שמשמעו נעל אחת, ולא כמו אצל משה שכתוב בו סגול תחת הלמד משמעו לשון רבים. וקשה למה אצל משה זה שתי נעלים ואצל יהושע נעל אחת? וי"ל שבעיקרון מצד אדמת קודש מספיק להוריד נעל אחת וכדמצינו בזבחים כד. שעבודה בביהמ"ק כשירה שגרל אחת של הכהן על הקרקע, וזה הטעם שמהני אצל יהושע נעל אחת כי זה הוא מעיקר הדין. אבל אצל משה י"ל שמהני היה אבל זה נודע לו באותו הרגע כי הקב"ה אמר (פסוק ו) אלוקי אביך אלוקי אברהם וגו' והרי אין הקב"ה מזכיר שמו על החיים (רש"י בראשית כח יג) סימן **שעמרם** נפטר, ואבל חולץ שתי מנעלים, לכן נאמר על של נעלך בלשון רבים.

ג. יד. אהי-ה שלחני אליכם. יש להקשות מדוע שינה כאן מכל המקומות ולא אמר אלוקים שלחני אליכם כנהוג בכל מקום שמוזכר שמו של הקב"ה או שם אחר של הקב"ה שמוזכר במקומות אחרים? וי"ל דהנה מצינו שמשא היה כבד פה ולשון ומובא ברבינו בחיי שלא היה יכול לדבר האותיות דטלני"ו ו-ו שזו"ר, והנה בכל השמות והכינויים של הקב"ה יש מהאותיות האלו מלבד אהי-ה, לכן כשמשא אמר לו אני כבד פה ולשון ואמרו לי מה שמו מה אומר עליהם הרי איני יכול להזכיר את שמך? ענה לו הקב"ה תאמר אהי-ה וזה השם שתוכל לדבר. רבי ישראל דרשן.

ד. ט. והיה אם לא יאמינו גם לשני האותות האלה וכו' ולקחת ממניימ היאור והפכת לדם. לכאורה קשה מאי אולמיה האי אות יותר מהאותות הראשונים? וי"ל דאיתא בסנהדרין סז שכל מעשי הכשפים נבדקים במים, והגמ' מספרת שם איך ביטל זעירי במצרים חמור שנעשה בכישוף ע"י ששם אותו במים והוא נמס, וא"כ זה מה שאמר הקב"ה שאם יחשבו שזה כישוף תעשה להם במים ששם לא שולט הכישוף. וזה הטעם שפרעה ציווה להשליך את כל התינוקים גם הם המצרים לים משום שאין הכישוף שולט במים, ואם יבוא מצרי מכשף ויחליף את בנו באיזה חפץ ויאמר לו התינוק שלי, וכלו לבדוקו ע"י שזרקוהו למים ואם זה חפץ אחר שנתכסף אזי במים הוא יתבטל.

ד. י. וראך ושמח בליבו. ובחז"ל אילו היה יודע שהקב"ה כותב עליו וראך ושמו בליבו היה יוצא ללבד בתופים ובמחולות. וקשה ביותר האם בגלל הכבוד הוא היה שמח יותר בשלימות? מתרץ ע"כ הרב שך שאהרן עשה את זה בשיא השלימות, אבל כיוון שלא היה בטוח שהוא עושה זאת בשלימות מספקת בהיותו מפשפש ובדק במעשיה הוא מינעט בשירה ובימרה בגלל שחשש אולי הוא קצת מקאנא, אבל אילו היה יודע שהקב"ה מעיד עליו שהוא עושה זאת בשלימות בוודאי שהיה יוצא בתופים ובמחולות בידעו שהקב"ה שבוחר כליות ולב כך מעיד עליו.

ד. כב. בני בכורי ישראל. הטעם שישראל נקראים בכור, לפי שבכור נקרא מי שהופך את הבן אדם לאב, והנה בני ישראל הם עשו את הקב"ה לאביהם. והוא פסוק מפורש בתהלים 'יהו יקראני קלי אתה אבי וצור ישועתי אף אני בכור אנתו'. רבי אליהו דיסקין.

ד. כה. ותקח ציפורה צר ותכרות את ערלת בנה. יש להקשות מה הטעם משה לא מל בעצמו את התינוק? ואי"ת שהי"ז סכנה אז איך ציפורה מלה אותו? וי"ל דמעיקר הדין גם תינוק מסוכן יש למולו משום דשומר מצווה לא יידע דבר רע, אבל כיוון ששכר מצווה בהאי עלמא ליכא א"כ המצווה אינה מגינה לאותה שעה והתינוק עלול למות רח"ל. והנה כתבו הראשונים שדין זה שכר מצווה בהאי עלמא ליכא הוא רק במצוות שצווה עליהם, אבל במצוות שאינו מצווה יש שכר מצווה בעולם. ולפ"ז הכל מיושב דמשה היה אסור לו למול כי היה זה סכנה לתינוק והיותו והוא מצווה למולו אז שכר מצווה בהאי עלמא ליכא וא"כ התינוק עלול למות. אבל ציפורה שאינה מצווה א"כ שכר מצווה כאן יש לה, א"כ יכולה למול ושומר מצווה לא יידע דבר רע. האוסטורבוצה.

ה. כב. למה הרעות לעם הזה למה זה שלחנתי. למה כתב פעמים 'למיה' שמשמע מזה דגש על כך שהיו שתי שאלות וי"ל שמשא רבינו אמר לקב"ה ממה נפשך אני לא צריך לגאול את בני"י, דהנה ישראל שנתעבדו למצרים בגלל שאברהם עשה מלאכה עם תי"ח (בזמן המלחמה עם 5 המלכים הוא השתמש באליעזר אפי' שהיה תי"ח. נדרים לב). ומה שעשה כן אברהם בגלל שלא דרש את דברי ר"ע על את ה' אלוקיך תירא לרבות תי"ח. ואם בני"י משתעבדים סימן שדורשים את וא"כ צריך שאהרן יגאל את בני"י כי יש את לרבות את אחיך הגדול.

בחי"ל מסופר מה היה כשבת פרעה ירדה לילאור. היא ירדה להירפאות מצרעתה ולהתגייר, כשראיתה את התיבה בקשה מגיערתיה להציל את הנמצא בתוכה, וככלא רצו בה מלאך גבריאל והרגם, ואח"כ ידה נתארכה והיא נרפאה מצרעתה וראתה את השכינה על משה. ונשאלת השאלה היא רק החליה את דרכה בדרך התשובה, וכבר התרחשו עמה ניסים גלויים, נרפאה מהצרעת שהייתה לה, חברותיה שהייתה צריכה לחשוש מן, וסיפור לאביה שהיא לא מקיימת את גזירתו, מתו לפתע במיתה פתאומית, ולא עוד אלא גם ראתה שכניה. לפני זמן קצר היתה משוקצת מתועבת, ולאחר שני רגעים, זכתה לראות שכניה, אך ולמה? התשובה היא: אמרו חי"ל כי הבא להיטהר מסייעין אותו! היא באה להיטהר ולהתקרב לבורא עולם, להרוץ מגילולי בית אביה, מיד היא זוכה לראות ניסים גלויים וזוכה לראות שכניה. וכדברי חי"ל: אדם מקדש עצמו מטע - מקדשין אותו הרבה, מלמטה - מקדשין אותו מלמעלה, בעולם הזה - מקדשין אותו לעולם הבא. אדם שמחליט להזויר בתשובה ולהיות בעל תשובה אמיתי, את הצעד הראשון צריך האדם לעשות בעצמו, על אף הקשיים שעומדים בדרכו, ולאחר מכן הוא יזכה לראות את עזרת ה' יתברך. הקב"ה טמן מעליית לכל הבא ליטהר! לאדם דמה, לא יתכן שאדם ממצבי זה, כל כך מסובך אני בחטא, קשור בו, היאך אוכל לבדי לצאת ממנו, הרי אני זקוק לנס ממנו... התשובה היא, אכן, באמת לבדך לא תוכל לצאת ממנו, ואכן זקוק אתה לנס ממנו, אולם מה שמוטל עליך הוא להתחיל ולהתאמץ במבד, ובכך מובטח אתה שטוונתו תך מעליית במהלך עלייתך, שתקפיץ אותך לקומה הנרצית. זוהי הבטחת ה"בא להיטהר מסייעין בידו", ואף על פי שכל ההתחלות קשות, אבל אחרי הקושי הגדול, מגיעה עזרתו הגדולה של ה' יתברך הרוצה בתשובתם של בניו אהוביו. ובספר חיי עולם כתב הסטייפלר באמת גם מי שהוא קשה הינה עצום, אם יתאמץ מאד בלימוד התורה, יזכה לסייעתא דשמיא, להיות גדול בתורה, אף על פי שהוא הרבה יותר מכפי כשרונו הטבעי. רבי חיים קניבסקי היה אומר שברוחניות אפשר לקבל באופן שלא ניתן לתאר וכן אפשר לדעת את כל התורה כולה בעל פה וזה הכל אם אתה מתאמץ ועושה מה שאתה יכול - הקב"ה ישלם לך פי מיליון ואתה מגיע לראות על ידיעת התורה מה שבר אנוש לא יכול להכיל בשאר החכמות. נביא כאן כמה מעשיות מגדולי הדורות איך הקב"ה מסייע בידו מי שמתאמץ:

מעשה היה ברבי חוץין שהיה מקפיד להתפלל בנך החמה. פעם אחת הודמן לו להיות בל אביב, הרב שאל את בעל הבית ששהה שם, היכן מתפללים בנך החמה? ענה לו: כבודו וזאת שכאן זה ירושלים שמצויים שמינים בנך החמה. ובכל זאת, אם כבודו רוצה שי מנין בנך החמה במרחק של כשעה דרך. הרב לא נרתע, ואמר אם זה מרחק של שעה זה לא נורא, אקום שעה יותר מוקדם, אמר ועשה. הרב השכים קום, ויצא לדרך על מנת להתפלל בנך החמה, והנה זה פלא, כי בתחילת דרכו פגש באדם שאמר לו שבסמוך מרחק של כחמש קדוה, שי תפילה בנך החמה בבית הכנסת הגרי"א ברחוב הירקון והרב לא צריך ללכת למרחקים. (בית כנסת הגרי"א הוקם בשנת 42 ע"י רבי יוסף צבי הלוי רב של יפו והיה אב"ד הראשון בתל אביב גאון וצדיק ירושלים שהודמנו לעיר תל אביב היו מתפללים שם) הנה לנו מעשה נפלא, שהרב היה מוכן ללכת אפילו דרך של כשעה כדי להתפלל בנך החמה, ומן השישים שייחוו שבתוך זמן קצר מצא את מבוקשו, ובקרוב מקום, היה מנין לתפילה בנך החמה, הרי מכאן שמי שרוצה להתקרב להקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא מסייע בידו הרבה, כי רצון יראיו יעשה.

בספר חיי עולם כתב הסטייפלר. באמת גם מי שהוא קשה ההבנה עצום, אם יתאמץ מאד בלימוד התורה, יזכה לסייעתא דשמיא, להיות גדול בתורה, אף על פי שהוא הרבה יותר מכפי כשרונו הטבעי. והביא שם סיפור נפלא החתי"ס כפי המסופר בספר חוט המשולש לתולדות החתי"ס. פעם בא אל החת"ס נער אחד בן שבע עשרה שלא ידע קרוא וכתוב וגילה לו שרצונו ללמוד תורה, וכששמעו הבחורים כן, צחקו ע"י, איך רב שנים כמותו, אשר לא ראה אורות ימינו, רצונו לתקוע עצמו בלימוד גמא? אבל רב גער בהם, למה זה תצחקו, הלא כל הרוצה ללמוד יבוא וילמד. ויקרב את הנער, וציווה הבחורים, וקבע להם עתים שזה ילמוד עמו שעה זו, והאחר שעה אחרת, וכן עשו. אבל שנה למה ששבר הגיע הנער הזה לשבע עשרה שנים, עוד זאת היתה לו מדה, קשה לשמוע ומהיר לאבד, עד שאם למדו עמו איזו משנה מאה פעמים, עד מהרה שכחה, ולמחר היתה בעיניו כאילו לא למדה מעולם. אמנם כן בכל זה חשקתו ותורה לא פג, והתמיד בלימוד, וכל הבא לטהר מסייעין לו. וברוב הימים הגיע למדרגת בחור מופלג בתורה, וגם יראתו היתה טהורה, ועלה והצליח ועשה פרי קודש הוללים, והיה ללמדן מופלג, עד שנתמנה לדיין ומורה באחד הערים הגדולות על כן לא לשונו. הכלל, שהשיבה המונעת מהשגת התורה, הוא היאוש והרפיון, ולא כמו שחושב שבשכל מניעת השנה הוא מתרפה ומתייגע, אלא אדרבה, בשכל הרפיון והיאוש, הוא הסיבה למניעת השגה, שכבר אמרו חי"ל (שבת קד.) הבא ליטהר מסייעין אותו. ע"כ.

אחד מהנכדים של האדמו"ר מטטרנוביל ז"ל ירד מהדרך, הרבי שלח לקרוא לו. אותו בחור ידע מדוע הרבי קורא לו, והכין עצמו לא להתפלל משום שיחה מוסרית, לא לסור

מדרכו. כשהגיע לרבי אמר לו: שמעתי עליך כי בחרת לך דרך אחרת, בוא אגיד לך משה: אינני יכול לעשות לך כלום, בחרת לך דרך אחרת, נו, לא אצליח להשפיע עליך. אבל מדוע קראתי לך: כי אתה היה נכד של ר' מרדכי מצ'רנוביל וכו' ואתה יודע, שאצלנו לא אומרים תחנון ביום ששי. ויש קפידה לעניין הזה, אני רוצה כי תבטיח לי שאיפה שתהיה לא תאמר תחנון ביום ששי. הבחור כמעט פרץ בצחוק... בבדיחות דעת אמר: שהר"בה יהיה רגוע, אני ביום ששי לא אגיד תחנון... הרבי ז"ל פתח עליו זוג עיניים גדולות באומר: זו לא ליצנות, אצלנו זו קפידה. לא אומרים תחנון ביום ששי! אני רוצה כי תתן לי תקיעת קף! הבחור נבהל מהרתיחה המיוחדת בה הוציא הרבי את הבקשה מפיו, ואמר לו: אתן לרב תקיעת קף. מיד כשהרבי תפס לו את היד אמר לו: ואתה יודע מה זו תקיעת קף?! תדע את המשמעות החמורה של הדבר, כמו כזה וכמה שבועות... "מבטיח" והרבי שוב: "תזכור תחנון ביום ששי לא אומרים" העני יצא החוצה, נו. מה כבר יהיה, לא אגיד תחנון, והלך לו. אך משום מה השבועה החמורה הזו, לא נתנה לו מנוחה: זה לא נקרא שאני מקיים לגמרי את השבועה, כי אינני אומר כלום, לא קריאת שמע ולא כלום, וכי זה נחשב לא לומר "תתנון"? הרהר לעצמו, לכן, חייב את עצמו, לבוא להתפלל, רק לא לומר תחנון... לחלוף כמה שבועות והוא שאל את עצמו בפחד: אם כל השבוע אתה אומר תחנון, ורק ביום ששי לא, ניחא. כך קימתי את תקיעת הקף, אבל הרי כל השבוע אינני אומר, לא רק ביום ששי... וכך תבטיח לבוא כל השבוע לבית הכנסת לומר תחנון, וכך תשיש הא לא יאמר. כטובן שכך התחיל טיפין לעלות על דרך התורה בחזרה.

ואדם שמתאמץ בדבר שקשה לו מאוד ועושה כפי כוחו הקב"ה נותן לו כוחות מיוחדים לעשות יותר מכפי כוחו וכשהוא עושה זאת מקבל הוא שפע ענק מן שמיא. בהגדה של פסח יתפארת שמשוין מובאים דברים שסיפר רבי בשמשון פינקוס על עצמו בעת רצון מיוחדת. בהיות בחור בשיבת בריסק, התגוררת בדירה מחמץ בדירה, והבדיקה נמשכה נוספים. ובליל בדיקת חמץ נותרתי לבדי בחדר מגור, בשעה המיועדת בדקתי את החמץ בדירה, והבדיקה נמשכה שעה ארוכה ועייפה אותי מאד, בסיומה התיישבתי לנוח. הייתי יגע, אך שבע רצון מקיום ההלכה כדינה. לפעם שאלתי את עצמי ומה דבר עליית הגג? הרי לא בדקו שם, אז החלה התרוצצות מחשבות בקרבי, מצד אחד חשבתי בליבי, מדוע דבר זה מוטל דווקא עלי? לעיפיותי הרבה היה מובן גם כי משקל הבטיח להרחיק מעלי את העול הזה, ומאיך הרצון לקיים מצויה בשלימותה, דחפני לבדוק עם את העלייה. בסופו של דבר גמלה בליבי ההחלטה, אני לא אכנע, אקיים את המצוה בשלימות, ואבדוק בדיקת חמץ כדון. עליתי במדרגות, הדלקתי את האור ועיני חשכו, לפי המראה שנגלה לנגד עיני, מסתבר שזה שנים רבות לא ניקו המקום שהיה מוכסה בשכבות אבק. לא היתה לי אפשרות, אפילו להתחיל בבדיקה, שלא לדבר על הגעה לחורין וסדקין, הרי על פי דין אין לבדוק לפני ניקוי המקומות, והעלייה הייתה חייבת בבדיקה, שכן הוא נחשב למקום שמכניסים בו חמץ. המלחמה הפנימית התעוררה בי מחדש, ברוך ה' חרף עייפותי, ואחרי חיל בעוז, ולא שנייתי את החלטתי לבדוק. בארית כוחותי התחלתי במלאכת הניקוי, במשך כל הלילה חיזקתי את עצמי קרוב לעלות השחר גמרתני לנקות. הדלקתי נר, והחילותי בבדיקה, סייעתי לאחר שעה קלה, למחרת הייתי עייף ותשוש, לנוח לא יכולתי עקב טירדות ערב החם, הייתי בלחץ גדול שבליל הסדר אני אתמוטט, אך ליל הסדר הגיע ועמו החל לפעפעל לי טעם חדש מתוק מאד, חשתי באור גדול, ואמרתי את ההגדה בתחושה נפלאה שאותה לא חשתי מעודי. כל אותו הלילה הרגשתי קירבת אלוקים, הייתי בתרוממות גדולה, כך עד קצת הסדר. לאחר צוות כשנגמר הסדר, לא הייתי מסוגל ללכת לישון, נשארתי ער כל הלילה ועסקתי בסיפור יציאת מצרים, הרגשה כזו של קירבת אלוקים לא היתה לי מיום עמדי על דעתי. בהתחלה חשבתי שהרגשה מרוממת כזו שייכת רק לליל הסדר, אך גם למחרת בבוקר, ובמשך כל היום המשיכה לפעום בקרבי עד היום הזה. אם יש לי אלקים. כך היתה לי הרגשה במשך כל ימי המועד עד שלא הייתי מסוגל להתנתק מהגמרא. לא עסקתי בשום דבר אחר, מלבד מה שנוגע לקירבת אלוקים. וכך קירבת אלוקים המשיכה לפעום בקרבי עד היום הזה. אם יש לי היום משוה, סיים הרב פינקוס, אין זה אלא מכוחה של מצוה אחת דרבנו, של בדיקת חמץ אשר נאחזתי בה וקיימתיה במסירות נפש.

מעשה נפלא סיפר רבי שמואל טרוביץ רב בראשון לציון. הובא בספר מעיני שמואל בשכונה שאני גר בה בעיר ראשון לציון היה יהודי קשיש שכבר עבר את התשעים בשם ר' לייב. הוא עלה כחמש עשרה שנה לפני כן מרוסיה. הוא היה אלמן וחי לבדו, פעם אחת ניגש אליו ואמר לי שיש לו דבר חשוב לדבר אתי: אתה רואה אותי היום, נוהג כיהודי חרדי לכל דבר ב"ה. אך ברצוני לספר לך שלא תמיד הייתי כזה. אני דלתי ברוסיה בלא תורה ובלא מצוות, במשך השנים עברתי על הרבה עבירות, אך בחסדי השי"ת זכיתי לחזור בתשובה, אך דבר אחד לא זכיתי לחקו ולמק עליו כבר שנים רבות, ואני מבקש את עזרתך בזה. וכך הוא סיפר: לפני למעלה מששים שנה, כאשר עברו על רוסיה הרבה תהפוכות, היו היהודים תמיד הקרובות הראשונים, המצב היה קשה מנשוא, פרנסה לא היתה מצויה היו צריכים

לשלם הרבה מיסים. ר' לייב סיפר שהוא ואחיו הגדול עסקו בממכר עורות, במצב שנוצר לאחר שהוטלו מיסים גבוהים, לא השתלם להמשיך באותו עסק, אך היתה אפשרות להקים אגודה מאושרת כחוק עסקה, פטורה ממסים, הם החליטו להקים אגודה שהיו חברים בה כעשרה אנשים, בראש האגודה עמד אחיו של ר' לייב, והם עשו עסקים שחורים, המנוגדים לחוק, במשוה של האגודה הפיקטיבית. אחד מחברי האגודה היה כושל ולא הצליח במשימות שהוטלו עליו, החליט אחיו של ר' לייב שהיה ראש האגודה להוציאו מהאגודה וכך עשה. הלה נעלב מאד, והחליט לנקום חברי האגודה, הדרך היתה פשוטה הוא הלך והלשין לפני השלטונות שהאגודה היא פיקטיבית. מיד הגיעו אנשי השלטון והענישו אותם בסכום כסף, ואז החליט אחיו לחזור למלשון כגמולו. ערך מכתב לשלטון על עבירה כלכלית מסוימת שהמלשין עבר ומוסר את המכתב לידו של ר' לייב, והוא שילשל את המכתב לתא הדאר. מכובן שמיד עם התקבל מכתב הלשנה זה, פשטו אנשי השלטון על ביתו של המלשין והענישו אותו בכל חומר הדיון. לימים החליט ר' לייב לחזור בתשובה על כל חטאיו, הוא ניזק במקרה הזה והבין שעשה דבר חמור ואין לו מנוחה, הוא ואחיו ביחד הלשינו על יהודי, אחיו בכתיבת המכתב, והוא שילח את המכתב, בזוה הגמול לו נזק כספי, ועתה מיסים ר' לייב את סיפורו, כאשר הגמול ב"ה לוקה ושיבה מופלגת, ואני יודע שקיצי קרוב, נשארתי שקוע בחטא שבין אדם לתברו, זאת תשובה מועלת, עד שישב את הגזלה, ואיך אוכל ללקן זאת? כאשר ר' לייב סיים את סיפורו, פרץ בכי מר והתחנן, רבי תעזר לי לצאת מהסבך הזה, הדבר הזה בנפשי. אמרתי לו: האם ידוע לך אם אותו יהודי חי? לייב: כן היכן הוא? ואם יש לו יורשים? על כך השיב ר' לייב: זוהי עיקר הבעיה, לפי מה שהוא שאלנו, נסטר אותו יהודי מומן, יותר מזה אינו יודע. חזרתי ושמעתי אותו מה אתה מצפה ממני, האם אתה רוצה שאני אסע לאיזור ההוא לחפש את עקבותיו? מה אני יכול לעזור לך? והוא בכה בלשן את ואמר לי: רבי אתה המרא דאתרא, וכפי שידוע, מה שהמרא דאתרא פוסק כאן מתקבל בשמים, מה שתטיל עליו אני מוכן לעשות, ולבלד שאקבל ממך פסק בכתב, שאני יצאתי ידי חובתי, ואני זכאי ופטור מכל, ועם פסק דין זה אוכל לבא בבית דין של מעלה, אם אתה רוצה תצרך אלך עוד שני דינים בבית דין, או שאתה תדון לבדך, העיקר הוא, שאני צריך ממך פסק דין המוכיח אותי. הדברים הללו הדהימו אותי, אמרתי לו שצריך לחשוב ולהתייעץ בדבר, התייעצתי עם תלמידי חכמים שונים, וכולם התקשו איך ניתן לזכותו לגמרי ולפטור מכל וכל. החלטתי לצרף את רבני העיר של ראשון לציון הרב יהודה דוד וולף והרב יוסף קאהן שנשב בבית דין לחקור את ר' לייב על פרטי המעשה, ואחר כך להחליט כפי"ד מה ניתן לעשות. הזמנתי את ר' לייב לבוא כעבור עשרה ימים ללשכת הרבנות בראש"צ ליום רביעי בשבוע, בשעה אחת עשרה בבוקר. ככל שהתקרב אותו יום רביעי חשתי מועקה קשה, מפני שלא יצאתי שבאותו מושב בית דין ימצא פתרון מעשי.

יום אחד לפני התאריך שקבענו ללמוד ביום שלישי בשעת בוקר מוקדמת, דופק ר' לייב על פתח ביתי, דפיקות חזקות, הוא נכנס כשכולו נרגש ונשען, ואומר לי: בצהלה ב"ה הבעיה נפתרה על הצד הטוב ביותר, וכך סיפר: שבימים האחרונים קבל ידלקת והחליט ללכת לרופא. ליד קופת חולים הוא פגש יהודי מבוגר שניכר עליו שללה מחבר העמים, אותו יהודי התחיל לגלגל שיחה עם ר' לייב ושאלו מניין הוא? השיב אותו אדם, שהוא מאותה עיירה שבה היה גר אותו יהודי, שהוא הלשין עליו במכתב ששלח, שוב חזר ר' לייב ושאל אותו אולי הכרתו או שמעת על פלוני? השיב הלה בודאי, הוא היה חמי וארני חתנו, חזר ר' לייב ושאלו היכן אתה גר? השיב לו כאן בראשון לציון בשיכון הרוסים עם אחתי ומשפחתי. ר' לייב קרה, לשמוע שאכן מבוקשו נמצא, ואמר סיפר לו את אשר קרה, והוא הודיעו אליו לביתו, הוא הצטרף אליו מיד, כשהגיע לביתו וסיפר לו שוב את כל הסיפור, קמה אשתו ואמרה: שהיא זוכרת היטב את הסיפור, איך שאנשי השלטון פשטו לפתע על הבית, היא גם זכרה את סכום הכסף שהם לקחו ועוד פרטים שונים שהם היו ידועים עד אז לר' לייב. ר' לייב היה אז האדם המאושר ביותר על אדמות, מחשמים זיכר אותו באופן פלאי למצוא את המשפחה, שהא הכי חפץ, אמרתי לו: עתה צריך לברר בדיק מן הם יוצאי חלציו שלחם משפט הירושה. אחרי דרישה וחקירה התברר, שישנם שלשה נכדים ברוסיה שהם הירושים עפ"י דין תורה, ואז הוא ניזק שכאשר עזב את רוסיה כדי לעלות לארץ, היתה לו תכנית שחזקו בנכד שהכילה סכום הזהה בדיק לסכום הנזק שנגרם ע"י ההלשנה, את הכסף לא ניתן היה לקחת עמו לארץ, אך קיימת אפשרות להעביר את הכסף מהבנק לתושבי רוסיה, אמרתי לו שאת סכום הכסף שנשאר בספק יעביר לשלושת הירושים, והם יאשרו שקבלו את הכסף בבנק כתובו, כך עשה, וכעבור זמן מה הגיעו שלש קבולות שביחד היו שלולם על כל החוב. על להתבונן עד כמה היה עזר למשתלד לחזור בתשובה, אדם שעשה עול לפני באיזו עיירה נידחת לפני למעלה מששים שנה, האם שייך בדרך הטבע למצוא עקבות? ומה גם שהדבר קרה תחת שלטון ברית המועצות, במקום שאנשים חיו בפחד אימים, והמדינה סגורה במסך ברזל כפי שהיא זו, מאיך דאן היהודי התאמץ בכל כחו, זכה לעזר השי"ת נפלא. מתוך ספרי רבי יוסף חיים אליהו בעל הדברי חיים.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: מה הסיבה לצרות שיש ליהודים יותר מאשר לשאר אומות? **תשובה:** כותב הכלי יקר בפרשתנו, משום שאצל היהודים יש הרבה מחלוקות ומריבות וזה עיקר הסיבה שישארם בגלות, והיינו שאדם הרוצה לזנוק מעצמו צרות ויסורים עליו להימנע ממחלוקות ומריבות המכלולות אותו עצמו, ורק באחדות מצליחים. וכענין כותב רש"י בפרשתנו על הפסוק אמר נודע הדבר שיש בהם בעלי לשון הרע רואים עד כמה חסר לשון הרע שמשחית כל חלקה טובה וגורם כאלו רעות לעם ישראל.

שאלה: כשהקב"ה גזר משהו בעולם האם ע"י השתדלות אפשר לבטל את הגזירה? **תשובה:** הגמ' אומרת שהטעם שפרעה גזר כל הנה הילוד האירה תשליכוהו הוא משום שראו חרטומיו שהולך להיוולד מושיען של ישראל ובמים הוא לוקה, לכן גזר שזרקו את כולם ליאור. ז"א שכל הזריקה לייאור היתה להיפטר ממה, לבסוף הוא גזר בביתו למדנו מכאן, אומר הסיטפילע ר"ל בעשה אנדל ותחבולותיו לא יועילו להזיז אפילו זיו ממה שנגזר. ולא עוד אלא שהפעולות שעושה כדי להפטר ממה שנגזר עליו, הן אלו שביאוהו עליו את מה שנגזר עליו. רואים מכאן ג"כ יסוד חלו בהנהגת ה' בעולם, שמה שנגזר אי"א לעצור ולמנוע אפי' שברך הטבע זה לא נראה מציאותי ואי"א לעצור גזירות שמים. וברור שכשאדם עושה רצון ה' בדרכיו הוא אלא יכול להינזק כלל עי"ז, אבל שכאדם עושה כל מיני פעולות שהם נגד רצון ה' כגון שהוא חפץ להצליח באיזו עיסקה והוא חושב שאם הוא יצא קודם או יצא אחריו יסיון התפילה או יותר על לימודו או צלילת, אז צריך לזכור עיניו זה שאין סיד כלל כשעושה נגד רצונו, והכל כשעושה רצון ה' מובטח לו שיצליח. **ויש להוסיף** שזה הכל ע"י השתדלות טבעית שאז אי"א לשנות כלום. אבל יש דרך אחרת שאפשר על ידי לשנות מה שנגזר, והדרך האחת היא תפילה מלב נשבר ומועמק הלב. כגמו, שכל מיני בפרשתנו שאפילו שנגזר על בני ישראל עבדות 400 שנה, ברגע שמת מלך מצרים ויאחזו בני ישראל מן העבודה והם הרבו בתפילה אז ותעל שוועתם אל האלוקים של העבודה ונחשב להם קושי השיעבוד כדי להיגאל 190 שנים קודם זמן גאולתם. וכמו שכותב כאן רש"י וידע אלוקים: נתן לב אליהם ולא תעלים עיניו מהם. רואים את הכוח העצום שיש לתפילה שיכולה לבטל גזירות קשות ולהסיר חרון אף מישא"ל, ולשנות הטבע.

שאלה: האם יש איסור לקנאות או שזו רק מידה שמוציאה את האדם מן העולם? **תשובה:** ב"אילת השחר' למסכת זבחים עמוד קפה כתב שאין איסור אבל זו מידה מגונה, ויש לדייק כענין ביאור החיים' ריש פרשת שמני. רובי חיים קניבסקי ב"ארחות יושר' ערך קנאה הביא מדרש שיש משמעות שזה איסור.

שאלה: האם בשביל להיות אדם גדול, האם חייבים להיחלף עם טבע ועמידות טובות? **תשובה:** להפך. האדם השלם ביותר הוא אדם שנוכל עם טבעו, ושינה את הטבע. ויש בספרים סיפורים עכ"ל אנשים שנוודו עם טבעו רע ויצאו ענקי הדרות.

שאלה: מדוע כול רבי שניאור קוטלר זכתה לילדים למרות שהייתה עבודה? **תשובה:** לאחר אירוסיו בנו של רבי שניאור קוטלר ה"ה רבי מאיר זצ"ל שהיה בחירי עולם התורה בזמנו גילו אצלו את המחלה הארורה שהתפשטה בכל גופו והרופאים אמרו שאין סיכוי כלל שהוא יחזיק יותר מכמה חודשים בודדים בחיים, כמובן שההורים מכל הצדדים המליצו לעזוב את השידוך אך הכלה החליטה שעליה המשך עם השידוך ולאחר דו"ח החליטו לשאול את רבי משה פינשטיין שהכריע שאם הכלה רוצה עליה להינשא לו למרות הזמן הקצר שזה יהיה, החתונה כמובן היתה עצובה, רבי משה סידר את הקידושין ולאחר מכן בירך את הזוג שיזכו לילדים, הבכי באותה החופה היה רב. לאחר החתונה המחלה הואטה, ולהפתעת הכל היתה נפקדה ולאחר כשנה נולד ילדם הבכור, לאחר הלידה הכלה היתה עצובה עד למאוד ורבי מאיר התעניין למה היא עצובה, ענתה הכלה שכיוון שרבי משה ברכם לילדים היא חוששת מאוד שבעת יוולד להם ילד ואז ימות ר' מאיר ולכן היא רוצה שבעלה יהיה כמו רבי עקיבא בשעתו ילך ללמוד בבית מדרש 24 שנים מפרשות מוחלטות ויזכה לחיות עוד שנים רבות ועדיף מאשר שיחיו ויזכו להם לילדים וכן הוא אומר, כמובן כששמע זאת רבי מאיר הוא המליץ לאכת לרבי משה לשאול מה לעשות אך רבי משה ענה שאין זה דרוש כל תורה שציוותה אותו פרו ורבו ועליכם להמשיך לחיות כרגיל, כמובן שהם שמעו לדבריו ולאחר שנה נולד להם עוד ילד ושבעו לאחר הלידה רבי מאיר נסתלק לבית עולמו, לימים אשת רבי מאיר נישאה לאלמן אחר ולא נולדו להם ילדים לאחר ביקור אצל רופאים הכי גדולים אמרו כולם פה אחד שאישה זאת עקרה ולא מבנים כלל אך ילדה את בניה הראשונים, ולא ידעו שזה משום החסד שעשתה עם רבי מאיר.

שאלה: מי שחל עליו איזה קבלה של מיתה מה יעשה? **תשובה:** רבי יוסף חיים זוננפלד שקלל מיתה כותב שישן עם נעלים כדי לטעום טעם מיתה ותתקיים בזה הקללה.

שאלה: ביום כד טבת תשכ"ו נפטרה מרת מרים מזרחי ומאז החלו לעלות על קברה לבקש שיעושה, מי היתה מרים מזרחי ומה הסגולה בתפילה על קברה? **תשובה:** בביתו של כ"ק האדמו"ר רבי שלמה מזוועה עבדה כובסת צדקת ויראת שמיים אותה עושה לא זכתה להיפקד בילדים שנים רבות. יום אחד, בעת עבודתה בבית הרב, נכנסה היא

לחדרו והחלה ממררת בבכי, שהרבי יברך אותה בזרע של קיימא. הרבי שמע את בקשתה של מרים הכובסת אך לא בירך אותה. מרים לא הרימה ידיים, וכשראתה שהרבי שירך לה העניקה לה מברכתו היא עמדה בחדר כשדמעות חמות זולגות מעיניה. הרבי שראה את צערה הגדול של הכובסת הצדקנית, החל ממרר בבכי יחד איתה. מרים לא אמרה נושא, היא פנתה אל הרבי בשאלה: "מדוע כבוד האדמו"ר אינו מוכן לברך אותי בילדים? השיב לה האדמו"ר בצער: "אם אברך אותך כעת ייוולד לך בן, אולם עוד לפני שגייע לגיל מצוות הוא יחלה ויפטר מן העולם, מירם הצדקת שמעה את דברי הרבי ואלה מביקשה לעמוד על שלה והתקשה לקבל את ברכתו. הרבי נעתר לבקשתה וברך אותה בילדים. ואכן, לא חלף זמן רב והנה נפקדה הכובסת, ולאחר תשעה חודשים ילדה בשרה טובה בן. הבן גדל והגיע קרוב לגיל מצוות, ונבואתו של הצדק התקיימה: הוא חלה במחלה קשה והלך לבית עולמו זמן קצר לפני הגיעו למצוות. לצערה של מרים הכובסת לא היה גבול. בנה יחידה היה כל עולמה. את צערה היא הפנתה למעשי חסד וצדקה, ואת רוב הכסף שהרוויחה הייתה מחלקת לנענים תלמידי חכמים וממש הקדישה את חייה למעשי צדקה. לאחר שבנה נפטר, כשהיו נענים יהודים לאדמו"ר מזוועהיל זע"א לקבל ברכה לזרע של קיימא, הוא היה שולח אותם למרים הכובסת. לכו אליה, היא תברך אתכם ותקבלו כל מה שאתם מבקשים. לאחר פטירתה של מרים הכובסת הצדקנית בשנת תשכ"ו, החלו יהודים רבים לעלות לקברה כדי להתפלל שם על ילדים, ומאז ישנם סיפורי מופת רבים על אנשים שנקדו לאחר שהתפללו על קברה. קבר מרים הכובסת נמצא בהר המנוחות בירושלים,

שאלה: מי תמיד שמח? **תשובה:** רבי יששכר מאיר היה אומר המונח בלימוד, כל עת ועת, הרי הוא תמיד מלא שמחה, ובאמת בישיבת תמיד אפשר לבדוק מי שנתן ומא לא, לפי הבעת הפנים, אם רואים בחור מלא שמחה, כנראה שהוא לומד טוב! ולהיפך, אם רואים בחור שהוא תמיד דוקרני וממומרר, ואינו מרוצה מהחברות ולא מהשיעור, סימן שאינו מונח היטב בלימוד. מניין שכך שכי.

שאלה: כמה תושבים יש כיום במדינת ישראל? **תשובה:** 7.208 מיליון תושבים. 7.208 מיליון הם היהודים (73.2% מכלל האוכלוסייה), 2.080 מיליון – ערבים (21.1%). 0.554 מיליון – אחרים (5.7%). במהלך השנה נולדו 179 אלף תינוקות (73.3% לאימהות יהודיות), 24.1% לערביות ו-2.6% לאחרות. הגיעו לישראל כ-45 אלף עולים חדשים, כ-75% הגיעו מרוסיה ומאוקראינה. נפטרו 50 אלף איש ו-25 אלף ישראלים אשר שוה בחו"ל יותר משנה.

שאלה: למה מועילה פעילות גופנית, כהתעמלות וכדו'/? **תשובה:** הרמב"ם בהלכות דעות ד יד כותב, ועוד כלל אחד אמרו בכריאות הגוף, כל זמן שאדם מתעמל ויגע הרבה וכי' אין חולי בא עליו וגופו מתחזק. והפעילות היא טובה לגוף זה הליכה, ובא עליה וירידת מדרגות היא פעילות גופנית טובה. וכן שאר התעמלות מועילה לחזק את הגוף גם מהבחינה הזאת שגופו חזק ופחות יחלה בכל מיני מחלות שבאות בעקבות התנוונה. וגם מי שמתעמל יכול לקשר נעלים לבד בעמידה עד גיל מבוגר, ויכול לעלות מדרגות ועליות בלי להתנשף שעה קודם ושעתיים אחרי, ויכול ללכת עד גיל זקנה ושיבה.

שאלה: איך יתכן שאדם מבקש סליחה ומחילה ואעפ"כ זה לא עוזר לו כלום? **תשובה:** ישנם אנשים שהפנימית את חשיבות בקשת הסליחה והם מנצלים את זה באופן צניי, מיד כשחברם או בן הזוג מבלגן על משהו הם מיד אומרים סליחה סליחה לא התכוונתי אני מתחרט. אז ככה, אם החרטה והסליחה הם אמיתיים ורואים שהוא משתדל מאותו היום להיות יותר טוב אז זה בסדר אפי' עם השתדלות מועטת. אבל אם משתדל לעשות את כל מה שעשה ולא רואים שום התקדמות בהתנהגות, אפי' לא טיפה, אפי' לא משהו קטן, אז זה כמו אחטא ואשוב, ואז אין סליחה שלו שום משמעות. ולפעמים אפי' פוגע יותר ועדיף שיתוק, ומכסה פעויל לא יצליח מודה ועוזב ירוחו. ואי"א לחזק ברגשות של השני באופן תמידי, ולא פלא אם לאחר זמן הוא עוד עלול לקבל דרישה לניתוק הקשר.

שאלה: באיזה משחקים כדאי שהילד יישחק ובאיזה משחקים יש למנוע מהילד לשחק בהם? **תשובה:** ברור הוא שילד צריך לשחק וזה גם בריא וטוב לו אם הוא יישחק, אך כותב רבי שמשון פינקוס שהמשחקים שיש לתת לילד הם רק משחקים שלא יפתח בהם תלות לכשיתבגר, כגון משחקי הרכבה למינס שלזה הוא לא ימשך בתור גדול. אבל משחקים שהמשיכה אליהם תתפתח במשך השנים חייב להימנע מזה בתור ילד כי זה עלול להזיק לעתידו של הילד וכגון משחקי מחשב וכדו'. שאמנם כעת הוא יכול לנוח בצהריים אך המחיר עי"ז לעתיד הוא גבוה מאוד. לגדל.

שאלה בחושן משפט: מוכר אמר לקונה שהוא מוכר לו בהנחה של 10 אחוז אבל התברר שהוא אמר לו את זה להרגשה הטובה ובאמת הוא לא עשה שום הנחה אלא צריך להחזיר לו את העשר האחוז שרימה אותו? **תשובה:** כיוון שלא התנה זאת מפורש בקניה שקונה ע"ד ההנחה אין צריך להחזיר לו את העשר אחוז. מה שכן המוכר עבר על איסור לא תנו וגניבת דעת. משפט כהלכה.

מדור זה י ש להימנע מלקרוא בשבת: הרעיונות שחשלו השבעו: א. **הרחקת זנובונים** אפשר להחשיב בחנינות

טמבור מדבקות צהובות ולתלות בפלורסט (הזנובונים נדבקים לזה). אחר כתב: לגבי זנובונים מוטב להם באים בדי"כ מפורט שמבשילים וגם כדאי להקפיד על ניקיון כללי בשיש, בכיורים, לשפוף אקונומיקה לחור ניקוז בכיר, וכן להחליף את הסקוטש לעיתים קרובות. **ב. ניתן להשיג עבודות של גן** תובת מילל עם עבודות נפלאות מהרבנית גודלסקי שזה גם מאד חיובי בדרך התורה, וגם דברים מאד יפים ונעים עושים את כל העבודה, וזה בחינם. הכתובת היא: rinmnbv@gmail.com. כמ"כ יש את "קרית גן" ששולחים בערך כל שבוע דפי משימה אקטואלים בחינם וגם מוכרים המון תוכן לגנונת אפשר להירשם במייל 3372545 ואז @gmail.com. כמ"כ הצעירה הנודעת ח. איזונשטיין (מזיקור) נותנת בחינם לזיכוי הרבים במייל gmail.com/6743046.

ג. דלתת שלא נסגרת טוב יש בטמבור גומי ששמים בין המשקוף לדלת זה חוסם את האוויר שלא יכנס. העיור שנורמלקס אינו פתרון לעצירות כלל, וגם אינו מביא לפעילות תקינה ונורמלית של המעינים, אלא זה חומר ששולש כדי לשרוד עם עצירות מוררה. **ד.**

לגבי מי ששאל ששאל באמצע הלימוד: א. לאכול פחות פחמימות. ב. לשתות יותר. ג. ללמוד דברים שמענינים אותו. ד. גם אם לומד משהו שלא מספיק מגרה לו את המחשבה כמגעה העייפות יעשה הפסקה ויתעניין במשהו שיותר מעניין אותו כדי להתעורר. ה. לשתוף פנים. ו. לעמוד בזמן הלימוד כשמרגיש שהעייפות רבה. ז. אולי זה בעיה לבקש מרופא משפחה הפנייה לבדיקות דם כלליות יתכן שויטמין B12 נמוך מאוד. **עוד תנבו:** הפתרון הכי טוב הוא לישון מספיק שעות אבל יש לשים דגש שהשינה הזאת תהיה איכותית עם מספר דברים שרבים לא מקפידים עליהם - להפסיק לאכול כשעתיים לפני השינה, לישון בחדר חשוך קריר עם סביבה נוחה. במקרה של עייפות מאולצת ניתן לאכול משהו מתוק, לדבר עם חבר על נושא מעניין קצת זמן, לזאת לסיבוב קצר, לתפוס תנומה של 10 דקות. **ה. מנגט של הארונות** לשלוח מילל לכתובת k0533148846@gmail.com. **ו. לרוב, עור קשה נגרם** בגלל

נעל לא מתאימה לרגל, כך למעשה אזור מסוים דורכים עליו יותר, ואז שהנעל נוחת שם, וכדומה. מומץ לקנות נעל יותר איכותית, שתומכת בכל כף הרגל. בדוק ומנסה. **ז. לגבי מי שכתב שאפשר לנקות מראות עם עיתון** שימו לב להתזין קודם את החומר למראות ואז לנגב עם העיתון זה מנקה מעולה ולא משאיר סימנים וסייבים כמו סמרטוט. **ח. לגבי החלת שמתפוררת** כדאי ללוש את הבצק 10 דקות לפחות ולא לשים המון מים. **ט. עצה בס"ד לכסיסת ציפורניים** ישנה חיות אצבע פלסטיק שמלבישים על האצבע. הפתרון יעיל יותר, מריחת לק מיוחד בטעם מר כך כשהילד יכסוס ציפורניו יהיה לו טעם מר בפה ולא יעשה זאת. **י. לכאבי בטן:** לבדוק חיידק הליקובקטור פלורי או כעיי"ז בקשר מרופא בדיקה. יש קטפון עם פתרון טבעי עי"י חיידקי פרוביגים טלפון קו מדע: 0794-7964627. אפשר לנסות הפתרון שלהם, לבד, בזול ובלי סיכונים. אפשר שכדאי גם לשלוח צליאק. **יא. פטנט לנעילת ארונות** עי"י מנגט לחיצה לזה חלק בפלסטיק עם קפיץ ובסופו מנגט שמתחבר לתחת המדף במנגט הדלת עי"י מנגט בשני הצדדים. ממליץ על האיכותי בלבד!!! קיים אצל "אחים ביטר פרזולי" הירקון 23 ב"ב. **יב. שיער לבן בגיל צעיר** בעבר שאלנו את רבי חיים קניבסקי וענה: ללמוד הלכות ראש חודש.

התורה חסה: למי שיש פתרונות לבעיות דלהלן מתבקש לשלוח פתרונות למייל שבסוף העלון: א. איזו עבודה מתאימה לאתם עם הפרעות קשב בגבול (ADHD) בת 23 נשואה? **ב.** מה הפתרון להוצעה ברגלים ו/או מפרקי ריח רע משם וכן מה עושים עם נעליים עם ריח להוציא את הריח? **ג.** יש לו בן קטן שבמשך היום מקלף את העור באצבעות הידיים ליד הציפורניים וזה כואב לו וזו נראה טוב אך אפשר לגרום לו להפסיק מהקלף? **הזהר!** **ד.** מה עושים עם "עור מת" בצידי הציפורניים ברגליים? **מסב כאב רב. ה.** פעם פורסם על שיוף ציפורניים כפתרון לציפורן חודרנית. נודה למי שיכול לפרט איך בדיוק עושים את זה, כדי שנוכל לנסות. **ו.** איך אפשר להוריד את השחור שיש על הציפורנית של נרות חנוכה. **ז.** יש לנו בן בגיל שידוכים, שיש לו שורת שערות לבנות בקונו, מי שילדע פתרון לבעיה? **ח.** מה עושים עם רטיבות בכף היד לילדים שמבוגרים? **ט.** עצה לניקוי של טלית בבית כתחליף לניקוי יבש? **עצה** כיצד להוריד מהסוודר דבק קצף מתנפח, נרכש בטמבור ומשמש בדי"כ למילוי חורים עי"פ רוב בצבע כתום.

הלכות הקשרות לפרשה עניין שנים מקרא ואחד תרגום ידיעם דברי הבעל הטורים בתחילת הפרשה שנתן רמז בפסוק הראשון לחיוב לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום וז"ל: ואלה שמות בני ישראל, ר"ת ואדם אשר לומד הסדר שנים מקרא ואחד תרגום בקול נעים שיער יחיה שנים רבות ארוכים ועולם עכ"ל. **להלן שיוון דיני שנים מקרא:** קריאת שנים מקרא ואחד תרגום הוא חיוב גמור. בשו"ע או"ח רפה ובמשנ"ב שם הביא שירא שמים יקרא גם רש"י. לתרגום יש מעלה מיוחדת שניתן ביטוי, ולרש"י יש מעלה מיוחדת שמפרש הכתוב עי"פ חז"ל יותר מהתרגום. והכי טוב לומר גם תרגום וגם רש"י. **ואם אינו יכול יש שכתבו** להעדיף תרגום משום שכתב ברוח הקודש (כן הביא רבי חיים קניבסקי). **יש שכתבו** שעדיף רש"י משום שיותר מבאר (מהרש"ל). **ויש שכתבו** להעדיף לקרוא המקרא פעם

שלישית (כי יש שאין ע"ז פרש"י) עם הרש"י משום שהוא יותר מפרש העניין (כן כתב בשו"ע הרב). **במקומות שנהגו** לעמוד בעת קריאת התורה כגון א"י, ישיב, עשר הדברות ולפני חוק, יש לעמוד גם בשניים במקרא. **יש שקראים** הפרשה לסרוגין כל יום קטע אחד וכדו', ושירי לעשות כן. **אבל אלו הקוראים** כל הפרשה ברצף אסור לדבר באמצע שניים מקרא אלא מענייני הפרשה או בלימוד, ובין מקרא למקרא או לתרגום שיר לדבר. **אם שכח** משבוע שעבר י"א שיקרא קודם של השבוע שעבר ואח"כ של השבוע הזה. כן פסקו הרב אלישיב ורבי חיים קניבסקי. יו"א שיקרא קודם של הפרשה והוא. **סדר קריאת** שניים מקרא אחד מקרא ועוד פעם מקרא ואח"כ תרגום וי"א מקרא תרגום ואח"כ מקרא. **הזו"א**. **את הב' שאף** של השבוע אפתי כנסת לקרא ממנה של שבת קודמת, **מאז** כבר קוראים בבתי כנסת את המקרא של שבוע הבא. וי"א ממוצי"ש. **מנוחה** ו**המנוחה** להשלים קודם הסעודה של שבת בבוקר. **ויזהר** לסיים עד יום רביעי של שבוע אח"כ. ובדיעבד מהני להשלים עד שמחת תורה. **אפשר לקרוא** יחד עם הבעל קורא בחשך ויכווין לשמוע הבעל קורא. **יש צורך** לקרוא קריאה של יו"ט וה"ה הפטרות. האר"י מביא שאין לקרוא שנים מקרא בלילה. ובליל שבת מותר.

חידות

חידות שינון הפרשה ע"פ סדר הא-ב. תשובה בשמוך לשאלה. מתיאם גשם לילדים: א. כשנולד משנה התמלא הבית; **אורה.** ב. בת פרעה; **בתיא.** ג. ג. של משה; **גרושם.** ד. רשעי ישראל; **דתן ואבירם.** ה. משה לקח את אשתו ובניו על; **החמור.** ו. מה אמר הקב"ה למשה על אהרן; **וראך ושמה בליבו.** ז. במה אמר משה שהנפך למטה; **זנב.** ח. היכן הוא הר האלוקים; **חורב.** ט. צדיקי ישראל. המשך את המילה שו; **טורי ישראל.** י. למי היו שבע בנות; **יתרו.** כ. איזה בתיים קיבלו המילדות; **א. כהונה לוי ומלכות.** ל. יוכבד היתה בת; **לוי.** מ. מה היו שפחה ופגעה; **מלכות.** נ. כמה מורידים במקום קדוש; **נעלים.** ס. מאיזה אילן דיבר הקב"ה עם משה; **סנה.** ע. איך יתן לך העם ב? **עיני מצרים.** פ. ערים שנבנו ע"י ישראל בפרך; **פיתום ורעמסס.** צ. ארץ משה; **ציפור.** ק. מה עשו בני ישראל כשהבידו עליהם את העבודה; **קוששו קש ותבן.** ר. האם הגדול; **ראובן.** ש. כמה נפשות ירדו למצרים; **שבעים.** ת. מה הפסיק פרעה להביא לישראל; **תבן.**

חידות לפרשת שבוע: א. מיהו המת החי בפרשה; **ב.** היכן ג' מקומות בחומש שמות מופיע מתמול שלשום; **ג.** האם אור זה טוב; **ד.** איזה דבר שקשור לשיא החורף מוזכר בפרשת שמות; **ה.** איזה חיל חיים מוזכרים בפרשה; **ו.** פסוק בפרשה שמסתיים באות ס;

חידות ידע תורני: ז. איזה בית קברות מובא בגמ' שפנים אותו מפעם לפעם ולכתחילה; **ח.** מתי מטבילים בהמה במקווה; **ט.** איזה דין עדיף לא לעשות בראש חודש; **י.** איך יתכן שיכרף על שקדים מוזהות לכתחילה; **יא.** איזה ברכה במדך ובנוסח של הברכה נאמר מעשה שעושה, למרות שלפעמים עושה משהו אחר מהנאמר בברכה; **יב.** איזה דבר למרות שיש לו סימני טהרה הוא אסור בגלל מעשיו;

חידות לבוגרים ממלכת משבת: יג. פועל עבד אצל מעסיקו שבנה ימים ושכרו כדור זהב לשם כך הוא חתך את הכדור זהב שלוש פעמים בלבד ובאמצעותו הוא שילם מידי יום ביומו את הסכום המדוייק המגיע לו לאותו היום ולא יותר, (לפעמים הוא היה צריך להחזיר לו מיום האתמול); **יד.** לאדם הני עשרה שקדים מלאים במטבעות זהב. בכל השקים משקלם של המטבעות שווה והיינו כל מטבע שווה 10 גרם, מלבד שני אחד שבו יש מטבעות מזוייפים שמשקלם כ"א תשעה גרם, איך יוכל ע"י שקילה אחת על משקל בעל כף אחת לדעת איזהו השק המזוייף;

חידות לשאל את הילדים: טו. מתי שותים בלי ברכה; **טז.** מה מותרת למצוה או חיים קמצא; **יז.** מי יוצא לקלות ע"י חור בגודל סיכה; **יח.** שני אחים תאומים אחד בו ארבע אוחד; **יט.** חגוש? **כ.** איך אפשר לכתוב 400 ספרי תורה ביום אחד; **כא.** איזה אוכל מברכים עליו ומזכירים בברכה את שם האוכל; **כב.** איזה שם מוזכר מהתנ"ך בכתב ישר והפוך אותו הדבר; **כג.** צרופי מילה מיליה מה?

תשובות א. מצוה ועני מובא ברש"י שחשובים כמת. **ב.** בפרשת ד' ו-ה יד. וכן מופיעים שור נגח מתמול שלשום. **ג.** ותרא כי טוב, ואמר רש"י נתמלא הבית אורה. **ד.** ידו מצוה **ט. שלב.** חמש שאל חמור. **ו.** רעמסס. **ז.** מכות יב וכ"ה ברמב"ם רוצה ז וז דקברות של היר מקלט מפנים במות הכהן גדול. **ח.** שבת נה. טבעה על צוואר הבמה שנטמאת טובלים בהמה לטהר הנתע. **ט.** ש"ע אבהע"ז קכו כתב לא לית גו בראש חודש כי יש ספק איך לכתוב האם בא לחודש פלוני או ביום א לחודש פלוני. **י.** שקדי מרק. **יא.** לישב בסוכה למרות שלא תמיד יושב אלא עומד ואוכל כמו קולדקס בביכ"י שעושים סוכה ושומחת בית שואבה. **יז.** זוריר חילוי סה. **יג.** הוא חילק את הכדור זהב לחתיכה אחת בגודל שבעית, חתיכה שניה בגודל שתי שבעיות, וחתיכה שלישית בגודל ארבע שבעיות. ביום הראשון נתן את השבעית, בשני נתן את שתי השבעיות ולקח את השבעית, שלשית נתן השבעית שלקח, ברביעי לקח את כל השלוש שבעיות ונתן את הארבע שבעיות, בחמישי הוסיף השבעית וכן הלאה. **יח.** יוציא מהשק הראשון מטבע אחד מהשק השני שתיים וכן הלאה ואז ישקול כל מה שהוציא ולפי מה שישקול יוכל לדעת איזה שק הוא של התשע, כי הוציא כ"ה 55 מטבעות, אם ישקול 549 גרם סימן שהמזוייף הוא השק הראשון וטו. **טז.** שיקול שהוא משתיים וכן הלאה. **טז.** באמצע הסעודה. **טז.** בר. **יז.** אויר בבלון נפוח. **יח.** משפחה שיש לה שני זוגות תאומים בהפרש של שנה ושני האחים הם אחד

מכל זוג. **יט.** יכתוב 400 ספרי תורה ביום אחד. **כ.** המוציא לחם. **כא.** דוד המלך וכן אביו ישי. **כב.** מים שלנו. מים חמים. מים קרים. מים טעמים. מים אחרונים. מים מינרלים

חידון משמעותי מילים לפרשת שמות: ט' משמעותי למילה חיה

א. חיה - מילדת. "כי חיות הנה" רש"י: בקיאות כמילדות (שמות א, יט). **ב. חיה - "כי חיות הנה" רשב"ם:** חיות **ופקחות.** תרגום: כימון אנון. **ג. חיה - "כי חיות הנה" תרגום יונתן בן עוזיאל:** זריזון וחכימין בדעתיהן. **ד. חיה - רוח חיים.** "ותוצא הארץ נפש חיה" רש"י: נפש שיש בה חיות (בראשית א' כד). **ה. חיה - "ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה" רש"י:** כעת הזאת שתהיה לך חיים כשנולדו לך שני שלמים וקימים (בראשית יח' י). **ו. חיה - יולדת.** "והחיה תנעול את הסנדל" רש"י: יולדת (וימא עג:). **ז. חיה - בעל חיים.** "והחיה וכל בהמה". **ח. חיה - שם של אשה.** **ט. חיה - האשה חיה את חייה.**

היגעים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

לא אכפת לי לצום כל השבועיים, הבעייה היא שבכל פעם שאני צם אני מרגיש מאוד רעב.

סנדלך אכפת ינבש בשעת בין ערביים ליד נעליים שמתינות לתיקון ונכנס. ישאלו אותו: למה אתה לא מתקן את הנעליים? אז הוא אמר: הטר עוד לא זדלק.

אומרים ש"צוחק מי שצוחק אחרון". אז אומרים.

כשאני אהיה סבא אני אתן דמי חנוכה גם לכנדים שיבואו אחרי חנוכה.

הרגע הזה שדלת המעלית נפתחת בפניך ועשרה אנשים צופים עומדים מולך ולא מורידים ממך את העיניים עד שהדלת נסגרת.

שף שרגא במתכונ נמצח: ופול בלגי לימון.

אמא'לה, עוד מעט פורים ואני מזה לא מוכן.

שאלה שנשלחה למערכת העלון השבוע: האם הוודעה "יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ 456@gmail.com" מתייחסת גם לאלו שרוצים להשיג את העלון בכתב גדול במייל הנייט?

המשטי גורא קומיקס לתת מתנה לבר מצווה ולא מצאתי. אז נתתי לו כסף, שהוא כבר יחפש.

אם אני הייתי גור גמדי הייתי מאוד נעלב: למה לעגבניה גמדיית קוראים עגבניית שרי ולי קוראים גור גמדי ולא גור שרי.

הרגע הזה שאתה נחץ מחסודור בלי כיפה ומשקפיים ועם פאות סתורות.

אתה לא יודע עד כמה אתה מוצלח בהנדסה וחישוב זוויות עד הרגע שאתה הולך בקור עם ידיים בכיסים של המעיל, ומאזן את המצב בזווית מדוייקת לכיוון הרוח כדי שהכובע לא יעוף בלי שתצטרך להחזיק אותו.

הלחץ הזה שמא כבר הפסיק הגשם ואתה עדיין עם המטריה פתוחה.

הרגע הזה שאתה מנסה להיזכר איפה זרקת את המטריה כשנכנסת לכולל.

ההנאה הזו לנשוף לתוך הכוס תה כדי שהמשקפיים שלך יתמלאו אדים.

הרגע הזה שאתה שומע רעש מבחוץ ואוזניך מתחדדות אוטומטית להאזין אם יורד גשם או שזה האוטו פח הזבל.

הרגע הזה שאתה בא לעבור את הכביש ומגלה נחל נובע, נעצר לשניה כדי לחשב איפה הנחל הכי צר, ואז חוצה אותו בדילוג וזרי שלא מצלית, וכל הנעליים שלך תממלאות במים.

הרגע הזה שאיזה לודון צלידך נהנה לקפוץ בשולית ולהתני רסס בוצי לכל הכיוונים, ואתה נועץ בו מפתח רושף שיכול להפוך אותו לגל של עצמות.

הרגע הזה שאתה הולך במדרכה הצרה והכביש מלא במים, ושומע מרחוק רכב מתקרב במדריה ואתה אין לך לאיפה לברוח.

הרגע הזה שאתה חושב שחיה קליק, ואיך שאתה משאחר את האחיזה המטריה נפתחת בבוט.

אתה לא יודע כמה חברים יש לך עד שאתה היחיד שהתאב המטריה.

כשאני אהיה סבא, ישבע ברכותי של הנכד כשאצרה שהאירוע יסתיים, לא אתחיל לשיר "הטוב הטוב" אלא אומר תלכו הבייתה...

אישי אחד נכנס למסעדה ואומר למלצר: "אני ארלגי לבשר, חלב, חלמונים וגולטון. מה אתה ממליץ לי להזמין? המלצר: מוניט...

שני חברים סעו בחוץ וביבלה כבבשי חשון. הנהג: "תוציא רגע את הראש מהאוטו ותבדק אם האיתות עובד". החבר מוציא את הראש מהחלון: "כן, לא, כן, לא, כן, לא, כן, לא".

איש אחד בא לשוק ביום ראשון וצועק: שבת קודש, שואלים אותו האנשים למה אתה צועק ביום ראשון שבת קודש, הרי אתמול היתה שבת! עונה להם האיש: "אתמול הייתי צרוד, אז היום אני צועק בשבת..."

השדכן לאבי המיועדת: יש לי בשבילך בחור נפלא אבל הוא צולע עיורו חרש ואילם, אבי המיועדת: ואת מסיכמה אבל לא נראה לך שהבחור סבל מספיק?

תודה רבה ומיוחדת לכל מי קורא העלון שבשבבים מדלגים על ההיגעים ובראשם **ישיבת** סלונים (500 בחורים) שמתחילים בשבעת את תקופת השבוביים ולומדים כל ליום פעמיים או שלש פעמים חמש שעות רצופות. וכן תודה לכל קוראי העלון שבשבבים לא מדלגים על ההיגעים. אני מעוניין להודות לגאון המיוחד שהחברות שלו מפורסמות מאוד בעומק גאוונת בהירות ובקיאות עצומה, האהוב של הבריות באופן שלא ניתן לתיאור, נותן תשומת לב לכל אדם באשר הוא וכדרכו של משה בינו בשעתו נותן ליבו להיות מיצר ושמה עם ישראל, חי

בצניעות ובענוה למרות מעמדו הרם בהיותו בנם של גדולים, האבך המפורסם שלם ולתהילה **רבי חיים שאול (ח"י"ש) רובינשטיין שליט"א** שזכו חלק נכבד מקוראי העלון ללמוד עמו יחד באותו בית מדרש. כמו"כ אבי מרגיש צורך להודות לבחור המופלא שכל רואהו מרגיש שלא נפגם קדושתו כלל מאז שנולד, מיוחד בהארט פנים עדינות והתמדה, הבחור שעוד ישמעו עליו רבות וירדפו אחריו לבקש ממנו ברכות הבחור החשוב **חיים אורי פרלמן שליט"א** שהשבוע הוא נכנס לעול תורה מצוות והוא איך קבל את המשתתפים באופן מיוחד. וכן תורה הכבוד לאחייני היקר עזרי לגדולות ונצורות רואים עליו שיצא אדם גדול הילד הצדיק בחיר כיתה ו חוג חתי"ס **שלמה נויבירט נ"י** גדול הדור הבא, שהרבי שלו אמר שהוא מצטיין הכיתה. תודות רבות לו על ההארט פנים.

ניתן להשיג את העלון

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: **צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר** מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר הרחוב סוקולוב 23. **ובבנימ"ד המרכזי מניין אברכים פרדס כץ** רחוב אבוצהירא 9, **ובכולל מורשה ודעת (בית כנסת הגדול)** בספריה בקומה ראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקרית ברנא. **וכן** בשאר המקומות ואל המפיצים הקבועים. **אין לקחת את העלון אחת בשום מקום ללא אישור.**

כמו"כ ניתן להשיג את העלון **במדינת עילית** (לא כמות) החל מיום חמישי בכניסה לחנות ש.מ.ח. - שרולי משרד רחוב רמב"ם 49. **כן ניתן להשיג בהר יונה** נוף המעלה אצל רבי שמחה שולמן שליט"א שויכתי והוא בירך את בני חתן הבר מצווה עזרי לגדולות ועושה נחת רוח ליצוריו ולהוריו רבי שמואל שליט"א שיזכה לגור בהר יונה. **כן ניתן להשיג בירושלים** ביישיבת מיר אצל האדס שיזכה לאירכותי מיום זכות שמקפיד על אמירת שניים מקרא עם כל הכותיה ודקדוקיה רבי דוד שטייטל שליט"א. או אצל האדס הגדול שזוכו לו בדורנו רבי אבי פרידנר שליט"א שבזכותו אני לא שבע מתחוק מדברים שנשלחים לי בשמו. **עוד בירושלים ביישיבת קמניץ** אצל החבור החשוב עזרי לגדולות בבניק"ר רבי מיכאל זילברמן שליט"א. **עוד בירושלים ברמות א** משפחת שארי רחוב לואי ליפסקי 42 דירה 5. **עוד בירושלים ברמות ג'** בית כנסת זכרון אברהם אצל הגה"צ רבי אליהו בכרך שליט"א. **בבית שמש** אצל הגבאי המיתולוגי שמושב טוב ליבו הרחב והאבהות העצמל לתורה מפרסם גם שמחות שמתקיימות בבתי כנסת אחרים או כוללים בבתי מדרש אחרים רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו רמב"ם ג'. **וכן** ביישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבוקק הניבא 7 רמה 9. **בביתר:** ביישיבת ברכת מרדכי אצל החבור החשוב והצדיק יהושע פרידמן במספר 0548500891.

בביתר בבית בוכריס'. ובבית יצחק, ובבית מהרי"ץ. **ברחובות** ביישיבת מאור התלמוד, אצל החבור החשוב ישי רוט יו"א. **בירוחם** אצל רבי מיכאל גולדנברג שליט"א האיש והישיבה שבירוחם. **באפקים** בבית כנסת שערי תפילה (פריוקט).

בקריית גת בביה"ח שומרי אמונים ובביכ"י קרעטשניץ מיום שישי. **בחזון יחזקאל:** בבית כנסת המרכזי. **באשדוד:** בבית כנסת החיד"י רובע ג' אצל הצדיק מוכה הרבים הגדול רבי יצחק המעייה שליט"א **בעוצם** ביישיבת נר זרח. **ברכסיס** אצל האדס המיוחד במידות טובות רבי יוסף המאירי שליט"א.

ברעננה אצל משפחת זכאי רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון: 052-6903395. **בפנת תקווה** בבית הכנסת בני הרד: אוהה אברהם. שירת מרים. קהל חסידים. בע"ש צאנז גור ויוצאי חברון, ע"י רבי יואל פינהנדרל ביישיבת אור ישראל וכן

בישיבת עטרת שלמה. **בראשון** לציון אצל המיל: וכן בעיר **אלעד** ביישיבת כנסת יחזקאל ותורה בתפארתה ובישיבת הר"ן ע"י רבי יואל פינהנדרל שליט"א. **עוד באלעד** בבית הכנסת עמק החלבה ע"י המלמד המסור והצדיק רבי יצחק רבי שליט"א.

בצפת: בהיכל ישיבת פת ע"י האדס שכולם חפצים לפגוש בתחילת היום בזכות שנתיה להם יום מוצלח ע"י רבי אברהם לויסון שליט"א. העלון יחולק גם במניין ה"ש ע"י איילת השחר. **בקריית אתא:** בבית הכנסת מאקווא ירושלים 3 כמו"כ ניתן להשיג את העלון הגדול רבי אלחנן סרמון שליט"א - ת"ח מופלג כשרוני מידות מיוחדות דמות למופת כליל המעלות בכלול יתרה"ש בביה"ח המרכזי בשכונת שביט בקריית אתא **לפאנו:** 053-3164467. **ברמת השרון** אצל שלומד כל היום וכולם מרגישים מקורבים אליו רבי דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות וכן בבית הכנסת גאולת ישראל וכן בבית הכנסת וכולו חב צבי. **בחדרה** בכלול אדרת אליהו בראשות הג"ר נתנאל יקותיאל רחוב הגדוד העברי 13.

בעפולה בביה"ח נצח ישראל בשכונת עפולה עילית או אצל האדס המופלא רבי אהרן קולדקס שליט"א. **ביד בנימין:** ביישיבת דרכי איש אצל החבור המופלא בתורה ויר"ש רבי ישראל מאיר נידאם שליט"א. **בעכו:** רחוב גיבורי סיני 32 על הסטנדר בכניסה ליישיבה. **בחולון:** בכלול ערב ע"י ביה"ח מטה משה של ר' בצלאל בן שלום שליט"א אצל הצדיק היקר רבי יקיר סימן טוב שליט"א. **בקריית מלאכי** ביישיבה **אצל החבור המופלא הבנה"ח דובי הלל שליט"א.** **במנצ'סטר** אצל רבי שמואל א. הורביץ שליט"א: 4447425793110.

בארגנטינה: בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים. ובשכונת פלורס ביישיבה של הרב דינעס.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל חמש השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על חפישי רבנים. לכתוב מורדת שבתי. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקית מורדת גליונות. מקישים על לבית התורני. מורידים מה שרוצים. ולא מקישים יותר.

כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com

להשתתפות בהנאות העלון פנו: 0527633431. או בימדים פלוס - רשת הכוללים פרדס כל-עלון (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי במספיקים! אפשר להשיג משה הודעות.

ניתן להשיג את העלון בכתב גדול במייל הני"ל

16/אח"ה - 2024 ספיז פרשת שמות תשפ"ד

{ אז נדברו }

פרשת שמות תשפ"ד | גליון מספר: 633 | לסדר: "בני בכור ישראל"

הצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

הודפסה כמות מצומצמת של החוברת

'בשבי לירושלים'

- חודש טבת,

ניתן להשיג בבני ברק בלבד,
רחוב חזו"א 34 פינת דסלר, מש'
דרייפוס,
וקיבוץ גליות 9, יוספי.

קראת? נהנית?

רוצה להיות חלק מאיתנו?

שאלת את עצמך איך

תורמים?

באופציות שלהלן:

בבנק: פאגרי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזיר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

054-8446691

תודה מראש!!!

בשורות טובות

ישועות ונחמות!

שובו בנים שובבי"ם!!! צאו ממחבואיכם..

נמצאים אנו בשבוע הראשון של ימי השובבי"ם... כמידי שנה תקופה הזו היא עת רצון מיוחדת לשוב!!! לשוב לה'!!! ולא סתם אלא ממקום של **בנים**... הקב"ה קורא לבנים שלו ואומר להם: שובו!!! לאן שובו? שובו להכרה בזה שאתם **בנים**! תפנימו שאתם בנים של!

אם תשים לב כל פעם שאנחנו נכשלים באיזה חטא... התגובה הטבעית והכמעט בלתי נשלטת זה תגובה של בריחה!!! כן... זו תכונה טבעית שיש לה אפילו הכרה חוקית בבית משפט... (כידוע: נהג רכב שעשה תאונה 'פגע וברח' זה עבירה פלילית מאוד חמורה, ולמרות זאת רובא דרובא של נהגי הרכב של"ע פוגעים בעובר אורח, ברגע הראשון הם בורחים... וזה עדיין לא נחשב בגדר "פגע וברח"!!! כי ברוב המקרים אחרי כמה דקות הנהג חוזר לזירה ולוקח אחריות על מעשיו... עכ"פ התגובה הראשונה של בן אדם על משהו רע שנעשה על ידו זו בריחה!!!) זה משהו מוטבע בגנים שלנו כבר מאז אדם הראשון!!! ברגע שהוא חטא בעין הדעת... מה הוא עשה באותו רגע? **ברח והתחבא!!!**

וכעת צריך לגרום לו שהוא יחזור מהבריחה ויקח אחריות על מעשיו!!! **איך עושים את זה?**

אז כשמדובר שנהג שעשה תאונה וברח אנחנו מאיימים עליו... אם תברח זה יהיה פלילי ולא כדאי לך... **אבל לא כך אצל אבינו אב הרחמן!!!** כשאבא שבשמים קורא לי לשוב אליו... הוא אומר לי: שובו **בנים** שובבי"ם!!! הלו... תחזור הבייתה... אולי שכחת... אבל אתה בן שלי!! אין לך מה לפחד... אנחנו נסתדר... אנחנו נתפייס... אנחנו נעשה את זה ביחד... רק אל תברח לי... שובו!!! לאיפה שובו? שובו למקום שלכם כ-בנים!!! תפסיקו לברוח ממני כאילו אני מישוהו זר... אני אבא שלכם... ארפא משובותיכם... אני נמצא בצד שלכם...

איך מישוהו פעם אמר לי בבהלה בערב ראש השנה? יש פיוט: **לקל עורך דין!!!** אוי אוי אוי... אם הרבש"ע עורך דין אז המצב שלי קשה... אמרתי לו: תגיד לי... מה קרה? למה אתה כ"כ מבוהל ומסויט מעורך דין? הוא עונה לי: תקשיב... יש לי כעת תיק שלם בבית משפט מול מישוהו ואותו אחד שכר עורך דין רציני... והעורך דין הזה עושה עבודה טובה בשבילי... ואני בצרות...

אמרתי לו: רגע... ואם אותו עורך דין היה בצד שלך. היית רגוע? בטח!!! הוא עורך דין רציני... הוא מוביל את העניינים לאן שהוא רוצה... **אמרתי לו: אז הנה!!! הקב"ה באמת עורך דין, אבל הוא בצד שלך!!!** הוא רוצה לסדר אותך... כמוכן שבשביל לסדר אותך חוקית הוא דורש ממך לעשות שיעורי בית... אתה צריך לראות לו כל מיני מסמכים וניירת וכו'... הוא ידרוש ממך רצינות ושתייה מתואם איתו וששתעמוד מאחורי דבריו... אבל הוא עורך דין בצד שלך!!!

זו הבשורה של שובבי"ם!!! שובו בנים שובבי"ם!!! תשובו!!! תשובו להזו שאתם בנים שלי... וממילא אין צורך לברוח... אפשר לשוב אלי. ארפא משובותיכם... אני בעצמי אסדר אתכם

עכשיו: במה זה מתבטא שהקב"ה הוא עורך דין? למה צריך עורך דין?

העניין הוא: היות וגזרה חכמתו יתברך שהעולם עובד לפי חוקים!!! אז גם כשה' רוצה לדאוג לבנים שלו... גזרה חכמתו שזה צריך לעבור דרך החוק!!! (חוק מפעמים בודדות שהקב"ה משדר את הטבע ועושה אותות ומופתים ואז הוא מכריז אני אני הוא ואין אלוקים עמדי... אבל בניסים הנסתרים זה צריך להגיע באופן חוקי ממלכת) זה כמו שראש הממשלה ירצה שהבן שלו יקבל תקציב... הוא ידאג להעביר חוק של הטבות מיוחדות שתפור לפי הנתונים של הבן שלו, וכמו כן כשרוצים להתנכל לציבור החרדי, אי אפשר לעשות את זה בוטה, כאן צריך לשקוד על כמה וכמה סעיפים בחוק, שכל מי שיש לו כר וכך ילדים, ומשכורת גבוהה מסוים, באופן שיצא שהחרדים יחורגו מהחוק... ועל הדרך גם הערבים... (בקיצור: זה פחות או יותר מה שעושים מהבוקר עד הלילה בכנסת ובממשלה... כל אחד שוקד על הסעיפים שלו בחוק, איך להכניס את החרדים שלו בפנים, ואיך להחריג את מי שלא רוצה בחוק... ואחרי שהחוק יוצא כולם מוכתבים לחוק!!! להבדיל כך ה' הנהיג בהנהגת הטבע!!!)

ה' רוצה להושיע את הבנים שלו! אבל זה חייב להיות מותאם בחוק!!! ומה לעשות שלפעמים המצב הוא שאין לעם ישראל יותר זכויות מאשר אויביו... אבא שבשמים רוצה להעביר בחוק ש"הושיעה לו מינו וזרוע קדשו" אבל מה אפשר לעשות!!! החוק אומר שאין מספיק הצדקה לתת לכם את התשועה, ולא להם!!! הקב"ה מגיע כביכול כמו עורך דין, ומבקש מבנו, אני פונה אליך ממקום של עורך דין... תעזור לי לזכות אותך!!! תעשה את רצוני!!! תספק לי מסמכים נחוצים וקריטיים כדי שאני אוכל להטות את הדין לצד שלך...

פסוק מפורש בישיעה (כז): חימה אין לי, מי יתנני שמיר ושית במלחמה, או יחזק במעוזי יעשה שלום לי, שלום יעשה לי... אומר רש"י: תקשיב כל מילה: **חימה אין לי - אין לי פה להגביר חמתני על העכו"ם לפי שאף ישראל חוטאין ומדת הדין מקטרגת, מי יתנני שמיר ושית בבני מלחמתני והוא ישמעאל מי יתנני ואוכל לפקוד עליהם ולא תוכל מדת הדין למחות... או יחזק במעוזי שלום יעשה לי מומדת הדין שלא יוכל לקטרג ולומר מה נשתנו אלו מאלו...** ה' בסה"כ מבקש מאיתנו בתחינה... תעזרו לי!!! תנו לי קלף מיקוח... אני רוצה להתקדם איתכם... לזכות אתכם מול אויביכם... זו בקשה של אבא שמשמש כעת כעורך דין!!!

ומה ההמשך של הנובאה? אני מעדיף לא להגיד... כי אני פחות חזק בקטע הזה... "לכן בזאת יכופר עוון יעקב וזה פרי הסיר חטאתו, בשומו כל אבני מזבח כאבני גיד מנופצות!!! הראשון שדרש לנפץ מכשיר, היה זה ישעיה הנביא!!! אני משום מה לא ממנפצי המכשירים, אבל אתה מבין לבד מה הכוונה... אבא שבשמים רוצה לשמוע נכונות!!! רצינות!!! אתה מוכן לנפץ? אתה מוכן לעשות 'לזה' סוף ולהתחיל דף חדש? תן לי את זה!!! בקיצור: רצינות!!! ה' רוצה שהשובב יתחיל להוכיח רצינות...

בא נקח את ימי השובבי"ם כמישימת על!!! אני נחוש לספק לאבא שבשמים מסמכי רצינות!!! פרטים יבואו.

ראש הישיבה הראשון בהיסטוריה!! יוצא ומושיע את ישראל...

השבוע בהשגחה פרטית פתחתי נביא שופטים... ועל ההתחלה כתוב שם שעם ישראל עשו את הרע בעיני ה' ועבדו את הבעלים ואת העשתרות, ואז ה' 'מכר' אותם ביד כושן רשעתיים והוא מירר להם את החיים במשך שמונה שנים... ויזעקו בני ישראל אל ה'... ואז!!! ויקם ה' מושיע לבני ישראל ויושיעם- את עתניאל בן קנז אחי כלב הקטן ממנו ותהי עליו רוח ה'! אומר רש"י במקום... תקשיב טוב טוב: ותהי עליו רוח ה'- נסתכל בהם!!! שאמר הקב"ה למשה במצרים, ראה ראיתי את עני עמי, מה הן שתי ראיות הללו?? אמר לו: רואה אני שעתידין לטעות בעגל, ואף על פי כן ראיתי את עני עמי, **זו דרש עתניאל: אמר: בין זכים בין חייבים עליו להושיעם!!!**

אתה שומע מה כתוב כאן?? עם ישראל שרוים בצרה במשך שמונה שנים... העסק תקוע!!! במשך שמונה שנים אין מי שיושיע אותם... עד שהגיע איזה מושיע, והושיע אותם!! ומה הוא הושיע אותם? שהתחדש לו חידוש!!! והוא חידש פשט בפרשת השבוע- פרשת שמות!! והוא הוציא משם: שבין זכים בין חייבים עליו להושיעם!!! וזהו!! זו הישועה שעם ישראל היו צריכים... משהו שידפס להם מסמך מפורש מהתורה... שבין כך ובין כך עליו להושיעם. וזהו!! מכאן ואילך הכל הסטוריה... ויתן ה' בידו את כושן רשעתיים... ותשקוט הארץ ארבעים שנה... בשבילי המדרש הזה היה כמו פתקא מן שמיא (ועוד בפרשת שבוע...)

זה לא סוד שכלל ישראל שרוי בצרה!!! כלל ישראל צריך ישועה!!! אני ואתה רוצים להושיע אבל אין לנו מה לעזור בשדה הקרב... אנחנו לא בג'זירה' הזו מכל מיני סיבות...

אז זהו שלא!! לא צריך!!! לא צריך אותנו בקרבות טכניים מול כושן רשעתיים...

אבל כן צריך אותנו!!! צריך מושיע שיקרא פסוק בזמנו ויביא גאולה לעולם... צריך שאנו נלמד זכות על כלל ישראל ונגיש לקב"ה את המסמכים הנכונים בזמן הנכון:

רבש"ע: ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים!!! שתי ראיות- בין זכים בין חייבים עליו להושיעם!!! מי שענה את עתניאל בן קנז והושיע את עמו ישראל בין זכים בין חייבים, הוא יענה אותנו וישמע קול תפילתנו גם בעת הזו, בין זכים בין חייבים...

וכאן אני רוצה לעצור רגע ולהסביר: מה הסקופ הגדול בעתניאל בן קנז שאמר את זה??

אז קצת רקע: עתניאל בן קנז פתח את הישיבה הראשונה בתבל!! יותר נכון את הכולל הראשון בהסטוריה!! עתניאל זה אותו יעבץ שמיד אחרי שעם ישראל התנחלו בא"י... במקום להתחיל לחרוש ולזרוע... הוא עזב את הכל... ונדד אי שם לערד שבנגב ופתח שם ישיבה... (אגב: משום מה בורא עולם היה הרשם שלו... כתוב: אם תברך תברכני ותרבה גבולי בתלמידים, אם אתה עושה כן מוטב ואם לאו הריני הולך בנסיסי לשאלו... ואכן הקב"ה שלח לו את בני הקיני שמעתים סוכתים תרעתים...) וכל השרידים אשר ה' קורא עזבו את החשבונות הרבים והלכו אצלו לעסוק בתורה... והיות והם לא רצו להיות מחויבים למערכת ולכן הם היו חיו באוהלים כמו בדואים (הארכותי בנושא זה בשבוע שעבר) ולכן גם בזמן מלחמת סיסרא שהיה גיוס כללי ודבורה הנביאה חיבה את כולם להתגייס (ומי שהשתמט דבורה נזפה בו ואפילו קיללה אותו...) אבל בני התורה בישיבת עתניאל בן קנז קיבלו פטור מיוחד, (לא משנה שבסוף הישועה הגיע דווקא מהם, מיעל אשת חבר הקיני, ואולי נאריך בזה בהזדמנות...) בקיצור: עתניאל בן קנז הוא זה שייצג את עולם התורה באותם ימים!!! ותחשוב שבין הייתר עם ישראל גם עובדים את הבעל והעשתרות... אז בכלל נהיה שם נתק... אנחנו נגד ה"מדינה"... נגד המרידה בכבוד שמים... אין לנו חלק איתם ומהמונם...

ותכל'ס במשך שמונה שנים כלל ישראל סוכל ומדמם... והותר לפרסום עוד חייל ועוד יהודי שנהרג בקרבות מול כושן רשעתיים... עוד מאתים אלף יהודים שמרוחקים מהבית שלהם... ואחרי שמונה שנים!!! שכבר כשל כח הסבל וצר להם לישראל מאוד... יום אחד עתניאל בן קנז מוציא את הראש מהגמ' ורואה את כל הסבל של כלל ישראל ואז לפתע מאיר לו!! מתחדש לו פשט בפרשת שמות: בין זכים בין חייבים עליו להושיעם!!! זהו!! פה נגמר הסיפור... אצל עתניאל בן קנז הכל מתרחש מתוך בית המדרש... אם יצא לו חידוש ש-בין זכים בין חייבים עליו להושיעם, אז זהו!! המערכה הוכרעה, הנביא אפילו לא טורח להסביר איך זה קרה ובאיזה טכסיס מלחמה זה נעשה...

והשאלה זועקת מאליה: למה לעתניאל בן קנז ארך כ"כ הרבה זמן עד שהוא חידש את החידוש הזה? אם החידוש הזה נכון אז למה היה צריך לחכות איתו שמונה שנים?? **ולכאורה התשובה היא כך:** לפני שמונה שנים עתניאל בן קנז לא יכל להגיד כזה חידוש!!! כי הוא היה עסוק בהסתייגות!!! כשכלל ישראל עובדים את הבעל והעשתרות... אתה לא יכול לגונן ולהגיד בין זכים ובין חייבים עליו להושיעם, אתה עסוק בלהוקיע אותם ולהוציא מהם ולברוח עם התלמידים לערד ולדבר שם בחריפות נגד מרשיעי ברית והנה רחיקי יאבדו ואז... הזמן עושה את שלו... ועם ישראל הולכים מדחי אל דחי, וכל היום רק עשוקים ורצוצים סחופים ודוויים בגלל אויביהם... וכאן!!! כאן מגיע השלב שעתניאל בן קנז כבר לא צריך להמשיך להתבצר ולהתנער מנדחי ישראל... כבר אין פה חשש של 'מינות דמשכא'... כי יראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב... כעת עתניאל בן קנז כבר כן יכול להרשות לעצמו לקיים "יוצא אל אחיו וירא בסבלותם..." וברגע שהוא רואה את הצער של כלל ישראל... כאן צף מול עיניו המסמך: ראה ראיתי... בין זכים בין חייבים עליו להושיעם!!! וזה... ברגע שהדבר יצא מפיו השליט... ברגע שעתניאל בן קנז מגיש כזה מסמך לקב"ה... מכאן ואילך העסק מתגלגל במהירות וקרובה ישועתי לבא וצדקתי להיגלות... כי אסלה לאשר אשאי...

בחודשיים האחרונים אנחנו כל הזמן עסוקים בלהיצמד לעמדה שלנו!!! ולחדד לעצמנו שאנחנו נשארים בבית המדרש ולמה אנחנו לא מתגייסים... אין ברירה... כל זמן שיש הילה של צבא ומדינה אנחנו מוכרחים לברוח לערד ולהתבצר בהשקפת התורה שלנו...

אבל נראה לי שמשוה שם נרגע... ההילה והגאוה והתקשקות סביב הנושא הזה די פחתה ואדרבה... אנחנו פוגשים בעיקר אבדות קשות... דמים בדמים נגעו... כלל ישראל כאוב ומדמם... אולי!!! אולי כעת שעת הכושר לשנות את הנימה, ובמקום להיות עסוק בנגד... להתחיל לראות בסבלות אחינו, ולהתעורר ברחמים ולזעוק לה... ראה ראיתי את עני עמי- בין זכים בין חייבים עליו להושיעם... כלל ישראל זקוק כעת ליצוג שלנו!!! שנהיה פה בשבילים!! שנעתיך עליהם, שנציג לפני אבינו שבשמים את המסמכים של פרשת שמות שגם כש-ותושליכי על פני השדה בגועל נפשך... גם אז- ואעבור עלייך ואומר בדמייך חיי... המסמכים ש"כ" נחוצים לכלל ישראל בעת הזאת!!! שאבא לא זונח את בניו לעד... כל השאלה היא: האם אנחנו מספיק יציבים בעמדתנו כדי להשתמש בנימה הזו ולא להתבלבל?? לא יודע... מה שבטוח... כלל ישראל זקוק לפסוק בזמנו שלנו... להמיית הלב שלנו... לאהבת ישראל הכנה והפנימית ביותר מול האבא המשותף שלנו שדמי אחינו זועקים אליו מן האדמה.

ברכת ישר כח מעומק לב לכל השותפים והמתנדבים לשאת בעול הוצאת ספר וימאן, אם ירצה ה' בתחילת שבוע הבא, ניתן יהיה להשיג את הספר בכל מוקדי ההפצה של גיליון זה, ואצל הנציגים בישיבות.

מחיר הספר - 20

כמו כן: אי"ה בשבוע הבא, הספר 'וימאן' יעמוד למכירה בדוכני 'בלוי' שבבתי המדרשות והתפילה,

אנא מכם: כדי למנוע מאיתנו חשש גזל!!!

נא לשים לב: הספר 'וימאן' שנמכר בדוכני בלוי, שייך לבלוי!!! ולכן כל מי שקונה אצלו, נא לשלם רק לו!! **שלא נכשל ולא נכשיל אחרים בעוון גזל!**

שימו לב,

הספר וימאן מתורגם לאידיש:

בא"י: ניתן להשיג את הספר באידיש בקבוצ גלויות 9, ב"ב, ובנחמיה 10 ירושלים.

בארה"ב ניתן כעת לרכוש בכל חנויות הספרים המובחרות בויליאמסבורג, בורו פארק, מונסי, וחדש!! **מונרו**.

בכל הקשור לספר בארה"ב: 406-845-1364

הספרים נמצאים ב"ה בכל רחבי האץ והעולם. (כמעט)...

לבירור הנקודה הקרובה אליך:

052-7683095

לתמוך!! לעזור!!

ולא לקחת את זה על עצמי.

יש את הוורט המפורסם... שבתיה בת פרעה הגיע ליאור וראתה מרחוק את התיבה... ותשלח את אמתה ותקחה!!! וחז"ל דורשים: שהיד שלה השתרבבה אמות הרבה וכך היא הצליחה להגיע עד התיבה... וכאן כולם שואלים: מה בתיה חשבה שהיא הושיטה את היד שלה... הרי היא לא ניבאה מראש שהולך להיות לה נס כזה... זאת אומרת: היא הושיטה את היד בספונטניות!!! אז מה העניין להושיט את היד בו בזמן שהתיבה רחוקה שתי ק"מ מכאן?? והתשובה המקובלת היא:

שמכאן רואים שכשיהודי רוצה לעשות משהו!!! גם אם הוא לא יכול!! אבל אם הוא עושה מצידו את הההההכל!!! הקב"ה גומר בעדו... הנה... בתיה לא יכלה להגיע עד התיבה של משה... אבל להושיט יד היא כן יכולה... אז היא עשתה את שלה!! היא הושיטה את היד!! ואז הקב"ה עזר לה והאריך לה את היד ובזה היא זכתה להציל את משה.

עד כאן וורט המוכר!! וורט יסודי וחשוב מאוד!!!

משום מה תמיד הפריע לי משהו בוורט הזה... משהו טכני!!! סו"ס אל תשכח שבתיה היא בת פרעה!! היא מגיעה לכאן עם נערותיה... יש לה מספיק עבדים... אם היא תגיד מילה לקומנדו הימי של חצי האי סיני... צאו עם שיירה של יאכטות ותביאו לי את התיבה הזו... תוך כמה דקות היו מביאים לה את התיבה לידיים!!! אז להגיד שבתיה בת פרעה הושיטה יד ו... זה כככל מה שהיא יכלה לעשות... נו... אני חושב שהבת של פרעה יכולה לעשות יותר מזה... מילא כשמדובר במרים ויובד!!! עוד שני מילדות עבריות... הם באמת עשו מעל ומעבר... ותצפנו... תיבת גומא, ותתצב אחותו מרחוק... אבל שבתיה בת פרעה בסה"כ הושיטה יד ולהגיד שהיא מצידה עשתה את ההההכל... טכנית זה לא מסתדר לי!

אז מה הפשט בזה??? תשמע הסבר!! הוא נראה לי מאוד הגיוני:

אותו יום שבתיה בת פרעה הלכה ליאור... זה לא היה יום שגרתי!!! זה היה אותו יום מר ונמהר שפרעה גזר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו... בתיה בת פרעה מגיעה ליאור והיא רואה מחזה זוועה של עשרת אלפים תינוקות לכה"פ מושלכים ביאור!! ו... ו... ובסוף האופק היא רואה אי שם בזוית העין **עוד!!! עוד** איזה תיבה... עוד תינוק אחד... התינוק הזה הוא עוד אחד מתוך עשרת אלפים תינוקות נוספים שזרוקים ביאור!!! זאת אומרת: התינוק הזה תופס קוביה של אחד חלקי עשרת אלפים בלב שלה!!! וממילא גם ההתייחסות אליו לא אמורה לתפוס יותר ממשבצת של אחד חלקי עשרת אלפים!!! ממילא כל מה שנתר לבתיה לעשות בקוביה הזו של אחד חלקי 10.000 תינוקות זה להושיט את היד... אוי גיוואלד... הייתי כ"כ רוצה לעזור לו...

ומבחינתה- במשבצת הזו!!! זה כככל מה שהיא יכולה לעשות!!!

כן!!! לפעמים גם מיליון שנותן מאה שקל לעני זה כככל מה שהוא יכול לעשות!! לא בגלל שאין לו יותר כסף לתת... אלא בגלל שיש עוד מאה עניים נוספים שנוקשים אצלו בבית באותו יום ומידי יום ביומו... וממילא אותו עני ספציפי שהוא אחד מתוך כ"כ הרבה עניים... תופס משבצת מאוד מסוימת אצל המיליון שמאה שקל זה כככל מה אני יכול לתת לך... **האם הנוסחה המתמטית הזו מקובלת עליך או לא???**

אז זהו!!! שיש כאלו שקשה להם לקלוט את זה... וכתוצאה מזה הם חיים את כל החיים שלהם עם רגשות אשם על בסיס קבע... סו"ס לכל אחד מאיתנו יש החלל הקרוב אליו... שאווי... הרי ראיתי אותו... שמתני לב שהוא קצת עצוב ולא טוב לו במסגרת... דווקא חייכתי אליו... התעניינתי בו... אבל אם הייתי יודע שהוא עלול להחליק עד כדי כך הייתי יותר מתאמץ... יותר מקרב אותו... או לחילופין: אותו יהודי דווקא התקשר פעם לבקש עזרה... אבל לא ידעתי עד כמה הוא לוקח את זה ללב וכו' וכו'... או אותם בני זוג שנפרדו דרכיהם... ואולי היה אפשר לעזור בעוד מועד וכו' וכו'... כל אחד והסיפור שלו!!! ומשום מה הגישה בדור שלנו זה... ש... שאם אפשר לאכול את הלב אז למה לא... שיהיה לבריאות...

כל פעם שקורה איזה משהו כולם מתחילים לאכול את הלב ולהתוודות למפרע!!! לא עשינו מספיק... היינו יכולים יותר... וכמובן!!! שלפעמים זה נכון!! אבל אני כעת- לשם שינוי- מדבר על אותם פעמים שזה לא נכון!!! או יותר מדויק: אני רוצה לגלות לך שלא תמיד זה ככה!!!

אז הנה!!! הסיפור עם בתיה... כמה שבתיה בת פרעה עשתה מעשה נאצל בזה שהיא הצילה את משה רבינו ומשתה אותו מהמים...

עדיין!!! כל זה רק בזכות שאחרי שהיא הושיטה את היד... **היה נס והיד שלה התארכה!!!** כי אם היד שלה לא הייתה מתארכת היא הייתה ממשיכה הלאה ולא מצילה אותו מהמים... **והיא לא הייתה נתבעת על זה...** אוי אוי... למה לא הזעקת את הקומנדו הימי לעשות סריקות בשטח ולהציל את הילד הזה... הרי אם היית רק טיפה יותר מתאמצת היית זוכה להציל את מושיען של ישראל!! **לא!!! זה לא גישה נכונה!!!** ולמה לא?? כי ברגע שכן אדם עומד על שפת היאור ורואה רח"ל עשרת אלפים תינוקות זרוקים ביאור ועוד תינוק אחד שם בסוף האופק... התינוק הזה תופס קוביה של אחד חלקי עשרת אלפים בלב שלו!!! וכל זמן שבתיה בת פרעה לא יכולה לבטל את הגזירה... והמחזה הזה הוא עובדה... אז ההתייחסות לתיבה הנקודתית הזו לא אמורה לתפוס יותר ממשבצת של אחד חלקי 10.000! וכל מה שנתר לה בחובת ההשתדלות לעשות מול הקוביה הזו של אחד חלקי 10.000 תינוקות זה להושיט את היד... אוי... הייתי כ"כ רוצה לעזור לו...

ומבחינתה- במשבצת הזו!!! זה כככל מה שהיא יכולה לעשות!!!

ואחרי שהיא עשתה את הההכל מצידה... כאן הקב"ה עזר לה והיד שלה השתרבבה אמות הרבה ומכאן ואילך זכתה בתיה למה שזכתה...

עכשיו: שים לב!!! שלא תבין לא נכון: אל תשכח שלמשה רבינו יש גם אמא ואחות... ובשבילם!!! להסתפק בלהושיט יד וזהו?? מה פתאום!!!

הם באמת הפכו את כל העולם... יוכבד הצפינה אותו ג' ירחים, הכינה לו תיבת גומא ותחמרה בחימר ובזפת, מרים מוסרת עליו נפש ומתייצבת מאחורי הסוף לדעה מה יעשה לו... כן... כי בשביל יוכבד ומרים זה לא עוד תינוק יהודי אחד חלקי מאה אלף... אצלם זה ההתינוק היחיד!! אח שלי!! בן שלי!! "ותרא אותו כי טוב הוא"!!! לכן אצל מרים ויובד באמת צריך לעשות מעל ומעבר עד כדי סכנת חיים... וזה לא סתירה לרגע שבשביל בתיה בת פרעה במשבצת המסוימת שלה... שאין לה משהו מיוחד עם התינוק הזה בדווקא... הרי אצלה הושטת יד מינימלית!! בזה היא מיצתה את ככל מה שהיא יכולה לעשות בשבילו.

הבנת את הנקודה?? זה יסוד פשוט ונחוץ!!!

כשמדובר במקרה שקרוב אליך... בן משפחה... אח... ילד... אבא ואמא... כאן צריך לתת את הנפש... להתמסר כמה שאפשר... ואילו ככל שהמעגל מתרחב ומתרחק... המחויבות מתקטנת בהתאם!!! כן!! מותר לדעת שהיהדות היא נורמלית!! זה לא חכמה לפתח רגשות אשם בלי קשר... המחויבות שלי לבן שלי היא עולם ומלואו!!! ואילו המחויבות שלי לבחור אחד מתוך 400 בחורים בשכונה... תופסת מקום של אחד חלקי 400 בלב שלי... ואם בקוביה הזו שהוא תופס אצלי בלב!! עשיתי את כל מה שאני יכול... ואמרת לי בוקר טוב... והתעניינתי כמה פעמים והוא לא לגמרי שיתף פעולה... והחיים שלי המשיכו הלאה... ואז קרה מה שקרה... זה לא חכמה לדחוף בכל מקום את המשפט... שהייתי יכול להתייחס אליו יותר יפה ו... ואז לא היה קורה הכל... בטח שיכולתי להתייחס אליו יותר!! אם היית צובע לי אותו בלורד אדום ומסמן לי אותו כנוער בסיכון, הייתי מתייחס אליו יותר!! כל זמן שזה לא ככה... אז בייחס ליחידה הבודדת של הייחס שהתפנה לי מקום בלב ספציפית אליו... שם עשיתי את הההכל!! כי שוב: **לעשות הההכל** זה עניין יחסי... ההורים צריכים לעשות הכל!! וגם כל אברך בשכונה צריך לעשות הכל!! אבל יש הבדל עצום בין ה"הכל" של אדם כמעט זר ל"הכל" של ההורים...

תכל'ס... מה אני רוצה להרויח במאמר הזה?? לאן אני חותר?

מה... אני מחפש להסיר אחריות מאנשים... אולי אני רוצה להרגיע אנשים שלא יהיה להם יסורי מצפון שהם לא מספיק עוזרים?? לא!!! אני לא מחפש את המצוות האלו... (בפרט שיש כאלו שבאמת יכולים קצת יותר

של נטילת אחריות. אוי אוי, רחמנא ליצלן, תינוקות זדוקים ביאור... להתחיל לרוץ להתרוצץ ולהציל... לנסות לתפוס את העסק מכל הכיוונים ולא לתת לזה לקרות. **זו סוג אחד של תגובה!** ואילו סוג שני של תגובה... זה להיות ריאלי ולהבין שכמה שזה נורא... זה מה שיש... אין מה לעשות... ואז לעצום עיניים ולברוח מהר מהר... לא קשור אלי... אני לא בסיפור... זה שתי תגובות שבינינו!!! בסיטואציה כזו נוראיות שתי התגובות האלו היו מתקבלות בהבנה...

אבל יש תגובה מהסוג השלישי!!! שזה מה שבתינה בת פרעה עושה...

בתינה עומדת מול מחזות הזוועה... ופורכת ידה בכאב עצום ואומרת: רבש"ע: זה אתה!! זה שלך!! זה העם שלך!! זה הילדים שלך!! אתה יודע מה שאתה עושה... והיות ואני לא בורא עולם... אז אין לי לאן לרוץ... סו"ס עד כמה שאין בסמכותי לעצור את הטבח הנוראי הזה... אז לא נותר לי אלא... לעמוד פה ו... ולנסות להושיט יד... לעשות מה שאני כן יכולה לעשות במסגרת האפשרויות שלי כבן תמותה!!! הנה לך מידת החסד ועזרה במינון היהודי המדויק מדויק מדויק מדויק!!!

אני לא בורא עולם!!! זה דבר ראשון! ולכן גם כשעומד מולי בן אדם שזועק לעזרה כי יש לו בעיה... אני לא שוכח לרגע **שזו לא בעיה שלי!!!** הוא לא נופל עליי!! רק מה?? אני פה בשביל להושיט יד!! וממילא עם כל האכפתיות וההשתתפות בכאב... אני בסופו של דבר צריך לעשות את השיקול הקר וטכני: איפה **אני** פה בסיפור!! מה מסגרת האפשרויות העומדות לרשותי שבהם אני יכול לעזור לו... ואם בדקתי והגעתי למסקנה שיש לי בשבילו רק 100 שקל, או לחילופין- רק שעה בשבוע אני יכול להקצות בשבילו... אז זה מה שאני יכול וזהו!!! ואני שלם עם זה!! ומה שיקרה ומה שלא יקרה אני אעמוד ואכריז: **עשיתי מצדי הההכל!!!** אה... הוא טוען לי שזה ממש ממש לא מספיק... ואם אני אתן לו רק 100 שקל מי יודע מה יקרה לו...?? זה מאוד כואב לי... מאוד משתתף בכאב ומצער אותי לשמוע את זה... (לצורך העניין אני אנסה אולי לחשוב האם אני יכול יותר) אבל זה לא קשור אלי!!! אני לא בורא עולם!! היות זה חורג הרבה מחוץ לתחום האפשרויות שלי... (כמובן: בייחסי הקורבה שלי למקרה) אז זהו!! אני לא יכול לתת יותר!! לא בגלל שאני מתעלם מהקושי שלך!! אלא בגלל שבורא עולם פיטר אותי מלהיות אלוקים!! זה עניין של בורא עולם... לא קשור אלי... (יתכן שיש מקרים יוצאי דופן... אם מדובר במקרה חריג וחד פעמי של הצלת נפשות ברור שצריך להזדקק ולהכריז על מצב חירום, אני בעיקר מדבר על אנשים קשיי יום, שאתה מוכרח להציב גבולות מסוימים!! איפה מסתיימת המשבצת שלי ועוברת לבורא עולם...)

עכשיו הבנת מה התכוונתי?? מה שבטוח, בן אדם חייב לדעת מה קצה גבול היכולת שלו!!! ולעשות הכל בתחום גבול הזיקה שלו לכל מקרה... ויש דרך לדעת את זה!! ואנחנו מחויבים לזה!! הגיע הזמן לעשות סוף לרגשות אשם מיותרות!! שקריות!! ומנטולות אמונה בהשגחה פרטית...

וכו'... חבר שלי שתק וחשב במשך חצי דקה בדיוק!! וענה לו שלמיטב ידיעתו, בשכונה הזו אני לא מכיר מישהו שיכול לעזור בנושא הזה... וזהו!! כאן הסתיים הסיפור!! ואילו אני? אני כבר ממזמן מחפש טלפון של מישהו מחו"ל... ואז!! יום אחד מישהו מתקשר אלי ומבקש עזרה... והטורבינה מתחילה... אני מנסה לעזור לו מפה... לעזור לו משם... לא הולך!! אני מרים עוד 5 טלפונים... גם לא הולך... נו... די. יומיים שאני כבר מתקשקש סביבו... נו... איפה זה אמור להיגמר?? באיזה שלב אני אודיע לו מצטער!! עשיתי את שלי?? ואני לא יכול לעזור לך? !?

אין!! אין אצלי כזה דבר!! זה לא קיים!! כי רק האופציות שעלו לי בראש לעזור לו, זה קדנציה שלימה. ואתה מבין לבד שבשלב מסוים הרי עזבתי אותו והמשכתי את החיים כי גם אני בן אדם... **אבל תמיד!!! תמיד נשארתי עם תחושה רעה!!!** היה פה אדם שיכולתי לעזור לו יותר **ולא עשיתי מספיק!!** (כי ה"מספיק" שלי זה אינסוף) ותחשוב שיש עוד כמה כאלו שרצו ממני עזרה... והמכנה המשותף בין כולם, שתמיד יצאתי מהם עם תחושה שהייתי יכול לעשות יותר, להפוך את העולם יותר, להסתובב בכל הישיבות ולחפש את השידוך המתאים ו... ולא עשיתי... מה הפלא שבשלב מסוים נוצב מצב שכל מי שמתקשר אלי לבקש עזרה... **אני מרגיש שהוא נופל עלי!!!** אוי... הנה עוד אחד שמתקשר במיוחד בשביל לתת לי עוד פעם הרגשה שאני כזה רשע שיושב רגל על רגל ולא עושה מספיק בשביל אנשים שסובלים... (דבר אחד ברור לי... מי שמבין על מה אני מדבר... יורד לו כעת דמעות מהעיניים... ומי שלא בעיניו... אז שיחשוב שאני מדבר פרוטוגיט...)

עד שיום אחד נפל לי האסימון!!! נזכרתי שאני יהודי!!! ובתור יהודי מאמין חונכתי שיש בורא לעולם!! והעולם הזה הוא שלנו! **ולא שלי!!**

ואם יש כל מיני בעיות בעולם הזה... אם יש יהודי שלא מסודר בפרנסה... זה לא עניין שלי!! זה עניין של בורא עולם... זה יצורים שלו... זה תיקים שלו... כך גזרה חכמתו!! זה לא קשור אלי... אני פה בשביל לעזור עד כמה שאני יכול... ואף בן אדם לא נופל עלי!! כי אני לא אלו-הים!!!

ואני אגלה לך סוד כמוס שארך לי המון זמן לעכל אותו: **לא לכל בעיה יש לי פתרון!!!** יש כל מיני בעיות בעולם שכך גזרה חכמתו יתברך!! ואני לא הולך לפתור אותם!!! כי אני לא בורא עולם!! שמעת?? אז כמובן שכואב לי לראות צרות... נצבט לי הלב לראות אנשים שלא מסודרים בחיים... **אבל זה לא קשור אלי!!** אני פה במקרה הטוב על תקן של שירות לקוחות של בורא עולם... שבמסגרת השעות והאפשרויות העומדות לרשותי אני מנסה כמה שאני יכול לעזור... להועיל... והשאר שייך אליו... **ותדע לך שזו אומנות שנרכשת!!!** לדעת לעמוד מול בעיות... לתרום מעצמן ולנסות לעזור כמה שאתה יכול... ולהחזיר בסוף את הבעיה בחזרה לרבש"ע... ולהגיד לו: זה שלך!! לא קשור אלי!! (בשפה חסידית קוראים לזה לקרא קוויטעל, שזה אומר לפגוש צרות של יהודים ולא להישאב ולפול איתם לתוך הבור... לעזור, ולהושיע, ובסופו של דבר להשאיר את המושכות אצל בורא עולם...)

זה בדיוק הסיפור עם בתינה שמגיעה ליאור ורואה מחזות זוועה!!!

ישנם כעת שתי סוגי תגובות!!! סוג תגובה אחת זה להתחיל להשתולל... להיכנס לטירוף רגשי בלתי נשלט

להזיז את עצמם בייחס לזולת... והם 'עשויים' להתלהב מהמאמר הזה שלא ביושר. אז מה כן??

העניין הוא כך:

יהודי נתבע ונדרש לעשות מצידו את הההכל!!!

השאלה מה זה הההכל??? ככלל החשבון בנק?? ככלל החיים? את כל הנשמה?? לא!! ולמה לא?? כי יש חיים, ויש משפחה, ויש ילדים, ויש גם את היהודי הזה שרוצה ממני עזרה!! ממילא העזרה שלי אליו אמורה להיות מתוחמת בתוך יחידה מסוימת ומוגבלת בחיים שלי... ושם!! בתוך התיחום הזה... שם אני עושה בשבילו הכל!! ומי שלא יודע להציב את הגבולות האלו... המשמעות היא שמה שתעשה ומה שלא תעשה... תמיד אח"כ תרגיש נקיפות מצפון שלא עשיתי מספיק, והתוצאה הישירה היא בריחה!! כי ברגע שאתה מרגיש ממולכד... שמה שאני אעשה בשביל השני... בסוף תמיד אפשר יותר ולא עשיתי... המשמעות היא שבלאו הכי אין לי מה להפסיד... כי תמיד אני ארגיש דפוק...

ואז באמת אנשים לא עושים מצידם את הכל וגם לא רבע מזה!

כי רק מי שיודע שיש סוף!!! יכול לעשות עד הסוף!!!

מי שיש לו גבולות לתחם את ככל הנדרש ממנו, יכול לעשות מצידו הכל!! אבל מי שההכל הזה רק "יודע" להתחיל ו"לא יודע" לגמור... התוצאה הישירה היא שהכל נהיה חפיץ... סוג של קריזה... פעם אני עוזר ופעם לא... כי אין פה סוף!!! אין סוף ק"ש, סו"ז תפילה! סוף קצה יכולת שלי...

היות ולא הצלחתי להסביר... אאלץ טיפ טיפה לפרט...

אני טיפוס שאוהב לעשות חסד... אני מאוד נמשך לחסד... ובמשך השנים שמתי לב שלאט לאט נהיה לי תעוקה בלב מהחסד... וזה הלך והתעצם עד שהגיע מצב שכל פעם שמישהו מתקשר אלי לבקש עזרה... אני מרגיש כבדות כאילו הוא נופל עלי!!! כאילו הוא מגיע לגור אצלי בבית...

ומה מתברר?? שעל פי רוב אלו שיש להם משיכה לחסד... זה בדרך כלל סוג של אופי! אופי של יסוד האש... שאם אני החלטתי משהו, או שהחלטתי לעזור למישהו לגלי המוח מתחילים לפעול במהירות מתחילים לצוץ לי מלא מלא רעיונות... אני אתקשר לזה... ואפעיל את זה... נקבע פגישה אצל זה, והוא ידבר איתו... ונשלח פקס לזה... ואם זה לא ילך אז נעשה ככה... ואם לא אז נתלה מודעות, ובסוף גם נצא לחו"ל...

בקיצור: תוך שלוש שעות יש לי סדרת אפשרויות שיכול לשמש כלוח זמנים צפוף לחצי שנה קדימה!!! וקדימה... יוצאים לדרך... הטלפון הראשון, והשני, והשלישי... ותוך כדי צצים לי עוד כמה רעיונות... הזויים יותר הזויים פחות... (אני גם לא שולל אפשרות, שאם שום דבר לא ילך, אז אולי אני בעצמי אפתח איזה חנות, ולו בשביל שאני אעסיק אותו... בקיצור: חמום מוח) עכשיו באותה מידה, אותו אחד התקשר גם לחבר שלי המרובע ושאל האם יודע לו מישהו שיכול לעזור

שלהי חודש טבת בבית חיינו... עזה כשלג- וסיד ההיכל שנפגשו!!!

שלג החל לרדת בירושלים עיר הקודש... קור מקפיא שורר בעזרה!!! אבל זה לא מפריע לאלפי אלפי כהנים להתהלך כאן יחפים עקב בצד גודל בדממת מלכות... אל תפחד... לא כ"כ קר להם... הם רצים בזריזות גדולה בפסיעות קטנות כמו אבותינו שהיו רצים לפני הקב"ה כסוס שרץ בין בצעי המים... הוא לא שוקע בביצה כי הוא מקפץ מעליה כך הם מתהלכים כאן בזריזות ומקפצים מעל הקור... זה לא סתירה שבימים אלו הלשכה של בן אחיה הממונה על חולי מעיים נמצאת בתפוסה ואיוש מלא!!! (זה שהכניסם היו אוכלים בשר והולכים יחפים זה גורם לחולי מעיים... כך מבואר בירושלמי, עכשיו: מה הקשר בין ללכת יחף לחולי מעיים? אולי בגלל שקור גורם התכווצות וזה יכול לגרום בין הייתר לעצירות מעיים...) והשלג אט אט נתפס... אלו שבקיאים במראות נגיעים אוהבים להגיע דווקא בשעה הזו!!! זה הזמן לעשות שימוש ולנסות להבחין בין שתי מראות נגיעים מאוד מאוד דומים... עזה כשלג וסיד ההיכל!!! אין לך זמן מתאים יותר למפגש שכזה כמו הרגעים האלו ששלג יורד בכניסה ההיכל... שלג זה ביטוי לזקן מלא רחמים... ואז דחה אדמון בצל צלמון- בה תשלג בצלמון...

כן... השבועות האלו בבית המקדש זו תקופה יחודית בפני עצמה!!! ניתן לומר שזו התקופה הכי שקטה... סו"ס אנחנו נמצאים עמוק בחורף... הדרכים משובשות ואפילו מטונפות... בשדות אסור ללכת כי זה כבר הרבה אחרי רביעה שניה והתבואה התחילה לגדול ומי שמהלך בשדה חבירו זה הורס את השדה... וללכת בדרכים הסלולות והטהורות זה גם לא לגמרי אמין... כי אל תשכח שתמיד יש לנו סימן היכר... כל אזור שהוא בחשד של בית הפרס או שדה שאבד בה קבר צובעים את זה בסיקרא- בצבע אדום... ובעונת הגשמים לאט לאט הגשם מטשטש ומוריד את הסימן... וקרה כבר לא פעם ולא פעמיים שאנשים שלא לגמרי מכירים את הדרך בעיניים עצומות, יצאו לכיוון ירושלים עם תרומה ומעשר שני בידיים ובאמצע שהם הולכים... הם פתאום רואים צבע אדום דהוי מתחת הרגלים שלהם... ואז התברר להם שהם כבר חצי שעה מהלכים בשדה הפרס!!! בשביל זה בא' באדר הקרוב ישמיעו על השקלים ובאותו מעמד יצאו הלוויים שלוחי בית דין לחזור ולצבוע את כל התמורים... לסמן את הקברים ושדות המוקשים ההלכתיים... מכל הסיבות האלו בצירוף הקור והדרכים הבוציות... נוצר מצב שהתקופה הזו היא התקופה היותר דלילה מכל השנה במקדש... אבל אל תחשוב!!! גם בימים אלו מגיעים אלפים ורבות אבל לא יותר מזה... יש גם יהודים כאלו שלא מסוגלים להחזיק מעמד חצי שנה תמימה בלי להגיע למקדש!!! בפרט!!! בפרט שהשנה יש רגלים לדבר... ויש אינדיקציה רצינית שיש סיכוי רציני שיעברו את השנה... אז בכלל... מדובר פה בחורף ארוך במיוחד... וגם אם יש כאלו שמסוגלים להחזיק מעמד ולא להגיע לאתר די ביה יחדון ורוחין ונפשין, אבל הההלו... בלשכת הגזית לא ישנים... מלשכת הגזית ממשיכים לצאת כל הזמן חידושים, ועוד דרשות חדשות ב"ג מידות שהתורה נדרשת בהם... והצורבא מרבנן שגר בדרום הרחוק או בצפון... יש גבול כמה זמן הוא יכול להיות מחוץ לעיניים!!! ולהתעדכן חצי שנה מאוחר יותר בעשרות גזירות, תקנות ודרשות עדכניות שנמנו רבו ויצאו מלשכת הגזית לאורך כל ימות החורף...

חוץ מזה גם בתקופות היותר דלילות... ישנה תנועה מסוימת שממשיכה כסדרה ללא שום שינוי!!! אם זה משמרות הכהונה, שכל שבוע מתחלפת משמרה ומגיע משמרה חדשה!!! הם מגיעים בחום ובקור... בכפור ובשלג... באש ובמים... מי שלא יכול ללכת ברגליו מגיע על אלונקה... אף כך לא מוותר על המשמרה שלו!!! כמו כן משמרות הלווייה... אם זה הלוויים המשוררים שיש גם להם תחלופה שבועית... ואם זה השוערים... אז בכלל!!! מדובר בצבא לוגיסטי של שופטים ושוטרים וגזברים שמספורים בכל גבול ישראל... בכל ארבעים ושמונה ערי הלוויים שחולשים על כל פינה בקצוות ארץ ישראל... ויש ביניהם תיאום מוחלט וסנכרון נתונים! יש כל הזמן דיווח ועדכונים בתנאי שטח, מלשכת הגזית... איזה משימות תורניות יש כעת על הפרק, האם יש צורך בשמנים חדשים לעזרה, או לבונה, עצים... כמו כן: אם ישנם כל מיני התפתחויות בדיני תורה שהסתכנו ועלו עד בית דין הגדול... משם בית דין שולחים לנציג שלהם בשטח לקבל את המידע המבורר... ואם זה כל מיני פרוצדורות רוחניות שטעונו תיקון, ובעוד שבוע שבועיים שלוש, יתחילו להגיע המסמכים ופילוח הנתונים מה המצב בכל פינה בארץ ישראל... מספר קרבנות הלידה הנדרשים... וכל פרט טכני נוסף שיש בו השלכה מסוימת בייחס לקבלת ההחלטה האם לעבר את השנה או לא...

אז בייחס ללוויים השוערים אין שום שינוי בתקופות!!! אצלם יש תנועה תמידית לאורך כל השנה בכל תקופה שהיא!!! הלוויים מנוסים בלהסתדר בתנאי שטח הכי קשים... הם אלו שמעבירים במידת הצורך את הגזירות החדשות מלשכת הגזית וגם אחראים לעדכן אחת לכמה זמן רשימות חדשות של יהודים שהם בחזקת מיוחסים, או בחזקת כהנים או... או בחזקת מסזרים... גם זה יש...

מה שבטוח: עקב מזג האויר, ישנם בימים אלו מחסור בקינים!!! כי הרי יש שתי אופציות... תור או בן יונה... התור עזב אותנו... כי הוא מהעופות הנודדים... בחורף הוא לא נמצא... נשארנו רק עם הבני יונה, ועכשיו גם הם קצת חסרים בגלל החורף... אז נא לקחת בחשבון!!! יולדת שמגיעה להקריב, המחיר עלול להכפיל את עצמו וגם יותר!! וכבר קרה שיוולדת עניה הגיעה, ורצתה להקריב שני בני יונה כדין קרבן דל, והתברר שהמחיר שלהם טיפס והמריא כמעט למחיר יולדת עשירה- כבש בן שנתו לעולה ובן יונה או תור לחטאת... רשב"ג מאוד מוטרד מהמחיר של הקינים... זה דבר שהכי בוער לו!! שלא להשיב את נשות ישראל הצדקניות ריקם ובפרט לא את העניות שבהם, שקרה כבר והגיעו מרוחק ונאלצו להישאר מאחור, ולשפוך דמעותיהם בכותל המערבי שהכי קרוב לקודש"ק אבל מבחוץ, כי לא היה להם מה להקריב, והם נותרו מאחור!!! ולכן נעשות פעולות קדחתניות מול אנשי המקצוע המוסחמים לעניין גידול עופות ושובכים וכו'...

ומה קורה עם הבגדי כהונה בימים שכאלו? הירושלמים מתלבשים בימים אלו בעוד שככה ועוד שככה, אבל הכהנים לא יכולים לשחק עם זה!!! אסור ללכת מרובה בגדים! כהן הדייט הולך עם ארבעה בגדים, כתונת מכנסים מצנפת ואבנט, וזהו!!! אז באמת יש בגדי כהונה מיוחדים שמתאמים לימים אלו, מדובר בכתונת בודדת!!! אבל היא עבה!!! אוהו עבה... בעובי שנותן מענה תחליפי לשכבות של חולצה, סוודר, חליפה, מעיל, אתה מבין לבד משמרת הפיצץ נניח, שרכשה וארגה כזו כתונת לשבוע של חודש טבת ושבט!!! בסוף השבוע של המשמרה הם מחזירים את הבגדים לחלון המיוחד של 'תשמישי הכלים', ובעוד חצי שנה כשהם חוזרים שוב ופותחים את זה... אין סיכוי שהם ישתמשו באותה בגדי כהונה!!! כי... כפיכעם הבאה שהם יגיעו זה יוצא בדיוק חודש תמוז... נראה אותך לובש מעיל פשתן עבה בעיצומו של יום חמסין... מסילא הם צריכים להיערך לפני סוגים של בגדי כהונה!!! בגדי כהונה שמתאמים לחורף הקר, ואחרים לקיץ החם... ואולי נעשה החלפות עם משמרות אחרות?? קודם אתה תעשה החלפות עם המצות חבורה של הקהילה השניה ואז נחשוב גם אנחנו לעשות החלפות עם בגדי כהונה...

סתם הערה שטוב לדעת אותה!!!

היות והכל בידי שמים חוץ מצינים ופחים, אז בימות החורף מצוי שכל אחד מאיתנו חוטף איזה וירוס או שפעת... לא סוף העולם... אבל זה שבוע כזה... מדובר בכמה ימים שפופים כאלו שצריך לעבור אותם... וכאן שמתו לב לדבר מעניין:

כל וירוס או שפעת מתחלק לשני חלקים!! שתי מערכות שונות!!

יש את הסכנ הראשון... שפתאום!!! פתאום אתה מרגיש צמרמורת... תוך שעה אתה כבר למיטה... וכאבי ראש... בחילות... חולשה גדולה... (הנשים טוענות שגבר שמרגיש לא טוב, זה בוס!!! הההלך האיש...) ואז במשך יממה שלימה אתה אויס!!! אויס מענטש!!! לא בן אדם... בקושי גורר את עצמך מהמיטה... בקושי מחזיק את העיניים... אין עם מי לדבר... היהודי במיטה... ואז!!! אחרי 24 שעות פלוס מינוס... ב"ה 'חלצתו חמה', פתאום הוטב לך... אתה פוקח עיניים... חוזר לחיים... מתחיל לאכול... פותח ספר... זהו!! נגמר!!! היה!!! חוזרים לפעילות!!!

וכאן מתחיל השלב ב'!! אתה מתחיל ללמוד ואתה מרגיש קצת חלש... לא לגמרי מבין... אבל נו בסיידר... מוותר לך... עד לפני כמה שעות, מגיע סדר ב'... לבנתיים כמעט כל גופו... 'זה נורמלי'...

ואז עובר יום... ואתה שוב פותח את הגמ', ומרגיש חוסר ידיות, חוסר בהירות, הראש לא לגמרי עובד... אמנם יותר טוב מאתמול... אבל עדיין לא לגמרי!!! עוברים עוד כמה שעות, מגיע סדר ב'... לבנתיים כמעט הספקת לשכוח שלא הרגשת טוב... ושוב אתה לא מונח בסוגיה... מחכה שישגר הסדר... אין לך סבלנות... ואז עובר עוד יום... ואתה כבר הספקת לגמרי לשכוח שלא הרגשת טוב... ותכל'ס... שוב!! שוב אתה יושב מול הגמ'... ו... מה קורה לי לאחרונה? הלך לי 'אהבת תורה', הכל מבולבל... אני לא מצליח להתרכז... תוך שעה אני כבר מרגיש צורך לקום... מה קרה לי?? ואז בצהריים... שוב השלעצפוך כזה... כל פעם טיפה יותר טוב... אבל עדיין!!! ואתה מתחיל להיכנס למשבר... תשמע... אני על הפנים... התיישבתי... "לאחרונה!!!!" לאחרונה אין לי טעם בלימוד... בקיצור: מה אני בא לומר??

לכל וירוס בדרך כלל יש שני שלבים!! השלב הראשון הוא סבננ!!! מגיע בבום והולך בבום!! והיות וזה נגמר בבום... אתה מצידך סיימת עם זה... **אבל זה לא נכון!!** כי כעת מתחיל שלב ב' שזה אמנם הרבה פחות קשה וכמעט לא מורגש... אבל יש לו קושי מסוג אחר!!! זה איטי!!! ההתאוששות איטית של שבוע ימים (ולפעמים יותר...) הראש לאט לאט חוזר לעצמו... מצד אחד כל יום זה נהיה טיפה יותר טוב... זה רק מתקדם כל הזמן!! אבל מצד שני, כל יום נוסף שחולף אתה עוד יותר שוכח ולא מעלה על דעתך שאתה עדיין באמצע התאוששות מאותו וירוס... ולכן דווקא ככל שנוקפים הימים ככה התסכול הולך וגדל... מה קרה לי...

והסיבה שחשוב לדעת את זה... כי אני כמה וכמה שאצה להם הדרך והם כבר הסיקו מסקנות יאוש... כנראה שצריך לעבור לחיזוק, כנראה שחסר לי באהבת תורה... אולי צריך להחליף חברותא... ובסה"כ שוב דבר... עורבא פרח... הבן אדם היה בסה"כ באמצע להתאושש משפעת!!! כל מה שרציני זה בסה"כ ליידע אותך בזה!! כי ברגע שיוודעים את זה... הכל מתקדם אחרת... נשמע אחרת... נחמה אחת אני יכול להגיד לך: בדרך כלל: היום הכי מתסכל זה היום האחרון!!! היום הזה ש-די... נמאס לי... כבר כמעט שבוע ימים שאני לא מצליח ללמוד תוס' שלם... אז אל תקח ללב... תדע לך שאתה לקראת הסוף... אגב: זה ההבדל בין 'ואת הקדחת' לבין 'מכלות עיניים'!! קדחת זה בומבה... והמכלות עיניים זה ה-נו... מתי זה נגמר... 'כל תותלת ממושכה קרויה כילון עיניים' בברכת רפואה שלימה... בפרט על ת"ח קצירי ומריעי...

לעמוד בניסיון!!! וגם לעמוד 'מאחורי זה'!!

כולנו יודעים שיוסף הצדיק... יום אחד היה לו ניסיון מאוד מאוד קשה, והוא עמד בו בגבורה!!! ובזכות אותו מעשה הוא זכה להגיע לשיעור קומה של צדיק יסוד העולם ומאז כל השפע שבעולם מסוד בידיים שלו... אבל!!! יש משהו שלא כולם שמים לב... שנכון... היה לו ניסיון מאוד קשה... **אבל הלאה... הלאה... מה קורה הלאה... מה קורה ביום שאחרי???**

אבא שבשמים: עמדת לך בניסיון... זה היה ניסיון לא קל! אני לא מצפה ממך שתתן לי את המתן שכרה באותו רגע... סו"ס שחר מצוה בהאי עלמא ליכא... טוב... אז שישאר בפק"ם... לאחר 120... **אבל איפה!!! אל תשאלו!** אותה מרשעת מגיעה וטורפת את הקלפים ולוקחת את הסיפור לצד השני בדיקו!!! היא הופכת את יוסף הצדיק למנוול והשפל הגדול ביותר... וכמובן זה מתחיל לרוץ ברשת אל ג'זירה של מצרים... כולם מדברים בגנותו של יוסף... ועל זה!!! על זה הוא נשלח לבור בית האסורים בחרפה וקלון ובבושת פנים הכי נורא שרק קיים...

תנסה להיכנס לראש של יוסף... תנסה להיכנס לנעללים של בחור בן תשע עשרה בודד שעמד היום בגבורת נפש עילאית מול הניסיון הכי קשה... ולא רק שאף אחד לא יודע להעריך אותו על זה... ההיפך הגמור!! **הוא חוטף כזו סטידת לחייו!!!** זה מתהפך עליו שהוא פה הטמא, הוא הנבל... תנסה לדמין איזו הרגשה איומה זו... **עכשיו בינינו... אם אני הייתי במקומו... מה התגובה המתבקשת???** אאאאא!!! איזה באאאאסה!! למה עשיתי את זה?? למה עמדת בניסיון... תראה מה קבלתי בחזרה!!! זה קרה לי נטו בגלל זה!! רק בגלל שעמדת בניסיון הכי קשה... זה מה שהרס לי את החיים!!! רבש"ע: מילא ציפית ממני לעמוד בניסיון כ"כ קשה... ועמדת בגבורה! לא בקשתי על זה תמורה... אבל במקום זה לקבל סטידת לחי'?? זו תורה זו שוכה?? זו התגובה? זה הפירדק שאני מקבל על המעשה גבורה הכי נאצל בחי'?? בינינו... אם אנחנו היינו בסיטואציה שכזו המסקנה הייתה: חבל!!! חבל שעמדת בזה. תראה לאן זה לקח אותי.

אז הנה!!! פה בסיפור הזה התורה מגלה לנו יסוד מאוד חשוב:

עמידה בניסיון מתחלקת לשני חלקים!! שני שלבים!!!

שלב א': זה לעמוד בניסיון!! שלב ב': לעמוד מאחורי זה!!!

אני חוזר: יש לעמוד בניסיון!! ויש לעמוד מאחורי זה!!!

יוסף עמד בניסיון קשה!!!! כל הכבוד... הוא עמד בזה בגבורה!! וזה מעשה מאוד נאצל... אבל ככה... זה עדיין חלק א'... כי יש פה גם שלב ב'!!! השלב ב' זה - **לא רק לעמוד בניסיון** אלא גם **לעמוד מאחורי זה!** מיד לאחר אותו מעשה נאצל... יוסף משלם על זה מחיר אישי!! הוא נכנס לבית הסוהר ומרצה על זה י"ב שנים בבית האסורים והוא לא מתחרט... ותכל'ס: מה הוא עושה במשך כל ה"ב שנים האלו בכלא? ? כעת הוא לא עומד בניסיון עצמו!! אלא הוא בעיקר **עומד מאחורי זה!** כל יום נוסף בבית הסוהר יוסף שואל את עצמו: רגע... מה אני עושה פה? למה נגזר עלי להיות כאן? ? כי עמדת בניסיון... ו... ו... ואני עומד מאחורי זה!!!! לא מתחרט... אני עומד מאחורי המחיר הזה שאני משלם!! ובינינו... אנחנו כמעט ולא שמים לב לחלק הזה!! בראש שלנו מצטייר כאילו יש פה שני סיפורים בלי שום קשר... יוסף יום אחד עומד בניסיון... ויום למחרת יש שם איזה התפתחות... ושמים אותו בבית הסוהר... אבל לא!!! בית הסוהר זה ההמשך! זה הפרק ב' של הניסיון!! יוסף יום אחד עומד בניסיון!! ואח"כ י"ב שנים הוא עומד מאחורי זה!!!

ואתה מבין לבד שזה הסיפור הגדול!!!

עמידה בניסיון זה מפגן!! מפגן חד פעמי... כמובן שאסור לזלזל בזה לרגע... הלוואי והיינו עומדים בזה... אבל עדיין!! אח"כ יש גם שלב ב'... עד כמה אתה עומד מאחורי המפגן הזה!! כמה אתה מוכן לשלם עליו.

ופה יש מקום לחשבון נפש!!! מגיע אלי בחור כולו כאוב... מה לא עשיתי... שמרתי על עצמי... התגברתי... אני יושב וממלא סדרים בלימוד... בו בזמן ששני חברי חדר שלי משייטים להם עם האצבע על המסך, אני באותה שעה יושב וקורע את עצמי מול הגמ' ונלחם עם הציפניים לא להיגרר אחריהם... ובכל זאת!!! אחרי כל מה שאני עושה למענו יתברך... תכל'ס... אין לי תברות... ולא הולך לי בלימוד... וגם המשגיח עוד העיר לי... אז ככה: כעת ברגעים כאלו שהוא שופך את הלב ופורק את התסכול... זה הזמן לענות לו!! ולכן לא אמרתי לך כלום... אבל אם כבר הספקת להירגע... אז אני רוצה להגיד לך: כל הכבוד לך שאתה מתגבר על עצמך!!! זה לא פשוט!! אני יודע להעריך את זה!!!

אבל!!! תסכים אתני שאם אני מעריך אותך על זה... זה לא סתם!! זה בגלל שאתה מתגבר!! בגלל שאתה עושה פה משהו שהוא לא מובן מאלי!! אם ככה... אם כבר הלכת על זה... אם כבר עמדת בניסיון והחלטת שלא ליפול איפה שחברים שלך נפלו... **אז תהיה גבר!!! כעת תעמוד מאחורי זה!!!** תהיה שלם עם הצעד הזה!! תהיה ברור עם עצמך!! אל תבא אלי כל יומיים עם די על המותן ותגיד לי בנימה של חצי אכזבה חצי איום... תשמע... עשיתי כך וכך וציפיתי שה' ישלח לי איזה מעטפה משמים ותכל'ס לא הגיע כלום... לא חבל!!! תהיה גבר!!

אם כבר עמדת בניסיון!! אז תעמוד גם מאחורי יו!!!

וכאן חשוב להדגיש: שלא יהיו טעויות!!! צריך לדעת להעריך גם עמידה בניסיון חד פעמי!!! אסור לזלזל בזה לרגע!! בפרט כשמדובר במלחמת עולם יומימית... אני בעיקר מדבר על תוננים יותר מוגדרים!!! שזה מה שאתה! אתה העמדת את עצמך במקום של בחור שמור ונקי ולמרות שנמסביך יש כאלו שמרשים לעצמם לקנות שיואמי וכדו', אתה החלטת לעמוד בניסיון!! קח את זה עד הסוף!! תהיה גבר ותעמוד גם **מאחורי זה!** החלטת שאתה לא קונה פלאפון חצי חצי כזה?? אז תסכים גם לעמוד מאחורי זה!! תסכים לשלם על זה מחיר!! קח על זה קרדיט... לטובתך!!! תגלה מנהיגות!! פטריוטיות!! זו החלטה שלי!!

אל תבא כמו איזה שכיר יום חצי קלאצ' שכל היום מאיים בפיתורין...

אתה בחור טוב ושמור שיושב ולומד!! ברוך ה'... זה מה שאתה!! זכית!! רק מה? פה ושם ישנם כל מיני סיטואציות שאתה מרגיש נחית... שדווקא כתוצאה מזה שאני כזה בחור רציני ושמור ויושב ולומד!!! דווקא בגלל זה אני לפעמים נשאר בצד ו'חברים לא משתפים אותי במשחקים' (כא נדבר בקורים שרק אנחנו נבין: סוף סוף ג' אחד אתה פתאום מרגיש שהעסק קצת דליל... אחרי יומיים מתברר שההברה יצאו איזה יעד... מצאו איזה סיבה למסיבה... וכמובן 'השאירו אותך בבית'... זה קרה לי לא פעם... הצדיק הזה עם הצעיר... שישאף... רק זה חסר לנו... שהוא יתחיל להשמיץ' איזה שירים שלמו... ויתחיל להעיר לנו הערות ולהגיד לנו מה מתאים ומה לא... והם מסתדרים ויוצאים בלאט ומשאירים אותך... בתור שומר קישואים... אז מילא אם אתה בלאו הכי לא בחברה... בסידור... זה מה שאני, אז אני לא לוקח לב... אבל אם אתה כן בחברה, ואני הייתי כן חברמן וסו"ס כשהחברה חוגגים, הם

משאירים את ה'תומכי תמימים' בישיבה...-- וזו הרגשה לא נעימה... אתה מרגיש מחוץ בעניינים. ואי אפשר לזלזל בהרגשה הזו ולא להתעלם ממנה... **נ... אז אין אני יכול לעזור לך??** אתה כעת מצוי בפני נושא כאוב... למה מגיע לי להרגיש נחות מול חלק מהחברה- דווקא בגלל שאני כזה בחור טוב?? עכשיו ככה: אני אהיה איתך כנה... אני יכול למרוח אותך עם כל מיני תשובות... ולהרגיע אותך עד הפעם הבאה... אבל בינינו... התשובה הנכונה והישירה ביותר: תקשיב טוב!!! אתה בחור טוב ומרומם??

אם אתה עומד בזה!!! **תעמוד גם מאחורי זה!!!**

זה שאתה בחור טוב שיושב ולומד זה דבר גדול... אבל יש גם שלב ב'...

תסכים לעמוד מאחורי זה!! לעמוד מאחורי המחירים של זה!!!

לא אכחד... לכל דבר יש מחיר! בחור בן עליה בישיבה, אמור לשלם מחיר ואחד מהמחירים זה זה! תהיה שלם עם זה!! תעמוד מאחורי זה!! תחלטי שאתה לוקח בחשבון שחבורת ה'סאטלנטי' של הישיבה רואה בך צצצדיק... ויש פעילויות חברתיות מסוימות שהם יעדיפו שאתה לא תהיה שם... (שלא תבין... יש לי בטן מלאה בנושא הזה... יש לי הרבה מה להגיד לך איפה הם מתגלגלים ביום שאחרי החתונה, ואיפה אתה נמצא ואיפה הם... אבל כשאתה נמצא ברגעים קשים, לא תמלט מלהסכים גם לשלם!!! לעמוד מאחורי העמדה שלך!!)

ואתה יודע למה כ"כ עקרונות אצלי שתעמוד מאחורי זה??

כי היחיד שבסוף ירוויח מזה זה רק אתה!!! את השיעור קומה שאתה בונה עכשיו, זה משהו שאף אחד לא יחלוק איתך... אז תשששלם!!! כמו שאף אחד לא יתחלק איתך בשלל... גם אף אחד לא יעזור לך בתשלום... תהיה גבר ותשלם!! תסכים לשלם את מלא המחיר!!!

אם אתה מאמין במוצר שלך... אז תסכים לשלם עליו כהוגן!!!

אברך יקר: אם קבלת החלטה להיות שבת הלוי ולעזוב את החשבונות הרבים ולהקים בית שמור ונקי לה' ולתורתו... כל הכבוד לך!! אבל תדע לך שגם אם אתה מרגיש יציב ואתן במקום הזה!!! אבל לא!!!

קח בחשבון שתמיד יש את החלק השני שאתה עדיין תמיד בעיצומו!!

לא יארכו השבועות ותגיע אותה שבת גיבוש מול הגיסים והמשפחה המורחבת והמודרנית... ושוב הכל יצוף... ואתה תצטרך שוב לעמוד **מאחורי זה!** שים לב: לא לעמוד בזה אלא לעמוד מאחורי זה! לכן תכין את אשתך מראש... אנחנו הולכים לפגוש אנשים שאולי יראה לנו שיש להם חיים קלים יותר או ראוותנים יותר מאיתנו... וגם אם ככה נרגיש... אנחנו עומדים מאחורי המוצר היחודי שלנו!!! אנחנו ערוכים לזה נפשית!

ואם תשים לב: זה באמת החלק העיקרי!! שהוא די חסר לנו!!

אנחנו מחונכים לעמוד בניסיונות!! יש לנו בוחטות של סיפורים על אנשים שעמדו בניסיונות!!! אבל!! מה לעשות... של-99% מהסיפורים האלו יש המשך!!! שאחרי שהיא התגברה וסייגה את המחשב, תוך חודשים היא התארכה, ותוך עשרה חודשים היה להם ילד, ותוך שבועיים הוא הצליח למצא שוכר לדירה, וסבא שלו יצא מהבית חולים בריא כמו שור וכר'... ובינינו... מה לעשות ש... שלא תמיד ככה נגמרים הסיפורים... חברה תרגעו... מחכה לו בחוץ קונטיינר של הפתעות והגרלות מבורא עולם... צר לי... אני מודיע לך מראש שזה לא ככה!! **ולמה באמת?? למה זה לא ככה??**

כי ה' רוצה אנשים שיודעים לא רק לעמוד בניסיון!! אלא גם יודעים לעמוד מאחורי זה!! ולעמוד מאחורי זה פירושו לעשות את זה ללא תנאים!! לעשות את זה כי אני ילד גדול של אבא שבשמים ואם הלכתי על זה בגלל שהבנתי שכן רצונו ואני עומד מאחורי זה... גם אם אני לא הולך לקבל על זה פקאאלע... אני מבטיח לך שלא תמיד תראה ישועות!! לפעמים ה' יראה ישועות! כן... תתפלא לשמוע... **גם אבא שבשמים צריך ישועה...** תאר לעצמך שיש לאבא שבשמים ילד שיש לו איחור התפתחותי. הוא נשאר תינוק... אתה לא יכול להוציא ממנו שום דבר... שום התקדמות... רק אם הוא מקבל על זה פקאאלע... ההלו... זה מדאיג... מדובר בילד שהיה כבר אמור להתבגר... והוא תקוע שם בחטיפים... ואז יום אחד קבלת על עצמך קבלה נפלאה, אם זה התנזרות מקווי מידע, או סינון מסוים... לקום לתפילה בשעה שפוייה... או חיזוק בצניעות... ותכל'ס אתה לא רואה ישועות!! ולמה??

כי כעת תורו של אבא שבשמים!! הוא רוצה לראות שהילד שלו לא רק עומד בניסיון!! אלא גם עומד מאחורי זה!! עומד מאחורי הבגרות שלו ה' רוצה לראות שהילד שלו יודע שצריך לקום בבוקר כי צריך!! ולא מושיט לו יד לקבל פקאאלע של כל הנערים... ואז אכן כן... למרות שאתה לא רואה ישועות אתה ממשיך הלאה... ואבא שבשמים כעת קיבל ישועה!! הוא שמח לראות שיש לו בן שמבין עניין!! אל דאגה... הוא עוד יפנק אותך, לא תפסיד מזה. אבל קצת נכונות לא תזיק! תעמוד מאחורי זה

מה כן יש?? יש בקשה אחת שיהודה מרשה לעצמו לבקש אותה... (יוסף לא מבקש אותה, אבל יהודה כן...) בפרשה שעברה יהודה מבקש בקשה צנועה: **"חכלילי ענייני מין ולבן שיניים מחלב!"** אומר יהודה: אבא שבשמים... תן לי חייוך! תן לי קריצת עין משמים... תראה לי שאתה אוהב אותי... יהודה מרגיש: לא בקשתי תמורה!! לא בקשתי לא יין ולא חלב... אדרבה, רמוז לי בעיניך שזה יותר ערב עלי מייך, ותראה לי שיניים שחוקות שזה יותר מתוק לי מחלב!! יהודה בסה"כ רוצה לשמוע שאבא שבשמים קיבל את ההתגברות שלי... מרוצה ממני... שמח איתי... את זה תמיד אפשר לבקש מאבא שבשמים!!! (מעניין לציין שיוסף לא מבקש את החיכים האלו, רק יהודה, כי יוסף אח"כ מקבל בענק!! הוא נהיה מושל בכל ארץ מצרים, ואילו יהודה ממשיך לקבל בעיקר רק חיכים... מי שעתידי לקבל את הבחנות בסוף, אצלו יש צו איסור פרסום... ואכמ"ל) רגע... ואם גם את זה לא תקבל... אז מה?? תפסיקו חלילה וחס!!! אם ה' לא **מפגין** אהבה!! סימן שהוא **מזמין** אהבה!! אם אני לא מרגיש אהוב... סימן שכעת תורי **לאהוב!!** ה' אני אוהב אותך מתמסר אליו וממשיך הלאה גם עם אפס פיידבק... אל תדאג... הפידבק יבא... ועד אז נתת המון אהבה לה'...

שבת כה' טבת התשפ"ד

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:33	17:24	י-ם
16:31	17:23	ת"א
16:31	17:22	חיפה
16:34	17:25	ב"ש

כל הזכויות שמורות ©

פרשת שמות

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

כשיהודי בא לקיים מצוה, אומר לו היצר הרע (הוא השטן): **"למה לך לטרוח?** מה יצא לך כשתקים את המצוה? ובכלל, האם אתה בטוח שמצוה היא?" "מה המצוה הזאת?" לאחר קיום המצוה בא שוב היצר הרע ואומר לו **"ומה טעם יש בה?"** גדול ורב היה המעשה אשר עשית, רק ועמוק טעמה! כל זה כדי להביאו לגאווה. לפיכך ידע האדם ויזכיר לעצמו תמיד: **"גזרה היא מלפניי"**. טרם המצוה יחשוב:

"גזרה היא" מצות השם היא ועלי לקימה. ולאחר קיום המצוה "אין לך רשות להרהר אחריה", **"יסיח דעתו** מן המעשה כדי שלא יגיע לגאות..."

רבי יצחק טייב, בעל "ערך השלחן" ועוד, זצ"ל, היה שקדן גדול בתורה, ומגודל השקידה חלה חולי עצום, אשר אחזו רפיון גדול בכל אבריו, והרופאים גזרו שיוליכוהו לכפר אחד דמדליא ובסים אויריה. **להחיות אבריו** ועורקו וגידיו. ועל כל זה רבי יצחק ז"ל לא שת לבו גם לזאת, ובתוך הכפר עצמו לא היה נח ולא היה שקט **מעסק התורה** ושקידתה כי אם זמן מועט בעל כ"ד שעות היום.

כאשר דרכיו של אדם **מצליחים**, מכירים אותו ידידיו.

כאשר דרכיו **נושלים**, מכיר הוא את ידידיו..

טבע הכוחות של האדם **אם עיניו של אדם** ראה איזה רפיון או חלישות בעשה טוב או ברע ח"ו אי אפשר שוב לעלות על המדרגה הראשונה כעניין "אשר קרך בדרך"...

והנה אדם עומד ורואה תמיד **קריחת** רחמ"ל בעשה טוב כן הפוך אמונה רחמ"ל כמה הוא מתקרר תמיד ופועל עליו רחמ"ל כמה חיזור הוא צריך לכה"פ **שלא יתרחק** לגמרי מן האמת ח"ו אין לנו רק לבקש מהש"ת עזר תמיד.

כשמחנכים לשלום בית - שלום הבית מחנך.

לע"נ רחל (רשאלבו בת קלרה

אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו כשנטה הגאון הקדוש רבי **משה סופר**, החת"ם סופר זיע"א להסתלק מן העולם, החלו כולם להתפלל בבכיות גדולות. אמר לבניו: "למה אתם בוכים? אשרי מי **שבינה שנתיו** כמוני ואשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו!"

ואמר להם שששים שנה רצופות לא ביטל יום אחד **מלמד תורה** ברבים חוץ מט' באב, וגם בליל יום הכיפורים למד ענייני עבודת ים הכיפורים.

מי שחי חיים אמיתיים שכאלה- אשריו ואשרי חלקו!

מכירים את אלו שאין להם זמן? הכל עניין של סדר עדיפויות. כשמשהו חשוב, עושים זמן.

נדמה לי...

בשנת תש"ה, כאשר הפגזו הלגיון הירדני את ירושלים, מהרו בני העיר לרדת למקלטים. גם הגאון רבי **צבי פסח פרוק** זצ"ל, רבה של ירושלים, ירד למקלט, כשהוא לומד כל העת.

ההמולה במקלט הפריעה לתלמודו, והחליט **לעלות לביתו** כדי ללמוד בשלוה. ליושבי המקלט המודאגים אמר: "תורה מגנא ומצלה" (תורה מגנה ומצילה). לאחר זמן מה, חדרו רסיסי פגז לחדרו של הרב, אך הוא היה שקוע בעיונו **ולא שמע דבר...** כשאצו לביתו לברר את שלומו, אמר הרב: "נדמה לי שהבחנתי באורות שרצדו בחזר"..."

החינוך הטוב ביותר לא שווה מאומה אם לילד חברותא רעה.

יש דיבור שאינו אומר כלום. יש שתיקה שאומרת הרבה.

כל ימיו הקדיש רבינו החיד"א ללימוד ועסק בתורת אלקים חיים, עבדו הייתה יקרה מפנינים, ומתוקה מדבש ונופת צופים, לרוב **חשקו ואהבתו** לתורה הקדושה, לא הירפה ממנה אפילו שעה קלה יומם ולילה. בהיותו לבדו בביתו, ובשבתו עם חברים, בימי שלוה ונחת **ובימי מלחמה** וצער, בבריאותו, ובשעת חוליו-בהיותו מוטל על ערש דוי, בשער מקומו **ובשליחותו** בקרית חוצות.

בכל עת וזמן פנה רבנו ללימודו, ישב והגה בדברי תורתנו הקדושה, ולא **פסיק פומיה** מגירסא באורייתא תדירא.

לפי דברי **חובות הלבבות** נקל להבין את מאמר חז"ל: "כל המעביר על מדותיו, מעבירין לו על כל פשעיו" (יומא, כג.) - שאותו אדם **עליו מדברים** לשון הרע, ומעביר על מדותיו ושוקת, מעבירין ממנו כל פשעיו **חוקפים** אותם לחובתו של המדבר...

כשאחד מבקש **עצה ממך**, אל תסתפק בכל שהעצה תתקבל אצלו, אלא ראה שזו תהא **מקובלת** גם אצלך!

אולי שמעתם את הסיפור על חברה ליצור נעליים ששלחה איש מכירות לאפריקה כדי לחפש את הפוטנציאל **לשווק את מוצריה** שם. לאחר מספר ימים דיווח איש המכירות: "אני חוזר הביתה. אין כאן שוק למוצר שלנו. כולם כאן **הולכים יחפים**".

החברה החליטה לשלוח איש מכירות בעל **גישה חיובית** יותר כדי שיבדוק את המצב.

בתוך שעות מספר, דיווח איש המכירות בהתלהבות על מצאיו לחברה. "השוק בשל כאן. יש **הזדמנויות נהדרות**. לאף אחד עוד אין נעליים."

שני בני-אדם שונים עם שתי דעות שונות. החיים הם שאלה של נקודת מבט. **הכול תלוי במה שאתה בוחר לראות**. מה אתה רואה? (העורך)

נרדח מן הכבוד, הכבוד והכבוד רודף אחריו. עצם הברניחה הכבוד-הוא הוא הכבוד לאדם.

עצם ההמצאות בישיבה מזכה את המסתופפים בצילה באורח חיים של קדושה וקיום מצוות, ודבר זה כרוך בזכייה בשכר שמים בלי גבול וערך.

כל תג ותג בתורה מכליל חכמה עד אין סוף וחקר.

תצילני מחבר רע אבא רשם בפתקא את שמות ילדיו. רבנו **משנה מנדל** זצ"ל קרא ועצר ליד שם בנו הלומד בישיבה בירושלים. בן שנודע **כתלמיד מצטיין**. "מה מתרחש עם בנך? הרי אינו לומד טוב" קבע רבנו. "הוא תלמיד מצויין" השיב לו האב הגאה. אבל רבנו בשלו, תבררו, תחקרו... הדברים נחתו על ראשו של האב כמהלומת ענק, ברכיו פקו כשנכנס הביתה. "מה קרה?" **נבהלה אשתו**. סיפר לה את דברי הרב מנדל, הרי הוא חברותא של הראש ישיבה" אמר לה בפליאה". "איך זה יכול להיות?" "אם הרב מנדל אמר לברר-מבררים" פסקה האם. ההורים לא התעצלו, קמו ונסעו לירושלים, **קיימה תחקיר** מקיף בישיבה ונדהמו לשמוע כי בנם המצויין מתחבר לבחורים שליליים, מיד העבירו אותו לישיבה אחרת.

מצוה מדאורייתא בסוף ימיו הגיע הגאון רבי **יחזקאל סרנא** זצ"ל, ראש ישיבת חברון, במצאי שבת אל הישיבה לתפילת ערבית. בגלל גילו ומצב בריאותו הגרוע היה הדבר כרוך **במאמץ רב** מצידו. אבל הרב הלך אט אט וטיפס לאיטו במדרגות אל ההיכל. באמצע הדרך הבין שהתפילה עומדת להסתים. מלוויו **בקשו שישבו** לביתו, כיון שטרחה רבה הייתה כרוכה בטיפוס שאר המדרגות וכבר אין צורך בכך, אך הרב אמר: "אמנם התפילה עומדת להסתים, אבל תפילה בציבור היא מדרבנן, ואילו ברכת בני הישיבה בברכת "שבוע טוב" היא **מצוה מדאורייתא** של "ואהבת לרעך כמוך"...

שליח ממרומים
פעם התעמק הרה"ק רבי **אלימלך מליזנסק** זיע"א בדברי התוספות, והיו הדברים קשים בעיניו. הצטער הרבי מאוד ובכה מאוד, לא אכל ולא שתה, **עד שנדם** מתוך צער. נגלה אליו בחלום רבנו יצחק מבעלי התוספות ואמר לו: "בני, שמע ה' את בכייתך, ואני **שלח אליך** לבאר לך את הדברים"....

את פחדיך שמור לעצמך אבל את האומץ שלך חלוק עם אחרים

למרות גילו המופלג לא היו לזקן המקובלים הרב **יצחק כדורי** זצ"ל משקפיים, ועד פטירתו ממש היה מעיין בספרים שמודפסים **באותיות קטנות ועידות**. הוא גם כתב קמעות בכתב מאד קטן שאנחנו לא יכולים בכלל לקרוא. כאשר נשאל איך זכה לזאת? נענה בפשטות: "הכל **זכות שמירת העיניים**". ואכן הוא הקפיד על שמירת עיניים מופלגת. כשהכניסו אליו נשים הן היו נצבות רק מהצד. כשהוא היה הולך ברחוב היה ניתן לראותו תדיר כשמעליו שמיה שלא יראה מראות אסורים.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

"הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו" וצריך להתבונן ולהבין מהי כוונת הפסוק במילים "את יעקב איש וביתו באו", הרי ידוע שהמילה "את" פירושה "עם", והמשמעות היוצאת מזה: שכל בית ובית בא עם יעקב אבינו... ואיך זה יתכן, שכל בית ובית בא עם יעקב אבינו?

והרי יעקב אבינו היה רק אחד, ואיך יכול להיות שירד יחד עם כל אותם הנפשות הבאות מצרימה? אלא ישנם שני סוגים של יעקב אבינו: ישנו את גופו הפיזי והגשמי הקדוש של יעקב אבינו שהוא באמת לא הגיע עם כל בית ובית למצרים, שהרי גופו כבר נקבר בארץ ישראל במערת המכפלה. אך בנוסף יש את רוחו הקדושה והטהורה של יעקב אבינו שהיא הייתה זאת שהגיע עם כל בתי ישראל למצרים בכל בית ובית של משפחת יעקב אבינו. **הבאים מצרימה, היה שם את רוחו ורוחניותו של יעקב אבינו.**

ונראה לבאר את נוכחותו של רוח יעקב אבינו כך: שכל ילד קטן שנמנע בביתו במצרים ורועה לאכול דייסה הלבית שואל את אביו: "אבא, האם הכפית הזו אפשר לערב בה את החלב, האם סבא יעקב מתיר או אוסר?" "לא, בני" - עונה האב: "סבא יעקב אמר אסור, מפני שכפית זו היא כפית בשרית בת יומא ולכן לא ניתן לאכול עמה חלב...". "אבא האם היוצאת הפסולת מתוך האוכל, מותרת בשבת?" **מה אומר סבא יעקב, אסור או מותר... או אולי צריך להחמיר...". והאבא עונה: סבא יעקב אמר כך וכך...! "אבא האם מותר לקחת פטיש ולדפוק איתו מסמרים בשבת? מה אומר סבא יעקב, אסור או מותר... או אולי צריך להחמיר...". והאבא עונה: סבא יעקב אמר כך וכך...!**

ובכך נמצא שכל בית ובית מבני ישראל הבאים מצרימה, היה בתוכו את רוחו של יעקב אבינו, את ההלכה, את ההנהגה וההשקפה שלו, דמותו של יעקב הסבא קדישא חקוקה בתוך הבית. בזכות "את יעקב" בכך שיטעו וישרישו בם את רוחו של יעקב הקב"ה ילווה אותם לכל מקום ויוציאם מארץ מצרים בשלום.

שבת שלום אל בית ישראל

אחד מספר, אשתי אמרה לי שהמכונית לא נסעת טוב, כי יש מים בקרבורטור. שאלתי אותה איפה המכונית והיא ענתה "באגם!".

הגאון רבי מצליח
מאוזז זצ"ל השם ינקום דמו דיין בבית הדין בתוניס ובעל שאלות ותשובות ובעל מצליח, נולד בליל ישישי כ"ו חשוון בשנת תרע"ב בג'רא, לאביו רבי **דפאל** זצ"ל ולאמו מרת רחל ע"ה.

ימי ילדותו עברו עליו בפרבר אריאנה (ששה ק"מ סמוך לתוניס) הנודע באוירו הן הוצח, בדיירה נאה ורחבת ידיים. כל עת הפנאי שהייתה לאביו למד אתו. היה לומד גם כן בתלמוד תורה אצל ר' **יהודה חג'אג'** במצור ובמצוק, ובלבד שבני ילמד תורה" כך הייתה ממרת בבכי מידי יום ביומו, עד שדבריה עשו פירות.

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

הכלב המופלא מספרים על צייד ברווזים שחיפש כלב שסייע לו בצייד. לאחר הרבה חיפושים גילה כלב המסוגל **להלך על המים** כדי לשלוף ברווז - הוא רכש מייד את הכלב. כשהוא עדיין נדהם מתגליתו של עצמו האיש כיצד יספר את החדשות לחבריו הציידים. הרי אף אחד לא יאמין לו. וכך הזמין הצייד חבר שיתלווה אליו לצייד. הם צעדו לעבר האגם והמתניו. כאשר להקה של ברווזים התקרבה, הם דרכו רוביהם וירו. הכלב הגיב בריצה על פני המים ותפיסת הציפור. אולם, החבר שתק.

הוא לא אמר מלה על הכלב המופלא. במהלך הנסיעה הביתה, פנה הצייד לחברו ואמר, "האם שמת לב למשהו יוצא דופן אצל הכלב?" "כן, וודאי", השיב החבר. "**הוא לא יודע לשחות**".

הומור הוא סוג של כוח משיכה, הוא מושך אותך לצחק.

יש להשתמש באמונה כדי להאמין בה' ובתורתו, ולא כדי להאמין להולכי רכיל. **כל הצרות ושנאת-החנים** נובעות משימוש לא ראוי באמונה, כשמאמינים לדברים בגנות הזולת"

נדאי לך להפסיד כסף להפטר מחבר רע.

להיות נושא בעול עם חברו-זהו **מיסודי דוד ארץ**, כי שותפים כולנו בעסק אחד, ובאמת הרוצה לזכות לתורה הלא עליו להשתדל בזה, שזהו מקנייני התורה, אוהב את הבריות, נושא בעולם עם חברו.. ולא יספיק לימוד התורה בלבד, לרוצה לזכות **לקניין התורה**, אלא מ"ח דברים נקבעו כנצרכים לקניין התורה.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איוה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יהודה יאיר, יחזקאל ושמואל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סגן, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה. רחל רשל בת קלרה, חסכ יהודה בן חנה פתיאל, שלמה בן דונה, תנה בת אסתר דמני יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברסקה **מון הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"

"השטר שנפרע"

הרבי הרה"צ רבי ישראל אליעזר, בן הרה"צ רבי מרדכי אדלר זצוק"ל, רבם של חסידי דו"קוב ויוזניץ בארה"ב סיפר לי אישית את הסיפור המדהים מזקיננו האמרי חיים זיע"א

שלהי דקייטא שנת תשי"ז. חסידי ויוזניץ בארה"ב כמרקחה בהגיע הבשורה המרנינה, הרבי מיוזניץ רבי חיים מאיר האגר זצוק"ל, ה"אמרי חיים" בכבודו ובעצמו, מגיע לשהות כאן תקופה ארוכה. ההתרגשות אחזה בלבבות: להיות עם הרבי בימים הקדושים, ושיר בידח את ה"חמול על מעשיך" בנוסח הויוזניצאי המרטיט כל לב... וועדות ההכנה עמלו בהכנת מסע הקודש, החסידים חיכו כבר לשמוע את התאריך בו תדרוך רגלו הקדושה של הרבי ה"אמרי חיים" על אדמת ארה"ב, אך משום מה הרבי מתמהמה מלהודיע על החלטתו מתי יצא לדרך. המתח בציבור גבר: האם חלילה השתנו התכניות של הרבי? שמא הנסיעה המיוחלת, בטלה? מקורבי הרבי הבחינו שהרבי מוטרד ממהוה נסתר, המונע ממנו לנסוע לארה"ב, ניסו בזהירות לבדוק מדוע הרבי כה מוטרד. הם שמעו ממנו את המשפט הבא: "איך אוכל לנסוע, הרי יש בידי שטר שעדיין לא פרעתי!" הם הבינו שכפי הנראה הרבי לקח על עצמו הלוואה נוספת למען החזקת המוסדות, לכן ערבו בעניין את מנכ"ל המוסדות, ר' יעקב דוד ויוזניץ ז"ל, שיראה מה ניתן לעשות עם השטר שלא נפרע ומעכב את יציאת הרבי, המנכ"ל נכנס אל הקודש ואמר לרבי: "נא מבין שהרבי מתמהמה כרגע ביציאה לארה"ב בגלל שטר חוב של אחד הלוויים, שהרבי חתום עליו. הרי בדיוק לשם כך אנחנו יוצאים עם הרבי שליט"א בראשינו לגייס כסף ולפרוע בעזרתו יתברך את החובות!?" תמה ר' יעקב דוד. אך הרבי בשלו: "איך ניסע והשטר עדיין לא נפרע?"

כדי להבין את מהות השטר שפריעתו הייתה כה חשובה לרבי, עלינו לחזור אחורה לשלהי שנת תשט"ו, הרה"ח רבי אברהם ניסן ניימאן זצ"ל, דיין ומו"צ של קהילת ויוזניץ מונסי בארצות הברית, היה אז אברך אשר חלפו מספר שנים נכבד מעת נישואיו ועדיין לא זכה לפרי בטן. רבי אברהם ניסן היה דבוק בכל ליבו ונפשו ברבו ה"אמרי חיים" זצוק"ל.

בשנת תשי"ד, בעת נעילת החג של יום טוב ראשון של פסח, לפתע, בעת עריכת השולחן פנה הרבי ששהה אז בארה"ב, אל הגרא"נ זצ"ל, וחזר על דברי המדרש רבה בחומש שמות: "עתידין ישראל לשיר שירה לעתיד לבא". הוסיף לו הרבי: "הנך יכול לשמוח כבר עתה לקראת העתיד".

כך, גם כאשר ישועתו בוששה מלהגיע האמין הגרא"נ בהבטחת הרבי כי בוא תבוא ישועתו.

רבנו ה"זרע שמשון זיע"א מלמדנו בפרשתנו, כי לעיתים, גם כשהישועה מובטחת, עדיין זקוקים לתפילות כדי לזכות בה: "וכשהבטיח הקב"ה לגאלם... אלא לגאלם אם יזכו. ואף אם לא יזכו במעשיהם, אבל שיצעקו אליו ואז יענם, וכן היה שאף שניצול משה והיה מתוקן לגאלם, לא רצה לגאלם מיד אלא המתין שמונים שנה עד שיואנחו בני ישראל מן העבודה ויצעקו ותעל שוועתם, ואז תיכף ומיד: 'ומשה היה רועה וכו' וירא אליו... ואף במרדכי דכתיב ביה: 'איש יהודי' שהיה מתוקן לגאולה, אפילו הכי הוצרכו ישראל להרבות בבכייה ובתחנונים, ואף מלאכי השרת הוצרכו ללמד עליהם זכות... וכ"ש הכי במצרים, שלא היו ראוים כלל, דפשיטא דהיינו צריכים סעד ממלאכי השרת לתומכם".

ה"אמרי חיים" זיע"א היה נוהג לעיתים, כשרצה לפעול ישועה עבור מישהו, לצייד אותו ב"מטבע שמירה". מטבע אותה היה טובל הרבי יחד עמו במקווה, ומברך אותה במיוחד עבור אותו אדם הזקוק לישועה. כיון שישועתו של רבי אברהם ניסן ניימאן התמהמהה מלבו, יעצו לו ידידיו לבקש מהרבי "מטבע שמירה".

הגרא"נ דחה אותם: "אני כבר מובטח בישועתי, ואין ראוי לנכון שאטריח את הרבי בבקשת מטבע".

לקראת ראש השנה תשי"ז החליט הגרא"נ לנסוע לאר"י, לשהות במחיצת הקודש, אצל רבו ה"אמרי חיים" זצוק"ל בחודש תשרי.

בסתר ליבו גמלה החלטה שהפעם הוא חוזר עם ישועה מידיית באמתחתו. טרם יציאת רבי אברהם ניסן לנסיעה לאר"י בהיותו מקורב מאוד אל הרבי מסקוירא, רבי יעקב יוסף זצוק"ל, נכנס אליו לקו"פ לקבל ברכת פרידה, אך למרות היותו חשוך בנים זה כמה שנים, נמנע מלהזכיר זאת בקוויטל, כי חפץ בישועה שתבוא דווקא דרך רבו.

הרבי מסקוירא זצוק"ל הרגיש בדבר ברוח קדשו ובירך את הגרא"נ "יעורך השם שתביא את ישועתך". רבי אברהם ניסן סיפר לימים שמאוד התפעל מגדלותו של הרבי מסקוירא זיע"א, אשר הרגיש כי הגרא"נ חפץ להיושע דווקא דרך רבו אשר אליו הוא מקושר, וסייע

שיעור מס' 169 | פר' כי שמות תשפ"ד

בידו בברכה כי חפץ השם בידו יצלח "זה מראה על גדלות של צדיק אמת", היה נוהג הגרא"נ לבטא את התפעלותו מהנהגת הרבי מסקוירא. כאשר הגרא"נ שהה במחיצת רבו בבני ברק, ידידיו אשר כאבו את המתנתו הכואבת לפרי בטן דחקו בו: "זה הזמן לבקש מהרבי את מטבע השמירה המיוחלת", ומשלא הרפו ממנו החליט ללכת להתייעץ עם רב הקהילה, בן הרבי, לימים האדמו"ר בעל "הישועות משה" זצוק"ל, אשר פסק לו כי אינו רואה חיסרון לבקש "מטבע שמירה", ועוד הוסיף ואמר לו: "פקידת עקרונת- לייגט ביים טאטען" (פקידת עקרונת- נמצאת בידי של אבא). משכך נכנס לקו"פ, לרבי ה"אמרי חיים", תוך כדי שהוא מתנצל שעושה זאת בהוראת הרב שליט"א, וביקש כי הרבי יחון אותו ב"מטבע שמירה".

הרבי דחה אותו בענווה כי קודם עליו להיות רבי כדי שיוכל לתת מטבעות לשמירה... ומשהמשיך להתעקש ולבקש "מטבע שמירה", שוב דחה אותו הרבי בטענה כי "שמורה אוכלים בפסח". ("שמירה" ו"שמורה" באידיש חסידית נהוגות באופן זהה). לאחר שהמשיך להפציר שאל אותו שוב הרבי: "מתי אתה חוזר לארצות הברית?" והגרא"נ ענה: "אחרי סוכות". אז הבין הגרא"נ כי הרבי מעוניין לתת לו "מטבע שמירה" רק בסמוך לחזרתו לארה"ב והחליט להתאזר בסבלנות.

בהושענא רבה החליט הגרא"נ שזו העת המתאימה לפעול ישועה. הוא נכנס שוב לקו"פ ושאל את הרבי במילה אחת: "ווען?" (מתי?) ענה לו הרבי: "ווען?" (מתי מה?) השיב הגרא"נ - "שמירה!?" דחה אותו ה"אמרי חיים" שוב בטענה כי שמורה אוכלים בפסח. ואז שוב הוסיף הרבי: "מתי אתה חוזר לארצות הברית?" "אחרי המועדים" השיב.

בליל שמחת תורה הרבי ה"אמרי חיים" הסתודד עם בנו יקירו, הרבי ה"ישועות משה", ובאמצע סוד שיחתם מזג לפתע הרבי כוס יין ושלח אותה לרבי אברהם ניסן, בהוסיפו משפט רב משמעות: "מה שאלתך... במשתה היין ויתן לך..." רבי אברהם ניסן הבין במילים הללו, כי הפעם הנס כבר באמתחתו.

"ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד, ותמלא הארץ אותם" - "כפל כל הלשונות לרמוז לכל הניסים שנעשו להם, כדאיתא במדרש, שהמצרים היו מתחמקין בכדי שישראל יתמעטו מפריה ורביה, ולכן נאמר בפסוק: 'פרו'. וכשמגיע זמן לידתם הולכות ויולדות בשדה תחת התפוח, ועל זה נאמר בפסוק: 'וישרצו' - שהיו נולדים בשדה כשרצים. ואף על פי כן שהיה שולט בהם אויר העולם, והיה להם למות, עם כל זה: 'וירבו'. ועוד היו באים מלאכים ומנקים ומשפרים אותם, כחיה זו המשפרת את הוולד, כדי שיהיו בריאים וחזקים, וכמו שאמר רבי חנינא במסכת שבת: 'שמן שסכתני בילדותי עמד לי בזקנותי', וזהו: 'ויעצמו'. 'במאד מאד' - על שם שתי עיגולין שמצאו שם, אחת של שמן ואחת של דבש. 'ותמלא הארץ אותם' - על הנס שנעשה לתינוקות שהיו נבלעים בקרקע ומסתתרים מהמצרים שרצו להרוגם". כך מסביר רבינו ה"זרע שמשון" את כל המילים בפסוק על שם הניסים שנעשו שם לישראל.

הגיע היום האחרון לשהותו בצילא דמהימנותא. יעצו לו שכדאי לו להמתין בפתח חדר הרבי בשעת בוקר מוקדמת, עת הרבי יוצא לבית הטבילה, כי כאמור הרבי ה"אמרי חיים" זיע"א נהג להטביל את המטבע יחד עמו במקווה.

המשב"ק ר' דוד פישבך ז"ל שראהו עומד בפתח החדר כדי להזכיר השנה הגיע מועד חזרתו, אמר לר' אברהם ניסן: "הרבי זוכר אותך, וכבר מקודם הורה לי להביא עמי הבוקר למקווה מטבע עבור רבי אברהם ניסן".

הגרא"נ יצא לדרכו חזרה שמח וטוב לב, כשבאמתחתו שמורה לה כמצה שמורה "מטבע שמירה" יקרה מפז. כשהגיע חזרה לביתו אמר כי השנה מובטחת להם הישועה.

בשלהי אותה שנה טרם יציאת הרבי ה"אמרי חיים" לארצות הברית עלה זיכרונו של רבי אברהם ניסן לטובה. הרבי ה"אמרי חיים" לא הסכים לצאת לדרכו לארצות הברית לפני שהבטחתו קוימה, בטענה: "איך ניסע והשטר עדיין לא נפרע? אלו פנים יהיו לי כשהבטחתי לא קוימה?" שאל רבינו

והנה עוד טרם הגעת ה"אמרי חיים" לשערי ארה"ב כבר נשלחה הבשורה הטובה כי קוימה ההבטחה, השטר נפרע בהצלחה והנה רבי אברהם ניסן חובק ילד לתקופת השנה,

ברשותך סיפור אמיתי מרתק? מוזמן לשתף!
להצטרפות hbzs3587@gmail.com

שירות
ויחס
אישי

משלוחים
לכל חלקי
העיר

התבלבלתם?

תתרגלו למהירות של דפוס ספיד!

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

קבלו אתן/תן אתן הטובים ביותר למחירן המשתלם ביותר! דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 >>